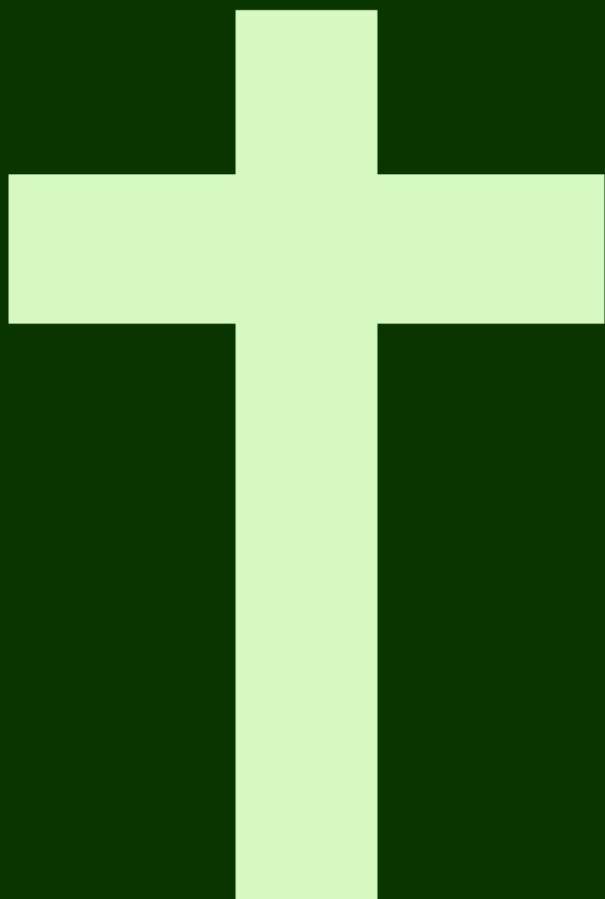

Testament Cobə de'en choe' dižə' çhe ancho

Jesocristən'

New Testament in Zapotec, Yatzachi (MX:zav:Zapotec,
Yatzachi)

Testament Cobə de'en choe' dižə' che ancho Jesocristən'
New Testament in Zapotec, Yatzachi (MX:zav:Zapotec, Yatzachi)

copyright © 1971 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatzachi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatzachi [zav], Mexico

Copyright Information

© 1971, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Yatzachi

© 1971, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 1 Dec 2018
d43ce34-67af-5db7-b82c-f44ad9932db2

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	54
SAN LUCAS	86
SAN JUAN	138
HECHOS	175
ROMANOS	224
1 CORINTOS	248
2 CORINTOS	272
GÁLATAS	287
EFESIOS	296
FILIPENSES	304
COLOSENSES	310
1 TESALONICENSES	316
2 TESALONICENSES	321
1 TIMOTEO	324
2 TIMOTEO	331
TITO	336
FILEMÓN	340
HEBREOS	342
SANTIAGO	361
1 PEDRO	368
2 PEDRO	376
1 JUAN	380
2 JUAN	386
3 JUAN	387
JUDAS	388
APOCALIPSIS	390

Dižə' Güen Dižə' Cobə De'en Bzoj Sam Mtion'

Xaxta'o Jesocristən'

¹ Nga cho'en dižə' che de'e xaxta'o Jesocristən' dezd gan' gwxete dia che'ena'. Na' nyoj la yogua'ete de'e xaxta'ogüe' ca' gwzolaozən len de'e xaxta'occo Abraannə' xte na'a. Jeso'osən' naque' xi'in dia che de'e Rei Dabin', na' de'e Dabin' naque' xi'in dia che de'e Abraannə'.

² Abraannə' naque' xa Isaac, na' Isaaquən' naque' xa Jacob, na' Jacobən' naque' xa Joda len benə' biše'e ca' yela'. ³ Jodan' na' Tamar zjənaque' xaxna' Fares na' Sara. Na' Faresən' naque' xa Esrom, na' Esronnə' naque' xa Aram. ⁴ Arannə' naque' xa Aminadab, na' Aminadabən' naque' xa Naason, na' Naasonnə' naque' xa Salmon. ⁵ Salmonnə' na' Raab zjənaque' xaxna' Boos. Na' Boosən' na' Rot zjənaque' xaxna' Obed. Na' Obedən' naque' xa Isai. ⁶ Na' Isain' naque' xa Rei Dabin', na' Rei Dabin' naque' xa Salomon. Na' xna' Salomonnə' goque' xo'olə de'e Orias antslə ze'e yeca'a Rei Dabin' le' par gaque' xo'ole'.

⁷ Na' Salomonnə' naque' xa Roboam, na' Roboannə' naque' xa Abias, na' Abiasən' naque' xa Asa. ⁸ Na' Asan' naque' xa Josafat, na' Josafatən' naque' xa Joram, na' Joranə' naque' xa Osias. ⁹ Na' Osiasən' naque' xa Jotam, na' Jotannə' naque' xa Acas, na' Acasən' naque' xa Esequias. ¹⁰ Na' Esequiasən' naque' xa Manases, na' Manasesən' naque' xa Amon, na' Amonnə' naque' xa Josias. ¹¹ Josiasən' naque' xa Jeconias na' biše'e ca'. Benə' ca gwnitə' ca tyempən' catə' benə' Babilonia ca' besyə'əche'exaxje' de'e xaxta'o chio'o benə' Izrael Babilonian'.

¹² Gwde besyə'əche'exaxje' lega'aque' Babilonian', goljə Salatiel xi'in Jeconiasən'. Na' Salatielən' naque' xa Sorobabel. ¹³ Na' Sorobabelən' naque' xa Abiod, na' Abiodən' naque' xa Eliaquim. Na' Eliaquinə' naque' xa Asor. ¹⁴ Asorən' naque' xa Sadoc, na' Sadoquən' naque' xa Aquim. Aquinnə' naque' xa Eliod. ¹⁵ Na' Eliodən' naque' xa Eleasar, na' Eleasarən' naque' xa Matan. Na' Matanna' naque' xa Jacob. ¹⁶ Nach Jacobən' naque' xa Jwse ben' naqua' be'en che Marian'. Na' Marian' naque' xna' Jeso'os ben' nzi' Crist, zeje dižə' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' benəchən'.

¹⁷ Na' tyemp che de'e Abraannə' xte tyemp che de'e Dabin' goc žda' dia che'ena'. Na' goszolaon tyemp che de'e Dabin' xte catə'ən benə' Babilonia ca' besyə'əche'exaxje' de'e xaxta'o chio'o benə' Izrael Babilonian' gozac yežda' dia che'ena'. Na' leczə dezd tyemp catə'ən besyə'əche'exaxje' lega'aque' Babilonian' xte catə'ən bžin žan' goljə Cristən' gozac yežda' dia che'ena'.

Cata' goljə Jeso'osən'

¹⁸ Na' quingan' goqua' cata'ən goljə Jesocristən'. Banaquən gwšagna' Marian' len Jwsen', na' ze'e ca'a Jwsen' le' par gaque' xo'ole', gwsa'acbe'ine' banoa' Marian' bdao'. Goc ca' chedə' Spirit che Diozən' benən par nich bgüendao' bda'onə' lo'o le'ena'. ¹⁹ Na' Jwsen' ben' banaquən si'e Marian' par gaque' xo'ole', goque' to benə' chon de'e güen lao Diozən'. De'e na'anə' bene' xbab cuejyichje' Marian' šižizə sin cui no gacbe'i par nich cui əgwsı'e le' zto'. ²⁰ Žlac chone' xbab gone' ca', to angl che Xancho Diozən' blo'elaogüe'e le' lao bišgal. Na' gože'ene': —Jwse, le' naco' xi'in dia che de'e Dabin'. Bito žebo' si'o Marian' par gaque' xo'olo'. Spirit che Diozən' benən par nich no'e bda'onə'. ²¹ Na' sane' to bi'i byo, na' əgwsı'o labo' Jeso'os chedə' yebeje' benə' gwlaž chele ca' xni'a de'e malən' benə' se'eje' che'.

²² Na' de'en goqua' yogua' de'e ca' goc complir can' gwna Diozən' de'en bzoj to profet benə' be' xtižə' Diozən' cana', gwne':

²³ To no'ol güego' benə' nənaplažə'əchgua cuine' güe'e to bi'i byo dao' na' sane'eb'. Na' si' labo' Emanuel. Na' Emanuel zeje dižə': Zoczə Diozən' len chio'o.

²⁴ Na' cata' beban Jwsen' beyož gwneine' yelən' ca', beteyo bene' can' gož angl che Xancho Diozən' le'. Jəxi'e Marian' liže'enə' par goque' xo'ole'. ²⁵ Pero Jwsen' gwdapəcze' le' respet xte cata'ən gwxane' to bi'i byo dao', xi'inə' nech. Na' gwxi' labo' Jeso'os.

2

Magos ca' jəsə'əlanə' e Jeso'osən'

¹ Ca tyemp can' gwnabia' Rei Erodən', goljə Jeso'osən' Belennə', to yež gan' mbane Jodean'. Na' goquən' besə'əzin to ćhopə magos Jerosalennə', benə' za'ac galən' chla' bgüižən'. ² Na' gosa'əñabene' benə' lao' syodan' gwse'e: —Gan' rei che benə' Izrael ca', be'en bagoljənə'? Nezeto' bagolje'enə' ćhedə' bable'ito' beljw che'enə' cata'ən bla'an lažto'onə' galən' chla' bgüižən'. Na' za'ato' par nich güe'ela'oto'one'.

³ Cata' bene Rei Erodən' xtižə'əga'aque'enə', de'e juisy de'e goquene', na' leczə ca' yoguə'əloł benə' lao' syoda Jerosalennə'. ⁴ Nach btob Rei Erodən' yoguə'əloł bżoz əblao che chio'o benə' Izrael na' leczə yoguə'benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən', con benə' nitə' syodan'. Na' gwnabene' lega'aque' gan' naquən galjə Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlēne' nasyon chechon'. ⁵ Nach gwse' benə' ca' Erodən': —Belen nan' galje', gan' mbane Jodea, la' can' na to part Xtižə' Diozən' de'en bzoj to profet benə' be' xtižə'enə' cana'. Quinga nan:

⁶ Ca naquə yež Belen gan' mbane Jodea,
naquəczən yež de'e zaquə'əchgua entr yež əblao ca' de'en zjəchi' Jodean',
ćhedə' to benə' Belennə' gaque' benə' gwnabia',
na' le' əggüia əgwyə' chio'o benə' Izrael.

⁷ Nach Erodən' bene' mendad ja'ac magos ca' laogüe'enə' bgašə'əzə par nich gwnabene' lega'aque' tcho'a tšao' batə'əquən' besə'əle'ine' bla' beljon'. ⁸ Nach bsele'e lega'aque' Belennə', gože' lega'aque': —Le'e žja'ac Belennə' na' le'e žjəyediljy-ožə bida'onə'. Na' cata' yeželelebo' na' deyedixjue'ile nada' par nich leczə ša'a əžje'ela'ogua'abo'.

⁹ Beyož boso'ozenag magos ca' can' gož rein' lega'aque', nach gwsa'aque' əzja'aque'. Na' ca naquə beljon' de'en besə'əle'ine' gan' chla' bgüižən' cata' cuinə' sa'ac lažga'aque'enə', zdan le'e yoban' žialon laoga'aque'enə' bžinten gwzon gan' zo bida'onə', na' gwlezən. ¹⁰ Na' besyə'əbeine' xte juisy ca de'en besə'əle'ine' beljon' de'e yoblə. ¹¹ Nach cata' gwso'e lo'o yo'onə' na' besə'əle'ine' bida'onə' len xna'abo' Marian'. Nach bosə'əzo xibga'aque' gwso'elaogüe'ebō'. Na' bosə'əsaljo caj chega'aque' ca' na' gosa'əbeje' or, yal na' to xnižə' yag de'en chla' zix de'en ne' mirra par gwso'ebō'on. ¹² Pero na' Diozən' gwdixjue'ine' magos ca' lao bišgal de que bito yesyə'ədie' gan' zo Rei Erodən'. De'e na'anə' besyə'əque'e yetolə nez par jəya'aque' lažga'aque'enə'.

Jwsen' len Marian' na' len Jeso'osən' ja'aque' Egipton'

¹³ Na' cata' babesa'ac magos ca', to angl che Xancho Diozən' bloe' laogüe' Jwsen' lao bišgal, na' gože'ene': —Gwyas, gwche' bida'onə' na' xna'abo'onə' le'e žja'ac Egipton' na' sole xte cata'əch ənja' le'e batə'əquə' guaquə yesa'acle, ćhedə' Erodən' banži'e bia' yeyiljə' bida'ona' par gote'ebō'.

¹⁴ Nach əncal gwyas Jwsen', gwche' bida'onə' len xna'abo'onə' zja'aque' Egipton'. ¹⁵ Nach gwnite'e Egipto na'azə xte cata'əch got Erodən'. Na' de'en gwso'one' ca' goc complir de'en bzoj to profet benə' be' xtižə' Diozən' cana'. Quinga bzoje' de'en gwna Xancho Diozən': "Chixjue'ida' Xi'inə'anə' yeze'e Egipton'."

Erodən' bsele'e soldad par gwso'ote' yoguə' bi'i byo dao'

¹⁶ Na' lao bazja'aque' Egipton' Erodən' lechguale bžejene' cata' gocbe'ine' gosa'əxoyag magos ca' le' de'en cuich besyə'ədie' gan' zo'enə'. Na' segon can' gwyejni'ine' cata' gwnabene' lega'aque' antslə do batə'əquən' bla' beljon', bsele'e soldad che' ca' par jse'ete' yoguə'əloł bi'i byo che'en dao' zelao bi'i ćhop ize, bi'i ca' gwsa'aljə Belennə' na' yeziqə'əchlə yež ca' zjənyechj zjəmbi'i Belennə'. ¹⁷ Na' laogüe

de'en gwso'ote' bi'i byo dao' ca', goc complir can' bzoj de'e profet Jeremiasən', ben' be' xtižə' Diozən' cana', gwne':

¹⁸ Gaquə bgüine bgüežən' yež de'en nzi' Rama.

No'ol ca' zjənaquə xi'in dia che de'e Raquelən'

lechguale yesyə'əyašə' yesyə'əgüinlaže'e che yoguə' xi'inda'oga'aque' ca' əsa'at.

Na' bito se'enene' par no yeyo'exen lega'aque'.

¹⁹ Lao ne'e nitə' Jwse ca' Egipton' got Erodən'. Nach to angl che Xancho Diozən' bloe' laogüe' Jwsen' lao bišgal. ²⁰ Na' gože'ene': —Gwyas, beche' bida'onə' len xna'abo'onə' na' le'e žjəya'ac Izraelən'. Bagwsa'at benə' ca' besyə'ayilj bida'onə' par so'ote'ebo'.

²¹ Nach gwyas Jwsen' beche'e bida'onə' len xna'abo'onə' žjəya'aque' lažga'aque' Izraelən'. ²² Pero Jwsen' catə' benene' de que Arquelaon' bedie' belane' xlatjə de'e xe' Erodən', bžebe' žjəya'aque' gan' mbane Jodean'. Na' Diozən' gwdixjue'ine' le' lao bišgalən' de que bito žjəya'aque' Jodean' sino que žjəya'aque' gan' mbane Galilean'.

²³ De'e na'anə' besyə'əzine' syoda Nasaretən' na' jəsyə'ənite'e. Na' de'en jəsyə'ənite'e Nasaretən' goc complir de'en boso'ozoj de'e profet ca' cana' gosə'əne' che Jeso'osən' de que benə' yesə'əsi'ene' benə' Nasaret.

3

Juan ben' bchoa benə' nis gwdixjui'e dižə' güen dižə' cobə che Diozən'

¹ Na' gwde zan iz, Juan ben' bchoa benə' nis gwyje' latjə dašən' gan' mbane Jodean'.

² Na' gwdixjue'ine' benə' gože' lega'aque': —Le'e yedinje xtolə'ele ca', chedə' babžin že catə' Diozən' ben' zo yoban' ənabi'e con notə'ətezə benə' əso'e latjə.

³ De'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana' bzoje' che Juannə', gwne':
To benə' əne' zižjo latjə dašən', əne':

“Le'e so probnid par əgwzenagle che Xanchon' catə'ən yide'.

Na' šə sole probnid par əgwzenagle che' catə'ən yide', de'en gonle ca' gwxaquə'əleben can' chonle chxi' chloale nez ca' catə' chida to benə' blao.”

⁴ Na' Juannə' gwyaze' lachə' de'en gwso'one' len yišə' xa cameyən'. Na' par dobey che' bchine' to pedas yid. Na' gwdaogüe' bišə'əzo, na' leczə gwdaogüe' ši'in bia ser, bia nitə' yižə'. ⁵ Benə' Jerosalennə', na' benə' ca' ža' yoguə' yež ca' gan' mbane Jodean', na' leczə benə' ža' yež ca' nyechj mbi'l i yao Jordannə' gwsa'aque' ja'aque' gan' zo Juannə' par boso'ozenague' xtižə'enə'. ⁶ Na' bosə'əxoadole'e lao Diozən', na' Juannə' bchoe' lega'aque' nis lo'o yao Jordannə'.

⁷ Na' leczə ja'ac zan benə' Izrael benə' ca' zjənchoj zjənzi' fariseo, na' benə' ca' zjənzi' sadoseo. Ja'aque' par bchoa Juannə' lega'aque' nis, Nach Juannə' gože' lega'aque': —Le'e nacle benə' goxoayag na' naljele. ¿Echaquele de que guaquə yexonjèle castigon' de'en əselə' Diozən' par le'e? ⁸ Cheyalə' gonle de'en naquə güen par nich əsa'acbe'i benə' yoblə de que baboša' yichjla'azda'olen'. ⁹ Na' bito gonle xbab de que Diozən' bito gone' le'e castigw che xtolə'əlen' laogüe de'en nacle xi'in dia che de'e Abraannə'. Bito ənacho de que lechguale chyažje Diozən' le'e. Guaquə gone' par nich yež quinga yesyə'əyaquən xi'in dia che de'e Abraannə'. ¹⁰ Ca naquə le'e šə cui chonle can' chazlažə' Diozən', gwxaqua'əlebele ca to yag frot de'e cui bi frot chbian. Na' ca naquə yoguə'əte yag frot de'e cui bi frot chon, chəsə'əčhəg benə' len na' chəsə'əzeye'en. ¹¹ Na' ca naquə le'e chedinjele xtolə'ele ca', nada' de'e li chcho'a le'e nis. Na' ze'e yidə ben' gon par nich so Spirit che Diozən' lo'o yichjla'azda'ochon' na' ənabi'an chio'o. Na' Spiritən' naquən ca yi' na' gwxi' gwloan yichjla'azda'ochon' len bitə'ətezə de'e mal. Ben' yidə zaquə'əche' ca nada' na' bito zaca'a par gaca' xmose'. ¹² Be'enan' gone' len chio'o can' choncho catə' chdecho trigon' rner, na' chzeycho yix bebən'. Na' šə chonlilažə'əcho Diozən', yotobe' chio'o par nich socho txeñ len le', na' benə' ca' cui chso'onlilažə' le', əsele'e lega'aque' lao yi' gabilən' de'en cuicza cheyol.

Catə' gwchoa Jeso'osən' nis

¹³ Na' gwza' Jeso'osən' gan' mbane Galilean' na' gwyeye' gan' zo Juanñə' cho'a yao Jordanñə' par nich Juanñə' bchoe' le' nis. ¹⁴ Na' Juanñə' benczə yichjlaogüe' caguə gone'ene' gwchoe' Jeso'osən' nis. Gože'ene': —Chyažjləda' əgwcho' nada' nisən' na' nadə'əlan' zedenabdo' gwchoa' le' nisən'.

¹⁵ Nach Jeso'osən' gože' Juanñə': —Gone'e bchoa nada' nisən'. Cheyalə' goncho ca' par nich gaqua complir yogua'əlol de'en non Diozən' mendad gaqua.

Nach gwcheb Juanñə' bcho'e' nisən'. ¹⁶ Na' catə' beyož gwchoa Jeso'osən' nisən', le'e bechojte' lo'o nisən', na' le'e byaljwte le'e yobanə' na' ble'i Jeso'osən' gan' zo Diozən'. Ble'ine' Spirit che Diozən' betjən ca to ngolbxə na' bzinən gwzon len le'. ¹⁷ Na' gwse'enene' gwna Diozən' ben' zo yoban': —Bengan' Xi'iña', ben' chacda' chei, lechguale cheba chezaquə'elaža'a le'.

4

Gwlo'oyelə' gwxiye'enə' Jeso'osən' gone' de'e mal

¹ Na' Spirit che Diozən' benən par nich gwyej Jeso'osən' latjə dašən', par nich gwlo'oyelə' gwxiye'enə' le' gone' de'e malən'.

² Na' bitobi gwdao Jeso'osən' lao əcho za əcho yel, na' catə' gwde de'e əcho žanə' gwdone'. ³ Na' gwxiye'enə' bgüiguə'ən gan' zo Jeso'osən', gožə'ən le': —Šə len' naco' Xi'iñ Diozən', gož yej quinga yesyə'ayaquən yetxtil.

⁴ Nach gož Jeso'osən' len: —Nyojcə Xtižə' Diozən' nan: "Caguə yelə' guao na'azən' əbane chio'o benəch sino ɬeczə chyažjecho yogua'əlol dižə' de'en na Diozən' par əbancho."

⁵ Na' gwche' gwxiye'enə' le' yichjo' yo'odao' əblao che chio'o benə' Izrael de'en zo Jerosalennə' na' gwlequən le' gan' le'ezelaogüe naquə sibə. ⁶ Na' gožən le': —Šə len' naco' Xi'iñ Diozən' bexitə' nga par che'elə, la' nyojcən le'e Xtižə' Diozən' nan: Esełə' Diozən' angl che' ca' par əsa'aclene' le', na' əso'oxe'e le' par nich bito əchego'o no yej.

⁷ Na' gož Jeso'osən' gwxiye'enə': —Leczə can' nyojən le'e Xtižə' Diozən', nan: "Bito con goncho Xancho Diozən' prueb šə ɬeine' can' ne'enə'."

⁸ Na' gwxiye'enə' gozche'en le' to lao ya'a de'e naquə lechguale sibə, na' blo'in le' yوغə' nasyon de'en zjəchi' lao yežlyon' ca naquə dechgua yelə' chnabia' chega'aquənnə'.

⁹ Nach gožən le': —Yogua' de'e quinga chle'ido' nga gona'an le' šə gwzo xibo' laogua' nga par güe'elaogo'o nada'.

¹⁰ Nach gož Jeso'osən' len: —Gwchi'ižə' ca'alə nga Satanas. Nyojcən le'e Xtižə' Diozən' nan: "Cheyalə' šejni'alažə'əcho tozə Xancho Diozən' na' tozə le' güe'ela'occo."

¹¹ Na' bebi'ižə' gwxiye'enə len le', nach besə'əzin bałə angl ca' jse'eclene'ene'.

Jeso'osən' gwzolaogüe' chyixjui'e dižə' güen dižə' cobə che Diozən'

¹² Na' Jeso'osən' gwze'e Jodean' par gwyeye' Galilean' catə' benene' de que bade Juanñə' ližyan'. ¹³ Na' gwze'e Nasaretən' jsoe' syoda Capernaum de'en chi' cho'a nisda'onə' do gan' chi' distrit de'en nzi' Sabolon na' Neftali. ¹⁴ Na' de'en jəyezoe' syodan' goc complir can' bzoj de'e profet Isaiazən', ben' be'e Xtižə' Diozən' cana' gan' nan:

¹⁵ Le'e gwzenag, le'e benə' Galilea, le'e cui nacle benə' Izrael,

na' nitə'əle distrit Sabolon na' Neftali de'en mbane yešla'alə nisda'onə' na' yao Jordanñə'.

¹⁶ Nchol yichjla'ažda'olen' pero Diozən' əsele'e to benə' cue'e be'eni' xen lo'o yichjla'ažda'olen'.

Nacle ca benə' guat len yichjla'ažda'olen' por ni che de'e malən' chonle, pero be'eni' əselə' Diozən' yocobe' yichjla'ažda'olen'.

¹⁷ Na' dezd tyemp na', Jeso'osən' gwzolao gwixjui'e gwne': —Le'e yedinje xtolə'əlen', chedə' babžin že nhabia' Dioz ben' zo yoban' con nota'ətezə benə' əso'e latjə.

Jeso'osən' gwleje' tap benə' gwxe bel par gwsa'aque' disipl che'

¹⁸ Na' goquən' lao zda Jeso'osən' cho'a Nisdao' Galilean' ble'ine' Ɂhopə benə' gwxen bel, choso'ozale'e yixjw bel Ɂchega'aque'enə' lo'o nisən'. Zjənaquə Ɂhopə biše'e. Toe' le' Simon Bed, na' yetoe' Ndres. ¹⁹ Nach gože' lega'aque': —Le'e da len nada'. Le'e nacle benə' gwxen bel, na' na'a əgwzejni'ida' le'e par nich gonle ca so'ombia' benə' nada'.

²⁰ Na' le'e gosə'əbejyichjtega'aque' yixjw bel Ɂchega'aque' ca' nach ja'aclene' Jeso'osən'.

²¹ Nach gwsa'aque' yelata' na' jəsyə'ədi'e Jacob len Juan Ɂhopə biše'e, len xaga'aque' Sebedeo. Že'e to lo'o barcw chesyə'øyone' yixjw bel Ɂchega'aque'enə'. Na' Ɂeczə gwñabe Jeso'osən' Jacobən' len Juanñə' par žja'aclene' le'. ²² Na' le'e bosyo'ocua'anlentie' xaga'aque' Sebedeon' barcon' na' ja'aclene' Jeso'osən'.

Jeso'osən' bsesd blo'ine' benə' zan

²³ Na' gozac catə' Jeso'osən' gwyeje' yoguə' yež ca' zjəchi' gan' mbane Galilean', gwzolaogüe' bsesd blo'ine' benə' ca' zjəža' lo'o yo'odao' ca' gan' gwso'elao' benə' Izrael ca' Diozən'. Na' gwdičjui'e dižə' güen dižə' cobən' de que Diozən' nabi'e con nota'ətezə benə' əso'e latjə. Na' Jeso'osən' beyone' yoguə' benə' ca' chse'i gwde gwde yižgüe'. ²⁴ Na' gosa' gwłaljə yoguə' de'en ben Jeso'osən' doxenlə nasyon Siria. Nach benə' Siria ca' jso'e yoguə' benə' ca' chsa'acšene laogüe'enə', benə' ca' chse'i zan clas yižgüe' na' benə' ca' chse'ey chesə'ala, na' len benə' ca' zjəyo'o zjəyaz de'e xio' yichjla'ažda'oga'aque', na' len benə' ca' chsa'az šon, na' benə' ca' zjənat to part cuerp Ɂchega'aque'enə'. Na' beyone' yoguə'ətega'aque'. ²⁵ Na' zan benə' za'ac distrit Ɂche Galilea, na' benə' za'ac yež ca' gan' nzi' Decapolis, na' benə' za'ac syoda Jerosalennə', na' benə' za'ac yež ca' yela' distrit Ɂche Jodea, nach benə' za'ac yešla'a yao Jordanñə' jəsə'ənaogüe' le'.

5

Dižə' de'en bsesd blo'i Jeso'osən' to lao ya'a blo'ine' non' zjəzo mbalaz

¹ Na' Jeso'osən' catə' ble'ine' benə' zan zjənžag, gwloe' gwchi'e to lao ya'a. Na' gosa'əbiguə' disipl Ɂche' ca' gan' chi'enə'. ² Nach gwzolao bsesd blo'ine' lega'aque', gwne':

³ —Le'e chacbe'ile de que chyažjele gaquəlen Diozən' le'e, zole mbalaz Ɂchedə' bacho'ele latjə chnabia' Diozən' le'e.

⁴ Na' le'e zole trist lo'o yichjla'ažda'olen' por ni Ɂche xtolə'əle ca', mbalaz sole Ɂchedə' Diozən' yeyonxenlaže'e le'e.

⁵ Na' le'e laogüe de'en chzexjw yichjle len Diozən' na' len benəchən', mbalaz sole Ɂchedə' Diozən' gone' par nich gaquə güen Ɂhele can' baben Diozən' lyebe.

⁶ Na' le'e chzelažə'əchguale gacle benə' güen lao Diozən', zole mbalaz Ɂchedə' Diozən' bachaclene' le'e par nich gacle benə' güen laogüe'enə'.

⁷ Na' le'e cheyašə'əlažə'əle benə' yoblə, mbalaz zole Ɂchedə' Ɂeczə ca' Diozən' cheyašə' cheži'ilaze'e le'e.

⁸ Na' le'e banacle benə' la'aždao' xi'ilazə', zole mbalaz Ɂchedə' žjəyezole txen len Diozən'.

⁹ Na' le'e chogo'ole yelə' chxenlažə' Ɂche benə' ljuežjle ca' chesə'ədilə, mbalaz zole Ɂchedə' la' Diozən' bagwcue'e le'e ca xi'inę'.

¹⁰ Na' le'e choso'ochi' choso'osaqə' benə' le'e laogüe de'e chontezle de'en naquə güen lao Diozən', zole mbalaz Ɂchedə' cho'ele latjə chnabia' Diozən' le'e.

¹¹ Na' catə' chesə'əzı'ichižə' benə' le'e na' chesə'əsaquə'əzı'le'e na' chso'e yoguə' claste dižə' güenlažə' contr le'e por ni Ɂche de'en chonlilažə'əle nada', bia'aczə sole mbalaz. ¹² Cheyalə' yeba yezaquə'əlažə'əchguale la'anə'əczə za'ac de'e ca' contr le'e Ɂchedə' Diozən' gone' par nich gaquəchgua de'e güen Ɂhele catə' yežinle gan' zoe'enə'. Can' chso'one benə' ca' le'e Ɂeczə can' gwso'one de'e xaxta'occo ca' de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'.

Naccho ca zedə' na' ca be'eni' par len benə' ža' yežlyo nga

¹³ Ca zedə' chaclenən par nich caguə cuiayi' no yid belə', le'egatezə ca' le'e chaclenle par nich benəchən' cui chso'onteque' de'e mal. Na' ſə zedə'ən bitoch bi zxi' naquən,

nezecho bito bi gac goncho par nich yeyaquən zxi' de'e yoblə. Na' bitoch bi zaquə'ən lete goschon fuerlə na' əgwlej əgwšoʃj beŋə' len. Can' gaquə len le'e šə cuich gonle can' chene'e Diozən'.

¹⁴ Ca be'eni' chaclenən beŋə' par chəsə'əñezene' gan' cheyalə' žja'aque', ca'aczən' chaclenle beŋə' par chəsə'əñezene' nac chene'e Diozən' so'one'. Na' can' notə'ətezə beŋə' chac chle'ine' to syoda xen de'en chi' to lao ya'a, ca'aczən' notə'ətezə beŋə' chac chle'ine' de'e güennə' chonle. ¹⁵ Cata' chgualə'ele to yi' bito chdosa'əlen žomə sino chda'alen le'e ze'e par chse'eni'in len yoguə' beŋə' ža' lo'o yo'onə'. ¹⁶ Na' ca naquə le'e ža, cheyalə' sotezə sole gonle de'e güennə' par nich yesə'əle'i beŋə' len na' əso'elaogüe'e Xacho Diozən' ben' zo yoban'.

Jeso'osən' bsesd blo'ine' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən'

¹⁷ Bito gonle xbab de que nada' za'a zedeyena' par nich lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' de'en boso'ozoj de'e profet ca' cana' cuich so'onən žin. Za'a par nich gaquə complir yoguə'əloł de'en bsi' Diozən' xñeze gaquə ca de'en boso'ozoj beŋə' ca'. ¹⁸ De'e li chnia' le'e, xte ca te che yežlyo nga len de'e ca' chle'icho le'e yoban', ni to letr dao' ni to asento de'en nyoj le'e lein' cui ten ca'azə xte que gaquə yoguə'əloł de'en chene'e Diozən' gaquə. ¹⁹ De'e na'anə' yoguə' de'e ca' zjənyoj de'en chene'e Diozən' gonle, la'anə'əczə šə lebeyoža to de'e dao', legonən. Notə'ətezle šə əchoele cui gonle can' none' mendadən', na' šə leczə əgwlo'ile beŋə' yoblə cui so'one' can' none' mendadən', Diozən' bito gone' le'e yelə' bala'an cata' yežinle yoban' gan' chnabi'enə'. Na' notə'ətezle šə gonle can' none' mendadən' na' šə leczə gwlo'ile beŋə' yoblə so'one' can' none' mendadən', Diozən' gone' le'e yelə' bala'an cata' yežinle yoban' gan' chnabi'enə'. ²⁰ Echnia' le'e, beŋə' fariseo ca' na' beŋə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' bito zjənaquə yichjla'ažda'oga'aque'enə' güen lao Diozən'. Na' šə yichjla'ažda'olen' bito gaquəchən güen lao Diozən' cle ca chega'aque'enə', bito yežinle yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e.

Choncho de'e mal šə chža'a ljuežjcho

²¹ Na' leczə bsesd blo'i Jeso'osən' lega'aque' gwne': —Banzezele can' gož de'e Moisezən' de'e xaxta'occo ca': "Cui no gotle. Na' šə no got ljuežj beŋache', jostis ca' choglaogüe'en che' de que cheyalə' gate'." ²² Na' nada' chnia' le'e notə'ətezle šə chža'a ljuežj beŋachle zaquə'əczən par gatle ca to castigw chele žalə' ca', na' notə'ətezle šə chžia chnitə'əle ljuežjle zaquə'əczən par so'on beŋə' golə blao ca' chəsə'ənabia' ńasyon Izraelən' castigw chelen'. Na' notə'ətezle šə cholgüiž ljuežjle dižə' pesad, zaquə'əczən par yoselə' Diozən' le'e lao yi' gabil.

²³ Cheyalə' socho binlo len ljuežj beŋachcho. Na' la'anə'əczə cata' bazole lo'o yo'odao' par əgwnežjwle bi de'en əgwnežjwle gü'e'ela'ole Diozən', šə žjsa'alazə'əle de que babenle contr to beŋə' ljuežjlen', ²⁴ na'azə cheyalə' yocua'anle šlož de'en noxə'əlen'. Zgua'atec žjəyeye'exenle beŋə' ljuežjlen', nach guaquə žjəyenežjwle de'en bagwlejle par gü'e'ela'ole Diozən'.

²⁵ Cata' to beŋə' gonle xya che' na' əche'e le'e lao jostis, legonlene' regl binlo lao ngo'ole nezən' par nich na' cui che'e le'e lao jostisən'. Šə bito gonle ca' ža, cata' əzinle lao jostisən' gone' le'e lao na' polsian' par yosə'əže'e le'e ližya. ²⁶ Echnia' le'e, bito yebeje' le'e xte cata' chixjwle doxen de'en chalə'əlen'.

De'e malən' choncho šə chgo'o xtocho

²⁷ Banzezele can' gwna de'e Moisezən': "Bito co'o xtole na' bito cuejyichjle be'en chele o no'ol chele par solenle beŋə' yoblə." ²⁸ Na' nada' chnia' le'e de que notə'ətezle šə chgūiale to no'olə na' chzelažə'əle solenlene', banaple dolə' chedə' tozəczə ca malən' bachonle lo'o la'ažda'olen' len de'en chon beŋə' chgo'o xtoe'.

²⁹ Na' de'e na'anə' əchnia' le'e, šə de'en chle'ile len jəlaole chonən par nich əxople gonle de'e malən', nca'alə xñeze žalə' cui žia jelaolen'. Len nca'alə xñeze cuejlen cle ca cuiayi'ile lao yi' gabilən' por ni che len. ³⁰ Na' šə de'en chonlenle na'ale ca' chonən

par nich əxople gonle de'e malən', nca'alə xneze žalə' cui žia na'ale na'anə'. Len nca'alə xneze əchogg'a'aclen cle ca cuiayi'ile lao yi' gabilən' por ni che lega'aquən.

Benə' csad ca' bito cheyalə' yesyə'ala'a ljuežjiga'aque'

³¹ Leczə nezele can' gwna de'e Moisezən': "Notə'atezə benə' yele'e no'ol che'enə', cheyalə' əhas to act ga güe'en dižə' de que besyə'ale'enə'." ³² Na' nada' əchnia' le'e de que notə'atezle yela'ale no'ol chelen', şə bito naque' to no'olə go'o xtoi, gonle par nich gaque' ca to no'olə go'o xtoi. Na' notə'atezle yoşagna'ale len to no'olə benə' bela'a ben' chei le', leczə tozəczə ca malən' chonle len benə' ca' chesə'ego'o xtoi.

Jeso'osən' bzejni'ine' che jorament ca'

³³ Na' leczə banzezele can' gož de'e Moisezən' de'e xaxta'occo ca': "Bito əgwzole jorament lao Xancho Diozən' catə' ənale to de'en gonle şə cui gonle complir can' nalena'. Catə'ən chzole jorament lao Xancho Diozən', cheyalə' gonle can' chonle lyeben' laogüe'enə'." ³⁴ Pero na' nada' chnia' le'e, cuat əgwzole joramentən' por bitə'atezə, nic por yoba əchedə' na'anə' zo Diozən' chnabi'e. ³⁵ Na' nic əgwzole joramentən' por yežlyon' əchedə' den xni'a Diozən'. Na' nic əgwzole joramentən' por syoda Jerosalenənə' əchedə' naquən syoda che Diozən' ben' naquə le'ezelaogüe Rei blao. ³⁶ Na' nic gon yichjlen' testigw de que cho'ele dižə' li, əchedə' bito gaquə gonle par nich yišə' yichjlen' yeyaquən šiš o yeyaquən gasj. ³⁷ Cheyalə' güe'ele por dižə' li nich cui əyažjən əgwzole jorament par se'ejle'e benə' chele. Şə chyažjən bichlə dižə' de'e ənale par se'ejle'e chele, nacbia' gwxiye' nan' chnabia'an yichjla'ažda'olen'.

Bito co'olažə'echo benə' contr checho

³⁸ Şə to benə' gone' zi' jelaolenə' nezele de que lei de'en bzoj de'e Moisezən' nan de que guaquə gonle zi' jelaogüe'enə'. Na' şə to benə' əxope' to leyle leczə nezele de que lein' nan guaquə əxople to che'enə'. ³⁹ Pero na' nada' əchnia' le'e, bito əgwžonle gon benə' de'e mal len le'e. Şə to benə' cape'e şla'a xaguə'əlen', le'e güe' latjə cape'e de'en yeşla'a. ⁴⁰ Şə to benə' chene'ene' əque'e xcamislen' laogüe de'en chalə'əle latə' xmeche', güe'etele latjə əque'e len xadon chelen'. ⁴¹ Na' şə to benə' blao gone' byen şejlenlene' gua'ale yoa' che'enə' to kilometro, le'e şejlene' gua'alen yeto kilometro. ⁴² Na' şə bi de'en chnabe benə' le'e, le'e güe'en. Na' le'e cueje şə bi de'e chnabe' cuejlene'.

Cheyalə' gaquecho che benə' contr checho

⁴³ Na' leczə banzezele can' chəsə'əne': "Cheyalə' gaquele che benə' migw chele na' gue'ile benə' contr chele." ⁴⁴ Pero nada' əchnia' le'e, le'e gaque che benə' contr chelen', le'e nabe Diozən' gaquə de'e güen che benə' ca' choso'ožia choso'onitə' le'e. Na' le'e gon de'e güen len benə' ca' chəsə'əgue'i le'e, na' le'e gon orasyon lao Diozən' par benə' ca' chsa'adə' le'e dižə', na' par benə' chəsə'əsaqua'əzi' le'e. ⁴⁵ Şə gonle ca' na'achən' əsa'acbe'i benə' de que nacle xi'in Xacho Diozən' ben' zo yoban'. Le'ənə' chone' ca chla'bgižən' par yoguə'ələl benə' la'anə'əczə şə chso'one' de'e güen o şə chso'one' de'e mal. Na' leczə chone' par nich chac yejw par yoguə'ələl benə' ža' yežlyon' la'anə'əczə şə zjənaque' benə' güen o şə zjənaque' benə' mal. ⁴⁶ Şə porzə chaquele che benə' ca' chsa'aque chele əbixa zedegua'atguan par le'enə'? Le'egatezə can' chso'on benə' gočhixjw ca', benə' ca' nale zjənaque' benə' malchgua. ⁴⁷ Na' şə con chguaple diox benə' ljuežjle ca'azə əchonle xbabən' de que chonchle güen cle ca benə' yoblə? Bito chonchle güen. Can' chso'on benə' ca' cui zjənombia' Diozən', con benə' ljuežjiga'aque' na'azə chesə'əguape' diox. ⁴⁸ Cheyalə' gacle benə' şao' ca benə' şao' benə' güennə' naquə Xacho Diozən' ben' zo yoban'.

Jeso'osən' blo'ine' naquən' cheyalə' goncho caridan'

¹ Le'e gon de'en naquə de'e güen pero caguə parzə nich yesə'ele'i benə' can' chonlen' na' so'elaogüe'e le'e, əchedə' şə chonle ca' bito güe'elao' Xacho Diozən'

ben' zo yoban' le'e. ² De'e na'anə' šə bi de'en chene'ele əgwnežwle to benə' par gaquəlenlene', le'e əgwnežjon pero caguə parzə nich yesə'əneze benə' can' chonlen' na' əso'elaogüe'e le'e. Benə' goxoayag ca' chəsə'ənežjue' bi de'en chəsə'ənežjue' benə' do lo'o yo'oda'onə' na' do lao lcue' parzə nich əso'elao' benə' lega'aque'. De'e li chnia' le'e, bagwyejlaoczəga'aque'enə' pero Diozən' bito gü'e'elaogüe'e lega'aque'. ³ Pero na' le'e ža, šə bi de'en əgwnežwle to benə' par gaquəlenlene', bito co'ole be' lban ca de'en chonle. ⁴ Gonlen ca cui əsa'acbe'i benə' na' cui so'elaogüe'e le'e. Xacho Diozən' ben' chle'i yoguə' de'en choncho gü'e'elaogüe'e le'e.

Bsed blo'i Jeso'osən' nac cheyalə' goncho orasyon

⁵ Catə' gonle orasyon bito gonlen can' chso'on benə' goxoayag ca'. Lega'aque' chəsyə'əbeine' chəsə'əzeche' chso'one' orasyon lo'o yo'odao' əchega'aque' ca' gan' chso'elaogüe'e Diozən' na' do squin lquey, chso'one' orasyonnə' par chesə'əle'i benə' can' chso'one'enə'. De'e li chnia' le'e, bagwyejlaoczəga'aque'enə' na' Diozən' bito gü'e'elaogüe'e lega'aque'. ⁶ Na' catə' gonle orasyon le'e yeyo'o lo'o yo'o əchele na' əgwseyjwle puertən', na' gonle orasyonnə' lao Xacho Diozən' ben' cui chle'icho. Na' Xacho Diozən' ben' chle'i yoguə' de'e choncho le' gü'e'elaogüe'e le'e.

⁷⁻⁸ Ca naquə benə' ca' cui zjənombia' Diozən', catə' chso'one' orasyon chso'echgüe' dižə'. Chso'one' xbab laogüe de'en chso'echgüe' dižə' Diozən' əgwzenague' əchega'aque'. Bito gonle can' chso'one'enə'. Ca naquə Xacho Diozən', banəczene' bi de'en chyažjele ze'e ənablelene'en. ⁹ Quingan' gonle orasyonnə':

Xato' benə' zo yoba, chnabto' yoguə'əlol benachən' əso'elaogüe'e le'.

¹⁰ Chnabto' gono' par nich benə' zan əso'e latjə ənabi'o lega'aque'.

Gaquəšga can' che'endo'onə' lao yežlyo nga, can' chac yoban'.

¹¹ Benšga əna'a de'e gaoto' tža tža.

¹² Na' bezi'ixenšga əchetə' əchedə' leczə chezi'ixento' əche sa'aljuežj benachto'onə' bitə'ətezə de'en chso'onene' neto'.

¹³ Na' bito go'o latjə gaquə de'e ənabia' neto' len xbab əchetə'ənə' par gonto' de'e malən', mas bcuasə' bcue'ej neto' len gwxiye'enə'.

Le'enə' chnabi'o na' napo' yelə' guac

na' napo' yelə' bala'an par zejlicane. Amen.

¹⁴ Na' šə chezi'ixenle xtolə' sa'aljuežj benachlen' bitə'ətezə de'en chso'onene' le'e, leczə gozi'ixen Xacho Diozən' ben' zo yoban' xtolə'əlen'. ¹⁵ Pero na' šə le'e bito chezi'ixenle əche sa'aljuežj benachlen', leczə ca' Xacho Diozən' bito yezi'ixene' əchelen'.

Jeso'osən' bzejni'ine' naquən' cheyalə' goncho catə' socho sin cui ye'ej gaocho par gü'e'ela'ocho Diozən'

¹⁶ Na' catə'ən chzole sin cui che'ej chaole par nich cho'ela'ole Diozən' bito gon cho'alaolen' ca cho'alaao benə' chegiinchgüei can' chso'on benə' goxoayag ca'. Lega'aque' chso'onlizəga'aque' ca benə' chegiinche'e parzə nich chsa'acbe'i benachən' de que nite'e cui zjəne'ej zjənaoga'aque'. De'e li əchnia' le'e bagwyejlaoczəga'aque'enə' na' Diozən' bito gü'e'elaogüe'e lega'aque'. ¹⁷ Pero na' le'e catə' zole sin cui ne'ej naole par cho'ela'ole Diozən', le'e əgwpa'a yichjile na' xala'anle. ¹⁸ Legon ca' par nich cui əsa'acbe'i benachən' de que zole sin cui ne'ej naole. Tozə Xacho Diozən' ben' cui chle'icho ənezene' can' chonle. Na' Xacho Diozən' ben' chle'i yoguə' de'e choncho gü'e'elaogüe'e le'e.

Quingan' cheyalə' goncho par nich gata' əchecho de'en cui te əchei gan' chnabia' Diozən'

¹⁹ Bito gwtoble de'e zan de'e zaque'e na' de'e xoche lao zole yežlyo nga, la' yesə'əbiayi'in. Balən chsa'aljən bia dao' na' chsa'ob lega'aquən, na' yebalən chzen no xche'i, na' leczə chaš benə' bguan na' so'e yesə'əque'e bi de'en deilen'. ²⁰ Le'e gon par nich gon Diozən' de'e šao' de'e güenchlə əchele de'e cui te əchei catə' yežinle yoban' gan' zoe'enə', əchetə' na' bito galjə bia dao' par əsa'ob len, na' nic sen xche'i par cuiayi'in, na' nic gaquə šo'o benə' bguan par əque'en. ²¹ Gan' de de'en chaquele əchei nan' zo yichjla'ažda'olen'.

Žia jelaochon' par chle'icho

²² Žia jelaochon' par chle'icho. Con šə bito bi chaquən chle'iczecho binlo. ²³ Pero šə nchol jelaochon' bito chle'icho. Ca'aczən' naquən len yichjla'ažda'olen' šə nacle benə' la'ažda' güen yo'o be'eni' che Diozən' yichjla'ažda'olen', pero šə nacle benə' mal nchol yichjla'ažda'olen'. De'e li lechguale nchol yichjla'ažda'olen' le'e cui chzenagle che Diozən'.

Bito gaquə gaquecho che Diozən' na' gacteicho che bien chechon' tši'izə

²⁴ Notono no gaquə so liž ćhopə xan žin par gaque' xmosga'aque' tši'izə, ćhedə' la' šə gone' ca' gue'ine' to xan žinnə' na' gaquene' che yetoe', o gone' žin che toe' do yichj do laže'e na' bito bi respet gape' par xane'en yeto par gone' xsine'enə'. Leczə can' le'e bito gaquə gonle xsin Diozən' do yichj do lažə'ele na' gonte xsinle par gacle benə' gwni'a.

Diozən' chgūia chye' chio'o naccho xi'ine'

²⁵ De'e na'anə' chnia' le'e, bito cuec yichjle tlaozə de'en ye'ej de'en gaole lao mbanle. Na' leczə ca' cuerp chelen' bito cuec yichjle tlaozə de'en guacwlen'. Zaqua'əch yelə' mban chelen' ca yelə' guaon'. Le'egatezə ca' cuerp chelen' zaqua'əchən ca xala'anlen'.

²⁶ Legontoš xbab chele, ca naquə bia ca' zjəžia xile'e bito chsa'azəb na' bito chəsyə'əlapəb na' nic bi da'a xoa' chega'aquəb zo, pero na' chguaočzə Xacho Diozən' ben' zo yoban' lega'aquəb. Naquəchxen' zaqua' le'e ca bia ca' zjəžia xile'enə'. ²⁷ Na' ni tole bito gaquə yoston cuinle gašja metr šə con cue'e yichjle atoňle.

²⁸ Na' žbixchen' chbec yichjle che xala'anle? Legontoš xbab ca naquə yej sosenə' chesa'əcha'oczən, len bitobi žin chso'onən, nic chsa'aljən do. ²⁹ Na' əchnia' le'e, Salomonnə' goque' lachə' xoche juisy, pero bito bžinlažə'e xala'ane'enə' ca yelə' xoche che yej sosen ca'. ³⁰ Diozən' none' xoche yixə' de'en ze yoba len to termzə zen nach choso'ozeye'en, naquəchxe gon Diozən' len le'e, güe'eczə yichjle' gone' yogua'ate de'en chyažjele, le'e cui chejle'eteclə de que gone' de'en chyažjele. ³¹ Le'e ža, bitoch cuec yichjle che bi de'en chyažjele ənalizle: "Bin' ye'ej gaocho na' bin' gacwcho?" ³² Con por de'e ca'azən' zjəchi' yichj beŋə' ca' cui chso'onlilažə' Diozən', che de'en əse'ej əsa'ogüe' na' che xala'anga'aque'. Pero na' Xacho Diozən' ben' zo yoban', nezczene' yogua' de'e ca' chyažjele. ³³ De'en güe'elažə'ele, güe'ele latjə par nich Diozən' nabi'e le'e, na' güe'elažə'ele gonle de'en na Diozən' naquə güen. Na' yogua' de'e ca' de'en chyažjelen' gončzə Diozən' len, de'en ye'ej de'en gaolen', na' xala'anle. ³⁴ Le'e gon xbab che de'en chac tža tža. Bito cuec yichjle che bi de'en gaquə gwxe güižj, la' guata'əczə de'e zan de'e cuec yichjcho chei catə' əžin žan'.

7

Bito zaqua'əcho par ənacho che benə' de que zjənape' dolə'

¹ Bito gonle xbab de que zaqua'ele par ənale che benə' de que zjənape' dolə'. Šə ənale chega'aque' de que zjənape' dolə' leczə ca' əna Diozən' chele de que naple dolə'. ² Can' chosbague'ele benə' de que zjənape' dolə' le'egatezəczə can' yosbague'e Diozən' le'e de que naple dolə'. Con can' chonle len benə', le'egatezə can' gon Diozən' len le'e. ³ Chle'ile güe' dao' de'en žia cožə' benə' ljuežjle, na' cabi chele'ile güe' xen de'en žia cožə'əlen'.

⁴ Che' benə' ljuežjle: "Be'e latjə gona' rmech güe' daon' de'en žia cožə'əlen'", na' bito chonle rmech güe' xen de'en žia cožə'əlen'. ⁵ Benə' goxoayag le'e! Zgua'atec le'e gon rmech güe' xennə' de'en žia cožə'əlen' na' techlə ənezele naquən' gonle rmech güe' daon' de'en žia cožə' benə' ljuežjlen'.

⁶ Pero na' bito güe'etezle xtižə' Diozən' len benə' ca' chso'onczə yichjlaoga'aque' cui chse'enene' yoso'ozengue' chei, ćhedə' la' guacte so'onene' le'e znia can' chon beco' catə'ən cho'exaxjchob de'en cui cho'olažə'əb. Na' šə güe'etezle xtižə' Diozən' len benə' ca' chso'onczə yichjlaoga'aque' cui chse'enene' yoso'ozengue' chei, con yosə'əlej yoso'ošošje' dižə' de'en güe'elenga'aclene'enə' can' chso'on coš ca' len de'en cui chse'ene'eb əsa'ob.

Le'e nabe Diozən' bi de'en aŋabelene' la' goncze'en

⁷ Bitə'atezə de'en chene'echo gaquə, de de'e goncho par nich gaquən. Šə to de'e chene'echo so'on beŋə' chio'o, chnabchon. Šə to de'e chene'echo əželecho, chyiljchon. Šə puert de'en chene'echo əsaljo beŋə', chnecho cho'a puertən' par nich chsaljue'. Na' ca'aczən' cheyalə' ye'echo Diozən' catə'ən de de'en chene'echo gaquə. ⁸ Na' notə'atezcho Šə bi de'e chnabechone' gone', la' de'e goncze'enə'. Na' notə'atezcho Šə bi de'en chnabechone' əgwzejni'ine' chio'o, əgwzejni'iccene'. Na' notə'atezcho Šə chnabechone' gaquə to de'en chene'echo gaquə can' chon beŋə' chne' cho'a puertən', la' de'e gaquəczən'.

⁹ Na' le'e nacle xa bidao', Šə xi'inlen' aŋabebo' le'e yetxtil ɿəgwnežjwlebo' to yej? ¹⁰ Na' Šə aŋabebo' le'e to bel ya'a ɿəgwnežjwlebo' to bel bia nxobə le'i? Cle bito gonle ca'. ¹¹ Le'e nacle beŋə' mal pero nezele chnežjwle xi'inlen' de'e güen. Naquachxe güen gon Xacho Diozən' ben' zo yoban' len beŋə' chnab laogüe'enə' bi de'en chyažjene'.

¹² Na' can' naquən, con yoguə' de'e güen de'e chene'ele so'on beňachən' len le'e ca'atezəczən' cheyalə' gon le'e len lega'aque', chedə' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' de'en boso'ozoj de'e profet ca' beŋə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'.

Nezən' de'en yežin yoban' gwxaquə'aleben ca to nez las

¹³ Lao yelə' mban chechon' chopə nez nan' de. To nez las, na' to nez laguə'. Cheyalə' goncho byen šo'occo to nez Šao' to nez güen la'anə'əczə naquən ca to nez las de'e caňe əželən na' de'e chaquecho naquən zdebə par tachon. Na' nez malən' gwxaquə'aleben ca to nez yo nez laguə' chedə' chpein chio'o par nich yežincho gabilən' gan' saquə'əzi'icho zejlicane. Pero beŋə' zan bazjəyo'e nez laguə'əna'. ¹⁴ Nezən' de'en yežin yoban' gan' əbancho zejlicane len Diozən' gwxaquə'aleben ca to nez las de'e caňe əželən na' de'e chaquecho naquən zdebə par tachon. De'e na'anə' balga beŋə' chəsyə'əželene'en par chjəsə'ənaogüe'en.

Segon can' naquə frot de'e chbia to to yaguən' ənezecho bi clas yaguən'

¹⁵ Cheyalə' gapcho cuidad par nich cui ſejle'echo xtižə' beŋə' ca' chso'onlaže'e chəsə'əne' de que xtižə' Diozən' chəsə'əyixjui'e. Xochechguan' chso'e dižə'ənə' par choso'opeine' chio'o, chse'enene' goncho xbab de que zjənaque' beŋə' güen. Pero lega'aque' zjənaque' beŋə' la'aždao' mal na' chse'enene' yoso'ožiayi'e chio'o.

¹⁶ Segon can' naquə frot de'e chbia to to yaguən' ənezecho bi clas yaguən'. Ca'aczən' gacbe'iczecho de que beŋə' ca' chəsə'əxoayague', segon can' chso'one' na' bin' choso'osed choso'olo'ine' beŋə'. Ca naquə yag yešən' bito chbian obas, na' nic yag bčho'onən' chbian yixgūio. ¹⁷ Na' de'en naquə yag güen, frot güencə chbian na' de'e cui naquə güen leczə bito chbian frot güen. ¹⁸ Yag frot güennə' bito chbian frot de'e cui naquə güen, na' leczə to yag frot de'en cui naquə güen bito chbian frot güen. ¹⁹ Na' yoguə' yag frot de'e cui chesə'əbian frot güen, yesə'əchogue'en na' yesə'əzeye'en. ²⁰ Na' gacbe'icho non' chəsə'əxoayag, segon can' chso'one' na' bin' choso'osed choso'olo'ine' beŋə'.

Caguə yoguə' beŋə' yesyə'əžine' yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e

²¹ Beŋə' zan chse'e nada': "Naco' Xana'", pero caguə yogue'e yesyə'əžine' yoban' gan' chnabia' Diozən'. Beŋə' ca' chso'on can' chazlažə' Xa' Diozən' ben' zo yoban', lega'acze'enə' yesyə'əžine' yoban' gan' zo'enə'. ²² Cata' əzin že yoso'odie' cuent lao Diozən' beŋə' zan əse'e nada': "Xana', goclen neto' na'a, la' beŋə' zan gwdižjue'ito' xtižə'ona'. Na' leczə be'eto' la'onə' par bebejto' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beŋə'. Na' leczə be'eto' la'onə' par bento' de'e zan milagr." ²³ Pero na' clar yapə'əga'aca'anə': "Bito nombi'a le'e. Ležjəya'ac ca'alə le'e beŋə' güen de'e mal."

Chopə beŋə' na' yo'o de'en gwso'on to toe'

²⁴ Beŋə' chzenag xtižə'anə' na' chone' can' nannə', gwxaquə'alebene' ca to beŋə' sin' beŋə' ben ližə' na' gwleque' lanen' len yej gual. ²⁵ Na' goc yejw zil juisy na' bchojchgua

yaonə' na' gwyechjən liž'e'enə'. Na' lei bdobən be' bdon'. Pero bito gosə'əzoin par yoso'ochixən len, chedə' gwleque' lanen' de'e gual. ²⁶ Na' benə' chzenag xtiž'a'anə' pero bito chone' can' nannə', gwxaquə'əlebene' ca to benə' fāls benə' ben liž'e'enə' fāls bzoe'en lao yox. ²⁷ Na' goc yejw zil juisy, gwyechj be' bdon' na' bchojchgua yao na' beyožən gan' zo liž'e'enə'. Nach bebižən gwžiayi'in. Na' catə' gwže'enə' xte gwñin.

²⁸ Na' catə' beyož be' Jeso'osən' dižə' ca', benə' zan ca' gwse'ene xtiž'e'enə' besyə'əbanchgueine' can' bsed blo'ine'. ²⁹ Na' can' bzejni'ine' lega'aque' nacbia' de que napache' yelə' chnabia' cle ca benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən'.

8

Jeso'osən' beyone' to benə' che'i yižgüe' de'en ne' lepr

¹ Benə' zan zesyə'ənaogüe' Jeso'osən' catə' beyetje' ya'anə'. ² Nach to benə' che'i yižgüe' de'en ne' lepr bgüigue'e lao Jeso'osən' na' bzo xibe' laogüe'enə' gož'e'ene': —Xana' gonšguei ben par nich yeyacda'.

³ Nach Jeso'osən' bli ne'enə' gw dane'ene' gož'e'ene': —Guaquəczə, beyaque.

Na' le'e beyactei be'enə'. ⁴ Nach Jeso'osən' gož'e'ene': —Ni tozə cui no güe'eleno' dižə' ca naquə nga babena' len le'. Gwej lao b̄xozən' nich le'ine'bach beyacdo'. Na' bnežjue' bia yižə' gote' lao Diozən' can' non de'e Moisezən' mendad par nich yesə'əneze benə' de que babeyacdo'ona'.

Jeso'osən' beyone' xmos capitan benə' Roma

⁵ Na' catə' bežin Jeso'osən' Capernaunnə' le'e bšagte to capitan benə' Roma le'. Na' gotə'əyoine' Jeso'osən' ⁶ gož'e'ene': —Xana', xmosa'an die' liž'a'anə', chacšenchgüeine'. Nat cuerp che'enə' na' lechguale chžaglaogüe'.

⁷ Nach Jeso'osən' gož'e' capitannə': —Sa'alena' le' na' yeyona'ane'.

⁸ Pero na' capitannə' gož'e'ene': —Xana', bito zaca'a par sa'o liž'a'anə'. Ngatezə ben mendad yeyaque xmosa'anə' nach yeyaqueine'. ⁹ Rein' chnabi'e nada' pero leczə nitə' soldad chia' ca' na' chnabi'aga'aca'ane' na' choso'ozengue' chia'. Catə' chapa'a toe': "Gwej", na' cheje', na' catə' chapa'a yetoe': "Da nga", na' chide'. Nach catə' chapa'a xmosa'anə': "De'e nga gono", na' chone'en. Con benšga mendad na' nezda' gaquə can' na'ona'.

¹⁰ Na' Jeso'osən' bebanene' catə' benene' xtižə' capitannə', na' gož'e' benə' ca' nao le'enə': —De'e liczə echnia' le'e, notono benə' ne'e žjəti'a benə' gonlilažə'atēc nada' ca benga. Ni tozə benə' Izrael cui chonlilažə' nada' ca le'. ¹¹ Echnia' le'e, benə' zan ža' doxenlə yežlyon' so'onlilaže'e nada, na' lega'aque' žjəsyə'ənite'e txen len de'e xaxta'occo Abraannə' na' de'e xaxta'occo Isaaquən', na' de'e xaxta'occo Jacobən' yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e. ¹² Na' ca naquə nasyon Izrael chechon' le'en gwlej Diozən' par nabi'e, achoj benə' zan bito so'e latjə nabi'e lega'aque'. De'e na'anə' əsele'e lega'aque' lao yi' gabilən' gan' yesə'əbežyaše'e na' sa'oyejə leyga'aque'enə'.

¹³ Gwde gwna Jeso'osən' ca' nach gož'e' capitannə': —Guaquə yeyejo'. Babeyona' xmoso'ona', chedə' chejli'o chia'.

Na' xmos capitannə' lao or na' le'e beyacteine'.

Jeso'osən' beyone' taobin' che Bedən'

¹⁴ Na' gwyej Jeso'osən' liž Bedən' na' ble'ine' taobin' che Bedən' die' lao camən', na' yo'e de'e lan'. ¹⁵ Jeso'osən' bexe'e ne'enə' na' le'e bechojte' de'e lan'. Nach le'e gwyaste no'olən' bene' de'e gwsa'ogüe'.

Jeso'osən' beyone' benə' zan

¹⁶ Na' catə' gwxeñ, besə'əžin benə' gan' zo Jeso'osən' zjənche'e benə' zan zjəyo'o zjəyaz de'e xio' yichjla'ažda'oga'aque'enə'. Jeso'osən' con bene' mendad na' besyə'əchoj de'e xio' ca'. Na' beyone' yogua' benə' ca' chsa'acšenena'. ¹⁷ Can' bene' par nich goc complir

can' bzoj de'e profet Isaiazən' che' cana', nan: "Le'enə' yeque'e de'en chžaglaocho na' gone' ca yeyaquecho che' yoguə' yižgue'."

Can' gož Jeso'osən' beŋə' ca' gwse'ene žja'aclen le'

¹⁸ Gwde na' ble'i Jeso'osən' babesə'əžin beŋə' zan zjənyechje' le', nach bene' mendad len disipl che' ca' yesə'əlague'e yešla'alə nisda'onə'. ¹⁹ Na' bchoj to ben' chsed chlo'i lej de'en bzoj de'e Moisezən' nach bgüigue'e lao Jeso'osən' na' gože'ene': —Maestr, gwza'lena' le' gata'atezə šejo'.

²⁰ Na' par nich be'enə' benyanę'e xbab šə de'e liczə che'enene' šejlene' le', na' Jeso'osən' gože'ene': —Zjəde liž becoyo'o ca' na' leczə zjəde liž bia ca' zo xile'e bia chaš yoba, pero nada' bitobi xlatja' de gan' gona' dezcanz la'anə'əczə bselə' Diozən' nada' golja'benach.

²¹ Na' bchoj yeto ben' nao de'en chsed chlo'i Jeso'osən' na' gože'ene': —Xana', gwza'lena' le' pero zgua'atec be'ešga latjə yega'anlenə' xa'anə' xte catə'əch əžin že gate' na' əgwcuša'ane'.

²² Jeso'osən' gože'ene': —Da len nada'. Beŋə' ca' zjənaquə len yičhjla'ažda'oga'aquen' ca beŋə' guat guaqua'yesə'əcuše'e beŋə' guat ca'.

Jeso'osən' gwlecžie' to be' gual lao nisdaon'

²³ Gwde be' Jeso'osən' dižə' ca', gwyo'e lo'o barcon' len disipl che' ca'. ²⁴ Na' lao zda barcon' gwtas Jeso'osən'. Na' gwzolao gwyečhj to be' gual lao nisda'onə', na' gwzolao chož nisən' lo'o barcon'. ²⁵ Nach bosyo'osbane' Jeso'osən' gwse'ene': —¡Xanto'! ¡Bosla chio'o! ¡Bačh chbiayi'icho!

²⁶ Nach Jeso'osən' gože'lega'aque': —Bito žeble. Le'e šejle'ech čhia'.

Nach gwyase' ne'e chas chatə' nisda'onə' nach bene' mendad besyə'əbe'eži nisda'onə' len be'enə', na' le'e besyə'əbe'ežiten. ²⁷ Na' disipl che' ca' besyə'əbanene' can' bene'enə', nach gwse'ljuežjga'aque': —Bitolja naqua' benga con to beŋachzə, la' ənacxa gon to beŋach par yebecžie' be' gualən' len nisda'onə'?

Čhopə beŋə' Gadara zjəyo'o zjəyaz de'e xio' yičhjla'ažda'oga'aquen'

²⁸ Na' besə'əžine' yešla'alə nisda'onə', laž beŋə' Gadara ca'. Na' catə' besyə'əchoje' barcon', besə'əšag čhopə beŋə' Jeso'osən', beŋə' zjəyo'o zjəyaz de'e xio' lo'o yičhjla'ažda'oga'aquen'. Beŋə' quinga banitə'əte' capsant na' chesə'əchoje' chaše' do tnežən' galə'əzə capsantan' chso'one' znia juisy len beŋə' chesə'əžague', na' caguə no chac ta tnežən'. ²⁹ Na' de'e xio' ca' gwso'osya'an gwse'en Jeso'osən': —Partlə le', na' partlə neto', Jeso'os Xi'in̄ Dioz. Əza'o par əgwchi'i əgwsaco'o neto' catə' cuinə' əžin že ažin or par sili'ito' castigw?

³⁰ Na' galə'əzə chaš beŋə' choso'oye' coš zan. ³¹ Nach de'e xio' ca' gwsa'atə'əyoin Jeso'osən' gwse'en le': —Šə yebejo' neto' yičhjla'aždao' beŋə' quinga, gü'ešgo' latjə zjəyežo'oto' lo'o la'aždao' coš ca'.

³² Nach gož Jeso'osən' lega'aquən: —Leyechoj.

Nach besyə'əchojən yičhjla'aždao' beŋə' ca' na' jəsyə'əžo'on lo'o la'aždao' coš ca'. Nach besyə'ədiňses coš ca' le'e ya'a gan' chašəbən' na' jəsyə'əxopəb lo'o nisda'onə', na' gwsa'atəb gwse'ejəb nisən'.

³³ Na' beŋə' ca' chosa'aye' coš ca' besa'acdoe' na' besyə'əžine' syodan', jəsyə'ədixjue'ine' beŋə' lao' syodan' yoguə' can' bagoc na' can' babesya'əyaque beŋə' ca' zjəyo'o zjəyaz de'e xio'one' yičhjla'ažda'oga'aque'enə'. ³⁴ Nach yoguə' beŋə' ca' že' syodan' ja'aque' gan' zo Jeso'osən'. Na' catə' besə'əžague' Jeso'osən' gwsa'atə'yoine' le' yeze'e lažga'aque'enə'.

¹ Nach Jeso'osən' beyo'e to lo'o barcw len disipl che' ca' na' besyə'əlague'e yešla'alə nisda'onə' par besyə'əžine' Capernaum gan' bazocze'. ² Na' besə'əžin xonj benə' na' zjənlene' to benə' nat to part cuerp che'enə', zjənxoe'ene' to lao cam dao'. Ca' naquə gocbe'i Jeso'osən' de que gwso'onlilaže'ene', nach gože' benə' güe'ene': —Bebei, xi'inđaogua'a. Babezi'ixena' xtolo'onə'.

³ Na' balə benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' gwse'enene' de'en gož Jeso'osən' benə' güe'ene', na' gwso'one' xbab lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ene' gosə'ane': —Benga chžia chnite'e Diozən' laogüe de'en chon cuine' ca Diozən'.

⁴ Jeso'osən' gocbe'ine' xbabən' chso'one'ene', nach gože' lega'aque': —¿Bixchen' chonle xbab malən' ca' lo'o yichjla'ažda'olen'? ⁵ Šə con yapa'ane' de que babezi'ixena' xtole'ene', bito nezele šə napa' yelə' gwnabia' par yezi'ixena'an. Pero šə yapa'ane': "Gwyas na' gwda", guatə'əbia' šə napa' yelə' gwnabia' par gaquə can' nia'anə'. ⁶ Diozən' bsele'e nada' golja' benəch na' de'e ngan' gona' par nich nezele de que napa' yelə' gwnabia' lao yežlyo nga par yezi'ixena' xtolə' benəchən'.

Nach gože' benə' güe'ene': —Gwyas beyoa xcamo'onə' na' beyej ližo'onə' to šao' to güen.

⁷ Na' beyas be'enə', beze'e zjəyede' liže'. ⁸ Na' benə' ca' besə'əle'i can' goquən', lechguale besə'əžibe'. Na' gwso'elaogüe'e Diozən' ca naquə bene' yelə' guac par nich Jeso'osən' goc bene' de'e ca' zjənac ca'.

Jeso'osən' gwleje' Mation' par goque' disipl che'

⁹ Gwde na' beza' Jeso'osən' na' ble'ine' to benə' gočhixjw na' le' Matio, chi'e latjə gan' chčhixjue'ene'. Na' Jeso'osən' gože'ene': —Da len nada'.

Na' Mation' le'e gwzoža'ate' gwyejlene' le'.

¹⁰ Na' goquən' chi' Jeso'osən' liž Mation' len disipl che' ca' chsa'ogüe'. Na' nitə' benə' zan benə' gočhixjw ca' na' nochlə benə' güen de'e mal ca' chsa'olene' lega'aque'. ¹¹ Na' benə' fariseo ca' catə' besə'əle'ine' chi' Jeso'osən' txen len benə' güen de'e mal ca', gwse'e disipl che' ca': —Malən' chon maestr chelen' che'ej chaogüe' txen len benə' gočhixjw ca' na' nochlə benə' güen de'e mal benə' cui chonlento' txen.

¹² Na' catə' Jeso'osən' benene' xtižə'əga'aque'ene', na' gože' lega'aque': —Benə' cui chsa'acſene bito chəsə'əyažjene' benə' güen rmech. Benə' ca' chsa'acſene lega'aque'ene' chəsə'əyažjene' benə' güen rmech. ¹³ Lěšej na' legwsed bi zeje Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan: "Che'enda' yeyašə' yeži'ilazə'əle benə', caguə tlaozə gotle bia yixə' par güe'ela'ole nada'." Za'a zedəyena' par nich benə' ca' zjənežene' de que zjənaque' benə' güen de'e mal yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'ene', pero bito zedəyena' par nich benə' ca' chsa'aquene' bazjənaque' benə' güen yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'ene'.

Chəsə'əñabene' Jeso'osən' bixchen' disipl che' ca' cui chəsə'ənite'e sin cui əse'ej əsa'ogüe'

¹⁴ Nach disipl che Juan ben' bčhoa nis gosə'əbigue'e lao Jeso'osən', na' gwse'ene': —Zan las benə' fariseo ca' na' neto' chzoto' sin cui che'ej chaoto' par cho'ela'oto' Diozən'. Pero disipl chío' ca' chse'ej chsa'ogüe'. ¿Bixchen' ža?

¹⁵ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Catə' chac to yelə' gošagna' benə' migw che be'enə' chšagna'anə' bito chəsyə'əgüine'ene' sino chse'ej chsa'ogüe'. Na' ca'aczən' naquən len nada' na' len disipl chia' ca', chse'ej chsa'ogüe' lao ne'e zoa' len lega'aque'. Catə'əchən' əžin ža yesə'əčhe'exaxj benə' contr chia' ca' nada' cana'achən' əčhoj catə' cuičhən' əse'ej əsa'o disipl chia' ca'.

¹⁶ Notono benə' zo benə' chčhine' to pedas lachə' cuiňə' xoa nis par yoda' xa gole'ene' de'enbach chyoe. Šə can' gone', catə' čhib xe'ena' yebe' lachə' cobən' na' əčhezəchən len. ¹⁷ Na' leczə notono zo benə' chgue'e bino cobən' lo'o yid golən'. Šə gone' ca', bino cobən' əčhezə'ən yid golənə' na' laljə binon' na' cuiayi' yidən'. Cle la' cheyalə' que'e bino cobən' lo'o yid cobə, par nich ca' bito cuiayi' binon' na' yidən'.

Gože' lega'aque' ca' par ničh bzejni'ine' de que bito gaquə yesə'ənaogüe' costombr golə çhega'aque'enə' na' yesə'ənaotie' de'en chsed chlo'ine'.

Jeso'osən' beyone' xi'in Jairon' na' no'olən' gwdan lox xadon çhe'enə'

¹⁸ Na' ne'e cho'ete Jeso'osən' dižə' quinga, bžin to benə' gwnabia' bzo xibe' lao Jeso'osən' na' gože'ene': —Ze'e gotte to xi'ina' no'olə. Yo'ošga cano'obo', na' yebambo'.

¹⁹ Na' le'e gwzoža'ate Jeso'osən' na' txen len disipl çhe' ca' ja'aclene' benə' gwnabian'.

²⁰ Na' lao zja'aque' liž benə' gwnabian' jənao to no'olə lega'aque', benə' bagoc šižin iz chzoe' bgua'a. Na' bene' byen bgüigue'e cožə' Jeso'osən' gw dane' lox xadon çhe'enə'.

²¹ La' bene' xbab lo'o yichjla'ažda'ogüe'enə', gwne': “Con cana' xadon çhe'enə', goyaczəda'.” ²² Na' gwyechj Jeso'osən', ble'ine' no'olən', na' gože'ene': —Bebei xi'indaogua'a. Babeyacdō çchedə' chonlilažo'o nada'.

Na' le'e bega'ate yižgüe' de'en che'i no'olən'.

²³ Cata' bžin Jeso'osən' liž benə' gwnabian', na' ble'ine' benə' zan zjəža' na' nitə' benə' chəsə'əcuež ca bžejo, na' benə' ca' ža'anə' chəsə'əbežchgüe'. ²⁴ Na' gože' lega'aque': —Le'e yechoj ngalə. Bito nacbo' bi'i guat, con chtasbo'onə'.

Pero na' benə' ca' gwso'onle'e çhe'. ²⁵ Na' beyož besyə'əbeje' benə' ca' fuerlə, nach gwyo'o Jeso'osən', bexe'e na' bi'i no'olə guat da'onə', na' beyasbo'. ²⁶ Na' ca naquə de'e güennə' de'en ben Jeso'osən' gosə' gwlaljə dižə'ənə' yoguə' yež ca' zjəchi' do na'.

Jeso'osən' beyone' çhopə benə' lchol

²⁷ Na' cata' beza' Jeso'osən' len disipl çhe' ca', jəsə'ənao çhopə benə' lchol lega'aque'. Na' gwsa'atə'əyoine' le' gosə'ənə' zižo gosə'ənə': —Le' naco' xi'in dia çhe de'e Rei Dabi. Beyašə'əlažə'əšguei neto'.

²⁸ Na' catə' bežin Jeso'osən' len disipl çhe' ca' liž'e'enə' na' besyə'əyo'e, na' leczə gwso'o benə' lchol ca'. Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Echejle'ele de que guac gona' par ničh yele'ilen'?

Nach gwse'ene': —Chejle'eto' Xanto'.

²⁹ Nach Jeso'osən' gw dane' jlaoga'aque'enə', na' gože' lega'aque': —Yele'ile, çchedə' chonlilažə'ele nada'.

³⁰ Nach besyə'əle'ine'. Na' Jeso'osən' bene' mendad cui no əso'elene' dižə' ca naquə bene' par ničh besyə'əle'ine'.

³¹ Bixa na' besa'aque' na' gata'ətezə ja'aque' doxen Galilean' jəsyə'əye'elene' benə' dižə' ca naquə de'en baben Jeso'osən' len lega'aque'.

Jeso'osən' beyone' to benə' mod

³² Na' catə' besa'ac benə' ca' babesya'əle'ina', le'e besə'əžinte benə' yoblə zjənčhe'e to benə' mod, na' yo'o yaz de'e xi'ona' yichjla'ažda'ogüe'enə'. ³³ Jeso'osən' bebeje' de'e xi'ona' na' le'e benete be'enə'. Na' benə' zan ca' besə'əle'i can' goquən' besyə'əbanchgüeine', na' gosə'ənə': —Chio'o benə' Izrael de'e nechən' bable'icho ca naquə milagr de'en chon benga.

³⁴ Pero na' benə' fariseo ca' gosə'ənə': —Gwxiye' de'en chnabia' de'e xi'ona' ca'anə' chaclənən le' par nich chebeje' de'e xi'ona'.

Jeso'osən' cheyašə' cheži'ilalaž'e' benəčħənə'

³⁵ Na' Jeso'osən' len disipl che' ca' ja'aque' yo'odao' che to to yež na' to to syoda gan' mbane Galilean' na' gwdižjue'ine' benə' dižə' güen dižə' cobən' can' nabia' Diozən' notə'ətezə benə' so'e latjə. Na' beyone' yoguə' benə' ca chsa'acšene len bitə'ətezə yižgüe' de'en chse'ine'. ³⁶ Na' Jeso'osən' ble'ine' benə' zan ca' zjəsə'ənao le' na' beyašə' beži'ilalaž'e' lega'aque' çchedə' gocbe'ine' chsa'acžejlaž'e' naclən' so'one' na' gocbe'ine' caguə no zo no gaquəlen lega'aque' len yoguə' de'en chəsə'əžaglaogüe'enə'. Gwsa'aque' ca xilə' bian' cui no xanga'aquəb zo par əgwyē' lega'aquəb. ³⁷ Nach gože' disipl çhe' ca': —Nitə' benə' zan benə' yoso'ozengue' çhe Diozən' cata' se'enene' xtiž'e'enə'. Na' gwxaqua'əlebəga'aque' ca to cwseš xen de'en chetoba'. Na' chyažjda' benə' zan

əsa'aclene' nada', la' to cholgale nita'. ³⁸ De'e na'anə' lenabe Xancho Diozən' əselə'əche' benə' zanch par əsa'aclene' chio'o yetobcho cwseš che'enə'.

10

Jeso'osən' gwleje' benə' šižin ca' par əsa'aque' apostol

¹ Jeso'osən' betobe' disipl che' ca' šižin na' bnežjue' lega'aque' yełə' guac par nich əsa'aque' yesyə'əbeje' de'e xio' zjəyo'o zjəyaz lo'o yichjla'ažda' benə', na' par nich əsa'aque' yesyə'əyone' benə' bitə'ətezə yižgue' de'en chse'ine' na' bitə'ətezəchlə de'e chsa'aquene'.

² Quinga zjəle benə' šižin ca': Simon ben' leczə le' Bed, na' Ndres benə' bišə' Bedən', na' xi'in Sebedeon' Jacob len Juannə', ³ na' Lip na' Bartolome, na' Tomas, na' Matio ben' goquə benə' gochixjw, na' Jacob xi'in Alfeo, na' Lebeo, ben' leczə le' Tadeo, ⁴ na' Simonnə' ben' ben txen len partid Cananistən', na' Jod Iscariot ben' bdie' Jeso'osən' lao na' benə' contr ca'.

Jeso'osən' bsele'e disipl che' ca' šižin jəsə'ədixjui'e xtiže'enə'

⁵ Na' catə' Jeso'osən' bsele'e benə' šižin quinga jəsə'ədixjui'e xtižə' Diozən', gože' lega'aque': —Chselə'a le'e žje'ele xtižə' Diozən' len yeziqua'əchlə benə' Izrael ca'. Na' bito əžja'acle laž benə' ca' cui zjənaqua' benə' Izrael, na' nic əžja'acle yež ca' zjəchi' Samarian'. ⁶ Le'e žja'ac porzə gan' ža' benə' Izrael benə' bazjəmbiayi' chedə' bitonə' so'ombi'e Diozən'. ⁷ Le'e žja'ac na' le'e žjətixjue' de que babžin ža Diozən' ben' zo yoban' ənabi'e con notə'ətezə benə' əso'e latjə. ⁸ Le'e yeyon benə' chsa'acšene, na' le'e yeyon benə' ca' chse'i yižgue' de'en ne' lepr, na' le'e yosban no benə' bagwsa'at, na' le'e yebej de'e xio' zjəyo'o zjəyaz lo'o yichjla'ažda' benə'. Diozən' babene' le'e yełə' guac che'enə' dadzə par gonle de'e quinga, de'e na'anə' le'e gaclen benə' ca' dadzə.

⁹ Bitobi gonle probnid gua'ale, ni mech de or, de plāt, o de cobr lo'o bols mech chelen' lao co'ole nezən'. ¹⁰ Na' nic gua'ale bsod, o yeto xcamisle, nic gua'ale yel, na' nic goxə'əle garrot. Ca naquə le'e chonle xšina'anə' zaquə'əle par gon benə' de'e ye'ej gaole gan' selə'a le'ena'.

¹¹ Na' gata'ətezə syoda o yež gan' əzinle, lenab šə zo to benə' güen benə' yebei əgūialogüe'e le'e liž'e'enə'. Na' na'atezə sole xte catə'əch yesa'acle. ¹² Na' catə' əzinle liž'e'enə', le'e gguape' diox, na' le'e nablažə' so cueze' binlo len yichjla'ažda'ogüe'enə'.

¹³ Na' šə na' nitə' benə' chse'enene' yesə'əzo yesə'əbezəga'aque' binlo len yichjla'ažda'oga'aque'enə', na' gaquə can' ənablažə'əle par yesə'əzo yesə'əbezəga'aque' binlo. Pero šə bito no zo no chon ca so cueze' binlo len yichjla'ažda'ogüe'enə', bito gaquə ca de'en bagwənblažə'əlen'. ¹⁴ Na' gata'ətezə əzinle ga cui nono yebei əgūialao le'e, na' nic əgwzenague' chele, le'e yesa'ac liž be'enə' o yežən'. Na' catə' yesa'aclen', əgwsı'ins ən' alen' par yežib bišten' de'en gwžiannə', nich əgwlo'ile benə' ca' de que de'e malən' chso'one' cui chesə'əzenague' xtižə' Diozən' de'en cho'elen'. ¹⁵ Diozən' bene' par byinj yi' na' sofr lao syoda Sodoman' na' syoda Gomorran' por ni che de'en cui boso'ozenague' che'. Na' de'e li əchnia' le'e, catə' əžin ža gon Diozən' castigw zejlicane che yogua' benə' chso'on de'e malən', benə' ca' cui yosə'əgūialao le'e yesə'əzaquə'əzi'iche' clezə ca benə' ca' gwnitə' Sodoman' na' Gomorran'.

Gaquə de'e saquə'əzi'icho

¹⁶ Le'e gon xbab de que nada' əselə'a le'e žjətixjue'ele xtižə'anə' len benə' ca' gwxaquə'əlebe ca bež, na' le'e gwxaquə'əlebele ca xilə' dao' ladjoga'aque'enə', chedə' benə' ca' se'enene' so'ote' le'e can' chso'on bež ca' chso'otəb xilə' dao'. Pero le'e cheyalə' gacle lechguale benə' xenlažə' na' lechguale benə' bib par len lega'aque'. ¹⁷ Nitə' benə' so'one le'e lao na' benə' gwnabia' ca' por ni che de'en chonlilažə'əle nada' na' yesə'əyine' le'e lo'o yo'odao' chega'aque' ca'. De'e na'anə' le'e chiljlažə' naclən' gonle par nich cui gacle lao na' benə' contr ca'. ¹⁸ Nach leczə por ni che de'en chonlilažə'əle nada' nitə' benə' yesə'əche' exaxje' le'e lao no goberñador, na' lao no rei. Na' catə' gaquə ca' güe'ele

xtiža'anə' lao benə' gwnabia' ca', benə' Izrael len benə' cui zjənaquə benə' Izrael. ¹⁹ Pero catə' yesə'əche' exaxje' le'e lao benə' ca', bito cuec yichjle nac yoži'ile xtižə'əga'aque'enə'. Lao or na'atezə Diozən' əgwzejni'ine' le'e bin' cheyalə' ənale. ²⁰ La' caguə le'ezən' güe'ele xtiža'anə', Spirit che Xacho Diozən' əgwzejni'in le'e bin' cheyalə' ənale.

²¹⁻²² Na' yoguə' benə' ca' cui zjənombia' Diozən' yesə'əgue'ine' le'e əchedə' chonli-lažə'ele nada', na' xte no bišə'ele na' no xale so'one' le'e lao na' benə' par nich so'ote' le'e, na' leczə xte no xi'inle so'one' le'e lao na' benə' ca' so'ot le'e. Pero šə sotezə sole gonlilažə'ele nada' xte catə'əch əžin ža gatle, nachən' žjəyezole len Diozən'. ²³ Šə benə' nitə' to yež yesyə'əlague' le'e, le'e yesa'actele na' žjəya'acle ga yoblə. Diozən' bsele'e nada' golja' benəch, na' de'e li chnia' le'e bitonə' yeyož güe'ele xtiža'a lao yoguə' benə' Izrael ca' catə'ən yida' de'e yoblə.

²⁴ Nezele can' naquən catə' to benə' chsede' len to maestr, bito ənacho naque' benə' blaoch ca maestrən', na' to mos bito naque' blaoch ca xane'enə'. ²⁵ Na' ben' chsed bito cheyalə' gone' xbab so'on benə' güench len le' cle ca chso'one' len maestr əche'enə'. Le'egatezə ca' mosən' bito cheyalə' gone' xbab so'on benə' güench len le' cle ca chso'one' len xane'enə'. Nitə' benə' chesə'əne' chona' txen len de'en chnabia' de'e xio' ca' de'en le Beelsebo. Nadan' naca' Xanle na' naquəchxe yesə'əne' əche le'e nacle disipl əchia'.

Cheyalə' žebcho castigw de'en gon Diozən' chio'o

²⁶ Na' la'anə'əczə yoso'ochi' yoso'osaquə' benə' le'e laogüe de'en cui chse'ejni'ine' de que chonle can' chene'e Diozən' bito žebble əlega'aque'. Guaquə can' na dicho de'en na: "Yoguə'əlož de'en ngašə' na'a gwžin ža la'alaon, na' yoguə'əlož de'e cui no gwse'ejni'i antslə leczə gwžin ža se'ejni'i benə' len." ²⁷ De'e zan de'en chsed chlo'ida' le'e de'en cui chsed chlo'ida' yeziqə'əchla benə'. Na' le'e ža, legwsed legwlo'in yoguə'əlož benə', na' le'e gon par nich benə' zan se'ejni'ine'en. ²⁸ Bito cheyalə' žebble benə' ca' so'ot le'e, əchedə' lega'aque' bito gaquə bi so'onene' yichjla'ažda'olen'. Cheyalə' žebble Diozən', la' len' nape' yelə' chnabia' par əgwžiayi'e cuerp əchelen' len yichjla'ažda'olen' lo'o yi' gabilən'.

²⁹ Nezecho de que byin dao' ca' bitobi zjəzaquə'ətequəb, pero bito ənacho tob gat sin cui əneze Xacho Diozən'. ³⁰ Na' ca naquə chio'o ža, de'e tant chaque Diozən' əchecho xte nezene' balə yišə' yichj to tocho žia la'anə'əczə nezecho bito bi zjəzaquə' yišə' yichjchon'.

³¹ De'e na'anə' bito žebble, əchedə' zaquə'əch le'e cle ca bia zan byin dao'.

Cheyalə' güe'echo dižə' len benə' de que nombi'acho Jesocristən'

³² Na' notə'ətezle šə cho'ele dižə' len benəchən' de que chejle'ele əchia', leczə ca' nada' gua'a dižə' len Xa'anə' ben' zo yoban' de que nacle xi'inə'. ³³ Na' notə'ətezle šə cho'ele dižə' len benəchən' de que bito chejle'ele əchia', leczə ca' nada' gua'a dižə' len Xa'anə' ben' zo yoban' de que nacle xi'inə'.

Yesə'ədilə benə' por ni əche de'en bida Jeso'osən'

³⁴ Bito gonle xbab de que benə' ža' yežlyo nga yesə'əzo yesə'əbeze' binlo len ljuežjə'aque' laogüe de'en bida'. Bito yesə'əzo yesə'əbeze' binlo len ljuežjə'aque' laogüe de'en bida' sino yesə'ədile'. ³⁵ Laogüe de'en babida' yedilə benə' byo len xə'ənə' na' no'olən' len xne'ənə', na' yedilə xo'oliž benə' len taobin' əche'enə'. ³⁶ Entr lo'o yo'ozəgə'aque' yesyə'ənite'e contr.

³⁷ Notə'ətezle šə chaquele əche xale o əche xna'ale mazəchlə can' chaquele əchia' nada' bito zaquə'əle par gacle disipl əchia'. Le'egatezə ca' šə chaquele əche xi'inle mazəchlə can' chaquele əchia' leczə bito zaquə'əle par gacle disipl əchia'. ³⁸ Na' notə'ətezle šə laogüe de'en chaquele yoso'ochi' yoso'osaquə' benə' le'e o so'ote' le'e to le'e yag coroz de'e nan' bito chonlilažə'ele nada', bito zaquə'əle par gacle disipl əchia' šə ca'. ³⁹ Notə'ətezə benə' chaquene' gone' par nich cui əchi' saque'e o par nich cui no so'ot le', be'enan' cuiayi'. Na' notə'ətezə benə' chsanlažə' cuine' əchi' saque'e o so'ot benə' le' por ni əchia', be'enan' əbane' zejlicane'.

Benə' ca' ənitə' mbalaz catə' yesyə'əžine' yoban'

⁴⁰ Notə'atezə benə' yebeine' güialaogüe' le'e nacle disipl ćhia', nadə'eczan' yebeine' güialaogüe' šə ca'. Na' šə yebeine' güialaogüe' nada' leczə Dioz na'anə' agüialaogüe', Dioz ben' bselə' nada'. ⁴¹ Benə' ca' chso'e xtižə' Diozən', mbalaz gaquə chega'aque' cata'ən yesyə'əžine' yoban', na' notə'atezə benə' yebeine' güialaogüe' lega'aque', leczə mbalaz soe' cata'ən yežine' yoban'. Na' mbalaz gaquə che benə' ca' chso'on can' chazlažə' Diozən' cata'ən yesyə'əžine' yoban'. Na' notə'atezə benə' yebeine' güialaogüe' lega'aque', leczə mbalaz soe' cata'ən yežine' yoban'. ⁴² Notə'atezə benə' chnežjue' la'anə' tbasə nis ye'ej be'enə' chonlilažə' nada', de'e liczə gona' ca soe' mbalaz cata'ən yežine' yoban', la'anə'eczə ben' bnežjue' nisən' cuitec bi zaque'e len benəchən'.

11

Juanə' bsele'e ćhopə disipl che' gan' zo Jeso'osən'

¹ Catə' beyož ben Jeso'osən' mendad can' so'on disipl che' ca' šižin, beze'e latjən'. Na' gwyewe' yež ca' zjəchi' do na' jəsed jəlo'ine' xtižə' Diozən' len benə' ca' ža'anə'.

² Na' ca naquə Juanə' ben' bčhoa benə' nis, lao die' ližyan' benene' dižə' ca naquə yoguə' de'en chon Jeso'osən' ben' bselə' Diozən' par chaclene' ńasyon Izraelən', nach Juanə' bsele'e ćhopə disipl che' ca' gan' zo Jeso'osən', ³ jse'eže'ene': —¿Elen' ben' naquən əselə' Diozən' o šə soto' lez yida benə' yoblan'?

⁴ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Lel'e žjəya'ac na' le'e žjəyeyež Juanə' doxen can' chenele na' can' chle'ile chona'. ⁵ Bable'ile chona' par nich balə benə' lčhol chesyə'əle'ine', na' balə benə' coj chesyə'əde', na' yebalə benə' cuež chesyə'əyenene'. Na' leczə bable'ile bema' par nich balə benə' gwse'i yižgi'e de'en ne' lepr babesya'əyaquene'. Bable'ile bosbana' balə benə' guat, na' babenele cho'a dižə' għen dižə' coba ćhia'anə' len benə' yašə' ca'. ⁶ Mbalaz zo benə' chejle'e de que Diozən' bsele'e nada'.

⁷ Nach catə' besyə'əsa'ac disipl che Juanə', nach Jeso'osən' be'elene' benə' ca' zjəndobən' xtižə' Juanə', gože' lega'aque': —¿Nacxa naquə ben' jəle'itgħieiczele latjə dašən? ¿Ešayechə šayen chaque'? Bito. ⁸ ¿Nacxan' goque' catə' jəle'ilene'? ¿Enyaze' lachə' šao'? ¿Ešə bito? la' benə' ca' zjənyaz lachə' šao' nite'e yo'o güenchgu ca no liž rei. ⁹ ¿Noxan' jəle'ilen' ža? ¿Eto profet ben' cho'e xtižə' Diozən'? De'e li naque' to profet. Pero əchnia' le'e, caguə con to profetən'. ¹⁰ Che bengan' nyojən le'e Xtižə' Diozən' nan: Nada' Dioz əselə'a to benə' cuialaogüe' gü'e xtižo'ona' par nich nita' benə' probnid par əso'elaogüe' le' catə'ən yido'.

¹¹ De'e li əchnia' le'e, notono no benach ne'e so benə' naquəch benə' blaoch ca Juan ben' chčhoa benə' nis. Na' notə'atezəchlə benə' gü'e latjə ńabia' Diozən' le', la'anə'eczə bito naque' benə' blao, gwžin ža cata' ſejni'ichene' ćhia' clezə ca Juanə'.

¹² Dezd catə'ən gwzolao Juanə' gwdixjui'e xtižə' Diozən' na' bčho'e benə' nis xte ža neža benə' zan choso'ozenague' xtižə' Diozən' na' chəsə'ayiljlaže'e naclə so'one' par nich ńabia' Diozən' lega'aque'. ¹³ Catə' cuiqə' solao gwzene Juanə' xtižə' Diozən', con lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' de'en boso'ozoj yoguə' profet ca', de'e ca'azən' bzejni'in chio'o che Diozən'. ¹⁴ Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan de que yeto benə' yedəyen can' ben Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'. Na' che Juan na'anə' boso'ozoje' žalə' ſejle'ele.

¹⁵ Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag xtižə'anə'.

¹⁶ ¿Nac əgwasaquə'əlebetgüeida' le'e mbanle ńa'a? Egwsaquə'əlebeda' le'e ca bida' əchedə' cuicza bi de žleb chele. Ca naquə bida' ca' catə' nita'əbo' do gan' chac ya'a chse' ljuežjga'acbo': ¹⁷ "Bento' legr, bito gwyo'olažə'ele, na' babento' bgħiine bgħiež, peor."

¹⁸ Juanə' bide' laole nga. Bito gü'ej gwdaošaogüe'e can' chse'ej chsa'o benə' yoblə. Nach gwnale che': "Yo'o yaz de'e xio'onə' yičħjla'aždaogüe'enə'." ¹⁹ Na' nada', Diozən' bsele'e nata' golja'benach. Na' chle'ile che'ej chaogua' can' che'ej chaole. Na' nale ćhia' de que naca' benə' lia na' benə' gü'e'ezo, na' leczə nale de que naca' migw che benə' gochixjw ca' na' migw che yeziqə'əchlə benə' ca' chso'on de'e mal. Pero na' nacbia' de que Dioz na'anə' naque' le'ezelaogüe benə' sin' por ni che can' chso'on benə' ca' choso'ozenag che'.

Yež ca' gan' cui boso'ozeneque' che Jeso'osən'

²⁰ Nach Jeso'osən' be'e xtižə' benə' ca' ža' yež ca' gan' bene' de'e zan de'e zaquə' yesyə'əbanene', na' gwdile' lega'aque' cheda' bito besyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'. Nach gwne': ²¹ —¡Probchguazə le'e benə' Corasin! ¡Probchguazə le'e benə' Betsaida! Benə' ca' nitə' Tiro na' Sidon le'e besyə'ədinjteine' xtolə'əga'aque'enə' žalə' blo'iga'acda'ane' yelə' guac chia'anə' ca de'en bablo'ida' le'e. Žalə' goquə ca', sa'azlje' lacha' zešə' na' zosə'əža'alja cuinga'aque' de par nich sa'acbe'i benə' de que babesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə'. ²² Echnia' le'e saquə'əzi'ichle clezə ca benə' ca' nitə' Tiro na' Sidon cata' ežin ža gon Diozən' castigw zejlicane che yogua' benə' chso'on de'e malən'. ²³ Le'e nitə'ele Capernaunnə', chonle xbabən' de que Diozən' gonchgue' le'e yelə' bala'an, pero bito gone' le'e yelə' bala'an, sino gone' le'e castigw zejlicane de'en cui chejle'ele chia'. Žalə' benə' de'e zaquə' yesyə'əbane benə' ca' gwnitə' Sodoman' can' babena' laole nga, besyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə' žalə' ca' na' ne'e chi' syodan' žalə' ca'. ²⁴ Echnia' le'e, saquə'əzi'ichle clezə ca benə' ca' gwnitə' Sodoman' cata' ežin ža gon Diozən' castigw zejlicane che yogua' benə' chso'on de'e malən'.

Benə' ca' so'onlilažə' Jeso'osən' nite'e mbalaz

²⁵ Na' lao orən' Jeso'osən' bene' orasyon lao Diozən' gwne': —Xa', len' chnabi'o benə' ža' yoban' na' yežlyon'. Na' chona' yelə' choxcwlen chio' de que babzejni'ido' balə benə' can' che'endo' so'e latjə nabi'o yichjla'ažda'oga'aque'enə'. Bzejni'ido'on benə' ca' gwsa'acbe'i chəsə'əyažjene' no əgwsed əgwlo'i lega'aque' na' bito bzejni'ido'on benə' ca' chso'on xbab de que zjənaque' benə' sin' na' benə' zjənyejni'i. ²⁶ Beno' ca' ža Xa', cheda' can' gwyazlaž'o'.

²⁷ Nach gože' benə' ca' ža'anə': —Xa'anə' babene' lao na'a chona' par nich chombia' benə' le'. Le' nombi'ayane'e nada', na' nada' nombi'ayana'a le'. Na' benə' ca' bagwleja' par zjənombi'e Xa'anə', chona' par nich zjənombi'ene' na' notono no nochlə zjənombia' Xa'anə' na' ni nada'. ²⁸ Legonlilažə' nada', le'e zole trist tant pesad chaquele chonle yogua' de'e ca' chəsə'əne' chene'e Diozən' gonle. Nada' gona' ca sole mbalaz. ²⁹ Legon can' nona' mendad gonle na' legwzenag de'en əgwzejni'ida' le'e. Nada' naca' benə' xenlažə' na' benə' gaxjwlažə' na' gona' ca sole mbalaz lo'o yichjla'ažda'olen'. ³⁰ Na' de'en nona' mendad gonle bito naquən pesad, na' de'en chsed chlo'ida' bito naquən zdebə.

12

Boso'olechj discipl ca' trigon' ža dezcanzən' par gwsa'ogüe'en

¹ Na' gozaquən to ža dezcanzən' Jeso'osən' gwdie' len discipl che' ca' gan' nyaž trigon', na' discipl che' ca' gosə'ədone', nach gosə'əlechje' trigon' na' gwsa'ogüe'en. ² Na' besə'ele'i balə benə' fariseo ca' can' gwso'on discipl ca', na' gwse'e Jeso'osən': —Bgüiašc can' chso'on discipl chio' ca' žin de'e cui de lsens goncho ža dezcanzən'.

³ Nach gož Jeso'osən' benə' fariseo ca': —Ecabi za'alažə'ele de'en bablable can' ben de'e Rei Dabin' cata' le' na' benə' ljuežje' ca' gosə'ədone'? ⁴ Gwyeje' lo'o yo'odao' əblaona' nach gwdaogüe' yetxtil de'en bazjəncua' bxož ca' par Diozən', na' Dabin' bnežjue'en gwsa'o benə' ljuežje' ca' la'anə'əczə cui zjənaque' bxož. Na' yetxtilən' cui de lsens par gao con to benə' len letg bxož ca' chac sa'ogüe'en. ⁵ Ena' cabi za'alažə'ele ca de'en bablable le'e lei de'en bzoj de'e Moisezən' can' chso'onczə bxož ca' mendad che yo'oda'onə' yogua' ža dezcanzən' bito chso'omba'anə' žanə'. Na' bito nacho de que zjənape' dolə' por ni che de'en chso'one' mendadən' ža dezcanzən'. ⁶ Echnia' le'e, nada' zoa' nga zaquə'əcha' cle ca yo'odao' əblaona'. ⁷ Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan: "Che'enda' yeyašə' yeži'ilalažə'ele benə', caguə tlaozə gotle bia yixə' par güe'ela'ole nada'." Žalə' chejni'ile bi zejennə' bitolja ənale che discipl chia' quinga de que zjənape' dolə' por ni che še bin' bagwso'one' ža dezcanzən'. ⁸ Echnia' le'e de que Diozən' bsele'e nada' golja' benəčh na' naquən lao na'a ənja' bin' naquən güen goncho ža dezcanzən'.

Beyaque to benə' mbižə šla'a ne'enə'

⁹ Na' catə' Jeso'osən' beze'e latjən', na' gwyo'e to lo'o yo'odao' chechon'. ¹⁰ Na' lo'o yo'odao' na' zo to benə' bambižə šla'a ne'enə', nach benə' fariseo ca' gwse'e Jeso'osən': —¿Ede lsens par yeyoncho benə' xinj lao ža dezcanzən'?

Gwse'ene' ca' nich əzel de'en yesə'əde'ine' par əsa'ogüe' xya contr Jeso'osən'.

¹¹ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Šə nitə' xilə' dao' chele na' əxopə tob lo'o yechitjw lao ža dezcanzən', ¿acabi le'e yebejteleb lo'o yechən' lao žanə'? ¹² Na' lechguale zaquə'əch to benə' cle ca to xilə' dao'. Na' əchnia' le'e de lsens gaquəlencho benə' lao ža dezcanzən'.

¹³ Nach Jeso'osən' gože' be'enə' mbižə ne'inə': —Bli na'onə'.

Nach catə' bli na' be'enə' le'e beyacten can' naquə de'en yešla'a. ¹⁴ Na' benə' fariseo ca', catə' besa'aque' yo'oda'onə' boso'oxi'e naclə so'one' par so'ote' Jeso'osən'.

To de'en bzoj de'e profet Isaiazən' che Jeso'osən'

¹⁵ Gocbe'i Jeso'osən' can' boso'oxia' benə' fariseo ca', na' gwze'e gwyeye' ga yobla. Benə' zan jəsə'ənaögüe'ene' nach Jeso'osən' beyone' benə' ca' chsa'acşene. ¹⁶ Na' bene' mendad cui no əso'elene' dižə' de que Dioz nan' bsele'ene' par gaquəlene' nasyon chega'aque'enə'. ¹⁷ Bene' ca' par nich goc complir can' bzoj de'e profet Isaiazən' che' nan:

¹⁸ Bengan' naque' xmosa', ben' gwleja' par gone' can' chazlaža'anə'.

Chacchgüeida' che', na' cheba chezaquə'əlaža'a len le'.

Na' nada' əselə'a Spirit əchia'anə' sotezə son len le'.

Na' benə' zjənaquə benə' Izrael len benə' cui zjənaquə benə' Izrael əchixjue'ine' lega'aque' naquən' cheyala' so'one'.

¹⁹ Bito gaquəyožə' benə', nic gosye'e,

na' nic əne' zižjo lao lqueyən' par əse'ene benə' bin' ne'.

²⁰ Gwnežjue' fuers balor che benə' ca' chsa'acbe'i cui bi fuers balor chega'aque' de par so'one' de'e güen,

na' yezi'ixene' che benə' ca' chsa'aquene' cui no yezi'ixen chega'aque'.

Yoguə' de'e can' gone' par nich əžin ža so'on benačħən' can' chazlaže'enə'.

²¹ Na' benə' zjənaquə benə' Izrael len benə' cui zjənaquə benə' Izrael yesə'əbeze' gaquəlene' lega'aque'.

Gosə'əne' de que Jeso'osən' bebeje' de'e xio' ca' len yelə' guac che Beelsebo

²² Na' zo to benə' Ichol, na' nacte' benə' mod, na' yo'o yaz de'e xio'onə' lo'o yichjla'ažda'ögüe'enə' na' jso'ene' lao Jeso'osən'. Na' Jeso'osən' bebeje' de'e xio'onə' yo'o yaz yichjla'aždao' be'enə' na' le'e bele'iteine' na' gocte bene'. ²³ Na' yoguə' benə' ca' besə'əle'i can' goqua' lechguale besyə'əbanene'. Nach gwse' ljuežjga'aque': —¿Enaquəliza be'enga ben' chbezcho yidə lao dia che de'e Rei Dabin'?

²⁴ Na' catə' gwse'ene benə' fariseo ca' dižə' quinga gwse'e balə benə' ca': —Bitobi yelə' guac napə benga. Con chebeje' de'e xio' ca' len yelə' guac che Beelsebo de'en chnabia' de'e xio' ca'.

²⁵ Gocbe'i Jeso'osən' can' gwso'on benə' fariseo ca' xbabən', nach gože' lega'aque': —Šə benə' ža' to nasyon əsa'aque' əchoplə na' yesə'ədile' entr lega'aque', əgwžiayi' nasyon chega'aque' na'anə' šə ca'. Na' leczə ca' šə benə' nitə' to syoda əsa'aque' əchoplə na' yesə'ədile' entr lega'aque', leczə cuiayi' syoda chega'aque' na'anə' šə ca'. Na' šə to family əsa'aque' əchoplə na' yesə'ədile' entr lega'acze' leczə yenit family chega'aque' na'anə' šə ca'. ²⁶ Le'egatezə ca' šə Satanasən' yebej cuinei lo'o yichjla'aždao' benə' leczə cuiayi' yelə' chnabia' chei na'anə' əchedə' chdiləlen cuinei žalə' ca'. ²⁷ Le'e nale de que nada' chebeja' de'e xio' ca' yo'o yaz yichjla'aždao' benə' len yelə' guac che Beelsebon'. Žalə' naquən can' nalenə', leczə zejen de que benə' ljuežjle ca' chəsyə'əbeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' benə' len yelə' guac chei žalə' ca'. Benə' ljuežjle ca' se'e le'e de que clelən' nale əchia' nada' can' chebeja'annə'. ²⁸ Na' de'en chebeja' de'e xio' ca' len yelə' guac che Spirit che Diozən', chlo'in de que babžin ža chene'e Diozən' güe'ele latjə nabi'e le'e.

²⁹ Nezecho notono no gaquə šo' liž to benə' gual par žjəlane' šinlaze' ca' sin cui əgwčheje' xan yo'onə' to do. Con šə əgwčheje'ene' guaquə cuane' šinlaze' ca'.

³⁰ Šə cui chonle txen len nada', chonle contr nada'. Na' šə cui chonle ca se'ejle' benə' chia' zeje dižə' de que chonle par nič cui yoso'ozenague' chia'anə'.

³¹ De'e na'anə' əchnia' le'e, bitə'atezə de'e mal de'en chonle, na' bitə'atezə dižə' mal de'e cho'ele, Diozən' yezi'ixene' chele šə yedinjelen, pero nota'atezle šə güe'ele dižə' contr Spirit che Diozən' cuat yezi'ixen Diozən' chele. ³² Na' nota'atezle šə güe'ele dižə' contr nada', la'anə'əczə Diozən' bsele'e nada' golja' benəch, gozi'ixencze' chele šə yedinjеле can' nale, pero šə güe'ele dižə' contr Spirit che Diozən', cuat yezi'ixen Diozən' chele na'a na' batə'atezə.

Segon can' naquə frot de'e chbia to yaguən' nezecho nac naquə yaguən'

³³ Nezecho de que to yag frot naquən yag güen o cui naquən yag güen segon nac naquə frot cheinə'. Ca'aczən' nacbia' šə naquən' nacle. ³⁴ Lechguale benə' mal nacle. Bitoczə gaquə güe'ele dižə' güen chedə' nacle benə' la'ažda' mal. Yuguə'ete dižə' de'e chchoj cho'achon' la' lo'o yichjla'ažda'occo na'anə' za'an. ³⁵ To benə' la'ažda' xi'ilazə' cho'e dižə' güen, chedə' la' can' nan lo'o yichjla'ažda'ogüe'e nan' cho'e dižə'. Na' to benə' la'ažda' mal cho'e dižə' mal la' can' nan lo'o yichjla'ažda'ogüe'enə'. ³⁶ Na' əchnia' le'e, cata'ən əžin že gon Diozən' castigw zejlicane che yuguə' benə' ca' chso'on de'e malən', cana' yuguə'əłol benə' yesə'ədie' cuent che yuguə' dižə' de'en bagwso'e de'e bitobi zjəzaquə'ən. ³⁷ Na' segon dižə' de'en cho'ele Diozən' choglaogüe'en chele šə naple dolə' o šə cui naple dolə'.

Benə' mal ca' chəsə'ənabe' gon Jeso'osən' to milagr

³⁸ Nach balə benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən', na' benə' fariseo ca' gwse'e Jeso'osən': —Maestr, che'eneto' gono' to milagr par nič ənezelə' ſə de'e liczə Dioz nan' bsele'e le'.

³⁹ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e mbanle na'a, naquəchguale benə' yichjla'ažda' mal, na' bito chzenagle che Diozən'. Na' chnəble gona' to milagr par nič ənezelə ſə le Dioz nan' bsele'e nada'. Pero bito gona' can' chnəbləna'. De'en gon Diozən' len nada' par nič ənezelə de que le'enə' bsele'e nada', gwxaquə'əleben ca de'en bene' len de'e profet Jonasən'. ⁴⁰ Antslə ze'e šeje' Niniben' Diozən' bene' par nič to bel ya'a xen gwdebob le', na' šonə že šonə yel gwyo'e lo'o le'ebən' cata'beyebəb le' mbancze'. Na' ca naquə nada', gata' na' əgaša'a, na' te šonə že šonə yel yebana' ladjo benə' guat ca' par nič ənezelə de que Diozən' bsele'e nada' golja' benəch. ⁴¹ Na' cata' əžin že gon Diozən' castigw che yuguə' benə' chso'on de'e malən', že na' yesyə'əban de'e benə' Ninibe ca' na' lao Diozən' yesə'əcuiše' le'e mbanle na'a, chedə' besyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə' cata' de'e Jonasən' gwdixjue'ine' lega'aque' can' na Diozən'. Le'e gonś xbab de que nada' zoa' nga naquəcha'benə' blaoch cle ca' de'e Jonasən', na' bito chzenagle chia'. ⁴² Na' լeczə žan' gon Diozən' castigw che yuguə' benə' chso'on de'e malən', de'e no'olən' gwnabia' benə' ca' gwnitə' galən' chla' bgüižən' cuiten lichalə yebane' len yeziquə'əchləbenə' guat ca' na' lao Diozən' əgwciše' le'e mbanle na'a. Ca naquə le' že, gwze'e Seba gan' naquə zitə'əchgu na' bide' nga par bzenague' dižə' sin' de'en be' de'e Rei Salomonə' len le'. Na' nada' zoa' nga naquə'əcha' benə' blaoch cle ca de'e Salomonə', na' bito chzenagle chia'.

De'e xi'ona' yeyo'on de'e yoblə lo'o yichjla'ažda' benə'

⁴³ Na' ſə to de'e xio' de'en yo'o yaz yichjla'ažda' benə' yechojən nach lažə'ən nil na'alə yeyiljən ga son mbalaz. Na' ſə bitobi latjə želən, nach ənan: ⁴⁴ "De'e yobləczə žjəyežo'a yichjla'ažda' be'ena' gan' gwyo'o gwyaza' antsłə." Na' yeyejən de'e yoblə gan' zo ben'. Cata' le'in de que bacheyone' xbab güen na' bazoche' binloch na' caguə nochlə yo'o yaz yichjla'aždaogüe'enə' de'en əgwžon yeyo'on de'e yoblə, nach yeyo'on.

⁴⁵ Nach žjəyetobən yegažə de'e xio' ca' de'en zjənaquə maləch ca len na' txennə' so'on lo'o yichjla'ažda' be'ena'. Na' ſə bagwso'onən ca', bachaquəch mal che be'ena' clezə

can' goc ćhe' antslə. Can' goquə len benga leczə ca'anə' gaquə ćhe le'e mbanle ńa'a de'en nactecle beńə' la'ažda' mal.

Xna' Jeso'osən' na' biše'e ca' besə'ězine' gan' zoe'

⁴⁶ Necho'ete Jeso'osən' dižə' chsed chlo'ine' beńə' zan quinga, catə' bžin xne'enə' len biše'e ca'. Na' zitə'elə gosə'ěbeze' gosə'ěnabe' so'elene' le' dižə'. ⁴⁷ Entr beńə' ca' nitə' choso'ozenague' xtižə' Jeso'osən', toe' gože' Jeso'osən': —Babla' xna'onə' len bišo'o ca' na' nite'e na'ate chse'enene' əso'elene' le' dižə'.

⁴⁸ Nach Jeso'osən' gože' ben' gwna ca': —Nitə' beńə' yoblə beńə' zjənaque' ca xna'anə' na' ca biša'a.

⁴⁹ Nach bli na' Jeso'osən' blo'e disipl ćhe' ca' na' gože' be'enə': —Beńə' quinga bazjənaque' ca xna'a, na' zjənaque' ca biša'a. ⁵⁰ Can' naquən len notə'ětezə beńə' chso'one' can' chazlažə' Xa' Diozən' ben' zo yoban', zjənaque' ca xna'a na' ca biša'a na' ca zana'.

13

Jempl ćhe beńə' gozən'

¹ Na' lao ža na'atezə gwza' Jeso'osən' yo'onə' jəchi'e cho'a nisda'onə'. ² Nach tant beńə' zan juisy besə'ědobə gan' chi'enə' xte benən byen gwyo'e gwchi'e to lo'o barcon'. Na' yoguə' beńə' ca' besə'ědobən' gosa'ənite'e lao yoxən'. ³ Nach Jeso'osən' bṣed blo'ine' lega'aque' len zan jempl. Na' be'elene' lega'aque' to jemplən', bsaquə'ělebene' xtižə' Diozən' ca trigon'. Nach gwne': —To beńə' gwze'e zde' güen trigw. ⁴ Na' lao chose' trigon' balən jəsə'ěchazən cho'a nez, na' bia žia xile'e bia chaš le'e yoban' gwsa'ob len. ⁵ Na' yebalən' jəsə'ěchazən ga naquə lao yej, na' bitotec bi yo žia lao yejən', de'e na'anə' le'e bla'acten. ⁶ Pero na' catə' beža'achgua besə'ěcuadən na' le'e gosə'ěbižten, la' bitobi loi gwso'on. ⁷ Na' yebalən besə'ěgo'onən lao yo ga nčixə xsa yešə' na' bla'aquən txen len xsa yešə'ənə', na' besə'ělələ' yag yešə' ca' lega'aquən'. ⁸ Na' yebalən besə'ěgo'onən lao yo šao' na' bla'aquən'. Balən gosə'ěbian to gueyoa güejə, na' yebalən gosə'ěbian gyon güejə, na' yebalən gosə'ěbian šichoā güejə. ⁹ Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag.

Beńə' ca' cui gwse'ejle'e ćhe Jeso'osən' bṣed blo'ine' lega'aque' len jemplən'

¹⁰ Nach gosə'ěbigua' disipl ćhe Jeso'osən' laogüe'enə' na' gwse'ene': —Bixchen' chsed chlo'ido' beńə' quinga len jempl?

¹¹ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Diozən' chone' par nich le'e ńezele de'en cui no gwneze antslə de que le' ńabi'e con nota'ětezə beńə' soe' latjə. Pero beńə' cui chse'ejle'e xtižə'anə' bito chac se'ejni'ine' de que ńabi'e beńə' soe' latjə.

¹² Nota'ětezə beńə' choso'ozenague' ca de'en bachzejni'i Diozən' lega'aque', Diozən' gwzejni'ichene' lega'aque' par nich šanch de'en se'ejni'ine'. Pero na' nota'ětezə beńə' cui choso'ozenague' ćhe Diozən' ca de'en chsed chlo'ine' lega'aque', Diozən' yeque'e de'en chse'ejni'ine'enə' la'aňə'ěczə latə'ělaszə de'en bagwse'ejni'ine'. ¹³ De'e na'anə' chsed chlo'ida' beńə' quinga len jemplən' ćhedə' chesə'ěle'ine' de'en chona' pero bito chsa'acbe'ine' bi zejen, na' la'aňə'ěczə chse'enene' xtižə'anə', bito chse'ejni'ine'en.

¹⁴ Len beńə' quinga bachac complir can' bzoj de'e profet Isaiazən', gan' nan:

De'e li yenele, pero cabi šejni'ile bi zeje de'en yenele.

Na' de'e li le'ile, pero cabi gacbe'ile bi zejen de'en le'ilen'.

¹⁵ Beńə' Izrael quinga cuicza bi rson chsa'aze', bačh nažjocza yichjla'ažda'oga'aque' na'anə'.

Chse'enene' pero bito chse'ejni'ine' bin' zeje de'en chse'enene'.

Na' chesə'ěle'ine' pero cabi chsa'acbe'ine' bi zeje de'en chesə'ěle'ine'enə' ćhedə' bazjə-naque' beńə' la'ažda' žod.

Žalə' bito zjənaque' beńə' la'ažda' žod, gwse'ejni'ine' bi zejen de'en chse'enene'enə', na' sa'acbe'ine' bi zeje de'en chesə'ěle'ine'enə'.

Gosyə'ědinjljei xtolə'ěga'aque'enə', na' gwso'elje' latjə yocobə Diozən' yichjla'ažda'oga'aque'enə' žalə' chse'ejni'ine'en na' žalə' chsa'acbe'ine'en.

¹⁶ Pero na' le'e ža, lechguale mbalaz zole ćhedə' chle'ile de'e ca' chona' na' chacbe'ile bi zejen, na' chzenagle xtiža'anə' na' chejni'ilen. ¹⁷ De'e li āchnia' le'e, zan de'e profet na' zan de'e beñə' ca' yeziquə'əchlə beñə' boso'ozenag ćhe Diozən' cana' gwse'enene' yesə'əle'ine' de'en chle'ile, pero bitoch golə' yesə'əle'ine'en. Na' gwse'enene' əse'enene' de'en chenele pero bito golə' se'enene'en.

Jeso'osən' gwne' bi zeje jempl ćhe beñə' güen trigon'

¹⁸ Na' le'e legwzenag, quingan' zeje jempl ćhe beñə' güen trigon'. ¹⁹ Xtižə' Diozən' gwxaquə'əleben ca de'en byažən'. Nitə' beñə' chse'enene' dižə' can' chon Diozən' chnabi'e con nota'ətezə beñə' chso'e latjə, pero bito chse'ejni'ine'en, na' chžin gwxiye'ena' chonən par nich cuich choso'ozenague' ćhe xtižə' Diozən'. De'e na'anə' gwxaquə'əlebəga'quene' ca trigon' de'en jesə'əchaz cho'a nezən'. ²⁰⁻²¹ Na' nitə' beñə' chse'ene xtižə' Diozən' na' šložga chesyə'əbeine' chso'one'en ćhega'aque'. Na' cata' choso'očhi' choso'osaquə' beñə' lega'aque' par nich cui se'ejle'e xtižə' Diozən', le'e chesyə'əbejyichjtie' cuich choso'ozenague' ćhei. Na' de'en chso'one'en gwxaquə'əleben ca de'en chac ćhe trigon' de'en besə'əgo'onən lao yej. ²² Le'egatezə ca' naquən len beñə' ca' chse'ene xtižə' Diozən', pero na' lao mbanga'aque' yežlyo nga, chesyə'əlaž chesyə'əzejene' chso'on xmendadga'aque' por ni ćhe chse'enene' yesə'əni'e. Pero yogua' de'en chso'one' chxoayaguən lega'aque', chonən par nich cui cha'oxen xtižə' Diozən' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ena'. Ca de'en chso'one'enə' gwxaquə'əleben ca de'en chac ćhe trigon' de'en besə'əgo'onən lao yo gan' nčhixə xsa yešə'. ²³ Pero yebalə beñə' chse'enene' xtižə' Diozən' na' chse'ejni'ine'en na' choso'ozenague' ćhei. Na' de'en choso'ozenague' ćhe xtižə' Diozən' gwxaquə'əleben ca trigon' de'en besə'əgo'onən lao yo šao'. Balən gosə'əbian to gueyoa güejə, na' yebalən gosə'əbian gyon güejə, na' yebalən gosə'əbian šichoа güejə.

Jempl ćhe trigon' na' bgüeyxtil

²⁴ Gwde na' Jeso'osən' gozo'elene' beñə' ca' yeto jempl, goze'e lega'aque': —Yelə' gwnabia' ćhe Dioz ben' zo yoban' gwxaquə'əleben ca de'e nga goquə. To beñə' jeze' trigw biñna' yoba ćhe'enə'. ²⁵ Na' do še'elə cata' cui no gwsa'acbe'i gwyej to beñə' contr ćhe' jeze' xsa bgüeyxtil gan' banazə xan' yežlyon' trigon', na' beyož goze'bgüeyxtilən' beze'e. ²⁶ Na' tši'izə bla'aquən, na' trigon' gwzolao chbian. Na' cata' ja'ac xmos xan trigon', gwsa'acbe'ine' nčhixə trigon' len bgüeyxtil. ²⁷ Nach jəya'aque' gan' zo xanga'aque'ena' par jəsyə'əyeže'ene': "Señor, ćəcaguə trigw biñna' gozo' yoba ćhio'onə'? ćBixchen' nčhixən len bgüeyxtilən??" ²⁸ Nach xanga'aque'ena' gože' lega'aque': "To beñə' contr ćhia'anə' jen ca'." Nach xmose' ca' gwse'ene': "ćEche'endo' əlažə'əto' bgüeyxtilən??" ²⁹ Nach xanga'aque'ena' gože' lega'aque': "Bito əlažə'əlen. La' nxož əlažə'əlente trigon'. ³⁰ Ljoyennə' par na'a. Guaqua yesə'əcha'on txen, pero na' chona' mendad cata' bagolə yetoble cwsešən', cana' zgua'atec yebele bgüeyxtilən' na' gonlen bnoj par əse'eyən. Nach te na' žjäyetoble trigon' əgwcua'aša'olen."

Jempl ćhe xsa moztas

³¹ Gwde na' gozo'elene' beñə' ca' yeto jempl, gože': —Yelə' gwnabia' ćhe Dioz ben' zo yoban' gwxaquə'əleben ca to xsa moztas de'en gozə to beñə' yežlyo ćhe'enə'. ³² Xsa moztasən' naquən le'ebeyožə de'e dao' rizə' lao bitə'əchlə semiy. Pero na' cata' chla'an, chcha'ochən ca bichlə yixə' cuan na' chaquən yag cha'o dao!. Na' xte bia ca' zjəzo xile'e chjse'en ližda'oga'aqueb lao xoze'e ca'.

Jempl ćhe xna' cuazin'

³³ Nach gozoe' yeto jempl, gozne': —Yelə' gwnabia' ćhe Diozən' ben' zo yoban' gwxaquə'əleben ca xna' cuazin' de'en gwlec no'olən' len to rob yezj par nich becha'o doxenən.

Jeso'osən' bzejni'ine' beñə' porzə len jempl

³⁴ Yوغə' de'e quinga bsed blo'i Jeso'osən' beñə' ca' besə'əžag gan' zo'enə'. Bsed blo'ine' lega'aque' porzə len jempl, bitobi bichlə gwne' par bzejni'ine' lega'aque'. ³⁵ Ca' ben Jeso'osən' par nich goc complir can' bzoj de'e profetən' che', gan' nan: Egwsed əgwlo'iga'acda'ane' porzə len jempl, na' əgwzejni'iga'acda'ane' de'en cui no gwneze antslə de'en bgašə' dezd cata'ən gwxe yežlyon'.

Jeso'osən' bzejni'ine' bi zeje jempl che trigon' na' bgüeyxtilən'

³⁶ Na' cata' beyož bsd blo'i Jeso'osən' beñə' ca' zjəža' gan' zo'enə', bese'e lega'aque', na' beza' le' len disipl che' ca'. Na' cata' besyə'əžine' yo'o gan' nite'enə' besyə'əyo'e lo'inə'. Nach gosa'əbigua' disipl che' ca' cuite'enə' gwse'ene': —Bzejni'išguei neto' bi zejen jempl che xsa bgüeyxtilən'.

³⁷ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Quingan' zejen: Diozən' bsele'e nada' golja' beñəch na' gwxaquə'əlebedə' ca ben' gozə trigw binna'. ³⁸ Na' doxen yežlyo nga gwxaquə'əleben ca yoba gan' goze' trigw binna', na' beñə' ca' chso'e latjə chnabia' Diozən' lega'aque' gwxaquə'əlebəga'aquene' ca trigw binna'. Na' beñə' ca' chso'e latjə chnabia' de'e gwxiye'enə' lega'aque' gwxaquə'əlebəga'aquene' ca xsa bgüeyxtilən'.

³⁹ Gwxiye'enə' gwxaquə'əleben ca beñə' contrən' gozə xsa bgüeyxtilən' gan' banyaž trigw binna'. Na' žan' gaqua juisyən' gwxaquə'əleben ca tyempən' yosyo'otobe' trigon'. Na' anglən' zjənaque' ca beñə' ca' yosyo'otobə cwsešən'. ⁴⁰ Na' can' gac che bgüeyxtilən' yosyo'otobe'en šeyən', can' gaqua che beñə' ca' chnabia' de'e gwxiye'enə' lega'aque' catə' əzin ža gaqua juisyən'. ⁴¹ Diozən' bsele'e nada' golja' beñəch na' cata' əzin žan', nada' əselə'a angl chia' ca' par yosyo'otobe' yoguə' beñə' ca' chesə'əgo'oye'lə beñə' yoblə so'one' de'e malən', na' yosyo'otobə' yeziqə'əchlə beñə' ca' chso'on de'e malən'. Na' angl ca' yesə'əbeje' lega'aque' nich cuich nite'e txen len beñə' ca' bagwso'e latjə chnabia' Diozən' lega'aque'. ⁴² Nach yosə'əsele'e lega'aque' lao yi' gabil gan' se'eye' zejlicane. Na' lao yesə'əžaglaogüe'enə' yesə'əbežyaše'e na' sa'oyejə leyga'aque'enə'. ⁴³ Na' cana'ach Xancho Diozən' gone' par nich beñə' ca' chso'on de'e güenənə' nite'e len le' na' əsa'aque' ca yelə' chey che'eni' che bgüižən' cata' yesyə'əžine' yoban' gan' chnabia' Diozən'. Le'e žia nagle de'en chene, legwzenag.

Jempl che mech xen de'en ngašə' to lao yežlyo

⁴⁴ Yelə' chnabia' che Diozən' ben' zo yoban' gwxaquə'əleben ca de'e nga goquə. To beñə' jəyedi'e mech xen de'e ngašə' to lao yežlyo. Nach bocuaše'en de'e yoblə. Na' de'e tant bebeine' de'en jəyedi'e mechan' nach jəyete'e yoguə'ələlə bi de'e de che' par nich gwxi'e yežlyon' gan' ngašə' mechan'. Ca mbalazən' gwzo be'enə' can' mbalazən' nitə' beñə' ca' chso'e latjə chnabia' Diozən' lega'aque'.

Jempl che to perla de'en lechguale zaque'e

⁴⁵ Na' yelə' gwnabia' che Diozən' ben' zo yoban' leczə gwxaquə'əleben ca de'e nga goquə. Zo to comersyant beñə' cha'o chsi' na' cheyote'e perlas de'en lechguale naquən xoche. ⁴⁶ Na' bželene' to perla de'e lechguale zaquə'ən. Na' leczə beyote'e yoguə'ələlə de'en de che' na' gwxi'e perlan'. Ca'aczən' gwxaquə'əlebe beñə' ca' chsa'acbe'i de que de'e žialao əso'e latjə ənabia' Diozən' lega'aque'.

Jempl che yixjw bel

⁴⁷ Na' yelə' gwnabia' che Diozən' ben' zo yoban' leczə gwxaquə'əleben ca de'e nga goquə. Nitə' balə beñə' gwxen bel ca' na' boso'ozalə'e yixjw bel chega'aque'enə' lo'o nisda'onə' na' gwxenən yoguə' clas bel ya'a ca'. ⁴⁸ Nach cata' bagwžə' bia zannə' lo'o yixjon', besyə'əbeje' yixjon' yobižlə, na' gosə'əbi'e bia ca' zjənaquə güen par əsa'ogüe', na' gosə'əgüe'eb lo'o žomə ca'. Na' bia ca' cui zjənaquə güen, goso'och'o'one'eb.

⁴⁹⁻⁵⁰ Ca'aczən' gaqua che yoguə' beñə' cata'ən əzin ža gaqua juisyən'. Engl ca' yesə'əbeje' beñə' mal ca' na' yosə'əzale'e lega'aque' lo'o yi' gabilən' gan' yesə'əbežyaše'e na' sa'oyejə leyga'aque'enə' tant yesə'əžaglaogüe'.

⁵¹ Nach Jeso'osən' gože' disipl ćhe' ca': —¿Ezyejni'ile yoguə' de'e ca' bablo'ida' le'e? Nach gwse'ene': —Zyejni'ito'on Xanto'.

⁵² Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Notə'atezle šə chac chsed chlo'ile Xtižə' Diozən' de'en byoj cana', na' šə leczə chzenagle can' chsed chlo'ida' de que cheyalə' güe'ele latjə ńabia' Diozən' le'e, nachən' guac əgwsed əgwlo'ile benə' ćopten. Na' gwxaqua'alebele ca to xan yo'o benə' napə yoguə' de'en chyažj chchine family ćhe'ena'.

Jeso'osən' beyeje' Nasaretən'

⁵³ Nach catə' beyož be'elen Jeso'osən' disipl ćhe' ca' jempl ca', beze'e latjən' len disipl ćhe' ca'. ⁵⁴ Na' beyeje' Nasaretən' gan' gwcha'ogüe'. Na' jāyesed jāyelo'ine' benə' ca' lo'o yo'odao' ćhega'aque'ena'. Na' lechguale besyə'əbanene' len xtižə'ena', na' gwse'e ljuežjiga'aque': —¿Nacxa goquən' ńezene' de'e ca' de'en naquə de'e sin'? na' ńacxa chac chone' milagr ca' chone'? ⁵⁵ Nombi'achone', la' naque' xi'in carpinterən'. Na' xne'ena' naque' no'olən' le' Maria. Nombi'acho benə' biše'e Jacobən', Jwsen', Simonnə' na' Jodasən'. ⁵⁶ Na' leczə benə' zane' ca' nitə' lažcho nga. ¿Nacxa chaquən' cho'e dižə' ca' ža, na' chacte choe' milagr?

⁵⁷ Na' de'en gwso'one' xbab de que Jeso'osən' naque' con to benə' gwlaž ćhega'aque', de'e na'anə' bito gwse'ejle'e ćhe'. Nach gože' lega'aque': —La'aŋə'əczə benə' zan chse'ejle'e ćhe benə' ca' chso'e xtižə' Diozən' na' chso'e lega'aque' yelə' bala'an, benə' gwlaž ćhega'aque' ca' na' family ćhega'aque' ca' bito chse'ejle'e ćhega'aque'.

⁵⁸ Na' Jeso'osən' bene' con to ćhopzə milagr Nasaretən' ćhedə' bito gwse'ejle'e ćhe'.

14

Quingan' goquə got Juan ben' bčhoa benə' nis

¹ Na' ca nan' Erodən' ben' naquə gobernador ćhe Galilean', benene' dižə' ca naquə yoguə'əloł de'e güen de'en chon Jeso'osən'. ² Nach gože' xmose' ca': —Bengan' de'e Juannə' ben' bčhoa benə' nis. Babebane' ladjo benə' guat ca' na' de'e na'anə' chac chone' milagr ca'.

³⁻⁴ Quingan' goquə gwso'ote' Juannə': Erodən' beque'e Erodiasən' ca xo'ole', len Erodiasən' naque' xo'olə Lip biše'ena'. Na' Juanŋə' gože' Erodən': "Malən' beno' beca'o no'ol ćhe benə' bišo'on par naque' xo'olo'." Na' de'en gož Juanŋə' Erodən' ca' de'e na'anə' Erodən' bene' mendad gosə'əzene' Juannə' na' gosə'əgüe'ene' ližya na' bosə'əcheje' ni'ane'e ca' gden.

⁵ Erodən' gone'ene' gote' Juanŋə', pero bitobi benene' լe' ćhedə' bžebe' bi so'on benə' ca' gwse'ejle'e ćhe Juanŋə' de que cho'e xtižə' Diozən'. ⁶ Pero na' catə' gwso'one' lni ža la Erodən', bi'i no'ol ćhe Erodiasən' bya'abo' lao benə' ca' gwnitə' lniňə'. Na' lechguale bebei Erodən' can' bembo'onə'. ⁷ Na' tant beyazlažə' Erodən' can' bya'a no'ol güegon', bzoe' jorament de que əgwnežjue'ebō' bitə'atezə ənabebo' le'. ⁸ Na' por consejw ćhe xna'abo'onə' gožbo' Erodən': —Ben nada' na'atec na'a yichj Juanŋə' ben' chčhoa benə' nis žian to lao plat.

⁹ Na' gwzo Erodən' trist catə' beyož gož no'ol güegon' լe' ca', pero na' ca naquə babzoe' jorament len lebo' lao benə' ca' zjonaquə combidən', benšaze' mendad gaquə can' gwnabe no'ol güegon' լe'. ¹⁰ Ca' goquən' bene' mendad jəsə'əchogue' yen Juanŋə' lo'o ližya gan' yo'ena'. ¹¹ Na' boso'ožie' yichj de'e Juanŋə' to lao plat par jso'en lao bi'i no'olən' na' bnežjwbo'on xna'abo'onə'.

¹² Nach disipl ćhe de'e Juanŋə' jəsyə'əxi'e cuerp ćhe'ena' na' jəsə'əcuše'en. Gwde na' ja'aque' gan' zo Jeso'osən' na' jse'ež'ene' can' bagoquən'.

Jeso'osən' bguaogüe' gueyə' mil benə'

¹³ Na' catə' bene Jeso'osən' can' goquə ćhe de'e Juanŋə', beze'e latjən' len disipl ćhe' ca' na' besyə'əyo'e to lo'o barcw par jəya'aque' latjə dašən' de'en de yešla'alə nisda'onə'. Na' benə' ca' ža' yež ca' zjəchi' galə'əzə nisda'onə' gwse'enene' rson galən' bazjəda Jeso'osən'. Na' gwsa'aque' lažga'aque'ena' ja'aque' yobižlə jəsə'əšague'

Jeso'osən' yešla'alə nisda'onə'. ¹⁴ Na' catə' bžin Jeso'osən' cho'a nisda'onə', ble'ine' benə' zan ca' na' beyašə' beži'ilaze'e lega'aque'. Na' beyone' yogua' benə' ca' chsa'acšene. ¹⁵ Na' catə' bachal, gosə'əbigua' disipl che' ca' laogüe'enə', na' gwse'ene': —Zocho to latjə ga cui no nla', na' bagwde or par gaocho xgüe. Bselə' benə' quinga yež ca' de'en zjəchi' galə'əzə par nich zjəsə'ədilje' de'e se'ej əsa'ogüe'.

¹⁶ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bito cheyalə' zjəya'aque'. Le'e güe'ega'aque' de'e se'ej əsa'ogüe'.

¹⁷ Nach gwse'ene': —Chopga bel ya'a chechon' de na' gueyə'əga yetxtil.

¹⁸ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e zjəxi'in ni.

¹⁹ Nach ben Jeso'osən' mendad gosə'əbe' benə' zan ca' lao yixye daquə'ənə'. Na' gwxi'e yetxtil ca' gueyə' na' bel ya'a ca' chopə. Na' bgüie' yobalə be'e yelə' chox̄cwlen che Diozən'. Gwde na' bzoxje'en nach bnežjue'en disipl che' ca' par gosə'əyise' che che benə' ca'. ²⁰ Na' yogue'e gwsa'ogüe'en xte ca gwse'eljene'. Nach pedas ca' de'en besyə'əga'annə', bosyo'otobe'en, na' goquən šižin žomə. ²¹ Na' benə' ca' gwsa'o yetxtilən' naqua ca do gueyə' mil benə' byo cui cuent no'olə na' cui cuent bidao'.

Jeso'osən' gwze'e tlao nisda'onə'

²² Gwde na' Jeso'osən' bene' mendad yesyə'əyo'o disipl che' ca' lo'o barcon' par yesyə'əbialaogüe' yesyə'əlague'e yešla'alə nisda'onə' žlac bega'an le' bzeine' benə' zan ca' dižə'. ²³ Na' beyož bzei Jeso'osən' benə' ca' dižə', gwloe' to lao ya'a par jene' orasyon toze'. Dezd golte gwzo tozə Jeso'osən' lao ya'anə'. ²⁴ Na' ca naqua barcon' gan' zesyə'əyo'o disipl che' ca', bazdan gwcholte nisda'onə', nžigua'əxaxj nisən' len Ɂchedə' chas chatə' nisda'onə' por ni che chechj be'enə' clelə. ²⁵ Na' do šbal beyetj Jeso'osən' ya'anə' na' gwze'e tlao nisda'onə' par gwyeje' galən' zja'ac disipl che' ca'. ²⁶ Na' catə' besə'əle'i disipl che' ca' le' zde' lao nisda'onə', lechguale besə'əžebe' xte gwso'osye'e gosa'əne': —To benə' guat chle'icho chda tlao nisən'!

²⁷ Na' le'e bolgüižte Jeso'osən' lega'aque', gože': —Leyebei. Nada'anə'. Bito žeble.

²⁸ Nach Bedən' gože'ene': —Xanto', šə le le'enə', gwna nada' sa'a tlao nisda'onə' yida' gan' zo'onə'.

²⁹ Nach gož Jeso'osən' le': —Da Bed.

Na' le'e bchojte Bedən' lo'o barcon' na' gwzolao gwze'e tlao nisda'onə' par zde' gan' zo Jeso'osən'. ³⁰ Pero na' catə' gocbe'ine' ca fuertən' chechj be'enə', bžebe' na' gwzolao chyiše'e lo'o nisən'. Nach bisye'e gože' Jeso'osən': —Xana', bosla nada', bachetja' xan nisən'.

³¹ Na' le'e blite na' Jeso'osən' bexə'ene'. Nach gože' Bedən': —Bixčen' gocžejlažo'o? Gwyeje' ech čhia'.

³² Na' catə' beyo'o Jeso'osən' len Bedən' lo'o barcon', le'e gwlezte be'enə'. ³³ Na' benə' ca' ža' lo'o barcon' gwso'elaogüe'e Jeso'osən', gwse'ene': —De'e liczə len' naco' Xi'inj Diozən'.

Jeso'osən' beyone' benə' chsa'acšene benə' nitə' Genesaret

³⁴ Nach gwza'ach barcon' xte bžinən cho'a nisda'onə' to latjə de'en nzi' Genesaret. Na' besyə'əchoje' lo'o barcon'. ³⁵ Na' benə' ža' do Genesaretən' besyə'əyombi'e Jeso'osən', na' bosə'əsele'e rson yogua' yež ca' de'en zjəchi' galə'əzə de que Jeso'osən' babžine' lažga'aque'enə'. Na' benə' ca' ža' yež ca' gosə'əche'e yogua' benə' chsa'acšene lao Jeso'osən'. ³⁶ Nach gosə'ənabene' Jeso'osən' šə güene'ene' yesə'əgane' lox xadon che'enə'. Na' yogua' benə' ca' gosə'əgan len besyə'ayaquene'.

Dižə' de'en chchoj cho'achon' chonən manch la'ažda'ochon'

¹ Na' balə benə' fariseo ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' gwsa'aque' Jerosalennə' na' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən', na' gwse'ene': ² — Bixčen' disipl čhio' ca' bito chesə'ənaogüe' costombr ca' de'en bosyo'ocua'anlen de'e

ꝑxaxta'occo ca' chio'o? ꝑBixchen' cui chosyo'one'e zan las antslə ze'e sa'ogüe' can' chonto'?

³ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Ca naquə le'e ū, ꝑbixchen' chbejyichjle cui chonle can' non Diozən' mendad goncho na' con naozechle costombr chelen'? ⁴ Diozən' none' mendad can' goncho, gwne': "Le'e gwnežjo yelə' bala'an xaxna'ale", na' "Notə'atezle šə chžia chnita'ele xaxna'ale cheyalə' gatle." ⁵ Pero le'e nale de que šə benə' ēne' de que babnežjue' Diozən' mech o bien de'en cheyalə' ēgwnežjue' xaxne'enə' par gaquəlene' lega'aque', na' bitoch bi cheyalə' ēgwnežjue' xaxne'e. ⁶ Na' de'en chonle ca', bachonle lei che Diozən' ca to de'e cui bi bi zaque'e nich ca' naozechle costombr chelen'. ⁷ Le'e nacle benə' goxooayag. Chonle cayaŋə'ən bzoj de'e profet Isaiazən' chele, gan' nan:

⁸ Benə' Izrael ca' chesə'ēne' de que nada' Diozən' chso'elaogüe'e,

pero caguə do lažə'āga'aque'en chso'elaogüe'e nada'.

⁹ Bitobi zejen de'en chso'elaogüe'e nada'

chedə' la' choso'osed choso'olo'ine' benə' costombr de'en gwsa'aljilažə' benachən'.

¹⁰ Nach Jeso'osən' bozolgüižə' benə' zan ca' zjənžaguən' par nich gosə'ēbigue'e laogüe'enə', na' gože' lega'aque': —Legwzenag de'e nga ēnia' le'e nich ſejni'ilen'. ¹¹ Bito ɻacho de que de'en che'ej chaochon' chonən manch la'ažda'ochon'. Echnia' le'e, dižə' de'en chchoj cho'alen', lennə' chonən manch la'ažda'olen'.

¹² Nach gosə'ēbigue' displ che Jeso'osən' laogüe'enə' gwse'ene': —Ebito gocbe'ido' de que benə' fariseo ca' lechguale besə'ēze'e catə' gwse'enene' xtižo'ona'?

¹³ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Gwžin ū catə' Xa' Diozən' ben' zo yoban' gwžiayi'e yoguə'əloj benə' cui choso'ozenag che'. Egwžiayi'e lega'aque' can' choncho catə' chlažə'ēcho yixə' ca' chla'ac lo'o yel. ¹⁴ Ljosə'aye benə' fariseo ca'. Zjənaquəga'aque' ca to benə' lchol benə' chene'ene' cue'e nez yeto benə' lchol. Chso'onczə yichjlaoga'aque' cui choso'ozenague' che Diozən' na' choso'osedene' benə' de'en cui naquə de'e li. Nezecho de que benə' lcholən' bito gaquə cue'e nez yeto benə' lchol la' txennə' žjəsə'ēbixe' to lo'o yech.

¹⁵ Nach Bedən' gože' Jeso'osən': —Bzejni'išguei neto' bi zejen de'en gwnao' de que de'en che'ej chaochon' bito chonən manch la'ažda'ochon'.

¹⁶ Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Elecza' lenle bito chejni'ile de'e quinga bagwnia' le'e? ¹⁷ ꝑEcabi ɻezele de que yoguə' de'en che'ej chaochon' chjche'en lo'o le'echon' na' chžin or cheden? ¹⁸ Pero ēchnia' le'e, yoguə' dižə' de'en cho'echon' chəsə'ēchojən yichjla'ažda'ochon', na' šə cho'echo dižə' malən', len chso'onən manch yichjla'ažda'ochon'. ¹⁹ Na' lo'o yichjla'aždao' benach na'anə' chchoj yoguə' xbab mal quinga, ca de'en nan so'ote' benə', na' nan yoso'ogo'o xtoga'aque', na' nan yesə'ēbejyichj no'ol chega'aque' o ben' chega'aque' par yesyə'ēzolene' benə' yoblə na' nan yesə'ēbanga'aque' bi de che benə', na' nan so'onlažə'ēga'aque', na' nan yoso'ožia yoso'onite' e ljuežj benachga'aque'. ²⁰ Xbab mal ca' zjənac ca' chso'onən manch yichjla'ažda'ochon'. Na' bito ənacho de que de'en cui chona'acho zan las antslə ze'e gaocho chonən manch yichjla'ažda'ochon'.

To no'olə cui naque' benə' Izrael chonlilažə'e Jeso'osən'

²¹ Beza' Jeso'osən' latjən' len displ che' ca' par ja'aque' galə'ēzə gan' mbane Tiro na' Sidon. ²² Na' to no'olə benə' cui naquə benə' Izrael, gwze'e gan' mbane Tiro na' Sidon par jəšague' Jeso'osən'. Na' gwne' zižjo gože' Jeso'osən': —Xana', le' naco' xi'in dia che de'e Rei Dabin'. Beyašə'ēsguei neto'. To bi'i no'olə chia' yo'o yaz to de'e xio' lo'o yichjla'ažda'obo'ona' na' lechguale chžaglaobo'.

²³ Pero Jeso'osən' bito boži'e xtižə' no'olən'. Nach displ che Jeso'osən' gosə'ēbigue'e cuite'ena' na' gwsa'ata'ēyoine' le' gwse'ene': —Bosa'ašga no'olən' la' con naogüe' chio'o na' chata'ēyoine' le' zižjo par gaquəleno'one'.

²⁴ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Diozən' bsele'e nada' gaquəlena' ɻasyon Izrael na'azən', la' lega'aque' gwxaquə'ēlebəga'aquene' ca xilə' dao' bia zjənaquəžje.

²⁵ Nach no'olən' bgüigue'e bzo xibe' lao Jeso'osən', na' gože'ene': —Xana' go'onšguei goclen neto'.

²⁶ Na' Jeso'osən' gože'ene': —Bito naquən güen yeca'acho yelə' guao che xi'iñcho na' ägwnežjwchon gao xicoda'och.

²⁷ Na' gocbe'i no'olən' bsaquə'elebe Jeso'osən' benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael ca beco', nach gože'ene': —Leiczədo' Xana'. Pero xicocho ca' guaqua əsa'ob pedas de'e chesa'əxopə lao yon'.

²⁸ Nach Jeso'osən' gože'ene': —No'olə, lechgualə chonlilažo'o nada'. Guaquəlencza' le' can' che'endo'.

Na' lao or na' beyaque xi'iñ no'olən'.

Jeso'osən' beyone' benə' zan benə' chsa'acsene

²⁹ Gwde na' Jeso'osən' na' disipl che' ca' besa'aque' latjən' na' gwso'e nezən' de'en zda tcho'a nisdao' Galilean'. Nach gwse'epe' to lao ya'a na' jesə'əchi'e lao ya'anə'. ³⁰ Na' besə'əzin benə' zan lao ya'a gan' zo Jeso'osən' len disipl che' ca'. Zjənche'e no benə' coj, na' no benə' lchol, na' no benə' mod, na' no benə' nchog ni'ana'aga'aque', na' zjəlen benə' chse'i gwde yizgüe' na boso'onite'e lega'aque' lao Jeso'osən'. Na' Jeso'osən' beyone' yogue'e. ³¹ Na' lechgualə besyə'əbane benə' ca' catə' besə'əle'ine' can' ben Jeso'osən' beyone' benə' ca'. Besyə'əbanene' can' besyə'əne benə' mod ca', na' besyə'əyaque benə' ca' zjənchog no ni'ana'aga'aque'enə', na' besyə'əda benə' coj ca', na' besyə'əle'i benə' lchol ca'. Nach yuguə'əlol benə' ca' gwso'elaogüe'e Diozən'.

Jeso'osən' bguaogüe' tap mil benə'

³² Gwde na' Jeso'osən' goxe' disipl che' ca' na' gože' lega'aque': —Lechgualə cheyašə'əda' benə' quinga. Bagoc šonə ža nite'e nga len chio'o, na' bitobi de de'e sa'ogüe'. Na' bito che'enda' yosa'aga'aca'ane' sin cui sa'ogüe' par nich cui yesyə'əcholene' tnezan'.

³³ Nach disipl che' ca' gwse'ene': —Gan' zocco nga naquən to latjə ga cui nono nla'. ¿Gaxa əzelecho de'e əsa'o yuguə' benə' zan quinga?

³⁴ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Balə yetxtil chechon' de?

Nach gwse'ene': —Gažga yetxtil dao' zjəde na' to chopga bel ya'a dao'.

³⁵ Nach Jeso'osən' bene' mendad yesə'əbe' benə' ca' lao yon'. ³⁶ Na' gwxi'e yetxtil dao' ca' gažə na' len bel ya'a dao' ca', nach be'e yelə' choxcwlen che Diozən'. Gwde na' bzoxje'en bnežjue'en disipl che' ca' par gwso'e che yuguə' benə' ca'. ³⁷ Na' yogue'e gwsa'ogüe' xte ca gwse'eljene'. Nach pedas ca' de'en besyə'əga'annə' bosyə'otobə disipl ca' len, na' goquən gažə žoma. ³⁸ Na' benə' ca' gwsa'o yetxtilən' naquə tap mil benə' byo, bito cuent no'olə na' bito cuent bidao'. ³⁹ Nach Jeso'osən' bose'e benə' ca'. Gwde na' gwyō'e to lo'o barcw len disipl che' ca' na' ja'aque' distrit gan' nzi' Magdala.

16

Gosə'ənabene' Jeso'osən' gone' to de'e yesə'əle'ine' le'e yoban'

¹ Na' goquən' balə benə' fariseo ca' na' benə' sadoseo ca' gosə'əbigue'e gan' zo Jeso'osən'. Na' gosə'ənabe' gone' to milagr de'en yesə'əle'ine' le'e yoban' de'en gwsa'aquene' cui gaqua' gone'. ² Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Catə' chle'ile nlatjəcha le'e yoban' ſe'elə nach nale: "Goža' a gwxe' chedə' nlatjəcha." ³ Na' ſə chi' bejw catə'ən che'eni' nach nale: "Guaqua' zag, la' chi'ichgua bejw." Benə' goxoayag le'e. Nezele ſə guaqua' zag o ſə guaqua' zeyə' catə'ən chle'ile nac naquə le'e yoban', pero cabi chacbe'ile bi zeje de'e ca' chon Diozən' tyemp nga zocco na'a. ⁴ Le'e mbanle na'a lechgualə benə' la'aždao' mal nacle, na' bagwlejyichjle Diozən'. De'e na'ana' chnابل gona' to de'e le'ile le'e yoban' par nich ənezele ſə Diozən' bsele'e nada'. Pero bito gona' can' chnابلena'. De'en gon Diozən' len nada' par nich ənezele de que le'ena' bsele'e nada' gwxaqua'əleben ca de'en bene' len de'e Jonasən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'.

Na' beyož gwna Jeso'osən' ca', beze'e len disipl che' ca' gan' nitə' benə' ca'.

De'en chsed chlo'i benə' fariseo ca' na' benə' sadoseo ca' gwxaquə'eleben ca xna' cuazin'

⁵ Na' catə' besə'əžine' yešla'alə nisdao' Galilean', disipl che' ca' gwsa'acbe'ine' de que gwsa'anlaž'e yetxtil de'en əsa'ogüe'. ⁶ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Legapə cuidad len xna' cuazi che benə' fariseo ca' na' che benə' sadoseo ca'.

⁷ Pero disipl che' ca' bito gwse'ejni'ine' bi zeje de'en gože' lega'aque' ca', nach gwse' ljuežja'aque': —Gwne' ca' cheda' gonlažə'echo gua'acho yetxtilən'.

⁸ Na' Jeso'osən' gocbe'ine' xbab de'en chso'one', nach gože' lega'aque': —Bixčhen' chonle xbab che yetxtilən' de'en gonlažə'ele? ¿Ecabi ne'e šejle'ele de que napa' yelə' guac par guaogua' le'e? ⁹ ¿Ebito chejni'ile bi zeje milagr ca' chona'? na' ɢəbagonlažə'ele can' bguaogua' gueya'a mil benə' byo len gueyə'əzə yetxtil dao'? ¿Ena' leczə bito za'alažə'ele do balə žomə pedas yetxtil ca' betoble de'en besyə'əga'an? ¹⁰ Na' ɢchexa tapa mil benə' byo ca' bguaogua' len gažə yetxtil dao'? ¿Eza'alažə'ele balə žomə pedas yetxtil can' betoble gwde besyə'ədaogüe'ena'? ¹¹ ¿Bixčhen' con benle xbab che yetxtilən' catə'ən gwnia' le'e gapple cuidad len xna' cuazi che benə' fariseo ca' na' che benə' sadoceo ca'?

¹² Nach disipl che' ca' gwsa'acbe'ine' de que Jeso'osən' caguə bi'e dižə'ən ca' che xna' cuazin' de'en chəsə'əčhine' par checha'o yetxtilən' sino bi'e dižə'ən ca' par nič cui yoso'ozengue' che de'en choso'osed choso'olo'i benə' fariseo ca' na' benə' sadoseo ca'.

Bedən' gwne' che Jeso'osən' de que Diozən' bsele'ene' par gaquəlene' nasyon Izraelən'

¹³ Jeso'osən' len disipl che' ca' ja'aque' gan' mbane to syoda de'en nzi' Sesarea de Filipo. Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li Diozən' bsele'e nada' golja' benəčh. Pero ¿bi chesə'əna benə'? ¿non' naca' nada'?

¹⁴ Nach gwse'ene': —Bale' chesə'əne' de que naco' de'e Juan ben' bchoa benə' nis. Na' yebale' chesə'əne' de que naco' Liaz ben' be' xtižə' Diozən' cana'. Na' yebale' chesə'əne' de que naco' de'e profet Jeremias, o de que naco' yeto' benə' be' xtižə' Diozən' cana'ate.

¹⁵ Nach gože' lega'aque': —Chexa le'e, ¿bi nale non' naca' nada'?

¹⁶ Simon Bedən' gože'ene': —Len' naco' Crist ben' gwlej Diozən' par gaquəleno' nasyon chechon', na' naco' Xi'in Dioz ben' zo zejlīcane.

¹⁷ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Simon xi'in Jonas, mbalaz zo' de'en gwnao' de'e ca'. Notono benəčh bzejni'i le' de'e ca', tozə Xa' Diozən' ben' zo yoban', le'ena' babzejni'ine'en le'. ¹⁸ Na' nada' ənia' de que len' lio' Bed na' zejen dižə' yej. Na' can' nao' chejli'o chia' gwxaqua'eleben ca to yej gual de'e gaquə gwčhincho par lan yo'o. Na' nada' yetoba' benə' zan benə' se'ejle'e de que naca' Xi'in Dioz can' chejli'o chia' par nič ca' əsa'aque' tozə yoso'ocodə' ljuežje' so'elaogüe'e nada'. Na' bitobi gaquə so'on de'e xio' ca' par nič əžin že catə' cuich no so'elao' nada'. ¹⁹ Na' gona' lao na'o zgua'atec le' go'o xtižə'anə' len benə' zan par nič əso'e latjə ənabia' Diozən' lega'aque', Dioz ben' zo yoban'. Na' leczə gaquən lao na'o yo'o benə' ca' yoso'ocodə' ljuežje' so'ela'ogüe'e nada' bin' naquə güen so'one' na' ye'ega'aco'one' bi de'e ca' cui naquə güen so'one'. Na' Diozən' əgwzejni'ine' le' naquən' ye'ega'aco'one' par nič ca' yedilən len de'en na Diozən'.

²⁰ Nach Jeso'osən' bene' mendad len lega'aque' de que ni toe' cui əso'e dižə' de que le' na'anə' naque' Crist ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'.

Jeso'osən' gwdičjue'ine' disipl che' ca' de que so'ot benə' le'

²¹ Na' že na' Jeso'osən' gwzolaogüe' bsd blo'ine' disipl che' ca' de que cheyalə' šejle' Jerosalennə' na' gaque' lao na' benə' golə blao che nasyon Izrael chechon', na' lao na' bxoz əblao checho ca', na' lao na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Na' gwne' de que yogua' benə' ca' de'e zan de'e yosə'əčhi' yosə'əsaque'e le' na' əso'ote' le'. Pero na' yeyon že yebane' ladjo benə' guat ca'. ²² Nach Bedən' gwleje' Jeso'osən' latə' dao' ca'alə na' gože'ene': —Xana', Diozən' gaquəlene' le'. Bitoczə gac čhio' de'e quinga nao' nga.

²³ Pero na' Jeso'osən' gwyechje' bgüie' Bedən' na' gože' gwxiye'enə' de'en chnabia' yichjla'ažda'o' Bedən': —Gwchi'ižə' ca'alə Satanas.

Nach gože' Bedən': —Bito che'endo' gona' can' non Diozən' mendad gona'. Chono' xbab Ɂhe de'en chacdo' gaquən güen na' bito chono' xbab naquən' chene'e Diozən' gaquə.

²⁴ Gwde na' Jeso'osən' gože' disipl Ɂhe' ca': —Notə'atezle šə che'enele gonlilažə'ele nada' na' gwzenagle Ɂhia' cheyalə' echoj yichjle de'en chene'ele gon cuinle par nich gonle con can' chene'e Diozən' na' bitobi gaquele Ɂhe de'en Ɂhi' saquə'ele, la'anə'əczə šə so'ot benə' le'e to le'e yag coroz con gonlilažə'ele nada'. ²⁵ Notə'atezə benə' chaquene' gone' par nich cui Ɂhi' saque'e o par nich cui no so'ot le', be'enan' cuiayi'. Na' notə'atezə benə' chsanlažə' cuine' Ɂhi' saque'e o so'ot benə' le' por ni Ɂhia', be'enan' əbane' zejlīcane. ²⁶ Bitobi de'e güen gaquə Ɂhe to benə' la'anə'əczə Ɂnabi'e doxen yežlyon' šə cuiayi'e zejlīcane, la' bita'atezə de'e gata' Ɂhe', bito gaquəlenən le' par nich cui cui'ayi'e zejlīcane. ²⁷ Diozən' bsele'e nada', golja' benəch, na' catə' yida' yežlyo nga de'e yoblə nsa'a yelə' chey che'eni' Ɂhe Xa' Diozən' na' Ɂhi'a angl Ɂhia' ca', cana'ach gona' par nich to to benəchən' Ɂnite'e mbalaz o yesə'əzi'e castigw segon de'e gwso'on to toga'aque'. ²⁸ Diozən' bsele'e nada' golja' benəch. Na' de'e li chnia' le'e, balle cabinə' gatle catə'ən le'ile nada' yida' de'e yoblə par yedəlo'a yelə' gwnabia' Ɂhia'ana'.

17

Jeso'osən' goque' ca to de'e chey che'eni'

¹ Gwde xop že gwna Jeso'osən' de'e ca', gwche'e Bedən' len Jacobən' na' Juan benə' bišə' Jacobən', ja'aque' to lao ya'a sibə. ² Na' lao nite'e lao ya'anə' bežə' can' goquə Jeso'osən', bežə'ateczə cho'alaogüe'enə' na' gwyey gwyeyen'i'in ca'aczən' chac bgüižən', na' xalane'enə' beyaquən šyiš xilə' ca'aczə be'eni'. ³ Na' goquən lao nite'enə' conczə besə'ele'ine' de'e Moisezən' len profet Liazən'ben' gwzo cana', na' chso'elene' Jeso'osən' dižə'. ⁴ Nach Bedən' gože'ene': —Xanto', güenchgua zocho nga Ɂna'a. ¿Egüe'endo' gonto' šonə ranš? ton par le', na' ton par Moisezən' na' yeton par Liazən'.

⁵ Ne'e cho'ete' dižə'ənə' catə'əczla to bejw de'en chactit bcuašə'ən lega'aque', na' lo'o bejon' gwse'enene' gwna Diozən': —Benga Xi'ina' ben' chacchgüeida' Ɂhei. Cheba chezaquə'əlaža'a len le'. Che le'enə' le'e gwzenag.

⁶ Na' catə' gwse'ene disipl ca' dižə' ca' lechguale besə'əžebe', xte jesə'əchaze' goscho'ala lao yon'. ⁷ Nach bgüiguə' Jeso'osən' bxoa ne'enə' yichjga'aque'enə', na' gože': —Leyeyas. Bito žebble.

⁸ Na' catə' besya'əgūie'enə', notono no nochlə besə'ele'ine' sino tozə Jeso'osən'.

⁹ Na' gwde na' lao chesyə'əyetje' ya'anə', gož Jeso'osən' lega'aque': —Ni tole cui güe'ele dižə' Ɂhe de'en bable'ile xte catə'əch bagwso'ot benə' nada' na' yebana' ladjo benə' guat ca', nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch.

¹⁰ Nach disipl Ɂhe' ca' gwse'ene': —Benə' ca' choso'osed choso'olo'i Ɂlein' choso'osedene' neto' de que zgua'atec profet Liazən'ben' gwzo cana' cheyalə' yide' lao yežlyo nga de'e yoblə antslə ze'e yida' ben' əselə' Diozən' par gaquəlene' Ɂnasyon chechon'. ¿Bixchen' chəsə'əne' ca' ū?

¹¹ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e liczə chəsə'əne' de que zgua'atec yida' profet Liazən' de'e yoblə ben' gwzo cana' par yeyone' yoguə'əlo' de'e cheyalə' yeyac. ¹² Pero Ɂna'a chnia' le'e de que babidə ben' bedəyen can' ben profet Liazən', na' benə' Izrael gwlaž checho ca' bito gwsa'acbe'ine' de que le' naque' ben' naquən yida'. Na' gwso'onene' le' con can' gwse'enene' na' gwso'ote'ene'. Na' ca'aczən' so'one' len nada', Diozən' bsele'e nada' golja' benəch.

¹³ Nach gwsa'acbe'i disipl Ɂhe' ca' de que Jeso'osən' cho'e dižə' Ɂhe de'e Juannə' ben' bchoa benə' nis.

Jeso'osən' beyone' to bi'i chaz šon

¹⁴ Na' catə' besə'əžine' gan' zjənžag benə' zan, to beŋə' bšague' Jeso'osən' na' bzo xibe' laogüe'enə'. Na' gože'ene': ¹⁵ —Xana' beyašə'əlažə'əšguei xi'iňa' nga. Chazbo' šon na' lechguale chžaglaobo' len len. Na' zan las bajchazbo' lao yi' na' leczə ca' zan las babxopbo' lo'o nis. ¹⁶ Bajoa'abo' lao disipl ćhio' ca', pero bito gwsa'aque' yesya'ayone'ebo'.

¹⁷ Nach Jeso'osən' gože' benə' ca' ža'anə': —Le'e chonle clelə na' naljele. ¿Bixchex-aczxan' cui chejle'ele ćhia'? Bachac sša zoa' napa' yelə' chxenlažə' len le'e. ¿Batxan' ſejle'ele ćhia'?

Nach gože' xa bida'onə': —Doa' bi'i ćhio'on ni.

¹⁸ Nach Jeso'osən' gwdile' de'e xio'ona' yo'o yaz yichjla'aždao' bida'onə' par nich bechojən yichjla'ažda'obo'ona'. Na' lao or na' beyaquebo'.

¹⁹ Na' gwde goc de'e ca', gosa'əbigua' disipl ćhe Jeso'osən' gan' zoe' toze', na' gwse'ene': —¿Bixchexaczxan' cui goquə yebejto' de'e xio'ona' yichjla'aždao' bida'onə'?

²⁰ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bito goquə yebejlen ćheda' bito gwyejle'ele de que Diozən' gaquəlēne' le'e. Xsa yag moztasən' naquən de'e dao' rizə'. Na' de'e li chnia' le'e la'anə'əczə še de'en chonlilažə'əle Diozən' gwxaquə'əleben ca to xsa moztasən' laogüe de'en cuiňə' gonlilažə'əchgualene' guac ye'ele ya'a nga: "Gwde gwzo de'e na'ate", na' gaquə can' chonle mendadən'. Bito bi bi de de'e cui gaquə gonle con še chejle'ele de que Diozən' chaclene' le'e. ²¹ Na' par nich yebejle de'e xio' ca' de'en zjənaquə ca de'en bebeja' yichjla'aždao' bi'inə', cheyalə' co'o gwčhejle cui ye'ej gaole na' gontezə gonle orasyon.

De'e yoblə gwdixjue'e Jeso'osən' de que so'ot benə' le'

²² Na' lao zjezda' Jeso'osən' len disipl ćhe' ca' do gan' mbane Galilean', Jeso'osən' boszenene' lega'aque' de'en ze'e gac ćhe', gwne': —Diozən' bsele'e nada' golja' benəch, na' gaca' lao na' benə' ²³ na' so'ote' nada'. Pero na' yeyon ža yosban Diozən' nada' ladjo benə' guat ca'.

Nach disipl ćhe' ca' catə' gwse'enene' xtiže'enə', lechguale gwnite'e trist.

Jeso'osən' gwdixjue' impuest ćhe yo'odao'

²⁴ Na' catə' besyə'əžine' Capernaunnə', balə benə' ca' chəsə'əčhixjue' impuest de'en chəsə'əyixjw to to benə' byo Izrael ca' par gast ćhe yo'odao' əblaonə' ja'aque' lao Bedən'. Na' gwse'ene': —Ca naquə maestr ćhelenə', ¿əgwyixjue' impuest ćhe yo'oda'onə'?

²⁵ Nach gož Bedən' lega'aque': —Gwyixjue'en.

Gwde na' Jeso'osən' len disipl ćhe ca' gwso'e lo'o yo'onə'. Nach Jeso'osən' le'e gožte' Bedən': —Bi xbab chono', Bed? Ca naquə rei ca' nitə' yežlyo nga chesə'ənabi'e na' chso'one' byen chesə'əyixjw benə' ćhe impuest. ¿Non' chəsə'əčhixjue'en ža? ¿əfamily chega'aque' o še benə' yoblə?

²⁶ Nach Bedən' gože'ene': —Chəsə'əčhixjue' benə' yoblə.

Nach Jeso'osən' gože' Bedən': —Benə' zjənaquə family chega'aque' ca' bitobi chəsə'əyixjue'. Na' ca naquə chio'o ža, naccho xi'iň Rei ben' zo yoban' na' bito cheyalə' ćhixjwcho impuest ćhe yo'oda'onə'. ²⁷ Pero na' par nich notono no so'on xbab de que choncho contr yo'odao' əblaonə', ćhixjwcho impuestən'. Gwyej cho'a nisda'onə', na' gwzalo'o yixjw bel ćhio'onə', na' bel nech bian' seno' lo'o cho'ab na' əželdo' to mech. Na' yeyoxo'on žjətixjо' impuest ćhechon'. Gwdiləczən par ćhixjwcho impuest ćhe ćhopcho.

18

Gwsa'acyožə disipl ćhe' ca' noe' naquəch blaoch

¹ Na' ca orən' gosa'əbigua' disipl ćhe Jeso'osən' cuite'enə', na' gwse'ene': —Entr neto' žnoto' gaquəchto' blao catə'ən Diozən' ben' zo yoban' gone' par nich solao nabi'o?

² Na' Jeso'osən' goxe' to bidao' na' bzeche'eb' laoga'aque'enə'. ³ Na' gože' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, nota'ətezle še bito əgwša' xbab ćhelen' par əgwzexjw yichjle lao Diozən' can' chon bidao' nga chzexjw yichjbo' lao xaxna'abo', bito gaquə sole len nada' catə' Diozən' ben' zo yoban' gone' par nich solao nabi'a. ⁴ Na' nota'ətezle še babeyacle ca

bida' nga laogüe de'en chzexjw yichjle lao Diozən', banacle beñə' blao len nada' cata' Diozən' ben' zo yoban' gone' par nich solao nabi'a. ⁵ Na' nota'atezle še chonle güen len nota'atezə bida' ca bi'i nga laogüe de'en chaquele chia', chonczle güen len nada'.

Nxož əxopcho goncho de'e mal

⁶ Probchguazə ben' chon par nich əxopə to beñə' chonlilažə' nada' gone' de'e mal, la'anə'əczə ben' əxopə bitotec bi zaque'e len beñachən'. Nca'alə xneze žalə' əgwchej yene'enə' to yej yišə na' žjəxope' lo'o nisda'onə' na' gate', cle ca soe' əxope' beñə' gone' de'e malən'. ⁷ Probchguazə le'e de'e zan de'e ejəde yežlyo nga de'e chso'on par nich gonle de'e mal. Bito nacho de que bitobi de de'e so'on par nich əxopə le'e bachonlilažə'ele nada'. Pero probchguaza beñə' chon ca əxopə beñə' yoblə gone' de'e malən'.

⁸ Na' de'e na'anə' əchnia' le'e, še de'en chonle len ni'ana'alen' chonən par nich əxople gonle de'e malən' güenchlə žalə' əchog ni'ana'ale ca' na' cho'onlen cle ca əxople gonle de'e malən'. Nca'alə xneze nacle beñə' na' chog o beñə' coj yežinle lao Diozən' na' əbanle zejlicane cle ca cuiayi'ilenlen txen lao yi' gabilən'. ⁹ Na' še de'en chle'ile len jelaole chonən par nich əxople gonle de'e malən' yejni'alə žalə' cuejlennə' na' cho'onlen, cheda' nca'alə xneze nacle benə' lçhol yežinle yoban' gan' zo Diozən' na' əbanle zejlicane, cle ca' cuiayi'ilenlen txen lao yi' gabilən'.

Jempl che xilə' bian' goquəžeje

¹⁰ Le'e gon xbab che beñə' chso'onlilažə' nada' beñə' cuitec bi žjəzaquə' len beñachən', par nich cui gonle len nota'ateze' ca beñə' cui bi bi žjəzaque'e. Chnia' le'e, angl ca' chapə chye' lega'aque' nitə'atezə nite'e lao Xa' Diozən' yoban' gan' zo'enə'. ¹¹ Na' ca naca' nada', Diozən' bsele'e nada' golja' beñach par nich zedəlo'ida' beñə' ca' bachəsə'əbiayi' de que nzi'ilalažə'la' lega'aque'. Bsele'e nada' par gona' ca cui žjəya'aque' lao yi' gabilən' še so'onlilažə' nada'.

¹² Na' chnia' le'e, še nitə' to gueyoa xilə' chele na' gaquažeje tob, Ɂəcabi yocua'anle bia ca' taplalj tgualj do lao ya'a gan' žjəžə'ab na' žjəyediljle bian' goquəžejənə' xte ca yeželeleb? ¹³ Na' əchnia' le'e, cata' yeželeleb, yebeichele de'en beželobən' clezə can' chebeile len bia ca' taplalj tgualj cui gwsa'acžeje. ¹⁴ Ca'aczə naquən len beñə' ca' chso'onlilažə' nada' beñə' cuitec bi žjəzaquə' len beñachən'. Xacho Dioz ben' zo yoban' bito chene'ene' cuiayi' ni toga'aque'.

Cheyalə' yezi'ixencho che beñə' bišə'əcho beñə' chso'onlilažə' Diozən'

¹⁵ Še to beñə' bišə'əle beñə' bachonlilažə' Diozən' chone' de'e malən' contr to le'e, tozle šejle žje'elenlene' dižə' can' naquə de'en chone'enə' par nich yedinjene'en, na' še chaze' rson che dižə' de'en žje'elenlene' yezoe' binlo len Diozən' de'e yoblə. ¹⁶ Pero na' še bito chaze' rson ca dižə' de'en žje'elenlene', güench əčhe'ele yeto o yečhopə beñə' bišə'əle par nich əsa'aque' testigw de que dižə' ſao' bagota'əyoile ben' yoša' xbab che'enə'. ¹⁷ Na' še bitoczə gwzenague' chele, le'e güe' dižə' ca naquə de'en chone' lao yoguə'əle ncoda' ljuežjle cho'ela'ole Diozən'. Na' še ni que gwzenagcze' chele, cuich gonlene' cuent entr le'e ncoda' ljuežjle cho'ela'ole Diozən'. Pero Ɂəgon cuent de que naque' txen beñə' ca' cui chso'onlilažə' Diozən', na' naque' txen len yeziquə'əchlə beñə' ca' chso'on de'e malən' can' chonle xbab che beñə' gočhixjw ca'.

¹⁸ De'e li chnia' le'e, bitə'atezə de'e əgwxia' le'e ncoda' ljuežjle cho'ela'ole Diozən' par ənale naquən güen so'on beñə' ca' əsa'ac txen len le'e, leczə can' ənə Diozən' ben' zo yoban'. Na' bitə'atezə de'e əgwxiiale ənale cui naquən güen so'one', leczə can' ənə Diozən' ben' zo yoban'.

¹⁹ Na' leczə ca' chnia' le'e, še chople gwxiiale bin' ənable lao orasyonnə', le'e nitə'əle yežlyo nga, Xacho Diozən' ben' zo yoban' goncze' de'en ənablenə'. ²⁰ Na' gan' nžag Ɂhopə şonle cho'ela'ole nada', zocza' txen len le'e.

²¹ Nach Bedən' bgüigue'e gože' Jeso'osən': —Xana', še beñə' ljuežja' chone' de'e mal len nada' tapteli, Ɂəbal las cheyalə' yezi'ixena' che'? Ɂəzelao do gaž las?

²² Nach Jeso'osən' gože'ene': —Bito nia' de que cheyalə' yezi'ixenle che' zelao do gaž las. Pero de'en chnia' le'e, bito gonle cuent do bal̄ las yezi'ixenle che benə' ljuežjlen', con le'e yezi'ixenteza che' yoguə' laste.

Jempl che mosən' ben' cui bezi'ixen che de'en chalə' ljuežje'

²³ Na'a ža, yelə' gwnabia' che Diozən' ben' zo yoban' gwxaquə'leben ca de'e nga goquə. Zo to rei ben' chsa'alə' xmose' ca' xmeche'enə'. Na' gone'ene' gone' cuent len lega'aque'. ²⁴ Na' cata' gwzolaogüe' bezi'e cuent che to toga'aque', zgu'a tec bžin to xmose' ben' chalə' zan millon pes. ²⁵ Na' mosən' bito bi xmeche' gotə' par yonežjue'en rein'. De'e na'anə' bene' mendad ta'oga'aque' len xo'olen', na' len xi'inga'aque' ca' na' len doxen de'e zjadeine' par nich gaquə yoso'yonežjue' de'en chsa'ale'e che rein'. ²⁶ Nach mosən' bzo xibe' lao rein' gotə'ayoine' le', gože'ene': "Xana', gwdapəšga yelə' chxenlažə' len nada', na' yeyona' de'en chala'a chio'onə'." ²⁷ Nach rein' beyaše'ene' le' na' bezi'ixene' che doxen de'en chalə'enə' na' bsane' le'. ²⁸ Pero na' cata' bechoje' liž rein', le'e bežagte' yeto mos benə' chalə' che' to chop pes. Nach le'e bnizte' yene'ena' gože'ene': "Yeyono' de'en chalo'o chia'an na'atec na'a." ²⁹ Nach mos ljuežjen' bzo xibe' laogüe'ena', gože'ene': "Gwdapəšga yelə' chxenlažə' chia' na' yeyona' doxen de'en chala'a chio'onə'." ³⁰ Pero na' mos nechən' bito bzenague' che mos ljuežje'enə', le'e gwyejte' jene' mendad gosə'ayixjue'ene' ližya xte ca gata' de'en yonežjue' che'enə'. ³¹ Na' mos ca' yela' cata' besə'ale'ine' can' ben mos nechən', lechguale gwnite'e trist. Na' ja'aque' lao rein' jse'eže'ene' yoguə'ələl can' goquə. ³² Nach rein' goxe' mos nechən' laogüe'ene' de'e yoblə, na' gože'ene': "Le' naco' to mos malchgu. Nada' bezi'ixena' che doxen de'en chalo'o chia'anə' la' gotə'ayoido' nada' yezi'ixena' chio'." ³³ ¿Bixchen' cui beyaše'alažə'o mos ljuežjo' ben' chalə'e chio'onə' can' beyaše'alažə'a le'?" ³⁴ Na' de'e tant bža'a rein' bene'ene' lao na' benə' ca' par gosə'ayixjue'ene' ližya gan' ežaglaogüe' xte cata'əch bade de'en chalə'e che rein'.

³⁵ Nach Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —Can' gon Xa' Diozən' ben' zo yoban' gone' castigw che notə'atezle cui chezi'ixenle che ljuežjle do yichj do lažə'ele bitə'atezə de'en chso'onene' le'e.

19

Bito yela'acho be'en checho o no'ol checho par solencho benə' yoblə

¹ Na' Jeso'osən' cata' beyož gwne' de'e ca', beze'e Galilean' na' gwlague'e yao Jordanŋə' par beyeje' gan' mbane Jodean'. ² Na' benə' zan jəsə'ənaogüe'ene', na' beyone' benə' ca' chsa'acſene.

³ Na' benə' fariseo ca' ja'aque' gan' zo'enə' cheda' gwse'enene' yesə'əbeje'ene' dižə' de'e yesə'əchine' contr le', nach gwse'ene': —¿Ede lsens par to benə' nšagna' yele' xo'ole' šə bitə'atezə de'en chone' cui cho'olažə' be'en che'enə'?

⁴ Nach gože' lega'aque': —Bablabczle can' nyoj Xtižə' Diozən' nan de que cata'ən gwxe yežlyon' Diozən' bene' benə' nech ca' benə' byo na' no'olə. ⁵ Na' gwna Diozən': "Benə' byonə' le'e xaxne'e par əgwšagne'e si'e to no'olə na' benə' ca' yoso'ošagna'anə' əsa'aque' tozə." ⁶ Bitoch əsa'aque' chopə benə', sino que əsa'aque' tozə benə'. De'e na'anə' notono zaquə' yole'lega'aque' la' Dioz nan' banone' lega'aque' tozə cuerp.

⁷ Nach gwse'ene': —Šə ca' ža, ¿bixchenan' ben de'e Moisezən' mendad cata' to benə' yele'e no'olə che'enə', cheyalə' chas to act ga güe'en dižə' de que besyə'əle'ene'?

⁸ Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e Moisezən' be'e latjə yela'a no'ol chelen' cheda' nacle benə' yichjla'azda' žod. Pero cata' Diozən' bene' benə' nech ca', bito nəacho gwyazlaže' yesyə'əla'aga'aque'. ⁹ Echnia' le'e, nota'atezə benə' chela'a no'ol che'enə' par yeque'e no'olə yoblə, len ənezene' de que no'ol che'enə' bito naque' to no'olə go'o xtoi, tozəczə ca malən' chon be'enə' len de'en chon benə' chgo'o xtoe'. Na' nota'atezə benə' yošagna'alene' to no'olə benə' bela'a ben' chei le', leczə tozəczə ca malən' gone' len de'en chon be'enə' chgo'o xtoe'.

¹⁰ Nach disipl che' ca' gwse'ene': —Šə can' naquən che benə' byon' na' no'olən' naplən cuent cui no no gwšagna'.

¹¹ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Caguə yoguə' benə' chse'ejni'ine' de'e ngan' sino benə' ca' babzejnili Diozən' lega'aque' bi zejen. ¹² Nitə' benə' cui nan yosə'əšagne'e chedə' gwsa'alje' zjənaque' benə' güiž, na' leczə nitə' benə' cui yosə'əšagne'e laogüe de'en bazjənon benə' lega'aque' güiž. Na' leczə ca' nitə' benə' cui chesə'əšagne'e par nich əso'elažə'ache' so'one' ca əsa'anch benə' ca' əso'e latjə nabia' Dioz ben' zo yoban' lega'aque'. Le'e gwzenag che de'en bagwni'anə' šə baben Diozən' par nich chejni'ilen.

Jeso'osən' bene' orasyon par bidao' ca'

¹³ Na' ja'ac benə' əjsə'e bidao' lao Jeso'osən' par nich əxoa ne'ena' yichjiga'acbo'ona' na' gone' orasyon par lega'acbo'. Pero disipl che' ca' gosə'ədile' benə' ca' zjənčhe' bidao'.

¹⁴ Nach Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —Le'e güe' latjə la'ac bidao' ca' laogua' nga, na' cui əgwžonle. Na' əchnia' le'e benə' ca' chəsə'əzexjw yichjiga'aque' lao Diozən' ca bidao' ca' chəsə'əzexjw yichjiga'acbo' lao xaxna'aga'acbo', lega'acze'ena' chso'e latjə chnabia' Diozən' lega'aque'.

¹⁵ Na' catə'beyož gwxo na' Jeso'osən' yichjiga'acbo'ona', bene' orasyon par lega'acbo', nach gwyewe' ga yoblə.

Benə' güego' ben' goquə benə' gwni'a be'elene' Jeso'osən' dižə'

¹⁶ Na' goquən' to benə' güego' bžine' gan' zo Jeso'osən', na' gože'ene': —Maestr, le' naco' benə' güen, gwna nada' bi de'e güennə' cheyalə' gona' par gata' yelə' mban zejlicanə chionə', cheyalə' gono' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən'.

¹⁸ Nach be'enə' gože' Jeso'osən': —Noxan' de'e ca' nan ža?

Nach Jeso'osən' gože'ene': —Cui gotle benə', cui co'o xtole na' cui cuejyichj be'en chele o no'ol chele par solenle benə' yoblə, cui cuanle, bito gacle testigw fals contr sa'aljuežle.

¹⁹ Le'e əgwnežjo yelə' bala'an xaxna'ale, na' legaque che sa'aljuežle can' chaquele che cuinle.

²⁰ Nach benə' güegon' gože' Jeso'osən': —Yoguə'əloł de'e quinga chzenaga' chei dezdz xcuida'atia'. ¿Bixa de'en chaquach falt gona' ža?

²¹ Jeso'osən' gože'ene': —Šə de'e liczə che'endo' gaco' cayanə'ən chene'e Diozən', jəyeyetə' bi de'e de chionə', na' mech de'en le'ido' che de'e ca' bnežjon benə' yašə' nach da len nada'. Na' catə' yežino' yoban' gan' zo Diozən', so' mbalaz.

²² Pero na' benə' güegon' beyož benene' can' gož Jeso'osən' le', beza'achoe' trist chedə' la' to benə' gwni'achguan'.

²³ Gwde na' gož Jeso'osən' disipl che' ca': —De'e li chnia' le'e, zdebəchgua naquən par to benə' gwni'a gü'e latjə nabia' Diozən' le'. ²⁴ Na' leczə chnia' le'e, zdebəchlə naquən che to benə' gwni'ana' gü'e latjə nabia' Diozən' le' cle ca to camey teb to lo'o nag yešə'.

²⁵ Na' besya'əbanchgüei disipl che' ca' can' gwne'ena', nach gosə'əne': —Notono gaquə yechoj xni'a de'e malən' šə ca'.

²⁶ Jeso'osən' bgüie' lega'aque' nach gože': —Ni to benəch cui gaquə yebej cuine' xni'a de'e malən', pero Diozən' chaque'. Le' chac chone' bitə'atezə.

²⁷ Nach Bedən' gože' Jeso'osən': —Neto' bagwlejyichjito' family cheto' ca' na' len yoguə'əloł de'en deito' par chzenagto' chionə'. ¿Bi de'e güen gaquə cheto' laogüe de'en bagwlejyichjito' family cheto' ca' na' len de'en deito'?

²⁸ Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li chnia' le'e Diozən' bsele'e nada' golja' benəch na' catə' yocobe' yežlyon', nada' cui'a gan' chey che'eni' na' nabi'a, na' yoguə' le'e chonlilažə'ele nada' cue'ele cuita'anə' na' nabi'ale txen len nada'. Na' le'e šižinle nabi'ale family ca' šižin, benə' ca' zjənaquə xi'in dia che de'e Izraelən'. ²⁹ Na' notə'atezle šə de'en chzenagle chionə' bagwlejyichjle ližle, o bišə'ele, o zanle, o xaxna'ale, o xo'olle, o

xi'inle, o yežlyo čhele, Diozən' gone' le'e de'e zaqua'èche clezə ca de'e ca' na' benə' ca' gwlejyichjle. Na' leczə gon Diozən' par nich əbanle zejlicanę. ³⁰ Na' benə' zan benə' zjənaquə blao na'a gwžin ža catə' cuich əsa'aque' benə' blao. Na' benə' zan benə' cui zjənaquə blao na'a, gwžin ža catə' əsa'aque' benə' blao.

20

Jempl čhe beňə' güen žin ca'

¹ Nach bossed boslo'i Jeso'osən' lega'aque', gwne': —Yelə' gwnabia' che Diozən' ben' zo yoban' gwxaqua'eleben ca de'e nga goquə. To benə' napə to güert gan' ža'achgua yag obas. Na' gwze'e liže'en to zil tempran gwyeje' gan' chac ya'anə', jtilje' mos par so'one' žin lo'o güert che'ena' žanə'. ² Na' cata' beyož gosə'əxenlažə' mos ca' de que to denario chixjue' to toga'aque' con ca chac mosən' tža žin, nach bsele'e lega'aque' lo'o güert gan' so'one' žinnə'. ³ Nach do cheda ga gozeje' gan' chac ya'anə', na' ble'ine' nita'əch benə' cui bi bi žin de so'one'. ⁴ Na' gože' lega'aque': "Ležja'ac lo'o güert chia'anə' ležjen žin na' chixjwcza' le'e." Nach ja'ac benə' ca'. ⁵ Na' gozeje' de'e yobla gan' chac ya'anə' do gobiž, nach yeto do cheda šonə, na' bezle'ine' nita'benə' cui bi bi žin de so'one'. Nach bozsele'e lega'aque' par so'one' žin lo'o güert che'ena'. ⁶ Na' ca do cheda gueyə'še'elə gozeje' de'e yoblə. Na' bezle'iczene' benə' zeznite'e cui bi bi žin de so'one', nach goze'e lega'aque': "¿Bixchen' cui ja'acle güen žin?" ⁷ Nach gwse'ene': "Notono no gwna neto' güen žin." Nach goze'e lega'aque': "Le'e žja'ac le'e gon žin lo'o güert chia'anə'. Na' chixjwcza' le'e." Nach ja'ac benə' ca'. ⁸ Na' cata' bžin or yosa'a xan güertən' xmose' ca', nach goze' mos əblao che'ena': "Beyax benə' güen žin ca' par chixjwga'aco'one', solaoteco' chixjo' benə' ca' bla'ac bzebe, na' yeyožlo' len benə' ca' bla'ac nechte." Nach ben mos əblaon' can' ben xane'ena' mendad. ⁹ Gwdixjue' zgua'atec benə' ca' gosə'əzolaogüe' gwso'one' žin cheda gueyə'še'elə tgüejə denario to toga'aque'. ¹⁰ Na' cata' gwdixjue' benə' ca' gosə'əzolao chso'on žinnə' temprante, gwsa'aque benə' ca' de que chixjochē' lega'aque' de'e scha'och laogüe de'en gosə'əzolaogüe' chso'one' žinnə' temprante. Pero tozəczə can' gwdixjue' yoguə'ələltega'aque'. ¹¹ Na' cata' beyož gosə'əzi' laxjw benə' ca' gosə'əzolao žinnə' temprante, gwsa'ade'e xan žinnə' dižə'. ¹² Na' de'e tant chesə'əloque' toe' gože' xan žinnə': "Bedo žanə' bžaglaochguato' lao de'e zeyə'ən bento' žin chio'ona'. Na' tozəczə can' gwdixjo' neto' len benə' ca' bla'ac bzebe, len yetor güejgan' gwso'one' žinnə'." ¹³ Pero na' xan žinnə' gože' be'ena': "Migw chia', bitobi de'e mal chona' contr le'e. ¿Ecaguə tratən' bencho de que to denario chixjua' to tole? ¹⁴ Laxjón' bagwxı'o, guaquə yeyejo'. Bagwdixjua' benə' ca' con can' go'onda' la'anə'əczə bla'aque' bzebe. ¹⁵ ¿Bixchen' chacxi'ido' nada' ni che de'en naca' benə' güen? Lao na'an naquən gona' con can' che'enda' len de'en deida'." ¹⁶ Nach Jeso'osən' gože' benə' ca' bosə'əzenag jemplən': —Can' naquən, nita' benə' bito zjənaque' benə' blao na'a pero gwžin ža' cata' əsa'aque' benə' blao. Na' nita' benə' zjənaque' benə' blao na'a, pero leczə gwžin ža' cata' lega'aque' bitoch əsa'aque' benə' blao. Diozən' chaxe' yoguə'ələl benə' par se'ejle'e che', pero balgue'en choso'ozenague' che', na' lega'acze' chque'e ca xi'ine'.

De'e yoblə gosyixjue'e Jeso'osən' de que so'ot benə' le'

¹⁷ Jeso'osən' na' zan disipl che' ca' zja'aque' par Jerosalennə'. Na' lao zjəngüe'e nezən' Jeso'osən' gwleje' partlə disipl che' ca' šižinna' na' gože' lega'aque': ¹⁸ —Diozən' bsele'e nada' golja' benach, na' na'a šejcho Jerosalennə' gan' gaca' lao na' bxoz əblao ca' na' lao na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein', na' yesə'əchoglaogüe'en chia' de que so'ote' nada'. ¹⁹ Na' leczə so'one' nada' lao na' benə' ca' cui zjənaqua' benə' Izrael gwlaž checho par so'one' nada' borl, na' yesə'ayine' nada' yid sot, nach tenə' yosə'əde'e nada' le'e yang corozən', pero na' yeyon ū yebana' ladjo benə' guat ca'.

Xna' Jacobən' na' Juannə' gwnəbe' yesə'abe' xi'inə' ca' cuit Jeso'osən' gan' ɳabi'enə'

²⁰ Na' ja'ac xi'in Sebedeon' Jacobən' len Juannə' na' len xna'aga'aque'enə' lao Jeso'osən'. Na' xna'aga'aque'enə' bzo xibe' lao Jeso'osən' gože'ene': —Chñabda' le' to goclen.

²¹ Nach Jeso'osən' gože'ene': —¿Bi goclenŋə' che'endo' gona'?

Nach xna'aga'aque'enə' gože'ene': —Che'enda' gono' par nich xi'ina' quinga yesə'əbi'e šla'a güejə cuito'on cata' əzin že nabi'o nasyon chechona'.

²² Jeso'osən' gože' Jacobən' len Juannə': —Bito chacbe'ile bi de'en chñabele nada'. ¿Eguaquə saquə'əzi'ile can' saquə'əzi'anə'? ¿Egwzoile gaquə chele can' gaquə chia'anə'?

Nach bosyo'oži'e xtiž'e enə' gwse'ene': —Gwzoito'.

²³ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e liczə chi'i saquə'əle can' chi'i saca'anə', na' de'e liczə gaquə chele can' gaquə chia'anə', pero bito naquən par ənia' nada' non' cue' cuitan' cata'ən əzin že nabi'a. Tozə Xa' Diozən' bagwleje' benə' ca' yesə'əbe' cuita'anə'.

²⁴ Nach disipl ca' yeši cata' gwse'enene' can' gosə'əna disipl ca' chopə besə'əže'e lega'aque'. ²⁵ Nach Jeso'osən' goxe' yogue'e par nich gosə'əbigue'e laogüe'enə', na' gože' lega'aque': —Nezecho nitə' benə' gwnabia' na' benə' blao che to to nasyon, na' la fuers chesa'ənabi'e benə' nitə' xni'aga'aque'. ²⁶ Pero caguə can' cheyalə' gonle. Šə no le'e chene'ele gacle benə' blao, cheyalə' əgwzexjw yichjle gaquəlenle ljuežle. ²⁷ Na' šə no le'e chene'ele gacle xen entr ljuežle, cheyalə' gon cuinle ca xmos benə' ca' yela'. ²⁸ Diozən' bsele'e nada' golja' benəch, na' caguə bida' par nich benəchən' sa'aclene' nada', sino que bida' par gaquəlena' benəchən', na' par əgwnežjo cuina' chixjua' xtolə' yoguə'ələləl benəchən' cata'ən so'ote' nada'.

Jeso'osən' bene' par nich chopə benə' lchol besə'əle'ine'

²⁹ Na' benə' zan jəsə'ənaogüe' Jeso'osən' len disipl che' ca' cata'ən besa'aque' syoda Jericon'. ³⁰ Na' chopə benə' lchol zjəchi' cho'a nezən' galən' zjəyeda Jeso'osən'. Cata' gosə'ənezene' de que Jeso'osən' chedie' laoga'aque'enə' nach gosə'əne' zižo, gwse'e Jeso'osən': —Xanto', len' naco' xi'in dia che de'e Rei Dabin'. Beyašə'əlažə'əšguei neto'.

³¹ Nach benə' ca' chesyə'əde laoga'aque'enə' gosə'ədile' lega'aque' par nich nite'e žizə. Pero nachle gosə'əne' zižjochlə gosə'əne': —Xanto', len' naco' xi'in dia che de'e Rei Dabin'. Beyašə'əlažə'əšguei neto'.

³² Jeso'osən' gwleze' gan' nite'enə', nach goxe' lega'aque' par gosə'əbigue'e laogüe'enə'. Nach gože' lega'aque': —Bin' chene'ele gona' len le'e?

³³ Nach gwse'ene': —Xanto' benšga par nich yele'ito'.

³⁴ Jeso'osən' beyašə'əlažə'ə lega'aque' na' gw dane' jlaoga'aque'enə', nach le'e besyə'əle'iteine', na' jəsə'ənaogüe' Jeso'osən'.

21

Gwso'elaogüe'e Jeso'osən' cata' beyo'e Jerosalennə'

¹ Na' lao zja'ac Jeso'osən' len disipl che' ca' Jerosalennə' besə'əžine' Betfage, gan' zo ya'a de'en nzi' Olibos galə'əzə Jerosalennə'. Na' Jeso'osən' gwleje' chopə disipl che' ca',

² na' gože' lega'aque': —Le'e žja'ac yež dao' de'en chi' de'e na' na' žjati'ile to borr bia no'olə da'ab yag na' nche'ete to xi'inđa'ob. Na' gwsežle xna'abən' na' əche'eleb nga len xi'inđa'obən'. ³ Na' šə bi ye'e benə' le'e, na' ye'elene': “Xanto' nan' chyažjene' lega'aqueb.” Na' le'e desyə'əsantecze'eb len le'e.

⁴ Goc ca' par nich goc complir can' bzoj de'e profet Zequerian' ben' be' xtižə' Diozən' cana' gwne':

⁵ Gož benə' ca' nitə' Jerosalennə':

“Le'e ggüiašc baza' Rei chelen'.

Žie' coža' borr da'onə' ca to benə' cui naquə benə' blao.”

⁶ Na' ja'ac disipl ca' yež dao' de'en gož Jeso'osən' lega'aque' ca', na' gwso'one' can' ben Jeso'osən' mendad. ⁷ Na' besyə'əche'e borrən' len xi'inđabən' lao Jeso'osən', na' besə'əxoa no xaga'aque' cožə'əga'aquebən', nach gwžia Jeso'osən' bia da'onə' par

gwyeye' Jerosalennə'. ⁸ Na' lao nez gan' zde'enə' benə' zan gwso'ela'ogüe'e Jeso'osən' boso'ošiljue' no xaga'aque'enə' par nich blej borrən' len na' leczə gosə'əchogue' no xoza' yag de'e nitə' tcho'a nezən' na' bosə'ənite'en lao nezən'. ⁹ Na' benə' zan gosə'əbialao lao Jeso'osən' na' leczə benə' zan jəsə'ənao le'. Nach yogue'e gosə'əgüe'e be' lban che' gosə'əne': —; Lechguale benə' güen be'enga, naque' xi'in dia che de'e Rei Dabin! Sošga Rei chechon' mbalaz ben' baza' nga bselə' Xancho Diozən' le'. Ledoye'ela'oche' txen len benə' ca' nitə' gan' zo Diozən'.

¹⁰ Na' catə' bžin Jeso'osən' Jerosalennə' yoguə' benə' ca' ža' syodan' besyə'əbanene', na' gosə'əne: —; Noxa benga bla' nga?

¹¹ Na' benə' ca' nžag Jeso'osən' catə'ən bežine' lao' syoda Jerosalennə' bosyo'oži'e xtižə'əga'aque'enə' gwse'e: —Benga Jeso'os benə' za' Nasaret gan' mbane Galilean' na' cho'e xtižə' Diozən'.

Jeso'osən' bebeje' benə' ca' chso'on ya'a yo'odao' əblao che benə' Izrael ca'

¹² Na' gwyej Jeso'osən' yo'odao' əblao che chio'o benə' Izrael na' bebeje' yoguə' benə' ca' chso'on ya'a chyo'onə'. Nach gwlo'onı'ane'e mes che benə' ca' choso'oša' mech, na' leczə ca' bene' len yag siy che benə' ca' chso'otə' ngolbexə. ¹³ Gwde beyož bene' ca' gožə' lega'aque': —Nyojcən can' gwna Diozən' gwne': “Che'enda' yesə'əna benə' de que liža'an naquən to latjə gan' so'on benə' orasyon”, pero na' le'e babenlen ca to latjə gan' ža' benə' bguan.

¹⁴ Na' benə' lchol ca' na' len benə' coj ca' gosə'əbigue'e lao Jeso'osən' žlac gwzoe' lo'o yo'odao'ona'. Nach beyone' lega'aque'. ¹⁵ Pero na' bxozəblao ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' lechguale besə'əže'e cata' besə'əle'ine' milagr ca' de'en ben Jeso'osən'. Na' leczə besə'əže'e cata' gwse'enene' can' gwso'elao' bi'i xcuidə' ca' Jeso'osən' yo'odao' əblaonə', de'en gosə'ənabo': “; Lechguale benə' güen be'enga, naque' xi'in dia che de'e Rei Dabin!” ¹⁶ Nach gwse'e Jeso'osən': —; Ezendo' bin' gosə'əna bi'i xcuidə' ca'?

Jeso'osən' boži'en gožə' lega'aque': —Zenda'. —; Ecabi za'alažə'ele can' nyoj Xtižə' Diozən' de'en gož de'e Rei Dabin' Diozən', nan:

Le' babeno' par nich bi'i xcuidə' na' bi'i cho'a nižə' ca' chso'ela'obo' le' can' chazlažo'o?

¹⁷ Nach bechoje' gan' nitə' benə' ca', na' beze'e syodan'. Na' že' na' jəyega'ane' Betania len disipl che' ca'.

Ben Jeso'osən' par nich bgüiž yag yixgüion'

¹⁸ Na' zil beteyo besa'aque' Betanian' jəsy'a'aque' Jerosalennə' de'e yoblə. Na' lao zesyə'əngüe'e nezən' gwdon Jeso'osən'. ¹⁹ Na' ble'ine' to yag yixgüio zon cho'a nezən' na' gwyeye' jəgüiž yag yixgüion'. Pero bitobi bželene', con zlega xlague'e žia. Nach gož'en: —Caneque cuich bi bi yixgüion' cuio'.

Na' lao or na' le'e bgüižten. ²⁰ Cata' besə'əle'li disipl che' ca' can' goquən', besyə'əbanene', nach gwse'ene: —; Bixchen' le'e bgüižte yaguən'?

²¹ Na' Jeso'osən' gožə' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, šə do yichj do lažə'ele chonlilažə'ele Diozən' na' bito chac əchop lažə'ele, guaquə gonle can' babena' par nich bgüiž yaguən'. Na' leczə ca' guaquə gonle par nich ya'a nga žjəyezon lo'o nisda'ona'.

²² Na' šə chonlilažə'echo Diozən' do yichj do lažə'echo, bitə'ətezə de'en əñabechone' lao orasyonna', goncze'en chio'o.

Yelə' gwnabia' che Jeso'osən'

²³ Nach, Jeso'osən' gozeje' yo'odao' əblaonə' de'e yoblə par jəsed jəlo'ine' benə' ca'. Na' balə benə' fariseo ca' na' yebalə benə' choso'osed choso'olo'i lein' gosə'əbigue'e cuit Jeso'osən'. Nach gwse'e Jeso'osən': —; Nac goquən' gwxi'o yelə' gwnabia'ana' na' non' ben le' yelə' gwnabia'ana' par gono' de'e ca' chono'?

²⁴ Nach Jeso'osən' gožə' lega'aque': —; Leczə de to de'e nabda' le'e. Šə gwnale nada' de'en nabda' le'e nach ənia' le'e non' benada' yelə' gwnabia' par gona' de'e ca' chona'.

²⁵ Lenašč nada': *¿non' bselə' de'e Juanñə' bide' bchoe' benə' nis? ¿EDioz nan' bsele'ene' o šə benə' yoblən?*

Nach boso'oxi'e gosə'ene': —Šə ye'echone' de que Dioz nan' bsele'e de'e Juanñə' par bchoe'benə'nis, na'ye'e chio'o: “*¿Bixchexan'bito gwyejle'ele che?*” ²⁶ Na'šə ye'echone' de que to gwlazzen' bide', cuili biczən' so'one benə' quingan' chio'o, chedə' chse'ejle'e de que Diozən' bsele'e de'e Juanñə' par be'e xtiže'enə'.

²⁷ Nach gwse'e Jeso'osən': —Bito nezeto' non' bselə' de'e Juanñə'.

Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Leczə ca' nada' bito ənia' non' benə' nadas' yelə' gwnabia'anə' par gona' de'e ca' chona'.

Jempl che chopə xi'inə benə'

²⁸ Le'e gon xbab bi zeje jempl nga: Gwzo to benə' gwnitə' chopə xi'inə'. Na' gože' tobo': “*Xi'inə' neža che'enda' šejo' güen žin gan' ža' yag obas chia' ca!*” ²⁹ Nach xi'inə' enə' gožbo' le': “*Bito ša'a.*” Pero gwdelə beyombo' xbab, nach gwyejbo'. ³⁰ Nach gozeje' gan' zo xi'inə'en yeto, na' ježe'ebō' can' gože' bi'i bišə'əbō'onə'. Na' le'e gožte bi'in le': “*Guaquəczə, na' ša'a.*” Pero bito gwyejbo'. ³¹ Le'e našc nada': *¿nobo' bi'i ca' chopə boso'ozənagbo' che xaga'acbo'onə?*

Nach gwse'eene': —Bi'i nech na'.

Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Leiczelən'. Na' de'e li chnia' le'e benə' gochixjw ca' na' no'olə zargat ca' yobəch yoso'ozənagbo' che Diozən' cle ca le'e na' yobəch əso'e latjə ənabia' Diozən' lega'aque'. ³² Ca naquə Juanñə' ben' bchoa benə' nis bide' laolen' na' gwdiçjue'ine' le'e naquən' cheyalə' gonle par nich yebəi Diozən' le'e. Pero bito gwyejle'ele che'. Letga benə' gochixjw ca' na' no'olə zargat ca' gwse'ejle'ele che'. Na' catə' gocbe'ile de que benə' ca' bagwse'ejle'ele che', bito bedinjèle xtolə'ele ca' par šejle'ele che de'e Juanñə'.

Jempl che mos mal ca'

³³ Le'e gwzenag yeto jempl nga. Gwzo to benə' na' lao to pedas yežlyo chen' goze' zlezə yag obas na' gwlo'e le'ej doxenən. Na' na'atezə bene' to tanc gan' boso'osi'e obasən' par bechoj xisein'. Na' leczə bene' to campnary gan' yesə'əcua'a benə' əsa'ape' güertən'. Nach bene' güertən' lao na' benə' par boso'ogüia boso'oye'en, na' gwde na' gwze'e jəzoe' ga yoblə. ³⁴ Catə' bžin tyemp par yosyo'otobe' cwsešən', bsele'e to chopə xmose' gan' ža' benə' ca' chsa'apə yag obas che'ena' par žjəsyə'əxi'e to tlacw cwsešən' de'en cheyalə' yezi'e. ³⁵ Pero na' benə' ca' chsa'apə yag obas che'ena' bito boso'əgüialaogüe' mos che' ca'. Gosa'ayine' toe', na' yetoe' boso'osıžə'ene' yej, nach yetoe' gwso'ote'. ³⁶ Nach bosselə' xan yag obasən' mos zanch clezə ca benə' ca' bsele'e nech, pero leczə can' gwso'onene' benə' nech ca' leczə can' gwso'onene' lega'aque'.

³⁷ Nach xan yag obasən' bsele'e cuinczə xi'inə'ena', goquene' əsa'ape'ene' respet na' yosyo'onežjue'ene' cwsešən'. ³⁸ Pero na' benə' ca' chsa'apə güertən' catə' besə'əle'ine' xi'inə'ena', nach gosə'ene' entr lega'acze': “*Be'engan' xi'inə xan yag obasən', na' le'ena' yega'anlen biennə.*” Leda gotchone' par nich yega'anlencho yežlyo che xe'ena'.” ³⁹ Nach boso'onižə'ene', besyə'əbeje'ene' fuerlə güertən' na' gwso'ote'ene'.

⁴⁰ Beyož be' Jeso'osən' jempl nga, gože' benə' ca' ža'anə': —*¿Nac chactgüeile gon xan güertən' len benə' ca' bocua'anlene' güert che'ena' catə' yežin cuine'?*

⁴¹ Nach gwse'eene': —Gote' lega'aque' yelə' benə' mal chega'aque'ena', na' yegüe'e güertən' lao na' benə' yoblə. Yegüe'en lao na' benə' so'on complir yosyo'onežjue'ene' to tlacw cwseš che'ena' catə' əžin ža par yesyə'ətobe'en.

⁴² Jeso'osən' gože' lega'aque': —Ca'aczən'. Na' əcabinə' šejni'ile bi zejen de'en nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan:

Yej de'en cui gwso'olažə' mues güen yo'o ca',
lennə' banaquən yej squin.

Xancho Diozən' babzoe' yejən' gan' cheyalə' son
na' de'e zaquə' yebanecho can' bene'ena'.

⁴³ De'e na'anə' chnia' le'e de que Diozən' cuejyichje' cuich nabi'e nasyon chelenə' na' cueje' benə' yoblə benə' yoso'ozenag che' par nabi'e lega'aque'. ⁴⁴ Na' ca naquə yejən' ža, yoguə' no cui šejle' chia' gwxaquə'lebene' ca benə' əxopə lao yejən' na' cue'ežožje'. Na' yoguə' no cuinə' šejle' chia' cata' babžin žan' gaquə juisyən', gwxaquə'lebene' ca benə' əxopə yej laogüe'enə' na' əgwšožjən le'.

⁴⁵ Na' bxoz əblao ca' na' benə' fariseo ca', cata' gwse'enene' jempl ca' de'en be' Jeso'osən', gwsa'acbe'ine' de que be'e jempl ca' por ni che de'en cui chse'ežle'e che'.

⁴⁶ Nach gwse'enene' yesə'əzene'ene' pero bitobi gwso'onene' le'. Besə'əžebe' šə bi so'one benə' ca' nžague'enə' lega'aque', cheda'yogue'e gwse'ežle'e de que Diozən'bsele'e Jeso'osən' par cho'e xtiže'enə'.

22

Jempl che to yelə' gošagna'

¹ Na' de'e yoblə bsd blo'i Jeso'osən' benə' ca' len jemplən', gozne': ² —Yelə' gwnabia' che Diozən' gwxaquə'leben ca de'e nga goquən'. Zo to rei, benə' ben gast cata' bšagna' xi'inə'enə'. ³ Na' bene' combid benə' zan əžja'aque' liže'enə' par əsa'ogüe'. Na' cata' bžin or par solao lñin', rein' bsele'e xmose' ca' par jəsə'əxi'e benə' ca' babene' combidən'. Pero notono no gwse'ene əžja'ac lao yelə' gošagna' che xi'inə'enə'. ⁴ Nach gož'e yexonj xmose' ca': "Le'e žjež benə' ca' zjənaquə combidən' de que babsi'ini'a de'en gaochonə'. Babeta' xco'ona' ca' na' xme'edaogua'a ca' bia ca' chsa'ana', na' yoguə' de'e ca' yela' babsi'ini'a par gaocho. Na' ye'ega'aclene' sa'aque' gaocho de'en babsi'ini'ana'." Nach ja'ac mos ca' jse'ežle' lega'aque' ca'. ⁵ Pero benə' ca' bito gwso'one' cas. Toe' gwyeje' jəgüie' yežlyo che'enə', na' yetoe' gwyeje' jene' negosy. ⁶ Na' yebale' bosə'ənize' mos ca' bsele' rein' na' gosə'əzi'ichiže'e lega'aque' na' gwso'ote' bale'. ⁷ Na' lechguale bž'a a rein', na' bsele'e soldad che'ca' jse'ete' lega'aque' na' bosə'əzeye' syoda chega'aque'enə'. ⁸ Nach rein' gož'e xmose' ca': "Babsi'ini'a de'en gaocho lao lñin', pero ca naquə benə' ca' bena' combidən' nacbia' bito zjəzaque'e par la'aque' liža' nga əsa'ogüe'. ⁹ Le'e žja'ac yež ca' yela' na' le'e žjota yoguə' lquey ca' na' gonle combid yoguə' benə' chaš par da'aque' sa'ogüe'." ¹⁰ Na' mos ca' ja'aque' yoguə' nez ca' na' jəsə'ətobe' con yoguə' benə' besə'əžague', no benə' naquə benə' güen na' no benə' naquə benə' mal, par nich beža' liž rein' xte cuich bi latjə gota'.

¹¹ Pero na' cata' gwyo'o rein' jəgüie' benə' ca' bazjənžaguən', na' entr lega'aque' ble'ine' to benə' cui nyaze' lachə' de'en chnežjo rein' de'en chsa'aze' lao lñinə'. ¹² Nach gož rein' le': "Migw chia' ;nac goquən' gwyo'o nga? la' bito nyazo' lachə' de'en cheyalə' chazo'." Na' be'enə' bito bželene' bi ye'e rein'. ¹³ Nach rein' bene' mendad yoso'očhej xmose' ca' ni'ana' be'enə' na' yesə'əbeje'ene' fuerlə, gan' lechguale naquə žchol, gan' cuežyaše'e na' gan' gaoyejə leye'zejlicane. ¹⁴ Can' naquən, Diozən' chaxe' yoguə' benə' par əse'ežle'e che', pero balgue'en choso'ozenague' che', na' chque'e lega'aque' ca xi'inə'.

Gosə'ənabene' Jeso'osən' šə naquən güen yesə'əyixjue' impuest che gobiern

¹⁵ Nach benə' fariseo ca' besə'əžague' par bosə'əxi'e naclə so'one' par nich yesə'əcueje' Jeso'osən' dižə' de'en yesə'əchine' par əsa'ogüe' xya che'. ¹⁶ Na' benə' fariseo ca' boso'osele'e balə benə' zjənaquə cuent len lega'aque' lao Jeso'osən' na leczə boso'osele'e balə benə' chso'on txen len Erodən' par jse'ežle'ene': —Maestr, nezeto' de que cho'o dižə' li. Nezeto' de'en chsed chlo'ido' benə' can' chene'e Diozən' goncho naquən dižə' li. Na' nezeto' bito chžebo' bin' yesə'əna benə', la' bito chono' cuent che benə' šə naque' blao o šə bito naque'. ¹⁷ De'e na'anə' zedenabeto' le' par ənao' neto' naquən' cheyalə' gonto'. ¿Enaquən güen chixjwto' impuest che gobiern roman', o šə bito cheyalə' chixjwto'on?

¹⁸ Jeso'osən' gocbe'ine' caguə do lažə'əga'aque'enə' gwse'ene' ca', nach gož'e lega'aque': —Nacle benə' goxoayag! ¿Bixchen' chene'ele cuejle nada' dižə' de'en gwčhinle contr nada'? ¹⁹ Le'e gwlo'i nada' xmechlen' de'en chyixjwle che impuestən'.

Nach boso'olo'ine' le' to denario. ²⁰ Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿No diboj cheinə' da' laogüennə', na' no lein' nyoj laogüennə'?

²¹ Nach gwse'ene': —Che Rei Sesar.

Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e əgwnežjo Sesarən' de'en naquə che' ža, na' le'e əgwnežjo Diozən' de'en cheyalə' əgwnežjwlene'.

²² Nach benə' ca' catə' gwse'enene' xtižə' Jeso'osən' besyə'əbanene'. Na' besa'aque' gan' zoe'enə'.

Catə' yesyə'əban benə' guat ca'

²³ Na' le'e ža na'atezəczə besə'əzzin balə benə' sadoseo benə' ca' cui chse'ejle' de que yesyə'əban benə' guat ca', na' de'e na'anə' jse'ež'ene': ²⁴ —Maestr, de'e Moisezən' bzoje' de que šə to benə' byo benə' nšagna' gate' na' yega'an no'olə che'ena' sin cui no xi'ine' gwzo, benə' bišə' be'ena' bagotən' cheyalə' yeque'e no'olənə' par nich nitə' xi'in dia che de'e benə' biše'enə'. ²⁵ Bach bembilato' gažə bišə'əga'aque'. Na' benə' nechən' bšagne'e, na' gote', na' notono xi'ine' gwzo. Na' biše'e əgwchopən' beque'e no'olən'. ²⁶ Na' leczə got benə' əgwchopən' na' notono xi'ine' gwzo. Nach le'egatezə ca' goquə len benə' biše'e əgwyone, nach benə' bišə'əga'aque' ca' yelə', xte besyə'əyataga'aque' besyə'əque'e no'olən' na' besyə'əyataga'aque' gwsa'at, na' notoczə no xi'inga'aque' gwnitə'. ²⁷ Na' gwde gwsa'at benə' ca' leczə got no'olən'. ²⁸ Na' catə' yesyə'əban benə' guat ca', ¿noe' entr benə' gažə ca' gaquə be'en che no'olən'? la' yogue'en bosyo'ošagna'alene' le'.

²⁹ Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Bito chonle xbab šao' de'en nale ca', la' bito ənezele can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən na' nic ənezele naquən' naquə yelə' guac che Diozən'.

³⁰ Catə'ən yesyə'əban benə' guat ca', bito gacbia' šə zoso'ošagne'e o šə cui, na' cana' caguə no yosyo'ošagna'ach. Lebzen' əsa'aque' len angl che Diozən' benə' ca' nitə' yoban'.

³¹ Na' ca naquən' chaquele bito yesyə'əban benə' guat ca', ¿abitō za'alažə'ele can' nyoj Xtižə' Diozən', nan: ³² "Nada' naca' Dioz che de'e xaxta'ole Abraannə', na' Dioz che de'e xaxta'ole Isaaquən', na' Dioz che de'e xaxta'ole Jacobən'." Na' ənezecho benə' ca' nite'e len Diozən' əchedə' Diozən' bito naque' Dioz che benə' guat, sino naque' Dioz che benə' ca' zjəmban'.

³³ Na' benə' zan ca' zjənžaguən' besyə'əbanene' catə' gwse'enene' dižə'ən de'en bsd blo'ine' lega'aque'.

De'en naquə de'e blaoch de'en non Diozən' mendad goncho

³⁴ Na' catə' gwse'ene benə' fariseo ca' de que Jeso'osən' bzožie' benə' sadoseo ca', nach jeza'aque' lao Jeso'osən'. ³⁵ Na' to ben' chsed chlo'i lein' leczə gone'ene' cueje' Jeso'osən' dižə' de'e gwçhine' contr le'. Na' gože'ene': ³⁶ —Maestr, lao lei che Diozən' ¿non' de'en none' mendad goncho naquən de'e blaoch?

³⁷⁻³⁸ Jeso'osən' gože'ene': —De'en naquə de'e žialaoch na' de'e blaoch lao de'e ca' none' mendad goncho nan: "Cheyalə' gaquecho che Xancho Diozən' do yichj do lažə'əcho do fuers balor checho." ³⁹ Na' de'e əgwchopen' lebze nan len de'e nechen': "Cheyalə' gaquecho che sa'aljuežjcho catg chaquecho che cuincho." ⁴⁰ Çhopə de'e ca' non Diozən' mendad goncho zjənoxə'ən doxen de'en bzoj de'e Moisezən' na' de'en boso'ozoj benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'.

Cristən' naque' xi'in dia che de'e Rei Dabin'

⁴¹ Na' lao ne'e zjənžag benə' fariseo ca' lao Jeso'osən', ⁴² gože' lega'aque': —¿Bin' chontguale xbab che Cristən' ben' əselə' Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'? ¿No xi'in dia chei gaque'?

Na' gwse'ene': —Gaque' xi'in dia che de'e Rei Dabin'.

⁴³⁻⁴⁴ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e Dabin' bzoje' can' blo'i Spirit che Diozən' le'. Gwne' de que Cristən' naque' Xane'. Quinga bzoje':

Xancho Diozən' gože' Xana'an:

"Gwche'edo' cuita' nga nabi'acho txen,

Na' gona' par nich nítə' de'e ca' chso' on contr le' na' benə' contr čhio' ca' xni'onə'."

45 Na' de'en gwna de'e Rei Dabin' de que Cristən' naque' Xane', ¿əcabi zejen de que Cristən' naque' mazəchlə ca xi'lın dia čhe' na'anə' ū?

46 Na' notoch no goquə yosyo'oži'i xtiže'enə'. Na' dezd ža na' bitoch besyə'ayaxjene' bi yesə'əñabene' Jeso'osən'.

23

Xtolə' benə' fariseo ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein'

1 Nach Jeso'osən' gwzolao be'e dižə' len disipl che' ca' na' len benə' zan ca' nítə' gan' zo'enə', gwne': 2—Benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' na' benə' fariseo ca' bazjənlane' xlatjə de'e Moisezən' par choso'ozejni'ine' benə' lei čhe' Diozən'. 3 Na' de'e na'anə' le'e gwzenag čhega'aque' catə' choso'ozenene' le'e can' na lein', na' le'e gon can' nannə', pero bito gonle can' chso' on lega'aque', chedə' lega'aque' bito chso'one' de'en chəsə'ənə' cheyalə' gonle. 4 Lega'aque' chesa'əzanche' can' na lein', na' chso'one'en ca to yo'a' de'e cuiczə no do'i na' chse'enene' soa' benə' yoblə len, na' bito chse'ene lega'aque' əso'en. 5 Ca naquə benə' ca' yoguə' de'en chso'one'enə', chso'one'en parzə nich yesə'əle'i benə' can' chso'one'enə', na' so'elaogüe'e lega'aque'. Nchej na'aga'aque'enə' na' nchej lao xgaga'aque'enə' caj dao' gan' ū part güejə Xtižə' Diozən' na' chso'one' caj dao' ca' de'e cha'odao'. Na' leczə chso'one' lox xadoň čhega'aque'enə' de'e tonə. 6 Chesyə'əbeine' chesə'əbi'e gan' chəsə'əbe' benə' blao ca' catə' chja'aque' gan' chac no lńi, na' catə' chja'aque' yo'odao' čhega'aque'. 7 Chəsyə'əbeine' catə' benə' ca' chəsə'əguape' lega'aque' diox na' catə' chesə'ənope'e na'aga'aque'en do lao lquey, na' chse'enene' yoso'osi' benə' lega'aque' maestr.

8 Pero əchnia' le'e, bito gonle byen ye'e benə' le'e "maestr" laogüe de'en chsed chlo'ile xtiža'anə', chedə' nadə'əzan' gwlej Diozən' par naca' maestr chele, nadan' bsele'e par gaquəlena' benəchən'. Na' yoguə' le'e chonlilažə'ele nada' chaque bišə'əljuežje tole yetole. 9 Na' leczə bito nale čhe' notə'ətezə benə' de que naque' "Padrecito". Tozə Dioz ben' zo yoba naque' Xacho. 10 Na' bito gonle byen ye'e benə' le'e "Xana", chedə' leczə tozə nada' Cristən' gwlej Diozən' par naca' Xanle. 11 Šə no le'e nacle benə' blaoch, cheyalə' əgwzexjw yichjle gaquəlenle ljuežje. 12 Notə'ətezle cho'elao' cuinle Diozən' gone' par nich gacbe'ile de que bitobi zaquə'əle. Na' notə'ətezle chonle xbab de que bitotec bi zaquə'əle, Diozən' gone' le'e yelə' bala'an.

13 Probchguazə le'e chsed chlo'ile lein', na' probchguazə le'e benə' fariseo. Chxoayagle benə' par nich cui so'e latjə nabia' Diozən' lega'aque' na' leczə le'e bito cho'ele latjə nabia' Diozən' le'e.

14 Na' probchguazə le'e chsed chlo'ile lein', na' probchguazə le'e benə' fariseo. Chxoayagle no no'olə gozebə par nich no'ol ca' chso'one' le'e ližga'aque' na' len bichlə de'en de čhega'aque'. Nach catə' chonle orasyon cho'echguale dižə' par nich əxoayagle benə' əsa'aquene' nacle benə' güen. Goscha'och Diozən' castigw chelen' clezə ca čhe' benə' ca' cuitec zjəñezene' can' na lein'.

15 Probchguazə le'e chsed chlo'ile lein' na' probchguazə le'e benə' fariseo. Nacle benə' goxoayag. Chja'actezə chja'acle chjətiljle benə' zitə' benə' yesə'ənao de'en chsed chlo'ile. Na' catə' chželga'aquelene' chzejni'iga'aquelene' par nich əsa'aque' lechguale' benə' maləch clezə ca le'e.

16 Probchguazə le'e! Nacle ca benə' lchol benə' chsa'aquene' guaquə yesə'əgüe'e nez benə' yoblə. Nale de que notə'ətezə benə' chzoe' joraməntən' por yo'odao' əblaonə', bitobi zeje joramənt čhe'enə'. Pero šə chzoe' joraməntən' por oro de'en de lo'o yo'oda'onə', nachən' zejen de que cheyalə' gone' can' chone' lyebe. 17 Le'e nacle ca benə' lchol na' bitobi chejni'ile. Oron' bitotec bi zaquə'ən. Yo'oda'onə' gan' yo'o oron' lennə' zaquə'əchən, la' de'en yo'o oron' lo'inə' de'e na'anə' oron' naquən čhe' Diozən'. 18 Na' leczə nale de que šə to benə' chzoe' joraməntən' por mes de yej gan' choso'ozeye' bia yixə'ən par chso'elaogüe'e Diozən', bitobi zeje joramənt čhe'enə'. Pero na' šə chzoe'

jomamentən' por de'en xoa lao mes de yejən', cheyalə' gone' can' chone' lyebe. ¹⁹ Le'e nacle ca benə' lchol na' bitobi chejni'ile. De'en choso'ozeye' par chso'elaogüe'e Diozən' bitotec bi zaquə'an. Mes gan' chhoa de'en chosə'ənežjue' Diozən' lennə' zaquə'əchən, la' de'en choso'oxoe' de'e ca' laogüen, de'e na'anə' chsa'aquən che Dioz. ²⁰ Šə benə' chzoe' joraməntən' por mes de yejən' lencə por de'en xoa laogüennə' chzoe'en. ²¹ Na' řə benə' chzoe' joraməntən' por yo'oda'onə', lencə por Dioz nan' chzoe' joraməntən' chedə' yo'oda'onə' naquə che Diozən' na' nan' zoe'. ²² Na' řə benə' chzoe' joraməntən' por yoban', por Dioz nan' chzoe'en, chedə' la' nan' chi' Diozən' chnabi'e.

²³ Probchguazə le'e chsed chlo'ile lein', na' probchguazə le'e benə' fariseo. Nacle benə' goxoyag! La'anə'əczə chnežjwle Diozən' to part lao ši part che yixgüej chele, che niz chele, na' che comin chele, bitobi zejen, chedə' bito chzenagle che de'e ca' zjənaquə de'e žialaoch de'en na lein'. Bito chonle de'en naquə güen lao Diozən'. Bito cheyašə'əlažə'əle sa'aljuežj benachle. Bito chonle complir can' nale. De'e quinga zjənaquə de'e žialaoch gonlə; pero bito cheyalə' cuejyichjile cui əgwnežjwle de'e ca' chnežjoczlene'. ²⁴ Nacle ca benə' lchol benə' chsa'aquene' guaquə yesə'əgüe'e nez benə' yoblə. Gwxaquə'əlebele ca to benə' chebej bizə beb dao' nchixə yelə' guao che'enə', pero bito chacbe'ine' řə nchixə'əchlən to de'e xen de'e zaquə' yebeje'.

²⁵ Probchguazə le'e chsed chlo'ile lein' na' probchguazə le'e benə' fariseo. Nacle benə' goxoyag! Gwxaquə'əlebele ca tas plat de'en chchın benə' na' cui cha'a chyibe' lo'inə' binlo. Chonle par nich chsa'aque benə' de que nacle benə' güen pero lechguale chzeləžə'əle bi de'e de che benə' na' chebeichgüeile chca'alen. ²⁶ Le'e benə' fariseo, nchol yichjla'ažda'olen'. Le'e yedinje xtolə'əle ca' par nich de'e licza gacle benə' güen can' chene'ele so'on benə' xbab nacle.

²⁷ Probchguazə le'e chsed chlo'ile lein' de'en bzoj de'e Moisezən', na' probchguazə le'e benə' fariseo. Nacle benə' goxoyag! Gwxaquə'əlebele ca to ba de'en zjənone' xochechgua laogüenə' pero lo'ilei ža' žit benə' guat na' chi'ichgua de'e zban. ²⁸ Chene'ele so'on benə' xbab chele de que nacle benə' güen, pero len yichjla'ažda'olen' nacle benə' goxoyag na' benə' malchguā.

²⁹ Probchguazə le'e chsed chlo'ile lein'! na' probchguazə le'e benə' fariseo! Nacle benə' goxoyag. Chonle monoment lao ba che de'e profet benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana', na' chonle xochechgua lao ba che yeziqə'əchlə benə' gwso'on de'e güen. ³⁰ Na' nale: "Žalə' chio'o bazocco ca tyemp che de'e xaxta'occo ca', bito bencho txen len lega'aque' ca de'en gwso'one' gwso'ote' profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'." ³¹ Pero na' yoguə'əlolte de'en chonle chlo'in de que tozəczə can' nacle len de'e xaxta'ole ca' benə' ca' gwso'ot de'e profet ca'. ³² Šə de'e tant chebeile chonle de'e malən', le'e gwza'alao legon biquə'əchlə de'e mal de'en bito golə' so'on de'e xaxta'ole ca'.

³³ Le'e nacle benə' goxoyag na' naljele. Echaquele de que guaquə yexonjèle castigon' de'en gonl Diozən' le'e ca de'en əsele'e le'e lao yi' gabilən'? ³⁴ Na' de'en gona' nada' əselə'a benə' so'e xtižə'anə' na' no benə' sin' laolenə', na' nochlə benə' yoso'osedene' le'e xtižə'anə'. Na' bale' gotle əgwda'aga'aclene' to le'e yag coroz, na' yebale' chinle do lo'o yo'odao' chele ca', na' yebale' yolagzejə yolagzidəga'aclene' gata'ətezə yež žja'aque'. ³⁵ Na' de'en gonl ca' gaple dolə' che yelə' got che yoguə' benə' ca' gwso'on de'e güen, benə' ca' gwso'ot de'e xaxta'ole ca', gwzolaozən len de'e Abelən' xi'in benə' nech ca' ben' naquə benə' güen lao Diozən' na' beyožən len de'e Zequeria xi'in de'e Berequias. Zequeria na'anə' ben' gwso'ote' entr yo'odao' əblaonə' na' entr mes de yej gan' choso'ozeye' bia yixa' par chso'elaogüe'e Diozən'. ³⁶ Na' de'e li le'e mbanle na'a si'ile castigw che yelə' got che yoguə' benə' ca' gwso'ot de'e xaxta'ole ca'.

Begüine'e Jeso'osən' por ni che xtolə' benə' Jerosalen ca'

³⁷ Prob le'e benə' Jerosalen! Chotle benə' ca' chso'e xtižə' Diozən' na' benə' ca' chselə' Diozən' par chso'elene' le'e xtižə'enə' chšižə'aga'aclene' yej. Zan las bago'onda' yotoba' le'e can' chon to jeid cheyež xi'inəb, pero bito be'ele latjə. ³⁸ Na' na'a cuejyichj Diozən'

le'e. Bitoch gone' cas chele. ³⁹ Na' echnia' le'e, bitoch le'ile nada' xte catə'əch ežin ža ənale: "Cho'ela'oto' ben' za' nga, babselə' Xancho Diozən' le'."

24

Jeso'osən' gwne' de que gwžin ža yoso'očhinje' yo'odao' əblaonə'

¹ Na' catə' beza' Jeso'osən' yo'odao' əblaonə' par šeje' ga yoblə gosə'əbiguə' disipl che' ca' gan' zo'enə' na' lao chəsə'əgüi'e yo'odao' əblaonə' gwso'e dižə' catec xoche naquən na' leczə ca' yo'o ca' zjənyečhjən. ² Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bable'ile catec xochen' naquə yogua' de'e quinga. Na' de'e li chnia' le'e ca naquə de'en chle'ile na'a, gwžin ža yoso'očhinj benə' doxenən, na' notoch no le'i lega'aquən.

De'en gaquə cata'ən bazon baozə šo'o fin che yežlyon'

³ Na' ja'aque' ya'a Olibosən' na' Jeso'osən' gwchi'e lao ya'anə' toze'. Na' gosə'əbiguə' disipl che' ca' laögüe'enə' na' gwse'ene': —Xanto', ɿdo batə'əquən' gaquə de'e nga nao' nga? Na' ɿnac gaquən' gacbe'ito' de que bazon baozə yido' de'e yoblə par šo'o fin che yežlyon'?

⁴ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e gon xbab par nich notono əxoayag le'e. ⁵ Gwžin ža catə' zan benə' goxoayag ša' lao yežlyo nga benə' se'ene'ene' yoso'olane' xlatja' nga. Na' yesə'əne': "Nada'an Cristan' ben' gwlej Diozən' par gaquəlena' le'e." Na' benə' zan yesə'əxoayague'. ⁶ Na' yene'ele dižə' de que chac gwdilə, o de que guaquə gwdilə, pero na' bito žeble, ɿchedə' zgua'atec cheyalə' gaquə ca'. Na' bito le'e žinte žan' par šo'o fin che yežlyon'. ⁷ Na' yesya'ədilə yež contr yež, na' ɿnasyon contr ɿnasyon. Na' leczə zan yež de'e zjəchi' doxenlə yežlyon' gaquə bgua bgüin na' cue'e yižgue', na' leczə xo'ochguia. ⁸ Na' te gaquə ca' ne'e yesə'əžaglaoch benə' ža' yežlyon'.

⁹ Nach benə' ca' ža' doxen yežlyo nga yesə'əgue'ine' le'e ɿchedə' chonlilažə'ele nada'. Na' so'one' le'e lao na' benə' contr ca', na' yesə'əsaqua'əzi'e le'e, nach so'ote' le'e. ¹⁰ Cana' ža, benə' zan benə' bachso'onlilažə' nada' yesə'əbejyichje' cuich so'onlilažə'e nada'. Na' lega'acteze' yesə'əgue'ine' ljuežjga'aque' benə' ne'e chso'onlilažə' nada' na' so'one' lega'aque' lao na' benə' contr ca'. ¹¹ Na' benə' zan so'onlilažə'e yesə'əne' de que xtižə' Diozən' chəsə'əyixjui'e na' yesə'əxoayague' benə' zan. ¹² Na' laögüe de'en šanch benə' ca' so'on de'e malən', benə' zan juisy benə' bachso'onlilažə' nada' cuich əsa'aquene' che yeziqə'əchlə benə' chso'onlilažə' nada'. ¹³ Pero na' notə'ətezle ša co'o gwčhejləžə'ele len de'en ɿhi' saqua'əle par gonlilažə'ele nada' na' gwzenagle ɿchia' xte catə'əch ežin ža gatle, gožjəyezole len Diozən'. ¹⁴ Na' žja'ac benə' doxen lao yežlyon' yesə'əyixjui'e dižə' güen dižə' cobən' de que ɿnabia' Diozən' con notə'ətezə benə' əso'e latjə. Na' catə' bazjəneze benə' ža' yogua' ɿnasyonnə' len, cana'achən' ežin ža šo'o fin che yežlyon'.

¹⁵⁻¹⁶ Bablable can' bzoj de'e profet Daniel ben' be' xtižə' Diozən' cana'. Na' de'en bzoje' nan de que benə' mal so'one' de'en naquə de'e zban juisy de'e chgue'i Diozən' lo'o yo'odao' əblao che chio'o benə' Izrael na' yo'oda'onə' bitoch gonən žin. Na' catə' le'ile gaquə de'e quinga, canan' le'e nitə'əle Jodean' cheyalə' əgwxonjle na' žja'acle do ya'ada'ote. Le'e chlable de'en nga le'e šejni'in. ¹⁷ Na' ša zo to benə' chone' dezcanz lao sotea che' liž'e'enə', bito galə' yotobe' ſinlaze' ca' ža' liž'e'enə', con cuejyichje'en. ¹⁸ Na' leczə ca' benə' zda do yoba bito galə' yebi'e par žjəyexi'e xadon ɿche'enə' liž'e'. ¹⁹ Na' ca tyempən' lechguale zdebə gaquən len no'olə ca' zjənoa' bdao' na' no'ol ca' chesə'əgwažə' bidao'. ²⁰ Le'e gon orasyon par nich cui cheyalə' əgwxonjle tyemp catə' chi' de'e zag o lao ža dezcanz. ²¹ Catə' gaquə de'e ca' lechguale ɿhi' saqua' benə' Izrael gwlaž ɿchecho ca'. Na' dezdz catə'ən gwxe yežlyon' xte ža neža bito ənacho bagwdi' bagwxaque' benə' can' ɿhi' saqua' benə' Izrael gwlaž ɿchecho ca', na' bito ežinlažə'e gaquə ca' len benachən' de'e yoblə. ²² Žalə' nžia Diozən' bia' yesə'əžaglaogüe' sša ni yeto benə' cuich zjəmban catə'ən yeyož yesə'əžaglaogüe' enə' žalə' ca'. Pero por ni che de'en chaque Diozən' che benə' ca' chso'onlilažə' le', benə' ca' bagwleje' par əsa'aque' xi'ine', de'e na'anə' cui güe'e latjə yesə'əžaglaogüe' sša.

²³ De'e na'anə' šə no əye'e le'e: "Bgüiašc nga zo Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' chio'o", o šə əye'e le'e: "Na'alə zoe'", bito šejle'ele che'. ²⁴ Zan benə' goxoayag ša' lao yežlyo nga əse'e le'e de que zjənaque' Cristən' o de que chso'e xtižə' Diozən'. Na'so'one' milagr na' so'one' de'e naquə yelə' goban par nich yesə'əxoayague' benə' ca' bagwlej Diozən' par əsa'aque' xi'inə' žalə' gaquə yesə'əxoayague' lega'aque'. ²⁵ Bañezele can' gaquə la' bagwdixjue'ida' le'e che de'e ca' ze'e gaquə. ²⁶ De'e na'anə' šə əse'e le'e: "Zo Cristən' latjə dašən", bito gwzenagle chega'aque' par əžja'acle. Na' šə əse'e le'e de que zo Cristən' lo'o yo'onə', bito šejle'ele chega'aque'. ²⁷ Can' chac catə' chep yesən' chse'eni'in doxenlə le'e yoban' to de repentzə, leczə can' gaquə catə'ən əžin že yida' de'e yoblə. Diozən' bsele'e nada' golja' benəch, na' yida' to de repentzə na' yoguə'əlol benə' yesə'əle'ine' nada'. ²⁸ Ngale'en chonen che ben' ne': "Gan' de bia guat nan' chesə'əzag šod ca'".

Can' gaquə catə' yidə Jesocristən' de'e yoblə

²⁹ Na' cate yejož chi' saquə' benəchən' lao že ca', bgüižən' bitoch əgwse'eni'in, na' leczə ca' bio'onə'. Na' beljw ca' zjəzia le'e yoban' yesə'əxopən chedə' Diozən' əgwsil'inse' yoguə' de'e ca'. ³⁰ Na' cana'ach benə' ža' yežlyon' yesə'əle'ine' nada' yida' de'e yoblə to lo'o bejw, nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch. Yida' nsa'a yelə' guac xen əchia'anə' na' yelə' chey che'eni' əchia'anə'. Na' benə' ža' yoguə' ənasyon che yežlyon' yesə'əbežyaše'e, benə' cui gwso'ənlilažə' nada'. ³¹ Na' catə'ən yida' to trumpetən' cuežən zižo, na' əselə'a angl əchia' ca' doxenlə yežlyonə' par yesyə'ətobe' benə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' xi'inə' gata'ətezə zjənasəlase'.

³² Nezele can' chac do nga len yag yixgüiion', catə' bačh chzolao chebia xlague'e, chacbe'ile de que bačh zon yela' yejon'. ³³ Na' leczə can' catə'ən le'ile gaquə de'e mal ca' bagwnia' gaquə, cana'ach ənezele de que bazon əžin že šo'o fin che yežlyon'. ³⁴ De'e li əchnia' le'e, bitonə' gat le'e nitə'əle lao tyemp nga na'a catə' solao gaquə yoguə'əlol de'e ca'. ³⁵ Ca naquə de'e ca' chle'icho le'e yoban' na' yežlyon', yesə'əde chei, pero ca naquə xtižə'anə' caguə de'e te cui gaquə can' nannə'.

³⁶ Pero ca naquə bi že bi orən' šo'o fin che yežlyon', notono no neze, ni que zjəneze angl ca' nitə' yoban', na' ni que nezda' nada' naca' Xilin Diozən'. Tozə Xa' Dioz nan' neze.

³⁷ Diozən' bsele'e nada' golja' benəch, na' can' goquə ca tyemp che de'e Noenə', leczə can' gaquə catə'ən nada' yida' de'e yoblə. ³⁸ Benə' ca' gwnitə' ca tyemp che de'e Noen' gwža'azeche' gwse'ej gwsa'ogüe' na' gwso'elaozechga'aque' boso'ošagne'e na' bosə'əšague' na' no xi'inga'aque'. Ne'e chso'onte' ca' catə'ən bžin že gwo'o Noen' lo'o barcon' len family che'ca'. ³⁹ Bito gwsa'acbe'ine' bin' gaquə xte catə'əchən' goc yejw sio' juisyən' na' bia' nisən' yoguə'əlolga'aque'. Ca'atezəczən' bito sa'acbe'i benə' bin' gaquə xte catə'əchən' yida' de'e yoblə. ⁴⁰ Quingan' gaquə catə'ən yida' de'e yoblə, əhopə benə' nite'e do yoba, toe' yezi' yeca' Diozən', na' yetoe' yocua'anə'. ⁴¹ Na' əhopə no'olə nite'e chso'ote', toe' yezi' yeca' Diozən', na' yetoe' yocua'anə'.

⁴² De'e na'anə' le'e so probnid par catə'ən yida' de'e yoblə, chedə' bito nezele bi že bi orən' yida' de'e yoblə, nada' naca' Xanle. ⁴³ Le'e gon xbab che de'e nga, žalə' neze xan yo'ona' do bi or lao yelən' əžin benə' bguannə' ližə'enə', la' gwnaze' par nich bito gü'e latjə šo'o be'enə' ližə'enə' par cuane' šinlaze'enə'. ⁴⁴ De'e na'anə' že, le'e so probnid par catə'ən yida' de'e yoblə chedə' catə'ən cui chonle xbab yida' ca nan' yida' de'e yoblə, nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch.

Mos ben' chon güen na' mos ben' cui chon güen

⁴⁵ Notə'ətezle šə zotezə zole probnid dote tyemp, gwxaquə'əlebele ca to mos benə' naque' benə' sin' na' benə' chon complir can' cheyalə' gone'. Na' gwxaquə'əlebele ca to mos ben' gwlo'o xane'enə' lao ne'e ližə'enə' catə'ən gwze'enə' par nich chnežjue' de'e chsa'o yoguə' mos che' ca' yelə' catə' chžin or chsa'ogüe'. ⁴⁶ Šə to benə' mosən' chontezə chone' can' non xanen' mendad, mbalaz socze' catə' yežin xane'enə'. ⁴⁷ De'e li əchnia' le'e, xane'en cue'e lao na' xmose'enə' yoguə'əlol de'en deine'. ⁴⁸ Pero šə mosən'

naque' benə' mal na' gone' xbab əne': "Bagwžei xanan".⁴⁹ Nach šə solaocle' chine' mos ca' yela' na' ye'ej gaoxatteze' len no benə' güe'e zo,⁵⁰ nach xane'ena' yežine' to ža senyale' le' to or cui nacbe'ine'.⁵¹ Na' por ni che de'en cui chon mosən' can' cheyalə' gone', xane'ena' chinchgue' le' yid sotən' xte ca gate'. Gaqua che' can' chac che notə'atezə benə' goxoayag, chjəya'aque' gabilən' gan' chesə'abežyašə' benə' na' chsa'oyejə leyga'aque'ena'.

25

Jempl che ši no'ol güego' ja'aque' to yelə' gošagna'

¹ Nach Jeso'osən' goze'e disipl che' ca': —Yelə' gwnabia' che Diozən' ben' zo yoban' gwxaquə'eleben ca de'e nga goqua. Goc to yelə' gošagna' na' bazjəxi' benə' gošagna'anə' xo'ole'ena'. Na' nitə' ši no'ol güego' zjanaque' migw che benə' ca' chesə'əšagna'anə'. Na' zjənxobe' lintern chega'aque'en ja'aque' jəsə'əleze' cata' yesyə'əchoj benə' ca' liž no'olən' par nichə əžja'aque' liž benə' byon' txen.² Na' gueyə' no'ol ca' gwnite'e probnid, na' no'ol ca' yegueyə' bito gosə'ənite'e probnid.³ Cata' gwsa'aque' ližga'aque'ena', zjənxobe' lintern chega'aque'ena' pero bito gwso'oxe'e lmet gan' yožə petroly de'en yoso'ochine' cata' yebiž de'en yožə lo'o lintern chega'aque'ena'.⁴ Na' no'ol ca' gueyə' cata' gwsa'aque' ližga'aque'ena', gosə'əxobe' lintern chega'aque'ena' na' gosə'əbecyichje' gwso'oxe'e lmet gan' yožə petroly de'en yosə'əchine' cata' yebiž de'en yožə lo'o lintern chega'aque'ena'.⁵ Na' gosə'əžei benə' gošagna' ca', na' yogua' benə' ca' gosə'əbezə lega'aque' gosə'ətase' lao chesə'əbeze'ena'.⁶ Na' do chel, to benə' gwne' zižjo, gože' lega'aque': "Bachesyə'əchoj benə' gošagna' ca'. Le'e šo'o žjəšagga'acchone'."⁷ Na' cata' gože' lega'aque' ca', yogua' no'ol ca' gosə'əzeche' na' gosə'əque'e bao' de'en zo lao meš che lintern chega'aque'ena'.⁸ Na' no'ol ca' cui gosə'ənitə' probnid gwse'e no'ol ca' yegueyə': "Ebito gon lata' petroly chelen' neto'? la' bachebiž cheto'ona'."⁹ Nach no'ol ca' gwse'e lega'aque': "Bito gaqua gonlatə'əto' chele la' de'en de cheto' bito gaquen par yogua'əcho. Le'e žja'ac le'e žjəxi' chelen' gan' chso'ote'ennə'."¹⁰ Nach no'ol ca' cui gosə'ənitə' probnidən' ja'aque' jəsə'əxi' petrolyən'. Na' lao zja'aque' gwxi' petrolyən' besyə'əžin benə' ca' choso'osagna' liž benə' byon'. Na' no'ol ca' gosə'ənitə' probnid gwso'e lo'o yo'ona' gan' chso'one' gastən' txen len benə' ca' chosə'əšagna'anə'. Nach mos ca' boso'oseyjue' puertən'.¹¹ Na' cata' besə'əžin no'ol ca' jəsə'əxi' petrolyən' na' gosə'əne' cho'a puertən', gwse'e ben' zo cho'a puertən': "Señor, bsaljwšga puertən' par nichə šo'oto'."¹² Pero na' ben' zo cho'a puertən' gože' lega'aque': "De'e li chnia' le'e, bito saljua' par šo'ole la' bito nombi'a le'e."

¹³ Nach goze' Jeso'osən' disipl che' ca': —Ca'aczən' cheyalə' sole probnid batə'əquən' yida', chedə' bito nezele bi ža bi orən' yida' yežlyo nga de'e yoblə, nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch.

Jempl che ben' bocua'anlene' xmose' ca' mechan'

¹⁴ Na' yelə' gwnabia' che Diozən' ben' zo yoban' gwxaquə'eleben ca de'en nga. To benə' gwyeje' nasyon zita'. Na' ze'e se'e goxe' mos che' ca' na' gwlo'e lao na'aga'aque' xmeche'ena' par gwso'onene'en negosy.

¹⁵ Toe' bocua'anlene' gueya' mil pes. Na' yetoe' bocua'anlene' chopa mil. Na' yetoe' bocua'anlene' tmil. Bnežjue'en lega'aque' segon can' chac so'on to toga'aque'. Beyož bene' ca' gwze'e.¹⁶ Ben' bocua'anlene' gueya' mil le'e gwzolaote chone' negosy len mechən' na' bene' gan yegueya' mil pes.¹⁷ Le'egatezə ca' ben ben' bocua'anlene' chopa mil. Le'e gwzolaote chone' negosyən' len mechən' na' bene' gan yečhopa mil.¹⁸ Na' ben' bnežjue' tmil gwyeje', jəcuaše'e xmech xane'ena' to lo'o yech de'e əgwche'ene' lo'o yon'.

¹⁹ Goc sša gwza' xan mos quinga cata' bežine' nach bene' mendad ja'ac xmose' ca' laogüe'ena' par bosyo'odie' cuent.²⁰ Na' mosən' ben' bocua'anlene' gueya' mil pes bžine' laogüe'ena' na' gože'ene': "Xana', ni de de'e gueya' mil de'en benə' nada'. Na' babena' gan yegueya' mil."²¹ Na' xane'ena' gože'ene': "Babeno' de'e güen. Naco' mos

güen na' syempr chono' complir can' cheyalə' gono'. Beno' can' cheyalə' gono' len de'e daon' bocua'anlenə' le', na' ɳa'a gona' lao na'o de'e xenchlə. Gwyo'o na' gona' par nich so' mbalaz len nada'." ²² Nach catə' bzin ben' bocua'anlenə' ɬchopa milən' gož'e'ene': "Xana', ni de de'e ɬchopa mil pes de'en bocua'anleno' nada', na' babenən gan yechopa mil." ²³ Nach gož ɬxane'en le': "Babeno' de'e güen. Naco' mos güen na' syempr chono' complir can' cheyalə' gono'. Beno' can' cheyalə' gono' len de'e daon' bocua'anlenə' le', na' ɳa'a gona' lao na'o de'e xenchlə. Gwyo'o na' gona' par nich so' mbalaz len nada'." ²⁴ Nach catə' bezžin ben' bocua'anlenə' tmil, nach gož'e' ɬxane'enə': "Nga de xmecho' de'en bocua'anleno' nada'. Nezda' de que le' naco' to beŋə' znia. Chelapo' de'en gwsa'az beŋə' yoblə, na' chotoba' cwseš gan' gwso'on beŋə' yoblə žin. ²⁵ De'e na'anə' gwya'a jəčhe'ena' to yech na' bcuaša'a xmecho'ona', ɬchedə' bžeba' šə əgwnitla'an. Na' ɳa'a bezi'išgan'." ²⁶ Nach ɬxane'en gož'e' le': "¡Naco' mos mal, na' naco' xagüed! Chacdo' de que chelapa' gan' gwsa'az beŋə' yoblə, na' chotoba' cwseš gan' gwso'on beŋə' yoblə žin. ²⁷ Na' šə chacdo' chona' ca', ɬbixchen' cui gwlejo' xmecha'an beŋə' yoblə žlac cui gwzoa'? na' ɳa'a babela'a yezi'an len yichjiei žalə' ca'." ²⁸ Nach gož'e' xmose' ca' yela': "Yeca'ale mechən' de'en bocua'anlenə' be'enə' na' əgwnežjwlen ben' banoxə' ši mil pes. ²⁹ Can' naquən, ben' chon güen len de'en chnežjo ɬxane'en le', ɬxane'en gwnežjochcze' ɬche', nich gata' de'e s̄cha'och ɬche'. Pero na' be'enə' cui chgon žin de'en chnežjo ɬxane'en le', yeca'a ɬxane'en de'e da'on bnežjue' le'. ³⁰ Na' ca naquə mos mal nga le'e yebeje' fuerlə gan' lechguale naquə žchol na' cuežyaše'e na' gaoyejə leye'enə'."

Can' gaquə catə' Jeso'osən' gone' yelə' jostis ɬhe yoguə' nasyon

³¹ Diozən'bsele'e nada' golja' beŋəch, na' catə' yida' de'e yoblə nsa'a yelə' chey che'eni' ɬchia'anə', na' ɬhi'a angl ɬchia' ca' na' cui'a gan' chey che'eni' na' ɳabi'a. ³² Yuguə' beŋə' ban na' yoguə' beŋə' guat ɬhe yoguə' nasyon gona' mendad da'aque' laogua'anə'. Na' catə' banitə' yogue'e na' ɬa'aga'aca'ane' can' chon to beŋə' goye xilə' catə' chbeje' partlə xilə' ca' na' partlə šib ca'. ³³ Na' beŋə' ca' zjənaqua' beŋə' güen lao Diozən' de'en baboso'ozenague' ɬchia' əgwnitə'ega'aca'ane' cuitan' ɬicha. Pero beŋə' mal ca' əgwnitə'ega'aca'ane' cuitan' yeglə. ³⁴ Na' nada' naca' Rei yapa'a beŋə' ca' ɳitə' ſla'a ɬichan': "Baben ɬxa' Diozən' par nich le'e zole mba. Le'e da nga par nich gona' ca ɳabi'ale txen len nada' can' banžia Diozən' bia' dezg gwxe yežlyon'. ³⁵ Gona' ca ɳabi'ale ɬchedə' catə' gwdonə' le'e beŋle de'en gwdaogua'. Na' catə' bgüilda' nis, le'e beŋle de'e güe'eja'. Na' catə' goca' ca beŋə' zitə' le'e bebeile bgüialaole nada' ližlen'. ³⁶ Na' catə' cui gotə' de'e ɬchaza', le'e beŋle de'e gwyaza'. Na' catə' gocšenda' le'e bedətiple laža'a. Na' catə' gotə'a ližya, le'e bedəlanə'ele nada'." ³⁷ Na' yoguə' beŋə' güen ca' əse'e nada': "Xanto' ɬbatən' ble'ito' le' gwdonə' na' bento' de'e gwdaogo'? Na' ɬbatən' bgüildo' na' bento' de'e güe'ejo'? ³⁸ Na' ɬbatən' goco' ca beŋə' zitə' na' bebeito' bgüialao' le'? Na' ɬbatən' ble'ito' le' cui gotə' de'e ɬchazo' na' bento' de'e gwyazo'? ³⁹ Na' ɬbatən' gocšendo' o goto'o ližya na' bedəlanə'eto' le'?" ⁴⁰ Na' nada' naca' Rein' yapə'ega'aca'ane': "De'e ɬi chnia' le'e, laogüe de'en beyašə'elažə'ele beŋə' ca' zjənaqua' ca biša'a na' ca zana' por ni ɬhe de'en chso'onlilaže'e nada', ɬa'anə'əczə cuitec bi zjəzaque'e par len beŋəchən', lencza' nada'an beyašə'elažə'ele."

⁴¹ Nach beŋə' ca' ɳitə' yeglə, beŋə' mal ca', yapə'ega'aca'ane': "Le'e cui'ižə' ca'alə. Banchoglaon ɬhele cuiayi'ile yelə' güen de'e mal ɬchelen'. Le'e ɬja'ac lo'o yi' gabil de'en cui chyol, yi' de'en bxen Diozən' gan' yesə'əzi' de'e gwxiye'ena' len angl bzelao ɬhei ca' castigw zejlicane. ⁴² Le'e ɬja'ac gabilən' ɬchedə' catə' gwdonə' bito beŋle de'en gaogua'. Catə' bgüilda' bito beŋle de'e ye'eja'. ⁴³ Catə' goca' ca beŋə' zitə' bito bebeile ggüialaole nada' ližle. Catə' cui gotə' de'e ɬchaza' bito beŋle de'e ɬchaza'. Catə' gocšenda' na' catə' gotə'a ližya, bito bedəlanə'ele nada'." ⁴⁴ Nach ɬega'aque' yosyo'oži'e xtiža'a yesə'əne': "Xanto', ɬbatən' gwdonə'?, ɬbatən' bgüildo'? na' ɬbatən' goco' beŋə' zitə'?, ɬbatən' cui gotə' de'e ɬchazo'?, ɬbatən' gocšendo'? na' ɬbatən' goto'o ližya na' bito beyaše'eto' le'?" ⁴⁵ Na' catə' yevož əsi'e nada' ca', yapə'ega'aca'ane': "Laogüe de'en cui beyašə'elažə'ele

benə' ca' zjənaquə ca biša'a na' ca zana' por ni che de'en chso'onlilaže'e nada', la'anə'əczə cuitec bi zjəzaque'e par len beŋachən', lencza' nada'an cui beyašə'əlažə'ele." ⁴⁶ Nach benə' mal ca' yesə'əzi'e castigw che xtolə'əga'aque'enə' zejlicanə. Pero benə' güen ca' yesə'əzoe' len nada' zejlicanə.

26

Boso'oxi'e can' so'one' yesə'əzene' Jeso'osən'

¹ Cata' beyož be' Jeso'osən' dižə'ən ca', gože' disipl che' ca': ² —Banzezele de que yečhopə žazən' galə' lni pascw chechon', na' ca na' gaca' lao na' benə' contr chia' ca' nich so'ote' nada' yosə'əde'e nada' to le'e yag coroz, nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beŋach.

³ Nach bxoz əblao ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' benə' golə blao che chio'o benə' Izrael besə'ədobe' chyo'o che benə' gwabia' che bxoz ca', ben' le Caifas. ⁴ Na' boso'oxi'e naclən' so'one' par yesə'əzene' Jeso'osən' bgašə'əzə na' so'ote'ene'. ⁵ Na' gosə'əne': —Bito gotchone' že lniñə', par nich cui yesə'ədopə benə' ca' banitə' lao syodan' na' yesə'ədiləlene' chio'o.

To no'olə bcuase' set zix yichj Jeso'osən'

⁶ Nach Jeso'osən' len disipl che' ca' ja'aque' Betania, liž to benə' le' Simon. Na' Simon nan' güe'ine' yižgüe' de'en ne' lepr antslə. ⁷ Na' cata' besə'əžine' liž Simonə' gwche' Jeso'osən' cho'a mes che'enə'. Na' ca' chi'e cata'əczlə bžin to no'olə noxe'e to lmet de yej fin de'e yožə to set de'e lechguale zaque'e de'e chla' zix. Na' no'olən' bcuase' setən' yichj Jeso'osən'. ⁸ Na' disipl ca' cata' besə'əle'ine' can' ben no'olən' besə'əže'e na' gwse'e ljuežjga'aque': —¿Bixchen' con benditjeine' setən'? ⁹ Güenchlə žalə' bete'en na' mech xennə' de'en le'ine' chei əgwnežjue'en benə' yašə'.

¹⁰ Na' cata' bene Jeso'osən' xtižə'əga'aque'enə', nach gože' lega'aque': —¿Bixchen' chnele che no'olən'? Güenchgua babene' len nada'. ¹¹ Ca naquə benə' yašə' ca' syempr nita'əcze' len le'e, pero ca naca' nada' yešložgan' soa' len le'e. ¹² De'en bcuasə no'olən' setən' yichja'anə' bene' de'e non gone'ene' nada' žan' so'ote' nada' na' əgaša'a, can' choncho len cuerp che benə' guatən'. ¹³ De'e li chnia' le'e, cata' chixjue'ile dižə' güen dižə' cobə chia'anə' gasə' laljən doxenlə yežlyo nga, na' leczə guasə' gwlaljə dižə'ən can' ben no'olən' nga len nada', na' benə' zannə' so'one' xbab ca güennə' bene'.

Jod Iscariotən' bene' Jeso'osən' lao na' benə' contr ca'

¹⁴ Gwde de'e quinga, Jod Iscariotən' ben' goquə txen len disipl ca' šižin gwyeje' lao bxoz əblao ca' ¹⁵ par ježe' lega'aque': —¿Ja'aquə'ətə' gonle nada' na' gona' Jeso'osən' lao na'ale?

Nach boso'oxia' benə' ca' boso'onežjue'ene' šichoа mech plāt. ¹⁶ Nach Jodən' lao orzə gwzolao gwche'enaogüe' batə'əquən' so latjə gone' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə'.

Lao gwsa'ogüe' xše' Jeso'osən' blo'ine' lega'aque' naquən' žjəsyə'əzalaže'e ca de'en əgwnežjo cuine' so'ot benə' le'

¹⁷ Na' že nech že lniñ' cata'ən chsa'ogüe' yetxtil sin cui bi xne'i nchixə, ja'ac disipl ca' gan' zo Jeso'osən' na' gwse'ene': —¿Ga che'endo' žje'eni'ato' de'en gaocho xše' lni pascon'?

¹⁸ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e žja'ac lao syodan' liž to benə' yežagle na' ye'elene': “Maestrən' ne' de que bazon əžin že so'ote'ene' na' ližo' nga chene'ene' gaolento'one' xše' lni pascon'.”

¹⁹ Nach gwsa'on disipl ca' can' ben Jeso'osən' mendad, jesə'əsi'ini'e de'en gwsa'olene' le' xše' lni pascon'.

²⁰ Na' cata' beyož gwxen, Jeso'osən' len disipl che' ca' šižin gosə'əbi'e cho'a mesən' gwsa'ogüe'. ²¹ Na' lao chsa'ogüe'enə' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, to le'e gonle nada' lao na' benə' contr ca'.

²² Nach de'e juisy de'e gws'a'aquene' catə' beyož gwne' ca', nach to toe' gwse'e le': —Xana', ɿənada'an gona' le' lao na' beŋə' contr ca'?

²³ Nach gože' lega'aque': —To ben' babne' ne'enə' txen len nada' lo'o platən', le'enə' gone' nada' lao na' beŋə' ca'. ²⁴ Banaquəczən so'ot beŋə' nada' can' nyoj Xtižə' Diozən' nan gaquə ɿchia', pero probchguazə be'enə' gon nada' lao na' beŋə' contr ca'. Nca'alə xneze žalə' cuicla golje'ena'.

²⁵ Nach Jodən', ben' bene' Jeso'osən' lao na' beŋə' contr ca', gože'ene': —Maestr, ɿənadan' gona' le' lao na' beŋə' contr ca'?

Jeso'osən' gože'ene': —Nezcədə' ſə le'enə'.

²⁶ Na' lao chsa'ogüe'enə' gwxi' Jeso'osən' yetxtilən', be'e yelə' choxcwlen ɿhe Diozən'. Gwde na' bzoxje'en nach be'en disipl ɿhe' ca', gože' lega'aque': —Le'e gaon. Lennə' cuer p ɿchia'anə'.

²⁷ Nach leczə bexə'e basən' gan' yožə nis oban', na' lao noxe'en be'e yelə' choxcwlen ɿhe Diozən' nach boznežjue'en lega'aque' goze'e: —Yoguə'ele le'e ye'ej de'en yožə lo'o bas nga. ²⁸ Lennə' x̄chena'anə'. Na' x̄chena' na'anə' laljə par ničh yezi'ixen Diozən' xtolə' beŋə' zan, na' de'en laljənnə' solao gaquə de'e coba de'en ben Diozən' lyebə gone' par gaquəlene' beŋəchən'. ²⁹ Echnia' le'e ɿna'a zelao che'eja' nis oban'. Pero de yeto de'e yebeichecho mazəchlə can' chebeicho nis oban', lennə' de'en socho mbalaz zejlīcane catə'an socho txen gan' ɿnabi'a len Xa' Diozən'.

Jeso'osən' gwne' de que Bedən' cui chebe' ſə nombi'ene'

³⁰ Na' beyož gwse'ej gws'a'ogüe' gwso'ole' to imno nach besə'əchoje' ja'aque' ya'a de'en nzi' Olibos. ³¹ Na' lao zjəngüe'e nezən' Jeso'osən' gože' disipl ɿhe' ca': —Nežə' yoguə'ele cuejyichjle nada' por ni ɿhe de'en gaquə ɿchia'. Gaquə can' nyoj Xtižə' Diozən' nan: "Gota' beŋə' goye xilə'ənə' na' xilə' ɿhe' ca' sa'asə'əlasəb." ³² Pero na' catə' yosban Diozən' nadasəb ladjo beŋə' guat ca', yobachda' nada' yeyə'a Galilean' cle ca le'e.

³³ Nach Bedən' gože' Jeso'osən': —Nada' cuat cuejyichjla' le' la'anə'əczə ſə yoguə' beŋə' yeziqə'əchlə yesə'əbejyichjle' le'.

³⁴ Jeso'osən' gože'ene': —Bed, əchnia' le' bito cuež lecon' nežə' antslə ze'e gaquə ſon las cui ch̄chebo' de que nombi'o nada'.

³⁵ Nach Bedən' gože'ene': —La'anə'əczə ſə chonclən byen guatlencza' le', bito ənia' de que bito nombi'a le'.

Na' leczə ca' əgwse' yoguə' disipl ɿhe' ca' le'.

Jeso'osən' bene' orasyon lo'o güert de'en nzi' Getsemani

³⁶ Na' cata' Jeso'osən' len disipl ɿhe' ca' besə'əžine' latjən' gan' nzi' Getsemani, na' gože' lega'aque': —Ngazə lecue' žlac ſha'a de'e na' žjena' orasyon.

³⁷ Na' gwche'e Bedən', len ɿhopə xi'in Sebedeon' Jacobən' len Juannə'. Na' Jeso'osən' gwzolao gwzochgüe' trist, na' de'e juisy de'e goquene' lo'o yichjla'ažda'ogüe'enə'.

³⁸ Nach gože' lega'aque': —Tristchgua zo yichjla'ažda'ogua'anə' xte bachonən yelə' got. Lecuezə nga na' sole ənə'azle len nada'.

³⁹ Nach gwdie' gwyewe' yelatə' delant na' jete'e goscho'alə lao yon' nach bene' orasyonnə' gwne': —Xa', ɿəgquaquə te ca'azə de'en ɿhi' saca'anə'?, pero bito che'enda' gaquə de'e ɿnia' nada', sino gaquə con can' ənəao' le'.

⁴⁰ Cata'əczlə bežine' gan' nitə' disipl ca' ſonəjəyedi' lega'aque' chəsə'ətase'. Na' gože' Bedən': —Ene to or bito bchejèle ənə'azle len nada'? ⁴¹ Le'e ɿna', na' le'e gon orasyon ničh cui co'o gwxiye'en le'e nez mal. Nezda' chene'ele ənə'azle len nada', pero cui chzoile.

⁴² Na' gosze'e gan' nite'enə' de'e yoblə, jezene' orasyonnə', gwne': —Xa', ſə cui gaquə te ca'azə de'en ɿhi' saca'anə', con can' che'endo' le' gaquə.

⁴³ Na' bezžine' gan' nite'enə' de'e yoblə jeyezdi'icze' bachəsə'ətase' tant bachac ſə tasga'aque'. ⁴⁴ Na' gwze'e de'e yoblə gan' nite'enə' jene' orasyonnə' de'e əgwyon lase, na' gwnacze' can' bagwne'. ⁴⁵ Nach bezžine' gan' nitə' disipl ca' ſonə nach gože' lega'aque': —Ene'e chtasle? ɿEne'e chonle dezcanz? Diozən' bsele'e nada' golja' beŋəch na' ɿna'a

bačh bžin or čhia' par gaca' lao na' beñə' mal ca' par so'ote' nada'. ⁴⁶ Le'e secha. Le'e šo'o. Baza' ben' gon nada' lažə' na' beñə' contr ca'.

Jodən' bdie' Jeso'osən' lao na' soldad ca'

⁴⁷ Necho'ete Jeso'osən' dižə' ca' catə' bžin Jodən' ben' naquə cuent lao disipl ca' šižin. Na' žague' zan beñə' boso'osełə' bxoz əblao ca' na' beñə' golə blao čhe chio'o beñə' Izrael. Na' zjənale'e spad na' zjənlene' no yag. ⁴⁸ Na' Jodən' babzejni'ine' lega'aque' can' gone' par əgwdie' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə', gože' lega'aque': —Ben' gaogua' bxidən', le'enə' senle.

⁴⁹ Na' catə' bžine' gan' zo Jeso'osən' le'e bgüiguə'ate' cuite'enə' na' gože'ene': —Padiox Maestr.

Na' gwdaogüe'ene' bxidən' pero caguə do lažə'en bene' ca'. ⁵⁰ Jeso'osən' gože'ene': —Migw čhia', ¿bixchen' za'o nga?

Beyož gwne' ca' le'e gosə'abiguə'ate beñə' ca' gwso'oxe'ene'.

⁵¹ Na' to ben' naquə txen len Jeso'osən' gwlej spad čhen' gwdine'en mos čhe beñə' gwnabia' čhe bxoz ca', gwčhogtechgüe' šla'a nague'enə'. ⁵² Nach Jeso'osən' gože'ene': —Bego'o spad chio'onə' lo'o liže, la' yoguə' beñə' chso'ot beñə' len spad, leczə len chsa'atene'. ⁵³ ¿Ebito ȝezdō' de que gaquə naba' lao Xa'anə' par le'e selə'ate' mazlə gyon šižinə mil angl beñə' əsa'aclen nada'? ⁵⁴ Šə le'e tiləlenle beñə' quinga par yoslale nada', ȝnacxa gaquən gaquə complir can' nyoj Xtižə' Diozən' nan can' cheyalə' gaquən'?

⁵⁵ Na' lao bazjənoxe'e Jeso'osən', gože' lega'aque': —¿Eca to beñə' bguannə' chsaquə'elebele nada' za'acle len spad len yag zedexenle nada'? Yogyuə' ža gwchi'a len le'e na' bsed blo'ida' beñə' lo'o yo'odao' əblaon' na' cui gwzenle nada'. ⁵⁶ Pero laogüe de'en chac yoguə' de'e quinga chac complir Xtižə' Diozən' de'en boso'ozoj de'e profet ca' beñə' ca' gwso'e xtiž'ene' cana'.

Na' lao or na' bosyo'oxonj yoguə' disipl čhe' ca' gosə'abejjyichje'ene'.

Gosə'abche'e Jeso'osən' lao beñə' golə beñə' blao čhe Izraelən'

⁵⁷ Na' beñə' ca' gosə'əzen Jeso'osən' gosə'abche'ene' lao Caifasən' ben' naquəch bxoz əblao čhe chio'o beñə' Izrael gan' bazjəndobə beñə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' len yeziquə'əchlə beñə' golə blao ca' chəsə'ənabia' ȝasyon čechon'. ⁵⁸ Nach Bedən' jənaogüe' Jeso'osən' zitə' zitə'ələ xte bžinte' liž bxoz əblaonə', na' gwyo'e chyo'onə' na' jəchi'e len beñə' ca' zjənaquə xa'ag čhe yo'odao' əblaonə', ȝedə' gone'ene' le'ine' naquən' zelao gaquə len Jeso'osən'.

⁵⁹ Nach yoguə' bxoz əblao ca' na' yeziquə'əchlə beñə' golə blao ca' chəsə'ənabia' ȝasyon Izrael čechon' chəsyə'əyilje' beñə' so'e dižə' contr Jeso'osən' parza niçh so'ote'ene' la'anə'əczə šə dižə' güenlažə'ənə'. ⁶⁰ Pero goc sša bito besyə'əzelene' chopə beñə' əso'e dižə' de'en yedile la'anə'əczə beñə' zan gosə'ənitə' testigw fals contr le'. Gwde na' besə'əchoj yechopə testigw fals ca' na' bedile can' gosə'əne'. ⁶¹ Na' gosə'əne': —Benga gwne': "Nada' guaquə yočinjə' yo'odao' əblao gan' cho'ela'occo Diozən', na' lao šoñə žazə yeyona'an."

⁶² Nach gwzoža' ben' naquəch bxoz əblao gože' Jeso'osən': —¿Ebito bi de bi nao' ca naquə de'e nga chosə'əcuiš beñə' quinga le'?

⁶³ Jeso'osən' bitobi gwne'. Nach gož bxoz əblaonə' le': —Echnia' le' gwna neto' na' bzo Dioz ben' zo zejlicane gaque' testigw šə le len' Crist Xi'in Diozən' ben' gwleje' par gaquəlene' ȝasyon čechon'.

⁶⁴ Jeso'osən' gože'ene': —Le ben' nao' na' nada'. Diozən' bsele'e nada' golja' beñach. Na' əchnia' le'e, gwžin ža le'ile nada' chi'a cuit Diozən' ben' napə le'ezelaogüe yelə' guac xen, na' ȝabi'a txen len le', na' le'ile nada' yetja' yoban' to lo'o bejw.

⁶⁵ Cate bene bxoz əblaonə' xtižə' Jeso'osən' gwšo' gwčheza' xe'enə' la' par le' de'e mal juisyən' gwna Jeso'osən', nach gwne': —Babenecho ȝa'a babžia bnite'e Diozən'. ¿Nochxa testigon' chyažjecho? ⁶⁶ Na' ȝnaquən' ənale čhe'?

Nach beñə' ca' bosyo'oz'i'en gwse'ene': —Babžia bnite'e Diozən' na' cheyalə' gate'.

⁶⁷ Nach boso'oža' xene'e cho'alao Jeso'osən', na' gosə'əbaže'ene', na' bale' gosə'əgape'e xague'enə'. ⁶⁸ Nach gwse'ene': —Šə len' naco' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəleno' nasyon chechon', gwneya'ašc gwna neto', ¿non' chgapə' le'?

Bedən' bito gwchebe' šə nombi'e Jeso'osən'

⁶⁹ Na' lao chac de'e quinga, chi' Bedən' chyo'onə' cata' bžin to no'ol criad che Caifasən' gože'ene': —Leczə leno' le' naco' txen len Jeso'os benə' Galilean'.

⁷⁰ Na' lao yoguə' benə' ca' ža'anə', Bedən' bito gwchebe' šə naque' txen len Jeso'osən' na' gože' no'olən': —Bito nezda' bi dižə'ən cho'o.

⁷¹ Gwde beyož gože' no'olən' ca' gwyeje' cha'ašilən', na' bezle'i yeto no'ol criadən' le', na' goze'e benə' ca' ža'anə': —Benga naque' txen len Jeso'os benə' Nasaretən'.

⁷² De'e yoblə bito gwchebe' šə le naque' txen len Jeso'osən' nach bzoe' joraməntən' lao Diozən' gože' no'olən': —Bito nombi'a be'enə' nao' ca'.

⁷³ Na' chacczə šlož, gosə'əbiguə' benə' ca' ža'anə' gosə'əze'e Bedən': —De'e liczə, chon' txen len benə' ca' chedə' ca nga chnio' ngazə nacbia'.

⁷⁴ Nach Bedən' gože' lega'aque': —Diozən' gone' nada' castigw šə chonlaža'an nia' bito nombi'a be'enə'. Chzoa' joramənt lao Diozən', bito nombi'ane'.

Na' le'e gwchežte to ləcw. ⁷⁵ Nach jəza'alažə' Bedən' can' gož Jeso'osən' le': “Šon las gaquə cui chchebo' šə nombi'o nada' catə' cuež lecon'.” Nach beza' Bedən' lechguale gwchežyaše'e tant de'e goquene'.

27

Gosə'əčhe'e Jeso'osən' lao Pilatən'

¹ Na' catə' gwye'eni' beteyon', yoguə' bxoz əblao ca' na' yeziqa'əchlə benə' golə blao ca' chəsə'ənabia' nasyon chechon' bessə'dope' jont na' gosə'əchoglaogüe'en de que so'ote' Jeso'osən'. ² Nach boso'očheje'ene' na' le'e gosə'əčhe'ete'ene' jse'ene'ene' lao na' Gobernədor Ponsio Pilatən'.

Jodən' beyot cuine'

³ Na' Jodən' ben' bdie' Jeso'osən' lao na' benə' ca', catə' gocbe'ine' de que bagoso'očhogaogüe'en so'ote' Jeso'osən', beyejene' de'en bdie' le' lao na' bxoz əblao ca' na' benə' golə blao ca'. Nach gwyeje' laoga'aque'enə' par bonežjue' lega'aque' ſichoa mech plātən'. ⁴ Nach gože' lega'aque': —Malən' bena' bdia' lao na'alen' to benə' cui napə dolə'.

Na' gwse'ene': —Bitobi dolə' napə neto' de'en beno' ca', la' de'e nezzədo' on beno'.

⁵ Nach Jodən' bozale'e mech ca' lo'o yo'odao' əblaonə', nach beze'e, na' jəyelo'o don' yene' par beyot cuine'.

⁶ Beyož beza' Jodən', bxoz əblao ca' besya'ətobe' mechən'. Na' gwse'e ljuežjiga'aque': —Bito de lsens co'ochon lo'o caj gan' yo'o mech che yo'oda'onə', chedə' la' naquən mech de'en gwdičjwcho par nich gotcho be'enə'.

⁷ Na' boso'oxi'e yesə'əzi'e to yežlyo de'en de che to benə' güen yesə' len mechən'. Na' gosə'əzi'en par to capsant gan' yesə'əcuaše'e benə' zitə'. ⁸ Na' yezlyonə' nzi'in "Capsant Chen" xte ža neža chedə' gosə'əzi'en len mech de'en gosə'əyixjue' par gwso'ote' Jeso'osən'. ⁹ Can' goquə par nich goc complir can' bzoj de'e profet Jeremiasən' ben' be' xtižə' Diozən' cana', gan' nan: "Besyə'əzi'e ſichoa mech plātən', de'en gwsa'aque balə benə' Izrael zaquə' ben' besə'əgue'ine'enə'. ¹⁰ Na' len mechən' gosə'əzi'e yežlyo che to benə' güen yesə', can' gwna Xancho Diozən' nada' gaquə'.

Bosə'əcuiše' Jeso'osən' lao Pilatən'

¹¹ Na' bžin Jeso'osən' gwzeche' lao gobernədorən', nach gobernədorən' gože'ene': —Elen' naco' Rei che benə' Izrael ca'?

Nach Jeso'osən' gože'ene': —Le ben' nao' na' nada'.

¹² Na' bito bi gwna Jeso'osən' ca de'en boso'ocuiš bxoz əblao ca' le' na' beñə' golə blao ca'. ¹³ Nach Pilatən' gože'ene': —¿Ebito chendo' categ de'e zan xya nga chsa'ogüe' contr le'?

¹⁴ Pero Jeso'osən' ni to xtižə'ena' bito boži'e, xte bebanchgüeicze goberñadorən'.

Gosə'əchoglaogüe'en so'ote' Jeso'osən'

¹⁵ Na' de to costombr de que ža ln̄i pascw əgwsan goberñadorən' to pres, con beñə' yesə'əñab beñə' lao' syoda ca'. ¹⁶ Na' ližya na' de to pres beñə' zechgua chei naque' beñə' mal na' le' Barrabas. ¹⁷ Nach Pilatən' gože' beñə' ca' zjəndobən': —¿Noe' beñə' quinga chene'ele gwsana'? ¿EBarrabas na' o šə Jeso'os nga ben' chesə'əne' naquə Crist chele?

¹⁸ Gone'ene' əgwsane' Jeso'osən' la' ənezene' ni che de'e zjəžiague'i bxoz əblao ca' Jeso'osən', de'e na'anə' boso'odie' le' lao ne'ena'.

¹⁹ Ca' chi' Pilatən' gan' chone' yelə' jostisən', bžin to rson de'e bselə' no'ol che'ena' gože'ene': "Bitobi non ben' par bi castigon' əgwnežo'one', zdaczə ben' licha. De'e zan de'e bžaglaochgua' bišyele len yel de'e gwneida' por ni che de'en chac che be'ena'."

²⁰ Na' bxoz əblao ca' na' beñə' golə blao ca' gosə'əgo'oyełe' e beñə' ca' ža'anə' par yesə'əñabe' əgwsane' Barrabasən' na' yesə'əñabe' gone' mendad so'ote' Jeso'osən'.

²¹ Nach goberñadorən' gože' lega'aque' de'e yoblə: —¿Noe' beñə' quinga əhopə chene'ele gwsana'?

Nach gwse'ene': —Barrabas na'.

²² Pilatən' gože' lega'aque': —¿Bixa gona' len Jeso'os, ben' chesə'əne' naquə Crist chele?

Na' yogue'e gwse'ene': —Bde'e le'e yag corozən'.

²³ Nach gož goberñadorən' lega'aque': —¿Bixa de'e mal babene'ena'?

Na' lega'aque' gwso'osye'e zižjoch gosə'əne': —Bde'e le'e yag corozən'.

²⁴ Gocbe'i Pilatən' cuiczə bi de gone'. Bachyalə'əch chso'one' scandljuisy. Nach bsele'e to beñə' jəxi'e nis par bone'e lao beñə' ca' ža'anə' na' gože' lega'aque': —Zdaczə benga licha. Bitobi xbaga'a naquən ca de'en gate', chedə' de'en ənezze le'ena' gate'.

²⁵ Nach yoguə' beñə' ca' gosə'əne': —Xbaguə' neto' na' xbaguə' xi'ıntı' naquən che yelə' got che benga.

²⁶ Nach bsan Pilatən' Barrabasən'. Gwde na' bene' mendad gosə'əyin soldad ca' Jeso'osən', nach bene' le' lao na'aga'aque' par yosə'əde'ene' le'e yag corozən'.

²⁷ Nach soldad che goberñadorən' gosə'əche'e Jeso'osən' lo'o yo'o che goberñadorən', nach bosyo'otobe' yoguə' soldad ljužjga'aque' ca'. ²⁸ Na' gosə'əyine' xala'an Jeso'osən' na' bosə'əguacue'ene' to lachə' color əxña ca de'en chsa'az rei ca'. ²⁹ Na' gwso'one' to coron de yešə' boso'ožine'en yichje'ena', na' ne'e lichan' boso'ogoxe'ene' to ya. Na' boso'ozo xibe' laogüe'ena' par gwso'one'ene' borl, nach gwse'ene': —Biba Rei che beñə' Izrael!

³⁰ Nach bosə'əža' xene'e le', na' besyə'əque'e yanə' de'en noxe'ena' na' gosə'əyine'en yichje'ena'. ³¹ Na' beyož gwso'one' le' borlən', besyə'əyine' lachə' color əxñana' de'en bosə'əguacue'ene'na', na' besyə'əguacue'ene' xacze'. Nach gosə'əche'ene' par jəsə'əde'ene' le'e yag corozən'.

Boso'ode'e Jeso'osən' le'e yag corozən'

³² Na' cata' besə'əchoje' syodan' besyə'əžague' to beñə' Sirene le Simon na' la fuers bosə'əgüe'ene' coroz che Jeso'osən'.

³³ Na' besə'əžine' to latjə gan' nzi' Golgota, zejen dižə' latjə che yichj beñə' guat. ³⁴ Na' bosə'ənežjue' Jeso'osən' bino corrient de'e nchixə to rmeč zla' par ye'eje', pero le' con bniże'en bito güe'eje'en.

³⁵ Na' cata' beyož boso'ode'ene' le'e yag corozən', soldad ca' gwso'one' xe'ena' rif par gotə'əbia' noe' yechelon. Na' de'en gwso'one' ca' goc can' bzoj de'e profetən' ben' be' xtižə' Diozən' cana', gwne': "Yosyo'ole'e xalana'anə' entr lega'aque', so'one'en rif."

³⁶ Nach gosə'əbi'e gwsa'ape'ene'. ³⁷ Na' yiçhj yag corozən' gan' de'enə' boso'ozoje' de'en bcuiš le', na' nan: "Bengan' Jeso'osən' Rei ćhe benə' Izrael ca'."

³⁸ Na' leczə cana' boso'ode'e ćhopə benə' bguan le'e yečhopə yag coroz. Toe' gwda' cuit Jeso'osən' licha na' yetoe' cuiten' yeglə. ³⁹ Na' benə' ca' chse'ej chəsə'əde' gan' da' Jeso'osən' chəsə'ələlə yichjē'enə' gwso'onene' borl, ⁴⁰ gwse'ene': —Len' gwnao' yočinjō' yo'odao' əblaona' na' šonə žazə yeyono'on, bosla cuino'. Šə len' naco' Xi'in Diozən', beyetj le'e yag corozən'.

⁴¹ Na' len bxoz əblao ca' na' len benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' len benə' fariseo ca', na' len benə' golə blao ca', yogue'e gwso'one'ene' borl, na' gosə'ene': ⁴² —Yeziquə'əchlə benə' bosle' na' cabi chac yosla cuine'. Šə len' naque' Rei ćhe chio'o benə' Izrael, yoletj cuine' le'e yag corozən' na'a na' ſejle'echo ćhe'. ⁴³ Le' chon'lilaže'e Diozən', la' gwne': "Xi'in Dioz nada'." Na' le'icho yosla Diozən' le' na'a ſə chaquene' ćhe'.

⁴⁴ Na' benə' bguan ca' zjəda' le'e yag corozən' cuite'enə' ćhopə la'a, leczə gwso'one'ene' borl.

Can' goquə cata'ən got Jeso'osən'

⁴⁵ Na' do gobiž goc žčhol doxen yežlyon' bžinte cheda šonə. ⁴⁶ Na' do cheda šonə Jeso'osən' gwne' zižjo gwne': —Eli, Eli, žlama sabactani? —zejen dižə': Dioz ćhia', žbixčen' bagwlejyichjō' nada'?

⁴⁷ Na' cata' gwse'enene' xtiž'e'nə', balə benə' nitə' galə'əzə gosə'ene': —Chaxe' profet Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'.

⁴⁸ Nach bchoj to benə' gwsa'adoe' jəxi'e to sponj na' bosgaž'e'en bino corrient de'en cui bi nčhixə, na' bzo'en to lao ya dao' na' bosshine'en cho'a Jeso'osən' par ničh güe'eje'en.

⁴⁹ Na' yebale' gwse'e be'enə': —Gwlezə. Yešc ſə yida Liazən' par yosle'ene'.

⁵⁰ Nach bisya'a Jeso'osən' zižjo na' be'e latjə bchoj grasy ćhe'enə' gote'. ⁵¹ Na' lao orən' cata'ən got Jeso'osən', ca naquə lachən' de'en ze lo'o yo'odao' əblaona' gwchezə gwcholən gwza'azə yichjei bechojte che'elə. Na' lechguale gwxo' xte gwso'oxj yej ca'.

⁵² Na' leczə xte besyə'əyaljo bloj ba ca'. Na' zan de'e benə' ca' gwso'on'lilažə' Diozən' besyə'əbane' ladjo benə' guat ca'. ⁵³ Nach cata'ən beban Jeso'osən' ladjo benə' guat ca', besyə'əchoje' lo'o ba ćhe'aque' ca', na' jəya'aque' Jerosalennə' gan' naquə syoda ćhe Diozən'. Na' jəsyə'əlo'e laoga'aque' lao zan benə' lao' syodan'.

⁵⁴ Na' leczə lao orən' cata'ən got Jeso'osən', capitannə' len soldad ćhe' ca' nite'e chsa'ape' Jeso'osən'. Na' besə'əžebchgiüe' cata' besə'əle'ine' can' gwxo' na' bichlə de'e ca' goquə, na' gosə'ene': —De'e liczə benga naque' Xi'in Dioz.

⁵⁵ Na' leczə nitə' zan no'olə latjən' benə' gosə'əzecha zitə'ələ na' besə'əle'ine' can' goquən'. No'ol quinga gosə'ənaogüe' Jeso'osən' cata' beze'e Galilean' par chsa'aclene' le' len bi de'e chyažjene'. ⁵⁶ Na' len no'ol quinga gwzo Maria benə' Magdala, na' leczə len Maria ben' naquə xna' Jacob na' Jwse, na' leczə ca' xna' Jacob na' Juan xi'in Sebedeon'.

Bosə'əcuše'e Jeso'osən'

⁵⁷ Na' zo to benə' gwni'a benə' Arimatea le' Jwse, leczə goque' disipl ćhe Jeso'osən'. Na' catə' bachzolao chežjw že'ənə' ⁵⁸ Jwsen' gwyeye' lao Pilatən' jəyenəbe' cuerp ćhe Jeso'osən'. Nach Pilatən' bene' mendad bosyo'onežjue'ene' cuerp ćhe Jeso'osən'. ⁵⁹ Nach Jwsen' bego'o lao ne'e cuerp che'enə' na' blaže'ene' to lachə' de'e nyach. ⁶⁰ Ca naquə Jwsen' bazo to bloj ba ćhe' de'e cobə de'e gwčhe'ene' le'e yej, na' lo'o ba ćhe' na' gwlo'e cuerp ćhe Jeso'osən' na' blōle' to yej xen de'e bseyjue'ene' cho'a ban'. Nach beze'e. ⁶¹ Na' Maria benə' Magdalan', na' yeto Maria yoblə, jesə'əchi'e cho'a banə'.

Boso'ozoe' benə' chsa'ape' ba ćhe Jeso'osən'

⁶² Na' beteyo, gwde žan' catə'ən choso'osi'ini'e de'en chse'ej chsa'ogüe' ža lni pascon', besə'ədobə bxoz əblao ca' na' benə' fariseo ca' par ja'aque' gan' zo Pilatən'.

⁶³ Na' gwse'ene': —Señor, bajyeza'alažə'əto' can' gwna de'e benə' goxoayaguən' can'

ñembane' gwne': "Yeyon̄ ža yebana' ladjo benə' guat ca'." ⁶⁴ Bselə'ëšga benə' žjəsə'ëdape' cho'a banə' lao šonə ža, nich cui žja'ac disipl che' ca' še'elə žjəsyə'ëleje' cuerp che'ena' na' ñese'e benə' de que babebane' ladjo benə' guat ca'anə'. La' ſə ñsa'aque benə' de que bebane' ladjo benə' guat ca', gonchən mal cle can' benən antslə catə'ən bxoayague' benə' par gwsa'quene' de que Diozən' bsele'ene'.

⁶⁵ Nach Pilatən' gože' benə' ca': —Gona' le'e soldad ca'. Le'e che'ega'aque' par ñsa'ape'en ga zelao yesə'ëzaque'ene'.

⁶⁶ Nach ja'aque' len soldad ca' na' boso'ochiše'e sey le'e yejən', na' boso'onite'e soldad ca' gwsa'ape' ban'.

28

Jeso'osən' bebane' ladjo benə' guat ca'

¹ Na' catə' gwde ža dezcanz chechon', bal̄ dmigw Maria benə' Magdalan', na' Maria ben' yeto, ja'aque' jəsə'ëgüie' cho'a banə'. ² Na' goquən' lechguale gwxo' chedə' angl che Xanchon' betje' yoban', na' bžine' gwcue'e yej de'en nseyjw cho'a ban', na' gwchi'e lao yejən'. ³ Na' anglən' lechguale chactit cho'alaogüe'ena' caczə ga chep yes na' xala'ane'ena' naquən šyiš xilə' juisy caczə be'eyə'. ⁴ Na' catə' besə'ële'i benə' gop ca' le', lechguale besə'ëzebe' xte gosə'ëxize' na' gosə'ëbixe' gwsa'ate' šlat. ⁵ Pero na' anglən' gože' no'ol ca': —Bito žeble. Nada' ñezda' de que Jeso'osən' ben'boso'ode'e le'e yag coroz nan' cheyiljle. ⁶ Notoch no nla' nga. Babebane' ladjo benə' guat ca', can' gwnacze'. Na' le'e da le'e ggüia latjə ga nga bosə'ëxoe' cuerp che'ena'. ⁷ Ležjəya'acco le'e žjəyedixjue'i disipl che' ca' de que babebane' ladjo benə' guat ca'. Na' ye'ega'aclene' de que gwyobe Jeso'osən' yežine' Galilean' cle ca le'e na' Galilea na' le'ilene'. Can' ben Diozən' mendar detixjue'ida' le'e.

⁸ Nach no'ol ca' besa'aque' cho'a banə' do chesə'ëzebe' pero lechguale chesyə'ëbeine', zjəya'accoe' zjəsyə'ëdixjue'ine' disipl ca' dižə' cobən' de'en gož anglən' lega'aque'. ⁹ Na' lao zjəya'aque' zjəsyə'ëdixjue'ine' apostol ca' can' goquən', besyə'ëzague' Jeso'osən' tnez. Nach gože' lega'aque': —Dioxei.

Na' no'ol ca' gosə'ëbigue'e gan' zo Jeso'osən', boso'ozo xibga'aque' laogüe'ena', na' gosə'ëyele'e ni'ena' tant besyə'ëbeine', na' gwso'elaogüe'ene'. ¹⁰ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bito žeble. Le'e žjəyedixjue'i benə' ljuežjcho ca' de que cheyalə' ñžja'aque' Galilean' nich na' yesə'ële'ine' nada'.

Benə' gop ca' jəsyə'ëdixjue'ine' bxozi ca' can' bagoc

¹¹ Na' catə' beza'ac no'ol ca' cho'a ban', balə soldad ca' benə' ca' gwsa'apə ba che Jeso'osən' ja'aque' syodan' jəsyə'ëdixjue'ine' bxozi əblao ca' can' bagoquən'. ¹² Nach besyə'ëdobə bxozi əblao ca' len benə' golə blao che ñasyon chechon' bosə'ëxi'e na-clə so'one' ca naquə de'en əgwse' soldad ca' lega'aque'. Na' beyož boso'oxi'ena', boso'onežjue' soldad ca' de'e sčha'o mech. ¹³ Gwse'e lega'aque': —Šə no ənabe le'e bin' goquən', na' ye'ega'aclene' de que še'elə lao chtasle, disipl che' ca' besyə'ëbeje' cuerp che'ena' lo'o ban' na' besyə'ëyo'en ga yobla. ¹⁴ Na' ſə gobernadorən' yenene' dižə' quinga, neto' žjəyeye'ento'one' par nich cui ñžje'e le'e na' par nich cui gone' le'e castigw.

¹⁵ Na' soldad ca' gosə'ëzi'e mechən' de'en bosə'ënežjue' lega'aque', nach gwso'one' con can' gwse' bxozi əblao ca' na' benə' golə blao ca' lega'aque'. Na' yoguə' can' gosə'ëna soldad ca' gosə' gwlaljən doxen gan' nitə' benə' Izrael gwlaž chechon'. Na' xte ža ñeža benə' gwlaž chechon' chse'ejle'e xtižə' soldad ca'.

Jeso'osən' bene' mendar ñso'e xtižə'ena' yoguə' ñasyon

¹⁶ Nach disipl che Jeso'osən' benə' ca' šnej ja'aque' Galilean' par jəsyə'ëzague' Jeso'osən' to lao ya'a gan' bene' mendar yesyə'ëzague'. ¹⁷ Na' catə' besə'ële'ine' Jeso'osən', gwso'elaogüe'ene'. Pero bia'aczə to chope' gwsa'acžejlaže'e ſə le'ena'.

¹⁸ Nach bgüiguə' Jeso'osən' gan' nitə'ena' na' gože' lega'aque': —Baben Diozən' par nich

chnabi'a doxen yoban' na' yežlyon'. ¹⁹ De'e na'anə', le'e žja'ac le'e žjəsed le'e žjəlo'i beŋə'
ca' ža' yoguə'əlol nasyon par nich əsa'aque' disipl chia'. Na' le'e gwchoaga'aque' nis
par nich yesə'əlo'e de que chso'onlilaže'e Xacho Diozən', na' nada' Xi'inə', na' Spirit
čhe'enə'. ²⁰ Na' əgwsed əgwlo'iga'aquelene' par nich so'one' yoguə'əlol de'en babena'
mendad gonle. Nada' zocza' len le'e yoguə' ža xte ca te čhe yežlyon'.

De'e na'azən' chzoja'.

Dižə' Güen Dižə' Cobə De'en Bzoj San Marcosən'

Juan ben' bçhoa beñə' nis be'e xtižə' Diozən' latjə dašən'

¹ De'en nga chzoja' naquən dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Jesocristən' ben' naquə Xi'iñ Diozən'. Na' na'a solaqqua' gua'a xtiže'enə'.

² De'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana' bzoje' can' gož Diozən' Xi'iñe'enə', gož'eñe':

Eseña'a to beñə' güe'e xtižo'onə'

par nich nitə' beñə' probnid par yoso'ozenague' chio' cata'ən ežino' yežlyon'.

³ Le' eñe' zižo latjə dašən', ne':

"Le'e so probnid par əgwzenagle che Xanchon' cata'ən yide'.

Na' šə sole probnid par əgwzenagle che' cata'ən yide',

de'en gonle ca' gwxaquə'leben can' chonle chxi' chloale nez ca' cata' chida to beñə' blao."

⁴ Na' goquən' cata' Juannə' ben' bçhoa beñə' nis gwyje' latjə dašən', na' gwzo-laogüe' gwdixjue'ine' beñə' de que cheyalə' yesyə'adinqjene' xtolə'aga'aque'enə' na' yesə'ənabene' Diozən' əgwnitlaogüe'en, na' yesə'əchoe' nis. ⁵ Na' beñə' ca' za'ac yoguə' yež gan' mbane Jodean' na' beñə' Jerosalen ca' gwsa'aque' ja'aque' yao Jordannə' gan' zo Juannə' par boso'ozenague' xtiže'enə'. Na' boso'oxoadole'e lao Diozən', na' Juannə' bçhoe' lega'aque' nis lo'o yao Jordannə'.

⁶ Juannə' gwyaze' lachə' de'en gwso'one' len yišə' xa camey. Na' par dobey che' bçhine' to sint de yid. Na' gwdaogüe' bišə'əzo, na' leczə gwdaogüe' ši'in bia ser bia nitə' yixə'.

⁷ Na' gwdixjue'ine' beñə' gwne': —Yidə yeto beñə' zaquə'əche ca nada', na' nada' bito zaca'a par gaca' xmose'. ⁸ Nada' babçhoa' le'e nis, pero na' be'enə' yidə gone' ca so Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon' na' nabi'an chio'o.

Can' goquə cata'ən gwchoa Jeso'osən' nis

⁹ Na' ca tyemp cata'ən bçhoa Juannə' beñə' nis, Jeso'osən' gwze'e Nasaret gan' mbane Galilean', na' gwyje' gan' zo Juannə' cho'a yao Jordannə' na' Juanñə' bçho'ene' nisən'.

¹⁰ Na' cata' beyož gwchoa' Jeso'osən' nisən' bechoje' lo'o nisən'. Na' le'e ble'iteine' byaljo le'e yoban' na' ble'ine' Spirit che Diozən' betjən ca to ngolbexə na' bžinən gwzon len le'.

¹¹ Na' benene' gwna Diozən' ben' zo yoban': —Le' naco' Xi'iña', na' chacchgüeida' chio'. Lechguale cheba chezaqua'əlaža'a le'.

Gwlo'oyelə' gwxiye'ena' Jeso'osən' gone' de'e mal

¹² Na' Spiritən' le'e benten par nich gwyej Jeso'osən' latjə dašən'. ¹³ Na' Jeso'osən' gwzoe' latjə dašən' choa ža gan' chsa'ă bia znia ca'. Na' lao choa žan' Satanasən' de'en chnabia' de'e xio' ca' gwlo'oyelə'ən le' gone' de'e malən'. Na' gwde cui gwzoin co'oyelə'ən le' angl ca' besə'əžine' gwsa'aclene' le'.

Jeso'osən' gwzolaogüe' bses blo'ine' beñə' Galilea ca'

¹⁴ Na' gwde goso'ogüe'e Juannə' ližyan', Jeso'osən' gwyje' gan' mbane Galilean' gwdixjue'ine' dižə' güen dižə' cobə can' nabi' Diozən' con notə'ətezə beñə'əso'e latjə.

¹⁵ Na' gwne': —Babžin ža bžin or gaquə can' babžia Diozən' bia' gaquə. Na' babžin ža nabi' Diozən' con notə'ətezə beñə' soe' latjə. Le'e yedinje xtolə'əle ca' na' lešeje' dižə' güen dižə' cobə che'ənə'.

Jeso'osən' gwleje' tap beñə' gwxen bel par əsa'aque' disipl che'

¹⁶ Na' Jeso'osən' gwyje' cho'a nisdao' Galilean', na' lao zde' cho'inə' ble'ine' chopə beñə' gwxen bel, choso'ozale'e yixjw bel chega'aque'enə' lo'o nisda'onə'. Zjənaquə chopə biše'e. Toe' le' Simon na' ben' yeto le' Ndres. ¹⁷ Nach gož Jeso'osən' lega'aque':

—Le'e da len nada'. Le'e nacle benə' gwxen bel. Pero na'a gwzejni'ida' le'e par nich gonle ca so'ombia' benə' nada'.

¹⁸ Na' le'e gosə'əbejyichjitega'aque' yixjw bel chega'aque'enə' nach ja'aclene' Jeso'osən'.

¹⁹ Nach gwsa'aque' yelata' na' jəsyə'ədi'e Jacobən' len Juanñə' na' len xaga'aque' Sebedeon'. Že'e to lo'o barcw chesyə'ayone' yixjw bel chega'aque'enə'. ²⁰ Nach le'e gwñabtei Jeso'osən' Jacobən' na' Juanñə' par žja'aclene' lega'aque'. Na' bosyo'ocua'anə' xaga'aquen' len xmosga'aque'en lo'o barcon' na' ja'aclene' Jeso'osən' na' benə' ca' banžague'.

Jeso'osən' bebeje' de'e xio' de'en yo'o yaz yichjla'aždao' to benə'

²¹ Nach Jeso'osən' len disipl che' ca' ja'aque' syoda de'en nzi' Capernaum, na' ža dezcanzən' ja'aque' yo'odao' che neto' benə' Izrael na' Jeso'osən' bsed blo'ine' benə' ca' ža'anə'. ²² Na' benə' ca' besyə'əbanene' ca naqua de'en bsd ablo'ine' lega'aque' la' can' bzejni'ine' lega'aque' nacbia' de que napache' yelə' chnabia' cle ca benə' ca' choso'osed choso'olo'ine' lei de'en bzoj de'e Moisezən'. ²³ Na' lo'o yo'odao' na' zo to benə' yo'o yaz de'e xio' yichjla'aždaogüe'enə'. Na' bgosya'an be'enə' gwnan: ²⁴ —Partlə le', partlə neto' Jeso'os benə' Nasaret. ¿Ezedežiayi'o neto'onə'? Nezzeto' no le'. Le' naco' benə' la'aždao' xi'iləžə' juisy na' Diozən' bsele'e le'.

²⁵ Jeso'osən' gwdile' de'e xi'onə' na' gože'en: —Sšago'. Bechoj yichjla'aždao' benga.

²⁶ Na' de'e xi'onə' benən par gwyaz be'enə' šon, na' bgosya'aten le' zizjo nach bechojən yichjla'aždaogüe'enə'. ²⁷ Na' yoguə' benə' ca' ža'anə' lechguale besyə'əbanene', nach gwse'ljuežjga'aque': —Nža' can' chzejni'ine' benə', na' nacbia' nape' yelə' chnabia' de'en chone' mendad yesyə'əchoj de'e xio' ca' lo'o yichjla'aždao' benə' na' chesyə'əchojən.

²⁸ Na' xtižə' Jeso'osən' le'e gosə' gwlaljten doxen Galilean'.

Jeso'osən' beyone' taobin' che Simon Bedən'

²⁹ Nach catə' beza' Jeso'osən' yo'oda'onə' len tapte disipl che' ca' jəya'aque' liž benə' ca' chopə, liž Simonñə' na' Ndresən'. ³⁰ Na' taobin' che Simonñə' die' lao camən' yo'e de'e la, nach gwse'e Jeso'osən' de que chacšenene'enə'. ³¹ Jeso'osən' bgüigue'e bexə'e na' no'olən' na' bcose'ene'. Na' le'e bechojte de'e lan', nach le'e gwzoža'ate no'olən' bene' de'e gwsa'ogüe'.

Jeso'osən' beyone' benə' zan

³² Baben bgüižən' catə' jso'e yoguə' benə' ca' chsa'acšenenə' na' benə' ca' zjəyo'o zjəyaz de'e xio' yichjla'ažda'oga'aque'enə' gan' zo Jeso'osən'. ³³ Na' yoguə' benə' ža' yežən' jəsə'ədobe' cho'a puert liž Simonñə'. ³⁴ Na' Jeso'osən' beyone' zan benə' chse'i gwde gwde yižgüe', na' bebeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' benə' zan. Na' bito be'e latjə bi yesə'əna de'e xio' ca' Ɂchedə' zjənezen de que naque' Xi'in Diozən'.

Jeso'osən' gwde' doxenlə Galilea bsd blo'ine'

³⁵ Ža beteyo, nencal catə' gwyas Jeso'osən' beze'e na' gwyeye' fuerlə syodan' to latjə ga cui no nla', jene' orasyon. ³⁶ Na' Simonñə' len benə' ljuežje' ca' ja'aque' jəsyə'ədilje' Jeso'osən'. ³⁷ Na' catə' besyə'əzelene' le' gwse'ene': —Yoguə' benə' ža' syodan' chesyə'əyilje' le'.

³⁸ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Šejcho yež ca' zjəchi' galə'əzə, par nich leczə Ɂhixjui'a xtižə' Diozən' len benə' ca' ža'anə', la' par na'anə' bselə' Diozən' nada'.

³⁹ Ca' goquən' Jeso'osən' len disipl che' ca' ja'aque' to to yež gan' mbane Galilean', na' lo'o yo'odao' che neto' benə' Izrael de'en nitə' to to yež absed ablo'ine' benə', na' bebeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' benə'.

Jeso'osən' beyone' to benə' che'i yižgüe' de'en nzi' lepr

⁴⁰ Na' goquən bgüiguə' to benə' lao Jeso'osən', benə' che'i yižgüe' de'en nzi' lepr, na' be'enə' bzo xibe' lao Jeso'osən' gože'ene': —Gonšguei ben par nich yeyacda'.

⁴¹ Jeso'osən' beyaše'ene' le', na' bli ne'enə' gwdane'ene' na' gože'ene': —Guacczə, beyaque.

⁴² Na' le'e beyactei be'enə'. ⁴³⁻⁴⁴ Nach Jeso'osən' bene' mendad len be'enə' gože'ene': —Bzenagšga. Ni tozə cui no güe'eleno' dižə' ca naquə nga babena' len le'. Gwyej lao bxozən' ničh le'ine' bāčh beyacdo', na' bnežjue' bia yixə' gote' lao Diozən' par ničh yexi' yeyacho' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' par ničh yesə'əneze benə' de que babeyacdo'onə'.

⁴⁵ Pero na' be'enə' beze'e gan' zo Jeso'osən' na' be'e dižə' len yoguə' benə' bežague' ca naquən' beyon Jeso'osən' le'. Nach gosa' gwälajə dižə'əna' xte benən ca cuich goquə šo' Jeso'osən' yež ca' na' cuich goquə te' con ca nla'azə. Gwde' fuerlə yež ca' gan' cui no benə' chaš. Pero bia'aczə zan benə' za'ac yoguə' yež ca' yela' ja'aque gan' zoe'enə'.

2

Jeso'osən' beyone' to benə' nat to part cuerپ che'enə'

¹ Na' goc to chopə ža gwza' Jeso'osən' Capernaunnə' cata' beyeje' de'e yoblə, na' gwse'ene benə' de que babežin Jeso'osən' ližə'enə'. ²⁻³ Na' lgüegwzə besə'əžag benə' zan ližə'enə' xte bitoch bi latjə gotə' lo'o yo'o che'enə' nic cho'a puertən' par šo'och benə'. Na' lao chsed chlo'i Jeso'osən' lega'aque' xtižə' Diozən', besə'əžin tap benə' zjənləne' to benə' nat to part cuerپ che'enə', zjənxoe'ene' to lao cam dao'. ⁴ Na' cata' gwsa'acbe'ine' cui gaquə yesə'əžinləne' benə' güe'enə' gan' zo Jeso'osən' tant benə' zan ža'anə', gwse'epe' yichjō'olə. Na' boso'osaljue' yichjō'onə' zaquə' gan' zo Jeso'osən' nach boso'oleťje' be'enə' len xcame'enə'. ⁵ Na' gocbe'i Jeso'osən' de que gwso'orlilažə' benə' ca' zjənlən benə' güe'enə', nach gože' benə' güe'enə': —Xi'indəogua'a, babezi'ixena' xtolə'onə'.

⁶ Pero balə benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' zjəchi'e lo'o yo'onə'. Na' cata' gwse'enene' dižə' ca' be' Jeso'osən', gwso'one' xbab lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə': ⁷ —¿Bixchen' choe' benga dižə' quinga? Chžia chnite'e Diozən' ca de'en ne' de que chezi'ixene' xtolə' benəchən'. Notono gaquə yezi'ixen xtolə' benəchən' šə caguə tozə Diozən'.

⁸ Jeso'osən' le'e gocbe'iteine' bi xbabən' gwso'one'enə', nach gože' lega'aque': —¿Bixchen' chonle xbabən' ca' lo'o yichjla'ažda'olenə'? ⁹ Šə con yapa'ane' de que babezi'ixena' xtolə'enə', bito ənezele šə napa' yelə' gwnabia' par yezi'ixena'an. Pero šə yapa'ane': “Gwyas beyoa' xcamo'onə' na' beyej ližə'onə' to šao' to güen”, guata'əbia' šə napa' yelə' gwnabia'anə' par gaquə can' nia'anə'. ¹⁰ Na' na'a gona' par ničh ənezele de que napa' yelə' gwnabia' lao yežlyo nga par yezi'ixena' xtolə' benəchən', nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch.

Nach gože' benə' güe'enə': ¹¹ —Nada' əchnia' le', gwyas beyoa' xcamo'onə' na' beyej ližə'onə' to šao' to güen.

¹² Nach le'e gwyasseste be'enə', na' beyoa' xcama'enə' beze'e zjəyede' ližə', chosa'əgūiate' benə' ca' nite'enə'. Na' yoguə' benə' ca' ža'anə' besyə'əbanene' na' gwso'elaogüe' Diozən' gosa'ane': —Bitonə' le'icho gaquə ca de'e nga bagoc.

Jeso'osən' gwleje' Lebin' par gwlene' disipl che' ca'

¹³ Gwde na' Jeso'osən' gwyeje' cho'a nisda'onə' de'e yoblə na' benə' zan besə'əžag gan' zoe'enə' nach bsesd blo'ine' lega'aque'. ¹⁴ Na' cata' beyož bzejni'i Jeso'osən' lega'aque' beze'e na' lao zjəyede'enə' ble'ine' to benə' gochixjw, benə' le Lebi xi'in to benə' le' Alfeo, chi'e latjə gan' chesa'əchixjue'enə'. Na' Jeso'osən' gože'ene': —Da len nada'.

Nach Lebin' gwzože'e jənaogüe'ene'.

¹⁵ Na' goquən' chi' Jeso'osən' liž Lebin' len disipl che' ca' chsa'ogüe'. Na' nitə' benə' zan benə' gochixjw ca' na' nochlə benə' güen de'e mal ca' chsa'olene' lega'aque'. Nitə' benə' zan əchedə' zane' choso'ozénague' che' na' chso'orlilažə'ene'. ¹⁶ Na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' len benə' fariseo ca' cata' besə'əle'ine' chi'

Jeso'osən' chaolene' benə' gochixjw ca' na' yebałə benə' güen de'e mal ca', gwse'e disipl che' ca': —Malən' chon maestr chelen' che'ej chaogüe' txen len benə' gochixjw na' nochlə benə' güen de'e mal benə' cui chonlento' txen.

¹⁷ Na' cata' bene Jeso'osən' xtižə'aga'aque'enə', gože' lega'aque': —Benə' cui chsa'acšene bito chesə'ayažjene'benə' güen rmech. Benə' ca' chsa'acšene lega'aque'enə' chesə'ayažjene'benə' güen rmech. Nada' za'a zedəyena' par nich benə' ca' zjəneze de que zjənaque' benə' güen de'e mal yesyə'ədinjene' xtolə'aga'aque'enə', pero bito zedəyena' par nich benə' ca' chsa'aquene' bazjənaque' benə' güen yesyə'ədinjene' xtolə'aga'aque'enə'.

Gosə'əñabene' Jeso'osən' bixčhen' bito gwleje' tgüejə cata' cui əse'ej əsa'o disipl che' ca'

¹⁸ Na' goquən' to že cata' disipl che Juannə' na' disipl che benə' fariseo ca' nite'e sin cui chse'ej chsa'ogüe'. Na' ja'ac balə benə' lao Jeso'osən' na' gwse'ene': —Disipl che Juannə' na' leczə disipl che benə' fariseo ca' chnite'e zan las sin cui chse'ej chsa'ogüe' par chso'ela'oce' Diozən'. Pero disipl chio' ca' chse'ej chsa'ogüe'. ¿Bixčhen' že?

¹⁹ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Catə' chac to yelə' gošagna' benə' migw che be'enə' chžagna'anə' chse'ej chsa'ogüe'. Na' ca'aczən' naquən len nada' na' len disipl chia' ca', chse'ej chsa'ogüe' lao ne'e zoa' len lega'aque'. ²⁰ Catə'əchən' əzin že yesə'əche'exaxj benə' contr chia' ca' nada', cana'achən' əchoj catə' cuich əse'ej əsa'o disipl chia' ca'.

²¹ Notono benə' zo benə' chħchine' to pedas lachə' cuinə' xoa nis par yoda' xa gole'enə' de'en bačh chyoe. Šə can' gone', cata' chib xe'enə', yebe' lachə' cobən' na' əčhezəchən len. ²² Na' leczə ca' notono zo benə' chgue'e bino cobən' lo'o yid golən'. Šə gone' ca', bino cobən' əčhezən yid golən' na' laljə binon' na' cuiayi' yidən'. Cle la' cheyalə' que'e bino cobən' lo'o yid cobə.

Jeso'osən' gwne' ca' par bzejni'ine' lega'aque' de que bito gaquə yesə'ənaogüe' costombr gol chega'aque'enə' na' yesə'ənaotie' de'en chsed chlo'ine'.

Boso'olečhj disipl ca' trigon' že dezcanzən' par gwsa'ogüe'en

²³ Na' gozaquən' to že dezcanz Jeso'osən' gwdie' len disipl che' ca' gan' nyaž trigon', nach disipl che' ca' gosə'alečhje' trigon' lao gosə'ədi'enə'. ²⁴ Nach besə'əle'i balə benə' fariseo ca' can' gwso'on disipl ca' na' gwse'ee Jeso'osən': —Bgüiašc can' chso'on disipl chio' ca' žin de'e cui de lsens goncho že dezcanzən'.

²⁵⁻²⁶ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Ecabi za'alažə'ele de'en bablable can' ben de'e Rei Dabin' ca tyemp catə'ən goc Abiatarən' bxoz əblaoch? Nan de que to že cui gotə' de'e əsa'o de'e Dabin' len benə' ljuežje' ca' na' gosə'ədone'. Nach gwyeje' lo'o yo'odao' əblaao che chio'o benə' Izrael. Na' gwxi'e yetxtil de'en bazjəncua' bxoz ca' par Diozən', na' gwsa'ogüe'en len benə' ljuežje' ca' la'anə'əczə cui zjənaque' bxoz, len yetxtilən' bito de lsens par gao notə'ətezə benə' len, letga bxoz ca' chac əsa'ogüe'en.

²⁷ Na' leczə gwna Jeso'osən': —Diozən' bene' benačhən' na' techlə gwleje' to že lao xman par nich benačhən' gaquə so'one' dezcanz. Bito gwlej Diozən' že dezcanzən' parzə nich so'omba'anə'en. ²⁸ Naquən lao na'a ənia' bin' naquən güen goncho že dezcanzən', nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benačh.

Beyaque to benə' mbižə šla'a ne'enə'

¹ Na' gozej Jeso'osən' to lo'o yo'odao' che neto' benə' Izrael yeto že dezcanz. Na' lo'o yo'oda'onə' zo to benə' bambižə šla'a ne'enə'. ² Na' benə' fariseo ca' že' yo'oda'onə' chosə'əgħiżżeże' Jeso'osən' chesə'əbeze' šə goyone' be'enə' že dezcanzən' par nich əsa'ogüe' xya contr le'. ³ Jeso'osən' gože' ben' mbižə ne'inə': —Gwzoža' na' da ngalə.

Nach bgħiġuə' ben' gwzeche' laogüe'enə'.

⁴ Jeso'osən' gože' beŋə' ca' ža' lo'o yo'oda'onə': —¿Ena lein' goncho de'e güen ža dezcanzən', o šə nan goncho de'e mal? ¿Enan goncho par nich cui sa'at beŋə', o šə nan goncho par nich sa'ate'?

Pero beŋə' ca' ža'anə' bitobi gosə'ane'. ⁵ Nach Jeso'osən' bgüie' lega'aque' znia tant gwzoe' trist chedə' cui chse'enene' se'ejni'ine' bin' chene'e Diozən' so'one'. Nach Jeso'osən' gože' be'enə': —Bli na'onə'.

Nach bli na' be'enə' na'beyaquen. ⁶ Nach beŋə' fariseo ca' catə' besa'aque' yo'oda'onə' bosə'əxi'e len beŋə' ca' chso'on txen len Erodən' naclə so'one' par so'ote' Jeso'osən'.

Beŋə' zan besa'əžag cho'a Nisdao' Galilean'

⁷⁻⁸ Jeso'osən' len disipl che' ca' gwsa'aque' yo'oda'onə' na' ja'aque' cho'a nisda'onə'. Na' beŋə' zan jəsa'ənaogüe'ene' chedə' gwse'enene' dižə' che Jeso'osən' can' chone' de'e zan de'e zaque'e. Na' beŋə' ca' za'aque' do gan' mbane Galilean', na' do gan' mbane Jodean', na' do Jerosalennə', na' do Idomea, na' do yešla'a yao Jordanənə', na' do gan' mbane Tiro na' Sidon. Za'aque' chedə' gwse'enene' yesə'əle'ine' Jeso'osən'. ⁹⁻¹⁰ Babeyon Jeso'osən' zan beŋə' chsa'acşene na' yoguə' beŋə' ca' ne'e chsa'acşene besyə'ayiljalaže'e naclə so'one' par nich yesə'əlapə na'aga'aquen' le'. Tant beŋə' zan gosə'əbiadi'ene' xte boso'ochi'ižoje'ene'. De'e na'anə' Jeso'osən' bene' mendad so'on disipl che' ca' probnid to barcw par le'. ¹¹ Na' beŋə' ca' zjəyo'o zjəyaz de'e xio'on lo'o yichjla'ažda'oga'aquen' catə' besa'əle'ine' Jeso'osən' besə'əzo xibga'aque' laogüe'ena' na' de'e xio' ca' gwso'osya'an gosə'ənan: —Le' naco' Xi'in̄ Dioz.

¹² Pero Jeso'osən' bene' mendad len lega'aquən cui so'en dižə' non' naque'.

Jeso'osən' gwleje' šižin̄ beŋə' bsi'e apostol

¹³ Na' gwde na' Jeso'osən' gwloe' to lao ya'a na' goxe' yoguə' disipl che' ca' par nich cueje' beŋə' ca' əsa'ac apostol che'enə', nach yogue'e gosə'əbigue'e gan' zoe'enə'. ¹⁴ Na' gwleje' šižin̄ beŋə' par yesə'ədalene' le' na' par nich əsele'e lega'aque' žjəsa'ədixjue'ine' beŋə' can' na Diozən'. ¹⁵ Na' bnežjue' lega'aque' yelə' gwnabia'anə' par nich besyə'ayone' beŋə' ca' chse'i yižgüe' na' par nich goc besyə'əbeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beŋə'. ¹⁶ Gwleje' Simon ben' bsi'e Bed, ¹⁷ na' Jacobən' len Juan biše'enə xi'in̄ Sebedeon'. Jeso'osən' bsi'e Jacobən' na' Juannə' Boanerges, chedə' zjənaque' beŋə' loc. ¹⁸ Na' gwleje' Ndresən', na' Lipən', na' Bartolomen', na' Mtion', na' Tomasən', na' Jacob xi'in̄ Alfeon', na' Tadeon', na' Simon ben' chon txen len beŋə' ca' zjənzi' cananistas. ¹⁹ Nach gwleje' Jod Iscariotən' ben' bdie' Jeso'osən' lao na' beŋə' contr ca'.

Gosə'əne' de que Jeso'osən' bebeje' de'e xio' ca' len yelə' guac che Beelsebon'

Gwde gwleje' disipl che' ca' beyeje' liž'enə' len lega'aque'. ²⁰ Nach de'e yoblə besə'ədopə beŋə' zan gan' nite'enə' xte nic goquə latjə əsa'ogüe'. ²¹ Catə' gwse'ene family che Jeso'osən' de que cui de latjə chega'aque' ni par əsa'ogüe', ja'aque' gan' zo Jeso'osən' par yesyə'əche'exaxje'ene' chedə' gosə'əna beŋə' de que chactonte'ena'.

²² Na' leczə balə beŋə' Jerosalennə' beŋə' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' bla'aque', na' gosə'əne': —Beelsebo de'en chnabia' de'e xio' ca' yo'o yazən yichjla'aždao' benga, na' chebeje' de'e xio' ca' len yelə' guac cheinə'.

²³ Nach Jeso'osən' goxe' beŋə' ca' par yesə'əbigue'e gan' zoe'enə' na' be'e jemplən' len lega'aque', gože': —Satanasən' de'en chnabia' de'e xio' ca' bito gaquə yebəj cuinei lo'o yichjla'aždao' beŋə'. ²⁴ Šə beŋə' ža' to nasyon əsa'aque' choplə na' yesyə'ədile' entr lega'aque', əgwžiayi' nasyon chega'aque' na'anə' šə ca'. ²⁵ Na' šə to family beŋə' əsa'aque' choplə na' yesyə'ədile' entr lega'acze', leczə yenit family chega'aque' na'anə' šə ca'. ²⁶ Na' leczə ca' šə Satanasən' len de'e xio' chei ca' əsa'aquən choplə na' yesyə'ədilən, cuiayi' yelə' chnabia' chega'aquənnə' šə ca'.

²⁷ Nezecho notono no gaquə šo' liž to beŋə' gual par žjələne' šinlaze' ca' sin cui əgwčheje'ene' to do. Pero šə əgwčheje'ene' guaquə cuane' šinlaze' ca'.

²⁸ De'e li chnia' le'e, bitə'atezə de'e mal de'en chso'on benəchən' na' bitə'atezə dižə' mal de'e chso'e contr Diozən', Diozən' yezi'ixene' chega'aque' ſə yesyə'ədinjene'en. ²⁹ Pero notə'atezə benə' soe' dižə' contr Spirit che Diozən' cuat yezi'ixen Diozən' chega'aque'. Zejlicané yesa'əzi'e castigw chei.

³⁰ Can' gwna Jeso'osən' chedə' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' gosə'əne' de que cho'o chaz de'e xio'ona' lo'o yichjila' ažda' ogüe'enə'.

Xna' Jeso'osən' na' biše'e ca' besə'əžine' gan' zoe'enə'

³¹ Gwde de'e ca' xna' Jeso'osən' len biše'e ca' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən'. Na' chyo'olə gosə'əbeze' gosə'ənabe' so'elene' le' dižə'. ³² Na' benə' zan ca' zjəchi' tcuit tcue'ej Jeso'osən' gwse'ene': —Xna'on len benə' bišo'o ca' zjəzeche' chyo'olə na' chse'enene' əso'elene' le' dižə'.

³³ Pero Jeso'osən' gože' lega'aque': —Nitə' benə' yoblə benə' bazjənaquə ca xna'a na' ca biša'a.

³⁴ Nach Jeso'osən' blo'e benə' ca' zjəchi' tcuit tcue'eje'ene', gwne': —Benə' quingan' bazjənaque' ca xna'a na' bazjənaque' ca biša'a. ³⁵ Can' naquən len notə'atezə benə' chso'one' can' chazlažə' Diozən', zjənaque' ca xna'a na' ca biša'a na' ca zana'.

4

Jempl che benə' gozən'

¹ Na' de'e yoblə gwzo Jeso'osən' cho'a nisda'ona' na' goszolaogüe' chsed chlo'ine'. Na' tant benə' zan besə'ədobə gan' zo'enə' xte benən byen gwyo'o Jeso'osən' gwchi'e to lo'o barcw de'en chi' galə'əza cho'a nisda'ona'. Na' yoguə' benə' ca' besə'ədobən' gosə'ənite'e lao yoxən'. ² Nach Jeso'osən' bsd blo'ine' lega'aque' len zan jempl. Na' be'elene' lega'aque' to jempl bsaquə'əlebene' xtižə' Diozən' ca trigw.

³ Nach gwne': —Le'e gwzenag de'e nga. To benə' gwze'e zde' güen trigw. ⁴ Na' lao chose' trigon' balən jəsə'əchazən cho'a nez na' bia žia xile'e bia chaš le' yoban' gwsa'ob len. ⁵ Na' yebalən jəsə'əchazən ga naquə lao yej ga cuitec žia yo. De'e na'anə' le' bla'acten. ⁶ Pero na' catə' beža'achgua besə'əcuadən na' le' gosə'əbižten chedə' bitobi loi gwso'on. ⁷ Na' yebalən besə'əgo' onən lao yo ga nchixə xsa yešə' na' bla'aquən txen len xsa yešə'ənə'. Na' besə'əlolə' yag yešə' ca' lega'aquən, na' bitobi gosə'əbian. ⁸ Na' yebalən besə'əgo' onən lao yo šao' na' bla'aquən, na' gosə'əcha'on na' balən gosə'əbian šichoа güejə, na' yebalən gosə'əbian gyon güejə, na' yebalən gosə'əbian to gueyoa güejə.

⁹ Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e žia nagle de'e chene legwzenag.

Jeso'osən' bzejni'ine' bixčen' cho'elene' benə' jempl

¹⁰ Na' catə' cuich nitə' benə' zan len Jeso'osən', disipl che' ca' ſižin na' len yeziqua'əchlə benə' ca' zjəsə'ənəo le', gosə'ənabene' le' bi zejen jemplən'. ¹¹ Nach gože' lega'aque': — Diozən' chone' par nich le'e ənezele de'en cui no gwneze antslə de que le' nabi'e con notə'atezə benə' soe' latjə. Pero benə' yeziqua'əchlə cho'elenga'aca'ane' jempl chedə' bito chse'eje' chia'. ¹² Chona' ca' par nich yesə'əle'ine' de'en chona' na' bito sa'acbe'ine' bi zejen, na' par nich əse'enene' xtižə'anə' na' cui se'ejni'ine'en, chedə' bazjənaque' benə' la'ažda' žod. Žalə' bito zjənaque' benə' la'ažda' žod, gwse'ejni'ine' bi zejen de'en chse'enene'ena', na' yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə' na' Diozən' yezi'ixene' chega'aque'.

Jeso'osən' bzejni'ine' bi zeje jempl che benə' güen trigon'

¹³ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Ebitonə' ſejni'ile jempl nga? Šə bito chejni'ilen' žnacxa ſejni'ile jempl ca' yela'? ¹⁴ Quingan' zejen jempl che benə' güen trigon'. Xtižə' Diozən' gwxaqua'əleben ca de'en gozə be'enə'. ¹⁵ Na' nita' benə' choso'ozénague' xtižə' Diozən' na' le' chžinte Satanəsən' de'en chnabia' de'e xio' ca' chebejən xtižə' Diozən' lo'o yichjila' aždaoga'aque'enə'. Na' chac chega'aque' can' goquə len trigon' de'en jəsə'əchaz cho'a nezən'. ¹⁶ Na' leczə nita' benə' choso'ozénague' xtižə' Diozən' na' le' chesyə'əbeiteine'en pero chac chega'aque' can' goquə len trigon' de'en jəsə'əchaz lao

yo de'en žia lao yejən'. ¹⁷ Zjənaque' ca to de'e cui bi loi chon, šložga chse'ejle'e che xtižə' Diozən'. Na' catə' chesə'äge'i benə' lega'aque' na' choso'ochi' choso'osaque'e lega'aque' laogüe de'en chse'ejle'e xtižə' Diozən', nach le'e chesə'abejyichjte'en. ¹⁸ Na' nitə' benə' choso'ozenague' xtižə' Diozən' na' chac chega'aque' can' goquə' len trigon' de'en jəsə'əchaz lao yo de'en nčihixə xsa yešə'ənə'. ¹⁹ Chesya'alał chesyə'əzejene' len bi de'en chso'one' na' chse'enene' yesə'əni'e, na' chesə'əzelaze'e gata' bi de'en gata' chega'aque' chedə'bazjənčoayague' chsa'aquene' de que naquən de'e žialao. Na' de'e ca' chso'one'ənə' choso'ololə'ən xtižə' Diozən' de'en bayo'o yichjila'aždaoga'aque'ənə', na' de'e na'anə' cui chso'one' can' chazlažə' Diozən'. ²⁰ Na' leczə nitə'benə' choso'ozenague' xtižə' Diozən' do yichj do lažə'əga'aque', na' chso'one' yoguə'əlol can' chazlažə' Diozən'. Chac chega'aque' can' goquə' len trigon' de'en jəsə'əchaz lao yo güenŋə'. Balən gosə'əbian šichoа güejə, na' yebalən gosə'əbian gyon güejə, na' yebalən gosə'əbian to gueyoa güejə.

Jempl che de'en choncho len to yi'

²¹ Nach Jeso'osən' be'elene' disipl che' ca' yeto jempl, bsaquə'əlebene' de'en chsed chlo'ine'ənə' ca to yi', gwne': —Notono no ggualə' to yi' na' gwdoſe'en to žomə na' nic no gwcuašə'ən xan xcamei. Syempr chde'e yi'inə' le'e ze'e par nich əgwse'eni'in lo'o cuartən'. ²² Guaquə can' na dicho de'en na: "Yogua'əlol de'en ngašə' na'a, gwžin ža la'alaon, na' yoguə'əlol de'en cui no gwse'ejni'i antslə, leczə gwžin ža se'ejni'i benə' len."

²³ Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag.

²⁴ Na' leczə gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e gon xbab che de'en nga chnia' le'e. Con can' chzenagle xtižə'anə' leczə can' gona' par nich ſejni'ilen, na' ca'aczə cha'oxen de'en ſejni'ile. ²⁵ Šə chzenagle xtižə'anə' əgwzejni'ichda' le'e. Pero na' ſə bito chzenagle chei, de'e daon' baňezele ganlažə'elen.

Jempl che xoa' bin

²⁶ Yelə' gwnabia' che Diozən' ben' zo yoban' gwxaquə'əleben ca de'e nga: To benə' chjeze' xoa' binna' lao yežlyo che'enə'. ²⁷ Chde na' cheyeje' chjəyetase' na' catə' chžin or chase' na' chase'. Na' ca'azə chac chesə'əde ža ca' na' yel ca'. Na' chla'ac yel dao' ca' na' chesə'əcha'on. Pero bito neze be'enə' nac chaquən' chesə'əcha'o yel dao' ca'. ²⁸ Yežlyo na'anə' chonən par nich chla'ac yel dao' ca' na' chesə'əcha'on na' chəsə'əbian za'a nach chaquən yez. ²⁹ Na' catə' babgiiž yezən', be'enə' gozə len chelape'en chedə' banaquə tyemp par chetobe' cwsešən'.

Yelə' gwnabia' che Diozən' gwxaquə'əleben ca xsa moztasən'

³⁰ Nach gwna Jeso'osən': —Na'a əgwlo'ida' le'e par nich ənezele naquən' gwxaquə'əlebe yelə' gwnabia' che Diozən'. ³¹ Gwxaquə'əleben ca to xsa moztas de'en chaz to benə' lao yežlyo che'enə'. Xsa moztasən' naquən le'ebeyožə de'e dao' rizə' lao bitə'atezəchlə semiy. ³² Pero na' catə' chla'an chcha'on na' chaquən to yag cha'odao' na' chesə'əcha'o xoze'e ca' xte bia ca' zjəzo xile'e chso'on ližga'aquəb lo'o xoze'e ca'.

Jeso'osən' bzejni'ine' benə' porzə len jempl

³³ Jeso'osən' bsd blo'ine' benə' zan ca' besə'əžag gan' zo'enə' porzə len jempl ca de'e quinga babzoja', bzejni'ine' benə' xte ga zelao gwse'ejni'ine'en. ³⁴ Bitobi bichlə gwne' par bzejni'ine' lega'aque' sino porzə len jempl bzejni'ine' lega'aque'. Pero na' disipl che' ca' bzejni'ine' lega'aque' clar bi zejen to to jempl ca'.

Jeso'osən' bcueze' be' gualən' lao nisda'onə'

³⁵ Na' le'e ža na'atezə do chxentg catə' Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —Elaguə'əcho yešla'ala nisda'onə'.

³⁶ Nach disipl che' ca' bosyo'ocua'anə' benə' ca' nitə'ənə' na' boso'ose'e barcon' gan' bayo'o Jeso'osən'. Nach yebalə barcon' gan' ža' benə' ca' jəsə'ənaon lega'aque'. ³⁷ Na' lao zda barcon' gwzolao gwyechj to be' gual lao nisda'onə'. Na' barcon' gwyejən nil na'alə por ni che be'enə', na' chas chatə' nisən' xte gwzolao gwyož barcon' nisən'.

³⁸ Pero na' Jeso'osən' bachtase' xni'ate barcon' lao to lmad, tant chjxaque'ene'. Nach bosyo'osbane'ene' gwse'ene': —¡Maestr! ¿Ebitobi chacdo' de'en bacht chbiayi'ichon'?

³⁹ Nach Jeso'osən' gwyase' lao ne'e chas chatə' nisda'onə', nach gwdile' be'enə', na' bene' mendad len nisda'onə' gože'en: —Bebe'eži.

Nach le'e besya'əbe'ežite be'enə' len nisda'onə'. ⁴⁰ Nach Jeso'osən' gože' disipl che'ca': —Bito žeble. Le'e šejle'ech chia'.

⁴¹ Na' lega'aque' besya'əbanchgüeine' na' gwse' ljuežjga'aque': —Bitolja naquə benga con to beňachzə, la' ¿nacxa gon to beňach par yebeczie' be' gualən' len nisda'onə'?

5

To beňa' Gadaran' yo'o yaze' de'e xio'

¹ Jeso'osən' na' disipl che' ca' besa'əžine' yešla'alə nisda'onə' gan' naquə laž beňa' Gadara ca'. ² Na' catə' bechoj Jeso'osən' lo'o barcon', beza' to beňa' Gadaran' capsantən' jəšague' le'. Na' be'enə' yo'o yaz de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'enə'. ³ Benga con gwzoe' do capsant. Na' notoch no goquə gwchej le' ni len do gual nic len gden. ⁴ Zan las boso'ocheje' ni'a ne'e ca' gden, pero syempr de'e xio' ca' gwso'onən ca bzoxj btine' gdennə', na' notono goquə nabia' le'. ⁵ Do ža do yel gwde' do lao ya'a ca' na' do capsantən' bisye'e na' bene cuine' zi' len yej. ⁶ Na' catə' ble'ine' zda Jeso'osən' zitə'ələ na' gwsa'adoe' jəšague'ene' na' bzo xibe'en lao Jeso'osən' be'elaogüe'ene'. ⁷ Nach de'e xio' ca' yo'o yaz yichjla'aždaogüe'enə' gosə'ənen zižjo gosə'ənan: —Partlə le', partlə neto' Jeso'os Xi'in Dioz ben' naquə le'ezelaogüe beňa' blao. Diozən' naque' testigw cheto' chatə'əyoito' le' cui agwčhi' agwsaco'o neto'.

⁸ Gosə'ənan ca' chedə' Jeso'osən' bene' mendad gože' lega'aquən: —De'e xio' le'e yechoj yichjla'aždaogüe'benga.

⁹ Nach gož Jeso'osən' lega'aquən: —¿Bi lele?

Na' gosə'ənan: —Legionnə' leto' chedə' naquə zanto'.

¹⁰ Na' be'enə' gotə'əyoine' Jeso'osən' par cui əsele'e de'e xio' ca' fuerlə laž be'enə'.

¹¹ Na' to ya'a de'e zo galə'əzə chaš beňa' choso'oye' coš zan. ¹² Na' de'e xio' ca' gwsa'atə'əyoin le' gwse'en: —Be'ešga latjə žjayežo'oto' yichjla'aždaogüe' coš ca'.

¹³ Nach Jeso'osən' be'e latjə. Na' besya'əčhoj de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe' be'enə' na' jəsyə'əžo'on yichjla'aždaogüe' coš ca'. Nach besya'ədinsesəb le'e ya'ana' na' jesyə'əxopəb lo'o nisda'onə' na' gwsa'atəb gwse'ejəb nissən'. Na' ca do chopa mil coš can' zjənaquə.

¹⁴ Na' beňa' ca' chosə'əye' coš ca' besa'əle'ine' de'en bagoquən' na' de'en besa'əžebchgüe' besa'acdoe' nach jəsyə'ədixjue'ine' beňa' lao' syodan' na' beňa' nitə' do yoba. Na' beňa' ca' catə' gwse'enene' xtižə' beňa' goye coš ca' ja'aque' jəsə'əgūie' de'en bagoquən'. ¹⁵ Na' catə' besa'əžine' gan' zo Jeso'osən' besa'əle'ine' be'enə' gwyo'o gwyaz de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'enə', bachi'e nyaz xalane'e, na' babezošao' yichjla'aždaogüe'enə', na' besa'əžebe' de'en goquən'. ¹⁶ Na' beňa' ca' besa'əle'i de'en goquən', gwse'e beňa' ca' yela' can' beyaque ben' gwyo'o de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'enə' na' can' goquə len coš ca'. ¹⁷ Nach beňa' ca' ža' gan' mbane Gadaran' jse'etə'əyoine' Jeso'osən' yeze'e lažga'aque'enə'.

¹⁸ Na' catə' Jeso'osən' beyo'e lo'o barcon' par yeze'e len disipl che' ca', ben' bechoj de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'enə' gotə'əyoine' Jeso'osən' šejlene' le'. ¹⁹ Pero Jeso'osən' bito be'e latjə, gože'ene': —Beyej ližo' gan' ža' family chio' ca' na' jəyedixjue'iga'aquene' catec de'e mban' baben Xancho Diozən' len le', na' can' bacheyašə' cheži'ilāže'e le'.

²⁰ Nach beza' be'enə' gwzolaogüe' jəyede' yoguə' syoda ca' gan' mbane Decapolisən' jəyezenene' catec de'e mban' baben Jeso'osən' len le'. Na' yogue'e besya'əbanene'.

Jeso'osən' beyone' xi'in Jairon' na' yeto no'olə beňa' gwdan lao xadon̄ che'enə'

²¹ Na' catə' beslaguə' Jeso'osən' len disipl che' ca' yešla'alə nisda'onə' besya'əčhoje' lo'o barcon'. Na' besa'əžin beňa' zan gan' nite'e cho'a nisda'onə', na' besya'əga'ane' na'azə. ²² Nach bžin to beňa' le Jairo, naque' to beňa' gwnabia' che yo'odao' che neto'

benə' Izrael. Na' catə' ble'ine' Jeso'osən' bzo xibe' laogüe'enə'. ²³ Na' gotə'əyoichgüeine' le', gože'ene': —Xi'inə' no'olən' bachatbo'. Yo'ošga cano'obo' par nich yeyaquebo' na' par nich əbambo'.

²⁴ Nach Jeso'osən' txen len disipl che' ca' ja'aclene' benə' gwnabian'. Na' benə' zan jəsə'ənaogüe' lega'aque' xte boso'očhi'ižojene'. ²⁵ Na' entr benə' ca' len to no'olə benə' bagoc šižin iz chzoe' bgua'a. ²⁶ Na' babžaglaogüe' gwyeye' lao zan benə' güen rmech ca' na' babenditjei zgade xmechen' len lega'aque' na' notono goquə yeyon le'. Con byalə'əch yižgüe' che'enə'. ²⁷ Na' no'olən' babenene' xtižə' Jeso'osən', na' bgüigue'e cožə' Jeso'osən' gan' zde' ladjo benə' ca' jəsə'ənao le' nach gwdane' xadon che'enə'. ²⁸ Bene' xbab lo'o yichjla'aždaogüe'enə', gwne': —Šə con cana' xadon che'enə', goyacczəda'.

²⁹ Na' le'e gwlezte bgua'a de'en chzo'enə' na' gocbe'ine' de que babeyaquene'. ³⁰ Nach Jeso'osən' leczə gocbe'ine' de que babeyone' to benə' len yelə' guac che'enə', na' gwyechjje' bgüie' benə' ca' zjəsə'ənao le', nach gože' lega'aque': —¿Non' bagwdan xadon chia'anə'?

³¹ Nach disipl che' ca' gwse'ene': —Chle'ido' nitə' benə' zan nga, na' choso'očhi'ižoje' le'. Na' nao': “¿Non' gwdan nada?”

³² Pero na' Jeso'osən' bgüie' yogue'e par nich le'ine' non' gwdan le'. ³³ Na' no'olən' de'en gocbe'ine' babeyaquene' na' do chaž chžebze' bgüigue'e bzo xiben' lao Jeso'osən' par gože'ene' dolol can' bagoc che'. ³⁴ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Xi'indaogua'a, babeyacdō cheda' chonlilažo'o nada'. Beyej to šao' to güen na' Diozən' gone' par nich cuich gue'ido' yižgüen' nac ca'.

³⁵ Ne'e cho'ete Jeso'osən' dižə'an ca' cata' besə'əžin benə' gwsa'ac liž Jairon' ben' naquə xa bi'i no'olən' jse'ež'ene': —Bagot bi'i no'ol dao' chio'ona'. Bitoch gondo' maestrən' zed.

³⁶ Pero Jeso'osən' bito bene' cas che de'enə' jež be'enə', con gože' Jairon': —Bito žebo'. Con benlilažə' nada'.

³⁷ Na' bito be' Jeso'osən' latjə əžja'aquəch benə' ca' len le', sino Bedən' len Jacobən' na' Juan benə' bišə' Jacob na'azən' ja'ac len le'. ³⁸ Na' catə' besə'əžine' liž benə' gwnabian', Jeso'osən' ble'ine' de que benə' ca' ža' cha'ašilən' bachso'one' scandl na' bachesə'əbežchgüe'. ³⁹ Nach catə' gwyo'e cha'ašilən', gože' lega'aque': —Bixčhen' bachonle scandl na' chbežle? Bito nacbo' bi'i guat, con chtasbo'ona'.

⁴⁰ Na' gosə'əzi'ichižə' benə' ca' ža'anə' le'. Nach Jeso'osən' bebeje' yoguə' benə' ca' ža'anə', na' gwche'e xaxna'bi'i guatən' na' benə' ca' zja'aclen le' na' gwso'e lo'o cuartən' gan' debo'ona'. ⁴¹ Nach bexe'e na' bi'i no'olə guat da'ona' na' bolgiiž'ebo' gože'ebə': —Talita comi—, zeje dižə': “No'ol dao', əchnia' le', beyas.”

⁴² Nach le'e beyaste bi'i no'ol daon' na' bedabo'. Nacbo' bi'i šižin ize. Nach xaxna'abo'on len benə' ca' yela' ža' lo'o cuartən' besyə'əbanchgüeine'. ⁴³ Jeso'osən' bene' mendad cui əso'e dižə' can' goquən', na' leczə bene' mendad len xaxna'abo'on əso'ebə' de'e gaobo'.

6

Bežin Jeso'osən' Nasaretən'

¹ Na' Jeso'osən' len disipl che' ca' besa'aque' Capernaunnə' na' jəya'aque' Nasaret gan' gwcha'o Jeso'osən'. ² Na' ža dezcanzən' gwyeye' yo'odao' che neto' benə' Izrael na' gwzolao bsed əblo'ine' benə'. Na' benə' zan benə' ca' gwse'enene' xtiže'enə', besyə'əbanene' na' gwse'e ljuežjga'aque': —¿Nacxa goquən' neze benga yoguə' de'en chsed chlo'ine'en ža? ¿No bzejni'i le'de'en naquə de'e si'innə?', na' ¿nac chaquən' chone' milagr? ³ Nombi'acho benga. Lə'enə' carpinter xi'in Marian', na' benə' bišə' Jacob, na' Jwse, na' Jodas, na' Simon. Nach zane' ca' nitə' lažcho nga.

Na' de'en gwso'one' xbab de que Jeso'osən' naque' con to benə' gwlaž chega'aque', de'e na'anə' bito gwse'ejle'e che'. ⁴ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Lə'anə'əczə benə'

zan chso'e yełə' bala'an che benə' ca' chso'e xtižə' Diozən', pero benə' gwlaž chega'aque' ca' na' family chega'aque' ca' na' benə' ca' nitə' ližga'aque' bito chso'e lega'aque' yełə' bala'an.

⁵ Na' laogüe de'en cui gwse'ejle'e che Jeso'osən', bito bene' zan milagr Nasaretən' con de'e bene' bxoña ne'enə' to chopə benə' na' besyə'əyaquene'. ⁶ Na' bebane Jeso'osən' de'en cui gwse'ejle'e che'. Na' gwdechlə gwyeye' len disipl che' ca' na' bzejni'ine' benə' ca' za' yež ca' de'en zjəchi' galə'əzə.

Jeso'osən' bsele'e disipl che' ca' šižin jəsa'ədixjui'e xtiže'enə'

⁷ Jeso'osən' botobe' disipl che' ca' šižin na' bnežjue' lega'aque' yełə' guac par nich əsa'aque' yesyə'əbeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' benə'. Na' bsele'e chopə güejəga'aque' jəsa'ədixjui'e xtiže'enə'. ⁸ Na' bene' mendad len lega'aque' bitobi əso'oxe'e tnezən', sino tozə garrot. Gože' lega'aque' de que bito cheyalə' əso'e bsod, ni yet, ni mech. ⁹ Be'e latjə yoso'oleje' šcye' yel, na' əsa'aze' tozə camis. ¹⁰ Na' ze'e sa'aque' catə' gože' lega'aque': —Catə' əzinle liž benə' yesyə'əbei yoso'ogüialao le'e, na'atezə sole na' na'atezə yesa'acle par žja'acle ga yobla. ¹¹ Na' gata'atezə əzinle ga cui nono yebəi əgüialao le'e, na' nic yoso'ozenague' chele, le'e yesa'ac latjən'. Na' catə' yesa'aclen', əgwsı'ins ńi'alen' par yežib bišten' de'en gwžianňə', nich əgwlo'ile benə' ca' de que de'e malən' chso'one' cui choso'ozenague' xtižə' Diozən' de'en cho'elen'. Diozən' bene' par nich byinj yi' na' sofr lao' syoda Sodoman' na' syoda Gomorran' por ni che de'en cui boso'ozenag benə' ca' che'. Na' de'e li əchnia' le'e catə' əzin ža gon Diozən' castigw zejlicane che yogoə' benə' ca' chso'on de'e malən', benə' ca' cui yoso'ogüialao le'e yesə'əzaquə'əzil'iche' clezə ca benə' ca' gwnitə' Sodoman' na' Gomorran'.

¹² Nach gwsa'ac disipl ca' na' jəsa'ədixjui'e de que benachən' cheyalə' yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə'. ¹³ Na' leczə besyə'əbeje' zan de'e xio' de'en zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' benə' na' boso'ošone' set lao cuerp che zan benə' ca' chsa'acşene na' gwsə'one' par nich besyə'əyaquene'.

Can' goquə got Juan ben' bchoa benə' nis

¹⁴ Na' Erodən' ben' chnabia' benə' Galilea ca' benene' dižə' ca naquə yogoə'əlol de'e güen de'en ben Jeso'osən', la' benə' zan gosə'əñezene' de'e ca' ben Jeso'osən'. Nach gwna Erodən': —Bengan' de'e Juannə' ben' bchoa benə' nis. Babebane' ladjo benə' guat ca', na' de'e na'ana' chac chone' milagr quinga.

¹⁵ Nach yebalə benə' gosə'əne': —Naque' profet Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'.

Nach yebałə' gosə'əne': —Naque' to profet ben' choe' xtižə' Diozən' can' gwso'on de'e profet benə' ca' gwnitə' cana'.

¹⁶ Pero catə' bene Erodən' xtižə' benə' ca' na' gwne': —Bengan' de'e Juannə' ben' bena' mendad gosə'əchogue' yene', na' ńa'a babebane' ladjo benə' guat ca'.

¹⁷⁻¹⁸ Quinga goquə got Juannə'. Erodən' beque'e Erodiasən' ca xo'ole', len Erodiasən' naque' xo'olə Lip biše'enə'. Na' Juannə' gože' Erodən': "Malən' beno' beca'o no'ol che benə' bišo'ona' par naque' xo'olo'." Na' de'en gož Juannə' Erodən' ca', de'e na'ana' Erodən' bene' mendad gosə'əzene' Juannə' na' gosə'əgüe'ene' ližyan', na' boso'očheje' ńi'a ne'e ca' gden.

¹⁹ Erodiasən' gwlo'olaže'e Juannə' por ni che de'en gože' Erodən' ca', na' gone'ene' gote'ene', pero bito goquə. ²⁰ Erodən' gocbe'ine' de que Juannə' zdaczə' licha na' de que naque' to benə' güen. De'e na'ana' bžeb Erodən' gone' mendad so'ote' Juannə' na' de'e na'ana' bito be' Erodən' latjə bi gone no'olən' Juannə'. Na' la'anə'əczə bitotec gwyejni'i Erodən' bi de'en gwna Juannə', bebeine' bzenague' xtiže'enə'. ²¹ Pero na' gotə' to latjə par got Erodiasən' Juannə'. Cata'ən gwyeye'i Erodən' iz, bene' to lhi par benə' gwnabia' che' ca', na' par benə' gwnabia' che soldad ca', na' par benə' blao ca' nitə' Galilean' gan' chnabi'ene'. ²² Bi'i no'ol che Erodiasən' gwyo'obo' lo'o cuart gan' chsa'o benə' ca' na' bya'abo'. Na' lechguale bebei Erodən' na' len benə' ca' chsa'olen le' txen can' bya'abo'. Nach Rei Erodən' gože'ebə': —Gwňab bitə'atezə de'en che'endo' na' gona'an.

²³ Na' bene' lyebe len lebo' bzoe' joramēt de que əgwnežjue'ebo' bita'atezə de'e ənabebo' le' la'anə'əczə ša gašjə nasyon gan' chnabie'enə'. ²⁴ Nach bechojbo' na' gožbo' xna'abo'onə': —¿Bin' ənabda'ane' gone'?

Nach xna'abo'onə' gože'ebo': —Gwñabene' gone' le' yichj Juanñə' ben' bchoa benə' nis.

²⁵ Nach le'e beyo'oseste bi'i no'olən' gan' chaolen rein' benə' ca' yela', na' gožbo' rein': —Ben nada' na'atec na'a yichj Juanñə' ben' bchoa benə' nis bžian to lao plat.

²⁶ Nach rein' gwzochgue' trist catə' beyož gož bi'i no'olən' le' ca', pero na' bačhlə bzoe' joramēt len lebo' lao benə' ca' zjənaquə combidən'. De'e na'anə' benšaze' can' gwñabe bi'i no'olən' le'. ²⁷ Nach le'e bente rein' mendad šej to soldad žjəčhogue' zelao yen Juanñə' na' əgwži'e yichje'enə' to lao plat. ²⁸ Nach gwyej soldadən' ližya gan' de Juanñə' jəčhogue' yene'enə' na' bži'en to lao plat. Nach beyožen' jəyenežjue'en bi'i no'olən', na' bi'i no'olən' bnežjwbo'on xna'abo'on.

²⁹ Catə' gwse'ene disipl che de'e Juanñə' de'en goquən', jəsyə'əxi'e cuerp che'enə' na' jəsə'əcuše'en.

Jeso'osən' bguaogüe' gueyə' mil benə' byo

³⁰ Na' catə' besyə'əzin disipl che Jeso'osən' gan' zoe'enə' gwso'elene'ene' dižə' can' jse'ene'enə', na' can' jəsə'ədixjui'e can' na Diozən'. ³¹ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e da, šejcho to latjə ga cui no nla' zjencho šlož dezcanz.

Gwne' ca' cheda' benə' zan chsa'aš gan' nite'enə', na' cui goquə latjə par gao Jeso'osən' len disipl che' ca'. ³² Nach Jeso'osən' len disipl che' ca' gwso'e to lo'o barcw na' gosə'əlague'e nisda'onə' par besə'əzine' to latjə ga cui no nla'. ³³ Pero benə' zan besə'əle'ine' lega'aque' catə'ən gwsa'aque', na' besyə'əyombi'e Jeso'osən'. Nach gwsa'acco benə' ca' ū' yoguə' yež ca' zjəchi' galə'əzə əzja'aque' zaquə' galən' əžin Jeso'osən' len disipl che' ca' na' byobəch besə'əzine' cle ca Jeso'osən' len disipl che' ca'. ³⁴ Na' catə' besə'əzine' cho'a nisda'onə' Jeso'osən' ble'ine' benə' zan ca' na' beyašə'əlaže'e lega'aque', cheda' gocbe'ine' de que zjənaque' ca xilə' ca' bian' cui no xane de. Na' Jeso'osən' bzejni'ine' lega'aque' de'e zan. ³⁵ Na' catə'bachexjw že'enə' gosə'əbigua' disipl che' ca' laogüe'enə' na' gwse'ene': —Bachal na'a na' zocho to latjə ga cui no nla'. ³⁶ Bitobi de che benə' quinga par ase'ej əsa'ogüe'. Bzeišgueiga'aquene' dižə' nich žjəya'aque' yež ca' de'en zjəchi' galə'əzə par nich žjəsə'əxi'e de'e se'ej əsa'ogüe'.

³⁷ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e gwnežjo de'e sa'ogüe'.

Na' gwse'ene': —¿Eche'endo' šejcho žjəxi'icho tmil pes yetxtilən' par əgwnežjwchon əsa'o benə' quinga?

³⁸ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Balə yetxtil chechon' de? Le'e güiašc.

Na' catə' gosə'ənežene', gwse'ene': —Gueyə' yetxtil na' chopə bel ya'a.

³⁹ Nach ben Jeso'osən' mendad gosə'əbe' benə' zan ca' lao yixye daquə'əna', xonj güeje'. ⁴⁰ Na' besə'ədobə to gueyoa güeje' na' ūyon güeje' gosə'əbi'e lao daquə'əna'.

⁴¹ Na' Jeso'osən' gwxi'e yetxtil ca' gueyə' na' bel ya'a ca' chopə, na' bgüie' yobalə be'e yelə' choxcwlen che Diozən' na' bzojje' yetxtilən'. Na' bnežjue'en disipl che' ca' par gwso'e che che benə' ca'. Leczə ca' bene' len bel ya'a ca' chopə, na' gwso'e che yoguə' benə' ca'. ⁴² Yogue'e gwsa'ogüe'en xte ca gwse'eljene'. ⁴³ Na' pedas yetxtil ca' na' bel ya'anə' besyə'əga'an bosyo'otobe'en, na' gwsa'aquən ūžin žomə. ⁴⁴ Na' benə' ca' gwsa'o yetxtilən' na' bel ya'anə' zjənaqua' gueyə' mil benə' byo cui cuent no'olə na' cui cuent bidao'.

Jeso'osən' gwze'e lao nisda'onə'

⁴⁵ Gwde na' Jeso'osən' bene' mendad yesyə'əyo'o disipl che' ca' lo'o barcon' par yesyə'əbialaogüe' yesyə'əlague'e yešla'alə nisda'onə' par yesyə'əzine' Betsaidan', žlac ne'e bega'an le' bzeine' benə' zan ca' dižə'. ⁴⁶ Na' catə' beyož bzei Jeso'osən' benə' ca' dižə', gwloe' to lao ya'a par jene' orasyon. ⁴⁷ Na' catə' gol, barcon' gan' zesyə'əyo'o disipl che' ca' bazdan gwcholte nisda'onə', na' yetozə Jeso'osən' bega'anə' lao ya'anə'. ⁴⁸ Na'

ble'ine' de que naquən zdebə par yesə'əžiguə'əche' barcon' Ɂchedə' chečhj be'enə' clelə. Na' do šbal beyetj Jeso'osən' ya'anə' na' gwze'e tlao nisda'onə' na' gwyeye' galən' zja'ac disipl che' ca'. Na' bene' ze te yešla'alə galən' zja'aque'. ⁴⁹ Pero na' catə' besə'əle'ine' le' zde' lao nisda'onə' gwsa'aquene' de que naque' to benə' guat, na' gwso'osye'e. ⁵⁰ Yogue'e besə'əle'ine' le' na' besə'əžebchgię'. Pero na' le'e bolgüižte' Ɂlega'aque' na' gože': — Leyebei, nada'ana'. Bito žeble.

⁵¹ Nach beyo'e Ɂlo'o barcw Ɂchega'aque'enə' na' le'e gwlezte be'enə'. Na' Ɂlechguale besyə'əbanene', ⁵² la' bito gwsa'acbe'ine' non' naquə Jeso'osən' la'aŋə'əczə bguaogüe' benə' zan ca' len gueyə'əza yetxtilən' Ɂchedə' nezjənčhol yichjla'aždaoga'aque'enə'.

Jeso'osən' beyone' benə' chsa'acšene benə' nitə' Genesaretən'

⁵³ Na' catə' beyož besyə'əlague'e nisda'onə', besə'əžine' gan' mbane Genesaretən'. Na' besə'əchoje' barcon' na' boso'očheje'en cho'a nisda'onə'. ⁵⁴ Na' ze'e besyə'əchoje' barcon' catə'əczlə besyə'əyombia' benə' ca' ūa' Genesaretən' Jeso'osən'. ⁵⁵ Na' gwsa'ašdoe' yoguə' yež ca' zjəčhi' doxen gan' mbane Genesaretən', na' gosə'əče'e yoguə' benə' ca' chsa'acšene zjəxəoateze' lao xcamga'aque'enə' par jso'ene' gan' gwse'enene' rson zo Jeso'osən'. ⁵⁶ Na' gata'ətezə gwyej Jeso'osən' ūa lao' syoda, o ūa lao' yež ca', con boso'onite'e benə' ca' chsa'acšene do cho'a nezən' na' gwsa'atə'əyoine' Jeso'osən' ūa güe'e latjə yesə'əgane' lachga lox xadon Ɂche'enə'. Na' yoguə' benə' ca' gosə'əgan len besyə'əyaquene'.

7

De'e mal de'en chchoj yichjla'ažda'ochon' chonən manch la'ažda'ochon'

¹ Baləbenə' fariseo ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' gwsa'aque' Jerosalennə' na' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən'. ² Na' catə' besə'əle'ine' de que balə disipl che Jeso'osən' bito bosyo'one'e zan las ze'e sa'ogüe', na' gwsa'ogüe' xya contr disipl ca' lao Jeso'osən'. ³ Ca naquə costombr che yoguə' neto' benə' Izrael na' mazəchlə che benə' fariseo ca' benə' ca' leczə zjənaquə benə' gwlaž Ɂcheto', bito chsa'ogüe' ūa cuiňə' yosyo'one'e zan las, la' can' naquə costombr de'en gosə'ənao de'e xaxta'oto' ca'. ⁴ Catə' chja'aque' gan' chac ya'anə' na' catə' chesya'əžine' ližga'aque' bito chsa'ogüe' xte catə'əch bagwsa'a gosə'əyib cuinga'aque'. Na' dech de'e zan costombr de'e chəsə'ənaogüe' ca de'en chso'one' xi'ilalažə' tas plat Ɂchega'aque' ca' na' yesə' de ya, na' no mes Ɂchega'aque' segon can' na costombr golən'. ⁵ De'e na'anə' benə' fariseo ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' gwse'e Jeso'osən': — Bixčhen' disipl chio' ca' bito chesa'ənaogüe' costombr ca' de'en bosyo'ocua'ənlen de'e xaxta'occo ca' chio'o? Bixčhen' cui chosyo'one'e zan las antslə ze'e sa'ogüe' can' chonto'?

⁶ Nach Jeso'osən' gože' Ɂlega'aque': —Naquən de'e li can' bzoj de'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana' che le'e benə' goxoayag. Bzoje'en nan:

Benə' Izrael ca' chəsə'əne' de que nada' Diozən' chso'elaogüe'e pero Ɂlo'o yichjla'aždaoga'aque'enə' chesə'əgue'ine' nada'.

⁷ Bitobi zejen de'en chəsə'əne' chso'elaogüe'e nada',

Ɂchedə' la' choso'osed choso'olo'ine' benə' costombr de'en gwsa'aližažə' benəčħən'.

⁸ Le'e chbejyichjle de'en non Diozən' mendad gonle na' con naozechle costombr golə de'en əbxe benəčħən', ca de'en chi'ichgua yichjle cheyible no yesə' na' no tas plat chele zan las ze'e gwchinlen na' chi'ichgua yichjle gonle de'e zjənac ca'.

⁹ Na' goze'e Jeso'osən' Ɂlega'aque': — Echaquele güenchguan' chonle chbejyichjle de'en non Diozən' mendad gonle parzə nich naole costombr Ɂchelen'? ¹⁰ Le'e nale de que chzenagle che de'en bzoj de'e Moisezən'. De'e Moisezən' bzoje' can' gož Diozən' le', nan: "Le'e gwnežjo yelə' bala'ən xaxna'ale." Na' leczə bzoje': "Notə'ətezle ūa chžia chnitə'əle xaxna'ale cheyalə' gatle." ¹¹ Pero na' le'e nale de que nota'ətezə benə' guac ye'e xaxne'enə': "Bitoch gaquəlena' le'e Ɂchedə' yoguə' mech o bien de'en naquə gona'

par gaquəlena' le'e naquən Corban" (zeje dižə' naquən che Diozən'). ¹² Na' šə ca' ye'e xaxna' be'enə', le'e natele de que bitoch cheyalə' gaquəlene' xaxne'enə'. ¹³ Na' de'en naozechle costombr golə chele de'en nale naquə de'e žialaoch, bachonle lei che Diozən' ca to de'e cui bi bi zaque'e. Na' de'e zan de'e zjənaquə ca de'e quinga chonle.

¹⁴ Nach Jeso'osən' bolgüiže' benə' ca' zjənžaguən' par gosə'abigue'e laogüe'enə', na' gožə' lega'aque': —Yoguə'ale le'e gwzenag de'en nga ənia' le'e nich ſejni'ilen. ¹⁵ Bito ənacho de que de'en che'ej chaochon' chonən manch la'aždaochon'. De'e mal de'en chchoj yichjla'ažda'olen' lennə' chonən manch la'ažda'olen'. ¹⁶ Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag.

¹⁷ Catə' beza' Jeso'osən' gan' nitə' benə' ca' na' beyo'e ližə'enə' disipl che' ca' gosə'ənəbene'le' bi zejen jemplən'. ¹⁸ Nach gožə' lega'aque': —Elezə lenle bito chejni'ile de que de'en che'ej chaochon' bito gaquə gonən manch la'ažda'ochon'? ¹⁹ De'en che'ej chaochon' bito cho'on yichjla'ažda'ochon' sino que chjche'en lo'o le'echon' na' chžin or cheden.

(Can' gwne' blo'e de que yoguə' yelə' guaon' zjənaquən güen par gaochon.) ²⁰ Na' gwne': —De'en chchoj yichjla'ažda'olen' lennə' chonən manch la'ažda'olen'. ²¹ Na' lo'o yichjla'aždao' benəch na'anə' chchoj yoguə' xbab mal quinga, ca de'en nan yesə'əgo'o xtoga'aque' na' yesə'əbejyichjə' no'ol chega'aque' o be'en chega'aque' par yesə'əzolene' benə' yoblə, na' ca de'en nan so'ote' benə'. ²² Na' leczə lo'o yichjla'aždao'benəch na'anə' chchoj xbab mal de'en nan yesə'əbanga'aque' bi de'e de che benə', na' yesə'əzelaže'e bi de'e de che benə', na' so'one' de'e mal, na' yesə'əxoayague' benə', na' so'onləne' cuerp chega'aque'enə' de'en naquə de'e yelə' zto', na' sa'acxi'i ljuežjga'aque', na' yoso'ožia yoso'onite'e ljuežjga'aque', na' sa'alaže'e na' nan so'one' de'en cui zaque'e. ²³ Yoguə' de'e mal ca' de'en zjənac ca' chchojən yichjla'aždao' benə', na' chac manch la'ažda'oga'aque'enə'.

To no'olə cui naque' benə' Izrael chonlilaže'e Jeso'osən'

²⁴ Beza' Jeso'osən' latjən' len disipl che' ca' par ja'aque' galə'əzə gan' mbane Tiro na' Sidon. Na' gwso'e to lo'o yo'o na' bito gone'e Jeso'osən' no əneze gan' nite'enə', pero bia'aczə bito goquə yesə'əcuašə' cuinga'aque'. ²⁵⁻²⁶ Na' zo to no'olə Sirofenisia benə' chšil dižə' griego na' zo to bi'i no'ol che' yo'o yaz de'e xio'on yichjla'ažda'obo'onə'. Na' lgüegwza bene no'olən' rson gan' zo Jeso'osən', na' gwyeye' bzo xibe' lao Jeso'osən'. Na' gotə'əyoine' Jeso'osən' yebeje' de'e xio' ca' yo'o yaz yichjla'aždao' xi'inə' no'olən'. ²⁷ Pero na' Jeso'osən' gožə'ene': —Cheyalə' güe'echo latjə zgua'atec əsa'o bi'i checho ca' na' techlə əgguao xico'ochon', chedə' bito naquən güen yeca'acho yelə' guao che xi'inchon' na' əgwnežjwchon gao xico'ochon'.

²⁸ Na' gocbe'i no'olən' bsaqua'əlebe Jeso'osən' benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael ca beco', nach gožə'ene': —Leiczədon' Xana'. Pero xico'occo ca' bian' nitə' xan mesən' guaqua əsa'ob pedas yelə' guaon' de'en choso'osan xi'incho ca' lao yon'.

²⁹ Nach Jeso'osən' gožə'ene': —No'olə, güenchguan' bagwnao'. Guaqua yeyejo' ližo'. Babechoj de'e xio' de'en gwyo'o gwyzaz yichjla'aždao' xi'inə'ona'.

³⁰ Na' catə' bezin no'olən' ližə'enə', xi'inə'na' debo' lao xcambo'onə' na' babechoj de'e xio'ona' gwyo'o gwyzaz yichjla'ažda'obo'ona'.

Jeso'osən' beyone' to benə' ncuež nague' na' leczə bito goquə əne' binlo

³¹ Gwde na' Jeso'osən' len disipl che' ca' besa'aque' latjən' gan' mbane Tiro na' besyə'ədie' gan' mbane Sidonna' na' yež ca' zjəchi' gan' mbane Decapolis par besyə'əžine' nisdao' Galilean'. ³² Na' galə'əzə nisda'onə' besyə'əžague' benə' ca' zjənche'e to benə' cuež na' leczə bito goquə əne' binlo, na' gwsa'atə'əyoine' Jeso'osən' əxoa ne'enə' be'enə' par nich yeyakuene'. ³³ Jeso'osən' gwçhe'ene' partlə gan' cui no benə' nitə' na' bzeb xbene'enə' lo'o nag be'enə' chopə la'a, na' btop xene'enə' xbene'enə' nach gwdane' ložə' be'enə'. ³⁴ Nach Jeso'osən' bgüie' yobalə, na' gwcu'aalaže'e gwne': —Efata! —zeje dižə' "jByaljo!".

³⁵ Nach byaljo nag be'enə', na' leczə lože'enə' beyaqueren, na' goc gwne' binlo.
³⁶ Na' Jeso'osən' bene' mendad len benə' ca' cui so'e dižə' che de'en babene', pero mazəchla gwso'one' gwso'e dižə' chei. ³⁷ Na' lechguale besyə'ebane benə' ca' na' gwse'e ljuežjga'aque': —Chac chone' yoguə'elol na' yoguə' de'en chone' chone'en binlo. Chone' par nich chesya'ayene benə' cuež ca' na' par nich chesya'ayene benə' mod ca'.

8

Jeso'osən' bguaogüe' tapa mil benə'

¹ Na' goquən' besə'əžag benə' zan gan' zo Jeso'osən', na' bito bi de chega'aque' par əsa'ogüe'. Nach Jeso'osən' goxe' disipl che' ca' na' gože' lega'aque': ² —Lechguale cheyašə'əda' benə' quinga. Bagoc šonə ža nite'e nga len chio'o, na' bitobi de de'e əsa'ogüe'. ³ Ša yosa'aga'aca'ane' sin cui bi əgwnežjua' əsa'ogüe', gosyə'əcholene' tnezən', la' bale' za'aque' zita'.

⁴ Nach disipl che' ca' gwse'ene': —Gan' zocco nga naquən to latjə ga cui nono nla'. ¿Gaxa əželecho de'e əsa'o yoguə' benə' zan quingan'?

⁵ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Balə yetxtil chechon' de?

Nach gwse'ene': —Gažən.

⁶ Nach Jeso'osən' bene' mendad yesə'əbe' benə' ca' lao yon'. Na' bexə'e yetxtil dao' ca' gažə na' be'e yelə' choxwlən che Diozən'. Nach bzoxje'en bnežjue'en disipl che' ca' par gwso'e che yoguə' benə' ca'. ⁷ Na' leczə de to əhopə bel ya'a dao', na' Jeso'osən' be'e yelə' choxwlən che Diozən' por lega'aquəb, nach bene' mendad len disipl che' ca' əso'e che benə' ca'. ⁸ Na' yogue'e gwsa'ogüe' xte ca gwse'eljene'. Nach pedas ca' de'en besyə'əga'ənnə' bosyo'otobə disipl ca' len, na' gwsa'aquən gažə žomə. ⁹ Na' benə' ca' gwsa'o yetxtilən' len bel ya'anə' zjənaquə do tapa mile'. Gwde na' bosa' Jeso'osən' lega'aque'. ¹⁰ Nach le' gwyo'e to lo'o barcw len disipl che' ca' na' ja'aque' distrit gan' nzi' Dalmanota.

Benə' fariseo ca' gosənabene' Jeso'osən' gone' to de'e yesə'əle'ine' le'e yoban'

¹¹ Na' besə'əžin balə benə' fariseo gan' zo Jeso'osən' na' gwzolao gwsa'acyože'ene'. Na' gosə'əñabene' le' gone' to milagr de'e yesə'əle'ine' le'e yoban' gwsa'aquene' šə cui gaquə gone'ennə'. ¹² Jeso'osən' gwcua'alaže'e na' gože' lega'aque': —Le'e mbanle na'a chnablə gona' to de'e le'ile le'e yoban' par nich ənezele šə Diozən' bsele'e nada'. Pero de'e li chnia', le'e, bitobi bi gona' de'e le'ile le'e yoban'.

¹³ Na' beyož gwna Jeso'osən' ca' beze'e len disipl che' ca' gan' nitə' benə' ca', na' besyə'əyo'e lo'o barcon' na' besyə'əlague'e yešla'alə nisda'onə'.

De'en chsed chlo'i benə' fariseo ca' gwxaquə'əleben ca xna' cuazin'

¹⁴ Na' disipl che' ca' gwsa'acbe'ine' de que gwsa'anlaže'e əso'oxe'e yetxtil de'en əsa'ogüe'. Toga yetxtilən' de chega'aque' lo'o barcon'. ¹⁵ Nach Jeso'osən' bene' mendad len lega'aque' gože': —Legapə cuidad len xna' cuazi che benə' fariseo ca' na' che benə' ca' chso'on txen len Erodən'.

¹⁶ Pero disipl che' ca' bito gwse'ejni'ine' bi zejen de'en gože' lega'aque' ca', nach gwse' ljuežjga'aque': —Gwne' ca' əchedə' gonlažə'əcho gua'acho yetxtilən'.

¹⁷ Jeso'osən' gocbe'ine' can' gwse'e ljuežjga'aque', nach gože' lega'aque': —Bixchen' chonle xbab che yetxtilən' de'en gonlažə'elen'? ¿Ecabinə' šejni'ile bi zeje de'en gwnia' le'e? ¿əna' bito chonle xbab chei? ¿Ebia'aczə ne'e nchol yichjila'ažda'olen'? ¹⁸ ¿Ebito chle'ile de'en chona'? na' ¿əbito chenele de'en chzejni'ida' le'e? ¿Ebito za'alažə'əle milagr de'en babena'? ¹⁹ Catə'ən bguaogua' gueya'a mil benə' byo len gueya'əzə yetxtil dao' ¿balə žomə pedas yetxtilən' botoble de'en besyə'əga'an?

Nach gwse'ene': —Šižin žomən'.

²⁰ Na' gozna Jeso'osən': —Catə' bguaogua' tapa mil benə' byo len gažə yetxtil ¿balə žomə pedas yetxtil ca' botoble de'en besyə'əga'an?

Nach gwse'ene': —Gažə žomən.

²¹ Nach gože' lega'aque': —¿Ebia'aczə bitonə' šejni'ile bi zejen de'en gwnia' le'e?

Jeso'osən' beyone' jelao to benə' lchol yež de'en nzi' Betsaida

²² Gwde de'e ca' besə'əžine' Betsaidan'. Na' benə' Betsaida ca' jso'e to benə' lchol lao Jeso'osən', na' gwsa'atə'əyoine' le' cane'ene' par nich yele'ine'. ²³ Na' Jeso'osən' bex'e na' be'enə' na' gwche'ene' fuerlə yežən' na' gwdeb xene'ena' jlao be'enə' nach gwdane'ene'. Nach gwnabene' le' šə bachac le'ine' latə'. ²⁴ Benə' lcholən' bgüie' na' gože' Jeso'osən': —Chle'ida' benə' can' chle'icho yag ca', pero chesə'əde'.

²⁵ Nach Jeso'osən' gwdane' jlao be'enə' de'e yobla, nach be'enə' bgüiayane'e, na' beyaque jelaogüe'enə' na' bele'ine' binlo. ²⁶ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Bito šejo' lao' yežən', na' nic no yo'o can' babena' len le'.

Na' bose'ene' beyej liže'enə'.

Bedən' gwne' che Jeso'osən' de que Diozən' bsele'ene' par gaquəlene' benə' ca' bagwleje' par zjənaque' nasyon che'enə'

²⁷ Na' Jeso'osən' len disipl che' ca' gwsa'aque' ja'aque' yež ca' de'en zjəchi' gan' mbane Sesarea de Filipo. Na' lao zja'aque' tnezən' Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —¿Bi chesə'əna benə', non' naca' nada'?

²⁸ Nach gwse'ene': —Bale' chesa'əne' de que naco' de'e Juan ben' bchoa benə' nis. Na' yebale' chesə'əne' de que naco' profet Liaz ben' be' xtižə' Diozən' cana'. Na' yebale' chesə'əne' de que naco' yeto profet benə' leczə be' xtižə' Diozən' cana'.

²⁹ Nach gože' lega'aque': —¿Chexa le'e? ¿bi nale non' naca' nada'?

Nach Bedən' gože'ene': —Le' naco' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəleno' neto' bagwleje' par naquəto' nasyon che'enə'.

³⁰ Nach Jeso'osən' bene' mendad len lega'aque' de que ni toe' cui əso'e dižə' de que len' naque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' benə' ca' zjənaquə nasyon che'enə'.

Jeso'osən' gwdiçjue'ine' disipl che' ca' de que gate'

³¹ Nach gwzolao Jeso'osən' bsed blo'ine' disipl che' ca'. Na' bzenene' lega'aque' de que de'e zan cheyalə' chi' saquə' le' naque' ben' bselə' Diozən' golje' benəch. Na' gwne' de que benə' golə benə' blao che nasyon Izrael cheton' na' benə' gwnabia' che bxoz cheto' ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' bito se'ejle'e che'. Nach gože' disipl che' ca' de que benə' blao ca' so'ote'ene', pero na' yeyon ža yebane' ladjo benə' guat ca'. ³² Yoguə' de'e ca' gož Jeso'osən' disipl che' ca' clar. Nach Bedən' gwleje' Jeso'osən' latə' dao' ca'alə par gwdiłe'ene'. ³³ Pero na' Jeso'osən' gwyechje' na' bgüie' disipl che' ca' na' gwdiłe' Bedən', gože' gwxiye'enə' de'en chnabia' yichjla'aždao' Bedən': —Gwchi'ižə' ca'alə Satanas.

Nach gože' Bedən': —Chono' xbab che de'en chacdo' gaquən güen na' bito chono' xbab naquən' chene'e Diozən' gaquə.

³⁴ Nach Jeso'osən' goze'e disipl che' ca' na' yeziqə'əchlə benə' ca' zjənžaguən' gože': —Notə'ətezle šə chene'ele gonlilažə'əle nada' na' gwzenagle chia', cheyalə' əchojyichjile de'en chene'ele goncunle par nich gonle con can' chene'e Diozən', na' bitobi gaquele che de'en chi' saquə'əle la'anə'əczə šə so'ot benə' le'e to le'e yag coroz, con gonlilažə'əle nada' na' gwzenagle chia'. ³⁵ Na' notə'ətezə benə' chaquene' gone' par nich cui chi' saque'e o par nich cui no so'ot le', be'enan' cuiayi'. Na' notə'ətezə benə' chsanlažə' cuine' chi' saque'e o so'ot benə' le' chedə' chonlilažə'e nada' na' chedə' chejle'e dižə' güen dižə' cobə chia'anə', be'enan' əbane' zejlicane. ³⁶ Bitobi de'e güen gaquə che to benə' la'anə'əczə nabi'e doxen yežlyon' šə cuiayi'e zejlicane. ³⁷ La' bita'ətezə de'e gate' che' bito gaquəlenən le' par nich cui cuiayi'e zejlicane. ³⁸ Notə'ətezle šə cheto'ile chia' na' che xtižə'anə' lao benə' güen de'e mal ca' benə' ca' cui chso'elao' Diozən', leczə ca' nada' yeto'ida' chele, nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja'benəch. Yeto'ida' chele catə'ən yida' de'e yobla nsa'a yelə' chey che'eni' che Xa' Diozən' na' nchi'a angl chia' ca'.

9

¹ Nach goze'e Jeso'osən' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e de que balle cabinə' gatle cata'ən le'ile can' gon Diozən' əgwlo'e yelə' guac xen che'enə' par nabi'e benachən'.

Jeso'osən' goque' ca to de'e chey che'en'

² Gwde əop əa gwna Jeso'osən' de'e ca', gwche'e Bedən' len Jacobən' len Juannə', con lega'acze' ja'aque' to lao ya'a sibə. Na' lao nite'e lao ya'anə' besə'əle'ine' beža' can' goquə Jeso'osən'. ³ Na' xalane'enə' goctitən na' beyaquən šyiš xilə' juisy. Beyaquən šyiš xilə' juisyəch cle ca che notə'atezəchlə benə' chac chib lacha' yežlyo nga. ⁴ Na' besə'əle'ine' Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana' na' leczə besə'əle'ine' de'e Moisezən' chso'elene' Jeso'osən' dižə'. ⁵ Nach gož Bedən' Jeso'osən': —Xanto', güenchgua zocho nga na'a. ¿Egüe'endo' gonto' šonə ranš?, ton par le', na' ton par Moisezən' na' yeton par Liazən'.

⁶ Gože'ene' ca' cheda' bito bene' xbab che de'en gože' tant besə'əžebe'. ⁷ Nach betj to bejw bcuašə'ən lega'aque', na' lo'o bejon' gwse'enene' gwna Diozən': —Benga Xi'inə' ben' chacchgüeida' chei. Che le'enə' le'e gwzenag.

⁸ Na' choso'ogüiate' ca' cata'əczla con cuich no no besə'əle'ine' sino yetozə Jeso'osən'.

⁹ Na' gwde na' lao chesya'əyetje' ya'anə', Jeso'osən' bene' mendad len lega'aque' cui no no əso'elene' dižə' che de'en babesə'əle'ine'ena' xte cata'əch so'ot benə' ca' Jeso'osən' ben' bselə' Diozən' golje' benach na' yebane' ladjo benə' guat ca'. ¹⁰ De'e na'anə' bito bi dižə' gwso'elene' yeziqə'əchlə benə'. Pero bito gwse'ejni'ine' bi zejen xtižə' Jeso'osən' de'en gwne' yebane' ladjo benə' guat ca' na' gosə'ənəabe' ljuežjga'aque' bi zejennə'. ¹¹ Nach gwse'e Jeso'osən': —Benə' ca' choso'osed choso'olo'ine' lein' choso'osedene' neto' de que zgu'a'atec profet Liazən' ben' gwzo cana' cheyalə' yide' lao yežlyo nga de'e yoblə antslə ze'e yidə ben' əselə' Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'. ¿Bixchen' chesa'əne' ca' ū?

¹² Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e liczə can' chesa'əne' de que profet Liazən' ben' gwzo cana' ɬeteque' yide' de'e yoblə par yeyone' yoguə'əloł de'en cheyalə' yeyac. Na' leczə ca' nyoj Xtižə' Diozən' nan de que ben' əselə' Diozən' galje' benach na' de'e zan de'e chi' saque'e. Benachən' so'onene' le' ca'aczə to benə' cui bi bi zaque'e. ¹³ Pero na' əchnia' le'e de que babidə ben' bedəyen can' ben Liazən' na' benə' Izrael gwlaž checho ca' gwso'onene' le' con ca gwse'enene' can' nyoj Xtižə' Diozən' gaqua.

Beyon Jeso'osən' to bi'i yo'o yaz de'e xio'

¹⁴ Na' cata' besya'əžine' gan' besya'əga'an̄ disipl ca' yela', besə'əle'ine' benə' zan, zjənyečje' disipl ca'. Na' leczə nita' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' chsa'acyože' disipl che Jeso'osən'. ¹⁵ Nach cata' besə'əle'i yoguə' benə' ca' nžaguən' Jeso'osən' besya'əbanchgüeine'. Nach gwsa'acdoe' jəsə'əšague'ene' na' gwso'olgüiže'ene'. ¹⁶ Nach Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —¿Bi dižə'ən cho'elenle benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein'?

¹⁷ Nach entr benə' ca' zjənžaguən' toe' gože'ene': —Xana', nchi'a xi'inə' nga. Yo'o yaz de'e xio'on yichjla'ažda'obo'onə' na' chonən par nich nacbo' mod. ¹⁸ Na' gata'atezə zobo' cata' chnizən ɬebo' chchixən ɬebo' lao yon', na' chla' bžin' cho'abo'onə', na' chaoyejə leybo'on na' chatbo' šlat. Bagota'ayoida' disipl ɬio' ca' par nich yesya'əbeje' de'e xi'onə' yo'o yaz yichjla'ažda'obo'onə', pero bito gwsa'aque' yesya'əbeje'en.

¹⁹ Nach gož Jeso'osən' benə' ca' ū'anə': —Le'e nita'əle nga, ¿bixhexan' cui chejle'ele chia'? Bachac ssa zoa' napa' yelə' chxenlažə' len le'e. ¿Batxan' šeje'ele chia'?

Nach gože' xa bida'onə': —Doa' xi'inə' nga.

²⁰ Na' cata' zjso'ebō' lao Jeso'osən', ble'i de'e xio'onə' Jeso'osən' na' bnizən bida'onə', na' benən par nich lechguale gwyazbo' ūonnə', na' bčhix btolən ɬebo' lao yon', xte bla' bžin' cho'abo'onə'. ²¹ Nach Jeso'osən' gože' xabo'onə': —¿Šna bagoc chacbo' ca'?

Nach xabo'onə' gože' Jeso'osən': —Dezd bida'otebo'. ²² Zan las ben de'e xi'onə' par ječhazbo' do lao yi' na' bxopən ɬebo' do lo'o nis par gatbo'. Šə bi de'e guac gono' par gaquəleno' neto', beyašə'əlažə'əšguei neto'.

²³ Jeso'osən' gože'ene': —Šə chejli'o ćhia', goyona'abo', la' chac chona' bitə'atezə, con šə chejli'o ćhia'.

²⁴ Nach ćabo'onəl' le'e gožte' Jeso'osən': —Chejli'a ćhio'. Goclenšga nada' par nich šeje'echa' ćhio'.

²⁵ Na' catə' Jeso'osən' ble'ine' bachesə'əžag benəl' zan, nach gwdile' de'e ćxio'onəl', gože'en: —De'e ćxio', chono' par nich bi'i nga nacbo' mod na' ncuežbo'. Chona' mendad yečhojo' yichjla'aždao' bi'i nga na' cuatəch yeyazo' de'e yoblə.

²⁶ Nach de'e ćxio'on bgosya'an ćlebo' na' benən par nich lechguale fuert gwyazbo' šonnəl' de'e yoblə nach bechojən ćlebo' na' bocua'aŋən ćlebo' ca'acza to bi'i guat. Na' benəl' zan gosə'ane' de que gotbo'onəl'. ²⁷ Pero na' Jeso'osən' bexə'e na'abo'onəl' par bezoža'abo'.

²⁸ Nach Jeso'osən' gwyo'e to lo'o yo'o na' disipl ćhe' ca' gosə'əbigue'e gan' zo toze', na' gwse'ene': —¿Bixchexaczxan' cui goquə yebjejtə' de'e xi'onəl' ža?

²⁹ Nach gože'lega'aque': —Par nich gaquə yebjejtə' de'e ćxio' ca' de'en zjənaquə ca de'en bebeja' yichjla'aždao' bi'i nga, cheyaləl' co'o gwchejle cui ye'ej gaole nich gontezə gonle orasyon.

De'e yoblə gwdixjue'e Jeso'osən' de que gate'

³⁰ Na' catə' besa'aque' latjən' besyə'ədie' gan' mbane Galilean', pero Jeso'osən' bito gone'ene' yesə'əneze benəl' gan' zoe'. ³¹ Con disipl ćhe' ca'azə əbsed əblo'ine'. Na' gože'lega'aque' de que le' naque' ben' bseləl' Diozən' golje' benəl'ch. Na' gaque' lao na' benəl' na' so'ote'ene', nach yeyon ža yebane' ladjo benəl' guat ca'. ³² Pero na' disipl ca' bito gwse'ejni'ine' dižəl' de'en be' Jeso'osən' na' besə'əžebe' par yesə'ənabene' le' bi zejen de'e gože'lega'aque'ene'.

Gwsa'acyožə disipl ćhe' ca' noe' naquə blaoch

³³ Jeso'osən' len disipl ćhe' ca' besyə'əzine' liž Jeso'osən' de'en zo Capernaunnəl', na' lao bazjənite'e liž'e'ena' gože'lega'aque': —¿Bi porən' chacyožle tnezən'?

³⁴ Nach disipl ćhe' ca' bito bosyo'oži'e xtiž'e'na', ćchedə' gwsa'quene' zto' de'en gwsa'acyožə entr lega'aque' noe' naquə blaoch. ³⁵ Gocbe'i Jeso'osən' xbab ćhega'aque'ene' na' gwchi'e na' goxe' disipl ćhe' ca' par gosə'əbigue'e laogüe'ene', na' gože'lega'aque': —Notə'ətezle šə chene'ele gacle benəl' blaoch, cheyaləl' gonle xbab ćhe cuinle de que bitobi zaquə'ele, na' cheyaləl' gaquəlen ljuežjle ca to mos.

³⁶ Nach goxe' to bidao' na' bzeche'abo' laoga'aque'ene' nach gwlene'abo', gože'lega'aque': ³⁷ —Šə chonle güen len bidao' nga o notə'ətezəchlə bidao' laogüe de'en chaquele ćhia', chonczle güen len nada'anəl'. Na' catə' chonle güen len nada', leczə chonczle güen len Diozən' ben' bseləl' nada'.

Ben' cui chon contr ćhio'o txenczən' chone' len ćhio'o

³⁸ Nach Juannəl' gože'ene': —Maestr, babežago' to benəl' cho'e la'onəl' par chebeje' de'e ćxio' de'en yo'o yaz yichjla'aždao' benəl' na' bžonto' gone' ca' ćchedə' bito chone' txen len ćhio'o.

³⁹ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Bito gwžonle gone' ca', ćchedə' notə'ətezə benəl' cho'e la'anəl' par gone' to milagr, bito gaquə bi əne' contr nada'. ⁴⁰ Šə to benəl' cui chone' contr ćhio'o, txenczən' chone' len ćhio'o. ⁴¹ Na' notə'ətezə benəl' gaquəlen le'e laogüe de'en naole nada' la'aŋəl' tbaszə nis goñe' ye'ejle, be'enəl' gon ca' de'e ćliczə gona' ca soe' mbalaz catə' yežine' yoban'.

Bito cheyaləl' goncho ca əxopə benəl' yoblə gone' de'e mal

⁴² Probchguazə ben' gon par nich əxopə to benəl' chonlilažəl' nada' gone' de'e mal, la'aŋəl'əczə ben' əxopən' cuitec bi zaque'e par len benachən'. Nca'alə xneze žaləl' yoso'očheje' yen ben' chon ca' to yej yišəl' na' žjəsə'əzale'ene' lo'o nisda'onəl' par gate' cle ca soe' gone' ca əxopəch benəl' so'one' de'e malən'. ⁴³ Šə de'en chonle len na'alenəl' chonən par nich əxople gonle de'e malən', güenchlə žaləl' əčhog na'alen' cle ca əxople gonle de'e malən'. Nca'alə xneze nacle benəl' na' chog yežinle lao Diozən' na'

əbanlezejlicane cle ca cuiayi'ilenlen txen lao yi' gabilən' de'en cui chyol. ⁴⁴ Zejlicane yesə'əžaglaochgua benə' ca' yesyə'əžin lao yi' gabilən' chedə' cuat yol yi'inə'. ⁴⁵ Na' šə de'en chonle len ni'alenə' chonən par nich əxople gonle de'e malən', güenchlə žalə' əchog ni'alen' cle ca əxople gonle de'e malən'. Nca'alə xneze yežinle lao Diozən' nacle benə' coj na' əbanlezejlicane cle ca cuiayi'ilenlen txen lao yi' gabilən' de'en cui chyol. ⁴⁶ Zejlicanen' yesə'əžaglaochgua benə' ca' yesyə'əžin lao yi' gabilən' chedə' cuat yol yi'inə'. ⁴⁷ Na' šə de'en chle'ile len jelaolen' chonən par nich əxople gonle de'e malən' yejni'alə žalə' cuejlen, chedə' nca'alə xneze nacle benə' lchol yežinle yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e na' əbanlezejlicane, cle ca cuiayi'ilenlen txen lao yi' gabilən'. ⁴⁸ Zejlicanen' yesə'əžaglaochgua benə' ca' yesyə'əžin lao yi' gabilən' chedə' cuat yol yi'inə'.

⁴⁹ Bxoz ca' chso'ose' zedə' lao xpelə' bia ca' choso'ozeye' chso'elaogüe'e Diozən' par nich belə'ən chaquən xi'iləžə'. Na' de'en chsi' Diozən' xneze chyi' chzaqua'əcho, chone' ca' par nich chaquəch yichjla'ažda' chio'o chonlilažə'əchone' xi'iləžə'. ⁵⁰ Nezecho de que zedə' naquən güen na' chonən par nich cui chbiayi' yid belə'ən, pero šə zedə'ən bitoch bi zxi' naquən, bitoch bi zaquə'ən na' bito gaquə goncho ca yeyaqən zxi' de'e yoblə. Na' par nich gacle ca zedə' de'en naquə zxi' cheyalə' gacle benə' la'ažda' xi'iləžə', na' so cuezle binlo len ljuežje.

10

Bito yela'acho be'en checho o no'ol checho par solencho benə' yoblə

¹ Jeso'osən' len disipl che' ca' besa'aque' Capernaunnə' na' ja'aque' yež ca' zjəchi' gan' mbane Jodean' na' yež ca' zjəchi' yešla'ələ yao Jordanə'. Na' besə'əžag benə' zan gan' zoe'enə', na' de'e yoblə bzejni'ine' lega'aque' con can' chzejni'iczene' lega'aque'. ² Nach balə benə' fariseo ca' gosa'əbige'e gan' zo Jeso'osən' par nich yesə'əbejene' dižə' de'e yesə'əchinen' contr le', na' gosə'ənabene' le' šə de lsens par benə' nšagna' yele'e xo'ole'. ³ Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Naquən' nyoj lei de'en bzoj de'e Moisezən'? ¿Bin' bene' mendad gonle?

⁴ Nach benə' fariseo ca' gwse'e Jeso'osən': —De'e Moisezən' be'e latjə əgwcəs ben' nšagna'anə' to act ga güe'en dižə' de que besyə'ələ'enə', nach cuejyichje' no'ol che'enə'.

⁵ Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e Moisezən' be'e latjə yela'a no'ol chele chedə' nacle benə' yichjla'ažda' žod. ⁶ Bablabczle can' nyoj Xtižə' Diozən' nan de que catə'ən gwxe yežlyon' Diozən' bene' benəčhən' benə' byo na' no'olə. ⁷ Na' լeczə nan: "Benə' byonə' le'e xaxne'e par əgwšagne'e si'e to no'olə. ⁸ Nach benə' ca' yoso'ošagna'anə' əsa'aque' tozə." De'e na'anə' bitoch əsa'aque' chropə benə', sino que əsa'aque' tozə benə'. ⁹ De'e na'anə' notono cheyalə' yola'a lega'aque' la' Dioz nan' banone' lega'aque' tozə benə'.

¹⁰ Na' catə' Jeso'osən' len disipl che' ca' besyə'əzine' yo'o gan' gosə'ənitə' disipl che' ca' gosə'ənabene' le' bi zejen de'en gože' benə' fariseo ca'. ¹¹ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Notə'ətezə benə' chela'a no'ol che'enə' par yeque'e no'olə yoblə tozəczə ca malən' chone' len de'en chon benə' chgo'o xtoi. ¹² Na' notə'ətezə no'olə yele'e be'en che'enə' par yeque'e benə' yoblə, leczə tozəczə ca malən' chon no'olən' len de'en chon benə' chgo'o xtoi.

Jeso'osən' bene' orasyon par bidao' ca'

¹³ Na' ja'ac benə' ajso'e bidao' lao Jeso'osən' par nich əxoa ne'enə' yichjga'acbo' na' gone' orasyon chega'acbo'. Pero disipl che' ca' gosə'ədile' benə' ca' zjsoa' bidao' ca'.

¹⁴ Catə' ble'i Jeso'osən' can' chso'on disipl che' ca', bže'e nach gože' lega'aque': —Le'e güe' latjə la'ac bidao' ca' laogua' nga, na' cui əgwžonle. Na' əchnia' le'e, benə' ca' choso'ozexjw yichjga'aque' lao Diozən' ca bidao' ca' choso'ozexjw yichjga'acbo' lao xaxna'aga'acbo' lega'acze'enə' chso'e latjə chnabia' Diozən' lega'aque'. ¹⁵ Bidao' ca' bito chso'on cuinga'acbo' xen, na' de'e li chnia' le'e, notə'ətezle šə cui yeyacle ca bidao' par güe'ele latjə nəbia' Diozən' le'e, bito gaquə yežinle yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e.

¹⁶ Nach Jeso'osən' gwlene' bida' ca' na' gwxoa ne'enə' yichjga'acbo'onə', na' bene' orasyon par lega'acbo'.

Beñə' güego' ben' goquə beñə' gwni'a be'elene' Jeso'osən' dižə'

¹⁷ Na' ze'e yesa'aque' latjən' to beñə' güego' gwsa'adoe' bžine' gan' zo Jeso'osən' na' bzo xibe'en lao Jeso'osən'. Na' gož'e'ene': —Maestr, le' naco' beñə' güen, gwna nada' bi de'en cheyalə' gona' par gata' yelə' mban zejlīcane chia'.

¹⁸ Na' par nich gonch be'enə' xbab che de'en gwne', Jeso'osən' gož'e'ene': —*Zixchen'* nao' de que beñə' güen nada'? Dioz nan' naque' le'ezelaogüe beñə' güen. ¹⁹ Nezdo' bin' na lein': “Cui co'o xtole, na' cui cuejyichjle be'en chele o no'ol chele par solenle beñə' yobla; cui gotle beñə'; cui cuanle; bito gacle testigw fals contr sa'aljuežjle; bito xoayagle sa'aljuežj beñachle; legwnežjo yelə' bala'an xaxna'ale.”

²⁰ Nach beñə' güegon' gož'e' Jeso'osən': —Maestr, yoguə'ələl de'e ca' chzenaga' chei dezdz xcidə'etia'.

²¹ Jeso'osən' bgüie' be'enə' na' goquene' che' na' gož'e'ene': —Tozə de'en ne'e chac falt gono'. Jeyeyetə' yoguə'ələl de'en de chio', na' mech de'en le'ido' che de'e ca' bnežjon beñə' yašə'. Nach da denao nada' la'anə'əczə še gonclən byen gato' to le'e yag coroz. Na' catə' yežino' yoban' gan' zo Diozən', so' mbalaz.

²² Pero na' beñə' güegon' beyož gož Jeso'osən' le' ca', lechguale trist gwzoe' cheda' la' to beñə' gwni'achguan' naque', na' beza'achoe' trist.

²³ Nach Jeso'osən' bgüie' beñə' güegon', na' gož'e' dipl che' ca': —Zdebəchgua naquən par to beñə' gwni'a gü'e' latja nəbia' Diozən' le'.

²⁴ Na' besyə'əbanchgüei dipl che' ca' can' gož'e' lega'aque' che beñə' gwni'anə', nach de'e yobla goze'e Jeso'osən' lega'aque': —Xi'inndaogua'a, de'e li še to beñə' zoe' lez gaquəlen yelə' gwni'a che'enə' le' zdebəchgua naquən par žjəyezoe' yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e. ²⁵ Zdebəchlə naquən che to beñə' gwni'anə' gü'e' latja nəbia' Diozən' le' cle ca to camey teb to lo'o nag yešə'.

²⁶ Nach dipl che' ca' catə' gwse'enene' xtiže'enə' besyə'əbanchgüeine' na' gwse' ljuežjga'aque': —Notono gaquə yechoj xni'a de'e malən' še ca'.

²⁷ Jeso'osən' bosgüie' lega'aque' na' goze'e: —Beñachən' bito gaquə so'one' ca yesyə'əchoje' xni'a de'e malən', pero Diozən' guaquə yebeje' beñə' xni'a de'e malən'. Diozən' chac chone' bitə'atezə.

²⁸ Nach Bedən' gož'e' Jeso'osən': —Xanto', neto' bagwlejyichjto' family cheto' ca' na' len yoguə'ələl de'en deito' par chonlilažə'ato' le' na' chzenagto' chio'.

²⁹ Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li achnia', še nole bagwlejyichjle' ližle, beñə' bišə'əle, beñə' zanle, xaxna'ale, xo'olle, xi'inle, o yežlyo chele cheda' chzenagle chia' na' cheda' chejle'ele che dižə' güen dižə' cobə chia'anə', ³⁰ Diozən' gone' le'e de'e zaquə'əche lao yežlyo nga clezə ca beñə' ca' na' de'e ca' gwlejyichjlen'. Na' leczə gon Diozən' par nich əbanle zejlīcane. Gone' le'e de'e ca' la'anə'əczə lao yežlyo nga de de'e zan de'e chi' saquə'əle. ³¹ Benə' zan zjənaquə beñə' blao na'a pero gwžin že catə' cuich əsa'aque' beñə' blao. Na' beñə' zan beñə' cui zjənaquə beñə' blao na'a, pero gwžin že catə' əsa'aque' beñə' blao.

De'e yobla gosyixjue'e Jeso'osən' de que gate'

³² Nach Jeso'osən' na' zan dipl che' ca' ja'aque' Jerosalenə'. Na' lao zjəngüe'e nezən' Jeso'osən' gwžialaogüe' laoga'aque'enə', na' besyə'əbanchgüei dipl che' ca' de'en ſeje' Jerosalenə' gan' nitə' beñə' ca' chse'ene so'ot le'. Na' do chesə'əžebze' jəsə'ənaogüe'ene'. Nach partla gwlej Jeso'osən' dipl che' ca' ſižin na' gwzolaogüe' be'elene' lega'aque' dižə' che de'e ca' gaquə che'. ³³ Na' gož'e' lega'aque': —Diozən' bsele'e nada' golja' beñach, na' na'a ſejcho Jerosalenə' gan' gaca' lao na' beñə' gwnabia' che bžoz ca' na' lao na' beñə' ca' choso'osed choso'olo'i lein'. Yesə'əchoglaogüe'en chia' de que cheyalə' gata', na' leczə so'one' nada' lao na' beñə' ca' cui zjənaquə beñə' Izrael.

³⁴ Na' so'one' nada' borl na' soe' nada' golp na' yoso'oža' xene'e cho'alaogua'anə'. Nach so'ote' nada', pero yeyon ža yebana' ladjo benə' guat ca'.

Jacobən' na' Juanñə' gosə'ənabe' yesə'əbi'e cuit Jeso'osən' gan' nabi'enə'

³⁵ Nach xi'in Sebedeon' Jacobən' len Juanñə' gosə'əbigue'e lao Jeso'osən'. Na' gwse'ene': —Xanto', zedənabeto' le' to goclen.

³⁶ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bi goclenñə' chene'ele gona'?

³⁷ Nach gwse'ene': —Chene'eto' gono' par nich cue'eto' cuito'onə' šla'a güejə catə'ən əžin ža nabi'o nasyon chechonə'.

³⁸ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bito chacbe'ile bi de'en chnabele nada'. ¿Eguaquə saquə'əzi'ile can' saquə'əzi'anə'? ¿Egwzoile gaquə chele can' gaquə chia'anə'?

³⁹ Nach bosyo'oži'e xtiž'e'enə' gwse'ene': —Gwzoito'.

Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e liczə chi' saquə'ale can' chi' saca'anə', na' de'e liczə gaquə chele can' gaquə chia'anə'. ⁴⁰ Pero bito naquən par ənia' nada' non' cue' cuitan' catə'ən əžin ža nabi'anə'. Xa' Diozən' bagwleje' benə' yesə'əbe' cuita'anə'.

⁴¹ Nach disipl ca' yeši, cata' gwse'enene' de'en gwse' Jacobən' na' Juanñə' le', besə'əže'e lega'aque'. ⁴² Pero Jeso'osən' goxe' yogue'e par nich gosə'əbigue'e laogüe'enə', na' gože' lega'aque': —Nezele nitə' benə' gwnabia' na' benə' blao che to to nasyon, na' la fuers chesə'ənabi' benə' ca' nitə' xni'aga'aque'enə'. ⁴³ Pero caguə can' cheyalə' gonle. Ša no le'e chene'ele gacle benə' blao, cheyalə' agwzexjw yichjle na' gaquəlenle ljuežjle. ⁴⁴ Na' ſa no le'e chene'ele gaquəchle blaoch ca benə' ljuežjle ca', caguə can' cheyalə' gonle sino que cheyalə' gon cuinle ca xmos benə' ca' yela'. ⁴⁵ Diozən' bsele'e nada' golja' benəch, na' caguə bida' par nich benəchən' əsa'aclene' nada', sino que bida' par gaquəlena' benəchən', na' par əgwnežjo cuina' chixjua' xtolə' yoguə'əlol benəchən' catə'ən so'ote' nada'.

Jeso'osən' beyone' to benə' lchol le Bartimeo

⁴⁶ Jeso'osən' len disipl che' ca' na' len benə' zan ca' jəsə'ənao Jeso'osən' besə'əžine' syoda Jericon'. Na' catə' besa'aque' syodan' to benə' lchol le Bartimeo, xi'in to benə' le' Timeo, chi'e cho'a nezən' chnabe' carida. ⁴⁷ Na' cata' bene Bartimeon' de que Jeso'osən' be'enə' naquə benə' Nasaretən' bazon əžine' gan' chi'enə', nach gwzolao gwne' zižjo gwne': —Jeso'os, len' naco' xi'in dia che de'e Rei Dabin'. Beyašə'əlažə'əšguei nada'.

⁴⁸ Benə' zan gosə'ədile' benə' lcholən' par nich zoe' žizə, pero nachlə gwne' zižjochlə gwne': —Jeso'os, len' naco' xi'in dia che de'e Rei Dabin'. Beyašə'əlažə'əšguei nada'.

⁴⁹ Nach Jeso'osən' gwleze' na' gože' benə' ca' zjəsə'ənao le': —Le'e gax be'enə'.

Nach gwsa'axe' benə' lcholən' par bigue'e lao Jeso'osən', na' gwse'ene': —Bebei, gwzecha chedə' chaxe' le'.

⁵⁰ Nach benə' lcholən' bzalə' xadon che'enə' na' bxite'e bgüigue'e lao Jeso'osən'.

⁵¹ Jeso'osən' gože'ene': —Bin' che'endo' gona' len le'?

Nach benə' lcholən' gože' Jeso'osən': —Xana', benšga par nich yele'ida'.

⁵² Jeso'osən' gože'ene': —Guaquə yeyejo'. De'en chonlilažo'o nada' bačh goc can' che'endo'onə'.

Na' le'e bele'itei be'enə' na' gwnaogüe' Jeso'osən' lao zja'aque' Jerosalennə'.

11

Gwo'elaogüe'e Jeso'osən' catə' beyo'e Jerosalennə'

¹ Jeso'osən' len disipl che' ca' na' len benə' ca' zjəsə'ənao lega'aque' besə'əžine' galə'əzə Jerosalennə'. Na' galə'əzə Jerosalennə' zjəchi' chopə yež, ton Betfage na' yeton Betania. Zjəchi'in frent to ya'a de'en nzi' Ya'a Olibos. Nach Jeso'osən' gwleje' chopə disipl che' ca'. ² Na' gože' lega'aque': —Le'e žja'ac yež dao' de'en chi' delant, na' cata' šo'ole lao' yežən', le'ile to borr dao' bia cui nonə' cuia da'ab yag. Na' asežleb na' əche'eleb ngalə.

³ Na' ſa no nabe le'e bixchen' chsežleb, na' ye'elene' de que nada' Xanle chyažda'ab, na' de que lgüegwzə žjəyesana'ab.

⁴ Nach benə' ca' bselə' Jeso'osən' gwsa'aque' zja'aque' na' lao zja'aque'enə' besə'ele'ine'eb da'ab yag cuit puert che to yo'o de'en zo cho'a nezən'. Nach boso'oseže'eb. ⁵ Na' nitə' balə benə' na' gwse'e displ ca': —¿Bin' chonle? ¿Bixchen' chsežle borr da'onə'?

⁶ Nach displ ca' gwse'e benə' ca' can' gož Jeso'osən' lega'aque' yesə'one', nach gwso'e latjə boso'oseže'eb. ⁷ Nach gosə'ache'eb lao Jeso'osən', na' boso'oxoa xadon chega'aquen' cožə'ebən', nach gwžia Jeso'osən' leb. ⁸ Na' lao nez gan' zde'enə' benə' zan gwso'elaogüe'ene' na' boso'ošiljue' xaga'aque'enə' gan' zde' zie'borran' na' yebale' gosə'achogue' xozə' yag de'en ze tcho'a nezən', na' bosə'ənite'en lao nezən'.

⁹ Na' benə' zan gosə'əbialao lao Jeso'osən' na' leczə benə' zan jəsə'ənao le'. Nach yogue'e gosə'əgüe'e be'lban che' gosə'one': —Sošgo' mbalaz le' za'o nga, babselə' Xancho Diozən' le'. Goclenšga neto'. ¹⁰ Catec mba gaquə checho de'en baza' ben' nabia' chio'o can' gwnabia' de'e Rei Dabin' cana'. Lencza le'e nitə'ele gan' zo Diozən' ledoye'ela'oche'.

¹¹ Ca' goquə bežin Jeso'osən' Jerosalennə', na' leczə cata'ən gwyo'e yo'odao' əblaona'. Na' beyož bgüie' yoguə' de'en chac lo'o yo'odao' əblaona' besa'aque' len displ che' ca' šižiŋ na' ja'aque' Betanian', chedə' bagol.

Ben Jeso'osən' par nich bgüiž yag yixgüion'

¹² Ža beteyo cata' besa'aque' Betanian' par jəsya'aque' Jerosalennə' de'e yoblə, gwdon Jeso'osən'. ¹³ Na' zitə'elə ble'ine' to yag yixgüio žia xlague'e. Na' gwyeye' jəgiüie' šə žian yixgüion', pero bitobi bželene', con zlega xlague'e žia, chedə' ca orən' bito naquə tyemp chei. ¹⁴ Nach Jeso'osən' gože' yag yixgüion': —Cañequē cuich bi frot cuio'.

Na' gwse'encze displ che' ca' can' gwne'enə'.

Jeso'osən' bebeje' benə' ca' chso'on ya'a chyo'o yo'odao' əblao che benə' Izrael ca'

¹⁵ Gwde na' besə'əžine' Jerosalennə' na' cata' gwyo'o Jeso'osən' chyo'o yo'odao' əblaona' gwzolaogüe' bebeje' yoguə'ələlə benə' ca' chso'on ya'a chyo'ona'. Nach gwlo'onj'anə'e mes che benə' ca' choso'oša' mech, na' leczə ca' bene' len yag siy che benə' ca' əgwso'otə' ngolbexə. ¹⁶ Na' Jeso'osən' bito be'e latjə par yesə'əde nota'ətezə benə' chyo'o yo'odao' əblaona' šə zjənoe' yoa'. ¹⁷ Nach bzejni'ine' lega'aque', gože': —Nyojczə Xtižə' Diozən' gan' nan: "Che'enda' yesə'əna benə' de que liža'an naquən to latjə gan' so'on benə' orasyon benə' ža' yoguə' nasyon ca'." Pero na' le'e babenlen ca to latjə gan' ža' benə' bguan.

¹⁸ Na' benə' gwnabia' che bxoz ca' na' leczə benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' gwse'enene' can' be' Jeso'osən' dižə'ənə' na' besyə'əyiljlaže'e naclə so'one' par əso'ote'ene'. Besə'əžebə' cuich yoso'ozeng benə' chega'aque' chedə' yoguə'əte benə' boso'ozengue' xtižə'enə' na' besyə'əbanene' ca güennə' bzejni'ine' lega'aque'. ¹⁹ Na' cata' bazon gal Jeso'osən' len displ che' ca' besa'aque' syodan' na' jəsya'əgə'ane' Betanian'.

Bgüiž yag yixgüion'

²⁰ Zil beteyo besa'aque' Betanian' par jəya'aque' Jerosalennə' besyə'ədie' gan' zo yag yixgüion' de'en əgwñablažə' Jeso'osən' əbiž. Na' besə'əle'i displ che' ca' babgüiž do loi. ²¹ Nach Bedən' jsa'alaže'e can' goquən' na' gože' Jeso'osən': —Xana', bgüiašc yag yixgüion' de'en əgwñablažo'o əbiž neje babgüižən.

²² Jeso'osən' gože'ene': —Le'e gonlilažə' Diozən' na' gaquə can' ənabelene'. ²³ De'e li echnia' le'e, šə do yichj do lažə'ele chonlilažə'ele Diozən' guaquə ye'ele ya'a nga: "Boša' xišna'ona' na' jəyezo' lo'o nisda'ona'", na' gaquə can' chonle mendadən' de'en chejle'ele sin cui chac chonle orasyonnə', šə chejle'ele de que gone' can' chnabelene'ena' na' guaquəczən'. ²⁵ Na' catə' solao gonle orasyonnə', šə yosa'alažə'ele bi de'en baben to benə' contr le'e, leyezi'ixen che', par nich leczə Xacho Diozən' ben' zo yoban' yezi'ixene' xtolə'əlen'. ²⁶ Pero šə le'e bito chezi'ixenle che sa'aljuežj benəchlen' leczə ca' Xacho Diozən' ben' zo yoban' bito yezi'ixene' xtolə'əlenə'.

Yelə' gwnabia' che Jeso'osən'

²⁷ Na' besyə'əžine' Jerosalennə' de'e yoblə. Na' catə' balažə' Jeso'osən' chyo'o yo'odao' ablaonə', ben' naquəch bxoz əblaoch na' beñə' ca' choso'osed choso'olo'i lein', na' len beñə' golə blao che neto' beñə' Izrael gosə'əbigue'e lao Jeso'osən'. ²⁸ Na' gwse'ene': —¿Nac goquən' gwxi'o yelə' gwnabi'anə', na' non'ben le' yelə' gwnabia'anə' par gono' de'e ca' chono'?

²⁹ Jeso'osən' boži'e xtižə'əga'aque'ena' gože': —Leczə de to de'e ɿabda' le'e. Šə gwnale nada' de'en ɿabda' le'e nach ənia' le'e non'ben nada' yelə' gwnabia' par gona' de'e ca' chona'. ³⁰ Lenašč nada': ¿non' bselə' de'e Juannə' bide' bchoe' beñə' nis? ¿EDioz nan' bsele'ene' o šə beñə' yoblən'?

³¹ Nach boso'oxi'e entr ɿega'aque' gosə'əne': —Šə ye'echone' de que Dioz nan' bsele'e de'e Juannə' par bchoe' beñə' nis, na' ye'e chio'o: “Bixhexan' bito gwyejle'ele che'?”

³² Na' nic gac ye'echone' de que beñə' yoblən' əbselə' de'e Juannə'.

Gosə'əne' ca' ɿchedə' besə'əžebə' bi so'on beñə' ca' zjənžaguən', la' yogue'e gwse'ejle'e de que de'e ɿiczə Diozən' bsele'e de'e Juannə' par be'e xtižə'ena'. ³³ De'e na'anə' gwse'e Jeso'osən': —Bito ɿezeto' non' bselə' de'e Juannə'.

Nach gož Jeso'osən' ɿega'aque': —Leczə ca' nada' bito ənia' non'ben nada' yelə' gwnabia'anə' par gona' de'e ca' chona'.

12

Jempl che mos mal ca'

¹ Nach Jeso'osən' gwzolao be'e jempl nga bzejni'ine' ɿega'aque' de que notə'atezə beñə' šə chso'onczə yichjlaoga'aque' cui choso'ozenague' che' yesə'əbi'ayi'e. Na' gwne': —To beñə' goze' zan yag obasən' yežlyo che'ena'. Na' gwlo'e le'ej doxenən. Na' na'atezə bene' to tanc gan' boso'osi'e obasən' par bchoj xisein'. Na' ɿeczə bene' to campnary gan' yesə'əcua'a beñə' əsa'ape' güertən'. Nach bene' güertən' lao na' beñə' par boso'əgüüia boso'oye'en, na' gwde na' gwze'e gwyeje' zitə'. ² Catə' bžin tyemp par yosyo'otobe' cwsešən', bsele'e to mos che' par žjəyexi'e to tlacw cwsešən' de'en cheyalə' yezi'e. ³ Pero na' beñə' ca' chsa'apə yag obas che'ena' boso'onižə' mosən', na' gosə'əyine'ene' nach bosyo'ose'ene' sin cui bi bi bosyo'onežjue'ene'. ⁴ Nach xan yag obasən' bsele'e yeto mosən', na' beñə' ca' boso'ošižə'ene' yej, na' gwso'one' güe' yichjə'ena' na' boso'ožia boso'onite'ene'. ⁵ Nach bossele' xan yag obasən' yeto mosən', na' beñə' ca' chsa'apə yag obasən' gwso'ote'le'. Na' gwdechla xan yag obasən' bossele'e mos zanch na' beñə' ca' chsa'apə yag obasən' gosə'əyine' bale' na' yebale' gwso'ote'.

⁶ Na' zo xi'in tlišə' xan yag obasən', na' chaccchgüeine' che'. Nach le'ezelaogüe bsele'e le'. Lo'o yichjla'aždaogüe'ena' goquene': “Gwsa'apəlje' xi'inan' respet yosyo'onežjue'ebə' cwsešən'.” ⁷ Pero na' beñə' ca' chsa'apə güertən' catə' besə'əle'ine' xi'inə'ena' nach gwse' ljužja'aque': “Bengan' xi'in xan yag obasən', na' le'ena' yega'an len biennə'. Leda gotchone' par nich yega'anlencho bien che xe'ena'.” ⁸ Nach boso'onižə'ene', gwso'ote'ene', na' besyə'əbeje' cuerp che'ena' fuerlə güertən'.

⁹ Beyož be' Jeso'osən' jempl nga, gože' beñə' ca' ža'anə': —¿Nac chactgüeile gon xan güertən' len beñə' ca'? Žjəyēnitlaogüe' ɿega'aque', na' yegüe'e yaguən' lao na' beñə' yoblə.

¹⁰ ¿Ecabinə' šejni'ile bi zejen de'en nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan:
Yej de'en cui gwso'olažə' mues güen yo'o ca', lennə' banaquən yej squin.

¹¹ Xancho Diozən' babzoe' yejən' gan' cheyalə' son na' de'e zaqua' yebanecho can' bene'ena'.

¹² Nach beñə' fariseo ca' na' beñə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' len beñə' golə blao ca' gwse'enene' yesə'əzene' Jeso'osən' ɿchedə' gwse'ejni'ine' de que Jeso'osən' be'e jempl nga contr ɿega'aque' por ni che de'en cui chse'ejle'e che'. Pero bito bi gwso'one' ɿchedə' besə'əžebə' bi so'on beñə' ca' ža'anə'. De'e na'anə' con besa'aque' gan' zo Jeso'osən'.

Gosə'əñabene' Jeso'osən' šə yesə'ayixjue' impuest che gobierñən'

¹³ Na' gwde de'e ca' boso'osele'e balə benə' fariseo ca' len yebalə benə' ca' chso'on txen len Erodən' lao Jeso'osən' par yesə'abe'enaogüe' əchoj dižə' cho'ena' de'en yesə'əchne' par əsa'ogüe' xya contr le' lao benə' gwnabia' che gobiernən'. ¹⁴ Nach catə' besə'əzin benə' can' lao Jeso'osən' na' gwse'ene': —Maestr, nezeto' de que cho'o dižə' li na' bito chžebo' bin' yesə'ana benə' yobla, chedə' bito chono' cuent che benə' šə naque' blao o šə bito naque'. Nezeto' can' chsed chlo'ido' benə' de'en chene'e Diozən' goncho naquən dižə' li. De'e na'anə' zedenabeto' le' par ənəao' neto' naquən' cheyalə' gonto'. ¿Enaquən güen chixjwto' impuest che gobiern roman' o šə bito cheyalə' chixjwto'on?

¹⁵ Jeso'osən' le'e gocbe'iteine' caguə do lažə'aga'aque'enə'. Con chse'enene' ye'e lega'aque' to de'e yesə'əchne' contr le'. Nach gože' lega'aque': —¿Bixchen' chene'ele cuejle nada' dižə' de'e əgwchinle contr nada'? Le'e gwlo'i nada' to xmechlen'.

¹⁶ Nach boso'olo'ine' le' ton na' catə' ble'i Jeso'osən' len gože' lega'aque': —No diboj cheinə' da' laogüennə', na' no lein' nyoj laogüennə'?

Nach gwse'ene': —Che Rei Sesar na'anə'.

¹⁷ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e əgwnežjo Sesarən' de'en naquə che' ū, na' le'e gwnežjo Diozən' de'en cheyalə' əgwnežjwlene'.

Nach benə' ca' catə' gwse'enene' xtižə' Jeso'osən' besyə'əbanene' can' gože' lega'aque'.

Gosə'əñabe' naquən' yesyə'əban benə' guat ca'

¹⁸ Na' leczə besə'əzin balə benə' sadoseo ca' lao Jeso'osən'. Na' benə' sadoseo ca' choso'osed choso'olo'ine' de que bito yesyə'əban benə' guat ca'. Nach gosə'əñabene' Jeso'osən' gwse'ene': ¹⁹ —Maestr, de'e Moisezən' bzoje' de que šə to benə' byo benə' nšagna' gate' na' yega'an no'ol che'ena' sin cui no xi'inə' gwzo, benə' bišə' be'ena' bagotən' cheyalə' yeque'e no'olənə' par nich nitə' xi'in dia che de'e benə' biše'ena'.

²⁰ Na' goquən' gwnitə' gažə bišə'aga'aque', na' benə' nechən' bšagne'e na' catə' gote' notono xi'inə' gwzo. ²¹ Na' benə' biše'e əgwchopen' beque'e no'olən', na' leczə got benə' əgwchopen' na' notono xi'inə' gwzo. Nach le'egatezə ca' goquə len benə' biše'e əgwyonən'. ²² Nach leczə ca' goquə len bišə'aga'aque' ca' yela' xte besyə'ayatega'aque' besyə'əque'e no'olən' na' besyə'ayatega'aque' gwsa'at na' notoczə no xi'inga'aque' gwnitə'. Na' gwde gwsa'at benə' ca' leczə got no'olən'. ²³ Na' catə' yesyə'əban benə' guat ca', ¿noe' entr benə' ca' gažə gaquə be'en che no'olən'? La' yogue'en bosyo'oşagna'alene' le'.

²⁴ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bito chonle xbab šao', la' bito nezele naquən' nyoj Xtižə' Diozən', na' nic nezele naquən' naqua yelə' guac che Diozən'. ²⁵ Catə'ən yesyə'əban benə' guat ca' bito gacbia' šə zoso'oşagne'e o šə cui. Na' cana' caguə no yosyo'oşagna'ach. Lebze əsa'aque' len angl che Diozən' benə' ca' nitə' yoban'. ²⁶ Na' ca naquən' chaquele bito yesyə'əban benə' guat ca', ¿əbito za'alazə'ele can' nyoj Xtižə' Diozən' de'en bzoj de'e Moisezən' can' gož Diozən' le'. Moisezən' ble'ine' to yi' bel de'e chdoljən to lo'o xis yešə'. Na' gož Diozən' de'e Moisezən': “Nada' naca' Dioz che de'e xaxta'ole Abraannə', na' Dioz che de'e xaxta'ole Isaaquən', na' Dioz che de'e xaxta'ole Jacobən'.” ²⁷ Na' nezecho benə' ca' nite'e len Diozən' chedə' Diozən' bito naque' Dioz che benə' guat, sino naque' Dioz che benə' ca' zjəmban. De'e na'anə' lechguale clelən' chejni'ile na' chsed chlo'ile Xtižə' Diozən' clelə.

De'en naquə de'e blaoch de'en non Diozən' mendad goncho

²⁸ Nach bžin to benə' chsed chlo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' lao Jeso'osən', chedə' benene' rson can' gwsa'acyožə benə' ca' Jeso'osən' na' gwnežene' de que binlo boži' Jeso'osən' xtižə'aga'aque'enə'. Nach gože' Jeso'osən': —Maestr, lao lei che Diozən' ¿non' de'en none' mendad goncho naquən de'e blaoch?

²⁹ Jeso'osən' gože'ene': —De'en naquə de'e žialaoch lao de'e ca' none' mendad goncho nan: “Le'e gwzenag le'e benə' Izrael. Tozə Xancho Diozən' zaque'e par güe'ela'occo.

³⁰ De'e na'anə' cheyalə' gaquecho che Xancho Diozən' do yiçhj do lažə'əcho, do fuers balor checho", lennə' naquən de'e žialaoch. ³¹ Na' de'e əgwchopen' lebze nan len de'e nechən': "Cheyalə' gaquecho che sa'aljuežj cho catg chaquecho che cuincho." Bito bi de'e'en non Diozən' mendad goncho de'en naquəch de'e žialaoch ca de'e ca' chopə.

³² Nach be'enə' chsed chlo'i lein' gože' Jeso'osən': —De'e güen can' nao' maestr. Naquən de'e li can' nao'onə' de que tozə Diozən' zo be'enə' zaquə' par güe'ela'och. ³³ Na' cheyalə' gaquecho che Diozən' do yiçhj do lažə'əcho do fuers balor checho. Na' leczə cheyalə' gaquecho che sa'aljuežj benachcho catg chaquecho che cuincho. Na' de'e li zaquə'əchən goncho can' na de'e ca' non Diozən' mendad goncho cle ca gotcho bia yixə' na' gwzeychob par güe'ela'ochone'. Zaquə'əchən cle ca' bitə'atezəchlə de'e chnežjwcho Diozən' cho'ela'ochone'.

³⁴ Jeso'osən' gocbe'ine' boži'i be'enə' xtiže'en len dižə' sin', nach gož Jeso'osən' le': —Bazon go'o latjə nəbia' Diozən' le'.

Na' dezd ža na' bitoch no besyə'əyaxje bi de'e yesə'ənabene' Jeso'osən'.

Cristən' naque' xi'in dia che de'e Rei Dabin'

³⁵ Na' lao ne'e chsed chlo'i Jeso'osən' benə' ca' ža' lo'o yo'oda'onə', gože' lega'aque': —¿Bixchen' chesa'əna benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' de que Cristən' naque' xi'in dia che de'e Rei Dabin'? ³⁶ Cuin de'e Dabin' bzoje' can' blo'i Spirit che Diozən' le' gan' nan:

Xancho Diozən' gože' Xana'an:

"Gwche'edo' cuita' nga nabi'acho txen,
na' gona' par nich nita' de'e ca' chso'on contr le' na' benə' contr chio' ca' xni'onə'."

³⁷ Na' de'en gwna de'e Dabin' de que Cristən' naque' Xane', ¿acabi zejen de que Cristən' naque' mazəchlə ca xi'in dia che' na'azən' ža?

Nach benə' zan ca' besyə'əbeine' boso'ozenague' che'.

Xtolə' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein'

³⁸ Na' Jeso'osən' lao bzejni'ine' benə' ca' gože' lega'aque': —Le'e gon xbab nich cui gonle can' chso'on benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Lega'aque' chesyə'əbeine' chesa'əlaže'e zjənyaze' lachə' tonə na' chesyə'əbeine' cata' benə' chesa'əguape' lega'aque' diox na' chesa'ənope'e na'aga'aque'ene' do lao lquey.

³⁹ Lega'aque' chse'enene' yesə'əbi'e gan' chesa'əbe' benə' blao cata' chja'aque' yo'odao' na' cata' chac lni. ⁴⁰ Na' choso'oxoayague' no'olə gozeb ca' par nich no'ol ca' chesa'ənežjue' lega'aque' ližga'aque'en len bichlə de'en de chega'aque'. Na' cata' chso'one' orasyonŋə' chso'echgüe' dižə' par nich chesa'əxoayague' benə'. Mazəchlə castigw chega'aque' əgwnežjo Diozən' clezə ca che benə' yeziqə'əchlə chedə' chso'one' de'e mal ca' zjənac ca' len zjənezenə' can' na lein'.

To no'olə gozebə be'e Diozən' xmeche'ena'

⁴¹ Na' goquən' to žlas cata' chi' Jeso'osən' lo'o yo'odao' əblaonə' gan' nitə' caj ca' gan' chgo'o xmech neto' benə' Izrael par yo'odao' əblaonə'. Na' ble'ine' benə' ca' cata' gosa'əgue'e xmechga'aque'ena' lo'inə', na' leczə ble'ine' benə' gwni'a ca' de'e sčha'o mechən' gosa'əgue'e. ⁴² Na' lao chgüie' benə' ca', bžin to no'olə gozebə no'olə yašə' na' gwlo'e əhopə sentab dao' che'ena' lo'o cajən'. ⁴³ Nach Jeso'osən' goxe' disipl che' ca' na' gože' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, no'olə gozebən' naque' benə' yašə', pero bagwlo'e de'e zaquə'əch lao Diozən' ca yoguə' benə' ca' yelə'. ⁴⁴ Lega'aque' gosa'əgo'o xmechga'aque' de'e checho'onən lao yelə' gwni'a chega'aque'ena', pero no'olə nga lao yelə' yašə' yelə' zi' che'ena' bagwlo'e yoguə' ca ga de'e dao' de che'.

Jeso'osən' gwne' de que gwžin ža yosyo'ochinje' yo'odao' əblaonə'

¹ Na' cata' beza' Jeso'osən' yo'odao' əblaonə', to disipl che'ena' gože'ene': —Xanto', bgüiačc catg xoche zjənone' yo'odao' əblao nga, na' catg xoche yej quinga zjənonene'en.

² Nach gož Jeso'osən' be'enə': —Chgūiale catec xoche naquə yoguə' de'e ca'. Pero ca naquə de'en chle'ile nga ɳa'a, gwžin ža yosyo'očhinj̄ benə' doxenən na' notoch no le'i lega'aquən.

De'en gaquə catə'ən bazon baozə šo'o fin Ɂhe yežlyon'

³ Na' ja'aque' ya'a Olibosən' de'en zo yešla'alə bdnjən' ze frent yo'odao' əblaona'. Na' catə' besə'əžine' lao ya'anə' gwche' Jeso'osən'. Nach Bedən', Jacobən', Juannə' len Ndresən' gosə'əbigue'e lao Jeso'osən' na' bgašə'əzə gwse'ene': ⁴ —Chene'eto' əñezeto' do batə'əquən' gaquə de'e nga nao' nga. Na' ɿnac gaquə gacbe'ito' catə' bazon baozə gaquə can' na'onə'?

⁵ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e gapə cuidad par nich notono əxoayag le'e. ⁶ Gwžin ža catə' zan benə' goxoayag ša' lao yežlyo nga yesə'əne' de que zjənaque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlēne' le'e. Na' benə' zan yesə'əxoayague'.

⁷ Pero na' le'e bito žeble catə' yenele dižə' de que chac gwdilə, o de que guaquə gwdilə, Ɂhedə' can' cheyalə' gaquə. Na' la'anə'əczə ša' bachac ca' bitonə' əzin ža par šo'o fin Ɂhe yežlyon'. ⁸ Ze'e əzin žan' yesyə'ədilə yež contr yež, na' ɳasyon contr ɳasyon. Na' Ɂeczə zan yež de'e zjəchi' doxenlə yežlyon' xo'ochgua, na' gaquə bgüin na' gaquə bichlə de'en yesə'əzaquə'əzi'e. Na' te gaquə de'e quinga ɳe'e za'aquəchczə de'en yesə'əžaglao benə' ža' yežlyon'.

⁹ Na' ca naquə le'e ža, cheyalə' əñezele de que benə' contr Ɂhelen' so'one' le'e lao na' benə' gwnabia' ca', na' yesə'əyine' le'e lo'o yo'odao' Ɂchega'aque' ca'. Yesə'əche'exaxje' le'e do lao gobernədor ca' na' do lao rei par əsa'ogüe' xya contr le'e de'en chonlilažə'əle nada'. Can' gaquə güe'ele xtiža'anə' lao benə' gwnabia' ca'. ¹⁰ Na' Ɂeczə ze'e əzin žan' šo'o fin Ɂhe yežlyon', žja'ac benə' doxen lao yežlyon' yesə'əyixjui'e dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in chia' len benə' ca' ža' yoguə' ɳasyon. ¹¹ Na' catə' no yesə'əche'exaxj le'e lao benə' gwnabia' ca' bito cue' yichjle nac yoži'ile xtižə'əga'aque'enə'. Lao or na' Spirit Ɂhe Diozən' əgwzejni'in le'e bin' ye'ega'aclene'. De'e na'anə' le'e ye'ega'aclene' con can' əgwzejni'i Spiritən' le'e, Ɂhedə' caguə le'enə' güe'ele xtiža'anə' sino que Spirit na'anə' güe'en len. ¹²⁻¹³ Yogoə' benə' cui zjənombia' Diozən' yesə'əgue'ine' le'e Ɂchedə' chonlilažə'əle nada'. Na' xte no bišə'əle na' no Ɂale so'one' le'e lao na' benə' par nich so'ote' le'e na' Ɂeczə xte no xi'inle so'one' le'e lao na' benə' ca' so'ot le'e. Pero ša sotezə sole gonlilažə'əle nada' xte catə'əchən' əzin ža gatle, nachən' žjəyezole len Diozən'.

¹⁴ Bablabczle can' bzoj de'e profet Danielən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'. Na' de'en bzoje' nan de que benə' mal ca' so'one' de'en naquə de'e zban juisy de'en chgue'i Diozən' lo'o yo'odao' əblao Ɂhe chio'o benə' Izrael na' yo'oda'ona' bitoch gonən žin. Na' catə' le'ile gaquə de'e quinga, cana' le'e nitə'əle Jodean' cheyalə' əgwxonjle na' žja'acle do ya'ada'ote. (Le'e chlable de'e nga Ɂe'e ſejni'in.) ¹⁵ Na' ša zo to benə' chone' dezcanz lao sotea Ɂhe liže'enə' catə' gaquə de'e ca' bagwnia' gaquə, bito galə' yotobe' ſinlaze' ca' ža' liže'enə', con cuejyichje'en. ¹⁶ Ɂeczə ca' benə' zda do yoba bito galə' yebi'e par žjəyexi'e xadon Ɂhe'enə' liže'enə'. ¹⁷ Na' ca tyempən', Ɂechguale zdebə gaquən len no'ol ca' zjənoa' bdao', na' no'ol ca' chesə'əguəžə' bdao'. ¹⁸ Le'e gon orasyon par nich cui cheyalə' əgwxonjle tyemp catə' chi' de'e zag. ¹⁹ Catə' gaquə de'e ca' Ɂechguale chi' saquə' benə' Izrael ca' ža'anə'. Na' dezdz catə'ən gwxe yežlyon' xte ža ɳeža bito əñacho bagwdi' bagwxaquə' benə' can' chi' saquə' benə' Izrael ca', na' bito əzinlažə' e gaquə ca' len benəchən' de'e yobla. ²⁰ Žalə' nžia Diozən' bia' yesə'əžaglaogüe' ſša ni yeto benə' cuich zjəmban catə'ən yevož yesə'əžaglaogüe'enə' žalə' ca'. Pero por ni Ɂhe de'en chaque Diozən' Ɂhe benə' ca' chso'onlilažə' le', benə' ca' bagwlej' par zjənaque' xi'inə', de'e na'anə' cui güe'e latjə yesə'əžaglaogüe' ſša.

²¹ Na' ža, ša no əye'e le'e: "Bgūiač nga zo Cristən' ben' əbselə' Diozən' par gaquəlēne' chio'o", o ša ye'e le'e: "Na'alə zoe'", bito ſejle'ele Ɂhe". ²² Zan benə' goxoayag ša' lao yežlyo nga əse'e le'e de que zjənaque' Cristən' o de que chso'e xtižə' Diozən'. Na' so'one' milagr na' so'one' de'e naquə yelə' goban, par nich yesə'əxoayague' benə' ca' bagwlej

Diozən' par əsa'aque' xi'iné' pero bito gaquə yesə'əxoyague' lega'aque'. ²³ Banəzele can' gaquə, la' bagwdixjue'ida' le'e ɬe de'e ca' ze'e gaquə. De'e na'anə' le'e so probnid par nich cui xoayagle.

Can' gaquə cata' yidə Jesocristən' de'e yoblə

²⁴ Pero na' lao ža ca' cate yevož ɬhi' saquə' beñachən', bgüižən' bitoch əgwse'eni'in na' leczə ca' bio'onə'. ²⁵ Na' beljw ca' zjəžia le'e yoban' yesə'əxopən, ɬchedə' Diozən' əgwsı'lnse' yoguə' de'e ca'. ²⁶ Na' cana'ach beñə' ca' ža' yežlyon' yesə'əle'ine' nada' yida' de'e yoblə to lo'o bejw, nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beñach. Yida' nsa'a yelə' guac xen ɬchia'anə' na' yelə' chey che'eni' ɬchia'anə'. ²⁷ Na' əselə'a angl ɬchia' ca' doxenlə yežlyon' par yosyo'otobe' beñə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' xi'iné' gata'ətezə zjənasəlase'.

²⁸ Nezele can' chac do nga len yag yixgüion'. Cata' bachezolao chebia xlague'e, chacbe'ile de que bačh zon yela' yejon'. ²⁹ Na' leczə can' catə'ən le'ile gaquə de'e mal ca' bagwnia' gaquə, cana'ach ənezele de que bazon əzin ža šo'o fin ɬche yežlyon'. ³⁰ De'e li əchnia' le'e, bitonə' gat le'e nitə'əle tyemp nga na'a catə' solao gaquə yoguə'əlol de'e ca'. ³¹ Ca naquə de'e ca' chle'icho le'e yoban' na' yežlyon' yesə'əde ɬhei, pero ca naquə xtiža'anə' caguə de'e te cui gaquə can' nannə'.

³² Pero na' ca naquə bi ža bi orən' šo'o fin che yežlyon' notono no neze, ni que zjəneze angl ca' nitə' yoban', na' ni que ənezda' nada' naca' Xi'in̄ Diozən'. Tozə Xa' Dioz nan' əneze.

³³ De'e na'anə' le'e so probnid, le'e gac ca beñə' nchoj bišgal ɬhei na' le'e gon orasyonnə' ɬchedə' bito ənezele batən' yida' de'e yoblə. ³⁴ Na' de'en cuezle batən' yida' de'e yoblə gwxaquə'əleben can' chac ɬhe to beñə' chej zitə'. Antsə ze'e se'e liž'e'ənə', che'e xmose' ca' bi de'en so'on to toe' na' leczə ca' che'e ben' chapə puertən' gape'en do tyempte par nich ca' chapəcze'en cata'ən yežine'. ³⁵ Ca'aczən' naquən len le'e, le'e so probnid ɬchedə' bito ənezele batən' yida' de'e yoblə, nadan' gwxaquə'əlebeda' ca xan yo'ona'. Bito ənezele šə yida' do bagol o šə do chel o do šbał xen o šə do che'eni'. ³⁶ Le'e so ca beñə' nchoj bišgal ɬhei, nich sole probnid na' cui senyala' le'e catə'ən yida' de'e yoblə. ³⁷ Na' de'e ca' bagwnia' le'e taple leczə əchnia'an par yoguə' beñə' chso'ənlilažə' nada'. Leso probnid par catə'ən yida' de'e yoblə.

14

Boso'oxi'e can' so'one' yesə'əzene' Jeso'osən'

¹ Na' goquən' ən'e chac falt yechopə ža par galə' lni pascw ɬhe neto' beñə' Izrael Jerosalennə' catə'ən chaoto' yetxtil de'en cui bi xne'i nchixə. Na' beñə' ca' chəsə'ənabia' b̄xoz ca' na' len beñə' ca' choso'osed choso'olo'i ɬei de'en bzoj de'e Moisezən' besyə'əyilje' naclə so'one' par yesə'əzene' Jeso'osən' bgašə'əzə na' so'ote'ene'. ² Na' gosə'əne': — Bito gotchone' lao lñinə' par nich cui yesə'ədopə beñə' ca' banita' lao' syodan' na' yesə'ədiləlene' chio'o.

To no'olə bcuase' set zix yichj Jeso'osən'

³ Na' goquən' zo Jeso'osən' Betanian' liž to beñə' le Simon be'enə' güe'i yižgue' de'en nzi' lepr. Na' lao chi' Jeso'osən' cho'a mesən' chaogüe', bžin to no'olə noxe'e to lmet de yej fin de'e yožə to clas set de'e nzi' nardo. Na' setən' lechguale zix chla'an na' lechguale le'eyə' zaquə'ən. Na' no'olən' gwle'e lmetən' gan' yožə setən' na' bcuase'en yichj Jeso'osən'. ⁴ Nach balə beñə' ca' nitə' len Jeso'osən' liž Simonnə' besə'əže'e na' gwse' ljuežjaga'aque': — Bixchen' con benditjeine' setən' noxe'ənə'? ⁵ Güenchlə žalə' bete'en la' mazlə tmil gueyə' gueyoa le'ine' ɬhei žalə' ca', na' mech de'en le'ine' ɬhei əgwnežjue'en beñə' yašə' par gaquəlene' lega'aque'!

Na' gosə'ədile' no'olən'.

⁶ Nach Jeso'osən' gože': — Ljoye'enə'. ¿Bixchen' chdillene'? Güenchguan' babene' len nada'. ⁷ Ca naquə beñə' yašə' ca' syempr nitə'əcze' len le'e, na' guaquə gaquəlene' aclene' batə'ətezə chene'ele. Pero ca naca' nada' yešložgan' soa' len le'e.

⁸ De'en bcuasə' no'olən' setən' yichja'anə' na' bežonən lao cuerپ chia'anə' bene' de'en non gone' len nada' žan' yoso'ocuaše'e nada', can' chonle chyeble set zixən' cuerپ che benə' guatən'. ⁹ De'e li əchnia' le'e gatə'ətezə chixjue'ile dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in chia'anə' leczə chixjue'ile can' ben no'olə nga len nada'. Na' ſanch benə' əso'e dižə' ca güennə' bene'.

Jod Iscariotən' bene' Jeso'osən' lao na' benə' contr ca'

¹⁰ Gwde de'e ca' Jod Iscariotən' ben' goquə txen len disipl ca' šižin, gwyje' lao benə' ca' chəsə'ənabia' bxoz che neto' benə' Izrael par gože' lega'aque' de que əgwdie' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə'. ¹¹ Na' benə' ca' catə' gwse'enene' xtižə' Jodən' lechguale besyə'əbeine'. Na' gwso'one' lyebe yosə'ənežjue'ene' mech. Nach Jodən' gwzolao gwche'enaogüe' batə'əquən' so latjə gone' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə'.

Lao gwsa'ogüe' xše' Jeso'osən' blo'ine' lega'aque' can' so'one' par žjesyə'əzalaže'e bi zejen ca de'en gate'

¹² Na' ža nech che lni pascon' catə'ən chsa'ogüe' yetxtil de'en cui bi xne'i nchixə na' leczə chso'ote' xilə' dao' par chjəsyə'əzalaže'e can' bebej Diozən' de'e xaxta'oga'aque'enə' Egipton'. Na' ža na'anə' gwse' disipl che Jeso'osən' le': —Gan' che'endo' žje'eni'ato' de'en gaocho xše' lni pascon'?

¹³ Nach gwleje' chopə disipl che' ca' na' bsele'e lega'aque' lao' syodan' gože': —Le'e žja'ac lao' syodan' na' na' yežagle to benə' byo benə' noa' che'e nisən' ya'ayene'. Na' le'e žjənaotelene'. ¹⁴ Na' šo'ole len be'enə' na' ye'ele xan yo'onə': "Maestrən' ne' gonšgo' to cuart gan' güe'eni'ato' de'en gaolento'one' xše' lni pascon', neto' disipl che'." ¹⁵ Nach əgwlo'ine' le'e to cuart xen de'e zo žcuia la'alə, na' lo'o cuartən' zo to mes, na' nitə' ga cue'ele na' bichlə de'e chyažjele. Lo'o cuart na'anə' əgwsilini'ale de'en gaocho lao lni pascon'.

¹⁶ Nach gwsa'ac disipl che' ca' na' catə' besə'əzine' syodan' yoguə'əłol can' gože' lega'aque'enə' goquə. Nach boso'osi'ini'e de'en gwsa'ogüe' xše' lni pascon'.

¹⁷ Na' catə' beyož gwxen, Jeso'osən' len disipl che' ca' šižin besə'əzine' yo'onə' gan' baboso'osi'ini'e de'en əsa'ogüe'enə'. ¹⁸ Na' lao zjəchi'e cho'a mesən' chsa'ogüe', Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, entr to le'e chaolenle nada' txen gonle nada' lao na' benə' contr ca'.

¹⁹ Nach de'e huisy de'e gwsa'equene' catə' beyož gwne' ca', nach tgüejə tgüeje' gwse'e le': —Xana' žənada'an gona' le' lao na' benə' contr ca'?

²⁰ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Entr le'e šižinle tole chne' na'alen' lo'o platən' txen len nadan', gonle nada' lao na' benə' ca'. ²¹ Banaquəczən so'ot benə' nada' can' nyoj Xtižə' Diozən' nan gaquə chia'nadan' naca'ben'bselə' Diozən' golja'benəčh. Pero probchguazə be'enə' gon nada' lao na' benə' contr ca'. Nca'alə xneze žalə' cuicələ golje'enə'.

²² Na' lao chsa'ogüe'enə' gwxi' Jeso'osən' yetxtilən', na' be'e yelə' choxcwlen che Diozən'. Gwde na' bzoxje'en, nach be'en disipl che' ca', gože' lega'aque': —Le'e gaon. Lennə' cuerپ chia'anə'.

²³ Nach leczə bexə'e basən' gan' yoža nis obasən', na' lao noxe'en be'e yelə' choxcwlen che Diozən' nach bosnežjue'en lega'aque' na' yogue'e gwse'eje'en. ²⁴ Nach gože' lega'aque': —Lennə' xchena'anə'. Na' xchena' na'anə' laljə por ni che xtolə' benəčhən'. Na' de'en laljənnə' solao gaquə de'e cobə de'en ben Diozən' lyebe gone' par gaquəlene' benəčhən'. ²⁵ De'e li chnia' le'e ɳa'a zelao che'eja' nis oban'. Pero de yeto de'e yebeichecho mazəchlə can' chebeicho che'ejcho nis oban', lennə' de'en socho mbalaz zejlicane catə'ən socho txen gan' ɳabi'a len Diozən'.

Jeso'osən' gwne' de que Bedən' cui chebe' ſə nombi'ene'

²⁶ Na' beyož gwse'ej gwsa'ogüe' gwso'ole' to imno, nach besə'əchoje' ja'aque' ya'a de'en nzi' Olibos. ²⁷ Na' lao zjəngüe'e nezən' Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —Neže' yoguə'əle cuejyichjle nada' por ni che de'en gaquə chia'. Gaquə can' nyoj Xtižə' Diozən'

nan: "Gota' benə' goye xilə'ənə' na' xilə' che' ca' əsa'asəlasəb." ²⁸ Pero na' catə' yeyas yebana' ladjo benə' guat ca', yobəchda' yeya'a Galilean' cle ca le'e.

²⁹ Nach Bedən' gože' Jeso'osən': —Nada' cuat cuejəyichja' le' la'anə'əczə šə yoguə' benə' yeziqə'əchlə yesə'əbejyichjle' le'.

³⁰ Jeso'osən' gože'ene': —De'e liəchnia' le' nežə' antslə ze'e cuež lecon' əhop las, gaquə şon las cui chchebo' de que nombi'o nada'.

³¹ Nach Bedən' gože' Jeso'osən': —La'anə'əczə šə chonclən byen guatlencza' le' bito ənia' de que bito nombi'a le'.

Na' əczə ca' əgwse' yoguə' disipl che' ca' le'.

Jeso'osən' bene' orasyon lo'o güert de'en nzi' Getsemani

³² Na' catə' Jeso'osən' len disipl che' ca' besə'əzine' latjən' gan' nzi' Getsemani, gože' lega'aque': —Ngazə əcuet' žlac ša'a de'e na' žjena' orasyon.

³³ Na' gwçhe'e Bedən' len Jacobən' na' Juanŋə', gwsa'aque' gan' nitə' disipl ca' yela'. Na' Jeso'osən' gwzolao gwzochgię' trist, na' de'e juisy de'e goquene' lo'o yichjla'ažda'ogüe'enə'. ³⁴ Na' gože' lega'aque': —Tristchgua zo yichjla'aždaogua'anə' xte bachonən yelə' got. Lecuezə nga na' sole əna'azle len nada'.

³⁵ Nach gwdie' gwyeje' yelata' delant na' jete'e goscho'alə lao yon'. Nach bene' orasyonnə' gwnabene' Diozən' šə guac te ca'azə de'en əchi' saque'e. ³⁶ Na' gože' Xe'enə': —Xa' Dioz, le' chac chono' yoguə'ələl. Benšga ca te ca'azə de'en əchi' saca'anə', pero bito che'enda' gaquə de'e ənia' nada', sino gaquə con can' əna'o' le'.

³⁷ Nach beyeje' gan' nitə' disipl ca' ſonə, na' jəyedi'e lega'aque' chəsə'ətase'. Na' gože' Bedən': —Simon əchtaso'? Əni to or bito bchejdo' əna'azo' len nada'? ³⁸ Le'e əna', na' le'e gon orasyon nič cui co'o gwxiye'en le'e nez mal. Nezda' chene'ele əna'azle len nada', pero cui chzoile.

³⁹ Na' gozse'e gan' nite'enə' de'e yoblə, jəzene' orasyonnə', na' gwnacze' can' bagwne'.

⁴⁰ Na' catə' bezzine' gan' nite'enə' de'e yoblə, jəyezdi'icze' disipl ca' ſonə chesə'ətase', tant cuich chesa'əzoine' bišgalən'. Na' xte bito zjənezene' bi əse'e le'. ⁴¹ Na' gwze'e de'e yoblə gan' nite'enə' jene' orasyonnə' de'e gwyon lase, na' catə' bezzine' gan' nitə' disipl ca' ſonə, na' gože' lega'aque': —Eñe'e chtasə? Eñe'e chonle dezcanz? Bach goc əna'a. Diozən' bsele'e nada' golja' benach na' na'a bach bžin or gaca' lao na' benə' mal ca' par so'ote' nada'. ⁴² Le'e secha, le'e šo'o. Baza' ben' gon nada' lažə' na' benə' contr ca'.

Gosə'əzene' Jeso'osən'

⁴³ Ne'e cho'ete Jeso'osən' dižə'ən ca' catə' bžin Jodən' ben' naque' cuent len disipl ca' ſižin. Na' žague' zan benə' boso'osələ' benə' ca' chesə'ənabia' bxoz che neto' benə' Izrael na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən', na' benə' golə blao che nasyon cheto'ona'. Benə' ca' zjənžag Jodən' zjənale' spad na' zjənlene' no yag.

⁴⁴ Jodən' babzejni'ine' lega'aque' can' gone' par əgwdie' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə', gože' lega'aque': —Be'enə' gaogua'bxisən', le'enə' senle na' gwçhejlene' par əche'elene'.

⁴⁵ Nach catə' bžine' gan' zo Jeso'osən' le'e bgüiguə'əte' cuite'enə' na' gože'ene': —Maestr.

Na' gwdaogüe'enə' bxisən', pero caguə do lažə'enə' bene' ca'. ⁴⁶ Nach benə' ca' əzja'ac len Jodən' gwso'oxe'e Jeso'osən' na' gosə'əche'exaxje' le'.

⁴⁷ Na' to benə' zecha galə'əzə gwlechj spad che'enə' gwdine'en ſla'a nag xmos bxozən' ben' naquəch əblao, gwçhogtechgię'en. ⁴⁸ Nach Jeso'osən' gože' benə' ca': —Za'acle len spad na' len yag zedəxenle nada' ca to benə' bguan. ⁴⁹ Yuguə' ža gwchi'a len le'e bses blo'ida' benə' lo'o yo'odao' əblaonə' na' bito gwxenle nada'. Pero chac de'e quinga par nič chac complir can' na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən' gaquə chia'.

⁵⁰ Na' lao or na' bosyo'oxonj yoguə' disipl che' ca' gosə'əbejyichjə'ene'.

Benə' güegon' ben' bexonj

⁵¹ Na' to beñə' güegon' jənaogüe' Jeso'osən', na' nyaze' to lachə' de'e naquə ca to sabana. ⁵² Na' ca gwso'oże'ene' gwso'oże'e slezə xe'enə' na' le'e bchojte' lo'inə' na' bexonjə' ga'alyide'.

Gosə'əçhe'e Jeso'osən' lao beñə' golə beñə' blao ca' chəsə'ənabia' nasyon Izraelən'
⁵³ Na' beñə' ca' gosə'əzen Jeso'osən' gosə'əçhe'ene' lao Caifasən' ben' naquəch bəxzəblao che neto' beñə' Izrael. Nach besə'ədoba yoguə' beñə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' len yeziqua'əchlə beñə' golə blao ca' chəsə'ənabia' nasyon əcheto'ona'. ⁵⁴ Nach Bedən' jənaogüe' Jeso'osən' zitə' zitə' xte bžinte' liž bəxzəblao na' gwyo'e chyo'onə'. Na' beñə' ca' zjənaquə xa'ag yo'oda'onə' zjəchi'e cho'a yi'inə' par chəsyə'əže'ine'. Nach Bedən' jəchi'e len lega'aque' cho'a yi'inə'.

⁵⁵ Na' yoguə' bəxzəblao ca' na' yeziqua'əchlə beñə' golə blao ca' chesə'ənabia' nasyon Izrael əcheto'ona' gosə'əyilje' beñə' əso'e dižə' contr Jeso'osən' par nich yesə'əchoglaogüe'en əhe' de que gate', pero notono besə'əzelene'. ⁵⁶ Beñə' zan gwso'e dižə' güenlažə' contr Jeso'osən' pero xtižə'əga'aque'enə' bito besyə'ədilən. ⁵⁷ Nach balə beñə' gosə'əzeche' na' gwso'e dižə' güenlažə' contr le' gosə'ane': ⁵⁸—Beneto' catə' gwne': “Yochinja' yo'odao' əblao nga gwso'on beñə', na' lao šonə žazə gona' yeto yo'odao' əblao de'en cui gon beñachən'.”

⁵⁹ Pero bia'acza bito bedile de'en gosə'ane'enə'.

⁶⁰ Nach gwzoža' ben' naquəch bəxzəblao gwzeche' gwcholga'aque'enə' gože' Jeso'osən': —Ebito bi nao' ca naquə de'e nga chosə'əcuiš beñə' quinga le'?

⁶¹ Na' Jeso'osən' bitobi gwne'. Nach gož ben' naquəch bəxzəblao le': —Ele len' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəleno' nasyon əchec'hon'? —Elen' Xi'inj Dioz ben' cho'ela'och?

⁶² Jeso'osən' gože'ene': —Le ben' nao' na' nada'. Diozən' bsele'e nada' golja' beñach na' əchnia' le'e gwžin ža le'ile nada' chi'a cuit Xa' Diozən' ben' napə le'ezelaogüe yelə' guac xen na' nabi'a txen len le'. Na' le'ile nada' yetja' yoban' to lo'o bejw.

⁶³ Catə' bene ben' naquəch bəxzəblao xtižə' Jeso'osən' gwšo' gwčhezə' xe'enə' goquene' de'e mal juisy can' gwna Jeso'osən', na' gwne': —Nochxa testigon' chyažjecho?

⁶⁴ Babenecho chžia chnite'e Diozən' de'en ne' naque' Xi'inj Dioz len naque' con to beñachəzə. —Bi nale? —Nac gonchone'?

Nach yoguə' beñə' ca' ža'anə' gosə'əchoglaogüe'en əhe' de que cheyalə' gate'.

⁶⁵ Nach bałe' boso'oža' xene'enə' cho'alaao Jeso'osən', na' boso'ocuaše'e cho'alaogüe'enə' len to lachə' na' gosə'əbaže'ene', gwse'ene': —Gwneya'ašč —non' chbažə' le'?

Nach xa'ag yo'odao' ca' leczə gosə'əgape'e xague'enə'.

Bedən' bito gwčhebe' šə nombi'e Jeso'osən'

⁶⁶ Na' lao chac de'e quinga Bedən' chi'e chyo'o əhe ben' naquəch bəxzəblaoch na' na' chi'e catə' bžin to no'ol criad əhe ben' naquəch bəxzəblao'. ⁶⁷ Na' catə' ble'ine' chi' Bedən' cho'a yi'inə' par cheže'ine', no'olən' bgüiyanye'ene' na' gože'ene': —Lecza leno' le' naco' txen Jeso'os beñə' Nasaretən'.

⁶⁸ Pero Bedən' bito gwčhebe' šə naque' txen len Jeso'osən'. Gože' no'olən': —Bito nombi'ane' na' nic nezda' bi dižə'ən cho'o.

Na' gwyeje' jəzeche' cho'a puert saguanınə'. Nach le'e gwčhežte to lecw. ⁶⁹ Nach bezle'i no'olən' le'e de'e yoblə na' gože' beñə' ca' ža'anə': —Benga naque' txen len beñə' ca'.

⁷⁰ Na' de'e yoblə bito gwčhebe' šə nombi'e Jeso'osən'. Na' chacza' šlož beñə' ca' ža'anə' gosə'əze'e Bedən': —De'e līczə le' naco' txen len beñə' ca' cheda' ca' nga chnio' ngazə nacbia' de que naco' beñə' Galilea.

⁷¹ Nach Bedən' bzoe' Diozən' testigw gwne': —Diozən' gone' nada' castigw šə chonlažə'an ənia' bito nombi'a ben' nale ca'. Chzoa' joramēt lao Diozən', bito nombi'ane'.

⁷² Na' le'e gwchežte lecon' de'e yoblə. Nach jsa'alažə' Bedən' can' gož Jeso'osən' le' de que ze'e gaquə chop las cuež lecon' catə' gaquə šon las cui chchebe' de que nombie'ene'. Na' catə' bene' xbab che de'enə' gwchežyaše'e tant de'e goquene'.

15

Gosə'əčhe'e Jeso'osən' lao Pilatən'

¹ Na' catə' gwye'eni'ina' b̄xoz əblao ca' na' yeziqə'əchlə beŋə' golə blao ca', na' len beŋə' ca' choso'osed choso'olo'i lein', na' len yeziqə'əchlə beŋə' ca' chesə'ənabia' nasyon Izraelən' besyə'ədobe' par nich boso'oxi'e naclən' so'one' len Jeso'osən' na' boso'ochje'ene' na' gosə'əčhe'ene' jse'ene'ene' lao na' Pilatən'. ² Pilatən' gože' Jeso'osən': —¿Elen' naco' rei che beŋə' Izrael ca'?

Nach Jeso'osən' gože'ene': —Le be'en nao' nan' naca'.

³ Na' de'e zan de'e gosə'əna benə' gwnabia' che b̄xoz ca' par boso'ocuiše' Jeso'osən'.

⁴ Nach Pilatən' goze'e Jeso'osən': —¿Ebito choži'o xtižə'əga'aque'ena'? ¿Ecabi chendo' catec de'e zan xya nga chsa'ogüe' contr le'?

⁵ Pero Jeso'osən' ni to xtižə'əga'aque'ena' bito boži'e, xte bebanchgüeicze Pilatən'.

Gosə'əčhoglaogüe'en so'ote' Jeso'osən'

⁶ Na' de to costombr chega'aque' de que ža lni pascon' əgwsan Pilatən' to pres, con beŋə' yesə'ənab beŋə' Izrael ca'. ⁷ Na' ližya na' de to pres beŋə' le' Barrabas txen len beŋə' ca' boso'oxe gwdiłə lao syodan' na' zjənaque' beŋə' güet beŋə'. ⁸ Na' beŋə' zan ca' bazjənžag gosə'əbigue'e lao Pilatən' na' gosə'ənabene' le' əgwsane' to pres can' naquə costombr chega'aque'ena'. ⁹ Nach Pilatən' gože'lega'aque': —¿Echene'ele əgwsana' ben' naquə rei che le'e beŋə' Izrael?

¹⁰ Gwne' ca' cheda' nezene' beŋə' ca' chesə'ənabia' b̄xoz ca' zjəžiague'ine' Jeso'osən', de'e na'anə' boso'odie' le' lao ne'enə'. ¹¹ Na' beŋə' ca' chəsə'ənabia' b̄xoz ca' gosə'əgo'oyele'e beŋə' zan ca' ža'anə' par yesə'ənabe' əgwsane' Barrabasən' lgua'a Jeso'osən'. ¹² Nach Pilatən' gože'lega'aque': —¿Bixa gona' len Jeso'osən' ben' nale naque' rei che le'e beŋə' Izrael?

¹³ Nach gwso'osye'e gwse'e Pilatən': —Bde'e le'e yag corozən'.

¹⁴ Pilatən' gože'lega'aque': —¿Bixa de'e mal babene'ena'?

Pero beŋə' ca' gwso'osye'e yelata' zižjoch gosə'əne': —Bde'e le'e yag corozən'.

¹⁵ Na' Pilatən' gone'ene' soe' güen len beŋə' zan ca'. De'e na'anə' bsane' Barrabasən'. Na' beyož gosə'əyin soldad ca' Jeso'osən', Pilatən' bene'ene' lao na'aga'aque' par yoso'ode'ene' le'e yag corozən'.

¹⁶ Nach gosə'əčhe' soldad ca' Jeso'osən' chyo'o che yo'o gan' chi' Pilatən' na' bosyo'otobe' yoguə' soldad ca' yela'. ¹⁷ Nach gosə'əyine' xa Jeso'osən' na' boso'oguacue'ene' to lacha' morad na' gwso'one' to coron de yešə' na' boso'ožine'en yichje'ena'. ¹⁸ Na' gwso'onene' borl gosə'əne': —Biba rei che beŋə' Izrael.

¹⁹ Nach soldad ca' gosə'əyine' yichje'ena' to ya, na' boso'oža' xene'en le' na' boso'ozo xibga'aque'ena' laogüe'ena' chso'one' ca cho'elao' le'. ²⁰ Na' catə' beyož gwso'one'ene' borlən' besyə'əyine' lacha' moradən' boso'oguacue'ene' na' bosyo'oguacue'ene' xacze'. Nach gosə'əčhe'ene' par yoso'ode'ene' le'e yag corozən'.

Boso'ode'e Jeso'osən' le'e yag corozən'

²¹ To beŋə' Sirene le' Simon xa Ljandr na' Rofo ze'e zeze'e yoba cata' bežague' beŋə' ca' zjənčhe'e Jeso'osən' par yoso'ode'ene' le'e yag corozən'. Na' la fuers boso'ode'e yag coroz che Jeso'osən' cožə' Simonŋə'.

²² Na' gosə'əčhe'e Jeso'osən' to latja de'en nzi' Golgota, zejen dižə' latja che yichj beŋə' guat. ²³ Na' boso'onežjue'ene' bino corrient de'en nčhižən len to rmech zla' de'en nzi' mirra. Pero Jeso'osən' bito güe'eje'en. ²⁴ Nach boso'ode'ene' le'e yag corozən'. Na' soldad ca' gwso'one' xala'ane'ena' rif entr lega'aque' par gosə'ənəzene' bi partən' yechełə to toga'aque'.

²⁵ Na' do cheda ga lsil boso'ode'e Jeso'osən' le'e yag corozən'. ²⁶ Na' yichj̄ yag coroz che'enə' boso'ozaje' de'en bcuiš le', nan: "Bengan' Rei che benə' Izrael ca'." ²⁷ Na' leczə cana' boso'ode'e chopə benə' bguan le'e yečhopə yag coroz, toe' gwda cuit Jeso'osən' licha na' yetoe' cuite'en yeglə. ²⁸ Na' de'en goc ca' goc complir can' nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan: "So'onene' le' caczən' chso'onene' benə' güen de'e mal."

²⁹⁻³⁰ Na' benə' ca' chse'ej chasa'ade' gan' da' Jeso'osən' chasa'elolə' yichj̄ga'aque'ena' gwso'onene' borl gwse'ene': —Len' gwnao' guaquə yočhinj̄o' yo'odao' əblaona' na' šonə žazə yeyono'on, bosla cuino' na' beyetj̄ le'e yag corozən'.

³¹ Na' leczə ca' benə' gwnabia' che bxoz ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' gwso'one'ene' borl gosə'ane': —Yeziquə'əchlə benə' bosle' na' cabi chac yosla cuine'. ³² Šə len' naque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon', na' nacte' rei che chio'o benə' Izrael, yoletj̄ cuine' le'e yag corozən' na'a par nich le'icho na' šejle'echo che'.

Na' benə' ca' zjəda' le'e yag corozən' cuite'enə' chopə la'a, leczə gwso'onene' borl.

Can' goquə cata'ən got Jeso'osən'

³³ Na' do gobiž goc žčhol doxen yežlyon' bžinte cheda šonə. ³⁴ Na' do cheda šonə cata' gwne Jeso'osən' zižjo gwne': —Eli, ɿlama sabactani? —zeje dižə': "Dioz ɿchia', ɿbixčhen' bagwlejyichj̄o' nada'?"

³⁵ Na' benə' nitə' galə'əzə gwse'enene' can' gwne'ena' nach gosə'ane': —Le'e gwzenagšc, chaxe' Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'.

³⁶ Nach bchoj to benə' gwsa'adoe' jəxi'e to spong na' bosgaže'en bino corrient de'en cui bi nčhixə, na' bzo'en to lao ya dao' na' bossine'en cho'a Jeso'osən' par nich güe'eje'en na' be'ena' gwne': —Cuezcho yešč šə yidə Liazən' na' yoletje'ene'.

³⁷ Jeso'osən' bisye'e zižjo nach gote'. ³⁸ Na' ca naquə lachə'ən de'en ze lo'o yo'odao' əblao che neto'benə' Izrael le'e gwchezə'ete gwcholən' gwza'azə yichj̄ei bechojte che'elə.

³⁹ Na' lao orən' got Jeso'osən', capitán che sołdad ca' ben' zecha lao Jeso'osən' benene' can' bisya'a Jeso'osən' na' ble'ine' can' gote' na' gwne': —De'e liczə benga naque' Xi'in Dioz.

⁴⁰ Na' leczə nitə' zan no'olə latjən' benə' gosə'əzecha zita'ələ par besə'ele'ine' can' goquən'. Na' entr ɿega'aque' zjelen no'ol quinga: Maria benə' Magdala, na' Maria xna' Jwsen' na' Jacob bi'in naquəch bi'i xcuidə', na' leczə len Salme. ⁴¹ No'ol ca' gosə'əzolao chso'onlilažə' Jeso'osən' cata'ən gwzoe' Galilean' na' gwsa'aclene' le' len bi de'en byažjene', ɿega'aque' na' yezan no'olə ca' besyə'ənaogüe' Jeso'osən' cata'ən beze'e Galilean' par bežine' Jerosalennə'.

Boso'ocuaše'e Jeso'osən'

⁴² Na' ne'e da' Jeso'osən' le'e yag corozən' cata' gwzolao chejxw že'ena', na' ža na'anə' cata'ən choso'osi'ini'e che lni pascon', na' bachžin or so'omba'ane' ža dezcanzən'. ⁴³ Na' gwzo to benə' le Jwse na' naque' benə' Arimatea, na' nacte' to benə' blao entr benə' ca' chesə'ənabia' nasyon Izrael ɿheto'ona'. Na' Jwsen' gwzoe' lez əžin ža selə' Diozən' benə' nabi' nasyon ɿheto'ona'. Na' laogüe de'en bachexjw že'ena' benčhechlaže'e gwyuje' lao Pilatən' jənabe' cuerپ che Jeso'osən'. ⁴⁴ Pilatən' bebanene' de'en byob got Jeso'osən', nach goxe' capitannə' gwñabene' le' šə le bagote'ena'. ⁴⁵ Cata' capitannə' gože'ene' de que bagote', nach Pilatən' be'e latjə žjayeletj̄ Jwsen' cuerپ che Jeso'osən' par yeyo'ene'.

⁴⁶ Na' Jwsen' gwxi'e to lachə' fin nach gwyuje' gan' da' Jeso'osən' na' beletje'ene' le'e yag corozən' nach bolaže'ene' lachə'ənə', na' gwlo'ene' to lo'o bloj ba de'e bagwche'ene' to le'e yej. Na' beyož bene' de'e ca' blōle' to yej xen de'e bseyjuene' cho'a banə'. ⁴⁷ Na' Maria benə' Magdalan' na' Maria xna' Jwsen' yeto, besə'ale'ine' gan' boso'ocuaše'e cuerپ che Jeso'osən'.

¹ Na' catə' gwde ža dezcanzən' Maria benə' Magdalan', na' Maria xna' Jacobən' na' len Salmen' jəsə'əxi'e set zix de'e yoso'oguazje' cuerp che Jeso'osən'. ² Na' zil dmigw tempran gwsa'aque' zja'aque' cho'a ban' na' besə'əžine' cho'a ban' do chla'atg bgüižən'. ³ Na' lao zja'aque'enə' gwse'e ljuežjga'aque': —¿No gaquə yeca'a yejən' de'en da' cho'a ban' par nich šo'ocho?

⁴ Na' ca ne'e zja'aque' zitə'ələ gan' zo bloj ban' besə'əle'ine' de que yej xennə' de'en da' cho'a ban' bəch bega'an. ⁵ Cata' besə'əžine'enə' gwso'e lo'o blojən' na' besə'əle'ine' to benə' xcuidə' chi'e lo'inə' šla'a lichalə na' nyaze' to lachə' šyiš tonə, na' no'ol ca' besə'əžebe' cata' besə'əle'ine'ene'. ⁶ Na' gože' lega'aque': —Bito žeble. Nada' nezda' de que cheyiljle Jeso'osən' ben' naquə benə' Nasaret ben' boso'ode'e le'e yag corozən'. Babebane' ladjo benə' guat ca'. Notoch no nla' nga. Legüia latjə ga nga bosə'əxoe' cuerp che'enə'. ⁷ Le'e žjəya'ac le'e žjəyedixjue'i Bedən' len disipl ca' yela' de que gwyobe Jeso'osən' yežine' Galilean' ca le'e na' Galilea na' gwle'iczelene', can' gwnacze' le'e.

⁸ Nach besyə'əchoje' lo'o ban' besa'acdoe' xte gosə'əxize' tant besə'əžebe'. Na' notono gwse'e bin' goquə ćhədə' besə'əžebe'.

Jeso'osən' blo'e laogüe' Maria benə' Magdalan'

⁹ Na' zil dmigw tempran catə'ən beban Jeso'osən' ladjo benə' guat ca' zgua'atec blo'e laogüe' Maria benə' Magdalan' ben' bebeje' gažə de'e xio' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždaogüe'enə'. ¹⁰ Le' jəyedixjue'ine' yeziqə'əchlə benə' ca' de que beban Jeso'osən' ladjo benə' guat ca'. Cata' bžin Marian' chəsə'əbežyašə' benə' ca' na' chəsyə'əgüine'ene' ćhədə' gwso'ot benə' mal ca' Jeso'osən'. ¹¹ Na' catə' gwse'enene' de que babeban Jeso'osən' ladjo benə' guat ca' na' de que Marian' bable'ine' le', bito gwse'ejle'e.

Blo'e lao Jeso'osən' ćhopə disipl che' ca'

¹² Na' blo'e lao Jeso'osən' ćhopə disipl che' ca' lao zja'aque' yoba, pero nža'alə can' besə'əle'ine' le'. ¹³ Na' jəya'aque' jəsyə'ədixjue'ine' benə' ljuežjga'aque' ca' pero benə' ca' leczə bito gwse'ejle'e che lega'aque'.

Jeso'osən' bene' mendad əso'e xtižə'enə' yoguə' ńasyon

¹⁴ Na' gwdechla blo'e lao Jeso'osən' disipl che' ca' šnej lao chsa'ogüe'. Na' gwdechla lega'aque' de'en zjənaque' benə' la'aždao' žod na' de'en cui gwse'ejle'e de que bebane' ladjo benə' guat ca' la'anə'əczə benə' ca' besə'əle'i le' gwse'e lega'aque' ca'. ¹⁵ Nach gože' lega'aque': —Le'e žja'ac le'e žjəsed le'e žjəlo'i benə' ca' ža' yoguə'əłol ńasyon dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in ćhia'. ¹⁶ Na' benə' ca' so'onlilažə' nada' na' yesə'əchoe' nis bito žjəya'aque' lao yi' gabilən'. Na' benə' ca' cui so'onlilažə' nada' yesə'əbiayi'e lao yi' gabilən'. ¹⁷ Na' benə' ca' so'onlilažə' nada' gwnežjoga'aca'ane' yelə' guac par so'one' de'e quinga: Len yelə' guac ćhia'anə' yesyə'əbeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' benə', na' əso'e gwde gwdelə dižə' de'en cui no chac. ¹⁸ Guaquə əso'oxe'e no bel bia benen na' bitobi gaquə ćhega'aque'. Na' ſə əse'eje' benen bitobi gonən len lega'aque'. Guaquə yesə'əxoa' na'aga'aque'enə' yichj benə' ca' chsa'acšene, na' yesyə'əyaque benə' ca'.

Jeso'osən' beyepe' yoban'

¹⁹ Na' catə' beyož be'e Xancho Jeso'osən' dižə'ən ca' len lega'aque', bezi' beca'a Diozən' le' yoban' gan' chi'e chnabi'e txen len Xacho Diozən'. ²⁰ Na' disipl che' ca' ja'aque' doxenlə jəsə'ədixjue'ine' dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Jeso'osən', na' le' goclene' lega'aque' na' bene' par nich gwso'one' no milagr len yelə' guac che'enə' par blo'e de que xtižə'əga'aque'enə' naquən de'e li.

De'e na'azən' chzoja'.

Dižə' Güen Dižə' Cobə De'en Bzoj San Locasən'

De'e nga bzoj Locasən' par Tioflən'

¹⁻⁴ Señor Tiofl, chzoja' le' dižə' quinga par nich na' əñezdo' de'e li ca naquə de'en babendo' na' de'en bagoc. Benə' zan baçh boso'ozoje' che Jeso'osən' ca naquə de'en bagoc complir par neto' chonlilažə'ato'one'. Boso'ozoje'en can' bzejni'i benə' ca' neto', benə' ca' besə'ele'i can' goquə dezd golite Jeso'osən'. Na' benə' ca' gwse'en besə'ele'ine' can' goquən' boso'osed boso'olo'ine' benə' yoblə dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən'. Na' nada' cata' beyož gwnabyoža' can' goquən', na' gwyazlaža'a gwzoja'an tcho'a tšao' par nich əñezdo' Señor Tiofl.

Can' goquə gwixjue'e to angl de que galjə Juannə'

⁵ Ca tyemp can' gwnabia' Rei Erodən' gan' nzi' Jodea, na' zo to bxoz che benə' Izrael ca' benə' le Zequeria. Bene' žin len xonj bxoz benə' zjele Abias. Na' no'ol che Zequerian' le' Chabet na' naque' dia che de'e bxoz Ronna'. ⁶ Na' Zequerian' len Chabetən' zja'accze' licha par len Diozən', na' gwso'one' yoguə'əloł de'en non Xancho Diozən' mendad de'en zjənyoj le'e lei che'ena'. ⁷ Na' notono xi'inga'aque' nitə', chedə' Chabetən' naque' no'olə güiž, na' chopte' bazjənaque' benə' golə.

⁸ Na' goquən' beyalə' Zequerian' len benə' ljuežje' ca' benə' ca' zjənaquə bxoz par gwso'one' de'en besya'ayale'e so'one' par gwso'elaogüe'e Diozən'. ⁹ Na' de costombr che bxoz ca' chso'one' rif par chata'əbia' noe' əchoj par əgwzeye' yal lo'o yo'odao' əblao chega'aque'ena' gan' chso'elaogüe'e Xancho Diozən' Jerosalennə'. Nach gwso'one' rif na' bchoj Zequerian' par bzeye' yalən' lo'o yo'oda'onə'. ¹⁰ Na' žlac bzeye' yalən' gwnita' yoguə'əloł benə' zan ca' chyo'olə gwso'one' orasyonə'. ¹¹ Na' to angl che Xancho Diozən' bloe' laogüe' Zequerian', na' gwzecha anglən' cuit mesən' lichala' gan' chəsə'əzeye' yalən'. ¹² Cata' ble'i Zequerian' anglən' benit bechol goc lo'o yichjla'aždaogüe'ena' na' bžebchgüe'. ¹³ Pero anglən' gože' le': —Bito žebo' Zequeria. Diozən' babzenague' orasyon chio'onə', na' no'ol chio' Chabetən' sane' to xi'ino', na' əgwsı'o le' Juan. ¹⁴ Na' so' mbalaz na' yebeido', na' leczə benə' zan yesə'əbeine' šə bagolje', ¹⁵ chedə' gaque' benə' blao lao Diozən'. Bito ye'eje' bino ni biquə'əchlə de'en chesa'əzože benə', na' cata' galje' yo'o Spirit che Diozən' lo'o yichjla'aždaogüe'ena' par ənabi'an le'. ¹⁶ Na' gone' par nich zan benə' Izrael gwlaž che' ca' yesə'əša' yichjla'ažda'oga'aque'ena' na' so'elaogüe'e Diozən' can' cheyalə' so'elaogüe'ene', Dioz ben' naquə Xanga'aque'. ¹⁷ Na' cuialaogüe' lao Xanchon' na' gone' par nich benə' ca' cui nitə' binlo len xi'inga'aque' yesə'ənite'e binlo len xi'inga'aque' de'e yoblə. Na' gone' par nich benə' godenag ca' yesə'əzenague' che Diozən'. Gone' ca' par nich yesə'ənitə' benə' probnid par əso'elaogüe'e Xanchon' catə'ən yide'. Na' len xbab de'en yo'o yichjla'aždaogüe'ena' na' len dižə' balə de'en güe'ena' gaque' ca profet Liazən' ben' gwzo cana'.

¹⁸ Nach Zequerian' gože' anglən': —¿Nacxa gaquə əñezda' de'e nga? Nada' baçh naca' benə' golə na' no'ol chia'anə' leczə benə' golə.

¹⁹ Nach anglən' gože' le': —Nada' naca' angl Gabryel. Zoa' len Diozən' na' zoa' cho'elaogua'ane'. Na' bsele'e nada' zedetixjue'ida' le' dižə' güen dižə' cobə quinga. ²⁰ Na' le' gaco' mod, cui gaquə əñio' xte que catə'əch əzin ža gaquə de'e nga, chedə' cui chejli'o xtiža'anə'. Na' de'e liczə gwžin ža gaquə complir can' gwnia'anə'.

²¹ Na' benə' ca' ža' chyo'olə gosa'əbeze' Zequerian', nach besya'əbanene' chedə' gwžeine' lo'o yo'odao' əblao gan' chso'elao' benə' Izrael ca' Diozən'. ²² Cata' bechol Zequerian', bene' señy len ne'enə' la' bitoch goquə əñe'. Baçh naque' benə' mod. Nach gwsa'acbe'i benə' ca' de que ble'ida'ogüe'ene' lo'o yo'oda'onə'.

²³ Na' cata' bde laze'en de'en bene' žin lo'o yo'odao' əblaona' beyeje' liže'. ²⁴ Gwde na', no'ol che' Chabetən' bgüendao' bda'onə' lo'o le'enə' na' gueyə' bio' gwzoze'. Na' gwne':

²⁵ —Güenchguababen Xana' Diozən' len nada', Ɂchedə' babžin ža nži'ilaze'e nda', chone' par nich bitoch so'on benachən' xbab Ɂchia' de que cui bi zaca'a.

Anglən' gwdixjui'e galjə Jesocristən'

²⁶ Goc Ɂop bio' noa' Ɂhabetən' bda'onə', Diozən' bozsele'e anglən' ben' le Gabryel, gwyeje' to syoda de'en nzi' Nasaret gan' mbane Galilean'. ²⁷ Bsele'ene' gan' zo to no'ol güego' le' Maria. Na' Marian' ne'e naplažə'əchguac cuine'. Na' to benə' le Jwsebach naquən gwšagna'alene' par gaque' xo'ole'. Na' Jwsen' naque' dia Ɂhe de'e Rei Dabin'. ²⁸ Na' bžin anglən' gwyo'e gan' zo Marian' na' gože'ene': —Dioxei. Xancho Diozən' nži'ilaze'e le' na' zoe' len le'. Na' gone' par nich socho' mbalaz ca yoguə'ələl no'ol ca' yela'.

²⁹ Cata' ble'i Marian' anglən', benit beçhol goc lo'o yichjla'aždaogüe'enə' por ni Ɂhe dižə' de'en gože' le'. Na' bene' xbab bi zejen de'en bguape' le' dioxən' ca'. ³⁰ Nach anglən' gože'ene': —Bito žebo' Maria. Diozən' nži'ilaze'e le'. ³¹ Na' le' gua' xi'inə', to bi'i byo dao', na' sano'obo', na' əgwsı'o labo' Jeso'os. ³² Na' Jeso'osən' gaque' to benə' blao na' benachən' yesə'əsi'ene' Xi'in Dioz, Dioz ben' naquə le'ezelaogüe benə' blao. Na' Xancho Diozən' gone' par nich Ɂnabi'e Ɂnasyon Izraelən' can' gwnabia' de'e xaxta'ogüe'e Rei Dabin'. ³³ Na' le' Ɂnabi'e Ɂnasyon Izraelən' zejlīcane. Na' cuat te yelə' gwnabia' Ɂhe'ena'.

³⁴ Nach gož Marian' anglən': —¿Nacxa gaquə sana' bdao? la' bitonə' žaga' nda' benə' byo.

³⁵ Nach gož anglən' le': —Spirit Ɂhe Diozən' yidən gan' zo'onə', na' yelə' guac Ɂhe Diozən' son len le', Dioz ben' naquə le'ezelaogüe benə' blao. De'e na'anə' bi'i la'ažda' xi'ilazə'ən galjənə', yoso'osi'ebō' Xi'in Dioz. ³⁶ Na' benə' xna'o Ɂhabetən' leczəbach bguenda'obo' lo'o le'enə' la'anə'əczə banaque' benə' golə. Bagoc Ɂop bio' no'e to bi'i byo dao', len la' gosə'əne' Ɂhe' de que no'olə güižən'. ³⁷ Bito bi bi de de'e ənacho cui chac gon Diozən'.

³⁸ Nach gož Marian' anglən': —Nga zoa' naca' xmose', gaquə Ɂchia' con bi na Xana'an. Nach beza' anglən' gan' zo Marian'.

Marian' jəlanə'e Chabetən'

³⁹ Gwde na' le'e gwyejte Marian' to syoda de'e žia lao ya'a gan' mbane Jodean'. ⁴⁰ Na' bžine' liž Zequerian', gwyo'e bguape' Ɂhabetən' diox. ⁴¹ Na' goquən' cata' Ɂhabetən' benene' cholgiž Marian' le' nach gocbe'iteine' chxitə' chžia chac bda' Ɂhe'ena' lo'o le'enə'. Na' Spirit Ɂhe Diozən' gwnabi'an yichjla'ažda' Ɂhabetən'. ⁴² Na' gwne' zižo tant bebeine', na' gože' Marian': —Diozən' babene' par nich zocho' mbalaz ca yoguə'ələl no'ol ca' yela'. Na' Diozən' gone' par nich gaquə mbalaz Ɂhe bda' Ɂchio'ona' no'ona'. ⁴³ Nactecxan' le' naco' xna' Xana'an zedəlano'o nada'. ⁴⁴ Mer cata' bene naga'ana' chguapo' nada' dioxən', bda' Ɂchia'anə' bebeibo' na' bxitə' bžiabo' lo'o li'anə'. ⁴⁵ Xancho Diozən' bene' par nich anglən' gwne' le' de'en ze'e gaquə na' zo' mbalaz de'en gwyejli'o de que gaquə complir can' gwne'enə'.

⁴⁶ Nach Marian' gwne':

—Cho'elaogua'a Xana' Diozən' do yichj do laža'a.

⁴⁷ Na' lo'o yichjla'aždaogua'an chebeichgüeida' Dioz ben' chebej nada' xni'a de'e malən'.

⁴⁸ Babeyašə' beži'ilaze'e nada' naca' xmose' la'anə'əczə cui bi zaca'a.

Na' dezdz Ɂna'a žtia žtia benachən' yesə'əne' de que zoa' mbalaz.

⁴⁹ Diozən' chac gone' de'e cui no zaquə gon, na' babene' de'e güen juisy len nada'.

Le'enə' naque' benə' la'ažda' xi'ilazə' juisy.

⁵⁰ Na' notə'əteza' benə' chsa'ape'ene' respet do yichj do lažə'əga'aque', Diozən' cheyašə' cheži'ilaze'e lega'aque' na' len xi'in dia Ɂchega'aque'.

⁵¹ Bach blo'i Diozən' benachən' yelə' guac Ɂhe'ena', na' babene' par nich benə' ya'alažə' ca' baboso'ozexjw yichjiga'aque'enə' laogüe'enə'.

⁵² Babene' par nich benə' gwnabia' ca' cuich gosə'ənabi'e, na' benə' ca' cui gwsa'ac benə' blao, Diozən' bcuie' lega'aque' par gwsa'aque' benə' blao.

⁵³ Na' benə' ca' gwsa'acbe'ine' de que chesə'əyažjene' yelə' chaclen ćhe Diozən', bagoclene' lega'aque'.

Na' benə' ca' gwsa'aquene' bitobi chesə'əyažjene', bose'e lega'aque' sin cui bi bnežjue' lega'aque'.

⁵⁴ Nach bagocwlene' chio'o benə' Izrael naccho ca xmose'.

Bablo'ine' chio'o de que bito ganlaže'e par yeyašə' yeži'ilaze'e chio'o can' bene' lyebe.

⁵⁵ Na' de'en beyašə' beži'ilaze'e de'e Abraannə' len xi'in dia ćhe', bene' complir can' gože' le' len yebalə xaxta'occo ca'.

Na' zocze' yeyašə' yeži'ilaze'e xi'in dia ćhe de'e Abraannə' zejlicane.

⁵⁶ Na' catə' bagoc šon bio' bega'an Marian' len Chabetən' nach beyeje' liže'ena'.

Goljə Juanñə' ben' bčhoa benə' nis

⁵⁷ Na' catə' bzin or par san Chabetən', gwxane' bi'i byo dao' ćhe'ena'. ⁵⁸ Na' catə' gwse'ene benə' gwliž chega'aque'enə' na' family chega'aque'enə' de que Diozən' babeyašə' beži'ilaze'e Chabetən', besyə'əbeichgüeine' len le'. ⁵⁹ Na' ža xon' benə' ca' jəsə'əzo'ebō' seňy de'en ne' sirconsision. Na' zejen de que chse'ejle'e ćhe lyebe de'en ben Diozən' len de'e Abraannə'. Na' gwse'enene' si' labo' Zequeria can' le xabo'onə'. ⁶⁰ Pero xna'abo'onə' gwne': —Nca, cheyalə' si' labon' Juan.

⁶¹ Nach lega'aque' gwse'e le': —Notono family chele nitə' benə' zjale ca' na' nic xaxta'ole.

⁶² Nach gwso'one' seňy gosə'ənabene' xabo'onə' nac chene'ene' si' la bda'onə'.

⁶³ Nach bene' seňy gwñabe' to yag la' dao' gan' bzoje': "Si' labo' Juan." Nach yogue'e besyə'əbanene'. ⁶⁴ Le'e gocte benə' Zequerian' na' le'e gwzolaote be'e dižə' be'elaogüe'e Diozən'. ⁶⁵ Na' besə'əžebchgua benə' gwliž chega'aque'enə'. Na' xtižə'əga'aque'enə' gosə' gwäljən doxen yež ca' zjəchi' lao ya'a ca' gan' mbane Jodean'. ⁶⁶ Na' yoguə'əlol benə' gwse'enene' dižə'ənə' gwso'one' xbab lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' ćhe de'e ca', na' gosə'əne':

—¿Bixa gon bdao' na'anə'?

Gosə'əne' ca' chedə' gosə'ənezenə' de que zocze Diozən' len lebo'.

Dizə' de'en be' Zequerian'

⁶⁷ Nach gwnabia' Spirit ćhe Diozən' yichjla'aždao' xabo' Zequerian'. Na' Zequerian' be'e xtižə' Diozən' gwne':

⁶⁸ Cho'elaogua'a Xanchon' ben' naquə Dioz ćhe chio'o benə' Israel.

Cheyaše'ene' chio'o naccho ənasyon' ćhe'

na' babene' par nich gaqua yechojcho xni'a de'e malən'.

⁶⁹ La' babene' par nich zo to benə' napə yelə' guac par yebeje' chio'o xni'a de'e malən', na' za' be'enə' lao dia ćhe de'e Rei Dabin' ben' goquə xmos Diozən'.

⁷⁰ Chac can' gwna Diozən' len cho'a de'e profet ca' benə' ca' gwleje' par gwsa'aque' lažə' ne'enə' cana'ate.

⁷¹ Gwne' de que yosle' chio'o lao na' benə' contr ćhecho ca' na' lao na' yoguə' benə' chəsə'əgue'i chio'o.

⁷² Na' leczə gože' de'e xaxta'occo ca' de que yeyašə' yeži'ilaze'e lega'aque' len xi'in dia chega'aque'.

Na' can' chone' na'a, chone' par nich chac complir ca naquə de'en bene' lyebe gone' par gaquəlēne' chio'o.

⁷³ Ben Diozən' cuine' testigw lao de'e xaxta'occo Abraannə' de que gaquəczə can' bene' lyeben'.

⁷⁴ Na' gwne' de que yosle' chio'o lao na' benə' contr ca' par nich ca' gaqua güe'ela'ochone' sin cui žebcho.

⁷⁵ Na' gwne' gone' par nich gaqua la'ažda'ochon' xi'ilazə' par len le'enə' na' gone' par nich šejcho licha güe'ela'ochone' doxen yelə' mban ćhechon'.

⁷⁶ Nach Zequerian' gože' bida'onə':

Na' le' xi'inə', benachən' yesə'əne' chio' de que naco' profet benə' choe' xtižə' Diozən', Dioz ben' naquə le'ezelaogüe benə' blao.

Yesə'əne' ca' chedə' le' cuialaogo' lao Xanchon' na' go'o xtižə'enə' par nich nitə' benə' probnid par əso'elaogüe'ene' catə'ən yide'.

⁷⁷ Egwesd əgwlo'ido' neto' can' chene'e Diozən' yebeje' chio'o xni'a de'e malən' na' can' chene'ene' yezi'ixene' xtolə'echo ca', chio'o naccho benə' nasyon che'.

⁷⁸ Diozən' cheyašə' cheži'ilāže'e chio'o na' bachsele'e to benə' gaquəlene' chio'o. Na' gwxaqua'əlebe be'ena' ca be'eni' che bgüižən'.

⁷⁹ Le' gwzejni'ine' chio'o benach naquən' goncho par nich žjäyezocho gan' zo Diozən' catə' gatcho, na' əgwzejni'ine' chio'o benach naquən' so cuezcho binlo.

Can' gone' cue'e be'eni' lo'o yichjla'aždao' chio'o gwxaqua'əlebecho ca benə' chsa'aš lo'o de'e žcholən'.

⁸⁰ Na' Juanñə' ca bcua' chcha'ogüe', zdate chaquəch yichjla'aždaogüe'en can' chene'e Diozən'. Na' Juanñə' jsoe' latjə dašən'. Na' nan' ənezoe' catə'ən bžin ža gwzolaogüe' gwdixjui'e xtižə' Diozən' len benə' Izrael ca'.

2

Can' goquə cata'ən goljə Jeso'osən'

¹ Na' gwde de'e ca', na' ca tyempən' catə'ən gwnabia' Sesar Augosto, bene' mendad te cuent na' əsa'alə' yiš balə' benə' ža' to to yež de'e zjəchi' doxen ganə' chnabi'e. ² Na' bguale'e yišən' lao chnabia' Sirenio gan' nzi' Siria. Na' naquən de'e nech de'en bguale'e yiš balə' benə' ža' to to yež. ³ Nach yoguə'ələlə' benə' jəya'aque' lažga'aque' jəsyə'əde cuing'aque' cuent par gwsa'alə'əga'aque' yiš. ⁴ Nach Jwsen' naque' dia che de'e Rei Dabin'. Na' beze'e Nasaret gan' mbane Galilean' par beyeje' syoda che de'e Rei Dabin' de'e nzi' Belen. Na' chi' syoda Belennə' gan' mbane Jodean'. ⁵ Beyeje' jəyede cuine' cuent na' zenche'e no'ol che' Marian', pero bitonə' yesə'əca'ljuežje'. Na' Marian' bano'e bda'onə'. ⁶ Na' goquən' lao nite'e Belennə' bžin or par sane'. ⁷ Na' bi'i nechən' gwaxane' goljbo' bi'i byo dao', na' blaže'ebō' lachə'. Na' gwlo'ebō' to lo'i gan' chsa'o bia yixə', chedə' bito bi latjə gwyo'och mesonñə' par lega'aque'.

Angl ca' boso'ozene' benə' goye xilə' ca' de que bagoljə Goslan'

⁸ Na' lao že' na', le'e yixə' che Belen na'atezəczə ža' benə' goye xilə' nechəsə'əne'e chsa'ape' xilə' chega'aque' ca'. ⁹ Na' angl che Xanchon' bžine' gan' nitə' benə' goye xilə' ca', na' yelə' chey che'eni' che Diozən' gwyechjən bse'eni'in gan' nite'əne'. Na' besə'əžebchgię'. ¹⁰ Na' gož anglən' lega'aque': —Bito žeble, na'a chixjo'ida' le'e to dižə' güen de'e yeba yezaquə'əlažə'əchgua yoguə'ələlə' benə'. ¹¹ Lao' syoda che de'e Rei Dabin' bagoljə na'a ben' chac yebej benə' xni'a de'e malən'. Naque' Cristən' ben' bselə' Diozən' par gaquəlene' benachən' na' naque' Xanchon'. ¹² Par yeželele bda'onə' quinga naquə: Žjäyedi'ilebo' lažə'əbo' lachə' na' debo' lo'i gan' chsa'o bia yixə'.

¹³ Beyož gwna anglən' ca' le'e besə'əžinti angl zanch gan' zo angl nechən', za'aque' gan' zo Diozən'. Na' chso'elaogüe'e le', chəsə'əne':

¹⁴ Ledoye'ela'och Diozən' ben' zo yoban'.

Na' lao yežlyon' gata' yelə' so cuezə binlo entr benə' ca' chebei Diozən' lega'aque'.

¹⁵ Na' catə' besyə'əsa'ac angl ca' zjəya'aque' yoban', nach benə' goye xilə' ca' gwse' ljuežja'aque': —Yeyejcho Belennə' žjäyeegüiacho de'en bagoc, ca naquə Xanchon' bsele'e angl quinga bedəsə'ədixjue'ine' chio'o.

¹⁶ Nach besa'acsəs benə' goye xilə' ca' jəya'aque' Belennə', na' jəsyə'ədi'e Marian' len Jwsen' na' len bda'onə'. Na' bda'onə' debo' lo'i gan' chsa'o bia yixə' ca'. ¹⁷ Beyož besə'əle'ine' can' bagoquən', na' gwso'e dižə' che bda'onə' len yeziqua'əchlə benə' ca naquə de'en gwse' angl ca' lega'aque'. ¹⁸ Na' yoguə'ələlə' benə' ca' əgwse'ene' dižə'

de'en gwsoe' benə' goye xilə' ca' besyə'abanene'. ¹⁹ Na' Marian' leczə gwlo'o yichjē' yoguə'əlol dižə' de'en gwsoe' benə' goye xilə' ca' na' bene' xbab lo'o yichjla'aždaogüe'en bi zejenŋə'. ²⁰ Nach besyə'asa'ac benə' goye xilə' ca' chso'elaogüe'e Diozən' na' chso'e le' yelə' bala'an che yoguə'əlol de'en bagwse'enene' na' babesə'ale'ine' ca naquə de'en gož anglən' lega'aque'.

Family che Jeso'osən' jso'ebō' lo'o yo'odao' əblaonə'

²¹ Cata' gwde xon' že na' jəsə'əzo'ebō' seňy de'en ne' sirconsision na' bosə'əsi'e labo' Jeso'os, can' ben anglən' mendad cata' ze'e gua'alə Marian' lebo'.

²² Cata' gwde tyempən' babeyac Marian' xi'ilāžə' len bda'onə' segon can' na lein' de'en bzoj de'e Moisezən', nach gosa'əlene'ebō' Jerosalennə' par jso'ebō' lao Diozən'. ²³ Gwso'one' ca' chedə' nyojən le'e lein': "Yoguə'bi'i byo dao'bi'i nech cheyalə' gacbo' lao na' Diozən', na' yoguə'bia yixə'bia maš dao'bia nech leczə gaquəb lao na' Diozən'." ²⁴ Na' gwso'elaogüe'e Diozən' gwso'one' can' na lei che Xancho Diozən', nyojən: "Cheyalə' gotle to csad ngolbexə o chopə plomxtıl."

²⁵⁻²⁶ Na' Jerosalennə' gwzo to benə' byo le Simeon. Be'enan' gwyecze' bene' de'e güen lao Diozən' na' be'elaogüe'ene', na' gwleze' batə'əquən' yida Cristən' ben' gwlej Xancho Diozən' par gaquəlene' benəčhən'. Na' Spirit che Diozən' gwzon lo'o yichjla'aždao' Simeonnə'. Na' bzene Spiritən' le' de que antslə ze'e gate' le'ine' Cristən'. ²⁷ Na' Spiritən' benən par nich gwyej'e yo'odao' əblaonə'. Na' zoe' yo'oda'onə' cata' besə'əzin xaxna' Jeso'osən' zjənlene'ebō' par nich so'one' len lebo' can' na lein'. ²⁸ Nach Simeonnə' gwlene'ebō', nach be'elaogüe'e Diozən' gože'ene':

²⁹ Na'a že Xana' Dioz, bačh goc can' gwna'onə'.

Be' latjə yeyedə' binlo gan' zo'onə', nada' naca' benə' güen žin əchio',

³⁰ chedə' bable'ida' ben' zedəyelej neto' xni'a de'e malən'.

³¹ Naque' ben' bžio'bia' əgwselo'o par yoguə'əlol benə'.

³² Na' cue'e be'eni' lo'o yichjla'aždao' benə' cui zjənaquə benə' Izrael par nich se'ejni'ine' xtižo'onə'.

Na' leczə gone' par nich benə' Izrael ca' yesə'əzi'e yelə' bala'an.

³³ Nach xabo'on len xna'abo'on besyə'abanene' ca naquə dižə' de'en be' Simeonnə' chebo'.

³⁴ Na' Simeonnə' gwñabene' Diozən' gone' par nich gaquə güen chega'aque', na' gože' Marian': —Benə' zan benə' Izrael ca' yesə'əbiayi'e chedə' cui so'onlilažə'e xi'inə' nga, na' zane' yesə'əzi'e yelə' mban zejlīcaňe chedə' so'onlilažə'ene', na' benə' zan yoso'ožia yoso'onite'ene' cata' yesə'nežene' che'. ³⁵ Na' gone' par nich gacbia' non' əgwzenag che Diozən' na' non' cui. Na' caczə ga chaz to cwšiy gaquə lo'o yichjla'aždaogo'ona' tant əžaglaogo' de'en gac che'.

³⁶ Na' leczə gwzo to no'olə gwle Aňy yo'odao' əblaonə', na' no'olən' cho'e xtižə' Diozən'. Naque' xi'in de'e Fanuel, na' naque' dia che de'e Aser. Bšagne'e catə'ən naque' no'ol güego', pero na' gaž izga bguan be'en che'ena'. Na' Aňyən' banaque' to benə' golə.

³⁷ Bagoc taplalj tap iz got be'en che'ena'. Cuiczə chebižə'e yo'odao' əblaonə'. Lechguale cho'elaogüe'e Diozən' do že do yel, xte gwyaz tgüejə cui gwdaogüe' par nich benche' orasyon lao Diozən'. ³⁸ Na' goquən' bgüigüə' Aňyən' gan' nitə' Jwsen' len Marian', na' be'e yelə' choxçwlen che Diozən' de'en bačh bsele'e ben' gaquəlen ənasyon Izraelən'. Na' be'e dižə' che Jeso'osən' len yoguə'əlol benə' ca' že' Jerosalennə' benə' chesə'əbeze' batə'əquən' əselə' Diozən' ben' gaquəlene' lega'aque'.

Jəya'aque' Nasaretən'

³⁹ Nach Jwsen' na' Marian' catə' beyož gwso'one' yoguə'əlol de'en non lei che Diozən' mendad so'one', jəya'aque' lažga'aque' Nasaret gan' mbane Galilean'. ⁴⁰ Na' Jeso'osən' zda chcha'ogüe' na' zda chdipe'. Na' ca bcua' chcha'ogüe'ena' zdach chejni'ichene', na' nži'ilažə' Diozən' le'.

Can' ben Jeso'osən' lo'o yo'odao' əblaonə'

⁴¹ Na' xaxne'e ca' yoguə' iz chja'aque' lni pascw de'en chalə' Jerosalennə'. ⁴² Šižin ize Jeso'osən' catə' gosə'əche' xaxne'e ca' le' ja'aque' Jerosalennə'. Segon ca costombr che benə' Izrael ca' chja'aque' catə' chalə' lñin'. ⁴³ Na' catə' gwde lñina' xaxne'e ca' besa'aque', pero Jeso'osən' bega'ane' Jerosalennə'. Na' xne'ena' len Jwsen' bito gwsa'acbe'ine', ⁴⁴ con gwsone' xbab še bazjeyede' len benə' ca' nžagga'aque' txennə'. Na' tža nez babesac xaxne'e ca' gwzolao chäsyä'ayilje'ene' entr family na' migw chega'aque' ca'. ⁴⁵ Pero bito besyə'əzelene' le', nach besyə'əbi'e jøya'aque' Jerosalennə' de'e yoblə par žjäsyə'ədilje'ene'.

⁴⁶ Na' goquən' beyon žach besyə'əzelene' Jeso'osən' lo'o yo'odao' əblaona', chi'e gwchoł benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Jeso'osən' chzenague' xtižə'aga'aque'enə' na' de'e zan chñabene' lega'aque'. ⁴⁷ Na' yoguə'əloł benə' ca' choso'ozeng xtižə'enə' chäsyä'əbanene' che yelə' chejni'i che'enə' na' can' choži'e xtižə' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein'. ⁴⁸ Na' catə' besə'əle'i xaxne'en le' besyə'əbanene', na' gož xne'en le': —Xi'indaogua'a, ¿bixchen' chondo' neto' ca'? Xao' nga na' nada' bagwdato' beyiljto' le' na' de'e juisy de'e chaqueto'.

⁴⁹ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Bixchen' cheyljle nada'? ¿Ecui nezele de que cheyalə' gona' de'en na Xa'anə' gona'anə'?

⁵⁰ Pero xaxne'e ca' bito gwse'ejni'ine' bi zeje de'en gože' lega'aque'enə'.

⁵¹ Na' beyeje' Nasaretən' len xaxne'e ca', bzenague' chega'aque'. Na' gwlo'o yichj xne'enə' yoguə'əloł de'en goquən'. ⁵² Na' ca naquə zda gwyejni'iche Jeso'osən' na' zda gwcha'oche', na' Diozən' zda bebeichene' le' na' leczə ca' benachən' zdach besyə'əbeichene' le'.

3

Juan ben' bchoa nis gwrixjui'e dižə' güen dižə' coba che Diozən'

¹ Catə' goc šino' iz chnabia' Sesar Tiberion', goc Ponsio Pilatən' gobernador che Jodean'. Na' goc Erodən' gobernador che Galilean', na' goc benə' biše'e Lipən' gobernador che Itorea na' che Traconite. Na' goc Lisanias gobernador che Abilinia. ² Nach Anas na' Caifas gwsa'aquache' bxoz əblao che benə' Izrael ca'. Iz na' xi'in Zequerian', ben' gwle Juan, gwzoe' latjə dašən' na' Diozən' be'elene' le' dižə'. ³ Nach Juanna' gwyeye' yoguə'əloł yež de'e zjänyechj zjämbi'i yao Jordannə', jätixjue'ine' yoguə' benə' de que cheyalə' yesyə'ədinjene' xtolə'aga'aque'enə' na' yesə'əñabene' Diozən' əgwñitlaogüe'en, na' yesə'əchoe' nis. ⁴ Juanna' bene' can' bzoj de'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'. Quinga nan:

To benə' aŋe' zizjo latjə dašən', aŋe': "Le'e so probnid par əgwzenagle che Xanchon' catə'ən yide'.

Na' še sole probnid par əgwzenagle che' catə'ən yide', de'en gonle ca' gwxaquə'əleben can' chonle chxi' chloale nez ca' catə' chidə to benə' blao.

⁵ Le'e yoša' yichjla'ažda'olen'

par nich gaquən ca to nez güen gan' baboso'ochixe' ya'a yao ca' par beyaquən to leli.

Na' gaquən ca to nez gan' baboso'oxi' baboso'oloe', na' bagosə'əchogue' xiše'en par beyaquən licha.

⁶ Na' gwžin že cata' yoguə'əloł benə' yesə'əle'ine' ben' selə' Diozən' par yebeje' benə' xni'a de'e malən'".

⁷ Na' benə' zan ja'aque' gan' gwzo Juanna' par nich bchoe' lega'aque' nisən'. Na' Juanna' gože' lega'aque': —Le'e nacle benə' goxoayag na' naljele. ¿Echaquele de que guaquə yexonjèle castigon' de'en aſelə' Diozən' par le'e? ⁸ Cheyalə' gonle de'en naquə güen par nich sa'acbe'i benə' yoblə de que baboša' yichjla'ažda'olen'. Na' bito gonle xbab de que Diozən' cui gone' le'e castigw che xtolə'əlen' laogüe de'en nacle xi'in dia che de'e Abraannə'. Bito nacho de que lechguale chyažje Diozən' le'e. Guaquə gone' par nich yež quinga yesyə'əyaquən xi'in dia che de'e Abraannə'. ⁹ Ca naquə le'e še cui chonle can'

chazlažə' Diozən', gwxaquə'lebele ca to yag frot de'e cui bi frot chbian'. Na' ca naquə yoguə'ete yag frot de'e cui bi frot chon, chəsə'əchog benə' len na' chəsə'əzeye'en.

¹⁰ Nach benə' ca' chəsə'əzenag xtižə'enə' gosə'əñabene' Juanñə' gwse'ene': —¿Bi ca de'e cheyalə' gonto'?

¹¹ Nach gože' lega'aque': —Ben' napə chopə xadon, cheyalə' əgwnežjue' ton che benə' cui bi bi de che'. Na' leczə ca' ben' de de'e gaogüe', cheyalə' əgwnežjue' che benə' cui bi bi de de'e gaogüe'.

¹² Na' catə' benə' gochixjw ca' leczə jəsə'əbigue'e par gwchoa Juanñə' lega'aque' nis na' gwse'ene': —Maestr; ¿bi ca de'e cheyalə'əch gonto'?

¹³ Na' gože' lega'aque': —Bito əgwchixjwle de mazəchlə ca de'en cheyalə' əgwchixjwle.

¹⁴ Na' benə' ca' zjənaque' soldad leczə gosə'əñabene' le' gwse'ene': —¿Chexa neto' ža? ¿Bi ca de'e cheyalə'əch gonto'?

Nach Juanñə' gože' lega'aque': —Bitoch əca'ale la fuers de'en de che benə', na' nic gacle testigw fals contr benə' yoblə par əca'ale xmechga'aque'. Le'e gon banez len laxjwlen'.

¹⁵ Na' benə' Izrael ca' gwnitə' lez yidə Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chega'aque'enə', gwsa'aquene' lo'o yichjla'až daoga'aque' šə Juanñə' naque' be'enə'. ¹⁶ Na' Juanñə' gocbe'ine' xbab chega'aque'enə' na' gože' yoguə'əga'aque': —Nada' de'e li chchoacza' benə' nis, pero na' ze'e yidə ben' gone' par nich so Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon' na' nabi'an chio'o. Na' Spiritən' naquən ca yi' na' gwxi' gwloan yichjla'ažda'ochon'. Ben' yidə zaqua'əche' ca nada' na' bito zaca'a par gaca' xmose'. ¹⁷ Be'enan' gone' len chio'o can' choncho catə' chdecho trigon' rner na' chzeycho yix bebən'. Na' šə chonlilažə'əchone' yotobe' chio'o par nich socho txen len le', na' benə' ca' cui chso'onlilažə' le' asele'e lega'aque' lao yi' gabilən' de'en cuicza cheyol.

¹⁸ Na' de'e zanch de'e gwna Juanñə' gwdiixjue'ine' lega'aque' dižə' güen dižə' cobən' na' gwneyoine' lega'aque' se'ejle'en. ¹⁹ Nach Juanñə' be'e dižə' che goberñador Erodən' ca naquə de'e mal de'en babene'enə' beque'e Erodiasən' ca xo'ole'. La' Erodiasən' naque' xo'olə Lip benə' bišə' Erodən'. Na' leczə be'e Juanñə' dižə' ca naquə yoguə' de'e malən' babene'. ²⁰ Na' catə' Erodən' benene' can' choe' Juanñə' xtižə'enə' na' bene' yeto' de'e mal, gwlo'e Juanñə' ližya.

Can' goquə catə'ən gwchoa Jeso'osən' nis

²¹ Na' žlac ne'e chchoa Juanñə' benə' nis, benə' zan ja'ac laogüe'enə' par bchoe' lega'aque' nisən' na' len Jeso'osən' gwchoe' nisən'. Na' lao orən' Jeso'osən' bene' orasyon na' le'e byaljwte yoban' na' ble'ine' gan' zo Diozən'. ²² Na' betj Spirit che Diozən' bžinən gwzon len le' na' ca orən' naquən ca to ngolbexə. Na' gož Diozən' Jeso'osən': —Le' naco' Xi'inə', na' chacchgueida' chio'. Cheba chezaquə'əlažə'əchguə' le'.

Dia che Jeso'osən'

²³ Na' ca do šichoja ize Jeso'osən' catə' gwzolaogüe' bene' yoguə'ələlə de'en zedeyene'. Na' benə' ca' gwnitə' na' gwso'one' xbab de que xi'in Jwse na' Jeso'osən'. Na' Jeso'osən' naque' xesoa Eli. ²⁴ Na' Elin' naque' xi'in Matat, na' Matatən' naque' xi'in Lebi, na' Lebin' naque' xi'in Melqui, na' Melquin' naque' xi'in Jana, na' Janan' naque' xi'in Jwse. ²⁵ Na' Jwsen' naque' xi'in Matatias, na' Matatiasən' naque' xi'in Amos, na' Amosən' naque' xi'in Naom, na' Naonnə' naque' xi'in Esli. ²⁶ Na' Eslin' naque' xi'in Nagai, na' Nagain' naque' xi'in Maat, na' Maatən' naque' xi'in Matatias, na' Matatiasən' naque' xi'in Semei, na' Semein' naque' xi'in Jwse, na' Jwsen' naque' xi'in Joda. ²⁷ Na' Jodan' naque' xi'in Joana, na' Joanan' naque' xi'in Resa, na' Resan' naque' xi'in Sorobabel, na' Sorobabelən' naque' xi'in Salatiel. ²⁸ Na' Salatielən' naque' xi'in Neri, na' Nerin' naque' xi'in Melqui, na' Melquin' naque' xi'in Adi, na' Adin' naque' xi'in Cosam, na' Cosannə' naque' xi'in Elmodam, na' Elmodannə' naque' xi'in Er. ²⁹ Na' Erən' naque' xi'in Josue, na' Josuen' naque' xi'in Elieser, na' Elieserən' naque' xi'in Jorim, na' Jorinnə' naque' xi'in Matat.

³⁰ Na' Matatən' naque' xi'in Lebi, na' Lebin' naque' xi'in Simeon, na' Simeonnə' naque' xi'in Joda, na' Jodan' naque' xi'in Jwse, na' Jwsen' naque' xi'in Jonan, na' Jonannə' naque' xi'in Eliaquim. ³¹ Na' Eliaquinə' naque' xi'in Melea, na' Melean' naque' xi'in Mainan, na' Mainannə' naque' xi'in Matata, na' Matatan' naque' xi'in Natan. ³² Na' Natannə' naque' xi'in Dabi, na' Dabin' naque' xi'in Isai, na' Isain' naque' xi'in Obed, na' Obedən' naque' xi'in Boos, na' Boosən' naque' xi'in Salmon, na' Salmonnə' naque' xi'in Naason. ³³ Na' Naasonə' naque' xi'in Aminadab, na' Aminadabən' naque' xi'in Aram, na' Arannə' naque' xi'in Esrom, na' Esronnə' naque' xi'in Fares. Na' Faresən' naque' xi'in Joda, ³⁴ na' Jodan' naque' xi'in Jacob, na' Jacobən' naque' xi'in Isaac, na' Isaakuən' naque' xi'in Abraam, na' Abraannə' naque' xi'in Tare, na' Taren' naque' xi'in Nacor. ³⁵ Na' Nacorən' naque' xi'in Serog, na' Seroguən' naque' xi'in Ragau, na' Ragaun' naque' xi'in Peleg, na' Peleguən' naque' xi'in Eber. ³⁶ Na' Eberən' naque' xi'in Sala, na' Salan' naque' xi'in Cainan, na' Cainannə' naque' xi'in Arfacsd, na' Arfacsdən' naque' xi'in Sem, na' Sennə' naque' xi'in Noe, na' Noen' naque' xi'in Lamec. ³⁷ Na' Lamequən' naque' xi'in Matosalen, na' Matosalennə' naque' xi'in Enoc, na' Enoquən' naque' xi'in Jared, na' Jaredən' naque' xi'in Maalaleel. ³⁸ Na' Maalaleelən' naque' xi'in Cainan, na' Cainannə' naque' xi'in Enos, na' Enosən' naque' xi'in Set, na' Setən' naque' xi'in Adan, na' Adannə' naque' xi'in Dioz.

4

Gwxiye'enə' gwlo'oyelə'ən Jeso'osən' gone' de'e mal

¹ Na' Spirit che Diozən' gwnabia'an yichjla'ažda' Jeso'osən'. Na' Jeso'osən' beze'e cho'a yao Jordannə', na' Spiritən' benən par nich gwyeje' latjə dašən'. ² Choa ža gwzoe' latjə dašən', na' lao choa žan' gwxiye'enə' gwlo'oyelə'ən Jeso'osən' gone' de'e malən'. Na' lao de'e choa žan' bitobi gwdaogüe', na' catə' gwde choa žan' gwdone'. ³ Na' gož gwxiye'enə' le': —Šə len' naco' Xi'in Diozən', gož yej nga yeyaquən yetxtil.

⁴ Nach gož Jeso'osən' len: —Nyojczə Xtižə' Diozən' nan: "Caguə yelə' guao na'azən' əbane chio'o beñach sino leczə chyažjecho yoguə'ələl dižə' de'e na Diozən' par əbancho."

⁵ Na' gwčhe' gwxiye'enə' le' to lao ya'a sibə, na' žalñez blo'in le' yoguə' ənasyon de'e zjəchi' lao yežlyon'. ⁶ Nach gožən le': —Doxen yelə' chnabia' de'e de lao yežlyo nga naquən lao na'a. Na' əgwnežjua'an con no che'enda'. Gonə' le' yelə' chnabia' əchia'anə' na' len yoguə' de'en naquə güen na' yoguə' de'e naquə de'e žialao əchia' ca naquə chnabia'a ənasyon ca' de'en zjəchi' yežlyo nga. ⁷ Šə le' güe'elaogo'o nada' yoguə'ələl de'e quinga əsa'aquən əchio'.

⁸ Nach Jeso'osən' gože' gwxiye'enə': —Gwchi'ižə' ca'alə nga, Satanas. Nyojczən le'e Xtižə' Diozən' nan: "Cheyalə' šejni'alažə'əcho Xancho Diozən', na' tozə le' güt'ela'occo."

⁹ Nach gwxiye'enə' gozčhe'en le' yichjō'o yo'odao' əblao de'en zo Jerosalennə', na' gwlequən le' gan' naquə le'ezelaogüe sibə, na' gožen le': —Šə len' naco' Xi'in Diozən' bexitə' nga par che'elə, ¹⁰ la' nyojczən le'e Xtižə' Diozən': Esełə' Diozən' angl che' ca' par əsa'aclene' le' na' əsa'ape' le'.

¹¹ Na' leczə ca' nan:

Eso'oxe'e le' par nich bito əchego'o no yej.

¹² Nach Jeso'osən' gože'en: —Leczə ca' nyojczən le'e Xtižə' Diozən': "Bito con goncho Xancho Diozən' prueb šə leine' can' ne'ena'!"

¹³ Beyož gotə'əbia' de que cui gwzoi gwxiye'enə' co'oyelə'ən Jeso'osən' gone' de'e malən', bebi'ižə'ən šlož len le'.

Jeso'osən' gwzolaogüe' chyixjui'e dižə' güen dižə' cobə che Diozən'

¹⁴ Nach Jeso'osən' beyeje' Galilean', na' goclen Spirit che Diozən' le' len yelə' guac əcheinə'. Na' yoguə'ələl beñə' ža' yež de'en nyechj mbi'i Galilean' gwse'enene' che Jeso'osən'. ¹⁵ Nach Jeso'osən' bsed blo'ine' lega'aque' lo'o yo'odao' chega'aque' ca' na' yoguə'ələl beñə' ca' gwso'elaogüe' Jeso'osən'.

Bežin Jeso'osən' Nasaretən'

¹⁶ Na' bežin Jeso'osən' Nasaret gan' gwcha'ogüe', na' ca costombr che' de'e de, gwyō'e yo'oda'onə' že dezcanzən' na' gwzeche' blabe'. ¹⁷ Na' ben' yo'o lao ne'i yo'oda'onə' bnežjue'ene' rollo gan' nyoj de'en bzoj de'e profet Isaiazən', ben' be' xtižə' Diozən' cana'. Na' Jeso'osən' bsaše' rollon' na' beželene' partən' gan' nyojən:

¹⁸ Zo Spirit che Diozən' len nada',

na' Diozən' gwleje' nada' zedegua'a dižə' güen dižə' cobə len benə' yašə'.

Na' babsele'e nada' zedeyena' par nich yesyə'əyaclažə' benə' ca' zjənitə' trist.

Na' zedətixjue'ida' benə' ca' nitə' xni'a gwxiye'enə' de que yebeja' lega'aque' xni'einə'.

Na' zedeyena' par yesə'əle'i benə' lchol,

na' benə' chyi' chzaquə', zedeyena' par nich cuich chi' saque'e.

¹⁹ Na' zedetixjui'a de que babžin že bžin or gaquəlen Diozən' benəchən'.

²⁰ Na' botobə Jeso'osən' rollon' na' benežjue'en ben' yo'o lao ne'i yo'oda'onə', na' Jeso'osən' gwchi'e. Nach yoguə' benə' ca' nitə' yo'oda'onə' chosə'əgüiachgüe'ene'. ²¹ Na' gwzolao be'e dižə'ənə', gwne': —Ža neža bachac can' na Xtižə' Diozən' de'en babenele.

²² Na' yoguə' benə' ca' gwse'ene dižə' de'en be'enə' besyə'əbanene' catec mba naquə xtižə' Jeso'osən', na' gwso'e dižə' güen che'enə'. Na' gwse' ljuežjga'aque': —¿Ecaguə bengan' xi'in̄ Jwsen'?

²³ Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Šəquə güe'ele nada' can' na dicho chelen' de'en na: “Benə' güen rmech le', beyon cuino'.” Na' güe'eljale nada': “De'en babeneto' beno' Capernaum de'e zaqua' yebane benə', leczə can' cheyalə' gono' lažcho nga.”

²⁴ Nach goze'e lega'aque': —De'e li chnia' le'e, benə' gwlaž che benə' güe' xtižə' Diozən' bito chse'ejle'e che'. ²⁵ Can' goquə ca tyemp che profet Liazən' bito bi bi yejw goquə šon iz yo'o gašjə, na' goc bgüin juisy chega'aque' doxen gan' zelao mbane Izraelən'. De'e li chnia' le'e, gwnitə' zan no'olə gozebə Izraelən' cana'. ²⁶ Pero bito bselə' Diozən' Liazən' par gaquəlene' ni to lega'aque'. Bselə'ene' yetolə yež de'en nzi' Sarepta ga mbane Sidon par goclene' to no'olə gozebə. ²⁷ Na' leczə can' goquə tyemp che de'e profet Lesion' gwnitə' zan benə' Izraelən' benə' gwsa'acšene len yižgüe' de'en ne' lepr. Ni to lega'aque' cui beyon Lesion'. Tozə Naaman benə' Siria beyon Lesion'.

²⁸ Na' yoguə' benə' ca' že' yo'oda'onə' cata' gwse'enene' dižə' quinga besə'əža'achgüe'.

²⁹ Na' le'e besyə'əzoža'ate' na' besyə'əbeje' Jeso'osən' syodan' na' gosə'əche'ene' to lao ya'a galə'əza gan' chi' syodan' gwse'ene'ene' yoso'oxope'ene' par che'elə, pero bito goquə bi so'onene' le'. ³⁰ Con beza' Jeso'osən' bedie' gwcholga'aque'enə'.

Jeso'osən' bebeje' de'e xio' de'en yo'o yaz yichjla'aždao' to benə'

³¹ Na' jsoe' syoda Capernaum gan' mbane Galilean'. Na' yoguə' že dezcanzən' bsed blo'ine' benə' ca' že' lo'o yo'oda'onə'. ³² Na' benə' ca' besyə'əbanene' ca naquə de'en bsed əblo'ine' lega'aque' cheda' bsed blo'ine' lega'aque' ca'aczə to benə' bansed gaxjw gwche'.

³³ Lo'o yo'odao' na' gwzo to benə' yo'o yaz de'e xio' yichjla'aždaogüe'enə'. Na' bgosya'an be'enə' gwnan: ³⁴—Ljoyeto'ona'. Partlə le', partlə neto' Jeso'os benə' Nasaret. ¿Ezedežiayi'o neto'ona'? Nezczəto' no le': Le' naco' benə' la'aždao' xi'ilazə' juisy na' Diozən' bselə'e le'.

³⁵ Jeso'osən' gwdile' de'e xio'na' na' gože'en: —Sšago'. Bechoj yichjla'aždao' benga.

Na' bchix de'e xio'na' be'enə' gwchol benə' ca' zjəža'anə' nach bechojən, pero bito benen le' zi'. ³⁶ Na' lechguale besyə'əbane benə' ca' nach gwse' ljuežjga'aque': —Nactequən' con gwne' ca' na' bechoj de'e xio'na' de'en yo'o yaz yichjla'aždao' be'enə'. Nacbia' nape' yelə' chnabia' na' yelə' guac de'en chone' mendad yesyə'əchoj de'e xio' ca' na' chesyə'əchojən.

³⁷ Na' ca naquə de'en ben Jeso'osən' gosə' gwlaljə dižə'ənə' doxen Galilean', na' len yež ca' de'en zjənyechj zjəmbi'i galə'əzə Galilean'.

Jeso'osən' beyone' taobi'in che Simonə'

³⁸ Na' catə' beze'e yo'oda'onə', na' gwyeje' liž Simonnə'. Na' taobin' che Simonnə' chacšenene' yo'ochgue' de'e la na' gwso'olgüiže' Jeso'osən' yeyone' no'olən'. ³⁹ Na' Jeso'osən' gwzecche' cuite' gan' de'enə' na' bcheque'e gwdile' de'e lanə' par bechojən no'olən'. Nach taobi'in che Simonnə' le'e beyaste' na' goclene' benə' ca'.

Jeso'osən' beyone' benə' zan

⁴⁰ Na' catə' bachen bgüižən', yoguə' benə' gosə'ache'e con benə' chse'i gwde gwde yižgue' jso'ene' lao Jeso'osən'. Na' Jeso'osən' gwzoa ne'en yičhj to toga'aque' na' beyone' lega'aque'. ⁴¹ Na' leczə bebej Jeso'osən' de'e xio' ca' zjəyaz lo'o yičhjla'ažda' benə' zan ca'. Na' besyə'echojən gosə'enan zizjo: —Len' naco' Xi'in Diozən'.

Jeso'osən' gwdile' lega'aquən na' bito be'e latjə yesə'ənen chedə' zjənezczen de que naque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' benachən'.

Jeso'osən' gwde' doxenla Galilean' bsd blo'ine'

⁴² Na' beteyo catə' gwye'eni', beze'e na' gwyeje' to latjə gan' notono nla'. Na' benə' ca' besyə'əyilje'ene' na' ja'aque' gan' zoe'enə'. Na' bito gwse'enene' yeza' Jeso'osən' lažga'aque'enə'. ⁴³ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Leczə benə' ca' nitə' syoda ca' yela' cheyalə' žjatixjue'iga'acda'ane' dižə' güen dižə' cobən' de que Diozən' nabi'e con nota'atezə benə' əsoe' latjə. Diozən' bsele'e nada' par nich žjatixjue'iga'acda'ane'.

⁴⁴ Ca' goquən' Jeso'osən' gwde' to to yežən' gan' mbane Galilean' na' lo'o yo'odao' chega'aque' ca' bsd blo'ine' lega'aque'.

5

Jeso'osən' bene' par nich gosə'əzene' bia zan bel ya'a

¹ Na' goquən' lao zecha Jeso'osən' cho'a nisdaon' de'en nzi' Genesaret, gosə'əbigua' benə' zan par boso'ozeneague' xtižə' Diozən' de'en be'enə'. ² Na' Jeso'osən' ble'ine' nitə' əchopə barcw dao' cho'a nisən'. Na' benə' gwxeñ bel ya'a ca' bāch besə'əžaše' lo'o barcw ca' na' bachesyə'əyibe' yižjw bel chega'aque'enə'. ³ Na' Jeso'osən' gwyo'e lo'o barcw che Simonnə' na' gwñabene' le' gocwlen par nich bžigue'e barcw che'enə' latə' lo'o nisən'. Na' gwche' Jeso'osən' lo'o barcon' nach bsd blo'ine' benə' ca'. ⁴ Na' ca beyož be'e dižə'ənə' nach gože' Simonnə': —Bžiguə'əch barcw əchio'na' gan' naquə nisən' zitjoch, na' le'e əgwzałə' yižjw chelem' par senle belən'.

⁵ Nach Simonnə' gože' Jeso'osən': —Maestr, babento' žin bedo yel na' ni to cono no bdole'eto'. Pero laogüe de'e bagwnao' le' ca', yoszałə'əchto' yižjw quinga.

⁶ Na' bosə'əzale'e yižjw chega'aque'enə', na' catə' besyə'əbejga'aque'en zjənža'achan belən' yelezə yesə'əchezə'ən. ⁷ Na' benə' ca' gwnitə' lo'o barcw che Simonnə' gwsa'axe' benə' ljužjga'aque' ca' zjəža' lo'o barcon' yeto par əžjse'eclene' lega'aque'. Na' catə' besə'əzin benə' ca' na' bosyo'osşa'ache' barcw ca' xte ca bāch gwzolao chse'etjən xan nisən'. ⁸ Nach Simonnə' ben' leczə le Bed catə' ble'ine' can' goquən', bzo xibe' lao Jeso'osən' na' gože'ene': —Bebi'ižə'əšga len nada' Xana', chedə' la' naca' to benə' güen de'e mal.

⁹ Gwne' ca' chedə' le' txen len benə' ca' ža'alene' lo'o barcon' besyə'əbanchgueine' ca naquən' gosə'əzene' bel zan ca'. ¹⁰ Na' leczə ca' besyə'əbane xi'in Sebedeon' əchopə bišə'əte Jacobən' len Juannə', benə' ca' chso'on žin txen len Simonnə'. Nach Jeso'osən' gože' Simonnə': —Bito žebo'. Le' naco' benə' gwxeñ bel. Pero na'a gaco' benə' güe' xtiža'a, na' gono' par nich so'ombia' benə' nada'.

¹¹ Na' catə' besyə'əžinlene' barcw ca' yo biž, gosə'əbejyichje'en na' len yoguə' šinlazga'aque' nach jəsə'ənaogüe' Jeso'osən'.

Jeso'osən' beyone' to benə' che'i yižgue' de'en nzi' lepr

¹² Na' goquən catə' zo Jeso'osən' to syoda, bžin to benə' chacšenchgüeine' len yižgue' de'en ne' lepr. Na' be'enə' catə'ble'ine' Jeso'osən' bzo xibe' laogüe'enə', na' belgüiže'ene' gože'ene': —Xana', gonšguei ben par nich yeyacda'.

¹³ Nach Jeso'osən' bli ne'enə' gwdane'ene' na' gože'ene': —Guacczə beyaque.

Na' le'e beyacteine' ca naquə yižgüe' de'en che'ine'enə'. ¹⁴ Na' Jeso'osən' bene' mendad ni tozə cui no no güe'elene' dižə' ca naquə de'en babene' len le', na' gože'ene': —Gwyej lao b̄xozən' nich le'ine' de quebach beyacdo'. Na' gwnežjo'one' to bia yixə' gote' lao Diozən' ca de'en non de'e Moisezən' mendad par nich yesə'əneze benə' de que babeyacdo'onə'.

¹⁵ Na' tža tža gwdach dižə' ca naquə milagr ca' de'en chon Jeso'osən'. Na' benə' zan besə'ədopə besə'əžague' par boso'ozenague' xtižə' Jeso'osən' na' par nich beyone' con benə' ca' chsa'acšene ca naquə yižgüe' de'en chse'ine'. ¹⁶ Na' tši'i güejə bechoj Jeso'osən' beyeje' latjə dašən' par jəyene' orasyonnə'.

Jeso'osən' beyone' to benə' nat to part cuerp che'ene'

¹⁷ Na' goquən' to ža zo Jeso'osən' lo'o yo'o gan' zoe'enə' chsed chlo'ine' benə'. Na' galə'əzə zjəchi' to chopə benə' Izrael benə' ca' babesə'əchoj zjənzi' fariseo por ni che can' choso'osed choso'olo'ine'. Na' yebalə benə' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' zjəlene' lega'aque'. Benə' ca' ža' na' za'aque' yoguə'əlol yež gan' mbane Galilean' len Jodean', na' leczə bałe' za'aque' syoda Jerosalennə'. Na' boso'ozenague' dižə' de'en be' Jeso'osən'. Na' yelə' guac che Xancho Diozən' gwzon len Jeso'osən' par beyone' benə' güe' ca'. ¹⁸ Na' besə'əžin xonj benə' zjənlene' to benə' nat to part cuerp che'ena', zjənxoe'ene' to lao cam dao'. Na' gwsa'aclaže'e yesə'ədie' na' əžjsə'ene' lao Jeso'osən'. ¹⁹ Na' tant benə' zan ža' caguə goquə yesə'əžinlene' benə' güe'ene' gan' zo Jeso'osən'. Na' benə' ca' gwse'epe' yichjō'olə par boso'osaljue' na' boso'oleťje'ene' len xcame'enə' nich bžine' lao Jeso'osən' gwchol benə' zan ca'. ²⁰ Ca naquə gocbel'i Jeso'osən' de que gwso'onlilaže'ene', gože'benə' güe'ene': —Babezi'ixena' xtolə'ona'.

²¹ Na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' benə' fariseo ca' gwzolao chso'one' xbab: "Benga chžia chnite'e Diozən' de'en chon cuine' ca Dioz. Notono no gaquə yezi'ixen xtolə' benəchən' šə caguə tozə Diozən'."

²² Jeso'osən' gocbe'ine' xbabən' de'en gwso'one'enə' nach gože' lega'aque': —Bix-chen' chonle xbabən' ca' lo'o yichjla'azda'olenə'? ²³ Šə con yapa'ane' de que babezi'ixena' xtolə'enə', bito nezele šə napa' yelə' gwnabia' par yezi'ixena'an. Pero šə yapa'ane': "Gwyas na' gwda", guatə'əbia' šə napa' yelə' gwnabia'anə' par gaquə can' nia'anə'. ²⁴ De'e nga gona' par nich ənezele de que napa' yelə' gwnabia' lao yežlyo nga par yezi'ixena' xtolə' benəchən', nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch.

Nach gože' benə' güe'ene': —Gwyas, beyoa' xcamo'ona' na' beyej ližo'ona' to šao' to güen.

²⁵ Na' le'e gwyasseste be'ena', chosa'əgüiate' benə' ca' nitə'ənə'. Nach beyoa' xcame'enə' gan' xoe'enə' beze'e zjəyede' liže' cho'elaogüe'e Diozən'. ²⁶ Na' yoguə'əlol benə' ca' ža'anə' besyə'əbanene' na' gwso'elaogüe'e Diozən'. Na' do chžebga'aque' gosə'əne': —Na'a bable'icho to de'e zaquə' yebanecho.

Jeso'osən' gwleje' Lebin' par gwlene' disipl che'ca'

²⁷ Gwde na' beza' Jeso'osən' na' ble'ine' to benə' gočhixjw benə' le Lebi, chi'e latjə gan' chčhixjue'enə'. Na' Jeso'osən' gože'ene': —Da len nada'.

²⁸ Nach be'enə' le'e gwzoža'ate' gwlejyichje' yoguə'šinlaze' na' gwyejlene' Jeso'osən'.

²⁹ Nach Lebin' bene' to lni xen liže'enə' par Jeso'osən'. Na' ja'ac benə' zan benə' gočhixjw ca' na' benə' yeziqə'əchlə na' gosə'əbe'elene' lega'aque' cho'a mesən' par gwsa'ogüe'. ³⁰ Na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' len benə' fariseo ca' gwsa'acyože' disipl che' Jeso'osən', gwse'e lega'aque': —Malən' chonle che'ej chaole txen len benə' gočhixjw na' nochlə benə' güen de'e mal ca' benə' cui chonlento' txen.

³¹ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Benə' cui chsa'acšene bito chəsə'əyažjene' benə' güen rmech. Benə' ca' chsa'acšene lega'aque'enə' chəsə'əyažjene' benə' güen rmech.

³² Nada' za'a zedəyena' par nich benə' ca' zjəneze de que zjənaque' benə' güen de'e mal

yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə', pero bito zedeyena' par nich benə' ca' chsa'aquene' bazjənaque' benə' güen yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə'.

Gosə'ənabene' Jeso'osən' bixchen' bito gwleje' tgüejə cui əse'ej əsa'ogüe'

³³ Nach yebalə benə' gwse'ene': —Zan las neto' disipl əche Juanə' na' leczə ca' disipl əche benə' fariseo ca' chzoto' sin cui che'ej chaoto' par cho'ela'oto' Diozən' na' chonczəto' orasyon. Pero na' disipl əchio' ca' chse'ej chsa'ogüe'. ¿Bixchen' ža?

³⁴ Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Catə' chac to yelə' gošagna' benə' migw əche be'enə' chšagna'anə' chse'ej chsa'ogüe'. Na' ca'aczən' naquən len nada' na' len disipl əchia' ca', chse'ej chsa'ogüe' lao ne'e zoa' len lega'aque'. ³⁵ Catə'əchən' əžin ža yesə'əche'exaxj benə' contr əchia' ca' nada', cana'achən' əchoj catə' bito əse'ej əsa'o disipl əchia' ca'.

Jeso'osən' gwne' ca' bsaquə'əlebe cuine' ca benə' gošagna', na' disipl əche' ca' ca benə' migw əche benə' gošagna'anə'.

³⁶ Na' gozo'elene' lega'aque' to jempl par nich gwsa'acbe'ine' de que bito gaquə yesə'ənaogüe' costombr gol chega'aque' na' yesə'ənaotie' de'en chsed chlo'ine'. Gože' lega'aque': —Notono benə' zo benə' chcheze'e xa cobe'en na' yode'en xa gole'enə'. Šə gone' ca' la' gwxinje' xa cobe' na'anə' na' xa gole'en bito gaquən lebe len pedas xa cobe'enə'. ³⁷ Na' leczə ca' notono zo benə' chgue'e bino cobən' lo'o yid golə. Šə gone' ca' ža, bino cobən' əchezə'ən yid golən' na' laljə binon' na' cuiayi' yidən'. ³⁸ Cle la' cheyalə' que'e bino cobən' lo'o yid cobə. ³⁹ Na' ca naquə benə'bach yo'olaogüe' che'eje' bino golən' bito yene'ene' ye'eje' bino cobən', chedə' əne': "Bino golən' naquəchən güen." Leczə can' naquən len benə'bach yo'o yichje' costombr gol əche'enə', bito yene'ene' gwzenague' əche de'e cobən'.

6

Ža dezcanz boso'olečj disipl ca' trigon' par gwsa'ogüe'en

¹ Na' gozaquən to ža dezcanz Jeso'osən' gwdie' len disipl əche' ca' gan' nyaž trigon'. Nach disipl əche' ca' gosə'əlečj trigon', na' gosə'əxobe'en, na' gwsa'ogüe'en. ² Nach besə'əle'i balə benə' fariseo ca' can' gwso'on disipl ca' na' gwse'elega'aque': —¿Bixchen' chonle de'en bito de lsens goncho ža dezcanzən'?

³ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Ecabi za'alažə'əle de'en babble can' ben de'e Rei Dabin' catə' le' na' benə'ljuežje' ca' gosə'ədone'? ⁴ Gwyje' lo'o yo'odao' əblaonə' na' gwxi'e yetxtil de'en bazjəncua' bxoz ca' par Diozən', na' gwdaogüe'en len benə'ljuežje' ca' la'anə'əczə cui zjənaque' bxoz. Na' yetxtilən' cui de lsens par gao con to benə'len, letg bxoz ca' chac əsa'ogüe'en.

⁵ Na' leczə gwna Jeso'osən': —Naquən lao na'a ənia' bin' naquən güen goncho ža dezcanzən', nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch.

Beyaque to benə' mbižə šla'a ne'en

⁶ Na' yeto ža dezcanz gozeje' lo'o yo'oda'ona' na' bsesd blo'ine' benə' ca' ža'anə'. Na' entr benə' ca' ža'anə' len to benə' bambižə ne'e lichan'. ⁷ Na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' benə' fariseo ca' nite'e na' chosə'əgüiateze' Jeso'osən', chəsə'əbeze' Šə goyone' be'enə' ža dezcanzən' par nich əsa'ogüe' xyə contr le'.

⁸ Na' gocbe'i Jeso'osən' xbab chega'aque'enə' na' gože' ben' mbižə ne'inə': —Da ngalə.

Nach bgüiguə' be'enə' gwzeche' laogüe'enə'. ⁹ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e gonśc xbab əchelen' naquən' na'lein'. ¿Enan goncho de'e güen ža dezcanzən', o Šə nan goncho de'e mal? ¿Enan goncho par nich cui sa'at benə' o Šə nan goncho par nich sa'ate'?

¹⁰ Jeso'osən' bgüie' yogue'e nach gože' be'enə': —Bli na'onə'.

Nach bli na' be'enə', na' beyaquer. ¹¹ Na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' na' benə' fariseo ca' lechguale besə'əže'e, na' gwzolao boso'oxi'e entr lega'aque' naclə so'one' len Jeso'osən'.

Jeso'osən' gwleje' šižin̄ benə' bsi'e apostol

¹² Na' to že gozej Jeso'osən' lao ya'an jene' orasyon. Na' bedo yel bene' orasyon lao Diozən'. ¹³ Na' catə' gwyē'eni'inə' bolgūiže' disipl ca' par gosə'əbigue'e gan' zoe'enə' nach gwleje' šižin̄' na' əbsi'e lega'aque' apostol. ¹⁴ Na' benə' quingan' gwleje': Simon ben' bsi'e Bed, na' Ndres benə' bišə' Bedən', na' Jacob, na' Juan, na' Lip, na' Bartolome, ¹⁵ na' Matio, na' Tomas, na' Jacob xi'in Alfeo, na' Simon Selote, ¹⁶ na' Jodas xi'in Jacob, nach Jod Iscariot ben' əbdie' Jeso'osən' lao na' benə' contr ca'.

Jeso'osən' bzejni'ine' benə' dao' benə' zil

¹⁷ Na' beyetje' ya'anə' len lega'aque' na' gwzeche' gan' naquə lašə' len disipl che' ca'. Na' lecza nitə' benə' zan benə' za'ac doxen Jodean', do Jerosalennə' na' do gan' mbane Tiro na' Sidon. Na' Tiron' len Sidonnə' zjəchi'in cho'a nisda'onə'. Na' entr benə' ca' nitə' choso'ozenan xtižə' Jeso'osən' zjəlen balə benə' chse'i yižgüe', na' Jeso'osən' beyone' lega'aque'. ¹⁸ Na' benə' ca' zjəyo'o zjəyaz de'e xio' yichjla'aždaoga'aque'enə' Jeso'osən' bebeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaze'. ¹⁹ Na' yoguə' benə' besə'əyiljlaza'e nacla so'one' par ničh yesə'əlapə' na'aga'aquen' le' chedə' len yelə' guac che'enə' chone' par chega'a yižgüe' de'en chse'i to toga'aque'.

Non' zo mbalaz na' non' cui zo mbalaz

²⁰ Na' Jeso'osən' gwlis laogüe'enə' bgüie' disipl che' ca' na' gože' lega'aque': —Mbalaz zo le'e benə' yašə' əchedə' cho'ele latjə chnabia' Diozən' le'e.

²¹ Mbalaz so le'e chdonle na'a, əchedə' gwžin ža catə' cuich tonle.

Na' mbalaz so le'e chbežle na'a, əchedə' Diozən' gone' par ničh yebeile.

²² Nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benach. Na' mbalaz sole šə por ni che de'en chonlilažə'ale nada' chəsə'əgue'i benə' le'e, na' šə chesya'əbeje' le'e lo'o yo'odao' chega'aque'enə', na' šə choso'ozia choso'onite'e le'e, na' šə chəsə'əne' de que nacle benə' mal. ²³ Leyebeichgüe'i catə'ən chac de'e quinga, na' le'e so mbalaz, əchedə' Diozən' gone' par ničh gaquəchgua de'e güen chele catə' yežinle gan' zoe'enə'. Can' chso'onene' le'e ca'aczən' gwso'one de'e xaxta'oga'aque'enə' de'e profet ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'.

²⁴ Pero probchguazə le'e benə' gwni'a. Chac güen chele na'a, pero caguə par zejlicanen' gaqua güen chele.

²⁵ Probchguazə le'e dechgua de'e chaole na'a. Gwžin ža catə' cuich bi gata' chele.

Probchguazə le'e zole legr na'a. Gwžin ža catə' yegüine'ele na' cuežyašə'əle.

²⁶ Probchguazə le'e chso'elao' yoguə'əlol benə' le'e. Ca'aczən' gwso'elao' de'e xaxta'oga'aquen' profet goxoayag ca'.

Cheyalə' gaquecho che benə' contr checho

²⁷ Pero le'e chzenagle chia', le'e gaque che benə' contr chele ca', le'e gontezə le'e gon de'e güen len benə' ca' chəsə'əgue'i le'e. ²⁸ Le'e nabteza' le'e nab par ničh benə' ca' chso'on contr le'e ənite'e mbalaz. Le'e so le'e gon orasyon par benə' ca' choso'ozia le'e xyačhol. ²⁹ Šə to benə' tie' xaguə'əlen' šla'a, le'e güe'e de'en yešla'a. Šə to benə' əque'e xadon chelen' la fuers, legüe' latjə chine' len xcamislen'. ³⁰ Notə'ətezə benə' bi nabene' le'e, gwnežjwlene'en. Šə to benə' əque'e bitə'ətezə de'en de chele, bito yeňablen. ³¹ Con yoguə' de'e güen de'e chene'ele so'on benəčən' len le'e, con ca'atezəczən' cheyalə' gonle len lega'aque'.

³² Šə porzə chaquele che benə' ca' chsa'aque chele, əbixə yejlaotgualen'? Le'egatezə ca' chso'on benə' güen de'e mal ca', chsa'aquene' che benə' ca' chsa'aque chega'aque'.

³³ Leczə šə chonlə de'e güen porzə len benə' ca' chso'on de'e güen len le'e, əbixə yejlaotgualen'? Le'egatezə can' chso'on benə' güen de'e mal ca'. ³⁴ Šə porzə chbejle bi de'en chbejle len benə' sole lez yesyə'əyoňe'en le'e, əbixə yejlaotgualen'? Le'egatezə can' chso'on benə' güen de'e malən', chesə'əbeje' bi de'en chesə'əbeje' ljuežjga'aque' na' nite'e lez yesyə'ənežjue'en. ³⁵ Pero na' le'e ža, le'e so le'e gaque che benə' contr chele ca', na' le'e so le'e gon de'e güen. Na' le'e so le'e cuej bi de'en cuejle benə' na' bito sole lez

yesyə'əyoñe'en. Šə gonle ca', gwlo'ele de que nacle xi'iñ Dioz ben' naquə le'ezelaogüe beñə' blao, na' Diozən' gone' le'e yelə' bala'an xen. Le'enə' naque' gaxjwlažə' len beñə' ca' cui chso'e yelə' choxwlen che' na' yeziquə'əchlä beñə' güen de'e mal ca'. ³⁶ Cheyalə' yeyašə' yezi'ilalažə'ale ljuežj beñachle ca Xachon' ben' zo yoban' cheyašə' cheži'ilalaž'e yoguə' beñachən'.

Bito cheyalə' nacho che beñə' de que zjənape' dolə'

³⁷ Bito gonle xbab de que zaquə'ale par choglaolen che beñə' de que zjənape' dolə'. Šə choglaolen che beñə' de que zjənape' dolə', le'egatezə ca' Diozən' choglaogüe'en chele de que naple dolə'. Na'bito bi yosbague'ele beñə' de que zjənape' dolə' par nich Diozən' bito bi yosbague'ene' le'e de que naple dolə'. Le'e so le'e yezi'ixen che beñə' par nich Diozən' yezi'ixene' chele. ³⁸ Le'e so le'e gwnežjo beñə' šə bi de'en chəsə'əyažjene'. Can' chso'on balə beñə' lechguale nale'e choso'ochixe' bi de'en chso'ote'e, choso'achiše'e lao medid chega'aque'en na' choso'osi'inse'en na' chso'one' xte ca chezoya'an, ca'aczən' cheyalə' gonle gwnežjwle bi de'en chəsə'əyažje beñə' par nich leczə ca' gon Diozən' len le'e.

³⁹ Nach Jeso'osən' be'elene' beñə' ca' ža'anə' yeto jempl. Na' bsaqua'əlebene' beñə' fariseo ca' na' beñə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' ca beñə' lchol chedə' bito gwse'ejni'ine' de'en naquə de'e li na' de'e na'anə' bito goqua yoso'osed yoso'olo'ine'en beñə' yoblə. Na' gwne': —¿Eguaqua to beñə' lchol cue'e nez yeto beñə' lcholən'? Bito gaque'. Nezecho de que txen žjasə'əbixe' to lo'o yech. ⁴⁰ Šə to beñə' chsede' len to maestr, bito nacho guaqua əgwsedene' maestrən'. Na' la'anə'əczə šə ben' chsed ta' yichje' yoguə'ələl de'en əgwlo'i maestrən' le', bito gaque'beñə' si'inch ca maestrən', sino cachozəczə gaque'.

⁴¹ Chle'ile güe' dao' de'en žia cožə' beñə' ljuežjle na' cabi chele'ile güe' xen de'en žia cožə'əlen'. ⁴² Che' beñə' ljuežjle: "Be' latjə gona' rmech güe' daon' de'en žia cožo'o", na' bito chonle rmech güe' xen de'en žia cožə'əlen'. Beñə' goxoayag le'e, zgu'aatec le'e gon rmech güe' xennə' de'en žia cožə'əlen' na' techlə ənezele bi rmechən' chyažjèle par gonle rmech güe' daon' de'en žia cožə' beñə' ljuežjlen'.

De'en choncho chlo'in bin' yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon'

⁴³ Bito nacho de que to yag frot güen chbian frot de'e cui naquə güen, na' nic əñacho de que yag frot de'en cui naquə güen chbian frot güen. ⁴⁴ Segon can' naquə frot de'en chbia to to yaguən' nezecho bi clas yaguən'. Yag yešə' bito chbian yixgüion', nic yag bisga' chbian obas. ⁴⁵ To beñə' la'ažda' xi'ilalažə' chone' de'e güen, chedə' la' can' nan lo'o yichjla'ažda'ogiüe' nan' chone'. Na' ben' chon de'e mal chone' ca' chedə' chzenague' che la'ažda'omale'ena'. Na' yoguə'əte dižə' de'en chchoj cho'achon' la' lo'o yichjla'ažda'occo na'anə' za'an.

Chopə beñə', na' yo'o de'en gwso'on to toe'

⁴⁶ ¿Bixchen' che'ele nada' "Xana'", na' cui chonle can' nona' mendadən'? ⁴⁷ Na'a nia' le'e can' gwxaqua'əlebe yoguə' non' nao nada' na' chzenague' xtiža'anə' na' chone' can' nona' mendadən'. ⁴⁸ Gwxaqua'əlebene' ca to beñə' ben yo'o. Na' gwche'ene' zitjw gwleque' lan yo'onə' de'en naquə de'e gual. Na' catə' bchojchgua yaonə', gwyechjən ližə'ena' na' bito bebižən cuiayi'in, chedə' gwzo chechchguan. ⁴⁹ Na' yoguə' non' cui chzenague' che xtiža'anə' gwxaqua'əlebene' ca yeto beñə' ben yo'o. Con bene'en lao yo na'azə sin cui bi lanei gwleque'. Na' catə' bchojchgua yaonə' gwyechjən ližə'ena', na' bebižən gwžiyi'iteczən.

Jeso'osən' beyond xmos to capitán

¹ Na' catə' beyož be' Jeso'osən' dižə'ən len beñə' ca', beyeje' Capernaunnə'. ² Na' zo to capitán beñə' bito naque' beñə' Izrael, na' zo to xmose' chacşenchgüeine' na' yelezə gate'. Na' capitannə' chacchgüeine' che'. ³ Na' catə' bene capitannə' dižə' che Jeso'osən', bsele'e balə beñə' golə beñə' blao che beñə' Izrael ca' par jse'etə'əyoine'

Jeso'osən' šeje' liže'enə' par yeyone' xmosen'. ⁴ Nach catə' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən' gwsa'atə'əyoine' le' gaquəlene' capitannə', na' gwse'e Jeso'osən': —Naque' to benə' zaque'e par gaquəleno'one', ⁵ chedə' chaquene' che chio'o benə' Izrael. Na' le' bene' yo'odao' cheto' nga len xmeche'.

⁶ Nach gwyej Jeso'osən' len lega'aque'. Pero ze'e yesə'əžine' liže'enə' catə' bselə' capitannə' balə benə' migw che'enə' lao Jeso'osən', na' gwse'ene': —Capitannə' ne' de que bito gonzi'ilāžo'o yido' liže'enə', chedə' la' nezene' de que bito zaque'e par šo'o liže'enə'. ⁷ De'e na'anə' bito beyaxjene' denabene' le' gaquəleno'one'. Con chene'ene' gonšgo' mendadən' na' yeyaque xmose'ene'. ⁸ Capitannə' ne' de que zoe' xni'a rein', pero leczə nitə' soldad che'ca' xni'enə'. Na' catə' che'e toe': "Gwyej", na' cheje', na' catə' che'e yetoe': "Da", na' chide'. Na' catə' che'e xmosen': "De'e nga gono'", na' chone'en. Na' nezene' de que con ənao' yeyaque xmose'ene' na' yeyaque'ne'.

⁹ Na' Jeso'osən' catə' benene' dižə' de'en əgwse' benə' migw che capitannə' le', bebanene' na' beyechje' gože' benə' ca' zjəsə'ənao le': —Echnia' le'e, bitonə' želda' benə' gonlilažə' nada' ca chonlilažə' capitannə' nada'. Ni to benə' Izrael cui chonlilažə' nada' ca benga.

¹⁰ Nach jəya'ac benə' ca' bselə' capitannə', na' catə' besyə'əžine' liže'enə' babeyaque xmose'ene'.

Jeso'osən' bosbane' xi'in to no'olə gozeba

¹¹ Na' gwyej Jeso'osən' to syoda de'en nzi' Nain, nžague' disipl che' ca' na' zan benə' yoblə. ¹² Bazja'aque' galə'əzə par yesə'əžine' cho'a puert che syodan', na' lei chəsə'əchoj xonj benə' cho'a puertən' zjənlenē' to benə' guat. Na' ben' gotən' naque' benə' tlišə', na' xne'en naque' benə' gozeba. Na' benə' zan benə' lao' syodan' zjənžague' xna' benə' guatən'. ¹³ Na' catə' ble'i Xanchon' no'olən', beyaše'ene' le', nach gože'ene': —Bito cuežo'.

¹⁴ Nach zde' na' jtane' yagant gan' xoa benə' guatən', na' benə' ca' zjənlen le'enə' gosə'əbeze'. Nach gože' benə' guatən': —Benə' güego', beyas.

¹⁵ Nach benə' guatən' beyase' gwchi'e na' gwzolao chenē'. Na' Jeso'osən' beyone' le' lao na' xne'enə'. ¹⁶ Na' yoguə' benə' ca' besə'əžebə' nach gwso'elaogüe'e Diozən' chəsə'əne': —Babla' to profet əblao gan' nga zocho əna'a. Na' Diozən' bagocwlene' chio'o naccho ənasyon che'enə'.

¹⁷ Na' ca naquə de'en ben Jeso'osən' gosə' gwlaljə dižə' che'enə' doxen Jodean' na' yež ca' de'en zjənyečj zjəmbi'i galə'əzə.

Juannə' bsele'e chopə disipl che' gan' zo Jeso'osən'

¹⁸ Nach disipl che Juannə' jəsyə'eye'elene' le' dižə' yoguə' ca naquə de'e ca' chon Jeso'osən'. ¹⁹ Nach gox Juannə' chopə disipl che' ca' nach gože' lega'aque': —Le'e žja'ac gan' zo Jeso'osən' na' ye'elene': "Elen' ben' naquən əselə' Diozən' o šə soto' lez yidə benə' yoblən'?"

²⁰ Nach disipl ca' catə' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən' gwse'ene': —Juan ben' chchua benə' nis bsele'e neto' laogo' nga par ənabeto' le' šə len' ben' naquən əselə' Diozən' o šə soto' lez yidə benə' yoblən'.

²¹ Lao or na'ateza žlac ne'e nitə' disipl che Juannə', Jeso'osən' beyone' benə' zan benə' ca' chsa'acšene na' benə' chse'i yižgüe' gual. Leczə bebeje' de'e xio' ca' de'en zjəyo'o zjəyaz yichjla'ažda' benə', na' bene' par nich besyə'əle'i benə' lčhol. ²² Nach Jeso'osən' boži'e xtižə' benə' ca' bselə' Juannə' laogüe'enə' gože' lega'aque': —Le'e žjəya'ac na' le'e žjəyeyež Juannə' doxen de'e ca' bable'ile na' de'e ca' babenele. Bable'ile chona' par nich balə benə' lčhol chesyə'əle'ine', na' balə benə' coj chesyə'əde', na' yebalə benə' cuež chesyə'əyenene', na' leczə balə benə' gwse'i yižgüe' de'en ne' lepr babesyə'əyaquene'. Bable'ile bosbana' balə benə' guat na' babenele cho'a dižə' güen dižə' cobə chia'anə' len benə' yašə' ca'. ²³ Mbalaz zo benə' chejle'e de que Diozən' bsele'e nada'.

²⁴ Na' cata' besyə'əsa'ac displi Ɂhe Juannə' nach Jeso'osən' be'elene' benə' ca' zjəndobən' xtižə' Juanñə', gože' lega'aque': —¿Nacxa naquə ben' jəle'itgüeiczele latjə dašən'? ¿Ešayečħə šayen chaque'? Bito. ²⁵ ¿Nacxan' goque' cata' jəle'ilene'? ¿Enyaze' lachə' šao'? ¿əšə bito? la' benə' ca' zjənyaz lachə' šao' nite'e yo'o güenchguia ca no liž rei, na' bito bi chesə'əyažjene' par yesə'əchoje' ližga'aque'enə'. ²⁶ ¿Noxan' jəle'ilen' ža? ¿Eto profet ben' cho'e xtižə' Diozən'? De'e li naque' to profet. Pero əchnia' le'e caguə con to profetən'. ²⁷ Ɂhe bengan' nyojən le'e Xtižə' Diozən' nan:
Nada' Dioz əselə'a to benə' cuialaogüe' güe'e xtižo'onə',
par nich nita' benə' probnid par əso'elaogüe'e le' cata'ən yido'.

²⁸ Echnia' le'e, notono benəch ne'e so benə' naquəch benə' blaoch ca Juannə'. Na' notə'ətezəchlə benə' güe'e latjə ɉabia' Diozən' le', la'anə'əczə bito naque' benə' blaoc gwzin ža cata' ſejni'ichene' ɉchia' clezə ca Juannə'.

²⁹ Na' balə benə' gochixjw ca' na' len yeziqə'əchlə benə' ca' bčhoa Juannə' nis, gwsa'acbe'ine' de que de'e li zjənaque' benə' mal lao Diozən' cata' gwse'enene' dižə' de'en be' Juannə' len lega'aque'. ³⁰ Pero na' benə' fariseo ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' gwso'oncza yichjlaoga'aque' cui besyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə' can' gone'e Diozən' na' bito bčhoa Juannə' lega'aque' nis.

³¹ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Nac əgwsaquə'əlebetgüeida' le'e mbanle ɳa'a? na' ɉac nacle? ³² Egwsaquə'əlebeda' le'e ca bidao' ɉchedə' cuicza bi de žleb ɉchele. Ca naquə bidao' ca' cata' nita'əbo' do gan' chac ya'a chse' ljuežjga'acbo': "Bento' ɉegr, bito gwyo'olažə'əle, na' babento' bgüine bgüež, peor." ³³ Juan ben' chčhoa benə' nis bide' laole nga. Bito güe'ej gwdaošaogüe'e can' chse'ej chsa'o benə' yoblə, na' nic güe'eje' bino. Nach gwnale ɉhe': "Yo'o yaz de'e xi'onə' yichjla'aždaogüe'enə'." ³⁴ Na' nada' ža, Diozən' bsele'e nada' golja' benəch, na' chle'ile che'ej chaogua' can' che'ej chaole, na' nale ɉchia' de que naca' benə' lia na' benə' güe'e zo. Na' leczə nale de que naca' migw ɉhe benə' gochixjw ca' na' migw ɉhe yeziqə'əchlə benə' ca' chso'on de'e mal. ³⁵ Pero na' Diozən' chone' par nich benə' ca' choso'ozenag ɉhe' chso'one' ca nacbia' de que le' naque' le'ezelaogüe benə' sin'.

Jeso'osən' gwyeye' liž Simon benə' fariseo

³⁶ To benə' fariseo bene' combid Jeso'osən' ſeje' liž'e'enə' par əsa'ogüe'. Na' bžin Jeso'osən' liž be'enə' na' gwchi'e cho'a mesən'. ³⁷ Na' to no'olə benə' güen de'e mal benə' lao' syodan' gwnežene' de que Jeso'osən' əžine' liž be'enə'. Na' Jeso'osən' len benə' ca' yela' banite'e cho'a mesən' par əsa'ogüe' cata' bgüiguə' no'olən' cuit Jeso'osən' noxe'e to lmet de yej de'e yožə to set de'e zaque'e de'e chla' zix. ³⁸ Na' no'olən' jəbigue'e galə'əzə xni'a Jeso'osən', na' gwchež'. Nis əxchež ɉhe'enə' bžonən ɳi'a Jeso'osən' na' bgüisən. Na' bxi'e ɳi'enə' len yišə' yichje'enə', na' bnope'en, na' gwdebe'en set zixən'. ³⁹ Na' benə' fariseon' ben' ben Jeso'osən' combid, cata' ble'ine' can' chon no'olən', na' goquene': —žalə' be'enga naque' profet, guacbe'ine' de que no'olə nga naque' benə' güen de'e mal.

⁴⁰ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Simon, de to de'e che'enda' ənia' le'.

Nach Simonñə' gože' Jeso'osən': —Gwnan Maestr.

⁴¹ Jeso'osən' gože'ene': —Gwzo to benə', na' gwnitə' ɉchopə benə' gwsa'ale'e xmeche'. Toe' gole'e gueya' gueyoa mech de'en ne' denario, na' ben' yeto gole'e šiyon denario.

⁴² Na' ɉchopte benə' ca' ni toe' cui de ɉchega'aque' par yesyə'əyixjue' xyan', na' ben' gwlej mechən' bnitlaogüe' de'en chsa'ale'e ɉhe'enə'. Gwnač̄sada', ɉnoe' entr benə' ca' ɉchopə gwsa'aquechene' ɉhe'?

⁴³ Nach Simonñə' gože'ene': —Šəquə ben' əbnitlaogüe' xya ɉchein' de'e xench.

Jeso'osən' gože'ene': —De'e li can' bagwna'onə'.

⁴⁴ Nach gwyechje' bgüie' no'olən' na' gože' Simonñə': —¿Echle'ido' no'olə nga? Nada' bagwyo'a ližo' nga, na' bito beno' nis ɉhib ɳi'a, pero no'olə nga bagwdibe' ɳi'anə' len nis əxchež ɉhe'enə', na' bxi'en len yišə' yichje'enə'. ⁴⁵ Bito bnope'o nada', pero na' no'olə nga dezdz bla'atia' nga chnope'e ɳi'anə'. ⁴⁶ Bito gwdebo' set yichja'anə', pero no'olə nga

bagwdebe' set zixən' ni'anə'. ⁴⁷ Na' echnia' le', xtole'enə' gwsa'aquən de'e zan, pero babezi'ixena' che'. De'e na'anə' chacchgüeine' chia'. Ben' bito əzinlažə' xtole'enə' ca xtolə' no'olə nga, catə' yezi'ixena' che' bito gactequene' chia'.

⁴⁸ Nach gože' no'olən': —Babezi'ixena' xtolə'onə'.

⁴⁹ Nach benə' ca' chsa'o len Jeso'osən' txen lao mesən' gwzolao chse' ljuežje': —Noxa benga chaclizene' de que le'enə' chezi'ixene' dolə'?

⁵⁰ Nach gož Jeso'osən': —De'en chonlilažo'o nada' babezi'ixena' chio'. Beyej to šao' to güen.

8

No'ol ca' gwsa'aclen Jeso'osən'

¹ Na' techlə gwyej Jeso'osən' to to syoda na' to to yež de'en zjənyečhj zjəmbi'i Galilean', na' jtixjui'e dižə' güen dižə' cobə de que Diozən' nabi'e con notə'atezə benə' soe' latjə. Na' zja'aclen benə' šižin ca' le', benə' ca' zjənzi' apostol. ² Nach xonj no'olə leczə zja'aclene' Jeso'osən', benə' ca' babeyone'. Bale' babebeje' de'e xio' de'en zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždaoga'aque'enə', na' yebale' babeyone' lega'aque' catə' gwsa'acšenene'. Na' entr no'ol ca' len ben' le Maria benə' Magdala, bebej Jeso'osən' gažə de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždaogüe'enə'. ³ Nach leczə len ben' le Xguan, xo'olə Chosa. Na' Chosan' yo'o lao ne'e chape' liž Erodən' na' yežyo che' ca'. Na' leczə len ben' le San gwyejlene' Jeso'osən', na' yezan benə' yeziqə'əchlə. Na' no'ol ca' boso'ochine' bitə'atezə de'en gotə' chega'aque' par boso'ənežjue' de'en byažje Jeso'osən' len disipl che' ca'.

Jempl che benə' gozən'

⁴ Na' benə' zan besə'ədope' gan' zo Jeso'osən' benə' za'ac to to syoda ca'. Na' be'e to jempl bzejni'ine' lega'aque' can' gwxaquə'əlebe xtižə' Diozən'. Gwne': ⁵ —To benə' gwze'e zde' güen trigw. Na' lao chose' trigon' balən jəsə'əchazən cho'a nez, na' boso'olej boso'ošošj benə' len, na' bia žia xile'e bia chaš le'e yoban' gwsa'ob len. ⁶ Na' balən jəsə'əchazən ga naquə lao yež, na' catə' bla'aquənə' gosə'əbižən chedə' caguə bi gopə' denə'. ⁷ Na' yebalən besə'əgo'onən lao yo ga nchixə xsa yešə' na' bla'aquən txen na' boso'ololə' yag yešə' ca' lega'aquən. ⁸ Na' yebalən besə'əgo'onən lao yo šao' na' bla'aquən na' gosə'əbian to gueyoa güejə.

Na' beyož be'e dižə' quinga gwne' zižjo gwne': —Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag.

Jeso'osən' gože' disipl che' ca' bixchen' bzejni'ine' benə' len jempl

⁹ Nach disipl che' ca' gosə'ənabene' le' bi zeje jemplən' de'en be'enə'. ¹⁰ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Diozən' chone' par nich le'e ənezele de'en cui no gwneze antslə de que nabi'e con notə'atezə benə' soe' latjə. Pero benə' yeziqə'əchlə cho'elenga'aca'ane' jempl chedə' bito chse'ejle'e chia'. Chona' ca' par nich yesə'əle'ine' de'en chona' na' bito sa'acbe'ine' bi zejen, na' par nich əse'enene' xtižə'anə' na' cui se'ejni'ine'en.

Jeso'osən' bzejni'ine' bi zeje jempl che benə' güen trigon'

¹¹ Na' ca naquə jempl nga zejen quinga: Ca de'en byažən' naquən xtižə' Diozən'. ¹² De'en jəsə'əchaz cho'a nezən' zejen ca benə' ca' chse'ene xtižə' Diozən' pero na' le'e chžinte gwxiye'enə' chebejən xtižə' Diozən' lo'o yichjla'aždaoga'aque'enə' par nich cui so'onlilažə'ene' na' cui yesyə'əchoje' xni'a de'e malən'. ¹³ Na' de'e ca' besə'əgo'on gan' naquə lao yež gwxaquə'əleben ca benə' ca' chəsyə'əbei choso'ozenag xtižə' Diozən'. Pero zjənaque' ca to de'e cui bi loi chon, šložga chse'ejle'e che xtižə' Diozən'. Na' catə' chac bi de'e mal chega'aque' le'e chəsə'əbejyichjte'en cuich choso'ozenague' chei. ¹⁴ Na' de'e ca' besə'əgo'onən lao yo ga nchixə xsa yešə' zejen ca benə' ca' bazjənenene' xtižə' Diozən'. Pero lao zjəmbanga'aque' chesyə'əlaž chesyə'əzejene', na' chse'enene' yesə'əni'e, na' chəsə'əde' legr. Na' de'e quinga chso'one'enə' choso'ololə'ən xtižə' Diozən' de'en bayo'o yichjla'aždaoga'aque'enə', na' de'e na'anə' cui chso'onlilažə'ene' can' cheyalə'. ¹⁵ Na' de'e ca' besə'əgo'onən lao yo ša'ona' zejen ca benə' la'aždao' güen ca' catə'ən

chse'enene' xtižə' Diozən' chəsə'əzi'en chso'onen chega'aque'. Na' chso'onlilaže'ene' na' chesə'əgo'o chesə'əchejlaže'e len bitə'ətezə de'en chac chega'aque' par chso'one' can' chene'e Diozən'.

Bitobi ngašə' de'e nəcho cui no yene le'i

¹⁶ Na' Jeso'osən' bsaquə'əlebene' de'en bsdə əblo'ine'enə ca to yi', gwne': —Notono no gualə' to yi' na' gwdoze'en to žomə na' nic no gwcuəšə'ən xan xcamei. Syempr chde'e yi'inə' ɬe'e ze'e par nich əgwse'eni'in len yoguə' benə' so'o lo'o cuartən'. ¹⁷ Guaquə can' na dicho de'en na: "Yoguə'əloł de'en ngašə' na'a, gwžin ža la'alaon, na' yoguə'əloł de'en cui no gwse'ejni'i antslə, leczə gwžin ža se'ejni'i benə' len."

¹⁸ De'e na'anə' ɬe'e co'o yichjle de'en chnia' le'e, ɬchedə' la' šə chzenagle xtižə'anə' əgwzejni'ichda' le'e. Pero na' šə bito chzenagle ɬhei, de'e daon' banəzele ganlažə'əlen.

Xna' Jeso'osən' na' biše'e ca' besə'əžine' gan' zoe'

¹⁹ Na' xna' Jeso'osən' len benə' biše'e ca' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən' na' gwsa'aclaže'e yesə'ədie' pero tant benə' zan ža' caguə goquə yesə'əžine' gan' zoe'enə'.

²⁰ Na' gwnitə' benə' gwse'e Jeso'osən': —Xna'on len benə' bišo'o ca' zjəzeche' na'ate, na' chse'enene' əso'elene' le' dižə'.

²¹ Nach Jeso'osən' gože' ɬega'aque': —Benə' ca' choso'ozenag xtižə' Diozən' na' chso'one' can' nan, lenczəgā'aque'enə' zjənaque' xna'a na' biša'a.

Jeso'osən' bcueze' be' bdon' lao nisda'onə'

²² Na' gozac to ža Jeso'osən' gwyo'e to ɬo'o barcw len disipl ɬhe' ca', na' gože' ɬega'aque': —Elaguə'əcho yešla'älə nisda'onə'.

Nach boso'ose'e barcon'. ²³ Lao zda barcon' gwtas Jeso'osən'. Na' gwzolao gwyechj to be' gual lao nisda'onə' na' barcon' gwzolao gwyožən nisən' na' besə'əxožene' yesə'əbiayi'e. ²⁴ Nach bosyo'osbane' Jeso'osən' gwse'ene': —¡Maestr! ¡Maestr! ¡Bach chbiayi'icho!

Nach catə' gwyase' ne'e chas chatə' nisda'onə' na' gwdile'en len be'enə', na' ɬe'e gosə'əbe'ežiten. ²⁵ Na' gože' ɬega'aque': —Cheyalə' ſeſle'echle ɬchia'.

Nach ɬega'aque' besə'əžebə' na' besyə'əbanene' na' gwse' ljuežje': —Bitolja naquə benga con to benəchzə, la' ɬnacxa gon to benəch par yebeczie' be' gualən' len nisda'onə'.

To benə' Gadara yo'o yaze' de'e xio'

²⁶ Na' besə'əžine' laž benə' Gadara ca', to yež de'e chi' delant Galilean' əlaguə'əcho nisda'onə'. ²⁷ Na' catə' bechoj Jeso'osən' ɬo'o barcon', to benə' lao' syodan' jəšague' le', benə' bagwža yo'o yaz de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'en. Na' chde' con cui bi bi xe' chazəche', na' bitoch zoe' yo'o, con bazoe' do capsant. ²⁸⁻²⁹ Na' benə' gwlaž ɬhe' ca' boso'ocħeje' ni'a ne'e ca gden na' gwsa'ape'ene', pero zan las de'e xio' ca' gwso'onən ca bzoxjbtine' gdennə' na' leczə gwso'onən ca gwyaje' gan' cui no benə' zjənla'. Na' be'enə' catə'ble'ine' Jeso'osən' na' bzo xibe' laogüe'enə' na' de'e xio' ca' boso'ogosya'an ɬe', zižjo gosə'ənan: —Partlə le', partlə neto', Jeso'os. Naco' Xi'inq Dioz ben' naquə ɬe'ezelaogüe benə' blaο. Chatə'əyoito' le' cui əgwħchi' əgħwsaco'o neto'.

De'e xio' ca' gosə'ənan ca' ɬchedə' Jeso'osən' bene' mendad yesyə'əchojən ɬo'o yichjla'ažda' be'enə'. ³⁰ Nach Jeso'osən' gožga'aquen': —¿Bi lele?

Na' gosə'ənan: —Legion leto'.

Gosə'ənan ca' ɬchedə' zanən gwso'on yichjla'ažda' be'en'. ³¹ Na' de'e xio' ca' gwsa'ata'əyoin Jeso'osən' cui gone' ca žjəsyə'ədebən ɬo'o yech gabilən'. ³² Na' to ya'a de'e zo galə'əza chaš benə' choso'oye' coš zan. Nach de'e xio' ca' gwsa'ata'əyoin ɬe' par güe'e latjə žjesyə'əžo'on yichjla'ažda' coš ca'. Na' Jeso'osən' be'e latjə. ³³ Nach besyə'əchoj de'e xio' ca' yichjla'ažda' be'enə' na' jəsyə'əžo'on yichjla'ažda' coš ca'. Na' besyə'ədinses coš ca' ɬe'e ya'anə' na' jəsyə'əxopəb ɬo'o nisda'onə', na' gwsa'atəb gwse'ejəb nisən'.

³⁴ Na' benə' ca' choso'oye coš ca' besə'ele'ine' de'en bagoquən' na' de'en besə'əžebchgüe' besa'acdoe' nach jesya'ədixjue'ine' benə' lao' syodan', na' benə' nitə' do yoba can' bagoquən'. ³⁵ Na' benə' ca' catə' gwse'enene' xtižə' benə' goye coš ca' ja'aque' jəsə'əgüe' de'en bagoquən'. Na' catə' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən', besə'ele'ine' be'ena' gwyo'o gwyaz de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'ena' bachi'e galə'əzə cuit Jeso'osən', nyaz xalane'e, na' babezošao' yichjla'aždaogüe'ena'. Na' besə'əžebbe' de'en goquən'. ³⁶ Na' benə' ca' besə'ele'i de'en goquən' gwse'e benə' ca' yela' can' beyaque ben' gwyo'o de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'ena'. ³⁷ Nach yoguə'ələləl benə' ca' za' gan' mbane Gadaran' jse'etə'əyoine' Jeso'osən' yeze'e lažga'aque'ena' cheda' besə'əžebchgüe'. Nach beyo'o Jeso'osən' lo'o barcon' par beze'e. ³⁸ Na' ben' bechoj de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'ena' gotə'əyoine' Jeso'osən' šejlene' le', pero Jeso'osən' bito be'e latjə, gože'ene': ³⁹ —Beyej ližo' na' jəyedixjue'e catec de'e mban' baben Diozən' len le'.

Na' beze'e, nach jəyede' doxen lao syodan' jəyezenene' catec de'e mban' baben Jeso'osən' len le'.

Jeso'osən' beyone' xi'in Jairon' na' yeto no'olə benə' gwdan lao xadon che'ena'

⁴⁰ Na' catə' bežin Jeso'osən' Capernaunnə' benə' zan banitə' chəsə'əbeze'ene' na' besyə'əbeichgüeine' de'e bežine'ena'. ⁴¹ Na' bžin to benə' le Jairo, ben' naquə benə' gwnabia' che yo'odao' che benə' Izrael ca'. Na' bzo xibe' lao Jeso'osən' gotə'əyoine' le' šejlene' le' liženə' ⁴² cheda' bazon gat bi'i no'ol che'ena'. Nacbo' bi'i tlišə'əzə na' šižin izgueibo'. Na' lao zda Jeso'osən' len le', benə' zan gosə'əbiadi'ene' xte boso'ochi'ižojene'.

⁴³ Na' len to no'olə bagoc šižin iz chzoe' bgua'a na' babenditjei zgade xmechen' len benə' güen rmech ca'. Na' notono goquə gon le' rmech. ⁴⁴ Na' bgüigua' no'olən' cožə' Jeso'osən' na' gw dane' lox xadon che'ena', na' le'e gwlezte bgua'a de'en chzo'ena'.

⁴⁵ Na' gož Jeso'osən' benə' ca' zja'aclen le': —¿Non' bagwdan nada'?

Na' yogue'e bito gosa'əchebe' de que gosə'əgane' le'. Nach Bedən' len benə' ca' zja'aclen Jeso'osən' gwse'ene': —Maestr, benə' zan za' nga, na' chesə'əchi'ižoje' le'.

⁴⁶ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —To benə' bagwdane' nada'. Na' chacbe'ida' de que beyaquene' len yelə' guac chia'anə'.

⁴⁷ Nach no'olən' catə' gocbe'ine' de que cabi bgašə' de'en bene'ena', bgüigue'e lao Jeso'osən' do chaž chžebe', na' bzo xibe' laogüe'ena' be'e dižə' lao yoguə'benə' ca' za'anə' bixchen' gw dane'ene' na' can' goquə le'e beyacteine'. ⁴⁸ Nach gož Jeso'osən' no'olən': —Xi'in daogua'a, babeyacdō cheda' chon'lilažo'o nada'. Beyej to šao' to güen.

⁴⁹ Ne'e cho'ete Jeso'osən' dižə'ən ca' catə' bžin to benə' gwza' liž Jairon' ježe'ene': —Bagot bi'i no'ol dao' chio'onə'. Bitoch gondo' maestrən' zed.

⁵⁰ Pero na' catə' bene Jeso'osən' dižə'ənə' gože' Jairon': —Bito žebo'. Con benlilažə' nada'.

⁵¹ Na' catə' besə'əžine' liž be'ena' Jeso'osən' bito be'e latjə so'o benə' ca' zja'aclen le' sino Bedən' len Juanŋə' len Jacobən' na' len xaxna' bi'i guat na'azə. ⁵² Na'bach chacchguə scandl cheda' yoguə' benə' ca' za'anə' chəsə'əbežchgüe', pero gož Jeso'osən' lega'aque': —Bito cuežle. Bito nacbo' bi'i guat, con chtasbo'onə'.

⁵³ Na' gosə'əzi'ichi'iže'ene' cheda' zjənežene' de que bagotbo'onə'. ⁵⁴ Pero Jeso'osən' bex'e na' bi'i no'olə guat da'onə' na' bolgüiže'ebō' che'ebō': —No'ol dao' beyas.

⁵⁵ Nach bebambo' na' le'e beyastebo'. Na' ben Jeso'osən' mendadən' əso'ebō' de'e gaobo'. ⁵⁶ Na' besyə'əbanchgüe' xaxna'abo'on, pero Jeso'osən' bene' mendad cui əso'e dižə' can' goquən'.

Jeso'osən' bsele'e disipl che' ca' šižin jəsə'ədixjui'e xtižə'ena'

¹ Jeso'osən' betobe' disipl che' ca' šižin na' bnežjue' lega'aque' yelə' guac par ničə əsa'aque' yesyə'əbeje' de'e xio' zjəyo'o zjəyaz yichjla'ažda' benə', na' leczə par ničə əsa'aque' yesyə'əyone' benə' chsa'acšene. ² Na' leczə bene' mendad žjəsə'ədixjui'e de que Diozən' nabi'e con notə'atezə benə' soe' latjə. Na' bene' mendad yesyə'əyone' no

benə' güe'. ³ Na' gože' lega'aque': —Bito bi goxə'ale tnezən'. Bito yejiljle garot goxə'ale, nic gua'ale bsod, ni yet, ni mech, na' bito gua'ale chopə xadon. ⁴ Na' gatə'atezə əzinle na' no ližei š'ole, na'atezə sole na' na'atezə əsa'acle par šejəchle. ⁵ Na' gatə'atezə yež əzinle ga cui yesə'əgülalaogüe' le'e, cata' yesa'acle yežən' əgwsı'ins ni'alen' par yežib bište de'en gwžianŋə'. Gonle ca' par nich əgwlo'iga'aquelene' de que de'e malən' chso'one' cui choso'ozenague' xtižə' Diozən' de'en cho'ele.

⁶ Nach disipl ca' ja'aque' to to yež, jəsə'ədixjui'e dižə' güen dižə' cobən' na' besyə'əyone' no benə' güe'.

Bagwso'ote' Juan ben' bchoa benə' nis

⁷ Na' goberňador Erodən' goquene' tolə cata' benene' yogua'əlol de'en chon Jeso'osən' len disipl che' ca'. Gocžejlaže'e əchedə' balə benə' gwse'ene' de que babeban de'e Juannə' ladjo benə' guat ca' na' chone' de'e quinga. ⁸ Na' yebale' gwse'ene' de que profet Liazən' babela' yežlyo nga de'e yoblə na' chone' de'e quinga. Yebale' gosə'əne' de que to profet benə' gwzo cana'ate babebane' ladjo benə' guat ca' na' chone' de'e quinga. ⁹ Na' Erodən' gwne': —Bena' mendad gosə'əchogue' yen de'e Juannə', pero ɿnoxa benga babenda' dižə' chei?

Na' gwđiljlaže'e naclə gone' par le'ine' Jeso'osən'.

Bguao Jeso'osən' gueyə' mil benə'

¹⁰ Na' cata' besyə'əzin disipl ca' gan' zo Jeso'osən' gwse'ene' can' jse'ene'enə'. Na' gwčhe'e lega'aque' partla na' ja'aque' to latjə gan' mbane syoda de'en nzi' Betsaida.

¹¹ Cata' gwsa'acbe'i benə' ca' nita' gan' gwzo Jeso'osən' de que bagwze'e len disipl che' ca' nach jəsə'ənaogüe' lega'aque'. Jeso'osən' bebeine' bgüüalaogüe' lega'aque' na' bsed blo'ine' de que Diozən' ɿabi'e con notə'atezə benə' soe' latjə. Na' beyone' benə' ca' chsa'acſene.

¹² Cata' gwzolao chhoa bgüižən' nach disipl ca' šižin gwse'e Jeso'osən': —Bselə' benə' quinga yež ca' de'en nyechj mbi'i nga par yesə'əyilje' gan' yesə'atase' na' par nich yesə'əzelene' de'e se'ej əsa'ogüe' əchedə' latjə gan' zocho nga naquən to ga cui no nla'.

¹³ Pero na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e gwnežjo de'e sa'ogüe'.

Na' gwse'ene': —Gueyə'əga yetxtil na' chopga bel ya'a de checho. Lete šə si'ichchon par gaquen əsa'o yogua' benə' quinga.

¹⁴ Gosa'əne' ca' əchedə' la' ū' ca' gueyə' mil benə' byo. Nach Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —Le'e gon mendad yesə'əbe' ūyon güejə benə' ca'.

¹⁵ Nach disipl ca' gwso'one' mendad yesə'əbe' yogua' benə' ca'. ¹⁶ Na' Jeso'osən' gwxi'e gueyə' yetxtilən' na' chopə bel ya'anə', na' bgüie' yobalə be'e yelə' choxcwlen che Diozən', na' bzoxje'en na' bnežjue'en disipl che' ca' par gwso'e che che benə' ca'. ¹⁷ Na' yogue'e gwsa'ogüe'en xte ca gwse'eljene'. Nach pedas ca' besyə'əga'anən' bosyo'otobe'en, na' gwsa'aquən ūižin žomə.

Bedən' gwne' de que Jeso'osən' naque' ben' bselə' Diozən'

¹⁸ Na' gozac yeto nitə' disipl che' ca' len le' na' Jeso'osən' chone' orasyon toze'. Nach gože' lega'aque': —ɿBin' chəsə'əna benə' zan ca', non' naca' nada'?

¹⁹ Na' gwse'e le': —Bale' chəsə'əne' naco' de'e Juan ben' bchoa benə' nis, na' yebale' chəsə'əne' de que naco' profet Liazən' ben' gwzo cana', na' yebale' chəsə'əne' de que naco' yeto profet benə' gwzo cana'ate na' le'enə' babeban ladjo benə' guat ca'.

²⁰ Nach gože' lega'aque': —ɿChexa le'e? ɿbi nale? ɿnon' naca'?

Nach gož Bedən' le': —Len' naco' Crist ben' gwlej Diozən' par gaquəleno' ɿnasyon chechon'.

Jeso'osən' gwđixjue'ine' disipl che' ca' de que gate'

²¹ Nach Jeso'osən' bene' mendad len lega'aque' de que ni toe' cui əso'e dižə' de que len' naque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' ɿnasyon chega'aque'enə'. ²² Na' gože' lega'aque': —Nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch. Na' de'e zan de'e chonən

byen chi' saca'a. Na' ca naquə benə' golə blao che nasyon Izrael chechon' na' benə' blao che box checho ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən', cabi se'eje'e chia', na' so'ote' nada', pero na' yeyon ūa yosban Diozən' nada' ladjo benə' guat ca'.

²³ Nach gože' yuguə' displ che ca': —Notə'atezle šə chene'ele gonlilažə'ele nada' na' gwzenagle chia', cheyalə' achojyichjle de'en chene'ele gon cuinle par nich gonle con can' chene'e Diozən', na' bito bi gaquele che de'en chi' saqua'ele, la'anə'əczə šə so'ot benə' le'e to le'e yag coroz, con gonlilažə'ele nada' na' gwzenagle chia'. ²⁴ Notə'atezle chaquele gonle par nich cui chi' saqua'ele o par nich cui no so'ot le'e, cuiayi'ile. Na' nota'atezle chsanlažə' cuinle chi' saqua'ele o so'ot benə' le'e por ni chia' bade yelə' mban zejlicane chele. ²⁵ Bito bi de'e güen gaquache to benə' la'anə'əczə nabi'e doxen yežlyon' šə cuiayi'e cui gata' yelə' mban che zejlicane. ²⁶ Notə'atezle šə cheto'ile chia' na' che xtiža'anə', leczə ca' nada' yeto'ida' chele, nadan' naca' ben' bsełə' Diozən' golja' benəçh. Yeto'ida' chele catə'an yida' de'e yoblə nsa'a yelə' chey che'eni' chia' anə' na' yelə' chey che'eni' che Xa' Diozən', na' yelə' chey che'eni' che angl che Diozən'. ²⁷ Echnia' de que balle cabinə' gatle catə' le'ile can' gon Diozən' əgwlo'e yelə' gwnabia' che enə'.

Jeso'osən' goque' ca to de'e chey che'eni'

²⁸ Na' goc to xman gwna Jeso'osən' ca', gwyeje' to lao ya'a jene' orasyon, na' gwche'e Bedən' len Juannə' na' Jacobən'. ²⁹ Na' lao bene' orasyonnə' goc cho'alaogüe'enə' ca de'e chey che'eni', na' xalane'enə' beyaquən šyiš xilə' xte gwñatitən. ³⁰ Na' lao or na' de'e Moisezən' len profet Liazən' ben' gwzo cana' besyə'əžine' gan' zo Jeso'osən' na' Jeso'osən' be'elene' lega'aque' dižə'. ³¹ Gwso'e dižə' ca naquən' bazon gate' Jerosalenənə'. Na' yelə' chey che'eni' che Diozən' gwyechjən lega'aque'. ³² Na' Bedən' len benə' ca' yečhopə lechguale gwsa'ac šə tasga'aque'. Pero catə' bechoj bišgal chega'aque'enə' besə'ale'ine' Jeso'osən' len yelə' chey che'eni' cheenə', zechē' cho'elene' de'e Moisezən' len profet Liazən' dižə'. ³³ Na' žlac besyə'əñitlao de'e Moisezən' len profet Liazən', Bedən' gože' Jeso'osən': —Maestr, güenchgua zocho nga na'a. ¿Eguaquə gonto' šonə ranš, ton par le', na' yeton par Moisezən', na' yeton par Liazən'?

Gwne' ca' chedə' bito bene' xbab che de'en gwne'. ³⁴ Na' lao gwne' ca' gwyečhj bejon' lega'aque' na' besə'əžebe' laogüe de'en goc ca'. ³⁵ Na' gwse'enene' gož Diozən' lega'aque': —Bengan' xi'inə', ben' chacchgüeida' cheei. che le'enə' le'e gwzenag.

³⁶ Na' catə' beyož gož Diozən' lega'aque' ca', besə'ale'ine' yetozə Jeso'osən'. Na' ca tyemp na' bitobi dižə' gwso'elene' yeziqə'əchlə benə' ca naquə de'en bagwse'en besə'ale'ine'enə'. Con gwnitə'ateze' žizə che de'e ca'.

Beyon Jeso'osən' to bi'i yo'o yaz de'e xio'

³⁷ Na' beteyo catə' bach besyə'əyetje' ya'anə', jəsə'əšag benə' zan lega'aque' gan' nite'enə'. ³⁸ Na' entr benə' zan ca' toe' gwne' zižo na' gože' Jeso'osən': —Maestr, chatə'əyoida' le' gaquəlenšgo' xi'inə' nga, chedə' nacbo' xi'inə'tlišə'. ³⁹ Chñiz de'e xi'onə' lebo', na' le'e chgosya'aten lebo', na' chonen par chazbo' šon xte chla' bžin' cho'abo', na' chonən lebo' zi', na' cane chechojən' lebo'. ⁴⁰ Bagotə'əyoida' displ chio' ca' par nich yesyə'əbeje' de'e xi'onə' cho'o chaz yichjla'ažda'obo'ona', pero bito gwsa'aque' yesyə'əbeje'en.

⁴¹ Na' Jeso'osən' gože' benə' ca' ūa'anə': —¿Bixchexan' cui chejle'ele chia'? Clellən' chonle na' naljele. Bachac sša zoa' napa' yelə' chxenlažə' len le'e. ¿Batxan' ūeje'ele chia'?

Nach gože' xə bida'onə': —Doa' xi'inə' nga.

⁴² Na' lao zjso'ebō' lao Jeso'osən' bniz de'e xi'onə' lebo', na' benən par nich lechguale fuert gwyzabo' šonnə', na' bchix btolən lebo' lao yon'. Na' Jeso'osən' gwđile' de'e xi'onə' par nich bechojən lo'o yichjla'ažda'obo'ona' na' beyaquebo'. Gwde na' beyone'ebō' lao na' xabo'ona'. ⁴³ Na' yogue'e besyə'əbanene' besə'ale'ine' yelə' guac che Diozən'.

De'e yoblə gwđixjue'e Jeso'osən' de que gate'

Na' besyə'əbanene' che yuguə' de'en chon Jeso'osən'. Na' lao nite'e ca', Jeso'osən' gože' disipl che' ca'azə: ⁴⁴ —Legon par nich dižə' nga šo'on yichjla'ažda'olen', chedə' la' nada' gaca' lao na' benə', nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch.

⁴⁵ Pero na' disipl ca' bito gwse'ejni'ine' dižə' de'en be' Jeso'osən' len lega'aque', chedə' bito gože' lega'aque' clar bi zejen, na' besə'əžebe' par yesə'əñabene' le' bi zejen de'e gože' lega'aque'.

Gwsa'acyožə disipl che' ca' noe' naquə blaoch

⁴⁶ Na' gwsa'acyožə disipl che' ca' entr lega'aque' noe' naquə benə' blaoch. ⁴⁷ Jeso'osən' gocbe'ine' xbab de'en gwso'one'enə' na' goxe' to bida' na' bso'ebō cuite'enə'. ⁴⁸ Na' gože' lega'aque': —Šə chonle güen len bida' nga o len notə'ətezəchlə bida' laogüe de'en chaquele ćhia', chonczle güen len nada'anə'. Na' catə' chonle güen len nada', leczə chonczle güen len Diozən' ben' bselə' nada'. Na' notə'ətezle catə' chonle xbab che cuinle de que cuitec bi zaquə'ele, banaquəczle benə' blao.

Ben' cui chon contr chio'o txenczən' chone' len chio'o

⁴⁹ Nach Juannə' gože'ene': —Maestr, babežagto' to benə' cho'e la'onə' par chebeje' de'e xio' de'en yo'o yaz yichjla'aždao' benə', na' bžonto' gone' ca' chedə' bito chone' txeñ len chio'o.

⁵⁰ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Bito gwžonle gone' ca' chedə' šə to benə' cui chone' contr chio'o, txenczən' chone' len chio'o.

Jeso'osən' gwdile' Jacobən' na' Juannə'

⁵¹ Na' laogüe bazon baozə par yezi' yeca'a Diozən' le', gwchoglaže'e šeje' Jerosalennə'. ⁵² Na' bsele'e to ćhopə benə' gosə'əbialao laogüe'enə'. Na' ja'aque' to yež gan' mbane Samarian' par nich žjəsə'əsi'ini'e gan' so Jeso'osən' len disipl che' ca'. ⁵³ Pero benə' Samaria ca' bito besə'əgūialaogüe' lega'aque', chedə' Jeso'osən' len disipl che' ca' chja'aque' Jerosalennə'. ⁵⁴ Na' disipl che' ca' ćhopə, Juannə' len Jacobən', catə' besə'əle'ine' can' gwso'on benə' Samaria ca' nach gosə'əñabene' Jeso'osən' gwse'ene': —Maestr, žache'endo' gonto' can' ben profet Liazən' ben' gwzo cana', əñabeto' Diozən' asele'e yi' par əgwzeyən benə' quinga?

⁵⁵ Pero Jeso'osən' gwyechjje' na' gwdile' lega'aque' gože': —Le'e bito ńezele non' chnabia' yichjla'ažda'olen'. ⁵⁶ La' nada' bito bida' par əgwžiayi'a benəchən', sino bida' par nich gona' ca cui žjəya'aque' lao yi' gabilən', nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch.

Nach ja'aque' yež yoblə.

Can' gož Jeso'osən' benə' ca' gwse'ene yesə'ənaogüe'ene'

⁵⁷ Lao žja'aque'enə' to benə' gože' le': —Sa'alena' le' gatə'ətezə šejo'.

⁵⁸ Nach gož Jeso'osən' le': —Zjəde liž becoyo'o ca' na' leczə ca' zjəde liž bia ca' zo xile'e bia chaš yoba, pero bito bi xlatja' de gan' gona' dezcanz, nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch.

⁵⁹ Na' Jeso'osən' gože' yeto beŋə': —Denao nada'.

Pero be'enə' gože' le': —Xana' be' latjə zgua'atec yega'anlena' xa'anə' xte catə' əzin ža gate' par nich əgwcuasha'ane'.

⁶⁰ Na' gož Jeso'osən' le': —Benə' ca' zjənaqua' len yichjla'ažda'oga'aquen' ca benə' guat guaqua' yesə'əcuasha'beŋə' guat ca'. Pero le' jətixjue'e de que Diozən' ńabi'e con notə'ətezə benə' soe' latjə.

⁶¹ Nach leczə yetoe' gože' Jeso'osən': —Sa'alena' le' Xana', pero zgua'atec be'ešga latjə žjəyezeida' family ćhia' dižə'.

⁶² Jeso'osən' gože' le': —Benə' bagwzolao naogüe' nada' šə bito naogüe' do yichj do laže'e, na' šə yo'o yichjje' che de'e ca' bocua'ane', bito zaque'e par gone' xšin Diozən'. Na' gwxaqua'əlebene' ca to benə' chgūia traslə žlac chgu'a'ane' go'on.

10

Jeso'osən' bsele'e gyonši benə' žjəsə'ədixjui'e xtiž'e'enə'

¹ Gwde de'e quinga, Xanchon' gwleje' gyonši benə'. Na' bene' mendad yesə'əbialaogüe' žja'ac Ɂhopə güeje' to to syoda na' to to yež gan' ze'e šej le'. ² Na' antslə ze'e žja'aque' gože' lega'aque': —De'en chona'anə' gwxaquə'eleben ca to cwseš xen de'en chotoba'. Na' chyažda' benə' zan sa'aclene' nada', pero to Ɂhōpale nita'. De'e na'anə' lenabe Xancho Diozən' əselə'əche' benə' zanch par əsa'aclene' chio'o chixjue'echo xtiž'e'enə'. ³ Na' le'e gon xbab de que nadan' chsela'a le'e žjətixjue'ile xtiž'a'an len benə' ca' gwxaquə'elebe ca bež, na' le'e gwxaquə'elebele ca xilə' dao' ladjoga'aque'enə'. Can' chso'on bež ca' chso'ottetb xilə' dao', leczə can' se'ene benə' so'ote' le'e. ⁴ Bito gua'ale mech, ni xala'anle, ni xelle, na' bito šeile gan' əggupale benə' diox benə' yežagle tnez. ⁵ Na' notə'atezə ližei šo'ole, zgu'a tec ənale: "Chnablažə'əšga so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen', le'e nitə'əle nga." ⁶ Šə na' zo to benə' chene'ene' so cueze' binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'aždaogüe'enə', na' gaquə can' bagwñablažə'ele par so cueze' binlo. Pero ša bito no zo no chon ca so cueze' binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'aždaogüe'en, bito gaquə ca de'en bagwñablažə'elen'. ⁷ Na' le'e yo'o na'atezə yega'anle. Bito yeyilje ga yoblə sole. Le'e ye'ej le'e gao bitə'atezə de'en so'one' ye'ej gaole. Ca to benə' güen žin cheyalə' si'e laxjue', le'egatezə ca' le'e zaquə'əle par so'one' de'e ye'ej de'e gaole. ⁸ Na' catə' əžinle to yež ga əso'elaogüe'e le'e, ye'ej gaotezle de'en so'one' le'e. ⁹ Le'e yeyon benə' güe' nitə' yež gan' əžinlen', na' le'e ye'ega'aque': "Babžin ža chene'e Diozən' güe'ele latjə ənabi'e le'e." ¹⁰ Pero na' catə' əžinle to yež ga cui yesə'əgūialaogüe' le'e, ležja'ac lao lqueyən' na' le'e ye'ega'aque': ¹¹ "Bište Ɂhe lažle nga de'en žia əni'ato' quinga yosi'in̄sto'on par nich əgwlo'ito' le'e de que de'e malən' chonle bito chzenagle xtižə' Diozən' de'en cho'eto'onə'. Pero na' chyixjue'ito' le'e de que Diozən' chene'ene' güe'ele latjə ənabi'e le'e."

¹² Na' gož Jeso'osən' benə' gyonši ca': —Diozən' bene' par nich byinj yi' na' sofr lao' syoda Sodoman' por ni Ɂhe de'en cui boso'ozeng benə' ca' Ɂhe'. Na' de'e li əchnia' le'e, žan' gaqua juisyən' benə' ca' cui yoso'ogūialao le'e yesə'əzaquə'əzi'iche' clezə ca benə' ca' gwnitə' Sodoman'.

Benə' ca' cui choso'ozeng xtižə' Jeso'osən'

¹³ Nach gozna Jeso'osən': —;Probchguazə le'e benə' Corazin! ;Probchguazə le'e benə' Betsaida! Benə' ca' nitə' Tiro na' Sidon le'e besyə'ədinjteine' xtolə'əga'aque'enə' žalə' blo'iga'acda'ane' yelə' guac Ɂhia'anə' ca de'en bablo'ida' le'e. Žalə' goquə ca' sa'azlje' lachə' zešə' na' zosə'əža'alja cuing'aque' de par nich sa'acbe'i benə' de que babesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə'. ¹⁴ Saquə'əzi'ichle clezə ca benə' ca' nitə' Tiro na' Sidon catə' əžin ža gaquə juisyən'. ¹⁵ Le'e nitə'əle Capernaunnə' chonle xbabən' de que Diozən' gonchgüe' le'e yelə' bala'an. Pero bito gone' le'e yelə' bala'an, sino gone' le'e castigw zejlicane de'en cui chejle'ele Ɂhia'.

¹⁶ Nach Jeso'osən' goze'e benə' gyonši ca': —Benə' gwzenag xtižə'elen' leczə gwzenague' xtižə'anə', na' benə' gonczə yichjlaogüe cui gwzenague' xtižə'elen', leczə bito gwzenague' Ɂhia' nada'. Na' benə' gonczə yichjlaogüe cui gwzenague' xtižə'anə', leczə bito gwzenague' xtižə' Diozən' ben' bselə' nada'.

Besyə'əžin benə' gyonši ca'

¹⁷ Benə' gyonši ca' catə' beyož jəsə'ədixjui'e xtižə' Jeso'osən' besyə'əžine' gan' zoe', na' besyə'əbeichgüeine'. Nach gwse'e Jeso'osən': —Xanto', de'e zan milagr babento' cho'eto' la'onə' par chebejto' de'e xio' ca' de'en zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' benə' na' choso'ozenguən Ɂheto'.

¹⁸ Na' gože' lega'aque': —Ble'ida' can' gwnit yelə' gwnabia' Ɂhe Satanasən' to žalnež.

¹⁹ Babena' le'e yelə' guac par nich əgwlej əgwšošje no bel əznia' na' no bexgoni', na' leczə əgwlej əgwšošje gwxiye'enə'. Na' bito bi de de'e soi gonen le'e zi'. ²⁰ Pero bito

yebeitequele de que de'e xio' ca' choso'ozenaguən chele, sino le'e yebeichgüei de que Diozən' babzoje' lalen' le'e librən' gan' zjənyoj la yoguə'əlol xi'iñe' ca'.

Bebeichgüei Jeso'osən'

²¹ Lao or na'atezə ben Spirit che Diozən' ca bebeichgüei Jeso'osən'. Na' bene' orasyon lao Diozən', gwne': —Xa' len' chnabi'o benə' ca' ža' yoban' na' yežlyon'. Na' chona' yelə' choxwlən chio' de que babzejni'ido' balə benə' can' che'endo' so'e latjə nabi'o yichjla'ažda'oga'aque'ena'. Babzejni'ido'on benə' ca' gwsa'acbe'i chəsə'əyažjene' no əgwsed əgwlo'i lega'aque' na' bito bzejni'ido'on benə' ca' chso'on xbab de que zjənaque' benə' sin' na' benə' zjənyejni'i. Beno' ca' ža' Xa, chedə' can' gwyazlaž'o'.

²² Nach gože' benə' ca' ža'anə': —Xa'anə' babene' lao na'a chona' par nich chombia' benə' le'. Le' nombi'ayane'e nada' na' nada' nombi'ayana'a le'. Na' benə' ca' bagwleja' par zjənombi'e Xa'anə', chona' par nich zjənombi'ene'. Na' notono no nochlə zjənombia' Xa'anə' na' ni nada'.

²³ Na' gwyechj̄ Jeso'osən' bgüie' disipl che' ca' na' gože' lega'acze': —Mbalaz zole ca de'en chle'ile nada' na' chle'iteile de'e ca' chona'. ²⁴ Echnia' le'e, benə' zan profet na' rei gwse'enene' yesə'əle'ine' nada', pero bitoch golə' yesə'əle'ine' nada'. Na' gwse'enene' yesə'ənezene' de'en nezele, pero bitoch golə' yesə'ənezene'en.

Jempl che to benə' güen benə' Samaria

²⁵ Na' gwzecha to benə' chsed chlo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Gone'ene' gone' Jeso'osən' prueb bin' añe' na' gože'ene': —Maestr, žbi cheyalə' gona' par nich gata' yelə' mban zejlicane chia'?

²⁶ Na' gož Jeso'osən' le': —žBin' nyojən le'e lein'? žNac nan?

²⁷ Na' ben' chejni'ichgüei che lein' boži'e xtižə' Jeso'osən' gože'ene': —Lei chechon' nan: "Cheyalə' gaquecho che Xancho Diozən' do yichj do lažə'əcho, do fuers balor checho, na' gaquecho che ljuežjcho catg chaquecho che cuincho."

²⁸ Nach gož Jeso'osən' le': —De'e liczə can' bagwnao'. Can' cheyalə' gono' par əbano' zejlicane.

²⁹ Na' be'enə' gone'ene' əgwlo'e de que zdacze' licha can' nannə' na' gože' Jeso'osən': —žNon' naquə ljuežja' ben' cheyalə' gaquəda' chei?

³⁰ Na' Jeso'osən' gože'ene': —To benə' beze'e Jerosalenñə' par yežine' Jerico na' jəsyə'əxen benə' bguan le'. Na' gosə'əyinə' xala'ane'enə' na' gwso'ot gosə'əyine' le' nach besa'aque' bosyo'ocua'añe'ene' cacza to benə' guat. ³¹ Na' goquən' to bxoz gwdie' tnezən' na' catə' ble'ine' ben' de'enə', nach gwdie' yešla'alə nezən'. ³² Leczə can' ben to benə' goljə lao dia che de'e Lebin'. (Benə' ca' yo'o lao na'aga'aque' so'one' mendad lo'o yo'odao' əblaonə'.) Zde' tnezən' na' catə' bžine' gan' ble'ine' de be'enə' na' gwdie' yešla'alə nezən'. ³³ Pero to benə' Samaria lao ngüe'e nezən' nlague' xporren' bžine' gan' de be'enə' na' ca ble'ine' le' beyašə'əlažə'ene'. ³⁴ Na' bgüigue'e gan' de'enə', na' bšone' set na' bino lao güe'enə', na' bčheje'en lachə'. Nach božie'ene' cožə' xporre'enə'. Na' beche'ene' gan' zo to meson gan' bgüia bye'ene'. ³⁵ Na' beteyo gwleje' čhopə mech de'en nzi' denario bnežjue'en xan mesonñə' na' gože'ene': "Bgüia bye benga na' šə bichlə de'en gono' gast na' chixjua'an catə' zeza'a." ³⁶ Beyož be' Jeso'osən' dižə' can' goc che ben' jəsyə'əxen benə' bguan ca', nach gože'ben' chsed chlo'i lein': —žBi chacdo'? žnoe' benə' ca' goquene' de que benə' probən' naquə ljuežje' ben' cheyalə' gaquene' chei?

³⁷ Nach ben' chsed chlo'i lein' gože' Jeso'osən': —Ben' beyašə' beži'ilalažə' ben' jəsyə'əxen benə' bguan ca'.

Nach gož Jeso'osən' le': —Leczə can' cheyalə' gono' dezdz na'a, yeyašə' yeži'ilalaž'o' yoguə'əlol benə'.

Jeso'osən' jəlanę'e Martən' na' Marian'

³⁸ Na' lao zja'aque' besyə'əžine' to yež, na' to no'olə le Mart bene' le' combid na' Jeso'osən' gwyjeje' liže'en. ³⁹ Na' zo to bile' le' Maria. Na' Marian' gwchi'e cuit Jeso'osən'

par bzenague' xtiže'enə'. ⁴⁰ Pero na' Martən' belalchgueine' bsi'ini'e de'en sa'ogüe'. Na' gwyeye' lao Jeso'osən' na' gože'ene': —Xana', ¿ecabi bi chacdo' de que bila'anə' bocua'anlène' nada' mendadən' toza'? Benšga mendad gaquälene' nada'.

⁴¹ Xanchon' gože' le': —Mart, chi'ichgua yichjo' che xmendado'onə' na' chacželažo'o laogüe de'en nyanchguan. ⁴² Maria nga bagwleje' de'en naquəch de'e güen, chi'ichgua yichje' chzenague' chia'. Na' bito gwžoncho gone' ca'. Lezən de'en žialao gonle.

11

Jeso'osən' blo'ine' can' so'one' orasyon

¹ Na' gwzo Jeso'osən' to latjə bene' orasyon. Cata' beyož bene' orasyonnə' to disipl che' ca' gože'ene': —Xanto', b̄sed blo'išguei neto' naquən' cheyalə' gonto' orasyonnə', can' b̄sed əblo'i de'e Juannə' disipl che' ca'.

² Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Catə' gonle orasyonnə' quingan' nale:

Xato' benə' zo yoba, chnabto' yoguə'əloł benə' əso'elaogüe'e le'.

Chnabto' gono' par nich benə' zan əso'e latjə nabi'o lega'aque'.

Gaquəšga can' che'endo'onə' lao yežlyo nga can' chac yoban'.

³ Benšga na'a de'e gaoto' tža tža.

⁴ Na' bezi'ixenšga ɬheto'

chedə' leczə neto' chezi'ixento' che sa'aljuežj beňachto'onə' bitə'ətezə de'e chso'onene' neto'.

Na' bito go'o latjə gaquə de'e nəbia' neto' len xbab ɬheto'onə' par gonto' de'e malən', mas bcuasə' bcue'ej neto' len de'e malən'.

⁵ Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Legon xbab nac gaquə šə šejle liž benə' migw chele do chel na' ye'elene': "Migw chia', benšga nada' ſonə yetxtil. ⁶ Babla' to migw chia' benə' za' zitə', na' bito bi de chia' par əgwnežjua'anə' gaogüe'." ⁷ Na' migw chelen' yo'e lo'o yo'ote šə yoži'e xtižə'əlen', əne': "Bito gondo' nada' zed, la' banyeyjw puertən' na' badeto' chtasto' len xi'into'. Bito ɬhassa' par gonə' de'en chyažđo'." ⁸ Echnia' le'e, la'anə'əczə naque' migw chele bito yene'ene' chase' par gonə' le'e yetxtilən', pero šə sole yepəyoe nəbelən le' na' gwyassaze' na' gonə' bitə'ətezə de'en chyažjele. ⁹ Na' chnia' le'e, bitə'ətezə de'en chene'echo gaquə, de de'e goncho par nich gaquən. Šə to de'e chene'echo so'onə benə' chio'o, chnabchon. Šə to de'e chene'echo əželecho, chyiljchon. Šə puert de'en chene'echo əsaljo benə', chnecho cho'a puertən' par nich chsaljue'. Na' ca'aczən' cheyalə' ye'echo Diozən' catə'ən de de'en chene'echo gaquə. ¹⁰ Na' notə'ətezcho šə bi de'en chnabechone' gonə', la' de'e goncze'enə'. Na' notə'ətezcho šə bi de'en chnabechone' əgwzejni'ine' chio'o, gwzejni'iczene'en. Na' notə'ətezcho šə chnabechone' gaquə to de'en chene'echo gaquə can' chon benə' chnə' cho'a puertən', la' de'e gaquəczən'.

¹¹ Na' le'e nacle xə bidao', šə xi'inlen' ənabebo' le'e yetxtil ɬagwnežjwlebo' to yej? Na' šə ənabebo' le'e to bel ya'a ɬagwnežjwlebo' to bel bia nxobə le'i? ¹² Na' šə ənabebo' le'e to žit gaobo' ɬagwnežjwlebo' to bexgoni'? Cle bito gonle ca'. ¹³ Le'e nacle benə' mal pero nezele chnežjwle xi'inlen' de'e güen. Naquəchxe güen gon Xacho Diozən' ben' zo yoban' gonə' Spirit che'əne' son lo'o yichjla'aždao' notə'ətezcho ənabechone' len.

Gosə'əne' de que Jeso'osən' bebeje' de'e xio' ca' len yelə' guac che Beelsebo

¹⁴ Na' Jeso'osən' bebeje' de'e xio' yo'o yaz yichjla'aždao' to benə' mod. Na' cata' bechoj de'e xi'onə' yichjla'aždao' be'enə', goc benə', na' benə' ca' ža'anə' besyə'əbanchgueine'.

¹⁵ Pero bale' gosə'əne': —Chebeje' de'e xio' ca' len yelə' guac che Beelsebo de'en chnabia' de'e xio' ca'.

¹⁶ Na' yebale' gwse'enene' so'one' le' prueb naclən' gone', gosə'ənabene' le' gone' to de'e yesə'əle'ine' le'e yoban' de'e zaquə' yesyə'əbanene'. ¹⁷ Pero Jeso'osən' gocbe'ine' xbab de'en gwso'one', na' gože' lega'aque': —Šə benə' ža' to nasyon əsa'aque' choplə na' yesyə'ədile' entr lega'aque', əgwžiayi' nasyon chega'aque' na'anə'. Na' šə to family

benə' əsa'aque' Ɂhoplə na' yesyə'ədile' entr Ɂega'acze', leczə yenit family Ɂhega'aque' na'anə'. ¹⁸ Na' leczə šə Satanasən' len de'e xio' Ɂhei ca' əsa'aquən Ɂhoplə na' yesyə'ədilən, cuiayi' yelə' chnabia' Ɂhega'aquennə'. Le'e nale de que chebeja' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' benə' len yelə' guac Ɂhe Beelsebon'. ¹⁹ Žalə' naquən can' nale de que chebeja' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' benə' len yelə' guac Ɂhe Beelsebon', leczə zejen de que benə' ljuežjle ca' Ɂhasya'abeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' benə' len yelə' guac Ɂhein' žalə' ca'. Benə' ljuežjle ca' se'e le'e de que clelən' nale Ɂchia' can' chebeja'annə'. ²⁰ Na' de'en chebeja' de'e xio' ca' len yelə' guac Ɂhe Diozən', chlo'in de que babzin že catə' Diozən' nabi'e notə'atezle güe'ele latjə.

²¹ Gwxie'ena' gwxaqua'əleben ca to benə' gual, na' nada' naquəcha' benə' gualəch. Na' nezele de que catə' to benə' gual chape' ližen' len spad, yoguə' de'en de Ɂhe' naquən segor. ²² Pero catə' əzin to benə' gualəch ca le' na' tiləlene'ene', na' ben' naquə gualəch len' gon gan. Na' que'e spad Ɂhe be'enə' de'en zoe' lez gaquəlenən le'. Na' əca'atıe' bichlə de'e de Ɂhe' na' chise'en len migw Ɂhe' ca'.

²³ Šə cui chonle txen len nada' chonle contr nada'. Na' šə cui chonle ca se'ejle' benə' Ɂchia', zeje dižə' de que chonle par nich cui yoso'ozengue' Ɂchia'.

De'e xio'ye on de'e yoblə lo'o yichjla'aždao' benə'
²⁴ Na' šə to de'e xio' de'en yo'o yaz yichjla'aždao' benə' yechojən nach lažə'ən nil na'alə yeyiljən ga son mbalaz. Na' šə bitobi latjə želen, nach ənan: "De'e yobləczə žjəyežo'a yichjla'aždao' ben' gan' gwyo'o gwyaza' antslə." ²⁵ Na' yeyejən de'e yoblə gan' zo ben'. Catə' le'in de que bacheone' xbab güen nach bazoche' binloch, na' yeyo'on de'e yoblə.
²⁶ Nach žjəyetobən yegažə de'e xio' ca' de'en zjənaquə maləch ca len na' txennə' so'on lo'o yichjla'aždao' be'enə'. Na' šə bagwso'onən ca'bachaquəch mal Ɂhe be'enə' clezə can' goc Ɂhe' antslə.

Mbalaz nitə' benə' ca' choso'ozengue xtižə' Diozən'

²⁷ Lao be' Jeso'osən' dižə' quinga, gwzo to no'olə gwchol benə' ca' zjəža' gan' bsesd əblo'ine'enə'. Na' no'olən' gwne' zižjo gože'ene': —Mbalaz zo no'olən' gwyan le' na' bguaže'e le'.

²⁸ Pero na' Jeso'osən' gože'ene': —Naquəchxe mbalaz nitə' benə' ca' choso'ozengue xtižə' Diozən' na' chso'one' can' ne'enə'.

Chəsə'ənabe' gon Jeso'osən' to milagr

²⁹⁻³⁰ Na' benə' zan beyechj bebi'i cuit Jeso'osən' na' gwne': —Le'e mbanle na'a naquəchguale benə' yichjla'aždao' mal. Chnablə gona' to milagr par nich ənezele šə le Dioz nan' bsele'e nada'. Pero bito gona' can' chnablənə'. De'e gon Diozən' len nada' par nich ənezele de que le'enə' bsele'e nada' gwxaqua'əleben ca de'en bene' len de'e profet Jonasən' par nich gosa'əneze benə' Ninibe ca' de que Dioz nan' bsele'ene'. ³¹ Catə' əzin že gon Diozən' castigw Ɂhe yoguə' benə' chso'on de'e malən', de'e no'olən' gwnabia' benə' ca' gwnitə' galən' chlə' bgüižən' cuiten lichalə yebane' len yeziqə'əchlə benə' guat ca' na' lao Diozən' gwciše' le'e mbanle na'a. Ca naquə le' že, gwze'e Seba gan' naquə zitə'əchguə na' bide' nga par bzenague' dižə' sin' de'en be' de'e Rei Salomonə' len le'. Na' nada' zoa' nga naquəcha' benə' blaoch cle ca de'e Salomonə', na' bito chzenagle Ɂchia'. ³² Na' catə' əzin že gon Diozən' castigw Ɂhe yoguə' benə' chso'on de'e malən', leczə že na' yesyə'əban benə' Ninibe ca'. Na' yesə'əcuiše' le'e nitə'əle lao dia nga Ɂchedə' besyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə' catə' de'e Jonasən' gwdixjue'ine' Ɂega'aque' can' gwna Diozən'. Legonšc xbab de que nada' zoa' nga naquəcha' benə' blaoch cle ca de'e Jonasən', na' bito chzenagle Ɂchia'.

De'en bsesd blo'i Jeso'osən' gwxaqua'əleben ca to yi'

³³ Nach Jeso'osən' bsaqua'əlebene' xtižə'ene' na' len de'en chone'ene' ca to yi'. Gozne': —Notono no ggualə' to yi' na' gwdoze'en žomə, na' nic əgwcuəš'en ga yoblə ga cui no le'i len. Syempr chde'en le'e ze'e par nich əgwse'eni'in len yoguə' benə' so'o lo'o

cuartan'. ³⁴ Žia jelaochon' par nich chle'icho. Con še bito bi chaquen, chle'iczecho binlo. Pero še nchol jelaochon', bito chle'icho. Ca'aczən' naquən len yichjla'ažda'ochon'. Še naccho benə' la'aždao' güen, yo'o be'eni' che Diozən' yichjla'ažda'ochon', pero še naccho benə' la'aždao' mal, nchol yichjla'ažda'ochon'. ³⁵ De'e na'anə' legon par nich gacle benə' la'aždao' güen, na' šo'o be'enin' yichjla'ažda'olen'. Bito gacle benə' la'aždao' mal na' benə' yichjla'aždao' žchol. ³⁶ Še nye'eni' yichjla'ažda'olen' na' cui bi de'e mal yo'on, gwse'eni'icznən' can' chse'eni' to lampara gan' naquə žchol.

Jeso'osən' gože' benə' fariseo ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' de que zjənape' dolə'

³⁷ Cata' beyož be' Jeso'osən' dižə' quinga, to benə' fariseo bene'ene' combid šeje' liž'en par əsa'ogüe'. Na' gwyo'o Jeso'osən' liž benə' fariseon' na' gwchi'e cho'a mesən'.

³⁸ Na' benə' fariseon' bebanene' cata' ble'ine' bito bona' Jeso'osən' antslə ze'e gaogüe' can' chosyo'ona' lega'aque' chsa'aquene' yebei Diozən' lega'aque' de'en chso'one' ca'.

³⁹ Xanchon' gože' le': —Le'e benə' fariseo gwxaqua'alebele ca tas plat de'en chchin benə' na' cui cha'a chyibe' lo'inə' binlo. Chonle par nich chsa'aque benə' de que nacle benə' güen, pero chebeile chca'ale bi de'e de che benə' na' nacle benə' mal juisy.

⁴⁰ Cui bi bi xbab de'e zaque'e yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. Chi' yichjle nac gonle par gacle xi'ilazə' len cuerpa'chele. Le'egatezə ca' cheyalə' cue' yichjle nac gonle par gacle xi'ilazə' len yichjla'ažda'olen', chedə'Diozən'ben'ben cuerpa'chechon' leczə le'ena' bene' yichjla'ažda'ochon'. ⁴¹ Le'e gwnežjo benə' bi de'en deile, benə' chəsə'əyažjene'en. Še gonle ca' nacia' de que nacle benə' la'aždao' xi'ilazə'.

⁴² ¡Probchguazə le'e benə' fariseo! La'anə'əczə chnežjwle Diozən' to part lao ši part che yixgüej, che yej Sant Maria, nach che rcaod chele, bito bi zejen, chedə' bito chonle de'en naquə güen na' bito chaquele che Diozən'. De'en naquə de'e žialao gonle, gonle de'en naquə güen na' gaquele che Diozən'. Pero bito cueyichjle əgwnežjwle de'e ca' de'en chnežjwle Diozən'.

⁴³ ¡Probchguazə le'e benə' fariseo! Chzelažə'ele cue'ele lo'o yo'odao' ca' txen len benə' golə benə' blao ca' na' cata' chejle do gan' chac ya'a chene'ele əsa'elao' benə' le'e.

⁴⁴ ¡Probchguazə le'e chsed chlo'ile lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' len le'e benə' fariseo! Chene'ele so'on benə' xbab chele de que nacle benə' güen, pero len yichjla'ažda'olen' nacle benə' mal. Na' leczə benə' ca' zedəsə'ənao le'e əsa'aque' can' nacle sin cui sa'acbe'ine'.

⁴⁵ To benə' chsed chlo'i lein' boži'e xtižə' Jeso'osən' na' gože'ene': —Maestr, laogüe de'en nao' de'e quinga leczə chšašo' cheto'ona'.

⁴⁶ Na' gož Jeso'osən' le': —Leczə ca' le'e chsed chlo'ile lein' ¡probchguazlen'! Chzanchile can' na lein', chonlen ca to yo'a de'e cuicza no do'i na' chene'ele soa' benə' yoblə len, na' le'e bito chene'ele gua'alen.

⁴⁷⁻⁴⁸ ¡Probchguazə le'e chonle monoment lao ba che de'e profet ca' gwso'e xtižə' Diozən'! Chacle tozə len de'e xaxta'occo ca' de'en gwso'ote' lega'aque', na' le'e chonle par nich nacbi'axejə de que gwso'ote' de'e profet ca' laogüe de'en chonle monoment lao ba che benə' ca' gwso'ote'.

⁴⁹ De'e na'anə' lao yelə' sin' che Diozən' gwne' de que əsele'e len le'e profet che' ca' na' apostol che' ca', benə' so'e xtiže'en. Na' gwne' de que le'e gotle bałe' na' gwchi' gwxaqua'ale yebale'. ⁵⁰ Na' de'e li bachonle can' gwne'. De'e na'anə' si'ile castigw che yelə' got che yoguə' profet ca' gwso'ote' dezdzata'ən gwxe yežlyon' xte ža neža, le'e mbanle na'a. ⁵¹ Zan benə' gwso'ot benə' yoblə lega'aque'. Na' le'e si'ile castigw che yelə' got che yoguə' benə' ca' gwzolaozən len de'e Abelən' ben' bet de'e biše'e Cainnə' le' na' zelaon len de'e Zequerian'. Zequeria na'anə' gwso'ote' entr yo'odao' əblaonə' na' entr mes de yej gan' chso'ote' bia yixə' par chso'elaogüe'e Diozən'.

⁵² ¡Probchguazə le'e chsed chlo'ile lein! Ca naquə de'en chzejni'ile benə' lei che Diozən', bito chzejni'iga'aquelene'en licha can' naquən, na' nic chzenagle chei. Na' benə' chse'ene'e yoso'ozenag chei, nic cho'ele latjə yoso'ozenague'.

⁵³ Na' catə' beyož be' Jeso'osən' dižə' quinga, nach benə' fariseo ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein gwsa'acyožəchgüe' le' na' gwse'enene' yesə'abeje' le' dižə'.

⁵⁴ Na' gosə'abe'enaogüe' achoj dižə' cho'ena' de'en yosə'ade'ine' par oṣa'ogüe' xya contr le'.

12

Yelə' goxoayag che benə' fariseo ca'

¹ Na' goquən' zan mil benə' babesə'əžag gan' zo Jeso'osən' xte bosa'alej bosa'əšošj ni'a ljuežjga'aque'. Na' Jeso'osən' gwzolaoeteque' be'e dižə' len disipl che' ca' gože' lega'aque': —Le'e gapə cuidad nich cui əxoayagle benə' par oṣa'aquene' nacle benə' güen can' chso'on benə' fariseo ca'. Yelə' goxoayag chega'aque'enə' gwxaquə'leben ca xna' cuazin' de'en chlažə'ən par chaquən yetxtil. ² Bito gonle can' chso'one'enə' chedə' gaquə can' na dicho de'en na: "Yoguə'ələl de'en ngašə' na'a gwžin ža la'alaon, na' yoguə'ələl de'en cui no gwse'ejni'i antslə, leczə gwžin ža se'ejni'i benə' len." ³ De'e na'anə' bitə'atezə de'e ənale bgašə'əzə, benə' zan əse'enene'en, na' de'en ənale žižizə lo'o cuart chelen', leczə benə' zan yesə'əneze len.

Non' cheyalə' žebcho

⁴ Migw əchia', əchnia' le'e, bito žeble benə' ca' əso'ot le'e, chedə' catə' bagotle bitoch bi gaquə so'onene' le'e. ⁵ Chona' le'e consejw, cheyalə' žeble Diozən' chedə' catə' bačh beque'e yelə' mban chelen' leczə nape' yelə' guaquaŋ' par yesele'e le'e gabilən'. De'e yoblə əchnia' le'e, cheyalə' žeble Diozən'.

⁶ Nezecho de que byiŋ dao' ca' bitobi zjəzaqua'atequəb, pero na' Diozən' ni tob cui chanlažə'e. ⁷ Na' ca naquə chio'o ža, de'e tant chaque Diozən' checho xte ənezene' balə yišə' yichj to tocho žia la'ənə'əczə bitotec bi zjəzaqua' yišə' yichjchon'. De'e na'anə' bito žeble chedə' zaqua'əch le'e cle ca bia zan byiŋ dao'.

Cheyalə' güe'echo dižə' len benə' de que nombi'acho Jesocristən'

⁸ Na' əchnia' le'e, notə'atezle šə cho'ele dižə' len benəchən' de que chejle'ele əchia', leczə ca' nada' gua'a dižə' len angl che Diozən' de que nacle xi'ina', nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch. ⁹ Na' notə'atezle šə cho'ele dižə' len benəchən' de que bito chejle'ele əchia', leczə ca' nada' gua'a dižə' lao angl che Diozən' de que bito nacle xi'ina'.

¹⁰ Na' notə'atezle šə güe'ele dižə' contr nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch, Diozən' yezi'ixene' chele šə yedinjеле can' nale. Pero notə'atezle šə güe'ele dižə' contr Spirit che Diozən', cuat yezi'ixen Diozən' chele.

¹¹ Na' šə yesə'əche'e le'e lao benə' gwnabia' che yo'oda'onə' o lao benə' jostis ca' o šə lao yeziqə'əchlə benə' ca' zjənapə poder, bito cuec yichjle nac yoži'ile xtižə'əga'aquen', o šə nacə ənale. ¹² Lao or na'atezə Spirit che Diozən' əgwlo'in le'e bin' cheyalə' ənale.

Bito cheyalə' cuec yichjcho tlaozə bi de'en deicho

¹³ Entr benə' zan juisy ca' toe' gože' Jeso'osən': —Maestr, gonšgo' mendad par nich gon benə' biša'anə' nada' bien che de'e xaxna'ato' de'en cheyalə' si'a.

¹⁴ Pero Jeso'osən' gože' le': —Bito naca' nada' juez chele na' bito naca' benə' güe'e laze che de'e deile.

¹⁵ Nach gože' lega'aque': —Le'e gapə cuidad par nich bito selažə'ele bi gata' chele yežlyon', chedə' bito əbancho laogüe šə deczə zan de'e de checho.

¹⁶ Na' be'elene' lega'aque' to jempl, gwne': —To benə' gwni'a lechguale goc cwseš che'ena'. ¹⁷ Na' bene' xbab lo'o yichjla'aždaogüe'en gwne': “¿Nacxa gona'? chedə' bitoch bi latjə de par cwseš əchia'anə'.” ¹⁸ Nach gozne': “Quinga gona', yochinjja' yo'o gan' nga ža' cwseš əchia' quinga na' gona' yo'o xench. Na' gwža'ashaogua'a cwsešən' na' bichlə de'e de əchia'.” ¹⁹ Na' laogüe bade de'e chyažjda' par zan iz, bitoch gona' žin. Ye'ej gaoteza' con

bi che'enda' na' gona' legr." ²⁰ Pero Diozən' gože' be'enə': "Beñə' tont le'. Neže' bžin or gato', na' žnola lao ne'i gaquə yoguə' de'en de chio'onə'?" ²¹ Can' gac che notə'etezə benə' šə con chbec yichjé' tlaozə de'en deine' žlac mbane' na'bito chone' ca yebei Diozən' le'.

Diozən' chapə chye' xi'inə' ca'

²² Na' gož Jeso'osən' disipl che' ca': —Echnia' le'e, bito cuec yichjle tlaozə de'en ye'ej de'en gaole lao mbanle. Na' leczə ca' bito cuec yichjle tlaozə de'en gacwlen'. ²³ Zaqua'əch yelə' mban chelen' ca yelə' guaon'. Le'egatezə ca' cuerp chelen' zaqua'əchən ca xala'anlen'. ²⁴ Legontoš xbab, ca naquə bechj ca' bito chsa'azəb bito chasya'əlapəb, nic zo da'a xoa' chega'aquəb, nic zo gan' ncua' no guangoš chega'aquəb ga ža' de'e sa'ob. Pero na' Diozən' chhuaocze' lega'aquəb. Naquəchxen' zaqua'əle ca bia ca' žia xile'e. ²⁵ Na' ni tole bito gaquə yoston cuinle gašj metr šə con cue'e yichjle atonle. ²⁶ Nezele bito gaquə yoston cuinle na' nic naquən de'e zaque'e. De'e na'anə' bito gontecle xbab che biquə'əchlə de'e chyažjele.

²⁷ Legontoš xbab ca naquə yej ca' de'en zjəze yixə' chesa'əcha'oczən. Bito bi žin chso'onən, nic chsa'aljən do. Na' achnia' le'e de'e Rei Salomonnə' goque' lachə' xoche juisy, pero bito bžinlaže'e xalane'enə' ca yelə' xoche che yej ca'. ²⁸ Diozən' none' xoche yixə' de'en ze yoba len to termzən' zen nach choso'ozeye'en, naquəchxe gon Diozən' len le'e ggüe'ecza yichjé' gone' yoguə'ate de'en chyažjele, le'e cui chejle'etecl de que gone' de'en chyažjele. ²⁹ Le'e ža, bito güe'elažə'ele par gata' de'e ye'ej de'e gaole. Bito gaquəžejlažə'ele che len. ³⁰ Benə' ca' cui chso'elao' Diozən' porzə chei de'e can' chso'elažə'əzeche', che de'en ase'ej de'en aṣa'ogüe' na' che xala'anga'aque'. Pero Xacho Diozən' nezcene' biquə' de'e ca' chyažjele. ³¹ De'en güe'elažə'ele, güe'ele latjə par nich Diozən' nabi'e le'e. Na' yoguə' de'e ca' de'en chyažjelen' gonczə Diozən' len, de'en ye'ej de'en gaole na' xala'anle.

De'e zaqua'əche gata' checho cata' yežincho yoban'

³² Bito žeble la'anə'əczə naquə to chopzle. Diozən' chebeine' chnabi'e le'e na' chaclene' le'e. ³³ Le'e yeyotə' de'en deile par nich gata' de'e əgwnežjwle beñə' ca' chesa'əyažje. Šə gonle ca' caguə cuiayi' de'en deilen', cheda' la' Diozən' gone' le'e de'e zaqua'əche na' de'e cui te chei cata' yežinle yoban' gan' zo'enə'. Na' bito gac šo'o beñə' bguan par aque'en, na' nique gaquə šo'o bia dao' əgwžiayi' len. ³⁴ Gan' de de'en chaquele chei, nan' zo yichjla'ažda'olen'.

Cheyalə' socho probnid par cata'ən yida' Cristən' yeto

³⁵⁻³⁶ Nach Jeso'osən' bsd blo'ine' lega'aque' naquən' gaquə cata'ən yide' de'e yoblə. Na' gwne': —Le'e so probnid par cata'ən yida' yeto, le'e so can' nitə' beñə' chsa'ape' liž xanga'aque' žlac zde' yelə' gošagna', zjənyaze' xala'anga'aque' na' chalə' yi'. Nach cata' yežine' na' aŋe' cho'a puertən' le'e yosa'əsaljwte' par yeyo'e. ³⁷ Mbalaz gaquə che mos ca' beñə' ca' nitə' probnid chəsə'əbezə xanga'aque'en cata'ən yežine'. Šə nite'e chəsə'əbeze' le' cata'ən yežine', nachən' əgwsilini'e de'en aṣa'ogüe' na' cuine' gwnežjue' lega'aque' de'en ase'ej aṣa'ogüe'. ³⁸ Mbalaz gaquə chega'aque' šə chəsə'əbeze' batə'əquən' yežine' la'anə'əczə šə yežine' do chel o šə do šbal. ³⁹ Legon xbab che de'e nga. Žala' neze xan yo'onə' do bi or əzin beñə' bguannə' liž'ena', la' gwnaze' par nich bito güe'le latjə šo' be'enə' liž'ena' par cuane' ſinlaze'. ⁴⁰ Le'e ža, cheyalə' sole probnid, chedə' cata'ən cui chonle xbab yida', ca na'an yida' de'e yoblə, nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beñəch.

Mos ben' chon güen na' mos ben' cui chon güen

⁴¹ Bedən' gože'ene': —Xanto' žəcho'o jempl nga par netə'əzəto'onə' o šə par yoguə' beñəchən'?

⁴² Nach gož Jeso'osən' Bedən': —Naquən par notə'etezə beñə' šə chone' can' chon mos aßlao beñə' naquə beñə' sin' na' beñə' chon complir can' cheyalə' gone'. Ben' nac ca' co'

ₓane'ena' lao ne'e liže'ena' par nich əggüia əgwy'e' mos ca' yela' na' par nich ggone' de'e əsa'o to toe' catə' chžin or əsa'ogüe'. ⁴³ Šə to beŋə' mosən' chontezə chone' con can' non xanen' mendad, mbalaz soe' catə' yežin xane'ena'. ⁴⁴ De'e li əchnia' le'e xane'en cue'e lao na' xmose'ena' yogua'ələl de'en deine'. ⁴⁵ Pero na' šə mosən' gone' xbabən' na' əne': "Bagwžei xanan'", na' šə solaocle' chine' mos ca' yela' na' ye'ej gaoxatteze' na' sožene', ⁴⁶ nach xane'ena' yežine' to ža senyale' le' to or cui nacbe'ine'. Na' por ni che de'en cui chon mosən' can' cheyalə' gone', xane'ena' əchinchgüe' le' yid sotən' xte ca gate'. Can' chac len notə'atezə mos ben' cui chon cuaseləl can' cheyalə' gone'.

⁴⁷ Na' ca naquə mos beŋə' naqua beŋə' godenag, la'anə'əczə banəzene' can' chene'e xane'ena' gone', pero bito chone' ca'. De'e na'anə' bito zoe' probnid catə' yežin xane'ena', na' xane'ena' əchinchgüe'ene' yid sotən'. ⁴⁸ Na' beŋə' cui ənezene' bin' non xanen' mendad na' chone' de'e leczə zaquə' əchime'ene', pero caguə əchintequene'. Notə'atezə beŋə' yo'o lao ne'e gone' de'e zan de'e zaque'e, cheyalə' gone' yogua'ən. Na' ben' yo'o lao ne'e gone' de'e zan de'e zaque'e, chonchən byen gone' mazəchlə can' cheyalə' gon ben' cuitec yo'o lao ne'e de'e zan de'e gone'.

Yesə'ədilə beŋə' por ni che de'en bidə Jeso'osən'

⁴⁹ Nach gwna Jeso'osən': —Ca naquə beŋəchən' yesə'ədile' na' yesə'əšaše' por ni che de'en zedeyena' yežlyo nga, na' de'en so'one' ca' gwxaquə'əleben ca yi'. jŽalə' bagoclə de'en zedeyena'anə! ⁵⁰ Bida' par chi' saca'a na' gata'. Lechguale yo'o yichja' chei xte catə'an əzin ža gaquən. ⁵¹ ¿Echonle xbabən' de que beŋə' ža' yežlyon' yesə'əzo yesə'əbezəga'aque' binlo len ljužjga'aque' laogüe de'en bida', sino que yesə'ədile' na' yoso'osəše'. ⁵² Dezd na'a, šə nitə' gueya' beŋə' family to yo'o, yesə'ədile' entr lega'aque', əchope' contr šone' na' šone' contr əchope'. ⁵³ Yedilə beŋə' byon' contr xi'inə', na' xi'inə'en contr le'. Na' no'olən' yedile' contr xi'inə' no'olə, na' xi'inə' no'olən' contr le'enə'. Na' yedilə no'olən' contr xo'oliže' na' xo'oliže'en contr le'.

Bito gwsa'ache'ine' bi zeje de'e ca' chon Jeso'osən'

⁵⁴ Nach leczə gož Jeso'osən' beŋə' ca' nitə'ənə': —Catə' chle'ile chi' bejw gan' chen bgüižən' na' nale: "Guaquə yejw", na' can' chac. ⁵⁵ Na' catə' chečhj to be' de'e za'ate zaquə' galən' chla' bgüižən' cuiten licha, na' nale: "Guaquə zeyə'", na' chac zeyə'. ⁵⁶ jBenə' goxoayag le'e! Catə' chle'ile nac chac le'e yoban' na' lao yežlyon' ənezele šə guaqua yejw o šə guaqua zeyə'. ¿Bixchen' cui chacbe'ile bi zeje de'e ca' chona'?

Cheyalə' goncho regl binlo len beŋə' chene'e əche'e chio'o lao jostis

⁵⁷ ¿Bixchen' cui chonle xbab par nich ənezele naqua'n' cheyalə' gonle? ⁵⁸ Catə' to beŋə' gonle xya che' na' əche'e le'e lao jostis, na' lao ngo'ole nezən' legonlene' regl binlo par nich na' cui che'e le'e lao jostisən'. Šə bito gonle ca' ža, catə' əzinle lao jostisən' gone' le'e lao na' polsian' par yosə'əže'e le'e ližya. ⁵⁹ Echnia' le'e, bito yebje' le'e xte catə' əchixjwle doxen de'en chalə'əlen'.

13

Šə bito yedinjecho xtolə'əchon' la' cuiayi'ichon'

¹ Na' lao or na'atezə entr beŋə' ca' ža' na' gwnita' balə beŋə' gwsə'elene' Jeso'osən' dižə' can' goqua che xonj beŋə' Galilea. Gwse'ene' de que žlac gwsə'ot beŋə' Galilea ca' bia yixə' par chso'elaogüe'e Diozən', soldad che Pilatən' jse'ete' lega'aque' əchedə' can' ben Pilatən' mendad. ² Nach boži'i Jeso'osən' xtižə'əga'aque'ena' gožə' lega'aque': —¿Echonle xbabən' de que beŋə' ca' gwsa'at gwsə'onche' de'e maləch cle ca beŋə' Galilea ca' yela' laogüe de'en goc əchega'aque' ca'? ³ Echnia' le'e caguə ca'ana'. Šə bito yedinjecho xtolə'əle ca' gwžin ža cuiayi'ile can' gosə'əbiayi' beŋə' ca'. ⁴ Nezele che beŋə' ſi'inšon ca', lao zjənite'e Siloen' bxopə to campnary na' gwdenən lega'aque' na' gwsa'ate'. ¿Eleczə chonle xbabən' goc ca' laogüe de'e zjənaquəche' beŋə' maləch lao yogua' beŋə' ca' ža'

Jerosalennə'? ⁵ Echnia' le'e caguə ca'anə'. Šə le'e cui yedinjeje xtolə'ele ca' gwžin ža cuiayi'ile can' gosə'abiayi' benə' ca'.

Jempl che yixgüion' de'en cui bi frot chbia

⁶ Na' be'elene' lega'aque' jempl nga bzejni'ine' lega'aque' de que cheyalə' yesyə'edjinjene' xtolə'ega'aque'enə'. Na' gože' lega'aque': —To benə' zo to yag yixgüio che' gan' ža' yag obas che' ca'. Na' gwyeye' lao yaguən' jəgüie' šə zetgua yixgüion' gaogüe', pero bitobi bželene'. ⁷ Na' gože' ben' chapə güert che'ena': "Bachac šon iz chedəgüia' yag nga šə chbian yixgüio, pero bito bi chbian. Gwchoguən. Lašj con zon nlanən na' nique bi frot chbiazən." ⁸ Na' gož ben' le': "Xana', ljoyennə' zezošgan yetgüizən'. Na' ačhe'ena' xanein' cueca'an yo beb. ⁹ Na' šə cuian frotən' yetgüiz, bitec de'e güen. Pero šə cuicza bi cuian nach ačhogchon."

Jeso'osən' beyone' to no'olə ža dezcanz

¹⁰ Na' to ža dezcanz bsed blo'i Jeso'osən' benə' ca' ža' to lo'o yo'odao'. ¹¹ Na' zo to no'olə benə' bagoc ši'inšon iz yo'o yaz de'e xio'on yichjla'ažda'ogüe'enə'. Na' ben de'e xi'onə' par nich bdobə cuerp che'ena', na' caguə goquəch seche' licha. ¹² Na' catə' ble'i Jeso'osən' le', goxe'ene', nach gože'ene': —No'olə na'a yeyacdə' che yižgue' chio'onə'.

¹³ Na' bxoa ne'enə' lao cuerp che no'olən', na' le'e bezechate' licha na' be'elaogüe'e Diozan'. ¹⁴ Pero na' benə' gwnabia' che yo'oda'ona' bloqué' cheda' Jeso'osən' beyone' benə' güe'enə' ža dezcanzən', na' gože' benə' ca' nitə' lo'o yo'oda'ona': —De xop ža par gonle žin. Le'e da lao ža ca' par nich yeyaquele che yižgue' chelen', pero bito la'acle ža dezcanzən' par yeyaquele.

¹⁵ Nach Xanchon' gože'ene': —;Le'e benə' goxoayag! ¿Ecaguə lao ža dezcanzən' bia'aczə chsežle go'on chele o borr chele gan' zjəda'ab na' chguə'aga'acleb güe'ej nis?

¹⁶ No'olə nga naque' xi'in dia che de'e Abraannə' na' ca naquə ben gwxiye'enə' par nich babdobjə cuerp che'ena' ši'inšon iz, naquəczən licha babeyona'ane' ža dezcanzən'.

¹⁷ Lao gwne' ca' benə' ca' chəsə'əgue'i le' gwsa'aquene' zto', na' yoguə'əloł benə' zan ca' yeła' nitə' na' besyə'əbeichgüeine' len yoguə' de'en ben Jeso'osən', la' lechguale güen zjənaqua de'en bene'enə'.

Yełə' gwnabia' che Diozan' gwxaquə'əleben ca xsa moztas

¹⁸ Nach gwna Jeso'osən': —Na' əgwlo'ida' le'e par nich ənezele nac gwxaquə'əlebe yełə' gwnabia' che Diozan'. ¹⁹ Gwxaquə'əleben ca to xsa moztas. To benə' goze'en, na' catə' bla'an gwcha'on goquən yag cha'odao'. Na' bia ca' zjəzo xile'e gwso'on ližda'oga'aquəb lao xoze'e ca'.

Yełə' gwnabia' che Diozan' gwxaquə'əleben ca xna' cuazin'

²⁰ Nach de'e yoblə gozne': —¿Nac əgwxaquə'əlebecho yełə' gwnabia' che Diozan'?

²¹ Egwsaquə'əlebechon ca xna' cuazin' de'en gwlec no'olən' len to rob yezj par nich becha'o doxenən.

Cheyalə' yeyiljlažə'echo naclə goncho par nich socho binlo len Diozan'

²² Na' gwda Jeso'osən' bsd blo'ine' benə' ža' syoda ca' na' yež ca' gan' bedie' par bežine' Jerosalennə'. ²³ Na' to benə' gože' Jeso'osən': —Xanto', ¿əcon to əhopzə benə'ən cui žjəya'ac lao yi' gabilən'?

Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': ²⁴ —Echnia' le'e, benə' zan se'ene'ene' nite'e binlo len Diozan'. Pero gwžin ža catə' cuich gaquə so'one' par nite'e binlo len le'. De'en naquə žialao gonle, chiljlažə'ele naclə gonle par nich sole binlo len Diozan', ²⁵ nich cui gone' len le'e can'ben to xan yo'o catə'bžin or par əgwseyjue' na' gwzož'e bseyjue'. Na' gwdechlə besə'əžin benə' boso'osižə' le'e puerit che'ena' na' bito bsaljue' par so'e. Na' gwse'ene': "Bsaljwšga par šo'oto'." Na' gože' lega'aque': "Bito nombi'a le'e, nic nezda' gan' za'acle."

²⁶ Can' gaquə len balle. Nach solaole ye'elene': "Güe'ej gwdaoto' len le' na' bsd blo'ido' neto' lao lquey lažto'." ²⁷ Pero na' de'e yoblə əye'e le'e: "Bitoczə nezda' gan' besa'acle. Le'e žjəya'ac yoguə' le'e benə' güen de'e mal." Can' ye'e le'e. ²⁸ Na' le'ile Abraannə'

na' Isaaquən' na' Jacobən' na' yogua' profet benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' nite'e yoba gan' zo Diozən' chnabi'e, na' le'e bito gac šo'olenə'. Na' cana' cuežyašə'ele na' gaoyejə leylen' catə' gacbe'ile bito gaquə šo'ole. ²⁹ Benə' za'ac doxenlə yežlyon' yesə'əžine' yoba gan' zo Diozən' chnabi'e na' yesə'əbi'e cho'a mes che'enə' sa'ogüe'. ³⁰ Na' ža, nita' benə' bito zjənaque' benə' blao na'a, pero gwžin ža catə' əsa'aque' benə' blao. Na' nita' benə' zjənaque' benə' blao na'a, pero leczə gwžin ža cata' lega'aque' bitoch əsa'aque' benə' blao.

Begüine'e Jeso'osən' por ni che xtolə' benə' Jerosalen ca'

³¹ Lao or na'atezə balə benə' fariseo ca' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən' na' gwse'ene': —Cheyalə' yexonjo' nga gan' chnabia' Erodən' cheda' chene'ene' gote' le'.

³² Jeso'osən' gože' lega'aque': —Erodən' gwxaquə'əlebene' ca to becoyo'o por yelə' goxoayag che'enə'. Ležja'ac na' ye'elene' de que yeto chopə žazə soa' par yebejəcha' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' benə' na' par nich yeyoncha' benə' chsa'acšene, na' caguə sšachən' yeyož gona' de'en cheyalə' gona'. ³³ Pero ca naquə de'en chona' nga na'a, goncha'an gwxe güižj chedə' Jerosalen na' gan' chso'ote' profet ca' chso'e xtižə' Diozən', caguə ngan'.

³⁴ Le'e benə' Jerosalennə' chotle profet, na' benə' ca' chselə' Diozən' len le'e chšižə'əga'aclene' yej. Zan las go'onda' yetoba' le'e ca to jeid cheyežəb xi'inəb, pero bito be'ele latjə. ³⁵ Na' bagwlejəyichjə' le'e. Na' əchnia' le'e bitoch le'ile nada' xte catə'əch əžin ža ənale: "Cho'ela'oto' benə' za' nga benə' babselə' Xancho Diozən'."

14

Jeso'osən' beyone' to benə' zo le'enə' yi

¹ Na' to ža dezcanz Jeso'osən' gwyeje' liž to benə' blao entr benə' fariseo ca' par gwsa'ogüe', na' benə' fariseo ca' nita'ənə' besya'ayatchgiüeine' le'. ² Na' laogüe'ena' zecha to benə' chacšene, zo le'enə' yi. ³ Na' gož Jeso'osən' benə' fariseo ca' na' len benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' de'en bzoj de'e Moisezən': —Segon can' na lein' əde lsens yeyoncho to benə' gie' ža dezcanzən' o ša bito de lsens?

⁴ Pero notono boži'i xtižə'ena'. Nach Jeso'osən' bexə'e na' be'enə' na' beyone'ene', na' gože'ene': —Baguaquə yeyejo'.

⁵ Na' gož Jeso'osən' benə' ca' ža' liž benə' fariseon': —Le'e ša zo to borr o to go'on chele, na' əxopəb to lo'o pos, əcabı yebejleb lgüegwzə la'anə'əczə naquən ža dezcanz?

⁶ Na' notono goc yoži'i xtižə' Jeso'osən'.

Benə' ca' gwsa'ac combid gan' chac to yelə' gošagna'

⁷ Na' ble'i Jeso'osən' can' chso'on benə' ca' zjənaque' combid liž benə' fariseon', gosə'əbeje' siyən' gwse'enene' yesə'əbi'e gan' zjəchi' benə' blao ca'. Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': ⁸ —Catə' to benə' gone' le'e combid gan' chac to yelə' gošagna', bito cue'ele gan' cheyalə' cue' benə' blao ca'. La' ša cue'ele na' de repent yidə benə' naquəch benə' blao. ⁹ Na' yidə xan yo'onə' ye'e le'e: "Ləsoža' nich cue' benga." Nach do chaquele zto' cue'ele ga yoblə len benə' ca' cui bi bi zjəzaquə'. ¹⁰ Pero na' catə' nacle combid, cue'ele len benə' ca' cui bi bi zjəzaquə', na' catə' yidə xan yo'onə' na' ye'e le'e: "Benə' migw əchia', da cui'o len benə' blao ca'", nach si'ichle yelə' bala'an lao benə' ca' zjəchi' len le'e cho'a mesən'. ¹¹ Notə'ətezcho cho'elao' cuincho, Diozən' gone' par nich gacbe'icho de que bitobi zaquə'əcho. Na' notə'ətezcho choncho xbab de que bitotec bi zaquə'əcho, Diozən' gone' chio'o yelə' bala'an.

¹² Nach leczə gož Jeso'osən' ben' ben le' combid: —Catə' gono' to lni na' gono' benə' combid əsa'ogüe' len le', bito gono' combid porzə benə' migw chio' o benə' zjənaque' benə' gwni'a. Lega'aque' leczə gosya'əyone' le' combid ližga'aque', na' yosyo'ogüe'e gwzon laogüe de'en benga'aco'one' combidən' bla'aque' ližo'onə'. ¹³ Catə' gono' to lni, gono' combid benə' yašə' ca' na' benə' nchog no ni'a na'aga'aque', benə' coj, na' benə' lchol. ¹⁴ Ša gono' lega'aque' combid, Diozən' gone' par nich so' mbalaz, cheda' benə' ca'

bito gaquə yesyə'ayone' le' combid. So' mbalaz catə' Diozən' yosbane' le' ladjo benə' guat ca' txen len yeziquə'əchlə benə' ca' ja'ac licha lao gosə'əbane'.

Jempl che to benə' ben lni

¹⁵ Na' to benə' chi' cho'a mesən' txen len Jeso'osən' benene' xtiže'enə' na' gože'ene': —Mbalaz socho gaocho lao lni de'en gaquə catə' bachnabia' ben' əselə' Diozən'.

¹⁶ Nach Jeso'osən' gwne': —To benə' bene' to lni xen na' bene' combid əžja'ac benə' zan liže'enə' par əsa'ogüe'. ¹⁷ Na' catə' bžin or əsa'ogüe', xan yo'onə' bsele'e xmose'enə' par žjətobe' benə' ca' bene' combid əsa'ogüe'. Na' catə' jəye' to toga'aque' gože' lega'aque': “Lešo'o, la' babsi'ini'e de'en gaocho.” ¹⁸ Na' to toga'aque' gwse'e be'enə' bixchen' cui zjəzoe' latjə žja'aque' gan' chone' lñin'. Toe' gwne': “Ze'e gwxi'a to yežlyo. Cheyalə' žjəgüia'an. Na' ye'ešgo' xano'on de que bito gac yida'.” ¹⁹ Yetoe' gwne': “Ze'e gwxi'a gueyə' cue' go'on na' na'a əžjenga'aca'ab prueb. Ye'ešgo' xano'on si'ixene' chia' bito gaquə yida'.” ²⁰ Na' yetoe' gože'ene': “Ze'e bšagna'a. De'e na'anə' bito gaquə yida'.” ²¹ Na' mosən' beyeje' na' gože' xane'enə' can' gwse' benə' ca' le'. Nach xan yo'onə' ben' chon lñin' bže'e, nach gože' xmose'enə': “Gwyej jtado' yoguə' lqueyən' na' yoguə' nez lao' syodan', na' əgwtobo' benə' yašə' ca' na' benə' ca' nchog no ni'a na'aga'aque', na' benə' coj ca' na' benə' lčhol' ca' par la'aque' əsa'ogüe'.” ²² Gwde bene' ca' nach gože' le': “Xana', bajətoba' benə' ca' gwna'onə' na' nedechczə latjə par benə' yoblə.” ²³ Nach xane'enə' gože' le': “Gwyej fuer syodan' na' gono' byen da'ac benə' ca' nitə' do tnezən' na' žjəxi'o benə' ca' zjəža' yixə', gono' byen da'aque' liža' nga əsa'ogüe' par nich šane' xte ca cuich bi latjə šo'.” ²⁴ Na' ca naquə benə' ca' bena' combid nechte, bito gua'a latjə əsa'o lega'aque' de'en babsi'ini'anə'.”

De'en cheyalə' goncho par nich nəaocho Jesocristən'

²⁵ Na' benə' zan juisy jəsə'ənaogüe' Jeso'osən'. Na' gwyechje' gože' lega'aque': ²⁶ —Notə'atezle šə gaquəchele che xale, xna'ale, xo'olle, xi'inle, bišə'əle, zanle na' cuinle mazəchlə can' chaquele chia', bito gaquə nəaoole nada' par gacle disipl chia'. ²⁷ Na' notə'atezle šə laogüe de'en chaquele yoso'očhi' yoso'osaquə' benə' le'e o so'ote' le'e to le'e yag coroz de'e nan' bito chonlilažə'ele nada', leczə bito gaquə nəaoole nada' par gacle disipl chia' šə ca'. ²⁸ Šə to le'e chene'ele gonle to campnary, zgua'atec cue'ele nach gonle xbab na' gwzaquə'ele ca do ja'aquə'ətə' chyažjele par gonlen na' šə de mech chelenə' par yeyož campnaryən'. ²⁹ Šə cui əgwchixə əgwtolə' xbab chelen' ja'aquə'ətə' de'en chyažjele, catə' bagwlecle laneinə' na' gache'ile de que bitoch bi mech de par yeyožən. Na' yoguə' benə' yesə'əle'i lanein' so'one' le'e borl. ³⁰ Na' yesə'əne': “Benga gwzolao bene' to campnary pero bito goqua yesyož' de'en gwzolaogüe'.” ³¹ Na' šə to rei chone' xbab tile' len yeto rei leczə zgua'atec gongaxje' xbab šə len si mil soldad che' ca' guaquə gone' gan len rein' yeto ben' yidə len galjə mil soldad. ³² Na' šə chacbe'ine' cui gone' gan, lao nəzo rein' yeto zitə'əla, əsele'e benə' žjəsə'ədie' xtiže'en lao rein' yeto yesə'ənabe' yesyə'ənite'e binlo. ³³ Can' naquən len le'e, notə'atezle šə cui cuejyichjle family chele, bia yixə' chele na' yoguə'ələl quantəchlə bi de'e de chele, bito gaquə nəaoole nada' par gacle disipl chia'.

Gwxaquə'əlebecho ca zedə'

³⁴ Zedə'ən naquən güenchguua, pero na' šə bitoch naquən zxi', ɿnacxa goncho par nich yeyakuən zxi'? ³⁵ Bitobi zaqua'ən, nic gaquəlenən yežlyon', nic gaquə gwchinchon par beb, lete cho'onchon. Can' gwxaquə'əlebele šə bitoch chzenagle chia' do yičhj do lažə'əle. Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag.

Jempl che xilə' bian' goquəžje

¹ Na' benə' gočhixjw ca' na' yeziquə'əchlə benə' ca' chso'on de'e mal, yogue'e gosə'əbigue'e gan' zo Jeso'osən' par gwse'enene' xtiže'enə'. ² Na' benə' fariseo ca'

na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' chəsə'ənəlaogüe'e, chəsə'əne': —Benga chgüialaogüe' benə' ca' chso'on de'e malən' na' chaolene' lega'aque'.

³ Nach Jeso'osən' be'e to jempl, gože' lega'aque': ⁴ —Şə nitə' to gueyoa xilə' chele na' gaquəžeje tob, ɿəcabi yocua'anle bia ca' taplalj tgualj gan' ža'ab latjə daşən' na' žjəyediljle bian' goquažejəna' xte ca yeželeleb? ⁵ Na' cata' yeželobən' yebeichgüeile na' yexoaleb ya'a yenle yeyo'aleb. ⁶ Na' cata' yežinle ližle əgwtoble benə' migw chele na' benə' gwliž chele na' ye'ele lega'aque': “Leyebei len nada', ɿhedə' babežel xilə' ɿchia' bian' goquažeje.” ⁷ Echnia' le'e, gobeiche Diozən' na' angl che' ca' cata' to benə' chon de'e mal yedinjene' xtolə'enə' clezə can' chəsyə'əbeine' len taplalj tgualj benə' zjənaquə benə' güen lao Diozən' benə' bito de xtolə'əga'aque' par yesyə'ədinjene'en.

Jempl che mech de'en gwnit

⁸ Na' no no'olən' šə de ši mech plət che' na' šə nit ton, ɿəcabi əgguale'e to yi' na' gwloe' lo'o yo'o che'enə' na' yeyiljyožen xte ca yeželene'en? ⁹ Na' cata' yeželene'en na' əgwtober' no'olə migw che' ca' na' benə' gwliž che' ca', na' ye'e lega'aque': “Leyebei len nada' ɿhedə' babeželda' mech ɿhian' de'en gwnitən!.” ¹⁰ Echnia' le'e, leczə chesya'əba chesya'əzaquə'əlažə' angl che Diozən' cata' to benə' chon de'e mal chedijnjene' xtolə'enə'.

Jempl che ben' benditjei xi'inən' xmeche'

¹¹ Na' leczə gože' lega'aque': —Gwzo to benə' na' gwnitə' ɿhopə xi'inə' benə' byo. ¹² Na' bzin ža benə' xcuidən' gože' xen': “Xa, benə' nəda' de'en cheyalə' si'a de'en deido!” Nach xe'en bnežjue'ene' de'en cheyalə' si'enə'. ¹³ Gwde yeto ɿhopə ža na' benə' xcuidən' btobe' yoguə'əlol cuantzə bi de'en de che' na' gwze'e gwyje'e nasyon zitə'. Na' porzə de'e cui zaque'e jene'. Na' lao zdalene' de'e malən' benditjeine' xmeche'enə'. ¹⁴ Na' cata' beya xmeche'enə', goc to bgüin juisy lao doxen nasyonnə', na' bitoch bi bi gotə' par si'e de'e ye'ej gaogüe' na' bichlə de'e byažjene'. ¹⁵ De'e na'anə' gwyje'e gan' zo to benə' nasyon nə' na' gwnabə' žin. Na' be'enə' bsele'ene' yixə' gan' ža' bia zan xcoše' par nich jəye'eb. ¹⁶ Na' tant gwdone' xte goclaže'e gaogüe' de'en chsa'o coš ca', pero ni len cui boso'onežjue'ene' gaogüe'. ¹⁷ Na' beyone' to xbab šao' na' gwne': “Nitə' mos zan che xa'anə', na' dechgua de'e chsa'ogüe', na' nəda' gatəda' yelə' chdon. ¹⁸ Yeza'a nga na' yeya'a gan' zo xa'anə', na' yapa'anə': Xa, babena' de'e mal lao Diozən' na' laogo' le'. ¹⁹ Na' bitoch zaca'a gono' nəda' cuent ca xi'inə', con šə go'o latjə gaca' xmoso'.” ²⁰ Nach beze'e beyeje' gan' zo xe'enə'. Na' zitə'əla ze'e yežine' cata' ble'i xe'en le', na' gwsa'adoe' jəšague'ene', na' gwdele'ene' gwdaogüe'ene' bxid ɿhedə' beyašə' beži'ilazə'ene'. ²¹ Nach gož xi'inə' enə' le': “Xa, babena' de'e mal lao Diozən' na' laogo' le', na' bitoch zaca'a gono' nəda' cuent ca xi'inə'.” ²² Na' xe'enə' gože' xmose'en: “Jəlej tgot lachə' šao' na' guaco'obo'on. Na' jəxi' to niy na' gwadio'on xbembo'on, na' jəxi' ſcue' yel na' gwadio'on ni'abo'onə'. ²³ Na' jəxi' go'oñ da'onə' bian' chanə' na' betəb par gaochob, na' goncho lnin. ²⁴ La' xi'inə' nga babena'abo' cuent ca to bi'i guat, pero na'a zobo' mbambo'. Gwlejyichjibo' chio'o, pero na'a babelə'abo'.” Na' gwzolao chso'one' lnin'.

²⁵ Na' xi'inə' nechən' zde' yoba cata'ən bežin xi'inə'en yeto. Na' cata' zeza' ben' gwyej yoban' bazon yežine' liž xe'enə' cata' benene' choso'ocueže' na' choso'oye'e. ²⁶ Na' goxe' to mosən' na' gwnabene' le' bixchen' chso'one' lnin'. ²⁷ Na' mosən' gože'ene': “Bi'i bišo'onə' babelə'abo' na' xa'onə' babete' go'oñ dao' bian' chanə' ɿhedə' belə'abo' to šao' to güen.” ²⁸ Nach xi'inə' nechən' bže'e, na' bito gone'ene' yeyo'e liž xe'enə'. Nach bchoj xe'enə' gotə'əyoine' le' yeyo'e. ²⁹ Pero xi'inə' nechən' gože' xe'enə': “Zan iz bachac zoa' nga chontea' žin con can' chono' mendad. Na' bitoñə' gaca' benə' godenag. Na' ni tozə šib dao' cuiñə' goño' nəda' par gota'ab gona' lnin' len benə' migw ɿchia' ca'. ³⁰ Na' na'a bela' xi'inə' nga bi'in benditjei yoguə'əlol de'en bnežjə'obo' gwza'alembo' no'olə sargat, na' beto' par lebo' to go'oñ dao' bian' chanə'əch.” ³¹ Na' xe'enə' gože'ene': “Xi'inđaogua'a, le' zotezo' len nəda', na' yoguə'əlol de'e deida' naquən

chío'. ³² Pero cheyalə' goncho lñi nga na'a tant chebeicho babela' bi'i bišo'onə', chedə' babena'abo' cuent ca to bi'i guat, pero na'a zobo' mbambo'. Gwlejyichjbo' chio'o pero na'a babela'abo'."

16

Jempl che to mos ablaao ben' benditjei de'en de che xane'

¹ Na' leczə gož Jeso'osən' disipl che' ca': —Gwzo to benə' gwni'a na' gwzo to mos ablaao che' benə' gwyo'o lao ne'e bia yixə' che' ca' na' biquə'əchlə de'en de che'. Na' benə' gwni'anə' benene' rson de que xmosen' babenditjeine' de'en de che'. ² Nach xane'en goxe' le' na' gože'ene': "Babenda' to dižə' can' chono'. Cheyalə' gono' cuent che yoguə'əlol de'en babchino' chia' chedə' bitoch gaquə gono' xšina'anə' na'a." ³ Nach mosən' bene' xbabən': "¿Bixa gona'? Xana'an bacholague' nada' cuich gaquə gona' xšine'na', na' nic chac gona' žin gual na' gaquəda' zto' še naba' carida. ⁴ Nezda' bi gona' par nich nita' benə' yesə'əgūialaogüe' nada' catə' cuich chona' žin che xana'an." ⁵ Na' goxe' yoguə' benə' ca' chsa'alə' xmech xane'enə' tgüejə tgüeje'. Na' gože' benə' nechən': "¿Ja'aquə' chalo'o che xana'anə'?" ⁶ Na' be'enə' gože'ene': "Chala'a che tapa mil litr set." Nach gož mosən' be'enə': "Gwche'edo', na' bzoj lao cuentən' de que chalo'o che chopa mil litrzə setən'." ⁷ Gwde na' gože' benə' əgwchopen': "¿Ja'aquən' chalo'o che xana'anə'?" Nach be'enə' gože'ene': "Che to mil rob trigw." Nach mosən' gože' be'enə': "Gwche'edo', na' bzoj lao cuent chio'onə' de que chalo'o che xon' gueyoa robzə trigon'." ⁸ Na' xan mos goxoayaguən' goche'ine' lechguale bib naquə be'enə' de'en bene' xbab naclən' gone' par nich soe' binlo len ljuežje' ca' benə' ca' chsa'alə' che xane'en. Nada' chnia' le'e de que benə' ca' zjachi' yichjiga'aque' porzə de'en chac lao yežlyon' chso'onchgüe' xbab naclən' so'one' len de'en zjadeine'. Pero zan benə' ca' bazjəyo'o be'eni' che Diozən' lo'o yichjila'ažda'oga'aque'na'bito chso'one' xbab naclən' yesə'əchne' de'en zjadeine'.

⁹ Na'a əchnia' le'e, de'en deile yežlyo nga de'e te chein', pero legwçhin len par nich nita' migw chele, na' catə' babeya bi de'en deile yežlyo nga, nita' benə' yozene'e le'e catə' yežinle yoban' gan' sole zejlicane.

¹⁰ Še to benə' chone' can' cheyalə' gone' len de'e cuitec zaquə' leczə gone' can' cheyalə' len de'e zaquə'əchgüei, na' benə' cui chone' can' cheyalə' gone' len de'e cuitec zaquə', leczə bito gone' can' cheyalə' len de'e zaquə'əchgüei. ¹¹ Še le'e cui chonle can' cheyalə' gonle len de'en deile yežlyo nga de'e te chei, bito gon Diozən' le'e de'e zaquə'əche de'en cui te chei. ¹² De'en deile yežlyo nga che Dioz na'anə', caguə chelen'. Na' še bito chonle can' cheyalə' gonle len de'en naquə che'enə', bito gone' le'e de'e zaquə'əche de'e cui te chei.

¹³ Notono no gaquə so liž chropə xan žin par gaque' xmosga'aque' tši'izə, chedə' la' še gone' ca', gue'ine' to xan žinnə' na' gaquene' che yetoe', o gone' žin che toe' do yichj do laže'e na' bito bi respet gape' che xane'en yeto par gone' xšine'enə'. Leczə ca' le'e bito gaquə gonle xšin Diozən' do yichj do lažə'ele na' gonte xšinle par gacle benə' gwni'a.

¹⁴ Na' leczə gwnita' benə' fariseo ca' gwse'enene' xtižə' Jeso'osən' na' gwso'onene' borl, chedə' gwso'elažə'əche' əsa'aque' benə' gwni'a. ¹⁵ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e ža, chonle par nich benachən' chesə'əne' chele de que zdaczle licha, pero Diozən' nez nle'ine' yichjila'ažda'olen'. Zjade de'en chsa'aque benachən' zjonaquən de'e žialao xen pero balən zjonaquən de'e chgue'i Diozən'.

Lei che Diozən' na' benə' ca' chnabi'e

¹⁶ Na' gozna Jeso'osən': —Antslə con lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' len de'en boso'ozoj profet ca' bzejni'in chio'o che Diozən'. Pero na'a de'e Juannə' babedətixjui'e dižə' güen dižə' cobən' de que Diozən' nabi'e con nota'ətezə benə' soe' latjə, na' leczə ca' neto' chyixjue'eto'on. Na' benə' zan chesə'əzo chesə'əbi'e naclə so'one' par nich nabia' Diozən' lega'aque'.

¹⁷ Ca naquə bitə'atezə pont dao' che lei che Diozən' bito te chei pero ca naquə yežlyon' len de'e ca' zjəžia le'e yoban' yesə'ade chega'auei.

Bito yela'acho be'en checho o no'ol checho par solencho benə' yoblə

¹⁸ Notə'atezə benə' chela'a no'ol che'enə' par yeque'e no'olə yoblə, tozəczə ca malən' naquən len de'en chon benə' chgo'o xtoe'. Na' yoguə' no benə' yošagne'e len to no'olə benə' bela'a ben' chei le', leczə tozəczə ca malən' naquən len de'en chon benə' chgo'o xtoe'.

Benə' gwni'a na' Lačhən'

¹⁹ Nach gozna Jeso'osən': —Gwzo to benə' gwni'a, na' lechguale xoché goquə xala'ane'enə', na' lechguale gwdaōšaogüe'e yogua' ža. ²⁰ Na' to benə' yašə' le' Lačh yoguə' ža bzo benə' le' cho'a puert zaguan che benə' gwni'anə' par gwnabe' carida. Na' Lačhən' lechguale gwžia yežə' doxen cuerپ che'enə'. ²¹ Na' tant gwdone' gone'ene' gaogüe' pedas dao' yelə' guao che benə' gwni'anə' de'en besə'əxopə lao yon'. Na' beco' ca' ja'aquəb jəsə'əle'eb yežə'ən gwžia cuerپ che'enə'. ²² Na' catə' got benə' probən', nach angl ca' besyə'əzi' besyə'əque'e le' yoban' gan' zoe' len de'e xaxta'occo Abraannə'. Na' leczə got benə' gwni'anə' na' bosa'əcuaše'ene'. ²³ Na' beyeje' gan' ža' benə' ca' bagwsa'at. Na' lao chžaglaogüe' na' gwłis laogüe'enə' na'ble'ine' zitə'ələ nitə' Abraannə' lene' Lačhən' yoban'. ²⁴ Na' gwne' zizjo gwne': "Xa Abraam, beyašə'əlažə'əšguei nada', na' bselə' Lačhən' par yosbise' loža'an len lata' nis de'en yexopə xbene'enə' chedə' la' lechguale chžaglaogua' lo'o yi' nga." ²⁵ Pero na' Abraannə' gože' le': "Xi'ina' bosa'alažə' cata' lao bguano' yežlyon' porzə de'e šao' de'e güen gotə' chio', na' Lačh nga porzə de'e mal goc che'. Na' bazoe' mbalaz nga na'a, na' le' chžaglaogo'. ²⁶ Bito gaquə gone' can' che'endo' chedə' la' Diozən' bačh bzie' to bdinj xen ga cui no zaquə' te entr neto' na' le'e par nich ca' bito gaquə yidətə' gan' zolen', na' nic gaquə da'ac le'e nga." ²⁷ Nach benə' gwni'anə' gože' Abraannə': "Benə' gol dao', chatə'əyoidea'le', bselə'əšga Lačhən' liž xa'anə'. ²⁸ Nitə' gueyə'benə'biša'a, na' che'enda' chixjue'ine' lega'aque' naquən' so'one' par nich Diozən' bito əsele'e lega'aque' latjə nga gan' yesə'əžaglaogüe'!." ²⁹ Abraannə' gože' le': "Decza libr de'en bzoj de'e Moisezən' na' libr de'en boso'ozoj de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən'. Cheyalə' yoso'ozenague' che de'e ca' zjənyojoen'." ³⁰ Na' gože' Abraannə': "Bito benə' gol dao'. Žalə' to benə' yebane' ladjo benə' guat ca' güe'elene' lega'aque' dižə', la' gosyə'ədinjene' xtolə'aga'aque'ena'!." ³¹ Nach gož Abraannə' le': "Šə bito choso'ozenague' che de'en bzoj de'e Moisezən' na' de'e profet ca', la'anə'əczə šə yeban to benə' ladjo benə' guat ca', bito se'ejle'e che Diozən'."

17

Bito cheyalə' goncho ca əxopə benə' yoblə gone' de'e mal

¹ Nach gož Jeso'osən' disipl che' ca': —Syempr de de'en gonən ca yesə'əxopə benə' so'one' de'e malən'. Pero probchguazə benə' chone' ca yesə'əxope' so'one' de'e malən'. ² Nca'alə xneze žalə' yoso'ochéje' yene'enə' to yej yišə' na' žjəsə'əzale'ene' lo'o nisda'ona' cle ca soe' gone' ca əxopə benə' gone' de'e malən' la'anə' tozə benə' cuitec bi zaquə' len benəčhən'.

³ Le'e gon xbab chele, šə to benə' bišə'əcho benə' bachonlilažə' Diozən' gone' mal contr tole, ben' bene' contr cheyalə' gata'əyoine' le' yedinjene' xtolə'enə', na' šə yedinjene' xtolə'enə' cheyalə' yezi'ixene' che'. ⁴ La'anə'əczə gaž las lao tža gone' de'e mal contr benə' biše'enə', šə gaž laste əne': "Babeyejda' che de'en bema', bezi'ixen chia'", na' cheyalə' yezi'ixene' che'.

Gwse'enene' so'onlilažə'əche' Diozən'

⁵ Nach gwse' apostol ca' Xanchon': —Gaquəlenšgo' neto' par nich gonlilažə'əchto' Diozən'.

⁶ Nach gož Xanchon' lega'aque': —Xsa yag moztasən' naquən de'e dao' rizə'. Na' la'anə'əczə de'en chonlilažə'əle Diozən' gwxaquə'əleben ca to xsa moztasən' laogüe

de'en cuinə' gonlilažə'əchguale', guac ye'ele yag yixgüio nga: "Boša' xišna'o nga na' žjəyezo' lo'o nisda'onə", na' guaquəczə can' ɳalenə'.

De'en cheyalə' so'on mos ca'

⁷ Ca naquə costombr chelen' šə mos chelen' chgua'anə' go'on o chapə chye' xilə', catə' chele'e goyebən' bito che'elene': "Beyo'o ngalə gwche'edo' gaogo' xše'." ⁸ Cle che'elene': "Bsi'ini'a de'en ye'ej gaogua' na' gwadio' de'en gaogua'anə'. Te yedaogua'anə' nach gaogo'." ⁹ Na' bito cho'elene' yelə' choxcwlen catə' babene' de'en gožlene' gone'. ¹⁰ Na' leczə ca' le'e nacle disipl chia', catə' babenle yogua'əloł de'en nona' mendad gonle cheyalə' ənəle: "Bito bi zaquə'əto' par gono' yelə' choxcwlen cheto', chedə' de'en babento'onə' la' de'e cheyalə'əczə gonto'onə'."

Jeso'osən' beyone' ši benə' chse'i yižgue' de'en nzi' lepr

¹¹ Lao zda' Jeso'osən' Jerosalennə' len disipl che' ca' na' gwdie' gan' zjəndil distrit che Samaria len Galilean'. ¹² Na' besə'əzine' to cho'a yež dao' na' besə'əchoj ši benə' zjesə'əšague' Jeso'osən', benə' ca' chse'i yižgue' de'en nzi' lepr, na' gosə'əzeche' zitə'əla. ¹³ Na' gosə'ənə' zižjo gwse'ene': —Maestr Jeso'os, beyašə'əlažə'əsguei neto'.

¹⁴ Na' Jeso'osən' catə' ble'ine' lega'aque' gože' lega'aque': —Ležjəya'ac lao bxoż ca' nich yesə'əgūie' le'e.

Na' goquən' lao zezyə'əngüe'e nezən' besya'əyaquene'. ¹⁵ Nach toe' catə' gocbe'ine' de que bəčh beyaquene' na' bebi'e na' gwne' zižjo be'elaogüe'e Diozən'. ¹⁶ Na' bzo xibe' lao Jeso'osən' na' be'ene' yelə' choxcwlen. Be'enə' ben ca' naque' to benə' Samaria. ¹⁷ Nach gwna Jeso'osən': —Ši benə' can' beyona'. ¿Ganxa benə' ca' yegan'? ¹⁸ Tozə benə' zitə' nga bebi'e par cho'elaogüe'e Diozən'.

¹⁹ Nach gož Jeso'osən' be'enə': —Bezoža' na' beyej to šao' to güen. Babeyacdō' chedə' chonlilažo'o nada'.

Yelə' chnabia' che Diozən'

²⁰ Na' goquən' benə' fariseo ca' gosə'ənəabene' le' batxan' yidə ben' əselə' Diozən' par nabi'e ɳasyon Izraelən'. Nach boži' Jeso'osən' xtižə'əga'aque'enə' gwne': —Ca naquən' nabi'enə' bito naquən to de'e le'ich. ²¹ Notono no cheyalə' ənə': "Bgüiačc nga chnabi'e", o "Na' chnabi'e", chedə' bazoe' ɳa'a entr le'e chnabi'e.

²² Nach gože' disipl che' ca': —Gwžin že catə'ən ɳale: "Žalə'əga na'a bəčh zocho yoban' gan' chnabia' ben' bselə' Diozən'." Pero bito gaquə can' chnablažə'əlenə'. ²³ Nitə' benə' əse'e le'e: "Bgüiačc nga chnabi'e", o "Bgüiačc na' chnabi'e", pero le'e bito ɳaole benə' ca' əse'e le'e ca'. ²⁴ Can' chac catə' chep yesən' chse'eni'in doxenlə le'e yoban' to de' repentzə, leczə can' gaqua catə'ən əžin že yida' de'e yobla, nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəčh yida' to de'e repentzə na' yoguə'əloł benə' yesə'əle'ine' nada'. ²⁵ Zgwa'atec de de'e zan de'e cheyalə' chi' saca'a, na' ɳezda' de que benə' ca' ža' ɳa'a bito se'eje'e chia'.

²⁶ Leczə can' goquə ca tyemp che Noenə', leczə can' gaqua catə'ən bazon əžin že yida' de'e yobla, nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəčh. ²⁷ Benə' gwntə' ca tyemp che Noen' gwža'azeche' gwse'ej gwsa'ogüe' na' gwso'elaozechga'aque' bosə'əšagne'e na' boso'ošague' na' no xi'inga'aque' xte catə'ən bžin že gwo'o Noen' lo'o barcon', na' goc to yejw sio' juisy nach gosə'əbiayi' yoguə' benə' ca' cui gwso'o lo'o barcon'. ²⁸ Leczə can' goquə ca tyemp che Lotən'. Benə' Sodoma ca' gwža'azeche' gwse'ej gwsa'ogüe', gwso'ote'e no bia yixə' chega'aque' na' bichlə de'e de chega'aque', na' gosə'əzi'e bi de'en besə'əyažjene' na' gwsa'az gwsa'anə' na' gwso'on ližga'aque'. ²⁹ Pero na' žan' beza' Lotən' Sodoman', Diozən' bene' par nich lechguale byinj yi' na' sofr yobanə' na' gosə'əbiayi' yogue'e. ³⁰ Can' gaqua catə'ən yida' de'e yobla, nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəčh, na' yoguə'əloł benə' yesə'əle'ine' nada'.

³¹ Na' žan' yida' šə na'aclə zo to benə' chone' dezcanz lao sotea che' liž'e'nə' na' ūinlaze'enə' ža'an lo'o yo'onə', cui yeyetje' par yetobe' ūinlaze'enə', con cuejyichje'en. Na' leczə ca' ben' zo do yoba bito gaquene' yeyej liže'. ³² Le'e žjsa'alažə' can' goc che no'ol che Lotən'. ³³ Notə'ətezə benə' chaquene' gone' par nich cui chi' saque'e o par nich

cui no got le', be'enan' cuiayi'. Na' notə'atezə benə' chsanlažə' cuine' chi' saque'e o so'ot benə' le' por ni chia', bade yelə' mban che'enə' zejlicare.

³⁴ Echnia' le'e, quinga gaquə že'enə' catə'ən yida' de'e yoblə: Chopə benə' zjədie' chəsə'ətase', toe' yezi' yeca'a Diozən' na' toe' yega'an. ³⁵ Na' chopə no'olə nitə' txen chso'ote', toe' yezi' yeca'a Diozən', na' toe' yega'an. ³⁶ Na' chopə benə' nitə' do yoba, toe' yezi' yeca'a Diozən' na' leczə yega'an toe'.

³⁷ Cata' gwse'enene' dižə' quinga, gwse'ene': —Gan' gaquə de'e quinga Xanto'?

Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Ngale'en chonen che ben' ne': "Gan' de bia guat nan' chesə'əžag šod ca'."

18

Jempl che to no'olə gozebə len to juez mal

¹ Na' be'elene' lega'aque' to jempl par nich bsed blo'ine' lega'aque' de que cheyalə' so'ontezə so'one' orasyon sin cui žjəxaqua'əlažə'əga'aque'. Na' gože' lega'aque':

² —Gwche' to syoda gan' gwzo to juez. Na' juezən' bito gwdape' Diozən' respet na' nic gwche' yichje' ſə chsa'azlažə' benəchən' can' chone'enə'. ³ Na' lao syodan' gwzo to no'olə gozebə na' goxjzə cheje' lao juezən' na' che'e le': "Bosla nada' lao na' benə' contr chia'anə'." ⁴ Bagoc ssa bito bzenague' che', pero gwdelə bene' xbabən' na' gwne': "Bito chapa' Diozən' respet na' nic chi' yichja' ſə chsa'azlažə' benəchən' can' chona'. ⁵ Pero yosla' no'olə nga lao na' benə' contr che' la' lechguale zed chone'ene' nada'. Šə bito gona' yelə' jostis che'enə' bitoch soida' tant zed chedeyenene' nada'."

⁶ Nach gož Xanchon' lega'aque': —Le'e gon xbab che de'en gwna juezən' ben' cui zda licha. ⁷ Naquəchxe gon Diozən' gwzenague' che benə' ca' bagwleje' par zjənaque' xi'ine', benə' ca' chso'olgiuiž le' do že do yel. Goslacze' lega'aque' lao na' benə' contr chega'aque' ca' la'anə'əczə ſə əsa'aquene' de que bachžeine'. ⁸ Echnia' le'e, to žalnezdao' Diozən' yosle' lega'aque' lao na' benə' contr chega'aque' ca'. Pero cata' nada' yida' yežlyo nga yetlas, nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch, cuili ne'e nitə' benə' ne'e chso'onlilažə'e nada' par yosla' lega'aque' lao na' benə' contr chega'aque' ca'.

Jempl che to benə' fariseo len to benə' gočhixjw

⁹ Na' gwnitə' balə' benə' zjənapəchgua confyanz cuinga'aque' de que zjənaque' benə' güen lao Diozən' ca de'en chso'one'enə'. Benə' ca' zjənone'en de que benə' yeziqə'əchlə bito bi zjəzaque'e. Na' Jeso'osən' be'e jempl nga par benə' ca' zjənapəchgua confyanz cuinga'aque', gwne': ¹⁰ —Chopə benə' ja'aque' lo'o yo'odao' əblaonə' jse'ene' orasyon, toe' benə' fariseo na' ben' yeto benə' gočhixjw. ¹¹ Benə' fariseon' gwzeche' na' bene' orasyonnə' cho'elao' cuine' na' gwne' quinga: "Dioz, chona' yelə' chočcwlen chio' əchedə' bito chona' can' chso'on yeziqə'əchlə benə'. Bito chca'a bi de'e de che benə' yoblə, na' bito chona' bichlə de'e mal. Bito naca' benə' ggo'o xtoi, nic chbejyichja' no'ol chia' par solena' benə' yoblə, na' nic naca' benə' mal can' naquə benə' gočhixjw nga. ¹² Chopə že lao to xman chzoa' cui chaogua'. Na' yogua'ələlə gan de'en chona', chona'an ſi cue'elə na' chnežjua' tcue'en par yo'oda'onə'." ¹³ Na' benə' gočhixjon' gwzechateze' zitə'ələ, na' xte nic cheyaxjene' alis laogüe'enə' aggüie' yoban', na' chbažə' lcho'enə' gwne': "Dioz, beyašə'əlažə'əšguei nada' benə' güen de'e mal." ¹⁴ Ca'azə de'e gwna benə' gočhixjon'. Na' əchnia' le'e, Diozən' bezi'ixene' che benə' gočhixjon', na' beyeje' ližə' sin cui bi xtole'e gotə'. Caguə ca' benə' fariseon'. Na' notə'atezcho cho'elao' cuincho, Diozən' gone' par nich gacbe'icho de que bitobi zaquə'əcho. Na' notə'atezcho choncho xbab de que bitotec bi zaquə'əcho, Diozən' gone' chio'o yelə' bala'an.

Jsoa' benə' bidao' lao Jeso'osən'

¹⁵ Na' ja'ac benə' jso'e bidao' lao Jeso'osən' par nich əxoa ne'enə' yichjiga'acbo' na' gone' orasyon chega'acbo'. Na' cata' besə'əle'i disipl ca' can' chso'one'enə', gosə'ədile' lega'aque'. ¹⁶ Pero na' Jeso'osən' goxga'aque'ebō' na' gože' disipl che' ca': —Le'e güe' latjə la'ac bidao' ca' laogua' nga, na' cui əgwžonle. Na' əchnia' le'e,

benə' ca' chəsə'əzexjw yichjga'aque' lao Diozən' can' chəsə'əzexjw yichj bida' ca' lao xaxna'aga'acbo', lega'acze'enə' chso'e latjə chnabia' Diozən' lega'aque'. ¹⁷ Bida' ca' bito chso'on cuinga'acbo' xen, na' de'e li chnia' le'e, notə'atezle še cui yeyacle ca bida' par gü'e'ele latjə nabia' Diozən' le'e, bito gaquə yežinle yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e.

Benə' güego' ben' goquə benə' gwni'a

¹⁸ To benə' gwnabia' gože' Jeso'osən': —Maestr, le' naco' benə' güen, gwna nada' bi de'en cheyalə' gona' par nich gata' yelə' mban zejlicane chia'.

¹⁹ Na' par nich gon be'enə' xbab che de'en ne', Jeso'osən' gože'ene': —Bixchen' nao' de que naca' benə' güen? Dioz nan' naque' le'ezelaogüe benə' güen. ²⁰ Le' nezdo' bin' na lein': "Cui co'o xtole, na' cui cuejyichjle be'en chele o no'ol chele par solenle benə' yoblə; cui gotle benə'; cui cuanle; bito gacle testigw fals contr sa'aljuežjle; gwnežjwle yelə' bala'an xaxna'ale."

²¹ Nach gož be'en le': —Yoguə'əlol de'e quinga chona'an dezdz xcuida'a.

²² Nach catə' bene Jeso'osən' xtiže'en na' gože'ene': —Tozə de'en ne'e chac falt gono'. Jøyeyetə' yoguə'əlol bi de'e de chio', na' mech de'en le'ido' che de'e ca' bnežjon benə' yašə', nach da denao nada'. Na' catə' yežino' yoban' gan' zo Diozən', de'e zaquə'əche gata' chio'.

²³ Pero na' be'enə' catə' beyož benene' dižə' de'en gož Jeso'osən' le', gwzechachoe' trist, chedə' la' goque' to benə' gwni'achgua. ²⁴ Na' bgüia Jeso'osən' benə' gwni'anə', na' gwne': —Zdebəchgua naquən par to benə' gwni'a güe'e latjə par nich nabia' Diozən' le'.

²⁵ Zdebəchlə naquən par to benə' gwni'a güe'e latjə nabia' Diozən' le' cle ca par to camey teb to lo'o nag yešə'.

²⁶ Na' benə' ca' boso'ozenague' xtiže'enə' gwse'ene': —Noxan' yechoj xni'a de'e malən' ža?

²⁷ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'en cui gaquə gon benəchən', bito nacho cui gaquə gon Diozən' len.

²⁸ Nach Bedən' gože' le': —Neto' bagwlejyichjito' family cheto' ca' na' len de'en deito' par chonlilažə'əto' le' na' chzenagto' chio'.

²⁹ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li chnia', še nole bagwlejyichjle ližle, xo'olle, bišə'əle, xaxna'ale o xi'inle chedə' cho'ele latjə chnabia' Diozən' le'e, ³⁰ Diozən' gone' le'e de'e zaquə'əche lao yežlyo nga na'a clezə ca de'e ca' na' benə' ca' bagwlejyichjle. Na' catə' yežinle yoban' gone' par nich əbanle zejlicane.

De'e yoblə gosyixjue' e Jeso'osən' de que gate'

³¹ Na' gwlej Jeso'osən' apostol ca' ſižin ca'alə, na' gože' lega'aque': —Na'a ſejcho Jerosalennə' gan' gaqua' yoguə'əlol de'en baboso'ozoj de'e profet ca' chia', nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benach. ³² Gaca' lao na' benə' ca' cui zjənaqua' benə' Izrael, na' so'one' nada' borl na' yesə'əzi'ichiže'e nada', nach yoso'oža' xene'e cho'alaogua'anə'. ³³ Yesə'əyine' nada' yid sot nach so'ote' nada', pero yeyon ža yebana' ladjo' benə' guat ca'.

³⁴ Pero disipl che' ca' bito gwse'ejni'ine' de'en gože' lega'aque'. Zjənchol yichjla'ažda'oga'aque'enə', de'e na'anə' bito gwse'ejni'ine'en.

To benə' lchol benə' Jerico bele'ine'

³⁵ Nach lao bazon əžin Jeso'osən' Jericon', to benə' lchol chi'e cho'a nezən' chnabe' carida. ³⁶ Na' benene' chesə'əde benə' zan, na' gwñabe' bin' chac. ³⁷ Nach gwse'ene': —Jeso'os benə' Nasaretən' chdie' laogo'ona'.

³⁸ Na' gwne' zižjo gwne': —Jeso'os, len' naco' xi'in dia che de'e Rei Dabin', jbeyašə'əlažə'əšguei nada'!

³⁹ Nach benə' ca' zjəzialao lao Jeso'osən' gosə'ədile' benə' lcholən' gwse'ene' de que cheyalə' soe' žizə, pero nachle gwne' zižochlə gwne': —Len' naco' xi'in dia che de'e Rei Dabin', jbeyašə'əlažə'əšguei nada'!

⁴⁰ Jeso'osən' gwleze' nach bene' mendad əžjs'o'e beŋə' lcholən' laogüe'enə' na' catə' bgüiguə' beŋə' lcholən' lao Jeso'osən' nach gože'ene': ⁴¹ —¿Bi che'endo' gona' len le'?

Nach beŋə' lcholən' gože'ene': —Xana' benšga par nich yele'ida'.

⁴² Jeso'osən' gože'ene': —Bele'i. De'en chonlilaž'o nada' bāč goc can' che'endo'onə'.

⁴³ Na' le'e bele'iteine' na' gwnaogüe' Jeso'osən' be'elaogüe'e Diozən', na' leczə ca' yoguə' beŋə' ca' besə'èle'ine' can' goquən' gwso'elaogüe'e Diozən'.

19

Jeso'osən' na' Saqueon'

¹ Nach Jeso'osən' gwyo'e Jericon' na' gwdeze' yešla'a syodan'. ² Na' zo to beŋə' le' Saqueo. Naque' beŋə' gwnabia' che beŋə' gochixjw ca', na' naque' beŋə' gwni'a. ³ Gwdiljilaž'e naclə le'ine' Jeso'osən' pero bito goquə, ɬchedə' nita' beŋə' zan len Jeso'osən' na' Saqueon' goque' to beŋə' bçhecw dao'. ⁴ De'e na'ana' gwsa'adoe' gwdie' lao beŋə' ca' par jəšepə' to lao yag yixgūio nich goc ble'ine' Jeso'osən', ɬchedə' bazon te Jeso'osən' na'. ⁵ Pero na' catə' bžin Jeso'osən' xan yaguən', bgüie' lao yaguən' na' gože'ene': —Saqueo, beyetjdodo', ɬchedə' cheyalə' yega'ana' liž'o'on nežə'.

⁶ Nach Saqueon' beyetjdoe' chebeine' nach bečhe'ene' liž'e'enə' na' be'elaogüe'ene'.

⁷ Pero na' beŋə' ca' zjənžag len Jeso'osən' catə' besə'èle'ine' can' goquən', yogue'e gosə'ənelaogüe'e gosə'ane': —Bazde' liž to beŋə' güen de'e mal par so'enə'. ⁸ Na' Saqueon' gwzeche' nach gože' Xanchon': —Xana', gašja de'en deida' gwnežjua'an beŋə' yašə', na' de'en bagwcua'a che beŋə' ca' bxoayaga' nich gosə'ayixjue' mazəchlə ca de'en cheyalə' yesə'ayixjue', yonežjua' lega'aque' tap tantən'.

⁹ Na' Jeso'osən' gože'ene': —Neža babebej Diozən' le' lao de'e malən' len family chio', na' de'e li banacle xi'in dia che de'e Abraannə' laogüe de'en bachonlilažə'le Diozən' can' ben de'e xaxta'cho Abraannə'. ¹⁰ Ca naca' nada', bselə' Diozən' nada' golja' beŋəch par zedəlo'ida' beŋə' ca' bachəsə'əbiayi' de que nži'ilalaž'a lega'aque' na' par nich con noe' so'onlilažə' nada' yebəjəga'aca'ane' xni'a de'e malən'.

Jempl che ši beŋə' bnežjw xanga'aque'en lega'aque' ɬchopə gueyoa pes güejə

¹¹ Na' žlac nežjənžag beŋə' chse'enene' dižə' de'en choe' Jeso'osən', be'elene' lega'aque' to jempl ɬchedə' banite'e galə'əzə Jerosalennə' na' gwsa'aquene' de que le'e solaote ɬabi'e ɬasyon Izraelən'. ¹² Nach gwne': —Lao to family blao bchoj to beŋə' gwyje' to ɬasyon zitə' jene' de'en cheyalə' gone' par nich solao ɬabi'e ɬasyon che'ene' catə' yežine'. ¹³ Na' antslə zese'e gwleje' ši mos che'ene' na' bnežjue' to toe' ɬchopə gueyoa pes güejə. Nach gože' lega'aque': "Mech nga gonoel negosy lao cui zoa'."

¹⁴ Pero beŋə' gwlaž che' ca' besə'əgue'ine' le'. Nach catə' beyož gwze'e boso'osele'e beŋə' lao xane'ene' ben' naquə rein' jse'ež'ene': "Bito chene'eto' ɬabia' benga neto'."

¹⁵ Nach catə' bežin be'enə' laže'en de'e yoblə gwzolao gwnabi'e, nach bene' mendad əžja'ac xmose' ca' ši laogüe'enə', beŋə' ca' bocua'anlene' mechən'. Gon'e'ene' ənežene' ja'aquə'ətə' gwso'one' gan len mechən' de'en bocua'anlene' to toga'aque'. ¹⁶ Benə' nechən' bžine' laogüe'enə' na' gože'ene': "Xana', xmecho' de'en bocua'anleno' nada' benən gan ši tant ca de'en bocua'ano'." ¹⁷ Nach xane'en gože'ene': "Babeno' de'e güen. Naco' mos güen na' syempr chono' complir can' cheyalə' gono'. Beno' can' cheyalə' gono' len de'e da'on bocua'anlena' le', na' de'e nan' gona' par nich ɬabi'o ši syoda."

¹⁸ Na' beŋə' əgwchopen' bžine' lao xane'ene' na' gože'ene': "Xana', xmecho' de'en bocua'anleno' nda' benən gan gueya' tant ca de'en bocua'ano'." ¹⁹ Nach gože' le': "Le' ɬabi'o gueya' syoda."

²⁰ Nach bžin yetoe' lao xane'ene' na' gože'ene': "Xana', nga de xmecho' de'en bocua'anleno' nada'. Bablažə'əchecha'an bey nga. ²¹ Bžeba' le'la' naco' to beŋə' znia. Chono' gan de'en cui beno' žin chei, na' chzi'o cwseš che de'en chsa'az beŋə' yoblə."

²² Nach gož xanen' le': "De'en bagwnao' ca' chlo'in de que napo' dolə'. Naco' mos mal. Chacdo' de que naca' to beŋə' znia, de que chona' gan de'en cui bena' žin chei, na' chzi'a cwseš che de'en chsa'az beŋə' yoblə." ²³ Na' šə chacdo' chona' ca', ɬbixchen'

cui gwlejo' xmecha'an benə' yoblə par nich yezi'an len yiçhjei na'a babelə'a?" ²⁴ Nach gože' benə' ca' zjøzecha cuite'enə': "Yeca'ale xmecha'an de'en bocua'anlenə'ane' na' gwnežjwlen ben'banoxə' chopa mil." ²⁵ Nach gwse'ene': "Xanto', banoxə'acze' ši tant ca de'en bocua'anleno'one'." ²⁶ Nach gož benə' gwnabia'an lega'aque': "Echnia' le'e, ben' chon güen len de'en chnežjua'ane', gwnežjochcza' che'. Pero na' be'enə' cui chgon žin de'en chnežjua'ane', yeca'a de'e da'on noxe'ene'. ²⁷ Na' ca naquə benə' ca' chəsa'əgue'i nada', benə' ca' bito chse'ene nabi'aga'aca'ane', le'e žjøxi'iga'aque' na' gotga'aclene' laogua' nga."

Gwso'elaogüe'e Jeso'osən' catə' beyo'e Jerosalennə'

²⁸ Na' catə' beyož be' Jeso'osən' jempl nga, gwze'e zde' Jerosalennə'. ²⁹ Na' catə' bgüigue'e yež Betfage na' Betania, gan' zo ya'a de'en nzi' ya'a Olibos, na' gwleje' chopə disipl che' ca'. ³⁰ Na' gože' lega'aque': —Le'e žja'ac yežən' chi' na', na' catə' šo'ole lao' yežən' le'ile to borr dao' da'ab yag, bia cui nonə' cuia. Na' əsežleb na' əche'eleb ngalə.

³¹ Šə non' ye'e le'e: "Bixčhen' chsežleb?" na' ye'elene': "Xanto' nan' chyažjene'eb."

³² Nach benə' ca' bselə' Jeso'osən' gwsa'aque' na' besə'əle'ine'eb da'ab gan' gož Jeso'osən' lega'aque' ca'. ³³ Nach lao chosə'əsežleb, xamb ca' gwse'e lega'aque': —Bixčhen' chsežleb borr da'onə'?

³⁴ Nach disipl ca' gwse'e lega'aque': —Chedə' Xanto'on chyažjene'eb.

³⁵ Nach gosə'əche'eb lao Jeso'osən' na' besə'əxoa xadon ćhega'aquen' cožə'əbən', nach boso'ožie' Jeso'osən' cožə'əbən'. ³⁶ Na' lao zde' Jerosalennə' žie' cožə' borran', lao nez gan' zde'enə' boso'ošiljw xala'an benachən'. ³⁷ Na' gosə'əbigue'e galə'əzə Jerosalennə' na' besə'əžine' gan' yesyə'əyetje' ya'a Olibosən'. Nach yoguə'ələlə disipl zan che' ca' zja'aclene' le' gwzolao ćechguale besyə'əbeine' na' gwzolao gwso'elaogüe'e Diozən' zižo gwso'e dižə' che yoguə'ələlə de'en babesə'əle'ine' de'e zaquə' yebanecho.

³⁸ Nach gosə'əne': —Sošga Rei chechon' mbalaz ben' baza' nga bselə' Xancho Diozən' le'. Ledoye'ela'och Diozən' txen len benə' ca' nitə' gan' zoe'ena' chedə' babene' par nich benachən' gaquə nite'e binlo len le'.

³⁹ Na' entr benə' zan ca' gwnitə' balə benə' fariseo. Nach to ćhopə' gwse'e Jeso'osən': —Maestr, ben mendad nite' disipl ćhio' ca' žizə.

⁴⁰ Nach boži'i Jeso'osən' xtižə'əga'aque'enə' gwne': —Echnia' le'e, žalə' benə' quinga nite'e žizə, yej quinga so'osya'an əso'ela'on nada'.

⁴¹ Na' lao bežine' galə'əzə Jerosalennə' bgüie' syodan' na' bene' xbab ćhe benə' lao syodan' na' gwchežyaše'e. ⁴² Na' gwne': —Žalə' bachejni'ile na'a nac gonle par sole binlo len Diozən'! Pero na'a nengašə'ən len le'e. ⁴³ Gwžin ža gwžin or catə' benə' contr ćhele so'one' to yež de yež de'en šečhj syodan' par nich notono gac yečhoj syodan'. ⁴⁴ Na' əso'ote' le'e na' xi'inle ca', na' yosyo'ochinje' syodan' na' yesyə'eyoslase' yej ca'. Can' gaquə chedə' bito chejle'ele de que Diozən' babselə' nada' laolen' par gaquəlena' le'e.

Jeso'osən' bebeje' benə' ca' chso'on ya'a yo'odao' əblaonə'

⁴⁵ Na' Jeso'osən' bžine' yo'odao' əblaonə' na' gwzolaogüe' bebeje' yoguə'ələlə benə' ca' chso'on ya'a chyo'ona'. ⁴⁶ Na' gože' lega'aque': —Nyojczən' le'e Xtižə' Diozən': "Liža'an naquən to latjə gan' so'on benə' orasyon", pero na' le'e babenlen ca to latjə gan' ža' benə' bguan.

⁴⁷ Na' bṣed blo'ine' benə' ca' ža' yo'odao' əblaonə' yoguə' ža. Na' bxoz əblao ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'ine' lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' nochlə benə' blao ćhe benə' Izrael ca' besyə'əyiljlaže'e naclə so'one' par əso'ote' le'.

⁴⁸ Pero bito besə'əzelene' naclə so'one' len le', chedə' yoguə' benə' yeziqə'əchlə besyə'əbeichgüeine' xtižə'enə'.

¹ To ža lao bsed blo'i Jeso'osən' benə' ca' lo'o yo'odao' əblaonə' na' chyixjui'e dižə' güen dižə' cobə che Diozən', besə'əžin b̄xoz əblao ca' na' nochlə benə' golə benə' blao che benə' Izrael ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein'. ² Na' gwse'ene': —Gwnašc neto', ɻac goquən' gwxi'o yelə' gwnabi'an na' non' ben le' yelə' gwnabia'anə' par gono' de'e ca' chono'?

³ Na' boži'e xtižə'aga'aquen' gwne': —Leczə de to de'e ɻabda'le'e, lenašc nada', ⁴ ɻan' bselə' de'e Juannə' bide' b̄choe' benə' nis? ɻEDioz nan' bsele'ene' o ša benə' yoblən'?

⁵ Na' boso'oxi'e gosə'ane': —Bi ɻacho? La' ša ɻacho de que Diozən' bsele'e de'e Juannə' par b̄choe' benə' nis, nach əne' chio'o: “Bixchen' bito gwyejle'ele che'?” ⁶ Na' ša ɻacho de que bide' to gwiazze', nach yoguə' benə' quinga yosə'əšiže'e chio'o yej ɻedə' chse'ejni'ine' de que de'e Juannə' goque' to profet benə' bselə' Diozən' par be'e xtižə'ene'.

⁷ Nach gwse'e Jeso'osən' de que bito zjənezenə' non' bselə' de'e Juannə'.

⁸ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Leczə ca' nada' bito ənia' non' ben nada' yelə' gwnabia' par gona' de'en chona'.

Jempl che mos mal ca'

⁹ Na' be'e jempl nga bzejni'ine' benə' ca' choso'ozengag che' de que notə'atezə benə' ša chonczə yichjlaogüe' cui chejle'e che' cuiayi'e. Na' gwne': —To benə' goze' zan yag obasən' na' bocua'ane'en lao na' benə' ca' yoso'ogüia yoso'oye'en, na' gwze'e gwyeje' ga yoblə na' jayega'ane' ssa. ¹⁰ Catə' bzin ža par yesyə'ətobe' cwsešən', bsele'e to mos che'enə' lao benə' ca' chsa'ape' yag obasən' par nich yosyo'onežjue'ene' to tlacw che cwsešən' de'en cheyalə' si' xane'en. Na' benə' ca' chsa'apə yag obasən' gosə'ayine' mosən' na' bosyo'ose'ene' sin cui bi bi bosyo'onežjue'ene'. ¹¹ Nach xanga'aque'en bsele'e yeto mosən', na' leczə gosə'ayine'ene' na' gwso'one'ene' borl, na' bosyo'ose'ene' sin cui bi bi bosyo'onežjue'ene'. ¹² Nach bselə' xanga'aquen' mos əgwyone, na' leczə gwso'otlate'ene' xte gwso'onene' güe' na' besyə'əbeje'ene' fuerlə.

¹³ Nach xan yag obasən' gwne': “Nacxa gona'? Egwsela'a xi'ina' bi'in chacchgüeida' chei, la' šəquə gwsa'apəlje'ebō' respet.” ¹⁴ Pero benə' ca' chsa'apə yag obasən' catə' besə'əle'ine' xi'ine'ne' gosə'ane' entr lega'acze': “Bengan' xi'in xan yag obasən' na' len' si' biennə'. Leda gotchone' par nich si'icho bien che xe'enə'.” ¹⁵ Nach besyə'əbeje'ene' fuerlə güertən' na' gwso'ote'ene'. Na' ɻac nacxa bentgua xan yaguən' len lega'aque'ene' ža? ¹⁶ Jøyenitlaogüe' lega'aque', na' begüe'e yaguən' lao na' benə' yoblə. Na' benə' ca' ža'anə' catə' gwse'enene' dižə' quinga de'en be' Jeso'osən' gosə'ane': —Catec de'e mal juisy de'e ca' goquən'!

¹⁷ Na' Jeso'osən' bgüiachgüe' lega'aque' na' gože' lega'aque': —Bixa zejen ža, de'en nga nyojən' le'e Xtižə' Diozən' chia' de'en gwxaquə'əlebəda' ca yej squin?, nan: Yej de'en cui gwso'olažə' mues güen yo'o ca', len banaquən yej squin.

¹⁸ Na' yoguə' no cui šejle' chia' gwxaquə'əlebene' ca benə' əxopə lao yej na' cue'ežošje'. Na' yoguə' no cuinə' šejle' chia' catə' babžin žan' gaquə juisyən', gwxaquə'əlebene' ca benə' əxopə yej laogüe'ena' na' əgwšošjən le'.

Gosə'əñabene' Jeso'osən' ša yesə'ayixjue' impuest che gobierñ

¹⁹ Na' lao or na'atezə benə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' na' benə' gwnabia' che b̄xoz ca' gwse'enene' yesə'əzene'ene' ɻedə' gwse'ejni'ine' de que Jeso'osən' be'e jemplən' por ni che de'en cui chse'ejle'e che'. Pero bito bi gwso'one' ɻedə' besə'əžebe' bi so'on benə' ca' ža'anə' benə' bachse'ejle'e che Jeso'osən'. ²⁰ Na' dezdz or na'atezə gwzolao gosə'əbe'enaogüe' Jeso'osən' par əchoj to dižə' cho'ena' de'en yesə'əchine' par əsa'ogüe' xya che' lao benə' gwnabia' che gobierñən'. De'e na'anə' bosə'əsele'e benə' chso'on txen len lega'aque' lao Jeso'osən' gwsa'aquene' yesə'əxoayague'ene' nich gone' xbab de que do lažə'əga'aque' chse'enene' yesə'ənezenə' bi de'en naquən güen so'one'. ²¹ Nach gwse'e le': —Maestr, ɻezeto' de que cho'o dižə' li, na' naquən licha de'en chsed chlo'ido'

benə' ca', na' tozə can' chono' len notə'ətezə benə'. Na' nezeto' de que dižə' lin' cho'o chsed chlo'ido' benə' can' chene'e Diozən' goncho. ²² Na' chene'eto' nezeto' əcheyalə' chixjwto' impuest che gobierñən', o šə cui?

²³ Pero gocbe'i Jeso'osən' caguə do lažə'əga'aque'enə' chse'ene' ca', con chse'enene' yoso'oxoayague' le', na' gože' lega'aque': ²⁴ —Le'e gwlo'i nada' to xmechlen'. ¿No diboj chein' da' laogüen' na' no lein' nyoj laogüen'?

Nach gwse'ene': —Che Rei Sesar na'anə'.

²⁵ Nach gože' lega'aque': —Le'e əgwnežjo Sesarən' de'en naquə che' ža, na' le'e əgwnežjo Diozən' de'en cheyalə' əgwnežwlene'.

²⁶ Na' bito gwsa'ac so'one' xtižə'enə' clellə lao benə' ca' ža'anə', na' besya'əbanene' can' boži'e xtižə'əga'aque'enə', na' bitoch bi gosə'əne'.

Cata' yesyə'əban benə' guat ca'

²⁷ Na' leczə besə'əžin balə'benə' sadoseo ca' benə' ca' cui chse'ejle'e de que yesyə'əban benə' guatən', nach gosə'əñabene' le' ²⁸ gwse'ene': —Maestr, de'e Moisezən' bzoje' can' cheyalə' goncho. Na' gwne': “Ša to benə' byo benə' nšagna' gate' na' yega'an no'ol che'ənə' sin cui no xi'inə' gwzo, benə' bišə' ben' bagotən' cheyalə' yeque'e no'olənə' par nich nitə' xi'in dia che ben' bagotən'. ²⁹ Na' goquən' gwnitə' gažə bišə'əga'aque', na' toe' bšagne'e na' cata' gote' notono xi'inə' gwzo. ³⁰ Na' benə' biše'e əgwchope beque'e no'olən', na' leczə gote' na' notono xi'inə' gwzo. ³¹ Na' benə' biše'e əgwyone leczə beque'e no'olən', na' leczə ca' goquə len le', nach benə' bisə'əga'aque' ca' yetap besya'əque'e no'olən' na' gwsa'ate' na' notono xi'inga'aque' gwnitə'əczə. ³² Gwdelə leczə got no'olən'. ³³ Na' cata' yesyə'əban benə' guat ca', ¿noe' entr lega'aque' gaquə be'en che'? la' yogue'e boso'ošagna'alene' le'.

³⁴ Na' Jeso'osən' boži'e xtižə'əga'aque'enə' na' gože' lega'aque': —Benə' ca' nitə' lao yežlyo nga chosə'əšagne'e na' leczə choso'ošague' na' no xi'inga'aque'. ³⁵ Pero na' benə' ca' na Diozən' chega'aque' de que zjəzaque'e par yesyə'əbane' ladjo benə' guat ca' na' par žjəsyə'əzoe' len le'zejlicane, catə'ən yesyə'əžine' gan' zo Diozən' bito nacbia' ſə zjənaque' benə' zjənišagna' o šə cui, na' caguə no yesyə'əšagna'ach na'anə'. ³⁶ Bitoch sa'ate'. Lebze əsa'aque' len angl ca'. Na' zjənaque' xi'in Dioz əchedə' babosban Diozən' lega'aque' ladjo benə' guat ca'. ³⁷ Na' leczə de'e Moisezən' bzoje' can' goquə ble'ine' to yi'bel de'e chdoljən to lo'o xis yešə' sin cui bzeyan len. Na' gwne' che Xancho Diozən' de que naque' Dioz che de'e xaxta'occo Abraannə', na' Dioz che de'e xaxta'occo Isaaquən' na' Dioz che de'e xaxta'occo Jacobən'. De'e na'anə' nezecho de que benə' guat ca' yesyə'əbane'. ³⁸ Na' nezecho benə' ca' nite'e len Diozən' əchedə' Diozən' bito naque' Dioz che benə' guat, sino naque' Dioz che benə' zjəmban. Na' yogua' benə' bagwso'onlilažə' Diozən' ne'e zjəmbane' par chso'elaogüe'ene'.

³⁹ Na' balə benə' choso'osed choso'olo'ine' lei de'en bzoj de'e Moisezən' gwse'e Jeso'osən': —Maestr, binlo boži'o xtižə'əga'aque'enə'.

⁴⁰ Na' bitoch besya'əyaxjene' jbi yesə'əñabene' le'.

Cristən' naque' xi'in dia che de'e Rei Dabin'

⁴¹ Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Bixchen' chəsə'əna benə' che Cristən' de que naque' xi'in dia che de'e Rei Dabin'? ⁴² Cuin de'e Dabin' bzoje' le'e libr gan' žia Salmos, gwne': Xancho Diozən' gože' Xana'anə':

“Gwche'edo' cuita' nga ənabi'acho txen.

⁴³ Na' gona' par nich nitə' de'e ca' chso'on contr le' na' benə' contr əchio' ca' xni'onə'.”

⁴⁴ Na' de'en gwna de'e Dabin' de que Cristən' naque' Xane', əcabi zejen de que Cristən' naque' mazəchlə ca xi'in dia che'enə' ža?

Xtolə' benə' ca' choso'osed choso'olo'ine' lei de'en bzoj de'e Moisezən'

⁴⁵ Na' gože' disipl che' ca' len yogua' benə' yeziqə'əchlə boso'ozenag che', gože' lega'aque': ⁴⁶ —Le'e gon xbab nich cui gonle can' chso'on benə' ca' choso'osed

choso'olo'ine' lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Lega'aque' chesyə'abeine' chəsə'alaže'e zjənyaze' lachə' tonə, na' chesyə'abeine' cata' beŋə' chəsə'əguape' lega'aque' diox na' chəsə'ənope'e na'aga'aque'enə' do lao lquey. Lega'aque' chse'enene' yesə'abi'e gan' chəsə'abe' beŋə' blao cata' chja'aque' yo'odao' na' cata' chac lni. ⁴⁷ Na' choso'oxoayague' no'olə gozebə ca' par nich no'ol ca' chəsə'ənežjue' lega'aque' ližga'aque' len bichlə de'en de chega'aque'. Na' cata' chso'one' orasyon, chso'echgüe' dižə' parzə nich choso'oxoayague' beŋə'. Mazəchlə castigw chega'aque' əgwnežjo Diozən' clezə ca' che beŋə' yeziqə'əchlə chedə' chso'one' de'e mal ca' zjənezene' can' na lein'.

21

To no'olə gozebə be'e Diozən' xmeche'enə'

¹ Jeso'osən' bgüie' gan' boso'onežjo beŋə' ca' mechən' par yo'odao' əblaonə', na' ble'ine' beŋə' gwni'a ca' gosə'əgüe'e xmechga'aque' lo'inə'. ² Na' leczə ble'ine' to no'olə gozebə no'olə yašə' gwlo'e əhopə sentab dao' che'enə' lo'i gan' gosə'əgüe'e mechən' par yo'oda'onə'. ³ Nach Jeso'osən' gwne': —De'e li əchnia' le'e, no'olə gozebən' naque' beŋə' yašə', pero bagwlo'e de'e zaquə'əch lao Diozən' ca yoguə' beŋə' ca' yelə'. ⁴ Lega'aque' gosə'əgo'o xmechga'aque' de'e checho'onən lao yelə' gwni'a chega'aque'enə', pero no'olə nga lao yelə' yašə' yelə' zi' che'enə' bagwlo'e yoguə' ca ga de'e de che'.

Gwžin ža yosyo'ochinje' yo'odao' əblaonə'

⁵ Na' ca naquə balə disipl ca' gwso'e dižə' catec xoche naquə yo'odao' əblaonə' ca naquə gwso'one'en de yej xoche de'e zaque'e na' yo'on bi de'en boso'onežjo beŋə'. ⁶ Nach gože' lega'aque': —Ca naquə yo'odao' əblaonə' de'en chle'ile nga, gwžin ža yosyo'ochinj beŋə' doxenən' na' notoch no le'i len.

De'en gaquə cata'ən bazon baozə šo'o fin che yežlyon'

⁷ Na' gosə'ənabene' Jeso'osən' gwse'ene': —Maestr ɿdo batə'əquə gaquə de'e nga nao' nga? na' ɿnac gaquə gacbe'ito' cata' bazon baozə gaquə can' na'onə'?

⁸ Na' gože' lega'aque': —Le'e gon xbab nich notono əxoayag le'e par nich šejle nez yoblə. Benə' zan beŋə' goxoayag la'aque' yesə'əne': "Nadan' Cristən' na' bazon gaquə juisyən'." Pero le'e bito əgwzenagle xtižə'əga'aque'enə'. ⁹ Na' cata' yene'ele dižə' de que chac gwdilə o de que guaquə gwdilə, bito žeble, chedə' zgua'atec de'e quinga cheyalə' gaquə. Pero na' bitonə' žin žan' par šo'o fin che yežlyon'.

¹⁰ Nach gože' lega'aque': —Ze'e šo'o fin che yežlyon' yediłə yež contr yež na' nasyon contr nasyon. ¹¹ Na' leczə zan yež de'e zjəchi' doxenlə yežlyon' xo'ochgua, na' gaquə bgüin, na' cue'e yižgüe'. Na' yesə'əžebchgua benəčhən' cata' yesə'əle'ine' de'en gaquə le'e yoban'.

¹² Pero ze'e gaquə yoguə' de'e quinga cata' yesə'əzene' le'e, na' yoso'ochi' yoso'osaque'e le'e, na' so'one' le'e lao na' bxoz ca' na' yesə'ayixjwga'aque' le'e ližya. Na' yesə'əche'exaxje' le'e do lao rei na' lao goberñador par sa'ogüe' xya chele chedə' chonlilažə'əle nada'. ¹³ Na' lao chac de'e quinga, le'e güe'ech xtižə'anə'. ¹⁴ Pero na' bito gonle xbab nac yoži'ile xtižə'əga'aque'en cata' əžinle lao beŋə' gwnabia' ca' gan' sa'ogüe' xya chele. ¹⁵ Nada' gona' le'e xbab na' yelə' sin' par nich gaquə yoži'ile xtižə'əga'aque'enə' sin cui bi yesə'əne' na' bito gaquə so'one' par se'ejle' beŋə' yoblə de que babenle de'e mal. ¹⁶ Na' tant yesə'əgue'i beŋə' le'e xte xaxna'ale ca' na' beŋə' bišə'əle na'bišə'əljuežjle na' beŋə' migw chele ca' so'one' le'e lao na' beŋə' contr chele ca' na' əso'ote' balle. ¹⁷ Na' casi yoguə' benəčhən' yesə'əgue'ine' le'e chedə' chonlilažə'əle nada'. ¹⁸ Na' le'e gon xbab de que chapə chye Diozən' le'e. Na' bito güe'latjə cuiayi'ile. ¹⁹ Na' gone' yelə' mban zejlicane chelen' šə sole co'o gwchejlažə'əle len yoguə'əlol de'en so'onene' le'e.

²⁰ Na' cata' le'ile soldad zan zjənyechj zjəmbi'e Jerosalennə', na' ənezele de que bazon cuiayi'in. ²¹ Na'a ža, le'e nitə'əle distrit che Jodean' cheyalə' yexonjle cata'ən bachac ca' na' žja'acle do ya'ada'ote. Na' le'e nitə'əle lao' syodan' yesa'acdole, na' le'e nitə'əle

fuerlə syodan' bito gonle xbab yevo'ole. ²² Cana' gwnežjo Diozən' castigw che benə' ca' ža' syodan' por ni che xtolə'əga'aque'enə' par nich gaquə can' nyojən le'e Xtižə' Diozən'. ²³ Na' ca tyempən' lechguale zdebə gaquə len no'ol ca' zjənoa' bdao' na' no'ol ca' chəsə'əguažə' bidao'. Lechguale chi' saquə' benə' ca' ža' doxenlə Jodean', cheda' Diozən' əža'achgüe' lega'aque'. ²⁴ Soldad ca' so'ote' baləga'aque' len spad, na' yebale' yesə'əche'exaxj soldad ca' nasyon ca' de'en zjəchi' doxenlə yežlyon'. Na' benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael yosyo'očinje' yo'o ca' de'en ža' Jerosalennə' na' yoso'olej yosə'əšošje'en. Pero na' babžia Diozən' bia' əžin ža' catə' benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael bitoch yesə'əñabi'e nasyon Izraelən'.

Yidə Jesocristən' de'e yoblə

²⁵ Ca naquə bgüiž, bio' na' beljw ca', gaquə de'e yebanecho len lega'aquən. Na' benə' ža' yežlyon' sa'aquene' tolə na' sa'acžejlažə'e tant sšag gon nisda'onə' de'en gwlis be'enə' len. ²⁶ Na' benə' ža' yežlyo nga sa'ate' šlat tant yesə'əžebe' de'en gaquə, cheda' Diozən' əgwsı'inse' yoguə' de'e ca' chle'icho le'e yoban'. ²⁷ Na' cana'ach benə' ža' yežlyon' yesə'əle'ine' nada' yida' de'e yoblə to lo'o bejw, nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəčh. Yida' len yelə' guac xen ćhia'anə' par nich gwlo'a de que naca' le'ezelaogüe benə' blao. ²⁸ Na' catə' solao gaquə de'e quinga, le'e gondiplažə' na' le'e yebəi, cheda' bazon əžin ža' catə' yida' de'e yoblə par yosla' le'e lao yoguə' de'e mal.

²⁹ Na' Jeso'osən' be'elene' lega'aque' to jempl na' gože' lega'aque': —Le'e ggüiač can' chon yag yixgüion' o bitə'ətezə yag yoblə. ³⁰ Cata' chle'ile bachebia xlague'e nach ńezele de que bəch zon yela' yejon'. ³¹ Na' leczə ca' catə' le'ile gaquə de'e quinga bagwnia' ze'e gaquən', cana'ach ənezele de que bazon əgwloe' Diozən' yelə' gwnabia' che'enə'.

³² De'e li achnia' le'e, bitonə' gat le'e nita'əle tyemp nga catə' solao gaquə yoguə'əlol de'e ca'. ³³ Ca naquə de'e ca' chle'icho le'e yoban' na' yežlyon' yesə'əde chei, pero ca naquə xtiža'anə' caguə de'e te cui gaquə can' nannə'.

³⁴ Na' le'e gon xbab par nich cui gacle benə' lia na' benə' güe'e zo na' par nich cui sole yelal yežejele. Nchol yichjla'aždao' benə' ca' zjənaque' benə' lia na' benə' güe'e zo na' benə' ca' chesya'əlal chesyə'əžeje. Bito ńite'e probnid catə'ən selə' Diozən' castigw chega'aque'. ³⁵ Na' leczə yoguə' benə' yeziqə'əchlə ža' yežlyon' benə' cuinə' so'onlilažə' nada' bito ńite'e probnid. ³⁶ Pero le'e ža, lesò probnid dote tyemp, le'e gon orasyon par nich catə' gaquə de'e quinga Diozən' gaquəlene' le'e par nich cui bi gaquele na' par nich yedəsole len nada', nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəčh.

³⁷ Na' yoguə' ža gwzo Jeso'osən' bsesd blo'ine' benə' ža' lo'o yo'odao' əblaonə'. Nach yoguə' že' beyeje' lao ya'a de'en nzi' ya'a Olibos. ³⁸ Na' yoguə' zil tempran besə'əžin benə' zan par boso'ozeneque' che' lao bsesd blo'ine' lega'aque' lo'o yo'odao' əblaonə'.

22

Boso'oxi'e can' so'one' yesə'əzene' Jeso'osən'

¹ Na' goquən' bazon baozə lni pascon' de'en chalə' Jerosalennə' catə'ən chsa'ogüe' yetxtil de'en cui bi xne'i nichixa. ² Na' b̄xoz əblao ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' besya'əyilje' naclə so'one' par ədolə' Jeso'osən' sin cui no gacbe'i na' əso'ote'ene'. Gwso'one' ca' cheda' besə'əžebe' šə bi so'one benə' lega'aque'.

³ Nach gwyo'o gwyaz Satanəsən' yichjla'aždao' Jod Iscariotən' ben' naquə cuent len apostol ca' ſižin. ⁴ Gwyeje' lao b̄xoz əblao ca' na' lao benə' ca' zjənaque' gwnabia' che xa'ag yo'odaon' na' bosa'əxi'e naclə so'one' par gone' Jeso'osən' lao na'aga'aque'.

⁵ Na' lechguale besya'əbeine', na' gwso'one' lyebe yosə'ənežjue'ene' mech. ⁶ Na' Jodən' gwxeňlažə'e len lega'aque' na' gwzolao gwche'enaogüe' batə'əquən' so latjə gone' Jeso'osən' lao na'aga'aquen' catə' cui ža' benə' zan len le'.

Gwsa'ogüe' xše' na' Jeso'osən' blo'ine' lega'aque' can' so'one' par žjesya'əzalažə'e ca de'en gate'

⁷ Na' bžin žan' catə'an chsa'ogüe' yetxtil de'en cui bi xne'i nčhixən. Na' ža na'anə' naquən žan' cata' chso'ote' xilə' dao' par chjəsyə'əzalaže'e can' bosla Diozən' de'e xaxta'oga'aque'enə' lao na' beñə' Egipio ca'. ⁸ Nach Jeso'osən' gwleje' Bedən' len Juanñə' na' gože' lega'aque': —Le'e žja'ac na' le'e žje'esi'ini'a de'en gaocho lao lñi pascon'.

⁹ Nach gwse'ene': —¿Gan' che'endo' žje'eni'aton'?

¹⁰ Nach gože' lega'aque': —Cata' bagwyo'ole syodan' na' yežagle to beñə' byo ben' noa' che'e nis ya'a yene'. Le'e žjənaotelene' na' šo'ole len le' lo'o yo'onə'. ¹¹ Na' ye'ele xan yo'onə': "Maestrən' ne' gonšgo' to cuart gan' güe'eni'ato' de'en gaolento'one' xše' lñi pascon' neto' disipl che'." ¹² Nach əgwlo'ine' le'e to cuart xen de'en zo žcuia la'alə, na' lo'o cuartən' zo to mes na' bichlə de'e chyažjecho. Lo'o cuart na'anə' əgwsı'ini'ale de'en gaocho lao lñi pascon'.

¹³ Nach gwsa'aque', na' yoguə'əlol cayaŋə'ənə' gože' lega'aque'enə' goquə. Nach bosə'əsi'ini'le de'en gwsa'ogüe' lñi pascon'.

¹⁴ Na' catə' bžin or, gwchi'e cho'a mesən' len disipl che' ca'. ¹⁵ Nach gože' lega'aque': —Lechguale gwzelaža'a gaogua' yelə' guao che lñi pascon' nga len le'e antslə ze'e chi' saca'a par gata'. ¹⁶ Chnia' le'e, zelao ɳa'a gaogua'an. Xte catə'əch babloe' Diozən' yelə' gwnabia' che'enə', cana'ach gaogua'an de'e yoblə.

¹⁷ Na' gwxi'e basən', be'e yelə' choxcwlen che Diozən' nach gwne': —Le'e si'in na' le'e ye'ej yoguə'əle latə' güejə de'en yožə lo'o bas nga. ¹⁸ Chnia' le'e zelao ɳa'a che'eja' bino che oban' nga. Xte cata'əch babloe' Diozən' yelə' gwnabia' che'enə', cana'ach ye'eja'an de'e yoblə.

¹⁹ Nach gwxi'e yetxtilan' na' be'e yelə' choxcwlen che Diozən' na' bzoxje'en na' bnežjue'en lega'aque'. Na' gože' lega'aque': —De'e ngan' cuerپ chia' de'en chsanlaža'a por ni che le'e. Quinga gonle par žjəyezalažə'ele bi zejen par le'e ca de'en so'ote' nada'.

²⁰ Na' leczə bexə'e basən' cata' babeyož gwsa'ogüe' xšen' na' gože' lega'aque': —De'en yožə lo'o bas nga zejen de'e cobə de'en non Diozən' lyebə gone' par gaquəlene' le'e. Na' solao gone' can' none' lyebən' chedə' so'ote' nada' na' laljə xchenə'anə' por ni chele.

²¹ Na' de'e li ben' gone' nada' lao na' beñə' ca' so'ot nada' chaolene' nada' txen nga. ²² Banaquəczən chia' gata', nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beñəch, pero jprobchguazə be'enə' gon nada' lao na' beñə' ca'!

²³ Nach disipl ca' gosə'əzolaogüe' gosə'ənabene' ljuežjga'aque' noe' entr lega'aquen' gon de'e malən' nac ca'.

Gwsa'acyožə' entr lega'acze' noen' naquəch blao

²⁴ Na' leczə gosə'əzolaogüe' gwsa'acyožə' entr lega'acze' noen' naquəch beñə' blao.

²⁵ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Nitə' rei che to to nasyon ca' na' chəsə'ənabi'le beñə' nitə' xni'aga'aque'. Na' beñə' gwnabia' ca' chse'enene' əsoe' beñə' dižə' chega'aque' de que žjənaque' beñə' güenchgua. ²⁶ Pero caguə can'. Šə no le'e nacle beñə' blaoch, bito cheyalə' yene'ele əso'elao' beñə' le'e. Na' Šə no le'e nacle beñə' chgūia chye beñə' chso'elao' Diozən', cheyalə' sole par gaquəlen ljuežjle. ²⁷ Le'e gon xbab non' naquəch beñə' blao, jəbe'enə' chi' cho'a mesən', o Šə xmosə' ben' chon mendadən? Clarczən' naquən de que ben' chi' cho'a mesən' naquəche' blao. Ca naquə nada' zoa' par gaquəlena' le'e la'anə'əczə naca' Xanle.

²⁸ Le'e bito chbejyichjle nada' lao yoguə'əlol de'en chyi' chzaca'a. ²⁹ Na' ca naquə Xa'anə' bano'e chia' par nich ɳabi'a, leczə nada' bano'a chele par nich ɳabi'ale. ³⁰ Na' gona' par nich ye'ej gaole txen len nada' catə' yežinle gan' ɳabia'a. Na' leczə gona' par nich le'e əggüia əgwyele family ca' ſižin, beñə' ca' žjənaqua xi'in dia che de'e Izraelən'.

Jeso'osən' gwne' de que Bedən' cui chebe' Šə nombi'ene'

³¹ Nach Jeso'osən' gože' Simon Bedən': —Ben xbab chio', bagwnab Satanasən' gaco' lao ne'in par nich gonən le' prueb Šə güejyichjо' cuich gonlilažo'o nada'. Na' de'en gonən len le' gwxaquə'əleben ca de'en chon to beñə' cata' chdie' trigon' rner par chega'an

de'e güen. ³² Pero na' nada' babena' orasyon par le' par nich ca' bito cuejyichjo' can' chonlilažo'o nada'. Na' catə' babedinjdo' xtolo'onə', btiplaza' benə' bišo'o quinga.

³³ Nach Bedən' gože'ene': —Xana', bagwchoglaža'a sa'lena' le' caguə ližya na'azə sino xte gatlencza' le'.

³⁴ Na' Jeso'osən' gože'ene': —Bed, echnia' le' bito cuež lecon' neže' antslə ze'e gaquə šon las cui chchebo' de que nombi'o nada'.

Jeso'osən' gože' disipl che' ca' de que bazon yoso'ochi' yoso'osaquə' benə' lega'aque'

³⁵ Na' gože' disipl che' ca': —¿Ede de'e byažjele catə' bselə'a le'e jətixjue'ile xtiža'anə'? Bselə'a le'e sin cui bi'ale mech na' nic bsod, na' nic bi'ale xelle.

Nach gwse'ene': —Bitobi byažjato'.

³⁶ Na' gože' lega'aque': —Pero na'a ža šə naple mech cheyalə' gua'alen, na' leczə ca' gua'ale bsod. Na' šə bito bi spad chelenə' de, le'e gotə' xadon̄ chelen' par si'ilen. ³⁷ Echnia' le'e gonle ca' chedə' gaqua chia' can' nyojczən le'e Xtižə' Diozən', nan: "So'onene' le' can' chso'one' len benə' chon de'e mal." Na' bacheyož chac yogua'elol de'en nyojən chia'.

³⁸ Na' gwse'ene': —Xanto', bgüiač nga no'ato' chopə spad.

Nach gože' lega'aque': —Guaquəczən.

Jeso'osən' bene' orasyon lo'o güert de'en nzi' Getsemani

³⁹ Nach bechoje' yo'onə' na' ca naquə costombr che' beyeje' ya'a de'en nzi' Olibos nach disipl che' ca' jəsa'ənaogüe'ene'. ⁴⁰ Na' catə' besyə'əžine' latjən' gože' lega'aque': —Le'e gon orasyonnə' nich cui co'o gwxiye'enə' le'e nez mal.

⁴¹ Na' gwle'e lega'aque' zitə' ca gan' zelao əžin to yej de'e gwzalə' to benə', na' bzo xibe' na' bene' orasyonnə'. ⁴² Gwne': —Xa, benšga par nich cui chi' saca'a šə can' chazlažo'o, pero bito che'enda' de'e nia' nada' gaquə, sino gaquə can' ənəao le'.

⁴³ Na' to angl benə' za' yoban' blo'elaogüe' le' na' be'e le' fuers balor. ⁴⁴ Na' žlac lechguale chžaglaogüe' len yichjla'azdaogüe'enə' gwzolao chžaglaoche' chone' orasyonnə' xte beyacloj'e na' nis yes che'enə' beyaquən ca tlabə güejə chen de'en naquə chelson̄ besə'ayinjten lao yon'.

⁴⁵ Na' bezeche' na' catə' bežine' gan' nitə' disipl che ca' jəyedi'le' lega'aque' chəsə'ətasse' tant nite'e trist. ⁴⁶ Na' gože' lega'aque': —¿Bixčhen' chtasle? Le'e chas, le'e gon orasyon nich cui co'o gwxiye'en le'e nez mal.

Jodən' bdie' Jeso'osən' lao na' soldad ca'

⁴⁷ Na' ca necho'ete Jeso'osən' dižə'ənə' catə' bžin ben' le Jod, ben' naquə cuent lao disipl ca' ſižin, na' nche'e benə' zar. Na' bgüigüe' gan' zo Jeso'osən' na' gwdaogüe'ene' bxiđən', pero caguə do laže'en bene' ca'. ⁴⁸ Nach gož Jeso'osən' le': —Jod, əlen to bxiđ gono' nada' lao na' benə' quinga, nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' benəch.

⁴⁹ Na' catə' besə'əle'i disipl che Jeso'osən' can' gaquə che'enə' gwse'ene': —Xanto', əgwyinto' benə' quinga spad cheto'ona'?

⁵⁰ Na' toe' gwđinen' mos che benə' gwnabia' che bxoz ca', na' gwchogtechgüe' nague' lichan'. ⁵¹ Pero Jeso'osən' gože'ene': —Ljoye'enə'.

Nach gwđane' nag mosən' na' beyone' le'. ⁵² Jeso'osən' gože' bxoz əblao ca' na' benə' gwnabia' che xa'ag yo'odaonə', na' benə' golə benə' blao ca', benə' ca' zja'ac zjəsə'əxene'ene', gože' lega'aque': —¿Eca to benə' bguannə' chsaquə'əlebele nda' za'acle len spad len yag zedexenle nada'? ⁵³ Yuguə' ža gwchi'a len le'e lo'o yo'odao' əblaonə' na' bito gwxeňle nada'. Pero na'a babžin or par gonele nada' con can' chene'ele, na' babžin or gaquə can' chene'e gwxiye'enə' de'en chnabia' benə' ca' chsa'aš lo'o de'e žcholən'.

Bedən' bito gwčhebe' šə nombi'e Jeso'osən'

⁵⁴ Nach gosə'əzene' Jeso'osən' na' gosə'əche'ene' liž ben' naquəch bxoz əblao che nasyon Izraelən'. Nach Bedən' zjənaogüe' Jeso'osən' zitə' zitə'ələ. ⁵⁵ Na' boso'oxene' yi' chyo'o che bxoz əblaonə' na' gosə'əbi'e cho'a yi'ina', na' gwche' Bedən' len lega'aque'.

⁵⁶ Na' to no'olə criad ble'ine' le' chi'e cho'a yi'inə', na' bgüie' le' na' gwne': —Leczə len benga naque' txen len Jeso'osən'.

⁵⁷ Pero Bedən' bito gwçhebe' šə nombi'e Jeso'osən', na' gwne': —No'olə, bito nombi'anə'.

⁵⁸ Na' chacczə šlož yeto benə' ble'ine' Bedən' na' gože'ene': —Lenczon' naco' txen benə' ca'.

Nach Bedən' gože'ene': —Benə', bito lena' lega'aque'.

⁵⁹ Gwde to or yetoe' gwne': —De'e liczə naquə benga txen len Jeso'osən', chedə' naque' benə' Galilea.

⁶⁰ Na' Bedən' gože'ene': —Benə', bito nezda' bi dižə'ən cho'o.

Na' lao necho'ete Bedən' dižə'ən ca' le'e gwchežte to lecw. ⁶¹ Na' Xanchon' gwyechje' bgüie' Bedən', na' jəsa'alažə' Bedən' dižə' de'en gož Xanchon' le' catə'ən gwne': "Bito cuežlecon' neže' antslə ze'e gaquə šon las cui chebo' de que nombi'o nada'." ⁶² Na' Bedən' bechoje' gan' ža' benə' ca' na' gwchežyašə'əchgue'. Na' de'e juisy de'e goquene'.

Gosə'əzi'ichiže'e Jeso'osən'

⁶³ Na' xa'ag yo'odao' ca' benə' ca' gwso'oxə' Jeso'osən' gwso'onene' borl na' gwso'ot gosə'ayine' le'. ⁶⁴ Na' boso'ochje' to lachə' lao Jeso'osən' na' gosə'ayine' le'. Na' gwse'ene': —Gwnəya'ašc ɿnon' chyin le'?

⁶⁵ Na' gwyanch dižə' de'en gosə'əne' contr le' gosə'əzi'ichiže'ene'.

Gosə'əčhe'e Jeso'osən' lao benə' golə benə' blao čhe ɿnasyon Izraelən'

⁶⁶ Na' catə' gwyen'i'na' benə' golə benə' blao čhe ɿnasyon Izraelən' na' bxoz əblao ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' besya'əžague' na' gwso'one' mendad par gwyej Jeso'osən' laoga'aque'enə' gan' chəsə'ənabi'enə'. Nach gwse'ene': —Gwnašc neto' šə len' naco' ben' gwlej Diozən' par gaquəleno' ɿnasyon chechon'.

Nach gože' lega'aque': ⁶⁷ —Žalə' ɿnia' de que naca' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəleno' ɿnasyon chechon' bito šejle'ele ɿchia'. ⁶⁸ Na' žalə' bi ɿabdə' le'e nic yoži'ile xtiža'anə'. ⁶⁹ Nadan' naca' ben' bsele' Diozən' golja' benəčh, na' dezd ɿna'a cui'a cuit Diozən' par nich ɿnabi'a txen len le', Dioz ben' chnabia' doxenlə.

⁷⁰ Nach yogue'e gwse'ene': —ɿElen' naco' Xi'in Diozən'?

Na' gože' lega'aque': —Le can' nale nan' naca'.

⁷¹ Nach gosə'əne': —ɿNochxa testigw chyažjecho? Chio'on babenecho ɿna'a chžia chnite'e Diozən' de'en ne' ca'.

23

Bosə'əcuiše' Jeso'osən' lao Pilatən'

¹ Na' yogua'əłol benə' zan ca' gosə'əzeche' nach gosə'əčhe'ene' lao Pilatən'. ² Na' gwzolao bosə'əcuiše' Jeso'osən' gosə'əne': —Bagwchoglaoto' čhe benga de que cheyalə' gate' ca de'en chta chnə' ɿnasyon Izraelən'. Na' leczə chžone' ɿchixjwto' impuest de'en chnab Rei Sesarən'. Nach leczə ne' de que le' naque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' ɿnasyon čheto'ona' na' naque' to rei.

³ Nach Pilatən' gože'ene': —ɿElen' naco' rei čhe benə' Izrael ca'?

Nach Jeso'osən' gože'ene': —Le can' nao' nan' naca'.

⁴ Nach Pilatən' gože' bxoz ca' na' benə' zan ca' nžag laogüe'enə': —Bitobi chla'alaon šə bi dolə' napə benga.

⁵ Pero na' gosə'əneche' gosə'əne': —Chta chnə' yogua'əłol benə' ža' Jodea nga len de'en chsed chlo'ine'. Gwzolao bsesd blo'ine' Galilean' pero lenczə nga bachsed chlo'ine' ɿna'a.

Pilatən' bsele'e Jeso'osən' lao Erodən'

⁶ Catə' bene Pilatən' can' gosə'əne', gwnabe' šə Jeso'osən' naque' benə' Galilea. ⁷ Na' catə' gocbe'ine' de que Jeso'osən' ze'e Galilean' gan' chnabia' gobernədor Erodən', na'

bsele'ene' lao Erodən', la' ca or na' zo Erodən' Jerosalennə'. ⁸ Catə' Erodən' ble'ine' le' bebeine' chedə' bagoc ssa chene'ene' le'ine'ene'. Babenene' xtižə' Jeso'osən' na' gwzoe' lez le'ine' to de'e zaqua' yebanene'. ⁹ Nach de'e zan gwñabene' Jeso'osən', pero ni to dižə' che'enə' cui boži'i Jeso'osən'. ¹⁰ Bxoz əblao ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' gosə'əzeche' galə'əzə na' bosə'əcuiše'ene' len zan dižə'. ¹¹ Na' Erodən' len soldad che' ca' gwzolao gosə'əzi'ichiže'ene' na' gwso'onene' borl. Nach catə' beyož bosə'əguacue'ene' to lachə' xoche juisy, bosə'əsele'ene' lao Pilatən'. ¹² Na' dezd že na' gwsa'ac Erodən' len Pilatən' migw, chedə' antslə besə'əgue'i ljuežiga'aque'.

Gosə'əchoglaogüe'en gat Jeso'osən'

¹³ Nach Pilatən' betobe' bxoz əblao ca' na' benə' gwnabia' ca' nach len benə' ža' gan' chso'one' yelə' jostisən'. ¹⁴ Na' gože' lega'aque': —Le'e bedəgwa'ale benga laogua' nga, na' gwnale che' de que chta chne' benə' Izraelən'. Nada'bach gwñabyožəda'ane' laole nga, na' ca xyan' de'en chaole che', ni to de'e xinj cui chželda' šə bin' none'. ¹⁵ Na' leczə ca' Erodən' bitobi xtole'e bželene', na' bossele'ene' laoto' nga. Na' naquən clar bitobi ben benga de'e cheyalə' gate'. ¹⁶ Na' na'a con gona' mendad yesə'əyine'ene' na' əgwsana'ane'.

¹⁷ Gwne' ca' chedə' gotə' to costombr chega'aque' de que əgwsane' to benə' pres lao yoguə' lni pascon'. ¹⁸ Na' yoguə' benə' ca' ža' na' gwso'osye'e, tozə ca gosə'əne': —¡Echojtega benga gate', na' əgwsano' Barrabasən'!

¹⁹ Na' ca naquə Barrabasən' gosə'əyixjue'ene' ližya chedə' le' bxie' gwđilə lao syodan' na' goque' to benə' güet benə'. ²⁰ Na' Pilatən' de'e yoblə gwñabene' lega'aque' šə əgwsane' Jeso'osən'. ²¹ Pero gwso'osye'e gosə'əne': —¡Bde'e le'e yag corozən'! ¡Bde'e le'e yag corozən'!

²² Na' de'e əgwyoŋ lase gož Pilatən' lega'aque': —¿Bi de'e mal bene'ene'? Ni to de'e xinj cui cheželda' šə bin' none'. Na' con gona' mendad yesə'əyine'ene' nach əgwsana'ane'.

²³ Pero con gwso'osye'e yelatə' zižjoch gosə'əñabe' par əgwde'ene' le'e yag corozən'. Na' Pilatən' gwzolaogüe' bzenague' chega'aque'. ²⁴ Na' gwchoglaogüe'en de que gaquə can' gosə'əñabene' le'. ²⁵ Na' bsane' Barrabasən' ben' zjənyixjue' ližyan' ben' gosə'əñabe' əgwsane' la'añə'əczə Barrabasən' goque' ben' bxie' gwđilən' na' benə' güet benə'. Na' Pilatən' bene' Jeso'osən' lao na'aga'aque'ene' par so'one' len le' can' chse'enene'.

Boso'ode'e Jeso'osən' le'e yag corozən'

²⁶ Na' lao zjənche'ene' fuerlə syodan' besyə'əžague' to benə' Sirene le' Simon, ze'e zeze'e fuerlə syodan'. La fuers bosə'əde'e yag coroz che Jeso'osən' cože'ene' na' gwnaogüe' Jeso'osən'.

²⁷ Na' benə' zan zjəsə'ənao le' na' zjəlen zan no'olə. Na' no'ol ca' gwzolao gwso'osye'e gosə'əbežə' che'. ²⁸ Pero na' Jeso'osən' gwyechje' na' gože' lega'aque': —No'olə lao' syoda Jerosalen, bito cuežle chia', yejni'a lecuež chele na' che xi'inle. ²⁹ Na' de'e li gwžin ža catə' yesə'əne': "Mbalaz nitə' no'olə güiž no'olə cui no gwzan na' cui no bi'i che' zo par əgguaž'e." ³⁰ Ca na' yesə'əñablaž'e yesə'əbižə ya'a ca' par əchenən lega'aque', yesə'əñablaž'e əca'a bdinj gotən lega'aque'. ³¹ Šə so'ot benə' nada' len cui bi xtolə'a de, ¡naquəchxe so'one' len le'e nacle benə' güen de'e malən'!

³² Na' leczə gosə'əche'e əchopə benə' güen de'e malən' par boso'ode'e lega'aque' le'e yag corozən' can' gwso'one' len Jeso'osən'. ³³ Na' catə' besə'əžine' latjə ganə' nzi' "Yichj Benə' Guat", boso'ode'e Jeso'osən' le'e yag corozən', na' leczə boso'ode'e benə' mal ca' əchopə le'e yag corozən' len le'. Toe' gwda' cuit Jeso'osən' licha na' yetoe' cuite' yegla. ³⁴ Na' Jeso'osən' gwne': —Xa, bezi'ixen che yoguə' benə' quinga chəsə'əgue'i nada', la' caguə zjəñezene' bin' chso'one'ene'.

Na' gwso'one' xala'ane'ene' rif par bosyo'ole'en. ³⁵ Na' benə' zan gosə'əzeche' na' besyə'əyate'ene'. Na' benə' gwnabia' chega'aque' ca' gwso'onene' borl, chəsə'əne':

—Yeziquə'əchlə beñə' bosle'. Šə de'e li naque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon', ¿bixchen' cui chosla cuine'?

³⁶ Nach soldad ca' leczə gwso'onene' borl gosə'əbigue'e galə'əzə gan' zo yag corozən' na' boso'onežue'ene' binagr. ³⁷ Nach gwse'ene': —Šə len' naco' Rei ćhe beñə' Izraelən', bosla cuino'.

³⁸ Na' yichj yag coroz ćhe'enə' gwzo to de'en nyojən ca de'en bcuiš le', na' nan: "Bengan' Rei ćhe beñə' Izrael ca'." Na' byojən dižə' griego, dižə' latin na' dižə' ebreo.

³⁹ To beñə' mal ben' da' le'e yag corozən' cuit Jeso'osən' leczə gwzi'ichiže'ene', gože'ene': —Šə len' naco' ben' gwlej Diozən' par gaquəleno' nasyon chechon', bosla cuino' na' leczə bosla neto'.

⁴⁰ Pero na' ben' yeto gwdiłe' le' gože'ene': —¿Ebito chžebo' Diozən'? len badacho le'e yag corozən' par gatcho. ⁴¹ Na' de'en gatcho naquən licha, chedə' na'a chzi'icho castigw ćhe xtolə'əchon' laogüe naccho beñə' güen de'e malən'. Pero benga bitobi dolə' nape'.

⁴² Nach gože' Jeso'osən': —Jeso'os, žjəsa'alažə'əšgo' nada' catə' əžin že ńabi'o.

⁴³ Na' gož Jeso'osən' le': —De'e li əchnia' le', ńeža soczo' len nada' gan' zo Diozən'.

Can' goquə catə'ən got Jeso'osən'

⁴⁴ Na' catə' bžin do gobiž goc žčhol doxen lao yežlyon' xte do cheda šonə. ⁴⁵ Bito bse'eni' bgüižən'. Na' ca naquə lachə'ən de'en ze lo'o yo'odao' əblaonə' gwchezə gwchołen xte goquən ćoplə. ⁴⁶ Nach Jeso'osən' bisye'e gwne': —Xa, chon cuina' lao na'o. Bezi' spirit ćhi'anə'.

Na' beyož gwne' ca' gote'.

⁴⁷ Na' catə' ble'i capitán ćhe soldad ca' de'e quinga, be'elaogüe'e Diozən' na' gwne': —De'e liczə benga naque' beñə' zda licha.

⁴⁸ Na' beñə' zan besə'əžag par besə'əle'ine' can' chac. Na' yoguə'əłole' catə' babesə'əle'ine'en jəya'aque' gosə'əbažə' lcho'oga'aque'enə'. ⁴⁹ Na' yoguə' beñə' ca' gwso'ombia' Jeso'osən' na' zjəlen no'olə ca' jəsə'ənao le' catə'ən beze'e Galilean' gosə'əzeche' zitə'ələ besə'əle'ine' de'e ca' goquən'.

Bosə'əcuaše'e Jeso'osən'

⁵⁰ Na' zo to beñə' lao' syoda Arimatea gan' mbane Jodean' na' le' Jwse. Naque' txen len beñə' ca' chesə'ənabia' lao beñə' Izrael ca'. Jwsen' naque' to beñə' güen, beñə' zda licha. ⁵¹ Gwzoe' lez əžin že selə' Diozən' beñə' ńabi'e nasyon Izraelən'. Bito bene' txen len beñə' ca' catə'ən gosə'əchoglaogüe'en so'ote' Jeso'osən'. ⁵² Be'ena' gwyjeje' lao Pilatən' na' gwñabe' cuerپ ćhe Jeso'osən'. ⁵³ Na' beletje'ene' le'e yag corozən' na' blaže'ene' to lachə' na' gwlo'ene' to lo'o bloj ba. Na' naquən to ba cobə ga cuicza no no ńe'e šo'o. ⁵⁴ Na' goc de'e quinga žan' catə'ən chso'eni'e ćhe lnı pascon', na' babžin or par so'omba'ane' že dezcanzən'.

⁵⁵ Na' no'ol ca' za'ac len Jeso'osən' Galilean' jəsə'ənaogüe' Jwsen' par besə'əle'ine' ba ćhe Jeso'osən' na' can' gwxoā cuerپ ćhe'ena'. ⁵⁶ Nach besa'aque' na' jəsyə'əyenšaogüe'e to de'en chla' zix de'en none' len mirra na' aloes. Na' že dezcanzən' gwso'one' dezcanz segon can' na lein'.

24

Jeso'osən' bebane' ladjo beñə' guat ca'

¹ Na' bal dmigw no'olə ca' ja'aque' cho'a bloj ban' de'e yoblə na' gwso'oxe'e de'e ca' bagwso'onšaogüe'e de'e chla' zix. ² Na' catə' besə'əžine'ənə' besə'əle'ine' bitoch bi yejən' da' cho'a ban'. ³ Na' gwso'e lo'o blojən' na' bito besyə'əzelene' cuerپ ćhe Xancho Jeso'osən'. ⁴ Lao chsa'aquene' tolə ćhe de'e quinga, besə'əle'ine' ćhopə beñə' zjəzecha cuitga'aque'enə' na' zjənyaze' lachə' de'e chactitchguá. ⁵⁻⁶ Na' no'ol ca' besə'əžebə' na' besə'əchequə' yichjga'aque'enə' besə'əgüiie' lao yolə. Nach gwse' beñə' ca' no'ol ca': —¿Bixchen' cheyljle Jeso'osən' nga gan' bgaše'e? Notoch no nla' nga. Babebane' ladjo beñə' guat ca' na' mbancze'. Ležjsa'alažə' can' gwne' catə' ńezole Galilean'. ⁷ Gwne' de

que le' naque' ben' bselə' Diozən' golje' benach na' cheyalə' gaque' lao na' benə' mal ca' na' so'ote' le' yoso'ode'ene' le'e yag corozən', na' yeyon ūa yebane' ladjo benə' guat ca'.

⁸ Na' no'ol ca' jəsyə'ezalaže'e de que gwne' ca'. ⁹ Na' besyə'esa'aque' cho'a ban' na' jəsyə'ədixjue'ine' apostol ca' šnej na' len yeziqə'əchlə benə' ca' nitə' txen len lega'aque' yoguə' de'e ca'. ¹⁰ Na' benə' ca' jəsyə'ədixjue'ine' apostol ca' zjənaque' benə' quinga: Maria benə' Magdala, na' Xguan, na' Maria xna' Jacob, na' len yebalə no'olə. ¹¹ Na' apostol ca' bito gwse'ejle'e che no'ol ca', gwsa'aquene' con chesə'ənazə'ene'.

¹² Pero na' Bedən' le'e gwzechadote' na' gwsa'adoe' bžine' cho'a ban' na' bcheque'e na' ble'ine' lachə' ca' zjəchi'in lao yon', na' beze'e bebanchgüeine' che de'e ca' ble'ine'.

Blo'elao Jeso'osən' əhopə disipl che' ca' lao zja'aque' Emaus

¹³ Na' leczə ūa dmigw na'anə' əhopə disiplən' ja'aque' yež de'e nzi' Emaus, do šnej kilometros zitə' par Jerosalennə'. ¹⁴ Na' boso'ošile' entr lega'aque' che yoguə' de'e ca' bagoquən'. ¹⁵ Na' nechso'one' xbab na' nechso'ete' dižə' che de'e ca' catə' Jeso'osən' bgüigue'e len lega'aque' na' gwza'alene' lega'aque' txen. ¹⁶ Pero bito gwsa'acbe'ine' noxan' zdalen lega'aque'. ¹⁷ Nach gože' lega'aque': —Bi dižə'ən cho'ele entr le'e lao ngo'ole nezən'? ;Bixchen' za'acchguale trist?

¹⁸ Na' toe' ben' le' Cleofas boži'e xtiže'en gože'ene': —Nacxa chactguan' bagwza'o Jerosalennə' na' cuinə' gacbe'ido' de'e ca' ze'e goc lao syodan'? ;Ede'en naco' benə' zitə' ūa?

¹⁹ Na' gože' lega'aque': —Bi goquən' nale ca'?

Nach gwse'ene': —De'en goc che Jeso'os benə' Nasaret. Goque' profet, na' Diozən' len benəchən' besyə'əbeine' le' can' blo'e yelə' guac che'enə' na' can' be'e dižə'ənə'.

²⁰ Pero na' bxoz əblao cheto' ca' len benə' gwnabia' cheto' ca' gwso'one'ene' lao na' benə' ca' na' gosə'əchoglaogüe'en che' de que cheyalə' gate', na' boso'ode'ene' le'e yag corozən'. ²¹ Bachac şonə ūa na'a goc de'e quinga. Na' len neto' gwzoto' lez de que Dioz nan' bsele'ene' par yebeje' nasyon cheto'onə' xni'a benə' zitə'. ²² Na' no'ol ca' zjənaquə txen len neto' bale' gwso'e dižə' de'en chebaneto'. Ja'aque' cho'a ban' be'i, ²³ na' bito besyə'əzelene' cuerp che'enə'. Cata' besyə'əla'aque' gosə'əne' de que besə'əle'idaogüe'ene' angl ca' benə' gwse'e lega'aque' de que babebane' ladjo benə' guat ca'. ²⁴ Na' leczə to əhopə benə' byo benə' ca' zjənaquə txen len neto' ja'aque' cho'a ban' na' besə'əle'ine' cayanə'ən gosə'əna no'ol ca' naquə, pero bito besə'əle'ine' Jeso'osən'.

²⁵ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —;Prob le'e! Cui chejni'ile na' cui chejle'ele yoguə' de'en boso'ozoj profet ca'. ²⁶ Benən byen Crist ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' benəchən' gwxaqua'əzi'e yoguə' de'e quinga bagoc, pero na' de'e yoblə yezi'e yelə' chnabia' che'enə' len yelə' bala'an che'enə'.

²⁷ Na' be'e dižə' len lega'aque' gwzolaoteque' len de'en bzoj de'e Moisezən' na' len de'en boso'ozoj profet ca' yela', nach bsd blo'ine' lega'aque' yoguə' de'en nyoj che'enə' le'e Xtižə' Diozən'.

²⁸ Na' besə'əžine' galə'əzə yežən' gan' zja'aque'. Na' Jeso'osən' bene' ca šejəche' delant.

²⁹ Pero benə' ca' gwso'one' byen yega'anə' len lega'aque', gwse'ene': —Yega'ančzo' len neto' chedə' bachexjw ūe'enə' na' bagwde or par šejəcho'.

Na' gwyo'e par yega'anlne' lega'aque'. ³⁰ Na' lao zjəchi'e cho'a mesən' txen, Jeso'osən' gwxi'e yetxtilan' na' be'e yelə' choxcwlen che Diozən', na' bzoxje'en na' bnežjue'en lega'aque'. ³¹ Cana'ach besyə'əyacbe'ine' de que le'enə', na' lao ne'e nite'e ca' benitlaogüe'. ³² Nach gwse'e ljuežjga'aque': —Lechguale bebei la'ažda'ochon' cata' be'elene' chio'o dižə' tnežən' na' cuaselol bsd blo'ine' chio'o can' nyojən che' le'e Xtižə' Diozən'.

³³ Na' lao or na'atezə le'e besyə'əsa'acte' jəya'aque' Jerosalennə', na' besyə'əžine' gan' zjəndopə zjənžag apostol ca' šnej len benə' ca' yela'. ³⁴ Na' benə' šnej ca' gwse'e benə' ca' ze'e besyə'əžin: —De'e liczə babeban Xanchon'. Bablo'elaogüe' Simonnə'.

³⁵ Nach benə' ca' əhopə gwse'e lega'aque' de'en goquə lao zjəngüe'e nezən', na' gwse'e lega'aque' de que besyə'əyacbe'ine' de que le'enə' lao bzoxje' yetxtilan' par sa'ogüe'en.

Jeso'osən' blo'elaogüe' disipl ɬhe' ca'

³⁶ Na' ca ɻe'e chso'ete' dižə' cata'əczla gwzecha Jeso'osən' gwcholga'aque'enə' nach gože' lega'aque': —Leso binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

³⁷ Pero na' lechguale besə'əžebe' na' besyə'əbanene' ɬchedə' gwsa'aquene' de que chesə'əle'ida'ogüe'ene' de'e benə' guat na'anə'. ³⁸ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Bixchen' chaquele tola? na' ¿bixchen' chonle xbabən' ca' lo'o yichjla'ažda'olen'?

³⁹ Le'e ggüiašč ɻi'a na'a quinga par nich ənezele de que nada'anə'. Le'e can nada' par nich ənezele. Žalə' naca' benə' guat bito naquə žit belə' ɬchia' ca de'e nga chle'ile nga.

⁴⁰ Nach lao gwne' ca', blo'ine' lega'aque' ɻi'a ne'e ca'. ⁴¹ Na' ca naquə bitonə' se'ejle'e tant chesyə'əbanene' na' tant chesyə'əbeine', Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Ede latə' de'e gaogua'?

⁴² Nach bosə'ənežjue'ene' latə' bel ya'a gaogüe', nach bosə'ənežjue'ene' to pedas chixa' bia ser de'en yožə ši'imb. ⁴³ Gwxi'en na' gwdaogüe'en laoga'aquen'. ⁴⁴ Nach gože' lega'aque': —Bagwni'a le'e cata'ən ɻezolena' le'e de que cheyalə' gaquə yoguə'ələl de'e ca' zjənyož ɬchia' le'e lei de'en bzoj de'e Moisezən', na' le'e libr de'en boso'ozoj de'e profet ca', na' leczə ca' le'e libr gan' žia Salmos ca'. Na' de'e ca' zjənyož ɬchia' bach goquən ɻa'a.

⁴⁵ Nach ben Jeso'osən' par nich gwse'ejni'ine' de'e ca' zjənyožən ɬhe' le'e Xtižə' Diozən'. ⁴⁶ Na' gože' lega'aque': —Benən byen goc can' nyojən de que nada' gata' na' yebana' ladjo benə' guat ca' yeyon̄ ža, nadan' naca' ben' gwlej Diozən' par gaquəlena' benəčhən'. ⁴⁷ Na' le'e cheyalə' güe'ele xtiža'anə' len benə' ža' yoguə' ɻasyon, na' so-laotecle güe'elen Jerosalennə'. Güe'ele xtiža'anə' de que cheyalə' yesyə'ədinje benəčhən' xtolə'əga'aque'enə' par nich Diozən' yezi'ixene' chega'aque'. ⁴⁸ Na' le'e nacle testigw na' güe'ele dižə' ɬhe de'e quinga bable'ile de'en bagoc ɬchia'. ⁴⁹ Na' leczə əselə'a Spirit ɬhe Xa' Diozən' yedəson len le'e can' bene' lyebə. Na' le'e yega'an̄ lao' syoda nga xte cata' Xa' Diozən' gone' le'e yelə' guac de'en za' yoban'.

Beyep Jeso'osən' yoban'

⁵⁰ Na' Jeso'osən' gwche'e lega'aque' ja'aque' gan' nzi' Betania, na' gwlis ne'e ca' gwñabene' Diozən' gone' par nich ɻite'e mbalaz. ⁵¹ Na' goquən' beyož gwñabe'en, Diozən' bezi' beque'ene' yobanə'. ⁵² Na' disipl ca' besyə'əga'anə' gwso'elaogüe'e Jeso'osən' yešlož dao' na' jəya'aque' Jerosalennə' chesyə'əbeine' xte juisy. ⁵³ Nach gwñitə'atezə gwñite'e lo'o yo'odao' əblaona' chso'elaogüe'e Diozən'.

De'e na'azən' chzoja' ɻa'a.

Dižə' Güen Dižə' Cobə De'en Bzoj San Juanñə'

Ben' naquə Xtižə' Diozən' golje' goque' benəch

¹ Catə' gwxe yežlyonə' bazoczə ben' naquə Dižə'ənə'. Zoe' len Diozən' na' ben' naquə Dižə'ənə' leczə naque' Dioz. ² Dezd nechte zoe' len Diozən'. ³ Na' Diozən' bene' par nich ben' naquə Dižə'ən bene' yoguə'əlol benəch, angl, bia chsa'aš, na' yeziqua'əchlə de'e zjəde. Bitobi bi de de'e gwxe de'e gwzil de'e cui ben le'. ⁴ Le' nse'e yelə' mban zejlicanə. Na' benə' ca' zjənape' yelə' mban zejlicanə, yo'o be'eni' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə'. ⁵ Na' ben' naquə Dižə'ənə' nse'e be'eni' par yichjla'ažda'benəchən'. Na' la'anə'əczə chacchua de'e malən' yežlyo nga gan' ble'enə', de'e malən' bito chgapa'ən be'eni' che'enə'.

⁶ Diozən' bsele'e to benə' le' Juan. ⁷ Bide' bedəye'e dižə' che ben' nsa' be'eni'inə' par nich yoguə'əlol benəchən' guaquə so'onlilaže'e ben' nsa' be'eni'inə' catə' se'enene' xtižə' Juanñə'. ⁸ Caguə Juan na'anə' nse'e be'eni'inə', sino bide' bedəye'e dižə' che ben' nsa' be'eni' par benəchən'. ⁹ Babžin ža bla' be'eni' che Diozən' yežlyo nga par šo'on lo'o yichjla'ažda'benəchən', na' chse'eni'in len notə'eteze'.

¹⁰ Ben' naquə Dižə'ənə' gwzoe' yežlyon'. Na' la'anə'əczə len' bene' yežlyon', benə' ca' ža' yežlyon' bito gwsa'acbe'ine' non' naque'. ¹¹ Golje' entr neto' naquəto' benə' nasyon che'enə', na' casi yoguə' neto' naquəto' benə' nasyon che' bito gwyejle'eto' che'. ¹² Con benə' chse'ejle'e che', benə' chso'onlilaže'ene', chone' par nich zjənaque' xi'in̄ Dioz. ¹³ Zjənaque' xi'in̄ caguə por ni che gwsa'alje' zjənaque' benə' belə' chen, na' caguə por ni che de'en gwzelažə' benə' byon' na' no'olə, na' caguə por ni che gone'e benə' byon' so xi'in̄. Dioz nan' bene' xi'in̄ lega'aque'.

¹⁴ Na' ben' naquə Dižə'ənə' golje' goque' benəch na' gwzoe' len neto'. Ble'ito'one' na' gocbe'ito' de que naque' le'ezelaogüe benə' zaque'e la' len' naque' Xi'in̄ tlišə' Xacho Diozən'. Lechguale nži'ilalaže'e benəchən' na' chzejni'ine' benəchən' yoguə'əlol dižə' li che Diozən'. ¹⁵ Juanñə' bzejni'ine' che' gwne': —Che be'ena'anə' babi'a dižə' gwnia' de que ben' ze'e achoj zaquə'ache' ca nada', chedə' bazoczə le'enə' antslə ze'e soa' nada'.

¹⁶ Na' Xi'in̄ Diozən' laogüe de'en lechguale nži'ilalaže'e chio'o, zotezə zoe' chaclenchgüe' yoguə' chio'o chonlilažə'achone'. ¹⁷ De'e Moisezən' bzejni'ine' de'e xaxtao' neto' benə' Izrael lei che Diozən', na' Jesocristən' bedəlo'e de que nži'ilalaže' Diozən' chio'o benəch na' chzejni'ine' chio'o yoguə'əlol dižə' li che Diozən'. ¹⁸ Ni to cui noña' le'i Diozən'. Xi'in̄ tlišə'ənə' ben' chaquene' chei babzejni'iczene' benəchən' can' naquə yichjla'ažda' Diozən'.

Juan ben' bčhoa benə' nis be'e dižə' che Jeso'osən'

¹⁹ Benə' blao che nasyon Izrael cheto'on ža' Jerosalennə' boso'osele'e balə bxoz lao ben' le Juan len yebalə benə' gwsa'alje' lao dia che de'e Lebi benə' zjəyo'o lao na'aga'aque' so'one' mendad lo'o yo'odao' əblao che neto' benə' Izrael. Boso'osele'e benə' ca' lao Juanñə' par nich gosə'ənezenē' non' naque'. ²⁰ Na' gože' lega'aque' clar: —Caguə nadan' Cristən' ben' naquən əselə' Diozən' par gaquəlene' nasyon che chio'o benə' Izraelən'.

²¹ Na' gwse'ene': —¿Noxa le' ža? ¿žəša len' Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'?

Na' gože' lega'aque': —Caguə nadan'anə'.

Nach gosə'əze'ene': —¿Eša len' ben' naquən yidə par güe'elene' neto' xtižə' Diozən'?

Na' boži'en gwne': —Bitoczə.

²² Nach gwse'ene': —¿Noxaczə le'? nich žjəyeyežto' benə' ca' boso'osele' neto'. ¿Bi natgo' che cuino'?

²³ Nach gože' lega'aque': —Nada' naca' ben' chne zižjo latjə dašən', ənia': “Le'eyoša' yichjla'ažda'olen' par nich əgwzenagle che Xanchon' catə'ən yide'enə'”, can' gwna de'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'.

²⁴ Na' benə' ca' ja'ac lao Juannə' boso'oselə' benə' fariseo ca' lega'aque'. ²⁵ Na' gwse'ene': —¿Bixchen' chcho' benə' nis šə cui naco' Cristən', na' šə cui naco' Liazən' na' šə ni ben' naquən yidə par güe'elene' neto' xtižə' Diozən'?

²⁶ Na' Juannə' boži'e xtižə'ega'aque'enə' gože': —Nada' chchoa' benə' nis, pero na' entr le'e zo to benə' cui nombi'ale. ²⁷ Be'enə' ze'e əchoje' na' zaquə'əche' ca nada' na' bito zaca'a par gaca' xmose'.

²⁸ Yuguə' de'e quinga goquən yež de'en nzi' Betabara. Na' yežən' chi'in yešla'alə yao Jordanən' gan' chchoa Juanən' benə' nis.

Jeso'osən' gwxaquə'əlebene' ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'aga'aque'enə'

²⁹ Beteyo ble'i Juanən' za' Jeso'osən' gan' zoe'enə' na' gože' neto' ža'ato'onə': —Le'e gfüiašc nga za' ben' bselə' Diozən' ben' gwxaqua'əlebe ca xilə' dao' bia ca' chotcho par chnitlao xtolə'əchon'. Le'enə' yeque'e xtolə' benəčhən' con benə' so'onlilažə' le'. ³⁰ Che bengan' bi'a dižə' catə'ən gwnia' de que ben' ze'e əchoj zaquə'əche' ca nada', chedə' bazoczə le'enə' antslə ze'e soa' nada'. ³¹ Bito gocbe'ida' nada' cate non' naque'. Pero na'a za'a chcho'a benə' nis par nich yeziqə'əchlə benə' Izrael sa'acbe'ine' non' naque'.

³² Na' Juannə' be'eche' dižə' che Jeso'osən' gwne': —Spirit che Diozən' de'en zo yoban' len Diozən' ble'ida' betjən ca to ngolbexə na' bzinən gwzon len Jeso'osən'. ³³ Bito gocbe'ida' nada' non' naque' žalə' que Diozən' ben' bselə' nada' par chchoa' benə' nis gwne' nada': “Le'ido' yetj Spirit chia'anə' gan' zo ben' gon ca so Spirit chia'anə' lo'o yichjla'azda'olen' na' nabi'an le'e. Na' catə' əzin Spirit chia'anə' gan' zo be'enə', son len le'.” ³⁴ Nada' bable'ida' goc can' gwne'enə' na' cho'a dižə' de que bengan' Xi'in̄ Diozən'.

Benə' ca' gosə'ənaogüe' Jeso'osən' de'e neche

³⁵ Ža beteyo zecha Juannə' len chopə neto' disipl che'. ³⁶ Na' ble'ine' gwde Jeso'osən', na' gože' neto': —Le'e gfüiašc na' zda ben' bselə' Diozən' ben' gwxaquə'əlebe ca xilə' dao' bia ca' chotcho par chnitlao xtolə'əchon'.

³⁷ Na' chopte neto' gože' ca' jenaoto' Jeso'osən'. ³⁸ Na' beyechj Jeso'osən' na' ble'ine' banaoto'one'. Na' gože' neto': —¿Bixchen' naole nada'?

Na' gožto'one': —Maestr, ¿ga zo'?

³⁹ Nach gože' neto': —Le'e šo'o na' le'ile.

Na' gwyejlento'one' na' ble'ito' gan' zoe'enə', na' bega'anlento'one' do yeto chop or, chedə' ca orən' banaquə ca do cheda tap.

⁴⁰ Nada' lena' Ndres benə' bišə' Simon Bedən' beneto' dižə' de'en be' Juannə' na' gwnaoto' Jeso'osən'. ⁴¹ Na' Ndresən' antslə ze'e gone' bichlə jayeni'e Simon biše'enə' na' gože'ene': —Babežaglaoto' Mesiasən'—, zeje dižə' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' ənasyon Izrael əcheton'.

⁴² Nach Ndresən' gwche'e Simon biše'enə' gan' zo Jeso'osən'. Na' lao chgfüia Jeso'osən' le' gože'ene': —Len' Simon xi'in̄ Jonas. Pero yesə'əsi' benə' le' Sefas—, zeje dižə' Bed.

Jeso'osən' gwleje' Lipən' na' Natanaelən' par əžja'aclene' le'

⁴³ Beteyo Jeso'osən' gwchoglaogüe'en yeyeje' Galilean', na' bežague' Lipən' na' gože'ene': —Yo'o len nada'.

⁴⁴ Lipən' naque' benə' Betsaida, laž Ndresən' na' laž Bedən'. ⁴⁵ Nach Lipən' bežague' Natanaelən' na' gože'ene': —Babežaglaoto' ben' bzoj Moisezən' xtižə' le'e libr ca' gan' leczə bzoje' lein', na' che leczə'en boso'ozoj benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'. Len' Jeso'osən' benə' Nasaret, xi'in̄ Jwsen'.

⁴⁶ Na' gož Natanaelən' le': —¿Bat benecho Nasaret na' əchoj benə' güen?

Na' gož Lipən' le': —Yo'o nich ənezdə'.

⁴⁷ Na' catə' Jeso'osən' ble'ine' bachžin Natanaelən' baozə, gwne' che': —Na' za' to benə' Izrael gwlaž checho ben' naquə benə' güen, na' ni latə'əza cui naque' benə' goxoayag.

⁴⁸ Na' gož Natanaelən' le': —¿Nac chac nombi'o nada'?

Na' Jeso'osən' gože'ene': —Antslə ze'e əne' Lipən' le', catə'an zechə'o xan yag yixgüionə', ble'ida' le'.

⁴⁹ Nach Natanaelən' gože'ene': —Maestr, len' naco' Xi'in̄ Dioz. Len' naco' Rei ben' chbezəto' yedənabia' neto' beñə' Izrael.

⁵⁰ Na' Jeso'osən' gože'ene': —¿Epor ni che de'en gwnia' de que ble'ida' le' xan yag yixgüion' chejli' o de que Diozən' gwleje' nada' par gaquəlena' ənasyon chechon' ūa? De'e zaquə'əche ca de'e nga ze'e za'ac.

⁵¹ Nach Jeso'osən' goze'e neto': —De'e li əchnia' le'e, le'ixejele yoban' gan' zo Diozən' na' angl che' ca' əse'ep se'etje' yežlyo nga gan' zoa', la' Dioz nan' bsele'e nada' golja' beñəch.

2

Gota' to yelə' gošagna' yež de'en nzi' Cana

¹ Gwde šonə ža nachgota' to yelə' gošagna' yež de'enə' nzi' Cana distrit che Galilea, na' gwyej xna' Jeso'osən'. ² Na' leczə gwsa'axe' Jeso'osən' len neto' disipl che' nich gwyejto' gan' chac yelə' gošagna'ana'. ³ Na' caguə goque binon' par əse'ej yoguə' beñə' ca' ūa'ana'. Nach xna' Jeso'osən' gože'ene': —Bito bi bino dech chega'aque'.

⁴ Na' gož Jeso'osən' le': —Nagüe, ¿bixchen' chi'o nada' ca'? Ze'e əzin or gaquəlena' beñə' quinga.

⁵ Na' xne'enə' gože' beñə' ca' chso'on mendadən': —Le'e gon bita'atezə de'e əne'.

⁶ Na' nitə' xop yej ga chož nis. Yej ca' zjənac ca' choso'ochin beñə' Izrael gwlaž cheto' ca' par chsa'a chəsə'ayib cuinga'aque' segon can' na lei cheto'ona'. Na' to to yej ca' chožən do xon' che'e o do ūi che'e nisən'. ⁷ Na' gož Jeso'osən' beñə' güen mendad ca': —Le'e yossha' yej ca' nisən'.

Na' gosə'əgue'en xte ca gosə'əža'an. ⁸ Nach goze'e lega'aque': —Le'e gašə' latə'an ən'a, na' le'e žjanežjon' be'en chgüe'ej chguaon'.

Nach gwsa'aše'en jəsə'ənežjue'en be'en chgüe'ej chguaon'. ⁹ Na' bnič be'en nisən' banaquən bino, pero bito gwnezene' ga gwza'annə', con beñə' ca' gwsa'asə' len na' zjəneze. Nach goxe' ben' chsagna'ana' ¹⁰ na' gože'ene': —Yoguə' beñə' chdie' zgua'atec bino šao', na' cata' beñə' ca' ūa'ana' bazjəne'eje' zilən', nach cho'e lega'aque' de'e corrient. Pero na' le' bzago'o bino šao' nga xte ən'a'ach.

¹¹ De'e nga ben Jeso'osən' Cana distrit che Galilean' goquən miłagr nech de'en bene' par blo'e de que nse'e yelə' guac che Diozən'. Na' neto' disipl che' benlilažə'əto'one'.

¹² Gwde na' gwyejto' Capernaum len le' na' len xne'enə' na' beñə' biše'e ca'. Na' jəsoto' na' to chropə šonə ža.

Jeso'osən' bebeje' beñə' ca' chso'on ya'a chyo'o yo'odao' əblaonə'

¹³ Na' bazon galə' lni pascw che neto' beñə' Izrael catə'an gwyejto' len Jeso'osən' Jerosalennə'. ¹⁴ Catə' bžinto' chyo'o yo'odao' əblao che neto' beñə' Izrael na' ūa' beñə' chəsyə'ayotə' go'oñ na' xilə' na' ngolbexə, na' len beñə' ca' zjəchi' choso'oše'e mech.

¹⁵ Nach Jeso'osən' bene' to sot de do na' bebeje' yoguə'ələləl beñə' ca' ūa' chyo'o che yo'odao' əblaonə' len xilə' ca', len go'oñ ca'. Na' beslase' xmech beñə' goša' mech ca', na' gwlo'oni'ane'e mes chega'aque' ca'. ¹⁶ Na' gože' beñə' ca' chso'otə' ngolbexən': —Le'e yebej yoguə'ələləl bia quinga nga. Cui gonle ya'a nga liž Xa'ana'.

¹⁷ Nach jəyeza'alažə' neto' disipl che' can' nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan: "De'e tant chi' yichja' che ližo'ona' xte cheyožlaža'a."

¹⁸ Na' beñə' ca' zjənaquə beñə' blao che ənasyon Izrael cheto'on ūa'ana' gwse'ene': —¿Bi yelə' guac əgwlo'ido' neto'ona' par nich ənezeto' ūe napo' yelə' gwnabia' par bebejo' beñə' ca'?

¹⁹ Na' Jeso'osən' gože'lega'aque': —Le'e yochinj yo'odao' nga na' šonə žazə yeyona'an.

²⁰ Nach beñə' blao ca' gwse'ene': —Xopeyon iz gwso'one' yo'odao' nga, əna' le' yeyono'on šonə žazə?

²¹ Pero Jeso'osən' gwne' ca' che cuerپ che'ena', chsa'aqua'alebene'en ca yo'oda'onə'.
²² Nach catə' bžin ža bebane' ladjo benə' guat ca', neto' disipl che' jøyeza'alažə'eto' can' gwne'ena'. Na' gwyejle'eto' can' na Xtižə'Diozən' de'en nyojən de que Jeso'osən' yebane' ladjo benə' guat ca', na' leczə gwyejle'eto' de'en gože' neto'.

Jeso'osən' nezene' bin' yo'o lo'o yichjla'aždao' benachən'

²³ Žlac gwzo Jeso'osən' Jerosalennə' lao lni pascon', benə' zan gwso'onlilaže'ene' catə' besə'ele'ine' milagr ca' de'en bene'. ²⁴ Pero na' Jeso'osən' bito ben cuine' lao na' benə' ca' chedə' banzeze nle'ine' yichjla'aždao' benachən'. ²⁵ Na' bito byažjene' no əgwzejni'i le' can' naquə yichjla'aždao' benachən' chedə' le' nezene' bin' yo'o lo'o yichjla'aždao' to toe'.

3

Jeso'osən' na' ben' le Nicodemo

¹ Na' zo to benə' fariseo ben' le' Nicodemo. Na' naque' benə' blao che nasyon Izrael cheton'. ² Nicodemon' gwyje' lao Jeso'osən' še'elə na' gože'ene': —Maestr, nezeto' de que Diozən' bsele'e le' par chzejni'ido' neto', chedə' la' notono no chac gon ca naquə milagr ca' chono' ša cui zo Diozən' len le'.

³ Na' gož Jeso'osən' le': —De'e li achnia' le' ša non' cui galjə yeto bito gaquə soe' ca nabia' Diozən' le'.

⁴ Nach gož Nicodemon' le': —¿Nacxa gon to benə' galje' ša banaque' benə' golə? ¿Eguaquach yeyo'e lo'o le'e xne'e na' galje' yeto?

⁵ Nach gož Jeso'osən' le': —De'e li achnia' le', ša non' cui galjə len nis na' len Spirit che Diozən', bito gaquə soe' ca nabia' Diozən' le'. ⁶ Benə' zjənaque' belə' chen chəsə'əzan chəsə'əbeque' xi'inga'aque' leczə bi'i belə' chen. Benə' ca' chon Spirit che Diozən' par nich chsa'alje', Spiritən' chnejžjon lega'aque' yelə' mban zejlīcanę. ⁷ Bito yebando' can' gwnia' le' de que chonən byen galjə yoguə'ele yeto. ⁸ Ca naquə be'enə' de'en chechj, gata'ətezə chene'en chechjən, na' chendo' cholən, na' nic nezdo' gaxa za'annə' na' nic nezdo' gaxa šejənnə'. Can' naquən che yoguə'əlol benə' chon Spirit che Diozən' par nich chsa'alje'.

⁹ Nach Nicodemon' gože'ene': —¿Nacxa chactguan' par chac can' na'onə'?

¹⁰ Na' Jeso'osən' gože'ene': —Le' naco' benə' blao entr benə' ca' choso'osed choso'olo'i benə' Izrael gwlaž checho ca' xtižə' Diozən', žəna' cui chejni'ido' de'e ngan'? ¹¹ De'e li achnia' le', de'e nezeto'ona' chyixjue'eto' na' de'e bable'ito'ona' cho'eto' dižə' chei, na' cui chzenagle. ¹² De'en chac yežlyo ngan'bagwnia' le'e na' cui chejle'ele. ¿Nacxa gaquən' šejle'ele ša nia' le'e de'en chac yoban'?

¹³ Ni to benə' cui zo yežlyo nga benə' babeyep yoban' par nezene' can' chac yoban'. Pero ca naca' nada' ža, gwzoa' yoban' len Diozən' na' bsele'e nada' yežlyo nga par golja' benach, na' zotezə zoa' len Diozən' ben' zo yoban'. De'e na'anə' nezda' can' chac yoban'.

¹⁴ Na' can' gwlis de'e Moisezən' bel de bronsən' to le'e yag latjə dašən', can' cheyalə' yesə'əlise' nada' to le'e yag, nadan' bselə' Diozən' golja' b'enach. ¹⁵ Na' gaquə chia' ca' par nich nota'ətezə benə' gonlilažə' nada' bito cuiayi'le, sino gata' yelə' mban zejlīcan che'.

Chaque Diozən' che benachən'

¹⁶ Lechguale chaque Diozən' che chio'o benach na' ben Xi'in tlišə'ənə' par nich na' nota'ətezcho chonlilažə'əchone' bito cuiayi'icho mas de yelə' mban zejlīcanę checho.

¹⁷ Diozən' bsele'e Xi'inne' yežlyo nga caguə par nich əchoglaogüe'en che chio'o benach de que napcho dolə', sino par nich gone' ca cui yezejcho lao yi' gabilən'.

¹⁸ Chio'o chonlilažə'əcho Xi'in Diozən'bach nchoglaon checho de que bito bi dolə' napcho, pero benə' cui chso'onlilažə' le' nchoglaon chega'aque' de que zjənape' dolə' chedə' bito chso'onlilaže'e Xi'in tlišə' Diozən'. ¹⁹ Can' chac, benə' ca' cui chso'onlilažə' le' banchoglaon chega'aque' de que zjənape' dolə', por ni che de'en babidə Xi'in

Diozən' yežlyon' nse'e be'eni' par yichjla'ažda' beňachən', na' chəsyə'əbeichene' de'e žcholən' cle ca be'eni' che'enə' chedə' chso'one' de'e malən'. ²⁰ Benə' ca' chso'on de'e malən' chəsə'əgue'inə' be'eni' che'enə', na' bito chse'enene' əgwse'eni'in lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə', chedə' bito chse'enene' la'alaon de que de'e malən' chso'one'. ²¹ Caguə ca' chio'o chzenagcho che dižə' li che Diozən' par choncho can' cheyalə' goncho. Chio'o cho'echo latjə chse'eni'in lo'o yichjla'ažda'ochon' chedə' chene'echo goncho ca sa'acbe'i beňə' de que Diozən' chaclene' chio'o len bi de'en chonchon'.

Juan ben' bchoa beňə' nis be'e dižə' che Jeso'osən' de'e yobla

²² Gwde na' neto' disipl gwyejto' len Jeso'osən' yež dao' ca' zjəchi' gan' mbane Jodean'. Na' žlac bega'ančonə' Jeso'osən' bene' par nich neto' bčhoato' beňə' nis. ²³ Na' Juannə' leczə chchoe' beňə' nis yež de'en nzi' Enon de'en chi' galə'əzə yež Salim, gan' dechgua nis. Na' ja'ac beňə' na' gosə'əchoe' nisən'. ²⁴ Cana' bitonə' gata' Juannə' ližyan'.

²⁵ Na' gotə' to bžaš entr disipl che Juannə' na' entr yeto chropə beňə' Izrael gwlaž cheto' ca' che de'en chəsə'əchoe' beňə' nis. ²⁶ Na' disipl che Juannə' ja'aque' laogüe'enə' na' gwse'ene': —Maestr, ben' gwzo len le' yešla'alə yao Jordannə', ben' cho'o xtiž'e', le' bachchoe' beňə' nisən' na' yoguə'əzə beňə' chja'ac ga'an zoe'enə'.

²⁷ Nach Juannə' gože' lega'aque': —Notono no əye'elao' šə cui gon Diozən' par nich so'elao' beňə' le'. ²⁸ Le'e nezele can' bagwnia' de que bito naca' nada' Cristən' ben' bselə' Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'. Nada' naca' ben' bselə' Diozən' par cho'a xtižə' Cristən' nich nita' beňə' probnid par yoso'ozenague' che' catə'ən yide'enə'. ²⁹ Cata' chəsə'əšagna' beňə', beňə' byo ben' chšagna' le'enə' chzi'e no'olən'. Na' beňə' migw che ben' chšagna'anə', zechə' cuite'enə' chebeichgüeine' chenene' chšil ben' chšagna'anə'. Ca'aczən' chac len nada' ža, lechguale chebeida' de'en chso'elao' beňə' Cristən'. ³⁰ La' le'enə' cheyalə' ſejəchlə gaque' beňə' blao; pero ca naquə nada', ſejəchlə te chia'.

Ben' za' gan' zo Diozən'

³¹ Ca naquə ben' za' gan' zo Diozən', le' naque' blaoch ca notə'ətezəchlə beňə'. Na' ca naquə notə'ətezəchlə beňə' ža' yežlyo nga, be'en che yežlyo nga zjənaque' na' xtižə' yežlyo ngan' chso'e. Pero na' ben' za' gan' zo Diozən', le' naque' beňə' blaoch ca notə'ətezəchlə beňə'. ³² Le' cho'e dižə' che de'en bable'ine' gan' zo Diozən' na' che de'en babenene' na', na' notono no chzenag xtiž'e'enə'. ³³ Na' šə non' choso'ozenag xtižə' ben' za' gan' zo Diozən' choso'olo'e de que zjəneze' Diozən' cho'e dižə' li. ³⁴ Na' Xi'in Diozən' ben' bsele'enə' cho'e xtižə' Diozən' chedə' Diozən' chone' par nich zotezə zo Spirit che'enə' len le' dote tyemp. ³⁵ Diozən' chaquene' che Xi'ine'enə' na' babene' ca chejni'ine' yoguə'ələl par nich le' əgwzejni'ine' beňachən'. ³⁶ Na' chio'o chonlilažə'echo Xi'in Diozən' de yelə' mban zejlicane checho. Na' beňə' ca' chso'onzə yichjlaoga'aque' cui chso'onlilažə'ene', bito gata' yelə' mban zejlicane chega'aque' sino yesə'əzi'e castigw zejlicane.

4

Jeso'osən' be'e dižə' len to no'olə Samaria

¹ Na' beňə' fariseo ca' gwsa'acbe'ine' de que beňə' zanch jəsə'ənaogüe' Jeso'osən' cle ca Juannə' na' de que beňə' zanch chchoe' nis cle ca Juannə'. ² Pero caguə cuin Jeso'osən' bčhoe' lega'aque' nis sino neto' disipl che' bčho'ato' beňə' nis. ³ Na' ca naquən' gwneze Jeso'osən' can' bagwsa'acbe'i beňə' fariseo ca' de que beňə' zan zjəsə'ənao le' nach beza'ato' distrit che Jodean' na' beyeito' distrit che Galilean'.

⁴ Par bežinto' Galilean' bedeto' distrit che Samaria na'alə. ⁵ Ca' goquən' bežinto' to yež de'e nzi' Sicar distrit che Samarian'. Naquə yežən' galə'əzə len yežlyon' de'en bnežjw de'e Jacobən' de'e xi'ine' Jwsen'.

⁶⁻⁸ Na' žia to pos na' de'e nzi' "Pos che de'e Jacobən)". Jeso'osən' bačh chjxaque'ene' güe'e nezən' na' gwchi'e cho'a posən'. Bach naquə ca do gobiž. Na' neto' gwyejto' lao'

yežən' par si'ito' de'e gaoto'. Na' bžin to no'olə Samarian' par güe'e nis, na' Jeso'osən' gože'ene': —Doa' latə' nis ye'eja'.

⁹ Na' no'olə Samarian' gože'ene': —¿Nactecxan' le' naco' benə' Izrael chñabdo' nada' nis ye'ejo'? len no'olə Samaria nada'—. (Ca naqua benə' Izrael gwlaž ɬeto' ca' bito chəsə'əne' benə' Samaria ca'.)

¹⁰ Na' Jeso'osən' gože'ene': —Žalə' nezdo' de'en chene'e Diozən' gonə' le' na' žalə' chacbe'ido' non' naca' nada' chapa'a le': “Doa' latə' nis ye'eja'”, le' ənabdo'on nada' na' nada' gonə' le' nis de'e choŋ yelə' mban zejlicane.

¹¹ Na' no'olən' gože'ene': —Señor, caguə noxo'o bi gaš'ədo'onnə' na' pos nga naquən zitjw. ¿Gaxa si'o nis de'en choŋ yelə' mban zejlicane de'en nao' ca'? ¹² ¿Echacdo' de que zaquə'əcho' le' ca de'e xaxta'ocho Jacobən' ben' bocua'an len neto' pos nga ga güe'eje' na' xi'ine' ca' na' bia yixə' che' ca'?

¹³ Na' gož Jeso'osən' le': —Notə'ətezə benə' ye'ej nis nga bia'aczə əbiləchene'en de'e yoblə. ¹⁴ Pero na' notə'ətezə benə' ye'ej nisən' de'en əgwnežjua' nada' cuatach əbilene'en la' gata' yelə' mban zejlicane che'ena'. Na' nis de'en əgwnežjua'ane' gaquən lo'o yichjla'aždaogüe'en ca to nis de'e chxitə' chžia chaldin na' de'e cuat yebižən.

¹⁵ Na' no'olən' gože'ene': —Señor, benə' nisən' nao' ca' par nich cuich əbildə' na' cuich yida' dexia'an nga.

¹⁶ Jeso'osən' gože'ene': —Beyej jøyene be'en chio'onə' na' le'e da nga.

¹⁷ Nach gož no'olən' le': —Notono be'en chia' zo.

Na' gož Jeso'osən' le': —Leiczədo' can' nao' de que notono be'en chio' zo, ¹⁸ la' gueyə' be'en chio' bagwnita' benə' nšagna'leno', na' ca naqua ben' zolen' na'a caguə nšagna'leno'one'ena'. De'e li can' bagwnao'.

¹⁹ Na' gož no'olən' le': —Señor, bachacbe'ida' de que le' chyixjue'ido' bi de'en na Diozən'. ²⁰ De'e xaxta'o neto' benə' Samaria gwso'elaogüe'e Diozən' ya'an zo na', na' le'e nale de que Jerosalen na'anə' cheyalə' güe'ela'ocho Diozən'.

²¹ Na' gož Jeso'osən' le': —No'olə, gwyejle' chia' de que gwžin ža catə' bitoch gonən byen žje'ela'ole Xacho Diozən' ya'an zo na' na' ni Jerosalennə'. ²² Le'e nacle benə' Samaria bito nombia'ale ben' chejñi'alažə'ele. Neto' benə' Izrael nombi'ato' Diozən' ben' chejñi'alažə'ato'. Na' entr neto' benə' Izrael əchoj ben' chac yebəj benəčhən' xni'a de'e malən'. ²³ Gwžin ža na' na'a baza'an benə' ca' chse'ejñi'alažə'e Xacho Diozən' can' chazlaže'ena' əso'elaogüe'ene' do yichj do lažə'əga'aque' na' segon de'en naqua de'e li, chedə' Xacho Diozən' chyilje' benə' əso'elao' le' ca'. ²⁴ Diozən' bito naque' benə' belə' chen. Na' benə' ca' chse'ejñi'alažə'e le' cheyalə' so'elaogüe'ene' do yichj do lažə'əga'aque' na' segon de'en naqua de'e li.

²⁵ Na' gož no'olən' le': —Nezda' de que yidə ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' chio'o, ben' nzi' Mesias o Crist. Catə' yide' na' chixjue'ine' chio'o yoguə'əlol de'e quinga.

²⁶ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Nada'an naca' ben' nao' ca' na' cho'elenə' le' dižə'.

²⁷ Na' le'i cho'elenə' no'olən' dižə' catə' bežin neto' disipl che'. Na' bebaneto' de'en cho'elenə' to no'olə dižə' pero ni toto' cui gwñabeto'one' bi dižə'ən cho'elenə' no'olən' o bixchen' chšillene'ene'. ²⁸ Nach no'olən' bocua'an che'e che'ena' na' beyeje' yežən' jøyəze' benə' gwlaž che' ca': ²⁹ —Leda legüia to benə' bagwne' nada' yoguə'əte de'en babena'. ¿Šə bengalizən' Cristən'?

³⁰ Na' besə'əžaše' yežən' ja'aque' gan' zo Jeso'osən'. ³¹ Žlac zjayedə no'olən' gotə'əyoito' Jeso'osən' che'eto'one': —Maestr, gwdao.

³² Na' Jeso'osən' gože' neto': —Bito nezele de to yelə' guao chia'.

³³ Nach gwnato' entr neto': —¿Šə nolizə babedegua' de'e gwdaogüe'ena'?

³⁴ Na' gož Jeso'osən' neto': —Par nada' naqua ca to yelə' guao chona' can' chene'e ben' əbselə' nada' nich gaqua yoguə' de'en chene'ene' gaqua. ³⁵ Le'e nale: “Ne'e dech yetap bio' par yedobə cwsešən!”. Na' nada' əchnia' le'e, de yeto cwseš de'e cheyalə' yedobə, benə' ca' yoso'ozenag che Diozən' šə güe'elenchga'acchone' xtiže'ena'. Legon

xbab de que bagolə gatə'əyoiga'aquechone' yoso'ozenague' ɬe'. ³⁶ Ben' chon par niçh benə' choso'ozenague' ɬe Diozən' chaclene' benə' par niçh chəsə'əzi'e yelə' mban zejlicane. Na' Diozən' chone' ca zoe' mbalaz por ni ɬe de'en chaclene' lega'aque'. Can' chac, ben' chyixjui'e xtižə' Diozən' de'e neche na' ben' chon par niçh benə' choso'ozenague' chei txennə' chəsyə'əbeine'. ³⁷ De'e li can' na dižə'ən de'en de: "Benə' yoblən' chaz na' benə' yoblən' chelap." ³⁸ Nada'bach chselə'a le'e ca benə' yesya'əlapə' gan' cui gwso'one' žin. Benə' yoblə bagosə'əyixjui'e xtižə' Diozən' na' le'e gonle par niçh benə' ca' gwse'enene' xtižə'ənə' yoso'ozenague' chei.

³⁹ Na' zan benə' ža' lao' yež Sicarən' gan' mbane Samarian' gwso'onlilaže'e Jeso'osən' por ni ɬe de'en gwna no'olən': "Bagwne' nada' yoguə'əte de'e babena'." ⁴⁰ Na' catə' besə'əzin benə' Sicarən' gan' zoe'ənə' gwsa'atə'əyoine' Jeso'osən' yega'ənə' len lega'aque', na' bega'ənə' chopə ža. ⁴¹ Na' benə' zanch gwso'onlilaže'ene' por ni ɬe dižə' de'en be' cuin Jeso'osən'. ⁴² Na' gwse'e no'olən': —Na'a chonlilažə'əto'one' caguə por ni ɬe de'en gwnao' na'azən' sino por ni ɬe de'en babeneto' cho'e dižə' cuinczətə'. Bañezeto' de que de'e liczə bengan' Cristən' ben' gwlej Diozən' par yebeje' benəčhən' xni'a de'e malən' con benə' se'ejle' e ɬe'.

Jeso'osən' beyone' xi'in to benə' blao

⁴³ Na' catə' goc chopə ža zoto'ona', beza'ato' beyejto' Galilean'. ⁴⁴ Na' cuin Jeso'osən' bagwnacze' de que benə' gwlaž ɬe notə'ətezə profet benə' cho'e xtižə' Diozən' bito chso'ene' yelə' bala'an na' nic chse'ejle' e ɬe'. ⁴⁵ Pero na' catə' bežinto' Galilean', benə' Galilea ca' besyə'əbeine' na' boso'ozenague' che Jeso'osən' chedə' leczə lega'aque' ja'aque' Jerosalennə' par lni pascon' na' besə'əle'ine' yoguə' de'e güen de'en bene' bedote lao lniňa'.

⁴⁶ Na' gozejto' len Jeso'osən' yetši'i yež Canan' distrit ɬe Galilean' gan' bene' par niçh beyac nisən' bino. Na' yež Capernaunə' zo to benə' blao benə' chon žin ɬe rein' na' chacšenchgüei xi'iňe'ənə'. ⁴⁷ Xa bi'inə' catə' benene' rson bežinto' Galilean' zeza'ato' Jodean', bide' lao Jeso'osən' na'gota'əyoine' le' ſeje' žjəyeyene' xi'iňe'ənə', chedə' bazon gatbo'. ⁴⁸ Na' Jeso'osən' gože'ene': —Šə cui le'ile milagr na' bichlə de'e zaquə' yebanele, bito ſejle'ele ɬchia'.

⁴⁹ Nach ben' chon žin ɬe rein' gože' le': —Señor, yo'ošga antslə cuinə' gat bi'i ɬchia'ənə'.

⁵⁰ Na' Jeso'osən' gože'ene': —Beyej. Bito gat bi'i ɬchio'ona'.

Nach gwyejle' be'enə' de'en gož Jeso'osən' le' na' beze'e. ⁵¹ Na' lao bazengüe'e nezən' jəsə'əšag xmose' ca' le' na' gwse'ene': —Bacheyaque bi'i ɬchio'ona'.

⁵² Nach gwñabene' lega'aque' bi or gwzolao beša'alažə'əbo'. Na' lega'aque' gwse'ene': —Neje cheda to gobiž bechojbo' de'e ɬan'.

⁵³ Nach xabo'ona' gocbe'ine' or na'anə' gož Jeso'osən' le' de que bito gat bi'i ɬe'ənə'. Nach benlilaže'e Jeso'osən', le' na' family ɬe'ənə' na' yoguə' benə' ža' liže'ənə'.

⁵⁴ De'e nga goc chop las ben Jeso'osən' milagr catə' ze'e beze'e Jodean' na' bežine' Galilean'.

Jeso'osən' beyone' to benə' nat to part cuerپ ɬe'ənə'

¹ Gwdenə' golə' to lni ɬe neto' benə' Izrael Jerosalennə' na' gwyej Jeso'osən'.

² Jerosalen na' žia to tanc de'en nzi' Betesda dižə' ebreo. Žian galə'əzə cho'a puert ɬe syodan' de'en nzi' "Che xilə'ca'". Na' nyechj mbi'i cuit cue'ej tanquən' gueyə' ca cha'asil dao'.

³ Na' benə' zan benə' güe' zjəde' lo'o cha'asil da'ona', no benə' lchol, benə' coj, na' no benə' zjənat to part güejə cuerپ chega'aque'ənə'. Zjədie' chəsə'əbeze' batə'əquən' ta nisən'.

⁴ To angl betje' tgüejə bte' nisən', na' con benə' chyobe chetj lo'o nisən' catə'ən cheyož chta anglən' len, le'ənə' cheyaque ɬe bitə'ətezə yižgüe' de'e che'ine'.

⁵ Na' entr

benə' ca' len to benə' byo bagoc ši'inšonəchoa iz chacšenene'. ⁶ Na' Jeso'osən' ble'ine' be'enə' na' gocbe'ine' de que bagwža de' ca'. Na' gože'ene': —¿Eche'endo' yeyacdo'?

⁷ Na' benə' güe'enə' gože'ene': —Señor, caguə no benə' zo cue'e nada' lo'o tanquən' catə'ən chda nisən'. Na' žlacte əzya'a nada' par šo'a, benə' yoblə chyobene' chetje' lo'o nisən'.

⁸ Nach gož Jeso'osən' le': —Gwyas na' botobə xta'onə' na' gwda.

⁹ Na' le'e beyactei be'enə' na' botobe' xte'enə' na' gwzolao chde'. Goc de'enə' že dezcanz. ¹⁰ Nach benə' blao che neto' benə' Izrael gwse'e ben' beyaqueren': —Ža dezcanz na'a. Bito de lsens yeyoa' xta'onə.

¹¹ Nach gože' lega'aque': —Ben' beyone nada' gože' nada': “Botobə xta'onə', beyo'an na' gwda.”

¹² Na' gwse'ene': —¿Noxan' gož le': “Botobə xta'onə' na' gwda”?

¹³ Na' ben' beyaqueren' bito ənezene' non', chedə' Jeso'osən' babebi'iže'e gan' že' benə' zan ca'. ¹⁴ Gwdechlə bedil Jeso'osən' le' lo'o yo'odao' əblaona' na' gože'ene': —Bach beyacdə' na'a. Bitoch bi de'e mal gono' par nich cui gac chio' to de'e maləch.

¹⁵ Nach beza' be'enə' na' gwdižjue'ine' benə' blao che ənasyon Izrael cheto'on de que Jeso'os na'anə' beyone le'. ¹⁶ Na' de'e na'anə' benə' blao ca' boso'olagzejə boso'olagzide' Jeso'osən' chəsə'əyiljlaže'e naclən' so'one' par so'ote'ene' de'en bene' milagr ca' že dezcanzən'. ¹⁷ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Xa'anə' chelaləne' yoguə' že, na' leczə ca' nada'.

¹⁸ Nach benə' blao che ənasyon cheto'on mazəchlə gosə'ayiljlaže'e naclən' so'one' par so'ote'ene' por ni che de'en gwne' de que Diozən' naque' Xe', caguə tlaozə de'en cui bembə'aŋe' že dezcanz na'anə'. Na' de'en gwne' de que Diozən' naque' Xe' zejen de que tozəczə can' zaque'e len Diozən'.

Yelə' chnabia' che Xi'in̄ Diozən'

¹⁹ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li chnia' le'e, bito gaquə bi gona' to gwazzə', nadan' naca' Xi'in̄ Diozən'. De'en chle'ida' chon Xa'anə', lenŋə' chona'. Yoguə'əloł de'en chon Xa'anə', leczə lenŋə' chona'. ²⁰ Xa'anə' chaquene' chia', na' chlo'ine' nada' yoguə' de'en chon cuine'. Na' əgwlo'ine' nada' de'e zaquə'əch ca de'e quinga de'e gona' par nich yebanele. ²¹ Xa' Diozən' chbeje' benə' na' chone' ca chatə' yelə' mban zejlicane chega'aque' par nich cui əsa'aque' ca benə' guat len yichjla'ažda'oga'aque'enə'. Na' ca'aczən' chona' nada' naca' Xi'in̄, chbeja' benə' par chnežjua' yelə' mban zejlicane chega'aque'. ²² Bito chchoglaao Xa' Diozən' che ni to benə' šə nape' dolə', sino babenə' nada' yelə' chnabia'anə' par əchoglaogua'an che benəchən' šə non' napə dolə'ənə', nadan' naca' Xi'in̄. ²³ Xa' Diozən' chene'ene' de que yoguə'əloł benə' so'one' nada' yelə' bala'aŋ can' chso'e le' yelə' bala'aŋ. Ben' cui choŋ nada' naca' Xi'in̄ Dioz yelə' bala'aŋ, lente Xa' Dioz na'anə' cui cho'e yelə' bala'aŋ, chedə' len' bsele'e nada'.

²⁴ De'e li chnia' le'e, ben' chzenag xtiž'a'anə' na' chonlilaže'e Diozən' ben' əbselə' nada' de yelə' mban zejlicane che'. Na' cuat si'e castigon', chedə' bitoch naque' len yichjla'aždaogüe'en ca benə' guat, sino bade yelə' mban zejlicane che'. ²⁵ De'e li chnia' le'e gwžin že catə'ən benə' ca' zjənaque' len yichjla'ažda'oga'aque'enə' ca benə' guat əse'enene' xtiž'a'a nada' Xi'in̄ Dioz, na' benə' ca' yoso'ozenag chia' yesə'əbane' zejlicane. Na'bach chzolao chac ca' na'a. ²⁶ Xa' Diozən' nse'e yelə' mban zejlicane na' chac gwnežjue'en benəchən', na' ca'aczə babene' par nich nada' nsa'a yelə' mban zejlicanen' na' chac chnežjua'an che benəchən', nadan' naca' Xi'in̄enə'. ²⁷ Na' leczə benə' nada' yelə' chnabia'anə' par nich əchoglaogua'an non' napə dolə' chedə' bsele'e nada' golja' benəch. ²⁸ Bito yebanele de'e nga. Gwžin že catə' yoguə'əloł benə' guat ca' že' lo'o ban' əse'enene' ənja' lega'aque'. ²⁹ Na' benə' ca' gwso'on de'e güen žlac gosə'əbane' yesyə'əchoje' par yesə'əbanche' zejlicane. Na' benə' ca' gwso'on de'e mal žlac gosə'əbane' yesyə'əchoje' par əsa'aque' castigw.

Jeso'osən' bzejni'ine' de que nape' yelə' chnabia'

³⁰ Bito bi gaquə gona' de'e bia'azəlaž'a. Chzenaga' bin' na Xa'anə' par nich nezda' naquən' chchoglaogua'an che benachən' še non' napə dolə'. Na' chchoglaogua'an che to toe' can' cheyalə'czə gaquə chedə' bito chona'an de'e bia'azəlaž'a. Chona'an con can' chene'e Xa'anə' ben' əbselə' nada'anə'. ³¹ Žalə' toza' nada' cho'a dižə' non' naca', bito naquən de'e šejle'ele chia'. ³² Pero zo Xa'anə' cho'e dižə' non' naca', na' nezda' de que dižə' de'en cho'e chia'anə' naquən de'e li. ³³ Bach bselə'ele benə' lao Juannə' par jəsə'ənabene' le' chia'. Na' Juannə' be'e dižə' li non' naca'. ³⁴ Pero ca naca' nada' bito chyažda' ənezda' dižə' de'e güe' ni to benachən' chia'. Parzə nich le'e šejle'ele chia' na' gona' ca cui yeyejle lao yi' gabilən', de'e na'anə' che'enda' yosa'alažə'ele de'en gwna Juannə' chia'. ³⁵ Juannə' goque' ca to lampara de'e chse'eni'ichgua, na' gone'ele bebeile šlož can' bsd ablo'ine'ena'. ³⁶ De to de'e cho'en xtiž'a de'e zaquə'əche ca dižə' chia' de'en choe' Juannə'. Nada' chona' yoguə'ələl de'en chon Xa'anə' lao na'a gona', na' de'en chona' cho'en dižə' de que le'enə' bsele'e nada'. ³⁷ Na' leczə Xa'anə' ben' bselə' nada' cuine' babe'e xtiž'a. Na' bitonə' gwzenagle xtiž'ena' nic ne'e le'ile can' naque'ena'. ³⁸ Bitonə' gone chele xtiž'ena' chedə' bito chonlilažə'ele nada' naca' ben' əbsele'ena'. ³⁹ Chsedyanə'ele Xtižə' Diozən' de'en nyojən, chaquele naple yelə' mban zejlicane laogüe de'en chsedlen. Na' de'e ca' zjənyojojən chso'en xtiž'a. ⁴⁰ Pero cui chene'ele gonlilažə'ele nada' par gapple yelə' mban zejlicane.

⁴¹ Par nada' bito bi nonən še benachən' so'one' nada' yelə' bala'an o še cui. ⁴² Nada' nombi'a le'e na' nezda' cabi chaquele che Diozən'. ⁴³ Xa'anə' bsele'e nada' na' bene' nada' yelə' chnabia' par chona' con can' ne'enə' na' cabi chejle'ele chia'. Na' še benə' yoblə yide' to gwiazze', gwyejle'ele che'. ⁴⁴ Bito gaquə šejle'ele chia' chedə' la' chi' yichjle chonle ca so'on ljužje ca' le'e yelə' bala'an na' cui cheyljle naclən' gonle par nich Diozən' gone' le'e yelə' bala'an. Tozə le'enə' cho'e yelə' bala'an de'en naquə de'e zaque'e. ⁴⁵ Bito gonle xbab de que nada' gua'a le'e part lao Xa'anə'. De'e Moisezən', ben' zole lez gaquəlen le'e lao Diozən', le'enə' güe'e le'e part lao Xa'anə'. ⁴⁶ Žalə' gwyejle'ele che de'e Moisezən' na' šejle'etele len chia' nada', chedə' chia' nadan' bzoje'. ⁴⁷ Na' ca naquən' cui chejle'ele de'en bzoje'ena', žnacxa gonczle šejle'ele de'en bagwnia' le'e?

6

Jeso'osən' bguaogüe' gueyə' mil benə' byo

¹ Gozde de'e ca' gwyejto' len Jeso'osən' yešla'ala Nisdao' Galilean'. Na' nisda'onə' leczə nzi'in Nisdao' Tiberias. ² Na' benə' zan bedəsə'ənao le' chedə' besə'əle'ine' milagr ca' de'en chone' cheyone' benə' güe' ca'. ³ Na' gwloeto' to lao ya'a len Jeso'osən' na' na' gwche'eto' len le'. ⁴ Na' bazon baozə galə' lni che neto' benə' Izrael de'en nzi' lni pascw. ⁵ Na' cata' bgüia Jeso'osən' na' ble'ine' de que baza'ac benə' zan gan' zoe'ena', na' gože' Lipən': —Gaxa si'icho de'e əsa'o yoguə' benə' quinga?

⁶ Jeso'osən' gwne' ca' parzə nich ye' Lipən' nac chaquene' cheyalə' gonto', la' bañezczene' naquən' gone'. ⁷ Na' gož Lipən' le': —Tmil pes cabi gaquen si'icho de'e əsa'ogüe' lata' güejən.

⁸ Na' zo to disipl che Jeso'osən', ben' le Ndres, bišə' Simon Bedən'. Na' Ndresən' gože' Jeso'osən': ⁹ —Nga zo to bi'i byo na' de gueyə' yetxtil de sebad chebo' na' yečhopə bel ya'a. Pero bi de gon de'e quinga la' benə' zannə'.

¹⁰ Nach Jeso'osən' gože' neto': —Le'e gon mendad yesə'əbe' benə' ca'.

Chi'ichgua yixye daquə' latjən', nach gosə'əbe' benə' ca' laogüeinə'. Naquə ca do gueyə' mil benə' byo cui cuent no'olə na' cui cuent bidao'. ¹¹ Nach gwxi' Jeso'osən' yetxtil ca'. Na' beyož be'e yelə' choxcwlen che Diozən' bene' che che neto' disipl par be'eto' che benə' ca' bazjəchi'. Na' leczə ca'atezəczə bene' len bel ya'a ca'. Be'eto' lega'aque' con catə'əta' de'e gwse'enene'. ¹² Na' cata' beyož gwse'eljene' nach gože' neto': —Le'e yetobə pedas ca' de'en bega'an par nich cui bi cuiayi'.

¹³ Nach botobəto' pedas ca' de'en besyə'əga'an beyož gwsa'o benə' ca', na' goquən šižin žomə lao gueyə' yetxtil de sebadən'. ¹⁴ Na' benə' ca' cata' besə'əle'ine' milagr de'en ben

Jeso'osən' nach gosa'ene': —De'e liczə bengan' profetən' ben' bagwlezcho selə' Diozən' yežlyo nga par gaquəlene' chio'o.

¹⁵ Na' catə' gocbe'i Jeso'osən' de que gwse'enene' yesə'ačhe'exaxjene' par so'onene' rei čega'aque'enə', nach bebi'iže'e gozeje' ya'ada'onə' toze'.

Gwda Jeso'osən' lao nisda'onə'

¹⁶ Na' catə' bejxw že'ena' neto' disipl che Jeso'osən' beyetjto' cho'a nisda'onə'. ¹⁷ Na' beyo'oto' to lo'o barcw par zjayedato' Capernaunə'. Bagol, na' Jeso'osən' bitonə' yele'e gan' zjayedato'onə'. ¹⁸ Na' chas chatə' nisda'onə' la' to be' fuert chechj. ¹⁹ Ca do chopə legw babeza'ato'lao nisda'onə' catə'ble'ito' zeza'Jeso'osən' lao nisən' galən' zda barcon'. Na' bžebto'. ²⁰ Nach gože' neto': —Nada'anə'. Bito žeble.

²¹ Nach neto' chebeito' bego'oto'one' lo'o barcon'. Nach le'e bežinteto' cho'a nisda'onə'.

Benə' zan chəsyə'ayilje' Jeso'osən'

²² Na' beteyo benə' ca' besyə'aga'an yešla'alə nisda'onə' bito besyə'əželene'Jeso'osən'. Gwsa'acbe'ine' caguə bi barcw goto'ach sino yetoga de'en beyo'oto', na' gosa'ənezene' bito beyo'o Jeso'osən' lo'o barcon' gan' beyo'o neto'. ²³ Nach besə'əžin to chopə barcw ca' de'en za'ac syoda de'en nzi' Tiberias, besə'əžinən galə'əžə gan' əgwsa'ogüe' catə'ən gwde be' Xancho Jeso'osən' yelə' choxcwlen che Diozən'. ²⁴ Na' catə' besə'əle'i benə' ca' caguə no Jeso'osən' nla'anə', na' ni neto' disipl che', nach besyə'əyo'e lo'o barcw dao' ca' na' ja'aque' Capernaunə' chesya'ayilje'ene'.

Jeso'osən' naque' yelə' guao de'e chnežjon yelə' mban zejlicane che benə' chso'onlilaže'ene'

²⁵ Na' catə' besyə'əželene' Jeso'osən' yešla'alə nisda'onə' na' gwse'ene': —Maestr, ȝbatə'əquə' bela'o ngan'?

²⁶ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li chnia' le'e, cheyilje nadə' caguə por ni che bagwyejni'ile bi zejen milagr ca'bable'ile bena', sino por ni che de'en gwdaole na' beljеле.

²⁷ Bito cue'e yichjle gonle par nich gata' de'e ye'ej gaole de'en chde chei, sino ɬecue'e yichj le'e gon par nich gaquə ye'ej gaole de'en gon le'e yelə' mban zejlicane. Diozən' bsele'e nadə' golja' benəčh na' nadə' gona' de'en ye'ej gaole par nich əbanle zejlicane. Na' Diozən' babene' par nich nezele bsele'e nadə'.

²⁸ Na' gwse'ene': —Bi cheyalə' gonto' par nich yebei Diozən' neto'?

²⁹ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e nga gonle par nich yebei Diozən' le'e, gonlilaže'ele nadə' ben' əbsele'enə'.

³⁰ Nach gwse'ene': —Bi milagr gono' par nich gonlilaže'eto' le'? Bi gono' le'ito' ža?

³¹ De'e xaxta'occo ca' gwsa'ogüe' mana latjə dašən', can' nyoj Xtižə' Diozən' nan: "Yelə' guao de'e za' yoban' be'e lega'aque' gwsa'ogüe'."

³² Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li achnia' le'e, caguə de'e Moisezən' bnežjue' lega'aque' yelə' guao de'en za' yoban', sino Xa' Dioz na'anə'. Na' Xa'anə' babsele'e par le'e to yelə' guao de'e zaquə'əche na' de'e li za'an yoban'. ³³ Na' yelə' guao de'en babselə' Xa' Diozən', za'an yoban' na'betjən yežlyon' na' chnežjon yelə' mban zejlicane che notə'atezə benə' chao len.

³⁴ Nach gwse'ene': —Señor, benšga neto' yelə' guaon' nao' ca' yedote.

³⁵ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Nada' naca' yelə' guao de'en chnežjon benə' yelə' mban zejlicane. Notə'atezə benə' chse'ejle' chia' yesyə'əbei la'ažda'oga'aque'enə' zejlicane, na' de'en chso'onlilaže'e nadə', nite'e mbalaz zejlicane. ³⁶ Na' bagwniacza' le'e, la'anə'acza bable'ile nadə' naca' yelə' guaonə', bitoczə chonlilaže'ele nadə'. ³⁷ Yuguə' benə'ca' chbej Diozən' par əsa'aque' nadə' txen, chžin ža catə' chso'onlilaže'e nadə'. Na' notə'atezə benə' ca' chso'onlilaže' nadə', chebeida' chsa'aque' nadə' txen. ³⁸ Nada' za'a yoban' na' betja' yežlyon' caguə par nich gona' de'e bia'azəlaža'anə', sino par nich gona' can' chene'e Xa'anə' ben' əbsele' nadə'. ³⁹ Na' de'e ngan' de'en chene'e Xa'anə' ben' əbsele' nadə', de que yuguə'əloł benə' bagwleje' par əsa'aque' nadə' txen, ni toe' cui gua'a

latjə cuiayi'e sino que yosbanga'aca'ane' ladjo benə' guat ca' šə bagwsa'ate' cata' əžin že šo'o fin che yežlyon'. ⁴⁰ Xa'anə' chene'ene' de que yoguə'əłol benə' se'ejni'ine' non' naca' nada' na' so'onlilaže'e nada', par nich əgwnežjue' lega'aque' yelə' mban zejlicane, na' nada' yosbanga'aca'ane' ladjo benə' guat ca' šə bagwsa'ate' cata'ən əžin že šo'o fin che yežlyon'.

⁴¹ Na' benə' blao che nasyon Izrael cheton' besə'əže'eše'e che Jeso'osən' de'en gwne': "Nada' naca' yelə' guao de'en za' yoban'." ⁴² Na' gosə'əne': —¿Ecaguə bengan' Jeso'os xi'in Jwse ben' nombia'acho na' leczə ca' xne'enə'? ¿Bixchexa nga nalize' de que ze'e yoban' betje' yežlyon'?

⁴³ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bito že'ešə'əle chia' entr le'e. ⁴⁴ Ni to cono no gonlilaže' nada' šə Xa'anə' ben' əbselə' nada' cui gone' ca se'ejle'e chia'. Na' benə' ca' chse'ejle'e chia' yosbanga'aca'ane' ladjo benə' guat ca' šə bagwsa'ate' cata' əžin že šo'o fin che yežlyon'. ⁴⁵ Gan' nyoj de'e ca' boso'ozoj de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana' nan: "Na' yoguə'əłole' əgwsed əgwlo'i Diozən'." Nachən' yoguə'əłol non' neze can' na Xa'anə' na' choso'ozenag che', yoguə' benə' can' chso'onlilaže'e nada'.

⁴⁶ Bito nacho zo nochla benə' bable'ine' Xa'anə' sino toza' nada', la' nadan' za'a gan' zo Xa' Diozən'. ⁴⁷ De'e li chnia' le'e, benə' ca' chso'onlilaže' nada' de yelə' mban zejlicane chega'aque'. ⁴⁸ Nada' naca' yelə' guao de'en chnežjon benə' yelə' mban zejlicane. ⁴⁹ Xaxta'occo ca' gwsa'ogüe' manan' latjə dašən', pero bia'aczə gwsa'ate'. ⁵⁰ Nadan' cho'a dižə' de que naca' yelə' guao de'en za' yoban' de'en chnežjon yelə' mban zejlicane che benə' ca' chsa'ogüe'en par nich ca' cuich zjənaque' len yichjla'ažda'oga'aque'enə' ca benə' guat. ⁵¹ Nadan' naca' yelə' guao de'en za' yoban'. Nsa'a yelə' mban zejlicanenə' na' chac chnežjua'an benəchən'. De'e na'anə' benə' ca' sa'o yelə' guao nga yesə'əbane' zejlicane. Na' yelə' guao de'e əgwnežjua' əsa'ogüe' naquən cuerپ chia'anə', na' əgwnežjua'an par nich nota'ətezə benəch guaqua yesə'əzi'e yelə' mban zejlicanenə'.

⁵² Nach gwche' bžaš entr benə' blao che nasyon Izrael cheton' gosə'əne': —¿Nacxa gone'en goŋ cuerپ che'ena' gaocho?

⁵³ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li chnia' le'e, Diozən' bsele'e nada' golja' benəch, na' šə cuinə' gaole cuerپ chia'anə' na' šə cuinə' ye'ejle xchena'anə', bito de yelə' mban chele zejlicane. ⁵⁴ Benə' ca' chsa'o cuerپ chia'anə' na' chse'eje' xchena'anə' de yelə' mban zejlicane chega'aque', na' šə bagwsa'ate' cata' əžin že šo'o fin che yežlyon', yosbanga'aca'ane' ladjo benə' guat ca'. ⁵⁵ Na' cuerپ chia'anə' naquən yelə' guao de'e le'ezelaogüe de'e zaque'e, na' xchena'anə' de'en chse'eje'enə' naquən le'ezelaogüe de'e zaque'e. ⁵⁶ Na' benə' ca' chsa'o cuerپ chia'anə' na' chse'eje' xchena'anə' nitə'ətezə nite'e len nada' na' nada' zotezə zoa' len lega'aque'. ⁵⁷ Xa'anə' ben' zo zejlicane le'enə' bsele'e nada', na' zoa' chedə' le' chone' ca zoa', na' ca'atezəczən' ben' gao cuerپ chia'anə' soe' chedə' gona' ca soe'. ⁵⁸ Cuerپ chia'anə' naquən yelə' guao de'en za' yoban'. Na' yelə' guao nga bito naquən ca manan' de'en gwsa'o xaxta'occo ca' na' bia'aczə gwsa'ate'. Benə' ca' chsa'ogüe' yelə' guao nga nia' ca' nite'e zejlicane.

⁵⁹ De'e quinga əbsed əblo'i Jeso'osən' lo'o yo'odao' Capernaunə'.

Xtižə' Jeso'osən' chnežjon yelə' mban zejlicane che benə' ca' choso'ozenag chei

⁶⁰ Na' benə' zan benə' ca' zjəsə'ənao Jeso'osən' cata' gwse'enene' can' gože' lega'aque' nach gosə'əne': —Zi'ichgua naqua dižə' quinga. ¿Noxaczə šeje'e che'?

⁶¹ Na' gocbe'i Jeso'osən' de que chəsə'əže'eše'e por ni che de'en gože' lega'aque', na' gozne': —¿Epor ni che de'en gwnia' can' chene'ele yebiguə'əle gosxanlə? ⁶² ¿Naquəchxa gonlen' šə le'ile nada' yeyepa' gan' gwzoa' antslə? nadan' bselə' Diozən' golja' benəch.

⁶³ Caguə por ni che de'en goljle benəch de yelə' mban zejlicane chele sino šə yo'o Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'olen' de yelə' mban zejlicane chele. Dižə' de'en babi'a len le'e zaquə'ən par yichjla'ažda'olen' na' əbanle zejlicane šə šeje'e ele chei. ⁶⁴ Ne'e nitə' balle cui chonlilaže'əle nada'.

Jeso'osən' gwne' ca' Ɂchedə' dezdz gwzolao zjəsa'ənao benə' le' Ʌnezene' noquə' benə' ca' cui gwso'onlilaže'ene' na' non' Ɂgwde le' lao na' benə' ca' chəsa'əgue'i le'. ⁶⁵ Na' gože' Ɂlega'aque': —Chac can' gwnia'anə' de que notono no chac gonlilažə' nada' šə Xa'anə' ben' Ɂbselə' nada' cui chone' par nich gonlilaže'e nada'.

⁶⁶ Nach besyə'abi'ižə' benə' zan benə' bagosə'ədalene' Jeso'osən', bitoch gosa'ənaogüe'ene'. ⁶⁷ Na' Jeso'osən' gože' ſižinte neto': —¿Elen le'e chene'ele žjəya'acle?

⁶⁸ Na' gož Simon Bedən' le': —Xanto', notono nochlə de no zaquə' Ɂgwzenagto' chei. Nezeto' de que le' choño' yelə' mban zejlīcane che notə'ətezə neto' chzenagto' xtižo'onə'.

⁶⁹ Neto' bachejle'eto' na' banəzeto' de que len' naco' Cristən' ben' bagwlej Diozən' par gaquəlene' Ʌnasyon chechon'. Naco' Xi'in̄ Dioz ben' zo zejlīcane.

⁷⁰ Na' Jeso'osən' gože' neto': —Nada' gwleja' le'e ſižinle na' Ʌnezda' de que tole chzenagle che gwxiye'enə'.

⁷¹ Gwne' ca' che Jod Iscariotən' xi'in̄ Simonnə' la' Jod nan' Ɂgwdi'ene' lao na' benə' ca' chəsa'əgue'i le', len nacte' txen neto' ſižinto'.

7

Benə' bišə' Jeso'osən' bito gwso'onlilaže'e le'

¹ Catə' bagwde de'e ca' Jeso'osən' gwdacze' chsed chlo'ine' benə' ca' ža' distrit che Galilean'. Bito gone'ene' yeyeje' Jodean' par soe' na' Ɂchedə' benə' blao che Ʌnasyon Izrael Ɂcheton' chəsa'əyiljlaže'e naclən' so'one' par so'ote'ene'. ² Na' bazon galə'əzə lni che neto' benə' Izrael de'en nzi' "lni che yo'o de laguə". ³ Na' benə' bišə' Jeso'osən' gwse'ene': —Bito yega'ano' nga, sino gwyej Jodean' par nich disipl Ɂchio' ca' ša' na' yesə'əle'ine' de'e ca' chono'onə'. ⁴ Ni to benə' cui chone' bgašə'əzə to de'e chone' šə chene'ene' gombia' benə' le'. Šə de'e li chono' milagr, ben par nich yesə'əneze yoguə'əlol benə' can' chono'onə'.

⁵ Benə' biše'e ca' gosə'əne' ca' Ɂchedə' ni Ɂlega'aque' cui gwso'onlilaže'e le'. ⁶ Nach gož Jeso'osən' Ɂlega'aque': —Bitonə' žin ža par gwlo'a non' naca', pero ca naquə le'e ža, guaquə žja'acle lniñin' batə'ətezən'. ⁷ Benə' ca' cui zjənombia' Diozən' bito chəsa'əgue'ine' le'e, pero chəsa'əgue'ine' nada', Ɂchedə' chzejni'iga'acda'ane' de que chso'one' de'e malən'. ⁸ Le'e žja'ac lniñinə'. Nada' bito sa'a Ʌna'a Ɂchedə' bitonə' žin ža Ɂchia'anə' par sa'a lniñin'.

⁹ Na' beyož gože' Ɂlega'aque' ca' bega'ane' Galilean' yeto Ɂchopə ža.

Jeso'osən' gwyeje' Jerosalennə' gan' yo'o lniñinə'

¹⁰ Nach gwde gwsa'ac benə' biše'e ca' əzja'aque' lniñinə' leczə gwza' le' zde' lniñinə', pero caguə zaquə'əlao sino bgašə'əzə. ¹¹ Na' benə' blao che Ʌnasyon Izrael Ɂcheto'onə' besyə'ayilje' le' lao lniñinə' na' gosə'əne': —¿Ganxa be'ena'anə'?

¹² Na' benə' ca' zjənžag lao lniñinə' zane' gwso'e dižə' che Jeso'osən' len ljuežjga'aque'. Na' caguə tozə can' gosə'əne' che'. Bale' gosə'əne': —Naque' benə' güennə'.

Na' yebale' gosə'əne': —Abi, chonlēizene' benə'ənə'.

¹³ Pero ni toe' cui gwso'e dižə' che' zaquə'əlao Ɂchedə' besə'əžebe' benə' blao che Ʌnasyon Ɂcheto'onə'.

¹⁴ Na' do gašjə zda lniñinə' catə' gwyo'o Jeso'osən' lo'o yo'odao' əblao che neto' benə' Izrael na' gwzolao chsed chlo'ine'. ¹⁵ Na' chəsyə'əbane benə' blao ca', chəsa'əne': —¿Bixa chejni'i bengan' len caguə babsede' can' nsed chio'onə'?

¹⁶ Nach Jeso'osən' gože' Ɂlega'aque': —De'en chlo'ida'anə' caguə de'e chaljəlažə'anə', sino ben' Ɂbselə' nada' blo'ine'en nada'. ¹⁷ Notə'ətezə benə' chene'ene' gone' can' chene' Diozən', le' ənezenə' šə de'en chlo'ida'anə' naquən che Diozən' o šə naquən de'e bia'azəlažə'a. ¹⁸ Benə' ca' chso'e dižə' de'e bia'azəlažə'əga'aque' chəsyə'ayilje' no so'e Ɂlega'aque' yelə' bala'an. Caguə ca' nada' Ɂchedə' cheylīja' naclə gona' par nich Diozən' ben' Ɂbselə' nada' si'e yelə' bala'an. De'e na'anə' guaquə gapple confyans de que nada' cho'a dižə' li, na' bito chxoayaga' benə'.

¹⁹ Le'e cho'ela'ole de'e Moisezən' ben' bzoj lei che Diozən', len ni tole cui chonle can' nanñə'. ¿Bixchen' chyiljažə'ele naclən' gonle par gotle nada'?

²⁰ Na' benə' ca' zjənžaguən' gwse'ene': —Chac tonto'. ¿No chyiljažə' naclə gone' par gote' le'?

²¹ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Tozə milagr de'en babena' že dezcanzən' na' de'e na'anə' yoguə'ele chebanele. ²² De'e Moisezən' bzoje' de que cheyalə' socho señy de'en ne' sirconsision. Pero caguə gwzolaon len le' sino len de'e xaxta'ocho ca' benə' ca' gwnitə' antslə ca le'. Na' le'e chzole bi'i byo dao' ca' señy de'en ne' sirconsision že dezcanzən'. ²³ Na'a že, šə chaquele chonən byen gwzole no bidao' señy de'en ne' sirconsision že dezcanzən' par gonle complir can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən', ¿bixchen' chža'ale nada' de'en beyona' to benə' že dezcanzən' len yoguə'əłol de'en chac che'? ²⁴ Bito con gonle xbab de que to de'e chle'ile chon benə' naquən de'e mal, sino le'e co'o rson nich ənezele šə de'e li chone' de'e mal o šə chone' de'e güen.

Jeso'osən' be'e dižə' de que gwze'e gan' zo Diozən'

²⁵ Nach to əhopə benə' Jerosalen ca' gosa'əne': —¿Ecaguə bengan' chasyə'ayilje' par nich so'ote'ene'? ²⁶ Le'e ggüiač can' cho'e dižə' nga zaquə'əlao na' bitobi chse'ene'. De repentlja benə' gwnabia' ca'bach chso'one' xbab de que naquəcze' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon əchechon'. ²⁷ Pero na' ənezecho ga benə' be'enga, mas cata' yidə Cristən' ni to cono əneze ga be'ena'.

²⁸ Ne'e chsed chlo'i Jeso'osən' lo'o yo'odao' əblao che neto' benə' Izrael catə'ən gosa'əne' ca'. Nach gwne' zižjo gože' lega'aque': —Nada' nombi'ale na' nezele ga benə' nada'. Na' caguə con za'a de'e bia'azəlaža'anə'. De'e li zo ben' əbselə' nada' la'anə'əczə le'e bito nombi'alene'. ²⁹ Nada' nombia'ane' əchedə' gan' zoe' nan' gwza'a na' len' bsele'e nada'.

³⁰ Nach chəsə'ayiljažə' naclən' so'one' par yesə'əzene' Jeso'osən', pero notono no gwzen le' əchedə' bitoŋə' əzin že par gaque' lao na'aga'aque'ənə'. ³¹ Na' benə' zan gwso'onlilažə'e Jeso'osən' na' gosa'əne': —Catə'ən yidə Cristən' bitolja gone' milagr zanch can' chon benga.

Xa'ag yo'odao' ca' ja'aque' par žjəsə'əxene' Jeso'osən'

³² Na' benə' fariseo ca' gwse'enene' benə' zan chso'e dižə' che Jeso'osən'. Nach boso'oxi'e len bxoz əblao che nasyon Izrael əcheton' boso'osele'e xa'ag yo'odao' əcheto' ca' par žjəsə'əxene' le'. ³³ Na' Jeso'osən' chsed chlo'ichene' gwne': —Gwzocha' yeto tyemp dao' len le'e nach yeya'a gan' zo ben' əbselə' nada'. ³⁴ Yeyilje nada' na' cabi yeželele nada', la' gan' soa' nada', le'e bito gaquə yidle.

³⁵ Nach benə' blao che nasyon Izrael əcheton' gosa'əne' entr lega'aque': —¿Ga yeyej bengan' cui yeželechone'? ¿Ešə šejlene' benə' gwlaž checho ca' zjənaselas entr benə' griego ca' na' žjəsedene' benə' griego ca'? ³⁶ ¿Bi zeje dižə' de'e nga gwna benga? Gwne': “Yeyilje nada' na' cui yeželele nada'.” Na' leczə gwne': “Ga'an soa' nada', le'e bito gaquə yidle.”

Jeso'osən' be'e dižə' che Spirit che Diozən'

³⁷ Na' že le'ezelaogüe na' že xen che lñinə' gwzecha Jeso'osən' gan' chsed chlo'ine' na' gwne' zižjo: —Notə'ətezle šə de'e tant chene'ele gata' yelə' mban zejlicane chele xte banacle ca to benə' chbilləžə'e, legonlilažə' nada' na' gona' yelə' mban zejlicane chele.

³⁸ Le'e chonlilažə'ele nada', so de'en nəabia' yichjla'ažda'olen' can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən, gonən par nich gaquəlenle yeziqua'əchlə benə' par yesə'əzi'e yelə' mban zejlicane. De'e na'anə' saquə'əlebele ca yao ca' de'en chso'onən par nich yežlyon' de tcho'alaoga'aquən choscha'on bitə'ətezə.

³⁹ Jeso'osən' gwne' ca' əchedə' gwnežene' Spirit che Diozən' yedəson lo'o yichjla'aždao' chio'o chonlilažə'echo le' par nich gaquəlencho benə' yesə'əzi'e yelə' mban zejlicane. Na' ca naquə Spiritən' bitoŋə' yedəson lo'o yichjla'aždao' benə' ca orən', əchedə' benə'

ca' chəsə'əgue'i Jeso'osən' bitonə' so'ote'ene', na' bitonə' güe' Diozən' le' yelə' bala'an xen.

Gwsa'aque' choplə por ni che Jeso'osən'

⁴⁰ Benə' ca' ža'anə' gwse'enene' chsed chlo'i Jeso'osən' na' bale' gosə'əne': —De'e liczə bengan' profetən' ben' naquən yida.

⁴¹ Na' yebale' gosə'əne': —Bengan' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'. Pero bale' gosə'əne': —¿Ena' nacho de que Galilea na' əchoj Cristən'?

⁴² ¿Ecaguə na Xtižə' Diozən' de'en nyojən de que Cristən' galje' lao dia che de'e Rei Dabin' na' de que galje' yež Belen laž de'e rein'?

⁴³ Na' gotə' bžaš entr benə' ca' ža'anə' na' gwsa'aque' choplə por ni che Jeso'osən'.

⁴⁴ Bale' gwsa'aquene' cheyalə' yesə'əzene'ene', pero bito gwso'one' ca'.

Benə' gwnabia' che benə' Izrael ca' bito gwse'ejle'e che Jeso'osən'

⁴⁵ Na' xa'ag yo'odao' che neto' benə' Izrael besyə'əžine' lao benə' ca' boso'oselə' lega'aque'. Na' bxoz əblao che nasyon əheton' na' benə' fariseo ca' gwse'e lega'aque': —¿Bixchen' cui əgwçhe'elene'?

⁴⁶ Na' xa'ag yo'odao' ca' gwse'e lega'aque': —Xte ža neža ni tozə benə' cuinə' ne' güen ca güennə' chne bengan'.

⁴⁷ Nach benə' fariseo ca' gwse'e lega'aque': —¿Elente le'e bagwxoayagle? ⁴⁸ Ni tozə neto' naquətə' benə' blao na' naquətə' benə' fariseo cuinə' šejle'eto' che'. ⁴⁹ Pero benə' zan quinga ža' nga bito zjənombi' le' dei en bzoj de'e Moisezən', na' bazjəmbi'ayi'e.

⁵⁰ Na' Nicodemon', ben' gwyej lao Jeso'osən' še'elə, lene' benə' blao ca'. Na' Nicodemon' gože' lega'aque': ⁵¹ —Lei chechon' bito cho'en latjə choglaochon che to benə' de que malən' bene' sin cui güe'e dižə' nac goquə na' sin cui əžaš əche'enə bixa bene'enə'.

⁵² Nach gwse' benə' ca' le': —¿Ena' nacho leno' len' naco' benə' Galilea? Bsed na' əneždo' de que ni to profet cuinə' əchoj Galilean'.

Besyə'ədole'ene' to no'olə len xtoe'

⁵³ Na' besa'aque' jəya'aque' ližga'aque'.

8

¹ Nach Jeso'osən' gwyeje' ya'a de'en ne' Ya'a Olibos. ² Na' beteyo catə' gwye'eni' gwyeje' de'e yoblə yo'odao' əblao che neto' benə' Izrael. Na' yoguə' benə' ca' ža' na' gosə'əbigue'e laogüe'enə' na' Jeso'osən' gwchi'e na' gwzolaogüe' chsed chlo'ine' lega'aque'. ³ Nach benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' len benə' fariseo ca' bedəsa'əgüe'e to no'olə benə' besyə'ədole'ene' len xtoe'. Na' boso'ozechene' gwcholə' benə' ca' lao Jeso'osən'. ⁴ Na' gwse'e Jeso'osən': —Maestr, no'ol nga babedolə'ato'one' mer delene' to xtoe'. ⁵ Na' lei de'en bzoj de'e Moisezən' chonən mendad gotcho no'ol ca' chso'on ca' əgwšižə'əga'acchone' yej. ¿Bixa ənao' le'? ¿bi cheyalə' gonechone'?

⁶ Gwse'e Jeso'osən' ca' chedə' gwse'enene' yesə'əbeje'ene' dižə' de'e yesə'əchne' contr le'. Nach Jeso'osən' con bcheque'e na' bzoje' lao yon' len xbene'. ⁷ Na' gwnitə'əcheče' chəsə'ənabene' le' nacxa əne'enə'. Nach gwche'eša'ogüe'e na' gože' lega'aque': —Guaquə con to le'e benə' cui de xtole'e solaole əgwšižə'ele no'olə nga yejən'.

⁸ Nach bcheque'e de'e yoblə bzoje' lao yon'. ⁹ Na' benə' blao ca' benə' ca' chəsə'əcuiš no'olən' catə' gwse'enene' de'en gož Jeso'osən' lega'aque', gosə'ənežene' lo'o yichjla'azda'oga'aque'enə' de que yogue'e de xtolə'əga'aque'. Nach gwzolao besyə'əchoj tgüejə tgüejə', gwzolaotec besyə'əchoj benə' ca' zjəngoləch nach benə' ca' yela' xte bega'an yetozə Jeso'osən' len no'olən' ladjo benə' ca' choso'ozenag che'. ¹⁰ Na' catə' bebe'ešao' Jeso'osən' caguə no benə' ca' ble'ichene' laogüe'enə' sino yetozə no'olən'. Na' gože'ene': —No'olə, ¿gan benə' ca' choso'ocuiš le'? ¿Eni toe' cui ben le' castigw?

¹¹ Nach no'olən' gože'ene': —Ni toe' Señor.

Nach Jeso'osən' gože'ene': —Ni nada' bito goṇa' le' castigw. Beyej na' cuich gono' de'e malən'.

Jeso'osən' nse'e be'eni' par yichjla'aždao' benəchən'

¹² Na' Jeso'osən' gozoe' dižə'ən yetši'i len benə' ca' ža'anə', gože' lega'aque': —Nada' nsa'a be'eni' par yichjla'aždao' benəchən'. Benə' ca' chso'onlilaže'e nada' na' choso'ozenague' ɬchia' bitoch chso'ontezə chso'one' de'e malən'. Yo'o be'eni'in lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' ɬchedə' zjənape' yelə' mban zejlisan.

¹³ Nach benə' fariseo ca' gwse'ene': —Le'etezə cho'o dižə' che cuino', na' bito naquən de'e se'ejle' benə'.

¹⁴ Na' gožJeso'osən'lega'aque': —La'anə'əczə cho'a dižə' che cuina', xtiža'anə' naquən de'e li. Nada' nezda' gan' gwza'a na' gan' yeya'a, pero le'e bito nezele gan' gwza'a na' gan' yeya'a. ¹⁵ Le'e con to chosbagua'əle nada' de que napa' dolə' por ni che bi de'en chle'ile chona'. Nada' bito za'a par choglaogua'an che benə' de que zjənape' dolə'. ¹⁶ Pero na' šə catə' choglaogua'an che notə'ateza benə' de que zjənape' dolə', zaqua'əczə can' ənia'anə' ɬchedə' bito choglaogua'an che benə' to gw lazza' sino con can' na Xa'anə' ben' bselə' nada'. ¹⁷ Lei chechon' de'en bzoj de'e Moisezən' nyojən nan de que dižə' de'en əso'e ɬchopə testigw cheyalə' ſeje'echo de que naquən de'e li šə tozə can' yesə'əne'. ¹⁸ Nada' cho'a dižə' che cuina' na' Xa'anə' leczə cho'e dižə' ɬchia', na' le'enə' bsele'e nada'. Neto' naquəto' testigw ca' ɬchopə.

¹⁹ Na' gwse'ene': —¿Gaxa zo xa'onə?

Na' gwna Jeso'osən': —Ni nada' ni Xa'anə' cui nombi'ale. Žalə' nombi'ale nada' leczə nombi'ale Xa'anə'.

²⁰ Dižə' ca' be' Jeso'osən' bsed blo'ine' gan' chəsə'əgüe'e mech lo'o yo'odao' əblao che neto' benə' Izrael. Na' ni to cono gwxen le' ɬchedə' cuinə' žin ža par gaque' lao na' benə' ca' chəsə'əgue'i le'.

Jeso'osən' gwne': "Gan' yeya'anə' le'e cabi gaquə da'acle"

²¹ Na' gožJeso'osən'lega'aque' yetši'i: —Nada' yeya'a, na' le'e yeyiljle nada', pero gan' yeya'anə' le'e cabi gaquə da'acle, ɬchedə' le'e gatle catə' cuinə' yedinjèle xtolə'əle ca'.

²² Na' benə' blao che ənasyon Izrael ɬheto'on gosə'əne': —¿Eyeyot cuine'ənə' ža, de'en ne' gan' yeyeje' bito gaquə ſejcho?

²³ Na' gože' lega'aque': —Le'e chzenagle che gwxiye'ənə', na' nada' chzenaga' che Diozən'. Le'e chonle can' chso'on yeziqə'əchlə benə' cui zjənombia' Diozən', na' nada' bito chona' ca'. ²⁴ De'e na'anə' gwnia' le'e de que gatle catə' cuinə' yedinjèle xtolə'əlen'. Šə cui chejle'ele de que nada' naca' doxen can' gwnia'anə', gatle sin cui yedinjèle xtolə'əle ca'.

²⁵ Na' gwse'ene': —¿No naco' le'enə'?

Na' gožJeso'osən'lega'aque': —Nada' naca' ben' bagwnia' le'e bedote. ²⁶ Ne'e dech de'e zan de'e ənia' chele gwzejni'ida' ca naquə xtolə'əle ca'. Xa'anə' bsele'e nada' par cho'a dižə' len benəchən' de'en babenda' gwne'. Na' Xa' na'anə' cho'e dižə' li.

²⁷ Jeso'osən' be'e dižə' che Xe' Diozən', na' lega'aque' bito gwse'ejni'ine' ſə che Dioz nan' cho'e dižə'. ²⁸ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Diozən' bsele'e nada' golja' benəch, na' te gotle nada' le'e yag corozən' cana' ənezele de que naca' ben' gwnia'anə'. Na' leczə ənezele de que cabi bi chona' de'e bia'azəlaž'a, sino con bin' babzejni'i Xa'anə' nada', lennə' chnia'. ²⁹ Xa'anə' babsele'e nada' na' zocze' len nada'. Bito chbejyichje' nada' ɬchedə' do tyempte chona' de'en chazlaže'ənə'.

³⁰ Na' žlac choe' Jeso'osən' dižə' quinga benə' zan gwso'onlilaže'e le'.

Noquə'ən zjənaquə xi'iŋ Dioz na' noquə'ən nitə' xni'a de'e malən'

³¹ Na' Jeso'osən' gože' balə benə' gwlaž ɬheto' ca' bachse'ejle'e che': —Šə sotezə sole gonle de'e chnia' le'e gwlo'en de que de'e liczə banacle disipl ɬchia'. ³² Na' ſə sotezə sole

gonle de'en chnia' le'e, nach ənezele bi zeje dižə' li ćhia'anə', na' šə banəzele bi zejen, bitoch gacle ca esclabos.

³³ Na' gwse'ene': —Dia che de'e Abraannə' naquəto' na' xte ža neža bitonə' gacto' ca esclabos. ¿Bixachen' nao' le' de que bitoch gaquəto' ca esclabos?

³⁴ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li chnia' le'e, yoguə' benə' chso'on de'e malən' nite'e xni'a de'e malən' ca esclabos. ³⁵ Benə' naquə esclabo caguə do tyempte gaque' cuent len familyən' gan' naque' esclabo, pero benə' golje' lao familyən', do tyempte gaque' cuent len familyən'. ³⁶ Na' šə nada' Xi'in̄ Diozən' gona' ca əchojle xni'a de'e malən' par nich cuich gacle ca esclabos, de'e licza əchojlen'. ³⁷ Nezda' de que nacle xi'in̄ dia che de'e Abraannə' pero bia'aczə cheyiljažə'ele naclən' gonle par nich gotle nada', na' chonle ca' ćheda' bito chone chele xtiža'anə'. ³⁸ Nada' cho'a dižə' che de'en bablo'i Xa'anə' nada', na' le'e chonle can' na xalen'.

³⁹ Na' gwse' benə' ca' Jeso'osən': —Neto' naquəto' xi'in̄ dia che de'e Abraannə'.

Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Žalə' nacle doalje xi'in̄ dia che de'e Abraannə' gonle can' ben de'e Abraannə' žalə' ca'. ⁴⁰ Na' la'anə'əczə babzejni'ida' le'e dižə' li de'en babsed blo'i Diozən' nada', le'e chene'ele gotle nada'. De'e Abraannə' cabi bene' can' chonlen'.

⁴¹ Tozəczə can' chonle len xalena'.

Nach gwse'e le': —Tozə Diozən' naque' Xato' na' bito chzenagto' che nochlə benə'.

⁴² Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Žalə' Diozən' naquə xale guaquele ćhia', ćheda' nada' gwza'a gan' zo Diozən'. Caguə za'a de'e bia'azəlaža'anə'. Len' əbselə'e nada'.

⁴³ ¿Bixchen' cui chejni'ile de'en chnia' le'e? Bito chejni'ile ćheda' la' bito chene'ele gwzenagle xtiža'anə'. ⁴⁴ Gwxiye' nan' naquə xale. Nachən' chebeile chonle can' chene'ennə'. Len naquən güet benə' dezdz catə'ən gwxe yežlyon', na' cui chdalenən dižə' li che Diozən' ćheda' cui yo'o dižə' lin' lo'o yichjla'ažda'ogüe'ennə'. Catə' chnen de'e güenlažə' chnen con can' naquə cuinei ćheda' naquən güenlažə' na' yoguə' dižə' güenlažə' za'an chei. ⁴⁵ Na' cabi chejle'ele ćhia' nada', ćheda' nada' əchnia' le'e dižə' li. ⁴⁶ Ni tole cui gaquə əgwlo'ele de que babena' bi de'e malən'. Nada' cho'a dižə' li, ¿bixchen' cui chejle'ele ćhia'? ⁴⁷ Benə' ca' zjənaquə xi'in̄ Dioz choso'ozenague' che xtiže'ena'. Na' ca naquə le'e cui nacle xi'in̄, de'e na'anə' bito chzenagle che'.

Ze'e galjlə de'e Abraannə' bazoczə Cristən'

⁴⁸ Na' benə' blao che ənasyon Izrael ćheton' gwse'ene': —Leiczeto' can' nato' de que le' naco' benə' Samaria na' de que chac tonto'ona'.

⁴⁹ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Bito chac tonta'. Nada' əchnežjua' yelə' bala'an che Xa'anə' na' le'e chnittle yelə' bala'an ćhia'anə'. ⁵⁰ Nada' caguə chyilja' no gonə nadə' yelə' bala'anə'. Xa'anə' chonə' nadə' yelə' bala'an, na' len' əgwlo'e non' napə dolə' na' non' cui napə dolə'. ⁵¹ De'e li chnia' le'e, notə'ətezə benə' choso'ozenag xtiža'anə', cuat ənabia' yelə' gotən' lega'aque'.

⁵² Nach benə' blao che ənasyon Izrael ćheton' gwse'ene': —Na'a babeyož gwñezeto' de que chac tonto'ona'. De'e xaxta'occo Abraannə' gote' na' leczə de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'. Na' le' nao' de que benə' ca' choso'ozenag ćhio' cuat ənabia' yelə' gotən' lega'aque'. ⁵³ ¿Ezaquə'əcho' le' ca de'e xaxta'occo Abraannə'? Len' gote' na' leczə ca' de'e profet ca'. ¿Noxan' chacdo' naco'?

⁵⁴ Na' gwna Jeso'osən': —Žalə' nadə' choe' cuina' yelə' bala'an, cabi zaquə' yelə' bala'anə'. Pero Xa'anə' chonə' nadə' yelə' bala'an, ben' nale naquə Dioz ćhelen'.

⁵⁵ Le'e bito nombia'alene', pero nadə' nombi'ane'. Žalə' nia' cui nombia'ane' gaca' benə' güenlažə' ca le'e. Nada' nombia'ane' ža, na' chzenaga' xtiže'ena'. ⁵⁶ De'e xaxta'occo Abraannə' bebeine' gwyejle'e de que le'ine' tyemp ni zoa' yežlyo ni. Na' bable'ine'en na'a na' zoe' mbalaz.

⁵⁷ Na' gwse' benə' blao che ənasyon Izrael ćheton' le': —Ni šiyon iz cuiŋə' žino'. ¿Ena' nezle'ido' de'e Abraannə'?

⁵⁸ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li achnia' le'e, ca ze'e galjlə de'e Abraannə' bazocza' nada'.

⁵⁹ Nach gosə'əzi'e yej par yoso'ošiže'ene'en. Na' Jeso'osən' bocuaše'e na' beze'e yo'odao' əblaonə'. Bito gwsa'acbe'ine' catə' bedie' gwcholga'aque'ena' zjəyede'.

9

Jeso'osən' bene' par nich ble'i to benə' golje' nčhole'

¹ Na' txen chdato' len Jeso'osən' catə' ble'ito' to benə' byo benə' golje' nčhole'. ² Na' gožto'one': —Maestr, ɿno napə dolə' de'en goljə bengan' nčhole'? ɿəle' o ša xaxne'ena'?

³ Na' Jeso'osən' gože' neto': —Benga golje' nčhole' caguə por ni ɿhe xtolə' xaxne'ena', na' caguə por ni ɿhe xtolə' xaxne'ena', sino par nich la'alaon can' gon Diozən' len le'.

⁴ Cheyalə' goncho xšin Diozən' ben' bselə' nada' žlac nede latjə. Gwžin catə' cuich gatə' latjə gonchon. ⁵ Žlac nezoa' yežlyo nga chgua'a be'eni' lo'o yichjla'aždao' benə'.

⁶ Beyož gwne' ca' gwcho'on xene'en lao yon' na' bene' benjw len xen' ɿhe'ena'. Na' gwdebe'benjon' jelao benə' lcholən'. ⁷ Na' gože'ene': —Gwyej jəyedib jelaogo'ona' cho'a tanc de'en nzi' Siloe—. Na' Siloe zejen dižə' Nselə'.

Na' gwyeye' na'beyib jelaogüe'ca'. Na' beze'e jəyede' bachle'ine'. ⁸ Na' benə' gwliž ɿhe' ca' na' benə' ca' besə'ele'i le' yoguə' las catə' ne'e nčhole' gosə'əne': —ɿEcaguə bengan' bable'icho bedote chi'e chnabe' caridan'?

⁹ Bale' gosə'əne': —Bengan'.

Na' bale' gosə'əne': —Cabi naquə le' sino ca naquə bengan' naque'.

Na' le' gwne': —Nada'ana'.

¹⁰ Na' gwse'ene': —ɿNacxa goquən' gwzolao chle'ido'?

¹¹ Na' gože' lega'aque': —To benə' le Jeso'os bene' benjw na' gwdebe'en jelaogua'anə' na' gože' nada': “Gwyej cho'a tanc de'en nzi' Siloen' na' jəyedibən.” Na' gwya'a na' beyiba'an, na' gwzolao chle'ida'.

¹² Nach gwse' benə' ca' le': —ɿGanax be'ena'?

Na' gože' lega'aque': —Bito nezda'.

Benə' fariseo ca' gosə'əñabene' be'ena' nac goquən' chle'ine'

¹³ Na' gosə'əche'e ben' goquə benə' lcholən' gan' nitə' benə' fariseo ca'. ¹⁴ Na' naquə ža dezcanz catə' an ben Jeso'osən' benjon' de'en gwdebe' jelao be'ena' par ble'ine'. ¹⁵ Na' benə' fariseo ca' leczə gosə'əñabene' le' nac goquən'bachle'ine'. Na' le' gože' lega'aque': —Ben' beyone nada' gwdebe' benjon' jelaogua'anə' na' beyiban' na' gwzolao chle'ida'.

¹⁶ Nach to ɿchopa benə' fariseo ca' gosə'əne': —Nezecho bito zo Diozən' len benga chedə' bito chomba'ane' ža dezcanzən'.

Na' bale' gosə'əne': —ɿNac gon to benə' güen de'e mal gone' milagr quinga?

Na' gwsa'aque' ɿchoplə entr lega'aque'. ¹⁷ Nach de'e yoblə gwse'e be'en goljə ncholən': —ɿBi nao' le' ɿhe ben' ben par nich chle'ido'?

Na' le' gwne': —Naque' to profet benə' bselə' Diozən'.

¹⁸ Na' benə' blao ɿhe nasyon Izrael ɿcheton' bito gwse'ejle'e ɿhe ben' ša len' golje' nčhole' na' na'a bachle'ine' xte que gwsa'axe' xaxne'ena'. ¹⁹ Na' gosə'əñabene' lega'aque' gwse'ene': —ɿEbengan' xi'inlen' ben' nale golje' nčhole'? ɿNacxa goquən' chle'ine' na'a?

²⁰ Na' gwse' xaxne'e ca' lega'aque': —Nezeto' de que bengan' xi'into'ona', na' de que golje' nčhole'. ²¹ Mas nac chaquən' bachle'ine' bito nezeto', nic nezeto' noxa ben par nich bachle'ine'. Le' bazejəczene'. Lenabe le', güe'ecze' dižə' naquən' goc ɿhe'.

²² Xaxne'e ca' gosə'əne' ca' de'en besə'əžbe' benə' blao ɿhe nasyon Izrael ɿcheton'ona', chedə' lega'aque'bach zjənone'en de que nota'etezə benə' güe'e dižə' de que Jeso'osən' naque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon ɿcheton', cabi əso'e latjə šo'oché'lo'o yo'oda'ona'. ²³ De'e na'anə' gosə'əna xaxne'e ca': “Bazejəczene'. Lenabe le'.”

²⁴ Nach de'e yoblə gws'a'axe' ben' goljə n̄chol gwse'ene': —Be'elao' Diozən' na' gwzo'one' testigw de que clelən' babe'eleno' neto' dižə' bache. Neto' nezeto' de que Jeso'osən' naque' to benə' güen de'e mal.

²⁵ Na' gwne': —Šə naque' benə' güen de'e mal, bito nezda'. De'en nezda', nada' goca' benə' lchol na' na'a chle'ida'.

²⁶ Na' de'e yoblə gwse'ene': —¿Bi benene' le'ena'? ¿Nac benen' par nich bachle'ido'?

²⁷ Na' gože' lega'aque': —Bagwnia' le'e na' cui chzenagle. ¿Bixchen' chene'ele yenele de'e yoblə? ¿Elen le'e chene'ele gacle' disipl che'enə'?

²⁸ Na' gws'a'ade'ene' dižə' gwse'ene': —Le' naco' disipl che', pero neto' naquəto' disipl che de'e Moisezən'. ²⁹ Nezeto' de que Diozən' be'elene' de'e Moisezən' dižə' cho'a, pero benga bito nezeto' gan' ze'ena'.

³⁰ Na' ben' goljə ncholən' gože' lega'aque': —Nactequən' le'e cui nezele ga ze'ena', len babene' par nich chle'ida'. ³¹ Na' nezecho de que Diozən' cabi chzenague' che benə' ca' chso'on de'e mal. Con benə' chso'ene' yelə' bala'an na' chso'one' can' chene'ene'ena', lega'acze' chzenag Diozən' chei. ³² Dezd gwxe yežlyon' ni to cononə' yene de que bagwzo benə' chone' par nich chle'i benə' goljə nchol. ³³ Žalə' cui zo Diozən' len le' caguə bi milagr gaquə gone'.

³⁴ Na' benə' blao ca' gwse'ene': —Pendejw, len' goljo' ncholo' yelə' benə' mal chio'ona', ¿əna le' əgwseddo' neto'ona'?

Na' besyə'əbeje'ene' fuer.

Benə' ca' zjənchol yichjla'ažda'oga'aque'ena'

³⁵ Gocbe'i Jeso'osən' de que babesya'əbeje' be'enə' fuer, na' jəšague'ene' gože'ene': —¿Echonlilažo'o le' Xi'in Diozən'?

³⁶ Na' gož ben' le': —¿Noxa'an ža? señor, par nich gonlilaža'ane'.

³⁷ Na' gož Jeso'osən' le': —Nada'anə' ben' bable'ido' antslə na' nada'anə' cho'elena' le' dižə'.

³⁸ Nach be'enə' bzo xibe' be'elaogüe'e Jeso'osən', gwne': —Xana', chonlilaža'a le'.

³⁹ Na' gwnach Jeso'osən': —Nada' za'a yežlyo nga par nich la'alaon che benəchən' non' zjənapə dolə' na' non' cui zjənapə dolə'. Za'a chgua'a be'eni' par benə' ca' chsa'acbe'ine' zjənchol yichjla'ažda'oga'aque'ena', na' za'a par yeca'a be'eni' che benə' ca' chsa'aquene' cui zjənchol yichjla'ažda'oga'aque'ena'.

⁴⁰ Na' balə benə' fariseo ca' nitə' galə'əzə gwse'enene' de'e nga. Na' gwse'e Jeso'osən': —¿Echacdo' len neto' nchol yichjla'ažda'oto'ona'?

⁴¹ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Žalə' cui chejni'ile bito bi xtolə'ale de. Pero por ni che de'en nale de que chejni'ile, de'e na'anə' deczə xtolə'elen'.

10

Jempl che xle'ej xilə' ca'

¹ De'e li chnia' le'e, be'en cui cho'o cho'a puert xle'ej xilə' ca' na' ga yoblə chepe' par cho'e, benə' bguan be'enə'. ² Be'en cho'o cho'a puertən', le'enə' goye xilə'ənə'. ³ Na' be'en chapə puert che xle'ej xilə' ca' chsalju' par nich cho'o benə' goyebən'. Na' xilə' ca' choso'ozenuagub xtiže'ena' chedə' zjənombia'ab le', na' chaxe'eb cho'e laga'aquəb catə' chbeje'eb. ⁴ Na' catə' bagwleje' yoguə' bia che' ca' lo'o xle'ejga'aquəbən', chbialaogüe' laoga'aquəbən' na' chjəsa'ənaob le' chedə' zjənombi'ab ši'enə'. ⁵ Na' bito žjəsa'ənaob benə' yoblə, sino yesə'əxonjəb le' chedə' cui zjənombi'ab ši'enə'.

⁶ Jeso'osən' be'e jempl nga par bzejni'ine' benə' ca' ža'anə', pero bito gwse'ejni'ine' bi zejen de'en gože' lega'aque' ca'.

Jeso'osən' chgūia chye' chio'o ca to goye xilə' benə' chgūia chye' bia che' ca' binlo

⁷ Nach gozne Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, nada' gwxaqua'əlebəda' ca cho'a puert che xle'ej xilə' ca'. ⁸ Yogoə' benə' goxoayag ca' babla'ac antslə ca nada' chəsə'əne' de que Diozən' bsele'e lega'aque' pero gwxaqua'əlebəga'aquene' ca benə'

bguan. Na' ca xilə' ca' cui choso'ozenaguəb xtižə' benə' cui zjənombi'ab, ca'aczən' benə' ca' chso'onlilažə' nada' cui choso'ozenague' che benə' goxoayag ca'. ⁹ Nada' gwxaquə'elebəda' ca cho'a puert che xle'ej xilə' ca'. Xilə' ca' chəsyə'əyo'ob lo'o xle'ejga'aquəb na' chəsə'əchojəb par chəsə'əyiljəb de'e chsa'ob. Na' ca xle'ej xilə' ca' chcue'ejən lega'aquəb par nich cui bi gac chega'aquəb, ca'aczən' chcue'eja' benə' ca' chso'onlilažə' nada' par nich cui bi gac chega'aque'.

¹⁰ Benə' goxoayag ca' gwxaquə'elebəga'aquene' ca benə' bguan benə' ca' chda'ac lechguale con to de'e yesə'əbane', na' so'ote', na' yesə'ənitlaogüe'. Nada' za'a par nich chnežjua' yelə' mban zejlicane che benə' ca' chso'onlilažə' nada' na' par nich nite'e mbalaz juisy. ¹¹ Nada' chgüia chya' benə' ca' chso'onlilažə' nada' can' chon to benə' goye xilə' benə' chgüia chye' xilə' che' ca' binlo. Na' de'en chgüia chyega'aca'ane' chsanlažə' cuina' so'ot benə' nada'. ¹² Balə benə' ca' choso'oye' xilə' chesə'əzi'e laxjwga'aque', la' xilə' ca' bito zjənaquəb bia chega'aque'. De'e na'anə' chəsə'əbejyichje'eb na' choso'oxonje' cata' chəsə'əle'ine' za' no becoyo'o, chedə' bito zjənaque' xan xilə' ca'. Chso'e latjə chniz becoyo'onə' xilə' ca' na' choslasəb lega'aquəb. ¹³ Chesə'əxonje' chedə' bito zjənzi'ine' xilə' ca' de'en cui zjənaquəb bia chega'aque', con zjənaque' goyeb.

¹⁴ Nada' chgüia chya' benə' ca' chso'onlilažə' nada' ca to benə' goye xilə' benə' chgüia chye' xilə' che' ca' binlo. Na' nombi'a benə' ca' chso'onlilažə' nada', na' lega'aque' zjənombi'e nada'. ¹⁵ Nombi'aga'aca'ane' ca Xa'anə' nombi'e nada' na' nada' nombi'a Xa'anə'. Na' de'en chgüia chyega'aca'ane' chsanlažə' cuina' so'ot benə' nada'. ¹⁶ Na' nitə' benə' ga yoblə benə' cui zjənaquə benə' Izrael benə' so'onlilažə' nada' na' yoso'ozenague' chia'. Leczə lega'aque' cheyalə' əgwytoba' par nich yoguə'əlol no so'onlilažə' nada' əsa'aque' tozə len ljuežjga'aque' na' toza' nada' ggüia gwya' yoguə'əlolga'aque'.

¹⁷ Chsanlažə' cuina' so'ot benə' nada' pero techlə yebana'. Na' chaquache Xa'an chia' de'en chazlaža'a chona' ca'. ¹⁸ Ni to cono yeque'e yelə' mban chia'anə' sino chsanlažə' cuina' so'ot benə' nada'. Napa' yelə' gwnabia'anə' par gwsanlažə' cuina' so'ote' nada', na' napa' yelə' gwnabia' par yeyas yebana' ladjo benə' guat ca'. Na' Xa'anə' babene' mendad gona' ca'.

¹⁹ Na' de'e yoblə gwsa'ac benə' blao che ənasyon Izrael cheton' choplə por ni che dižə' ca'de'en gwse'enene' be'e. ²⁰ Zan benə' ca' gosə'əne': —Chac tonte'enə', bito chacbe'ine' bi dižə'ən cho'e. ¿Bixchen' chzenagle che'?

²¹ Na' bałe' gosə'əne': —Dižə' quinga caguə naquən ca che benə' chac tontən'. ¿Equaquə gon to benə' chac tont par le'i benə' lchol?

Benə' blao che benə' Izrael ca' cuicza gwse'enene' se'ejle'e che Jeso'osən'

²² Na' Jerosalenə' chac lni che yo'odao' əblao che neto' benə' Izrael de'en ne' "Dedicasion". Na' naquə tyemp zag. ²³ Na' Jeso'osən' chde' cha'ašil che yo'odao' əblaona' part de'en chəsə'əne' "Cha'ašil che Salomon". ²⁴ Na' gwse'echj benə' blao che ənasyon Izrael cheton' Jeso'osən' na' gwse'ene': —¿Bixchen' ne'e chono' par chacželažə'ətecto' ſə len' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' ənasyon cheton'? Šə le'enə' Cristən', gwna neto' clar.

²⁵ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Bagwnia' le'e na' cui chejle'ele. Milagr ca' de'en babena' len yelə' guac che Xa'anə' chəsə'əlo'en de que le'enə' bsele'e nada'. ²⁶ Na' le'e bito chejle'ele chia' chedə' cui nacle txen len benə' ca' chso'onlilažə' nada'. ²⁷ Nombi'a benə' ca' chso'onlilažə'e nada' na' lega'aque' choso'ozenague' chia'. ²⁸ Na' nada' chnežjoga'aca'ane' yelə' mban zejlicane, na' cuat yesə'əbiayi'e. Ni to cui no no əca'axaxj lega'aque' lao na'anə'. ²⁹ Xa'anə' bagwleje' lega'aque' par nich chgüia chyega'aca'ane'. Na' ni to cui no no gaquə əca'axaxj lega'aque' lao na' Xa'anə' chedə' nape' le'ezelaogüe' yelə' chnabia' xen. ³⁰ Nada' na' Xa'anə' tozə can' naquə yiçjla'ažda'oto'onə', tozə can' naquə yelə' guac cheho'ona' na' tozə can' chonto'.

³¹ Nach beñə' blao che nasyon Izrael Ɂeton' gosə'əzi'e yej par yoso'ošiže'ene'en. ³² Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e zan de'e güen bable'ile bena' len yelə' guac che Xa'anə'. ¿Non' de'e ca' babena' chonən par əgwšižə'ele nada' yejən'?

³³ Na' beñə' blao ca' gwse'e le': —Caguə por ni che bi de'e güen de'en babeno'on əgwšižə'eto' le' yejən', sino por ni che chžia chnito'o Diozən'. Con benachzə le' na' nao' de que naco' Dioz.

³⁴ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e chsedle Xtižə' Diozən' de'en nyoj gan' nan: "Nada' gwnia' de que le'e nacle ca Dioz." ³⁵ Na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən caguə de'e te cheinə'. Na' lenñə' nan de que Diozən' gwne' che beñə' ca' əbnežjue' xtižə'enə' de que gwsa'aque' ca Dioz. ³⁶ Ca naquə Diozən' gwne' zjənaque' ca cuine', ¿bixchen' nale de que chžia chnita'a Diozən' de'en gwnia' naca' Xi'iné'? Le'enə' gwleje' nada' par gaquəlena' benachən' na' bsele'e nada' yežlyo nga. ³⁷ Žalə' de'e ca' chona'anə' bito zjənaquən de'en chon Xa'anə', bito šejle'ele Ɂhia'. ³⁸ Pero na' de'en zjənaquən de'en chone'ena', cheyalə' šejle'ele de que naca' Xi'iné' la'anə'əczə cui chejle'ele xtižə'anə'. Ša šejle'ele che de'e ca' chona'anə' na' ənezele de que Xa'anə' zoe' len nada' na' nada' zoa' len le'.

³⁹ Na' de'e yoblə bosə'əsyə' naclən' gaquə ədole'e, pero bito besyə'əzelene' naclən' so'one'.

⁴⁰ Na' gwsa'ato' len Jeso'osən' jəsoto' yešla'alə yao Jordannə' gan' gwzo de'e Juannə' antsłə cata'ən bchoe' beñə' nis. ⁴¹ Na' zan beñə' bda'aque' gan' zoto' par boso'ozenague' xtižə' Jeso'osən' na' gosə'əne' che': —La'anə'əczə de'e Juannə' ni to milagr cui bene', yoguə'əloj de'en gwne' che benga naquən de'e li.

⁴² Na' beñə' zan beñə' nitə' na' gwso'onlilaže'e Jeso'osən'.

11

Can' goquə catə'ən got ben' le Lach

¹⁻² Na' goquən chacšene to beñə' Betania beñə' le Lach. Betania nan' naquən laž Maria na' Marta, na' lega'aque'ənə' zjənaque' beñə' zan Lachən'. Maria nga ben' bcuase' set zix ni'a Xancho Jeso'osən' na' bxie' ni'enə' len yišə' yichje'enə'. ³ Na' beñə' zan Lachən' boso'osele'e rson gan' zo Jeso'osən' gwse'ene': —Xanto', be'en chacdo chei chacšenene'.

⁴ Na' catə' gwneze Jeso'osən' na' gwne': —Yižgüe' che'ənə' bito naquən de'e gattecze', sino par əye' Diozən' yelə' bala'anən' chacšenene' na' par nich nada' si'a yelə' bala'an, nada' naca' Xi'iné' Diozən'.

⁵⁻⁶ Gwde gwneze Jeso'osən' de que chacšene Lachən', nebega'anə' yečhopə ža gan' zoe'ənə' la'anə'əczə chaquene' che Martən', che beñə' bile'ənə' na' che Lachən'. ⁷ Nach gož' neto': —Ləšo'o Jodean' de'e yoblə.

⁸ Nach gožto'one': —Maestr, bi ža na'azən' gwsa'aclazə' beñə' blao che nasyon chechon' yoso'ošiže' le' yej. ¿Ena' de'e yoblə šejo' na'anə'?

⁹ Na' gwneze Jeso'osən': —¿Ecaguə šižin orən' naquə težan'? Beñə' chda teža bito chchegüe'e Ɂchedə' la' nye'eni'inə'. ¹⁰ Mas beñə' chda še'elə chchegüe'e Ɂchedə' cuich nye'eni'. Ca'aczə naquən len nada', bito bi bi gaquə Ɂhia' žlac cuiñə' əžin ža par so'ote' nada'.

¹¹ Gwde gwne' ca' gozne' neto': —Beñə' migw checho Lachən' bagwtase', na' ša'a žjəyesbana'anə'.

¹² Na' gožto'one': —Xanto', ša bachtase'ənə' goyacczene'.

¹³ Jeso'osən' gwne' ca' Ɂchedə' gwnezeze' bagot Lachən', na' neto' bento' xbab de que gwne' ca' che bišgalən'. ¹⁴ Nach Jeso'osən' gwne' neto' clar: —Bagot Lachən'. ¹⁵ Na' chebeida' cui gwzoa' lao chacšenene', par nich na'a gona' ca šejle'echle Ɂhia'. Le'e šo'o gan' de'enə'.

¹⁶ Nach beñə' ljuežjto' Tomasən' gož' neto': —Le'e šo'o par nich len chio'o so'ote' ša bachso'ote' Jeso'osən'.

Tomas na'anə' ben' boso'osi'e Didimo Ɂchedə' naque' beñə' cuaš.

Jeso'osən' chosbane' beñə' guat ca'

¹⁷ Nach gwyejto' len Jeso'osən' Betanian', na' catə' bžinto'onə' gwse' benə' ca' le' de que bagoc tap že boso'ocuaše'e Lachən'. ¹⁸ Na' Betanian' chi'in galə'əzə Jerosalennə' ca do gašjə legw. ¹⁹ Na' benə' zan benə' Izrael gwlaž cheto' ca' že' Jerosalennə' besə'əžine' gan' zo Martən' na' Marian' par chso'e lega'aque' yelə' chxenlažə' de'en got benə' zanga'aque'enə'. ²⁰ Nach Martən' catə' gwnezenə' bazon əžinto' na' bchoje' bedəšague' neto', na' Marian' bito bchoje' ližga'aque'enə'. ²¹ Nach Martən' gože' Jeso'osən': —Xana', žalə' gwzo' catə'ən gocšene benə' zana'anə' bito gote' žalə' ca'. ²² Pero la'anə' bagote', nezda' de que Diozən' gone' bitə'ətezə de'en ənabdo'one'.

²³ Nach gož Jeso'osən' le': —Goban benə' zano'ona'.

²⁴ Nach Martən' gože'ene': —Nezda' de que gobane' catə'ən yesyə'əban benə' guat ca' žan' šo'o fin che yežlyon'.

²⁵ Na' gož Jeso'osən' le': —Nada' chac chosbana' benə' guat ca' na' nada' nsa'a yelə' mban zejlicane par benə' ca' chso'onlilažə' nada'. De'e na'anə' benə' ca' chso'onlilažə' nada' la'anə'əczə sa'ate', de yelə' mban zejlicane chega'aque'. ²⁶ Na' notə'ətezə benə' chso'onlilažə'e nada' zjənape' yelə' mban zejlicane na' cuat ənabdo'one'.

¿Echejli'o de'e nga?

²⁷ Na' gože'ene': —Xana', chejli'a de que naco' Xi'in Dioz. Chejli'a de que naco' Cristən' ben' babselə' Diozən' yežlyo nga par gaquəlene' neto'.

Jeso'osən' gwcheže' cho'a ba che Lachən'

²⁸ Beyož gwna Martən' ca' nach beyeje' na' jəyeyeže' Maria bile'enə' žižizə: —Baza' Maestrən' na' chne' le'.

²⁹ Na' Marian' catə' benene' can' gož Martən' le' le'e gwzoža'ate' bide' gan' zoto' len Jeso'osən'. ³⁰ Na' caguə babžinto' lao yežən' ca orən', ənenaguə'ətə' gan' bedəšag Martən' neto'. ³¹ Na' benə' Jerosalen ca' nitə' len Marian' liže'enə', benə' ca' chso'e lega'aque' yelə' chxenlažə', catə' besə'əle'ine' gwza' Marian' nach gosə'ənaogüe'ene' chsa'aquene' cho'a ba na'an zde' zjəcheže'.

³² Na' Marian' catə' ble'i gan' zoto'onə' ble'ine' Jeso'osən', na' bzo xibe' laogüe'enə' na' gože'ene': —Xana', žalə' le' gwzo' nga catə'ən chacšene benə' zana'anə', bito gote' žalə' ca'.

³³ Na' catə' ble'i Jeso'osən' chbež Marian' na' leczə chəsə'əbež benə' Jerosalen ca' nžague'enə', de'e juisy de'e goquene' na' bžaglaogüe' lo'o yichjla'ažda'ogüe'enə'. ³⁴ Na' gože' lega'aque': —Ga əbcuašə'əlene'?

Na' lega'aque' gwse'ene': —Xanto', yo'o na' le'ido'.

³⁵ Na' gwchež Jeso'osən'. ³⁶ Na' gosə'əna benə' Jerosalen ca': —Le'e ggüiašc catequən' chaquene' che'.

³⁷ Na' balə benə' ca' gosə'əne': —Le'e ngan' bene' par nich ble'i benə' lchol ca'. ¿Ecui gaquən' žalə' bene' par nich cui gat Lachən'?

Jeso'osən' bosbane' Lachən' ladjo benə' guat ca'

³⁸ Na' de'e yoblə de'e juisy de'e goque Jeso'osən' lo'o la'aždaogüe'enə'. Nach yoguə'ətə' gwyejto' cho'a ban' len Jeso'osən'. Na' ban' naquən to bloj na' da' to yej cho'inə'. ³⁹ Nach gož Jeso'osən': —Leca'a yejən'.

Na' Mart zan de'e benə' guatən' gože'ene': —Xana', bachla' ben' zban, la'bach goc tap že na'a gote'.

⁴⁰ Na' gož Jeso'osən' le': —Bagwnia' le' šə chonlilažə'o nada' nach šejni'ido' bi zeje ca de'en gwlo'e Diozən' yelə' guac xen che'enə'.

⁴¹ Nach benə' ca' gosə'əque'e yejən'. Na' Jeso'osən' gwlis laogüe'en yobalə gwne': —Xa', choxčwleno' babzenago' chia'. ⁴² Nada' nezda' de que syempr chzenago' chia'. Pero ənia' ca' par nich benə' ca' že' nga se'ejle'e de que len' əbselo'o nada'.

⁴³ Na' beyož gwne' ca' lao orasyonnə', belgüiže' de'e benə' guatən' gwne' zižo gože'ene': —Lach bechoj.

⁴⁴ Nach le'e bechojte Lachən', zjəncheləyoy ni'a ne'e ca' cint de lachə' na' to bey nazjə laogüe'enə'. Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e yozaše' lachə'ənə' na' le'e gwsane' yeyeje'.

Boso'oxi'e yesə'əzene' Jeso'osən'

⁴⁵ Na' zan benə' Jerosalen ca' benə' ca' zja'ac len Marian' besə'əle'ine' milagr de'en ben Jeso'osən' na' gwso'onlilaže'e le'. ⁴⁶ Pero bałə' ja'aque' lao benə' fariseo ca' jse'eže' lega'aque' can' bene' bosbane' Lachən'. ⁴⁷ Nach bżoz əblao ćhe ńasyon Izrael ćheton' na' benə' fariseo ca' besə'ətobe' yogua'əłol benə' ca' chəsə'ənabia' ńasyon ćheton'. Nach boso'oxi'e gosə'əne': —¿Naclə gonchon'? la' milagr zannə' chon benga. ⁴⁸ La' še gaquecho ljoye'enə', yogua' benə' so'onlilaže'e le', nach da'ac benə' ńasyon Roma na' yoso'oziaye'e yo'odao' əblao ćhecho nga na' len ńasyon ćhechon'.

⁴⁹ Entr benə' golə benə' blao ca' toe' le Caifas na' naquache' bżoz əblao ca izən'. Na' gože' lega'aque': —Le'e caguə bi ńezelen'. ⁵⁰ Nic chonle xbab de que napən chio'o cuentən' tozə ben' gotcho Igua'a cuiayi' yogua'əcho len ńasyon ćhecho nga.

⁵¹ Caifasən' naquache' bżoz əblao ca izən' na' caguə con gwne' ca' to gwiazze'enə'. Dioz nan' bene' par gwdiżjui'e de que so'ote' Jeso'osən' por ńasyon Izrael ćheto'ona'.

⁵² Na' caguə so'ote'ene' par ńasyon ćheto' na'azənə'. Leczə so'ote'ene' par nich yogua' benə' ca' bagwlej Diozən' par əque'e ca xi'ine' gatə'ətezə ńasyon, yesyə'əyaque' tozə so'elaogüe'enə'. ⁵³ Na' ža na' gwzolao boso'oxi'e naclən' so'one' par so'ote'ene'.

⁵⁴ Na' de'e nan' bitoch gwda Jeso'osən' zaquə'əlao entr benə' gwlaž ćheto' ca'. Na' gwza'ato' gwyejto' to yež de'en nzi' Efrain, chi'in galə'əzə latjə dašən'. Na' gwzoto' na' len le'.

⁵⁵ Na' lni pascw ćhe neto' benə' Izrael bazon baozə. Na' benə' zan benə' za'ac to to yež ja'aque' Jerosalennə' antslə ze'e galə' lni pascon' par gwso'on cuinga'aque' xi'iləžə' can' na lei ćheto'ona'. ⁵⁶ Na' besyə'əyilje' Jeso'osən', na' ca nite'e chyo'o yo'odao' əblao ćheto' gwse'e ljužje': —¿Bi xbab chontguale? ćegüide' lni nga?

⁵⁷ Gosə'əne' ca' ćheda' bżoz əblao ćhe ńasyon Izrael ćheto' na' benə' fariseo ca' bagwso'one' mendad de que nota'ətezə benə' ənezene' gan' zo Jeso'osən' gwzenene' lega'aque' par nich yesə'əzene'ene'.

12

Marian' chgüe'e set zix ni'a Jeso'osən'

¹ Na' xop ža antslə lni pascon', gwyejlento' Jeso'osən' Betanian' gan' zo Lachən' ben' bosbane' ladjo benə' guat ca'. ² Na' balə benə' Betania ca' boso'osi'ini'e to xše' par Jeso'osən', na' Martən' bdie' de'en güe'ej gwdaoto' len le'. Na' Lachən' chi'e cho'a mesən' txeñ len Jeso'osən' na' len neto' na' benə' ca' yela'. ³ Na' Marian' de tyā set zix ćhe' de'e zaquə'əchgüei na' gwlo'en ni'a Jeso'osən'. Na' bxie' ni'enə' len yišə' yichje'enə'. Na' doxen yo'one' gwla'achgua ze set zixən' gwlo'e ni'enə'. ⁴ Na' zo Jod Iscariotən', ben' naquə neto' txeñ. Le'enə' banaquən əgwdie' Jeso'osən' lao na' benə' ca' chəsə'əgue'i le'. Jodən' naque' xi'in to benə' le Simon. Na' Jodən' gwne': ⁵ —¿Bixčhen' cui bete'e set zix nga? Zaquə'ən do tmil gueyə' gueyoa. Na' mechən' de'en le'ine' ćhei əgwnežjue'en benə' yašə' žalə' ca'.

⁶ Jodən' bene' xbabən' ca' caguə por ni ćhe beyaše'ene' benə' yašə' ca' sino por ni ćhe naque' benə' bguan. Len' bexə'e mech de'en bčhin yogua'əto' na' gwlejlane' mechən'. ⁷ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Ljoye'enə'. Babene' de'en non gonene' nada' žan' əgaša'anə'. ⁸ Ca naquə benə' yašə' ca', syempr nitə'əcze' len le'e, pero nada' caguə syempr soa' len le'e.

Bżoz əblao ca' boso'oxi'e so'ote' Lachən'

⁹ Na' benə' zan benə' Izrael gwlaž ćheto' gwsa'acbe'ine' de que Jeso'osən' zoe' na'. Na' ja'aque', pero caguə por ni ćhe Jeso'os na'azən', sino par besə'əle'ine' Lachən', ben' bosban Jeso'osən' ladjo benə' guat ca'. ¹⁰ Na' bżoz əblao ćhe ńasyon ćheto' leczə

boso'oxi'e so'ote' len Lachən', ¹¹ chedə' benə' zan benə' Izrael gwlaž ̄cheton' ja'aque' na' gwso'onlilaže'e Jeso'osən' por ni che le'.

Jeso'osən' beyo'e Jerosalennə'

¹² Na' beteyo gwza'ato' Betanian' len Jeso'osən' na' gwyejto' Jerosalennə'. Na' ca orən' benə' zan chəsə'əžag Jerosalennə' benə' zja'ac lñi pascon'. Na' gosə'əñezene' de que Jeso'osən' yežine' Jerosalennə'. ¹³ Na' de'e na'anə' besə'əchoje' bedəsə'əleze' neto', zjənoxe'e no zin, na' chəsə'əgüe'e be' lban che' chəsə'əne': —Le' naco' Rei che ̄nasyon Izrael ̄chechon', goclenšga neto'. Sošgo' mbalaz le' baza'o nga, babselə' Xancho Diozən' le'.

¹⁴ Na' bžel to borr dao' bia gwžia Jeso'osən' lao zde'. Goc can' nyojczən nan:

¹⁵ Le'e ža'ale Jerosalennə' bito žebə.

Le'e ggüiač baza' Rei chełen' zie' to borr dao'.

¹⁶ Na' neto' disipl che' bito gwyejni'ito' categaza de que goc che' con can' boso'ozoj de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'. Gwde gwso'ot benə' Jeso'osən' na' Diozən' be'ene' yelə' bala'an xen, na' canan' jəyeza'alažə'ato' dižə' ca' zjənyoj che' na' gocbe'ito' gwso'one'ene' le' can' nyojənnə'.

¹⁷ Benə' ca' gwnitə' len Jeso'osən' cata'ən bolgūižə' Lačhən' na' bosbane'ene' par bechoje' lo'o ban' gwso'e dižə' len benə' ca' ža' syodan' can' bene'enə'. ¹⁸ De'e na'anə' bedəsə'əleze'ene' chedə' gosə'əñezene' ca milagr de'en bene'. ¹⁹ Na' gosə'əna benə' fariseo ca' entr ̄lega'aque': —Bachle'ile cuiczə bi de gonchon'. Yuguə' benəchən' zjəsə'ənao le'.

To chopə benə' griego gwse'enene' əso'elene' Jeso'osən' dižə'

²⁰ Na' zjəlen balə' benə' griego, benə' ja'ac lñinə' par gwso'elaogüe'e Diozən'. ²¹ Benə' quinga besə'əžine' gan' zo Lip benə' Betsaida distrit che Galilean'. Na' gwsa'atə'əyoine' Lipən' gwse'ene': —Gwzi'ixenšga, chene'eto' güe'elento' Jeso'osən' dižə'.

²² Nach gwyej Lipən' jəye' Ndresən'. Nach Ndresən' len Lipən' jəsə'əye' Jeso'osən'.

²³ Nach Jeso'osən' gože' ̄lega'aque': —Na'a bachžin ža so'ot benə' nada' par nich Diozən' gone' nada' yelə' bala'an xen. Len' bsele'e nada' golja' benach. ²⁴ De'e li achnia' le'e, šə to trigon' cui yexinjən cata' əxopən lao yon', chega'anczə tozən, pero šə yexinjən na' yela'an, de'e zan trigon' yeyaquən. ²⁵ Notə'ətezə benə' chaquene' gone' par nich cui chi' saque'e o par nich cui no so'ot le', be'enan' cuiayi'. Na' notə'ətezə benə' chsanlažə' cuine' chi' saque'e o so'ot benə' le' por ni chia', bade yelə' mban zejlicane che'enə'. ²⁶ Na' notə'ətezə benə' chene'ene' gone' xšina'anə', cheyalə' gonlilaže'e nada' na' gwzenague' chia'. Na' ga'an soa' na' so ben' gon xšina'anə'. Na' benə' ca' so'on xšina'anə', Xa'anə' güe'e ̄lega'aque' yelə' bala'an.

Jeso'osən' gwdiňjue'e de que so'ot benə' le'

²⁷ Bachžaglaogua' lo'o yichjla'aždaogua'anə'. ¿Echaquele nabda' Xa'anə' yosle' nada' lao de'e ca' ze'e gaquə chia' na'a? Abi. Babida' par nich gaquəczə chia' ca'anə'.

²⁸ Nach bene' orasyonnə' gwne': —Xa', ben par nich le' si'icho' yelə' bala'an.

Nach Diozən' ben' zo yoban' gwne' gože'ene': —Babena' ca gwxi'a yelə' bala'an, na' ze'e goncha' ca si'icha'annə'.

²⁹ Benə' zan zjənžague' neto' ca orən' na' cata' gwse'enene' de'en gwna Diozən', bale' gosə'əne' de que gwñinnə'. Na' yebale' gosə'əne': —To anglan' əgwne le'.

³⁰ Na' Jeso'osən' gože' neto': —Diozən' gwne' nada' zižo caguə par nich nada' əñezda' de que chzenague' chia'anə', sino par nich əñeze le'enə'. ³¹ Bachžin ža cata' Diozən' əgwnežjue' castigw zejlicane che benə' ca' cui zjənombia' le'. Na' bachžin ža cata' gwxiye' enə' de'en chnabia' benə' ca' cui zjənombia' Diozən' nit yelə' gwnabia' cheina'.

³² Na' cata' gwso'ote' nada' le'e yag corozən', gona' par nich yuguə'əloł benə' bagwlej Diozən' par əsa'aque' xi'inę' so'onlilaže'e nada'.

³³ Na' de'e ngan' gwne' chzejni'ine' neto' de que so'ot benə' le' yoso'ode'ene' to le'e yag coroz. ³⁴ Nach balə benə' zan ca' ža'anə' gwse'ene': —Neto' babeneto' choso'osed

choso'olo'i beñə' can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən, na' nezeto' nan de que Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon' soe' zejlicane. Na' le' nao' de que Diozən' bsele'e le' goljo' beñəch. ¿Bixchen' nao' le' de que so'ot beñə' le' to le'e yag coroz? ¿Ebselə' Diozən' le' goljo' beñəch?

³⁵ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Nada' za'a par əchgu'a be'eni' lo'o yichjla'ažda' beñəchən'. Na' yeto term da'ogan' soa' par əgwsed əgwlo'ida' le'e. Le'e šejle' xtižə'anə' žlac ne'e de latjə par nič cui cuiayi'ile zejlicane. Benə' ca' cui chse'ejle'e xtižə'anə' bito chsa'acbe'ine' de que yesə'abiayi'e. Zjənaque' ca to beñə' chda gan' naquə žčhol na' bito chacbe'ine' gan' chde'. ³⁶ Le'e gonlilažə' nada' na'a žlac ne'e de latjə par nič šo'o be'eni' chian' lo'o yichjla'ažda'olen' na' par nič əgwnežjwle be'eni' che yeziqə'əchlə beñə'. Gwde gwna Jeso'osən' ca' beze'e bocuaše'ene' lega'aque'.

Zan beñə' Izrael ca' bito gwso'onlilaže'e Jeso'osən'

³⁷ La'anə'əczə besə'ele'i beñə' Izrael gwlaž əcheton' ben Jeso'osən' zan milagr, casi yogue'e bito gwso'onlilaže'ene'. ³⁸ Na' de'en goc ca' goc complir can' bzoj de'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana', nan:

Xanto', casi notono no choso'ozenag dižə' de'en chyixjue'eto'ona'.

Na' casi notono chsa'acbe'i de que babesə'ele'ine' blo'o yelə' guac əchio'ona'.

³⁹ Bito goquə se'ejle'e, əchedə' chac əchega'aque' can' na yeto de'en bzoj de'e profet Isaiazən', nan:

⁴⁰ Diozən' babene' par nič nažjo yichjla'ažda' beñə' quinga na' par nič zjənaque' beñə' godenag.

Babene' par nič chəsə'ele'ine' pero cabi chsa'acbe'ine' bi zejen de'en chəsə'ele'ine'ena', na' chse'enene' pero bito chse'ejni'ine' bi zejen de'en chse'enene'ena'.

Gosyə'ədinjiljei xtolə'əga'aque'enə na' gwso'elje' latjə yocobə Diozən' yichjla'ažda'oga'aque'enə žalə' chse'ejni'ine'en na' žalə' chsa'acbe'ine' bi zejen.

⁴¹ De'e quinga gwna de'e profet Isaiazən' əchedə'ble'ine' yelə' chey che'eni' che Jeso'osən' na' be'e dižə' che'.

⁴² La'anə'əczə beñə' zanch lao nasyon Izrael əcheton' bito gwse'ejle'e che Jeso'osən', bia'aczə zane' gwso'onlilaže'ene', na' len no beñə' gwnabia' əcheto' ca'. Pero na' bito gwso'e dižə' de que chso'onlilaže'ene' əchedə' besə'əžebe' cabich əso'e beñə' fariseo ca' latjə par so'e lo'o yo'oda'ona'. ⁴³ Gwse'enchene' so'e beñəchən' lega'aque' yelə' bala'an cle ca so'one' ca güe' Diozən' lega'aque' yelə' bala'an.

Xtižə' Jeso'osən' zjənaquən de'e žialao xen

⁴⁴ Na' Jeso'osən' gwne' zižjo gože' lega'aque': —Benə' ca' chso'onlilažə' nada' caguə nadə'əzan' chso'onlilaže'e sino lenczə Xa'anə' ben' əbselə' nada'. ⁴⁵ Ben' chle'i nada' leczə chle'ine' Xa'anə' ben' bselə' nada'. ⁴⁶ Nada' za'a yežlyo nga par nič chgu'a be'eni' lo'o yichjla'ažda' beñə' ca' chso'onlilažə' nada'. Chgu'a be'eni' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə par nič cuich so'ontezə so'one' de'e malən'. ⁴⁷ Na' notə'ətezə beñə' chse'ene xtižə'anə' na' bito chso'ozenague' chei caguə nada' əchoglaogua'an əchega'aque' de que zjənape' dolə, əchedə' bito za'a yežlyo nga par nič əchoglaogua'an che beñəchən' de que zjənape' dolə' sino par nič gona' ca cui žjəya'aque' lao yi' gabilən' šə so'onlilaže'e nada'. ⁴⁸ Xtižə'anə' de'en babi'a len lega'aque' əchoglaon əchega'aque' de que zjənape' dolə' əchedə' bito chse'ejle'e əchia' na' nic choso'ozenague' che xtižə'anə'. Əchoglaon əchega'aque' de que zjənape' dolə' catə' əzin že šo'o fin che yežlyon'. ⁴⁹ Dižə' de'en babi'anə' bito bi'an de'e bia'azlaža'a. Xa'anə' bsele'e nada' na' le'ena' none' mendad bin' cheyalə' nia' na' bin' əgwsed əgwlo'ida' beñə'. ⁵⁰ Na' notə'ətezə beñə' yoso'ozenag che xtižə' Xa'anə' de'en none' mendad cho'elena' beñəchən', əgwnežjue' yelə' mban zejlicane əchega'aque'. De'e na'anə' cho'elena' le'e dižə' con can' bagwna Xa'anə'.

13

Gwdib Jeso'osən' ni'a disipl che' ca'

¹ Na' ca naquə Jeso'osən', bedote chaquene' che neto' chonlilažə'ato' le' yežlyo nga. Na' nezene' de que bachžin ža yeze'e yežlyo nga par yeyeje' gan' zo Xe'enə'. De'e na'anə' catə' ze'e za'alə ln̄i pascon' blo'ichene' neto' can' lechguale chaquene' cheto'.

² Na' bach gwlo'o gwxiye'enə' xbabən' lo'o yichjla'aždao' Jod Iscariot xi'in Simonŋə' par əgwudie' Jeso'osən' lao na' beñə' contr che' ca'. ³ Na' neze Jeso'osən' de que Xe'enə' babene' par nich nape' le'ezelaogüe yelə' chnabia' xen, na' nezene' de que gan' zo Dioz nan' gwze'e na' gan' zo Dioz nan' yeyeje'. ⁴ Na' lao chaoto' xse'enə' Jeso'osən' gwzože'e na' gwcua'a xadon che'enə' na' gwxi'e to lachə' na' bcheje'en lsine'enə'. ⁵ Nach gwxi'e nisən' gwde'en to lo'o ša' na' gwzolaogüe' gwdibe' ni'ato'onə' ca to mos. Na' bosbiže' ni'ato'onə' len lachən' de'e ncnej lsine'enə'.

⁶ Na' catə' bžine' gan' chi' Simon Bedən', Bedən' gože' le': —Xana' žəle' chibo' ni'anə'?

⁷ Na' gož Jeso'osən' le': —De'e nga chona' cabi chejni'ido'on na'a, pero gwyejni'ido'on tela.

⁸ Na' gož Bedən' le': —Le' cuat chibo' ni'anə'.

Na' Jeso'osən' gože'ene': —Šə cui ga'a chiba' le' caguə leno' nada'anə'.

⁹ Na' Bedən' gože'ene': —Xana' caguə ni'a na'azən', sino doxencza'.

¹⁰ Nach gož Jeso'osən' le': —Beñə' nošə' nazjə, ni'e na'azə chyažje chibe', la' naquəczə doxen cuerپ che'enə' xi'ilalažə'. Ca naquə le'e ža, naquəczle xi'ilalažə' la'anə'əczə caguə yoguə'ale.

¹¹ Jeso'osən' nezene' non' əgwde le' lao na' beñə' contr che' ca', na' de'e na'anə' gwne': “Caguə yoguə'ale nacle xi'ilalažə”, na' zejen caguə yoguə'ato' naquəto' beñə' la'aždao' xi'ilalažə'.

¹² Na' catə' beyož gwdibe' ni'ato'onə', na' beyaz xadon che'enə' na' bebi'e de'e yobla cho'a mesən'. Na' gože' neto': —¿Echejni'ile bi zejen de'en babena' len le'e? ¹³ De'e nga zejen. Le'e nsi'ile nada' Maestr na' Xanle, na' güenczən' nale chedə' can' naca'. ¹⁴ Na' nada' naca' Xanlen' na' nactia' Maestr chelen' bagwdiba' ni'alen' ca to mos, de'e na'anə le'e leczə cheyalə' gaquəlen ljuežjle ca to mos. ¹⁵ Bagwdiba' ni'alen' parzə nich gwlo'ida' le'e de que cheyalə' gonle can' babena'anə'. ¹⁶ De'e li achnia' le'e notə'atezə mos bito naque' blaoch ca xane'enə', ni ben' chej mendadən' cui naque' blaoch ca ben' chselə' le'.

¹⁷ Šə chejni'ile de'e quinga na' gonle can' nia'anə', nachən' sole mbalaz.

¹⁸ Caguə nia' ca' che yoguə'əlen'. Nada' nezda' nac naquə yichjda'aždao' le'e bagwleja' par nacle disipl chia'. Pero na' gwleja' le'e par nich gaquə complir can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan: “Be'en gwdaolena'txen bablej bšožje' nada'.” ¹⁹ Nada' achnia' le'e de'e nga na'a antslə cuinə' gaquən, par nich catə' gaquən šejle'ele de que nada' naca' ben' bagwnia' le'e. ²⁰ De'e li achnia' le'e ben' cho'elao' notə'atezə beñə' achselə'a, nada'anə' cho'elaogüe'e. Na' ben' cho'elao' nada', ben' əbselə' nada' na'anə' cho'elaogüe'e.

Jeso'osən' be'e dižə' che ben' naquən əgwde le' lao na' beñə' ca' chəsə'əgue'i le'

²¹ Beyož gwna Jeso'osən' de'e ca' bachžaglaogüe' lo'o yichjla'aždaogüe'enə', na' gwne' klar: —De'e li achnia' le'e de que to le'e əgwdele nada' lao na' beñə' ca' chəsə'əgue'i nada'.

²² Nach neto' bgüia lao ljuežjto' chaqueto' noto' chein' ne' ca'. ²³ Nach nada' chi'a cuite'enə' chedə' chacchgüeine' chia'. ²⁴ Na' Bedən' bene' señy len nada' par nich gwñabda' Jeso'osən' no chein' gwne' ca'. ²⁵ Nach bgüiga'a bao goža' Jeso'osən': —Xana', žnon'?

²⁶ Nach gož Jeso'osən' nada': —Be'en əgwnežjua' to pedas yetən' catə' bablo'oja'an xoјən', le'enə'.

Nach blo'oje' yetən' xoјən' na' bnežjue'en Jod Iscariot xi'in Simonŋə'. ²⁷ Na' beyož bnežjue' Jodən' yetən' le'e gwyo'o gwyzazte Satanasən' de'en chnabia' de xio' ca' lo'o yichjla'aždao' Jodən'. Nach Jeso'osən' gože'ene': —De'en gono'onə' benən lgüegwzə.

²⁸ Na' ni to neto' ža'ato'onə' cui gwyejni'ito' bixchen' gože' le' ca'. ²⁹ Jodən' noxə'e bols mechən' na' de'e na'anə' baləto' bento' xbab de que Jeso'osən' gože' le' šeje' žjəxi'e de'e chyažjeto' lao lnin' o de que cheyalə' əgwnežjue' latə' mechən' benə' yašə' ca'. ³⁰ Na' catə' beyož gwdao Jodən' pedas yetən' de'en bnežjw Jeso'osən' le', le'e bchojte'. Na' ca orən' bagol.

To de'e cobə de'e non Jeso'osən' mendad goncho

³¹ Na' gwde bchoj Jodən' Jeso'osən' gwne': —Diozən' bsele'e nada' golja' benach, na' ɳa'a so'ot benə' nada' na' gone' nada' yelə' bala'aŋ xen. Na' leczə Diozən' si'e yelə' bala'aŋ xen ca de'en gaquə chia'. ³² Na' ca naquə Diozən' si'e yelə' bala'aŋ ca de'en gaquə chia', leczə le'enə' gone' nada' yelə' bala'aŋ, na' le'e solaote gone' nada' yelə' bala'annə' ɳa'a. ³³ Xi'indaogua'a, yešlož da'ogan' soa' len le'e. Na' yeyiljle nada', na' can' goža' benə' blao che nasyon Izrael chechon', leczə can' əchnia' le'e ɳa'a de que gan' yeya'a bito gaquə sa'alenle nada'. ³⁴ Nach to de'e cobə chona' mendad gonle, de que gaque che ljuežjle tole yetole can' chacda' chele, leczə can' le'e gaque che ljuežjle tole yetole. ³⁵ Na' yesə'əneze yoguə'əlol benə' de que nacle disipl chia' šə gaquele che ljuežjle tole yetole.

Jeso'osən' ne' de que Bedən' cui chebe' de que nombi'ene'

³⁶ Na' gož Bedən' le': —Xana', ɿgan' yeyejo'?

Na' gož Jeso'osən' le': —Gan' yeya'a bito gaquə denaogo' nada' ɳa'a, pero telə denaogo'.

³⁷ Na' gož Bedən' le': —Xana' ɿbixchen' cui gaquə denaogua' le' ɳa'a? Gwsanlažə' cuina' so'ot benə' nada' laogüe de'en chacda' chio' šə chonclən byen.

³⁸ Na' gož Jeso'osən' le': —ɿEchacdo' gwsanlažə' cuino' so'ot benə' le' laogüe de'en chacdo' chia'? De'e li əchnia' le' de que bito cuež lecon' antslə ze'e gaquə šon las cui chchebo' de que nombi'o nada'.

14

Benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' zjənombi'e Xe' Diozən'

¹ Bito gaquəžjlažə'ele chia' nada'. Legonlilažə' Diozən', na' leczə legonlilažə' nada'. ² Gan' zo Xa' Diozən' naquən ca to yo'o xen gan' ža' de'e zan cuart. Gwnia' le' žalə' cui bi cuart de par le'e. Na' yeya'a žjəyeyenšaogua'a cuart par to tole. ³ Na' catən babeyož žjəyeyenšaogua'a cuart chelen', yida' yetši'i na' yečhi'a le'e socho txen par nich gan' soa' na' so le'e. ⁴ Banombi'ale gan' yeya'a na' banəzele naquən' gonle par yeda'acle na'.

⁵ Na' gož Tomasən' le': —Xanto', bito nezeto' gan' yeyejo'. ɿNa' nacxa gaquən' ənezezo' nac gonto' par yela'ato' na'?

⁶ Jeso'osən' gože'ene': —De'en cheyalə' gonle gonlilažə'ele nada' par nich yežinle gan' zo Xa'anə'. Nada' nezda' na' chzejni'ida' yoguə'əlol de'en naquə de'e li che Diozən'. Na' nada' nsa'a yelə' mban zejlicane par benə' ca' chso'onlilažə' nada'. Ni to cono yežin gan' zo Xa'anə' šə cui gonlilažə'e nada'. ⁷ Žalə' nombi'ayaŋə'ele nada', lente Xa'anə' nombi'ale žalə' ca'. Na' dezد ɳa'a banombi'alene' na' bable'ilene'.

⁸ Na' gož Lipən' le': —Ben par nich le'ito' Xa'onə'. Lezən de'en chene'eto'.

⁹ Jeso'osən' gože'ene': —Lip, ssha xen bagwzoa' len le'e, ɿəna' cuinə' gombi'o nada'anə'? Notə'atezə benə' bable'i nada'lenczə Xa'anə' bable'ine'. ɿBixchen' nao' gona' par nich le'ile Xa'anə'? ¹⁰ ɿEcui chejli'o de que nada' zoa' len Xa'anə' na' Xa'anə' zoe' len nada'? Dižə' quinga cho'a nada', caguə cho'an de'e bia'azalažə'anə'. Xa' na'anə' zoe' len nada' na' len' chone' par nich cho'a dižə' quinga na' chona' yoguə'əlol de'en chona'.

¹¹ Le'e šeje' chia' ca de'en ənia' de que zoa' len Xa'anə' na' le' zoe' len nada'. Na' šə cui chejle'ele xtiža'anə', le'e šeje' chia' por ni che de'en bable'ile chona'anə'. ¹² De'e li əchnia' le'e ben' chonlilažə' nada', ca de'e ca' chona' leczə gone'en. Na' de'e zaquə'əch ca de'e ca' gone' chedə' nada' yeya'a gan' zo Xa'anə'. ¹³ Na' yoguə' de'e ənabele Xa'anə' gona' laogüe de'en chonlilažə'ele nada', gona'an par nich Xa'anə' si'e yelə' bala'aŋ ca

de'en gona' naca' Xi'iné'. ¹⁴ Bitə'ətezə de'e ənable gona' por ni ćhe de'en chonlilažə'ele nada', nada' gona'an.

Jeso'osən' bene' lyebe sele'e Spirit ćhe Diozən'

¹⁵ Šə chaquele ćhia' cheyalə' gonle can' nona' mendad gonle. ¹⁶ Na' ńabda' Xa'anə' par əsele'e Spirit ćhe'ena' len le'e par gaquəlenən le'e can' babena' nada'. Na' son len le'e zejlīcane. Spirit ćhe Diozən' əgwzejni'in le'e de'en naquə de'e li. ¹⁷ Benə' ca' cui zjənombia' Diozən' bito chso'elaogüe'e Spiritən' ćchedə' bito chesə'ele'ine'en na' nic zjənombi'en. Pero le'e nombi'alen ćchedə' zon len le'e na'a na' gwžin ža cata' son lo'o la'ažda'olen'. ¹⁸ Bito gwcu'aña'a le'e ca gozebə. Güida' yeto nga gan' zole. ¹⁹ Na' yešlož da'ozə na' benə' ca' cui zjənombia' Diozən' cabich yesə'ele'ine' nada', pero le'e gwle'ile nada'. Na' laogüe de'en zoa' nsa'a yelə' mban zejlīcane ćhe benə' chso'onlilažə' nada', de'e na'ana' le'e sole zejlīcane. ²⁰ Na' cata' əžin ža la' Spirit ćhe Diozən' son lo'o la'ažda'olen' canan' ənezele de que nada' zoa' len Xa'anə', na' le'e zole len nada', na' nada' zoa' len le'e. ²¹ Ben' ńeze can' nona' mendad na' chone' can' əni'anə', bena'an chaque ćhia'. Na' ben' chaque ćhia' leczə chaque Xa'anə' ćhe', na' gwzochcza' gaquəda' ćhe' na' gona' par nich ənezeze' de que zotezə zoa' len le'.

²² Na' Jodən' pero caguə Jod Iscariotən' gože' le': —Xanto' ćbixchen' gono' par nich neto' le'icheto' le' na' cui gono' par nich benə' yoblə yesə'ele'ichene' le'?

²³ Na' Jeso'osən' gože'ene': —Le'e chaquele ćhia' chzenagle xtiža'anə'. Na' Xa'anə' leczə chaquene' ćhele na' neto' desoto' len le'e. ²⁴ Benə' ca' cui chsa'aque ćhia' bito choso'ozenague' xtiža'anə'. Dižə' de'en chenele ənia' le'e, caguə cho'an de'e bia'azəlažə'anə', sino cho'a dižə' de'en chene'e Xa'anə' ben' əbselə' nada'.

²⁵ De'e quinga bagwnia' le'e žlac ńe'e zoa' len le'e. ²⁶ Na' Xa'anə' əsele'e Spirit ćhe'ena' son lo'o la'ažda' le'e chonlilažə'ele nada' nich gaquəlenən le'e. Na' Spiritən' əgwzejni'in le'e yoguə'əlol de'en cheyalə' ənezele na' gonən ca žjəyeza'alažə'ele yoguə'əlol de'en bagwnia' le'e.

²⁷ Chona' par nich so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' ca binlo zo chbeza' len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'aždaogua'anə'. Nada' chona' ca zo chbezəchle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' cle ca chso'on beňachən' par so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. Bito gaquəžejlažə'ele, nic žeble. ²⁸ Babenele can'bagwnia' de que yeya'a gan' zo Xa'anə', na' de que yida' de'e yoblə gan' zolen'. Žalə' chaquele ćhia' can' cheyalə'ənə', gobeile de'en yeya'a, ćchedə' Xa'anə' zaquə'əche' ca nada'. ²⁹ Na'a ža bagwnia' le'e de'e ca' antslə cuinə' sa'aquən par nich cata' sa'aquən šejle'ele de que naca' ben' bagwnia' le'e.

³⁰ Bitoch gua'a dižə' zan len le'e ćchedə' baza' gwxiye' de'en chnabia' benə' ca' cui chso'onlilažə' nada' na' tiləlenən nada'. Pero bito soin nada'. ³¹ Chona' con can' non Xa'anə' mendad par nich əneze beňachən' de que chacda' ćhe Xa'anə'. Na'a ža lešo'o šejəchcho.

15

Jeso'osən' gwxaquə'əlebene' ca to yag oba

¹ Nada' gwxaquə'əlebəda' ca to yag oba de'en naquə le'ezelaogüe yag zaque'e. Xa'anə' gwxaquə'əlebene' ca ben' chonši'i yaguən'. ² Na' le'e chonlilažə'ele nada' gwxaquə'əlebele ca xozə' yaguən'. To to xoze'e ca' cui bi frot chbian, chchogue'en. Na' to to xoze'e ca' de'e chəsə'əbia frot, chpe'en par nich chbiachən frot zanch. ³ Can' banaquə yichjla'ažda'olen' ćchedə' chzenagle xtiža'anə' de'en babi'a len le'e. ⁴ Lesotezə ļeso len nada' par nich nada' gaquə sotezə soa' len le'e. Ca ćhe xozə' yag frotən', bito bi frot cuian to gwiazzen ſə cui zon nca'an le'e yaguən', can' naquən len le'e, bito gaquə gonle de'en chazlažə' Diozən' ſə cui sotezə sole len nada'.

⁵ De'e yoblə əhia' de que nada' gwxaquə'əlebəda' ca yag oban' na' le'e ca xoze'enə'. Notə'ətezle ſə zotezə zole len nada' na' nada' zotezə zoa' len le'e, gonchguale de'en chazlažə' Diozən'. Pero cuiczə gac gonle de'en chazlažə'enə' to gwiazze. ⁶ Benə' cui zotezə

zo len nada' əhoje' ca' alə, ca Ɂhe xozə' yag oban' de'e ca' ch̄chog ben' chonši'i yaguən' na' chəsə'əbižən. Nach chtobe'en chade'en yi' par chse'eyən.

⁷ Šə le'e zotezə zole len nada' na' šə yo'o yichjle xtiža'anə' do tyempte, bitə'ətezə de'e chene'ele ənable len orasyonnə' de'e si'iczlenə'. ⁸ Yelə' bala'aŋ chzi' Xa'anə' cata'ən chonchguale can' chazlažə'enə', na' bach chlo'ele de que chonlilažə'ele nada' na' chzenagle Ɂchia' can' cheyalə' gonle šə bachelonchguale de'en chazlažə'enə'. ⁹ Ca Xa'anə' chaquene' Ɂchia', leczə ca' nada' bachelacda' Ɂchele. Le'e so legon ca gacbe'ile de que chacda' Ɂchele. ¹⁰ Šə chonle can' nona' mendadən', nachən' gacbe'ile de que chacda' Ɂchele, ca nada' chona' can' non Xa'anə' mendadən' na' chacbe'ida' de que chaquene' Ɂchia'.

¹¹ Bagwnia' le'e ca' par nich sole mbalaz ca mbalazən' zoa' nada'. Che'enda' sole mbalaz juisy. ¹² De'e nga chona' mendad gonle, gaquele Ɂhe ljuežjle tole yetole can' chacda' Ɂchele. ¹³ Notono nla' benə' chaquechene' Ɂhe ljuežjə' mazəchlə can' chaque ben' chsanlažə' cuine' so'ot benə' le' par gaquəlene' benə' migw Ɂhe' ca'. ¹⁴ Le'e nacle migw Ɂchia' šə chonle can' nona' mendadən'. ¹⁵ Bitoch ənia' le'e mos Ɂchia' Ɂchedə' benə' zjənaquə mos bito zjəneze' bi chon xanga'aque'enə'. Bania' le' migw Ɂchia', Ɂchedə' yoguə'əloł de'e ca' babenda' gwna Xa'anə' babzejni'ida'an le'e. ¹⁶ Caguə le'e gwlejle nada' par naca' Xanle. Nada' bagwleja' le'e par chonlilažə'ele nada'. Na' chselə'a le'e par nich šejəchle gonchguale can' chazlažə' Xa'anə' na' caguə de'e te che de'e ca' gonlen'. Na' šə gonle can' chazlažə'enə', yoguə'əloł de'en ənabele Xa'anə' laogüe de'en chonlilažə'ele nada', gone'en. ¹⁷ De'e nga de'en chona' mendad gonle, de que gaquele Ɂhe ljuežjle tole yetole.

Benə' ca' cui zjənombia' Diozən' chəsə'əgue'ine' benə' ca' choso'ozənag Ɂhe Jeso'osən'

¹⁸ Bito yebanele de'en chəsə'əgue'i benə' ca' cui zjənombia' Diozən' le'e. Legon xbab de que zgua'atec nadan' besə'əgue'ine' antslə ca le'e. ¹⁹ Žalə' nacle txen len benə' ca' cui zjənombia' Diozən', gwsa' aquene' Ɂchele can' chsa' aquene' Ɂhe benə' ca' zjənaque' txen. Nada' bagwleja' le'e par naole nada', na' bitoch nacle txen len benə' ca' cui zjənombia' Diozən', na' de'e na'anə' chəsə'əgue'ine' le'e. ²⁰ Le'e žjsa'alažə' de'en bagwnia' le'e: "Notə'ətezə mos bito naque' blaoch ca xane'enə'." Can' baboso' olagzejə boso' olagzide' nada', leczə can' yoso' olagzejə yoso' olagzide' le'e. Žalə' boso' ozenague' xtiža'anə', leczə gosə'əzenague' xtižə'əlen'. ²¹ Na' yoguə' de'e ca' so'one' len le'e Ɂchedə' le'e chonlilažə'ele nada' na' Ɂlega'aque' bito zjənombi' e Xa'anə' ben' bsełə' nada'.

²² Žalə' nada' cui bida', na' žalə' cui bia'a dižə' len Ɂlega'aque', bito zjənape' dolə' ca naquən' chəsə'əgue'ine' nada'. Na' na'a cuiczə bi de bi yoso'ode'ine' par yesə'əne' cui bi dolə' zjənape'. ²³ Ben' chgue'i nada', lenczə Xa' nan' chgue'ine'. ²⁴ Žalə' cui benə' entr Ɂlega'aque' milagr de'e cuinə' gon ni to benə' yoblə, bito zjənape' dolə' ca naquən' chəsə'əgue'ine' nada'. Pero na'a babesə'əle'ine' de'e ca' chona' na' bia'aczə chəsə'əgue'ine' nada' na' len Xa'anə'. ²⁵ Pero na' chac ca' par nich chac complir can' na Xtižə' Diozən' gan' nyojən nan: "Besə'əgue'ine' nada' sin cui bi bi de'e mal bena'."

²⁶ Bagwnia' le'e de que selə'a Spirit Ɂhe Xa' Diozən' par gaquəlenən le'e na' par əgwzejni'in le'e de'en naqua de'e li. Spiritən' sa'an gan' zo Xa'anə' la' selə'an par güe'en xtiža'anə'. ²⁷ Na' leczə ca' le'e güe'ele xtiža'anə', Ɂchedə' bagwzole len nada' dezd catə'ən gwzolao chyixjui'a xtižə' Xa' Diozən'.

16

¹ Bagwnia' le'e de'e ca' par nich cui yebiguə'əle gosxanlə. ² Yesyə'əbeje' le'e lo'o yo'odao' Ɂchega'aque' ca'. Na' bazon əzin že catə' nota'ətezə benə' se'enene' so'ote' le'e so'one' xbab yebei Diozən' Ɂlega'aque' de'en so'one' ca'. ³ So'one' ca' len le'e Ɂchedə' cui zjənombi' e Xa'anə' na' ni nada' cui zjənombi' e. ⁴ Na' bagwnia' le'e ca' par nich catə' əzin že gac ca' žjəsa'alažə'ele de que bagwnia' le'e can' gaquən.

Catə'ən gwleja' le'e par nacle disipl chia' bito gwnia' le'e yoguə' de'e ca' gac chele, chedə' gwnezda' socha' len le'e. ⁵ Na' la'aŋə'əczə yeya'a na'a gan' zo Xa'anə' ben' əbselə' nada', ni tole cui chnabele nada' bi zejen de'en yeya'anə'. ⁶ Na' de'en bagwnia' le'e de'e ca' bachacchgüeile lo'o la'ažda'olen'. ⁷ Pero de'e li əchnia' le'e napən le'e cuent yeya'a, la' šə cui yeya'a Spirit che Diozən' de'en gaquəlen le'e bito yedəson lo'o la'ažda'olen'. Na' de'en yeya'anə' əselə'an len le'e. ⁸ Na' catə'əch yida'ən əgwzejni' in benəčən' de que zjənape' dolə', əgwzejni' in lega'aque' de que naca' le'ezelaogüe benə' güen, na' əgwzejni' in lega'aque' de que gata' castigw zejlicane che notə'ətezə benə' cui choso'ozenag chia'. ⁹ Egwzejni' in lega'aque' de que zjənape' dolə' de'en cui chso'onlilaže'e nada'. ¹⁰ Egwzejni' in lega'aque' de que naca' le'ezelaogüe benə' güen chedə' yeya'a gan' zo Xa'anə' na' bitoch le'ile nada'. ¹¹ Na' əgwzejni' in lega'aque' de que gata' castigw zejlicane che notə'ətezə benə' cui choso'ozenag chia', cheda' gwxiye' de'en chnabia' benə' ca' cui zjənombia' Diozən' banchoglaon chei de que si'in castigw zejlicane.

¹² Nedech de'e zan de'e əŋia' le'e, pero zdebə naquən na'a par šejni'ilen. ¹³ Pero catə' yedəso Spirit che Diozən' lo'o la'ažda'olen' par əgwzejni' in le'e de'en naquə de'e li, əgwseđ əgwlo' in le'e yoguə'əłol de'en cheyalə' ənezele chia' nada'. Bito güe'en dižə' de'e bia'azəlaže'i sino güe'en bitə'ətezə dižə' de'en chzene Xa'anə' len na' chixjue' in le'e biquə' de'e ze'e za'ac. ¹⁴ Gonən nada' yelə' bala'an, cheda' əgwzejni' in le'e chia' nada'. ¹⁵ Xa'anə' babene' ca nezda' yoguə'əłol de'en nezenə' na' de'e na'anə' gwnia' de que Spirit che'enə' əgwzejni' in le'e de'e ca' nezda'.

Jeso'osən' gože' disipl che' ca' de que nite' e trist to tyemp dao' na' techlə yesyə'əbeine'

¹⁶ Yeto tyemp dao' le'e bitoch le'ile nada'. Na' techlə yeto tyemp dao' yoblə na' yezle'ile nada' nach yeya'a gan' zo Xa'anə'.

¹⁷ Na' balə neto' disipl che' gož ljuežto': —¿Bi zejen de'e nga che'e chio'o de que yeto tyemp da'ozə na' bitoch le'ichone' na' de que techlə yeto tyemp dao' yoblə na' yezle'ichone'? ¿Na' bi zejen de'en ne' yeyeje' gan' zo Xe'enə'? ¹⁸ ¿Bi zejen de'en ne' yeto tyemp da'ozə ža? Cuili bixchen' ne' ca'.

¹⁹ Na' gocbe'i Jeso'osən' de que chene'eto' nabeto'one' bi zejennə', na' gože' neto': —¿Ede'e ngan' de'en chnabe ljuežle? ¿Echene'ele ənezele bi zejen ca de'en gwnia' le'e de que yeto tyemp da'ozə na' bitoch le'ile nada', na' techlə yeto tyemp dao' yoblə na' yezle'ile nada'? ²⁰ De'e li əchnia' le'e de que bazon cuežle na' yegüine'ele na' benə' ca' cui zjənombia' Diozən' yesyə'əbeine'. Yeyaš'əlažə'ele pero con to tyemp da'ozən' na' techlə yebeile. ²¹ Šə catə' chzan to no'olə, chžaglaogüe' lao chaque' bes che yelə' sannə'. Pero na' catə' bagoljə bda'onə' bitoch chone' xbab che de'en bžaglaogüe' enə' de'e tant chebeine' de que bagoljə yeto benach yežlyo nga. ²² Leczə can' len le'e, na'a sole trist, pero catə' yežagcho de'e yoblə cana' yebeile lo'o la'ažda'olen'. Na' ni to cono yeca'a yelə' chebei čhelen'.

²³ Na' catə' babžin ža soa' gan' zo Xa'anə' de'e yoblə bito yažjеле bi ənable gona' par le'e. De'e li əchnia' le'e bitə'ətezə de'e ənabele Xa'anə' laogüe de'en chonlilažə'ele nada', gone'en par le'e. ²⁴ Xte na'a cuiczə bi ne'e nabele Xa'anə' ye'elene' de que chnablen por ni che de'en chonlilažə'ele nada'. Na' na'a lenəbe Xa'anə' bi de'en ənabelene' ye'elene' ca', na' gone' can' ənabelene' par nich sole mbalaz juisy.

Jesocristən' babene' par nich gwxiye' enə' cuich ənabia' an chio'o

²⁵ De'e zan de'e ca' bagwnia' le'e babzejni'ida'an len jempl. Ežin žan' catə' bitoch əgwzejni' ida' le'e len jempl sino clar chixjue' ida' le'e che Xa'anə'. ²⁶ Na' catə' babžin ža soa' gan' zo Xa'anə' de'e yoblə, cana'ach ənabele Xa'anə' bi de'en ənabelene' ye'elene' de que chnablen por ni che de'en chonlilažə'ele nada'. Na' bito ənia' le'e de que nada' ənaba' lao Xa'anə' par nich gaquəlene' le'e. ²⁷ Cuinczə Xa'anə' chaquene' chele por ni che de'en bachaquele chia' na' de'en bachejle'ele de que gwza'a gan' zoe'enə'. ²⁸ Gan' zo Xa'anə' gwza'a babida' yežlyo nga. Na' na'a yeza'a yežlyo nga na' yeya'a gan' zo Xa'anə'.

²⁹ Na' neto' discipl che' gožto'one': —Na'a cho'o dižə'ən clar. Bito cho'o dižə' len jempl de'e cui chejni'ito'. ³⁰ Na' chacbe'ito' de que nez nle'ido' xbab che benachən'. Bito chyaždo' no əna le' bin' chse'ene'ene' yesə'ənezene'. De'e na'anə' chejle'eto' de que gwza'o gan' zo Diozən'.

³¹ Na' gwna Jeso'osən' neto': —¿Eña'a chejle'ele ža? ³² Gwžin or na' na'a baza'an cata' gasa'əlasle. To tole ca'ale xnez che chele na' əgwcua'anle toza'. Pero caguə zoa' toza'ana' chedə' Xa'anə' zoe' len nada'. ³³ Bagwnia' le'e ca' par nich so cuezle binlo len xbab de'e yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' laogüe de'en chonlilažə'ele nada'. Yežlyo nga chi' saquə'əle, pero bito žeble, nada' babena' par nich gwxiye'ena' cuich nabia'an le'e.

17

Jeso'osən' bene' orasyon par nich gaquəlen Diozən' discipl che' ca'

¹ Gwde gwna Jeso'osən' ca', bgüie' yobalə na' gwne': —Xa', babžin or par gaquə chia' can' babžio' bia' gaquə. Benada' yelə bala'an par nich leczə ca' nada' goňa' le' yelə' bala'an, nadan' naca' Xi'inə'. ² Babəno' nada' yelə' chnabia' lao yoguə' benach par nich chnežjua' yelə' mban zejlīcañe che yoguə'əloł noqua' benə' ca' bagwlejo' par chso'onlilažə'e nada'. ³ Na' benə' ca' zjənapə yelə' mban zejlīcañen' zjənombi'e le' ca tozon' zaco'o par güe'ela'oto', na' leczə zjənombi'e nada' Jesocrist ben' əbselo'ona'.

⁴ Babəna' le' yelə' bala'an yežlyo nga ca de'en babeyož bena' yoguə'əloł de'en gwlo'o lao na'a gona'. ⁵ Na'a ža Xa', ben par nich yezi'a yelə' bala'an chia'ana' cata' yela'a gan' zo'ona' ca yelə' bala'an de'en gwđapa' catə'ən gwzoa' len le' antsłe ze'e xe yežlyo nga.

⁶ Bagwlejo' balə benach par chso'onlilažə'e nada' na' bablo'iga'acda'ane' naquən' naquə yichjla'aždaogo'ona' na' naquən' chono'. Zjənaque' xi'inə', na' beno' par nich chso'onlilažə'e nada' na' chso'one' can' nono' mendadən'. ⁷ Na' bazjənežene' de que yoguə'əloł de'en chona' na' yoguə' dižə' de'en cho'a za'an che cuino'. ⁸ Babe'elena' lega'aque' dižə' de'en beno' mendad güe'elenga'aca'ane', na' bazjənonen chega'aque'. Na' bachsa'acbe'ine' de que de'e liczə gwza'a gan' zo'ona', na' chse'ejle'e de que len' əbselo'o nada'.

⁹ Chnabda' le' gaquəleno' lega'aque'. Caguə chnabda' le' gaquəleno' yoguə' benachən', sino gaquəleno' benə' ca' zjənaque xi'inə', benə' ca' gwlejo' par chso'onlilažə'e nada'.

¹⁰ Na' yoguə' benə' ca' chso'onlilažə' nada' zjənaque' xi'inə'. Na' ca'aczən' naquən, notə'atezə benə' zjənaque xi'inə' leczə zjənaque' xi'inə'. Echzi'a yelə' bala'an de'en chso'onlilažə'e nada' na' de'en chso'one' bichlə de'en chso'one'ena'.

¹¹ Na' na'a caguə socha' yežlyo ngan', pero benə' quinga nitə'əcze' yežlyo nga. Nada' bazeza'a gan' zo'ona'. Xa', naco' le'ezelaogüe benə' la'ažda' xi'iləžə'. Na' ca naquə benə' ca' gwlejo' par chso'onlilažə'e nada', bcuasə' bcue'ejga'aque' len de'e malən' por yelə' chnabia' chio'ona'. Bcuasə' bcue'ejga'aque' len de'e malən' par nich əsa'aque' tozə len ljuežja'aque'ena' ca chio'o naccho tozə. ¹² Bedote žlac zoa' len lega'aque' babcuasə' bcue'ejga'aca'ane' len de'e malən' por yelə' chnabia' chio'ona'. De'e na'anə' ni toga'aque' cui gwžiayi' sino tozə ben' banaquəczən cuiayi'e par nich gaquə complir can' na Xtižo'ona' de'en nyojən.

¹³ Na' na'a bazeza'a gan' zo'ona', na' cho'a dižə' quinga lao orasyonə' žlac ne'e zoa' yežlyo nga par nich lega'aque' nitə'əchgüe' mbalaz ca mbalazən' zoa' nada'. ¹⁴ Nada' babe'elenga'aca'ane' xtižo'ona'. Pero na' benə' ca' cui zjənombia' le' chəsə'əgue'ine' benə' ca' chso'onlilažə' nada' por ni che de'en cuich zjənaque' txen len lega'aque', ca nada' cui naca' txen len benə' ca' cui zjənombia' le'. ¹⁵ Na' ca naquə benə' ca' chso'onlilažə' nada', caguə chnabda' le' yeca'aga'aco'one' lao yežlyo ngan', sino chnabda' le' par əgwcua'ejga'aco'one' len de'en chon gwxiye'ena'. ¹⁶ Bito zjənaque' txen len benə' ca' cui zjənombia' le' ca nada' cui naca' txen len benə' ca' cui zjənombia' le'. ¹⁷ Ben par nich benə' ca' chso'onlilažə' nada' so'on cuinga'aque' lažə' na'onə' laogüe de'en bazjənombi'e dižə' li chio'ona'. Yoguə'əlołte de'en babzejni'ido' lega'aque' naquən de'e li. ¹⁸ Len' bselo'o nada' yežlyo nga par chzejni'ida' benachən' dižə' li chio'ona', na'

leczə ca' nada' bachselə'a lega'aque' par yoso'ozejni'ine' benəchən' dižə' li chio'onə'.
 19 Zoa' chon cuina' lažə' na'onə' chedə' chacda' che benə' ca' chso'onlilažə' nada'. Na' chona' ca' par nich lega'aque' so'on cuinga'aque' lažə' na'onə' laogüe de'en bazjənombi'e dižə' li chio'onə'.

20 Na' ca naquə chnaba' gaquəleno' benə' ca', bito chnaba' gaquəleno' lega'acze' sino leczə gaquəleno' benə' ca' so'onlilažə' nada' cata' əse'enene' dižə' de'en əsoe' benə' ca'.
 21 Xa', ben par nich yogua'əlole' əsa'aque' tozə len ljuežjga'aque' ca le' naco' tozə len nada' na' nada' naca' tozə len le'. Ben ca əsa'aque' tozə laogüe de'en zjəngode'e txen len chio'o, par nich benə' ca' cui zjənombia' le' se'ejle'e de que len' əbselo'o nada'. 22 Babeno' par nich chsa'acbe'i benə' de que noño' nada' yelə' bala'an, ca'aczən' chona' nada' par nich chsa'acbe'ine' de que chnežjua' lega'aque' yelə' bala'an. Na' chona' ca' par nich əsa'aque' tozə len ljuežjga'aque' ca chio'o naccho tozə. 23 Lega'aque' zjəngode'e txen len nada' na' nada' ngoda'a txen len le' nich yogua'əcho gaccho tozə na' ca' benə' ca' cui zjənombia' le' yesə'ənežene' de que len' əbselo'o nada' na' de que chacdo' che benə' ca' zjəngodə' txen len nada' can' chacdo' chia'.

24 Xa', bachacdo' chia' antsłə ze'e xe yežlyo nga. De'e na'ana' beno' nada' yelə' chey che'eni'inə'. Na' che'enda' de que benə' ca' bagwlejo' par chso'onlilaže'e nada' nite'e len nada' gan' so'ana' par nich yesə'əle'ine' yelə' chey che'eni' chia'ana'.
 25 Xa', le' naco' le'ezelaogüe benə' güen, na' ca naquə benə' ca' cui chso'onlilažə' nada' bito zjənombi'e le', pero nada' nombi'a le' na' benə' ca' bagwlejo' par chso'onlilaže'e nada' bazjənežene' de que len' əbselo'o nada'. 26 Na' babena' par nich zjənežene' can' naquə yichjla'aždaogo'onə' na' can' chono', na' ne'e gonchcza' ca yesə'ənežene'. Chzejni'iga'acda'ane' can' naquə yichjla'aždaogo'onə' na' can' chono' par nich əsa'acbe'ine' de que chacdo' chega'aque' can' chacdo' chia' nada' na' par nich sotezə soa' len lega'aque'.

18

Jodən' bdie' Jeso'osən' lao na' soldad ca'

1 Na' ca beyož gwna Jeso'osən' de'e ca', neto' disipl che' gwza'ato' len le' gwyejto' šla'a yao Sedron gan' gotə' to güert, na' gwyo'oto' len le'. 2 Na' Jodən' ben' banaquən gone' Jeso'osən' lao na' benə' ca' chəsə'əgə'e'i le' nombi'e güertən', chedə' zan las bagwyejto' len Jeso'osən' lo'o güertən'. 3 Na' bxoz əblao ca' na' benə' fariseo ca' boso'osele'e xonj soldad na' len xa'ag yo'odao' ca' zja'aclene' Jodən' par jəsə'əxene' Jeso'osən' lo'o güertən'. Zja'aque' gan' zo Jeso'osən' zjənoxe'e lintern, yi' yech na' spad. 4 Jeso'osən' banezene' yogua'əloł de'en gaquə che', nach bchoje' jəšague' lega'aque' nach gož'e': —¿Non' cheyiljle?

5 Na' gwse'ene': —Jeso'os benə' Nasaret.

Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —Nada'ana'.

Na' len Jodən' lega'aque', ben' banaquən gone' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə'. 6 Na' catə' gože' lega'aque': "Nada'ana'", le'e besyə'əbiguə'əte' gosxanlə na' gosə'əbixe' gwsə'ate'e lao yon'. 7 Na' de'e yoblə gože' lega'aque': —¿Non' cheyiljle?

Na' lega'aque' gosə'əze'ene': —Cheyiljto' Jeso'os benə' Nasaret.

8 Na' gwna Jeso'osən': —Bagwnia' le'e de que nada'ana'. Na' šə nadan' cheyiljle, le'e güe' latjə žjəya'ac benə' quinga.

9 Gože' ca' par nich goc complir can' gwne' de que ni to benə' ca' bagwlej Diozən' par chso'onlilaže'ene' cui yesə'əbiayi'e. 10 Na' Simon Bedən' no'e to spad na' golje'en gwčhogue' nag licha xmos benə' gwnabia' che bxoz ca'. Na' mosən' le' Malco. 11 Na' Jeso'osən' gože' Bedən': —Bego'o spad chio'onə' lo'o liže. ¿Echaquele gonle par nich cui chi' saca'a can' babsi' Xa'anə' xneze chi' saca'a?

Gosə'əche'e Jeso'osən' lao ben' le Anas

12 Nach soldad ca' len capitán chega'aque'enə' na' zjəlen xa'ag yo'odao' che ənasyon Izrael cheton' gosə'əzene' Jeso'osən' na' boso'ocheje'ene'. 13 Na' gosə'əche'ene'

zgu'a'atec lao Anas xta'obin' che Caifasən'. Caifasən' naquəche' b̄xoz əblaonə' che nasyon cheton' ca izən'. ¹⁴ Na' Caifas na'anə' babnežjue' benə' blao che nasyon Izrael cheton' consejon' de que napən lega'aque' cument tozə ben' so'ote' lgua'a yesə'əbiayi' yogue'e len nasyon cheto'onə'.

Bedən' bito gw̄chebe' šə lene' Jeso'osən'

¹⁵ Simon Bedən' na' nada' jənaoto' Jeso'osən'. Na' nombia' b̄xoz əblaonə' nada'. De'e na'anə' goc gwyo'a len Jeso'osən' chyo'o che b̄xoz əblaonə'. ¹⁶ Na' Bedən' bega'anə' cho'a puertən' fuerlə. Na' bechoja' na' be'elena' no'olən' chapə cho'a puertən' dižə', nach gwlo'o no'olən' Bedən' chedə' nombia' b̄xoz əblaonə' nada'. ¹⁷ Nach no'olən' chapə cho'a puertən' gože' Bedən': —¿Ecaguə leno' len' naco' disipl che be'enə'?

Na' gwne': —Bito lena' nada'.

¹⁸ Na' mos ca' na' xa'ag yo'odao' ca' bagosə'əbeque' yi' ya'alj chedə' chac zag. Na' zjəzeche' cho'a yi'inə' par chəsyə'əže'ine'. Na' len Bedən' zechē' len lega'aque' cho'a yi'inə' par cheže'ine'.

Gosə'əñabene' Jeso'osən' che de'en chsed chlo'ine'

¹⁹ Na' b̄xoz əblaonə' gwñabene' Jeso'osən' che neto' disipl che' na' che de'en chsed chlo'ine'. ²⁰ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Nada' zaqua'əlao babi'a dižə' len benəchən'. Syempr babsed blo'ida' lo'o yo'odao' checho ca' na' leczə ca' lo'o yo'odao' əblaonə' gan' chəsa'əžag yogua' benə' Izrael gwlaž chechon'. Bito bi bi dižə' ne'e gua'a bgašə'əzə. ²¹ ¿Bixchen' chñabdo' nada'? Gwñabe benə' ca' bagwse'ene de'en babsed bablo'ida'. Lega'aque' zjənezene' bi dižə'ən babe'elenga'aca'ane'.

²² Gwde gwna Jeso'osən' ca', to xa'ag yo'odao' benə' zechan' gwdape'e xague'ena', nach gože'ene': —¿Eca' choži'o xtiža' ben' naquə b̄xoz əblaonə'?

²³ Nach gož Jeso'osən' le': —Šə bi de'e mal bagwnia', be' dižə' che bi de'e malən'. Na' šə gwnia' de'e güen, ¿bixchen' chgapo'o nada'?

²⁴ Nach Anasən' bdie' Jeso'osən' ncheje' lao Caifasən' ben' naquəch b̄xoz əblaonə'.

De'e yoblə Bedən' bito gw̄chebe' šə lene' Jeso'osən'

²⁵ Na' Bedən' ne'e zechē' cho'a yi'inə' par cheže'ine' na' benə' ca' zjəzecha na' gosə'əze'ene': —¿Ecaguə leczə lenon' naco' disipl che be'enə'?

Na' bito gw̄chebe', na' gwne': —Bito lena' nada'.

²⁶ To xmos benə' gwnabia' che b̄xoz ca' naque' family che ben' əgwçhog Bedən' nague', na' gože' Bedən': —¿Ecaguə zle'ida' le' len Jeso'osən' lo'o güertən'?

²⁷ Na' Bedən' de'e yoblə bito gw̄chebe', na' le'e gw̄chežte to lecw.

Gosə'əčhe'e Jeso'osən' lao Pilatən'

²⁸ Na' do che'en'iłas b̄xoz əblaonə' ca' gosə'əbeje' Jeso'osən' gan' zo Caifasən' na' gosə'əčhe'e' gan' chon Pilatən' yelə' jostisən'. Na' lega'aque' bito gwso'e len Jeso'osən' gan' chon Pilatən' yelə' jostisən' chedə' segon costombr chega'aque' bito gaquə əsa'ogüe' de'e ca' gwso'one' par xše' lni pascon' šə so'e lo'o yo'o che benə' ca' cui chəsa'ənao costombr chega'aque' ca'. ²⁹ De'e na'anə' Pilatən' bchoje' gan' nitə' benə' blao che nasyon Izrael cheton' na' gože' lega'aque': —¿Bi ben bengan'? ¿Ede bi de'e chaole xya?

³⁰ Na' gwse'ene': —Žalə' benga cui naque' benə' mal bito əgwdetō'one' lao na'onə'.

³¹ Na' gož Pilatən' lega'aque': —Le'e yeche'e na' le'e gon yelə' jostisən' segon lei chelen'.

Na' benə' blao che nasyon Izrael cheton' gwse'ene': —Bito bi lsens cheto' de par no gotto'.

³² Ca goquən' goc complir can' gwna Jeso'osən' bzejni'ine' naquən' gaquə so'ote'ene'.

³³ Nach Pilatən' beyo'e gan' chone' yelə' jostisən', na' goxe' Jeso'osən' nach gože'ene': —¿Elen' naco' Rei che benə' Izrael ca'?

³⁴ Jeso'osən' gože'ene': —¿Econ de'e babidzən yichjo'ona' nao' ca', o šə benə' yoblə gosə'əne' le' ca'anə'?

³⁵ Pilatən' gož'e'ene': —¿Echacdo' naca' nada' benə' Izraelən'? Benə' gwlaž čhio' ca' na' bxoz əblao chele can' boso'odie' le' lao na'a nga. ¿Bi de'e xinjən' beno'?

³⁶ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Nža'alə can' chnabia' nada' na' nža'alən' chəsə'ənabia' nota'ətezəchlə benə' gwnabia'. Yelə' gwnabia' čhi'anə' bito za'an che benə' ža' yežlyo nga. Žalə' za'an che benə' ža' yežlyo nga benə' ca' chəsə'ənabi'anə' yesə'ədile' par nich cui gaca' lao na' benə' Izrael gwlaž čhia' quinga. Pero yelə' chnabia' čhia'anə' bito za'an che yežlyo nga.

³⁷ Nach gož Pilatən' le': —¿Ena' rein' naco'?

Na' gwna Jeso'osən': —De'e lin' bagwnao' de que nada' naca' rei. Babida' yežlyo nga golja' par nich ńabi'a na' par nich əgwzejni'ida' benəčhən' dižə' li che Diozən'. Benə' ca' bachoso'ozenag che dižə' li che Diozən' leczə choso'ozenague' čhia'.

³⁸ Nach gož Pilatən' le': —Cuili bin' naquə dižə' lin'.

Gosə'əchoglaogüe'en so'ote' Jeso'osən'

Na' beyož gwna Pilatən' ca' bchoje' yetš'i gan' nitə' benə' blao che ńasyon Izrael ćhenton' na' gože' lega'aque': —Bito bi chla'alaon šə bi dolə'ənə' napə benga. ³⁹ Na' ca naquə de costombr chele de que to benə' presən' gwsana' lao lnı pascon', əchene'ele gwsana' benga naquə Rei che le'e benə' Izrael?

⁴⁰ Nach gwso'osye'e gosə'ane': —Bito gwsano' be'ena'. Barrabas na' əgwsano'.

Len Barrabasən' naque' to benə' bguan.

19

¹ Nach ben Pilatən' mendad gosə'əyine' Jeso'osən'. ² Na' soldad ca' gwso'one' to coron de xis yešə' na' boso'ožine'en yichje'enə'. Na' boso'oguacue'ene' to clas lachə' morad ca de'en chəsə'əčhin rei ca'. ³ Na' gwo'onene' borl gosə'ane': —Biba Rei che benə' Izrael. Na' gosə'əgape'e xague'enə'.

⁴ Nach Pilatən' bchoje' chyo'onə' de'e yoblə na' gože' benə' Izrael ca' ža'anə': —Na'a cueja'ane' par nich ənezele ca xyan' de'en chaole che', ni to de'e xinj cui cheželda' šə bin' none'.

⁵ Na' bchoj Jeso'osən' chyo'onə', zo coron de yešə'ənə' yichje'enə', na' nyaze' lachə' moradən'. Na' gož Pilatən' lega'aque': —Le'e ggüia, nga zecha be'ena'.

⁶ Na' bxoz əblao ca' na' xa'ag yo'odao' ca', catə' besə'əle'ine' le' gwso'osye'e gosə'ane': —¡Bde'e le'e yag corozən'! ¡Bde'e le'e yag corozən'!

Pilatən' gože' lega'aque': —Le'e lečhe'e na' legwde'e le'e yag corozən' ćheda' ca xyan' chaole che', ni to de'e xinj cui cheželda' šə bin' none'.

⁷ Na' gwse' benə' blao che ńasyon Izrael ćhenton' le': —Segon lei ćheto' de'en de cheyalə' gotchone' ćhedə' ne' naque' xi'in Dioz la'anə'əczə naque' con to benəčhəzə.

⁸ Bachžeb Pilatən' ca de'en bachaquən', na' catə' benene' gosə'ane' ca' che Jeso'osən' nachlə bžebəče'. ⁹ Nach beyo'o Pilatən' len Jeso'osən' de'e yoblə gan' chone' yelə' jostisən'. Na' gože' Jeso'osən': —¿Ga benə' le'?

Pero Jeso'osən' bito boži'e xtiže'enə'.

¹⁰ Nach Pilatən' gože'ene': —¿Ecui choži'o xtiža'anə'? ¿Ecui ńezdo'ona' nada' napa' yelə' chnabia' par gwsana' le' na' napa' yelə' chnabia' par əgwda' le' le'e yag corozən'?

¹¹ Jeso'osən' gože'ene': —Bito bi yelə' gwnabia' napo' len nada' žalə' Diozən' cui none'en le'. Na' ben' əbde nada' lao na'ona' dolə' xench nape' cle ca le'.

¹² Nach gwdiljlažə' Pilatən' naclə gone' əgwsane'ene'. Pero benə' blao che ńasyon Izrael ćhenton' gwso'osye'e gosə'ane': —Šə əgwsano' benga, contr Rei Sesar nan' gono' šə ca'. Notə'əteza benə' ne' de que naque' rei, contr Rei Sesarən' chone'.

¹³⁻¹⁴ Nach Pilatən' beyož benene' de'en əgwse' benə' ca' le', gwleje' Jeso'osən' chyo'onə'. Na' leczə bchoj le' chyo'onə' gan' nao yej, gan' nzi'in dižə' ebreo Gabata. Na' gwchi'e gan' chbi'e catə' chone' yelə' jostisən'. Nach gože' benə' blao che ńasyon Izrael ćhenton': —Nga zo Rei ćhelen'.

Na' do gobiž catə'ən gože' lega'aque' ca', na' beŋə' Izrael gwlaž Ɂheto' ca' choso'osi'ini'e par lni pascon' žanə'.

¹⁵ Nach lega'aque' gwso'osye'e gosə'əne': —;Gwcue'e! ;Bde'e le'e yag corozən'!

Na' gož Pilatən' lega'aque': —;Erei Ɂhele nga gona' mendad yoso'ode'ene' le'e yag corozən'?

Nach b̄xoz əblao ca' gwse'ene': —Caguə rei Ɂheto' benga. Tozə Sesarən' naque' rei Ɂheto'.

¹⁶ Ca' goquən' bdie' Jeso'osən' lao na'aga'aque'ənə' par te'e le'e yag corozən'.

Boso'ode'e Jeso'osən' le'e yag corozən'

¹⁷ Nach gosə'əche'e Jeso'osən' fuerlə syodan' gan' boso'oda' soldad ca' le' le'e yag corozən'. Latjən' nzi'in Golgota dižə' ebreo, zejen dižə' latjə che yichj beŋə' guat. Na' gwze'e zde' noa' coroz che'enə'. ¹⁸ Na' Golgota na' boso'ode'ene' le'e yag corozən'. Na' len yechopə beŋə' yoblə boso'ode'e le'e yechopə yag coroz tgüeje' cuite'enə', Jeso'osən' gwyo'e gwchol. ¹⁹ Na' Pilatən' bene' mendad byoj to Ɂhopə Ɂetr de'e gwda' yichj yag coroz che Jeso'osən', boso'ozoje'en nan: "Jeso'os beŋə' Nasaret, Rei che beŋə' Izrael."

²⁰ Boso'ozoje'en dižə' ebreo, dižə' griego na' dižə' latin. Na' zan beŋə' Izrael gwlaž Ɂheton' boso'olabe' de'enə' byojən', Ɂhedə' gan' gwda' Jeso'osən' le'e yag corozən' naquən galə'əzə syodan'. ²¹ De'e na'anə' beŋə' ca' zjənaquə b̄xoz əblao che Ɂasyon Izrael Ɂheton' gwse'e Pilatən': —Bša'an par nich cui Ɂan de que naque' rei che neto' beŋə' Izrael, sino Ɂan de que len' gwne' naque' rei Ɂheto'.

²² Na' Pilatən' gwne': —De'en bena' mendad boso'ozoje', banyojənnə'.

²³ Nach soldad ca', beyož boso'ode'e Jeo'osən' le'e yag corozən' gosə'əzi'e xalane'e ca' na' gwso'one'en taplə, to part güejən gosə'əzi'e. Na' Ɂeczə ca' gosə'əzi'e xe'enə' de'en naquə ca xadon' cha'o. Pero lachə'ənə' naquən de to golizə. Bito bi dia nyazən. ²⁴ Na' gwse'e ljuežje': —Bito Ɂawzoxjchon' sino gonchon rif. Yešc no yechelən.

Na' gwso'one' ca' par nich goc can' nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan: "Yosyo'ole'e xalana'anə' entr lega'aque' na' so'one'en rif." Na' ca'anə' gwso'on soldad ca'.

²⁵ Na' cuit coroz che Jeso'osən' zecha xne'ena' len beŋə' bile'ena' na' len Maria no'ol che Cleofas na' Maria beŋə' Magdala. ²⁶ Na' catə' Jeso'osən' ble'ine' zecha xne'ena' galə'əzə na' nada' zecha' cuite'ena', nach gože'ene': —Naogüe, benga gaque' ca xi'iñō'.

²⁷ Nach gože' nada': —Bži'ililažə' xna'a nga ca xna'onə'.

Na' lao žanə' nada' gwcu'a'ne' bena'ane' ca family Ɂhia'acza'.

Can' goquə cata'ən got Jeso'osən'

²⁸ Jeso'osən' Ɂezene' de que bāč goc yoguə'əloł de'en cheyalə' gaquən. Na' par nich gaquə can' na Xtižə' Diozən' de'enə' nyojən gwne': —Chbilda' nis.

²⁹ Na' de latə' bino corrient de'e yožə to lo'o xguaguə dao'. Na' to beŋə' bosgaže'e to sponj len bino corrientən' na' boschine'en cho'a Jeso'osən' bso'en to lao xis de'en ne' isopo. ³⁰ Na'beyož gwxop Jeso'osən' bino corrientən' gwne': —Bāč goc yoguə'əloł de'en cheyalə' gaquən'.

Na' b̄chequə' yichjə'ənə' gote'.

To soldadən' gode'e lanz cuit le'e Jeso'osən'

³¹ Nach beŋə' blao che Ɂasyon Izrael Ɂheton' gosə'əñabene' Pilatən' gone' mendad yesə'əyišjw soldad ca' ni'a beŋə' ca' zjəda' le'e yag corozən' nich yob sa'ate' par nich ca' yesyə'əque'e lega'aque'. Bito gwse'enene' yesyə'əga'an̄ cuerpa' le'e yag corozən' xte yeteyo, Ɂhedə' yeteyon' naquən že dezcanz na' že lni xen. ³² Nach Pilatən' bene' mendad ja'ac soldad ca' na' gosə'əyišjue' Ɂhopə la'a ni'a ben' boso'ode'e to šla'a cuit Jeso'osən'. Na' Ɂeczə ca' gwso'one' len ben' gwda' le'e yag corozən' cuite'en yešla'a. ³³ Na' cata' besə'əžine' gan'da' Jeso'osən', besə'əle'ine' bagote', na' bito gosə'əyišjue' ni'e ca'.

³⁴ Pero to soldadən' gode'e lanzən' cuit le'e Jeso'osən', na' le'e bchojten chen len nis.

³⁵ Nada' ble'ida' can' goquən' na' Ɂezda' de que dižə' de'en cho'a naquən de'e li. Na' cho'a dižə'ənə' par nich lenczə le'e ſejle'ele. ³⁶ Goc ca' par nich goc complir can' na

Xtižə' Diozən' de'en nyojən gan' nan: "Ni to žit yo'e cui yesə'ayišjue'." ³⁷ Na' len yeto gan' nan: "Yoso'ogüie' ben' əgwsa'ade'e lanzən'."

Boso'ocuaše'e Jeso'osən'

³⁸ Na' gwde na' Jwse beñə' Arimatea gwnabene' Pilatən' gwnežjue' lsens yeque'e cuerpe che Jeso'osən'. Na' Pilatən' be'e lsens. Nach gwyej Jwsen' na' beque'e cuerpən'. Jwsen' naque' disipl che Jeso'osən' pero bgašə'əzə por ni che bžebe' beñə' blao che nasyon Izrael əcheton'. ³⁹ Na' leczə gwyejlen Nicodemon' le' ben' bagwyej antslə gan' zo Jeso'osən' to še'elə. Na' Nicodemon' no'e to de'e chla' zix de'e none' len mirra na' aloes, ca do tapa robən'. ⁴⁰ Na' boso'ochele' cuerpe che Jeso'osən' sint de lachə' na' len de'en chla' zixən', ca costombr che neto' beñə' Izrael catə'ən chcuašə'ətə' beñə' guat. ⁴¹ Na' galə'əzə gan' gwso'ote' Jeso'osən' le'e yag corozən' gotə' to güert. Na' lo'o güertən' bazo to bloj ba de'e cobə de'e bagwche'en Jwsen' le'e yej ga cuicza no beñə' guat ne'e šo'o. ⁴² Na' boso'ocuaše'e Jeso'osən' lo'o bloj banə' laogüe de'e zon galə'əzə əchedə' chsa'acbyenene' por ni che de'e naquə yeteyo ža dezcanz na' ža xen che lni pascon'.

20

Beban Jeso'osən' ladjo beñə' guat ca'

¹ Na' bal dmigw Maria beñə' Magdalan' gwyej'e cho'a bloj ban'. Na' ble'ine' yejən' da' cho'inə' babga'an. ² Nach beza'adoe' beyede' ga'an zoto' len Simon Bedən', nach gwne' neto': —Babesya'əbeje' Xanchon' lo'o ban', na' bito nezecho galə besya'ayō'ene'.

³ Nach gwza'ato' len Bedən' gwyejto' cho'a bloj ban'. ⁴ Chopteto' gwsa'adoto' pero nada' gwsa'adocha' ca Bedən' na' zgu'a'atec nada' bžina'. ⁵ Na' bcheca'a bgüia' lo'o ban' na' ble'ida' lachə' ca' gan' zjəchi'in, pero bito gwyo'a. ⁶ Le'e bla'ate Simon Bedən' na' le' gwyo'e lo'o ban' na' leczə ble'ine' lachə' ca' gan' zjəchi'in. ⁷ Na' bey de'en bosyo'oguazje' laogüe'enə' bito lenən lachə' ca' yela', ndobən chi'in ca'alə. ⁸ Na' la'anə'əczə nadə'əteca' byob bžina', gwdechlə gwyo'a lo'o ban', na' catə'ble'ida' de'e ca' gwyejli'a de que beban Jeso'osən'. ⁹ La' ca orən' bito ne'e šejni'ito' Xtižə' Diozən' de'enə' nyojən nan de que yeban Jeso'osən' ladjo beñə' guat ca'. ¹⁰ Na' beza'ato' beyej ližto'.

Maria beñə' Magdalan' ble'ine' de que mbancza Jeso'osən'

¹¹ Na' Marian' bega'anə' chbež'e cho'a bloj ban'. Na' lao chbež'e enə' bcheque'e bgüie' lo'inə'. ¹² Na' ble'ine' chopə angl zjənyaze' lachə' šyiš zjəchi'e lo'o ban', toe' chi' zda yichjilei na' yetoe' chi' zda xni'alei gan' gotə' cuerpe che Jeso'osən'. ¹³ Nach gwse'e no'olən': —Bixchen' chbežo' no'olə?

Na' le'boži'en gož'e'lega'aque': —Cheda' babesya'ayō'e Xana'anə', na' cabi nezda' galə jəsyə'əsane'ene'.

¹⁴ Ca beyož gwna Marian' ca', gwyechje' bgüie' traslə na' ble'ine' Jeso'osən' zech'e což'e'enə', pero bito beyombia' Marian' le'. ¹⁵ Nach gož Jeso'osən' le': —No'olə bixchen' chbežo'? Non' cheyiljo'?

Na' Marian' bene' xbab de que ben' chapə güert na'anə', na' gož'e'ene': —Šə le' babeyo'one'enə', gwna nada' galə jəyesano'one'enə' na' nada' yeyo'ane'.

¹⁶ Jeso'osən' gož'e' le': —Maria.

Na' Marian' gwyechje' de'e yoblə na' gož'e'ene': —Raboni—, naquən dižə' ebreo na' zejen Maestr.

¹⁷ Jeso'osən' gož'e' le': —Bito goxo'o nada', la'bito ne'e yeyepa' ga'an zo Xa'anə'. Beyej lao disipl chia' ca' yela' beñə' ca' zjənaquə ca biša'a na' zana' na' gožga'aque' de que yeyepa' ga'an zo Xa'anə', ben' leczə naque' Xale. Naque' Dioz ben' cho'elaogua'a na' leczə naque' Dioz ben' cho'ela'ole.

¹⁸ Nach beza' Maria beñə' Magdalan' bedayedixjue'ine' neto' disipl de que bable'ine' Xanchon'. Na' be'elene' neto' dižə' de'en gož Jeso'osən' le'.

Disipl che Jeso'osən' besə'əle'ine' de que mbancze'

¹⁹ Na' ca bexjw že' že dmigon' neto' disipl che' nžagto' txen. Na' zjənyeyjw puert ca' por ni che de'en bžebto' benə' blao che nasyon Izrael cheton'. Cata'əczla gocbe'ito' bazecha Jeso'osən' gwcholto'onə'. Nach gože' neto': —Leso binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

²⁰ Ca beyož gwne' ca' blo'ine' neto' lo'o taque'e ca' na' cuit le'enə'. Na' bebeito' ble'ito' Xanchon'. ²¹ Nach goze'e neto' yetši'i: —Leso binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. Can' bselə' Xa'anə' nada' yežlyo nga par chona' xšine'ena', ca'aczən' ečhsela'a le'e par gonle xšina'anə'.

²² Beyož gwne' ca' blocate' neto' nach gože' neto': —Le'e si' Spirit che Diozən'.

²³ Benə' ca' yesyə'ədinje xtolə'əga'aque'ena' naple yelə' chnabia' par ye'ega'aclene' de que bagwnitlaon. Pero benə' ca' cui yesyə'ədinje xtolə'əga'aque'ena' naple yelə' chnabia' par ye'ega'aclene' de que bito nitlaon.

Tomasən' ble'ine' de que mban Jeso'osən'

²⁴ Na' Tomas ben' boso'osi'e Didimo laogüe de'en naque' benə' cuaš, lene' neto' šižinto', pero bito zoe' len neto' cata'ən bedəyelo'elao Jeso'osən'. ²⁵ Na' neto' gožto'one': —Bable'ito' Xanchon'.

Nach Tomasən' gože' neto': —Xte que le'ida' taque'e ca' na' əgwzebə xbenanə' gan' gwdebə clab ca', na' əgwzebə na'anə' cuit le'enə', nach šejli'a.

²⁶ Gozde to xman zezzoto' lo'o yo'onə' de'e yobla, na' zo Tomasən' len neto'. Na' leczə zjənyeyjw puert ca', cata'əczla bezla' Jeso'osən' na' gozzeche' gwcholto'onə', na' gwne': —Leso binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

²⁷ Nach gože' Tomasən': —Bgüia lo'o taca'a quinga na' bzeb xbenonə'. Na' bzeb na'onə' cuit li'a nga par nich šejli'o. Na' cui gaco' to benə' cui chejle'.

²⁸ Nach Tomasən' gože'ene': —Xana', na' Dioz chia'.

²⁹ Nach gožJeso'osən'le': —Xte que ble'ido' nada' nach gwyejli'o. Mbalazəch len benə' cui yesə'əle'i nada' na' se'ejle'e.

Libr nga nyojən par nich šejle' benə' de que Jeso'osən' naque' Xi'in Dioz

³⁰ Na' de'e zan milagr de'e ben Jeso'osən' gan' zoto'onə' pero bito bzojga'aca'an nga.

³¹ Pero zjənyoj de'e quinga par nich sotezə sole šejle'ele de que Jeso'os na'an Xi'in Diozən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' benəchən', na' par nich gatə' yelə' mban zejlicane chele laogüe de'en chonlilažə'əlene'.

21

Jeso'osən' blo'elaogüe' gažə disipl che' ca'

¹ Gwde goc de'e ca', Jeso'osən' bozloe' laogüe' neto' disipl che' yetši'i cho'a nisdao' Galilea de'en leczə nzi' Tiberias. Quinga blo'elaogüe' neto': ² Txen zoto'onə' Simon Bedən', len Tomasən', na' Natanaelən' na' nada' na' benə' biša'a na' yechopə disiplən'. Natanaelən' naque' benə' Cana, to yež de'e chi' gan' mbane Galilean'. Na' Tomasən' de'en naque' benə' cuaš nachən' boso'osi'ene' Didimo. ³ Simon Bedən' gože' neto': —Ša'ayetošca' gwxen bel.

Na' gožto'one': —Leczə gwza' neto'.

Nach gwza'ato' gwyejto' cho'a nisda'onə' na' gwyo'oto' to lo'o barcw. Pero že'enə' cuicza no no bdole'eto'. ⁴ Na' che'eni'ilas bla' Jeso'osən' cho'a nisda'onə' pero na' neto' bito beyombi'ato' ša' le'enə'. ⁵ Jeso'osən' gwne' zižjo gože' neto': —Xi'inda'ogua'a ɿgan bel ya'a gaocho?

Na' boži'ito' xtiže'ena' gožto'one': —Notono de.

⁶ Nach gože' neto': —Le'e gwzalə' yixjw bel chelen' cuit barcon' lichalə na' əželeleb.

Nach bzažə'ato' yixjw bel cheto'onə' na' xte caguə gwzoito' yecueto'on lo'o barcon' tant bel zan gwža' lo'inə'. ⁷ Nach nada' goža' Bedən': —Xancho na'anə'.

Nach Simon Bedən' cate goža'ane': “Xancho na'anə”, le'e beyacwte' xalane'ena', la' de'e cho'o lo'olzən' nacue' par nich chone' žinnə', na' le'e bexitə'ate' lao nisən' par nich

byob bežine' gan' zo Jeso'osən'. ⁸ Na' neto' zeyo'oto' lo'o barcw da'onə' ze'e zenxobəto' yixjw belən' gan' ža' bel ya'a ca'. Caguə nactequəch zitə' cho'a nisda'onə', ca do yeto gueyoa metrzən'. ⁹ Na' catə' bežinto' cho'a nisda'onə' beyetjito' lo'o barcon' na' ble'ito' chi' yi' ya'aljən' na' xoa to bel ya'a laogüen', na' len yet. ¹⁰ Jeso'osən' gože' neto': —Le'e yeoyoxa' la' bel ya'a ca' ze'e gwxeñle nilə.

¹¹ Na' Simon Bedən' gwyeje' gan' chi' barcon' na' jayeseže' yixjw belən' gan' ncnejən. Nach bexobəto'on yo bižlə. Na' ža'an to gueyoa šil'ineyon bel xen. Na' bito gwchezə yixjon' la'anə'əczə bia zannə' gwža' lo'inə'. ¹² Jeso'osən' gože' neto': —Le'e da gaole xsil.

Na' ni toto' cui beyaxjeto' ye'eto'one': “¿No le'?” la' gocbe'ito' de que Xancho na'aczənə'. ¹³ Jeso'osən' bgüigue'e gwxi'e yetən' na' bene' che cheto'. Na' leczə ca' bene' len belən'.

¹⁴ De'e nga beyoŋ las blo'elao Jeso'osən' neto' disipl che' lao bebane' ladjo benə' guat ca'.

Jeso'osən' be'elene' Simon Bedən' dižə'

¹⁵ Na' ca bedaoto'onə' Jeso'osən' gože' Simon Bedən': —Simon xi'in Jonas žəchaquəchdo' chia' can' chsa'aque benə' quinga chia'?

Na' boži'en gože': —Xana' le' nezdo' de que chacda' chio'.

Jeso'osən' gože' le': —Bsed blo'i benə' ca' ze'e gwzolao chso'onlilažə' nada'.

¹⁶ Na' de'e əgwchop lase goze'ene': —Simon xi'in Jonas žəchacdo' chia'?

Na' Bedən' gože'ene': —Xana' le' nezdo' de que chacda' chio'.

Jeso'osən' gože' le': —Bgüia bye benə' ca' chso'onlilažə' nada'.

¹⁷ De'e əgwyon lase gože'ene': —Simon xi'in Jonas, žəchacdo' chia'?

Na' Bedən' gocchgüeine' de'e gože'ene' de'e gwyon lase: “¿Echacdo' chia'?” Na' gože' le': —Xana' le' neze nle'ido' yogua'əlol. Le' nezdo' de que chacda' chio'.

Jeso'osən' gože' le': —Bsed blo'i benə' ca' chso'onlilažə' nada'. ¹⁸ De'e li əchnia' le' catə' goco' benə' güego' cuino' bočhej doxpəyo'onə' na' gwyeko' con ga nazən chio'. Pero catə' gaco' benə' golə, əgwli na'onə' na' benə' yoblə yočheje' doxpəyo'onə' na' yesə'əče'e le' ga cui che'endo'.

¹⁹ Na' de'en gože'ene' ca' zeje dižə' de que Bedən' gone' ca si' Diozən' yelə' bala'an ca de'en gaquə Bedən' lao na' benə' mal ca' par so'ote'ene'. Gwde gwna Jeso'osən' can' gaquə che Bedən' nach gože' Bedən': —Da len nada'.

Jeso'osən' goquene' che Juanə'

²⁰ Na' beyechj Bedən' ble'ine' nada' naogua' lega'aque' na' bene' xbab can' chaque Jeso'osən' chia', la' nada'an gwchi'a cuit Jeso'osən' žen' gwdaoto' xše'enə' txen catə'ən goža'ane': “Xana', žnoxaczxən' əgwde le' lao na' benə' ca'?” ²¹ Nach Bedən' gože' Jeso'osən': —Xana' žnac gaquə che benga?

²² Jeso'osən' gože' le': —Šə che'enda' ne'e zoczə benga xte catə'ən yida' yetlas žbixa zedən' chaco'? Con gwzotezə gwzo benlilažə' nada' na' bzenag chia'.

²³ De'e na'anə' gwditj dižə'ənə' entr benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' de que nada' bito gata'. Pero Jeso'osən' caguə gože' Bedən' cui gata'anə' sino gože'ene': “Šə nada' che'enda' ne'e zocze' xte catə'ən yida' yetlas žbixa zedən' chaco'?”

²⁴ Nada'an naca' disiplən' ben' goquene' chei na' nezda' can' goquə yogua' de'e quinga babzoja'. Na' leczə le'e nezczele de que dižə' lin' cho'a.

²⁵ Zanch de'e de de'e ben Jeso'osən' de'e cui zjənyoj. Žalə' zjənyoj yogua'ən na' tgüejə tgüejən libr zan juisy zjəde žalə' ca'.

De'e na'azən' chzoja'.

De'en Gwso'on Apostol Ca'

Jeso'osən' bene' lyebe sele'e Spirit che Diozən'

¹⁻² Teofilo dao', ca' naquə libr de'en bzoja' de'e nech, bzoja' che yoguə'əłol de'e güen de'e ben Jeso'osən' na' de'en bsd blo'ine' dezdz catə'ən gwzolaogüe' bsd blo'ine' xte catə'ən beyepe' yoban'. Žlac bsd blo'ine'enə' gwleje' apostol che' ca' na' len yelə' chnabia' che Spirit che Diozən' bene' mendad naquən' so'one'. ³ Nach gwde gwso'ot benə' Jeso'osən', jøyeloe' laogüe' apostol che' ca'. Na' de'e zan de'e bene' par nich gosə'əñezene' de que mbancze'enə', na' gwdalene' lega'aque' choa ža na' bzejni'ine' lega'aque' can' chene'e Diozən' nabi'e benə' so'e latjə.

⁴ Na' Žlac ne'e zo Jeso'osən' len apostol che' ca' bene' mendad cui yesyə'əžaše' syoda Jerosalennə' lgüegwzə. Gože' lega'aque' yesyə'əga'anə' yesə'əbeze' xte catə'ən bəč goc can' ben Xe' Diozən' lyebe gaqua, ca de'en bzejni'ine' lega'aque'. ⁵ Jeso'osən' goze'e lega'aque': —De'e zaque'enə' ca naquə Juannə' bčhoe' benə' nis, pero entr yeto չhopə ža, nada' gona' par nich gaqua to de'e zaquə'əche, gona' par nich yedəso Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'olen' nabi'an le'e.

Jeso'osən' beyepe' yoban'

⁶ Na' catə' bazjəndopə zjənžague' len Jeso'osən' gwse'ene': —Xanto' չbabžin ža gono' ca yechoj nasyon Izrael chechon' xni'a benə' zitə' ca'?

⁷ Jeso'osən' goze' lega'aque': —Bito naquən par nich le'e ənezele bi ža bi orən' gon Xacho Diozən' de'e ca' babži'e bia' gone'. ⁸ Pero na' catə' yedəso Spirit che'enə' len le'e, gaquəlenən le'e len yelə' guac che'enə' par nich güe'ele xtiž'ana' syoda Jerosalen nga, na' doxen ga mbane Jodean', na' Samarian' na' doxenlə lao yežlyon'.

⁹ Beyož gwna Jeso'osən' ca', lao chəsə'əgūia disipl che' ca' le' beyepe' yoban' to lo'o bejw na' bitoch besə'əle'ine' le'. ¹⁰ Na' ne'e chəsə'əgūiachgua disipl che' ca' le'e yoban' gan'besə'əle'ine' beyepe', catə'əczla gwsa'acbe'ine' bazjəzecha չhopə angl len lega'aque' benə' zjənyaz lachə' šyiš. ¹¹ Na' benə' ca' չhopə gwse'e lega'aque': —Benə' Galilea, չbixčen' chgūiale le'e yoban'? Catezəczən' ble'ile beyep Jeso'os nga yoban' catə'ən bechoje' ladjwlen', ca'atezəczən' le'ile yide' de'e yoblə.

Gosə'əbeje' Matias par gaque' apostol lgua'a Jodən'

¹² Nach besa'aque' ya'a de'en nzi' ya'a Olibos jəya'aque' Jerosalennə', na' naquə galə'əzə Jerosalennə' to catə'ətə'ən de lsens sa'aque' ža dezcanzən' segon costombr che benə' Izrael ca'. ¹³ Na' catə' besə'əžine' Jerosalennə' apostol ca' šnej na' benə' ca' zjənžague' besyə'əgūie' gan' nite'enə' lo'o cuartən' zo žcuia la'alə. Apostol ca' šnej benə' quinga: Bedən', Jacobən', Juannə', Ndresən', na' Lipən', Tomasən', Bartolomen', Mtion' na' Jacob xi'in Alfeo, na' Simon ben' chon txen len partid de'en nzi' Cananista, na' Jodasən' benə' bišə' Jacobən'. ¹⁴ Yuguə' ža gwnitə'ətezə gwnitə' apostol ca' šnej gwso'one' orasyon txen len benə' ca' zjənaquə bišə' Jeso'osən' na' len Maria xna' Jeso'osən' na' len yeziquə'əchlə no'ol ca' zjənžague'.

¹⁵ Na' ca tyemp na' Bedən' gwzeche' ladjo to gueyoa galjə benə' ljuežj chio'o chonli-lažə'əcho Jesocrinən' par be'elene' lega'aque' dižə'ən, na' gože' lega'aque': ¹⁶ —Benə' bišə', Spirit che Diozən' benən par nich de'e Rei Dabin' bzoje' na' be'e dižə' che Jodən' ben' gwche'e benə' ca' gosə'əzen Jeso'osən' gan' jesə'əšague'ene'. Na' benən byen goc complir can' nyoj Xtižə' Diozən' che'. ¹⁷ Jodən' goque' txen len neto' apostol, na' bene' txen len neto' yuguə'əłol de'en gwyo'o lao na'ato' bento'. ¹⁸ Na' Jodən' gwxi'e to pedas yežlyo len laxjue' de'en gwxi'e par de'e malən' bene' bdie' Jeso'osən' lao na' benə' ca'. Pero na' bexope' gan' golə'ədite'enə' na' goši le'enə' na' doxen xjlo'enə' bchoj. ¹⁹ Yuguə'əłol benə' ža' Jerosalennə' gosə'əñezene' can' goc che'enə' na' de'e na'ana'

bosə'əsi'e yežlyon' Aseldama na' xtižə'əga'aque'enə' zeje dižə' yežlyo chen. ²⁰ Na' de'en gwso'one' ca' goc can' nyoj to Salmo nan:

Liže'enə' gaquən to yo'o daš, notono no so' na'.

Na' leczə nyojən nan:

Na' te benə' yoblə gwlane' xlatje'enə'.

²¹ Na' nita' benə' entr chio'o nga benə' bagwso'on txen len chio'o bedote lao gwdalen Xancho Jeso'osən' chio'o. ²² Bagwso'one' txen dezdz catə' de'e Juannə' bchoe' le' nis xte catə'ən beyepe' yoban', na' cheyalə' cuejcho toe' gone' txen len neto' apostol güe'eto' dižə' can' beban Xancho Jeso'osən' ladjo benə' guat ca'.

²³ Na' gosə'əbeje' chopə benə', toe' Jwse ben' le Barsabas, na' leczə le' Josto, na' ben' yeto Matias. ²⁴⁻²⁵ Nach gwso'one' orasyon gwse'e Diozən': —Xanto' le' nombi'o yichjla'aždao' yoguə'əlo benə'. Entr benə' ca' chopə blo'išguei neto' noe' bagwlejo' par tie' gwlane' xlatje' Jodən' par gaque' apostol na' gone' xšino'onə' txen len neto', ca naquə Jodən' gwlejyichje' de'en ngo'o lao ne'enə' gone' na' bazjayede' gabil gan' naquən yeyeje' yelə' güen de'e mal che'enə'.

²⁶ Nach gwso'one' rif par gosə'əneze' non' bagwlej Diozən' na' Matiasən' bchoje' na' gwso'onene' cuent len apostol ca' šnej.

2

Can' goquə cata'ən bida Spirit che Diozən'

¹ Na' bžin ža lni de'en ne' Pentecostes, na' apostol ca' na' yoguə'əlo benə' ca' bagwso'onlilažə' Jesocristən' zjəndopə zjənžague' txen tozə latjə. ² Na' to de repentzə goc to sšag le'e yoban' ca sšag che to be' bdon' gual na' nenxejə lo'o yo'o gan' zjəchi'enə'. ³ Na' besə'əle'ine' to de'en naquə ca yi' bel na' bžinte latə' güejə de'enə' chalə'ən̄in gan' zjəchi' to toe'. ⁴ Ca' goquə bedənabia' Spirit che Diozən' yichjla'aždao' to toe', na' Spiritən' benən par nich gosə'əzolaogüe' gwso'e gwde gwdelə dižə' de'e gwse'ejni'i benə' zitə' ca'.

⁵ Na' ca tyempən' benə' zan benə' Izrael ca' ža' Jerosalennə' benə' chso'elao' Diozən', za'aque' zan yež yoblə lao yežlyon'. ⁶ Na' cata' gwse'enene' sšaguən' de'en goquə lo'o yo'o gan' ža' apostol ca', zan benə' Izrael ca' besə'əžague', na' lechguale besyə'əbanene' chedə' to toe' gwse'enene' chso'e benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' dižə' de'e chəsə'əne to toe'. ⁷ Bito gwse'ejni'ine' bin' chac na' besyə'əbanene', gosə'əne': —¿Ecaguə benə' Galilea benə' quinga chso'e dižə'ənə'? ⁸ ¿Nactecxa chaquən' to tocho chenecho chso'e dižə' can' chso'e benə' gwlaž checho ca' dižə'? ⁹ Balcho naccho benə' Partia na' balcho benə' Media, na' balcho benə' Elam, na' balcho benə' Mesopotamia. Na' yebalcho benə' Jodea, na' yebalcho benə' Capadosia, yebalcho benə' Ponto, yebalcho benə' Asia, ¹⁰ yebalcho benə' Frigia na' benə' Panfilia, na' yebalcho benə' Egipto, na' yebalcho za'acho yež Africa ca' de'en zjəchi' delant Sirene. Na' entr chio'o za'acho Roman' balcho goljčho naccho benə' Izrael na' yebalcho ben cuincho benə' Izrael. ¹¹ Na' balcho naccho benə' Creta na' benə' Arabia. Na' gatə'ətezə benə' naccho, yoguə'əcho chenecho chso'e benə' Galilea quinga xtižə'əchon' de'en chaccho, chso'e dižə' che de'e zan de'e baben Diozən' de'e zaquə' yebanecho.

¹² Na' yoguə' benə' ca' besə'ədobə choso'ozenague' besyə'əbanene' na' gwsa'acželažə'e che de'en chaquən', na' zane' gosə'əne': —Bi zejen de'e nga chaquən?

¹³ Na' yebale' gwso'one' borl gosə'əne': —Benə' quinga chesa'əzožene'.

Dižə' de'en be' Bedən' len benə' Izrael ca' besə'əžag

¹⁴ Na' Bedən' gwzeche' lao benə' ca' txen len apostol ca' yešnej na' be'e dižə'ən zižo gože' benə' ca' zjənžaguən': —Le'e benə' Jodea na' notə'ətezəchle zole Jerosalennə', che'enda' gwzenagle čhia' na' gonle xbab che de'en ze'e nia' le'e. ¹⁵ Benə' ljuežja' quinga bito chəsə'əzožene' can' chaquele, la' ne'e naquə tempran. ¹⁶ Bachac can' bzoj de'e profet Joelən' ben' be' xtižə' Diozən' cana', bzoje' de'en gwna Diozən', nan:

¹⁷ Catə' bazon əžin tyemp par šo'o fin che yežlyon'

nada' Dioz gona' par nich Spirit chia'anə'
yedəson len beñə' ū' doxen lao yežlyon'.
Na' gona' par nich xi'inle ca' so'e xtiža'anə'
na' beñə' byo xcuidə' ca' yesə'ele'idaogüe'ene' bi de'en gona' par yesə'ele'idaogüe'ene',
na' güe'elena' beñə' byo golə ca' dižə' lao bišgal chega'aque'enə'.
¹⁸ Na' yoguə' beñə' ca' chso'on xšina'anə' la'anə' beñə' byo o la'anə' no'olə, yedəso Spirit
chia'anə' len lega'aque' par nich so'e xtiža'anə'.
¹⁹ Gona' par nich gaquə de'en cui nonə' le'i le'e yoban' na' lao yežlyon'.
Gwlo'a yelə' guac chia'anə' len chen, len yi' na' len žen de'en naquə ca bejw.
²⁰ Cuich əgwse'eni' bgüižən',
nach bio'onə' yeyaquən xña ca color che chen antslə ze'e əžin ū' yida' de'e yoblə
par choglaogua'an che yoguə'əlol beñə' ū' non' napə dolə', nadan' naca' Xanle.
Gaquən to ū' žialao xen,
na' gwlo'a yelə' guac xen chia'anə'.
²¹ Na' gaquə de que notə'eteza beñə' yesə'ənab goclen laogua',
nada' naca' Xanle gona' par nich cui žjəya'aque' lao yi' gabil.
Can' gwna Diozən' na' bzoj de'e profet Joelən' len, ben' be' xtižə' Diozən' cana'.
²² Na' le'e beñə' Izrael gwlaž chia', legwzenag chia'. Ca naquə Jeso'osən' ben' naquə
beñə' Nasaretən', Diozən' blo'ine' le'e de que naque' beñə' zaque'e. Diozən' bene'
par nich Jeso'osən' bene' miłagr na' bichlə de'e zaque' yebanecho par ble'ile, can'
nezczelena'. ²³ Lao yelə' neze che Diozən' bin' ze'e gaquə che Jeso'osən', bsi'e xneze
par nich Jodən' benene' lao na'alen' na' benle par nich beñə' mal ca' gwso'ote'ene'
boso'ode'ene' le'e yag corozən'. ²⁴ Pero na' Diozən' bolis bosbane'ene' ladjo beñə' guat
ca', chedə' bito gwzoi yelə' gotən' nəbia'an le'. ²⁵ Quinga bzoj de'e Rei Dabin' xtižə'
Jeso'osən' gan' nyoj Xtižə' Diozən' nan:
Nezda' de que Xana' Diozən' zoe' len nada' do tyempte
na' chaclene' nada' par nich cui bi chžeba'.
²⁶ De'e na'anə' zoa' mbalaz na' cho'a dižə' can' chebeida'
na' nezda' yolis yosbane' nada' ladjo beñə' guat ca' catə' bagota'.
²⁷ Dioz chia' nezda' bito yocua'anə' nada' gan' ū' beñə' guat ca',
ni que go'o latjə' gožə' cuerپ chia'anə',
nadan' naca' Xi'inon' na' naquə la'aždaogua'anə' xi'ilazə'.
²⁸ Bablo'ido' nada' naquən' gona' par nich əbana' zejlicanę
na' lechguale mbalaz soa' yedote de'en zoleno' nada'.
²⁹ Benə' Izrael, nezecho de que de'e xaxta'ocho Rei Dabin' gote' na' boso'ocuaše'ene'.
Na' nombi'acho yo'o de'en zo gan' boso'ocuaše'ene'. ³⁰ Na' de'e Rei Dabin' ū' be'e dižə'
can' bzejni'i Diozən' le' cana'. Gwne' naquən segor can' ben Diozən' lyebe de que to
beñə' galjə lao dia che'ena' nabi'e Izraelən' can' gwnabia' le'enə'. ³¹ Diozən' bene' par
nich de'e Rei Dabin' gwnezenə' can' gaquə na' de'e na'anə' be'e dižə' che Cristən' ben'
babselə' Diozən' par chaclene' nasyon chechon'. Gwne' de que Cristən' yebane' na'
bito yega'anə' gan' ū' beñə' guat ca' na' nic gožə' cuerپ che'enə'. ³² Na'a ū', Diozən'
bolis bosbane' Jeso'osən' ladjo beñə' guat ca' na' neto' naquato' testigw de que beyas
bebane'enə'. ³³ Na' Diozən' len yelə' guac che'ene' bene' par nich beyep Jeso'osən' gan'
zoe'ena' na' chnabi'e txen len le'. Na' Diozən' bnežjue'ene' Spirit che'ena' can' bene'
lyebe. Na' Jeso'os na'anə' babene' miłagr nga de'en babenele na' de'en bable'ile, babene'
par nich zedəso Spiritən' len neto'. ³⁴ Caguə de'e Rei Dabi na' ben' beyep yoban', sino
de'e Dabin' bzoje' che Jeso'osən' gwne':
Xancho Diozən' gožə' Xana'anə':
"Gwche'edo' cuita' nga nabi'acho txen,
³⁵ na' gona' par nich nitə' de'e ca' chso'on contr le'
na' beñə' contr chio' ca' xni'onə'."

³⁶ Na' yoguə' chio'o benə' Izrael cheyalə' nezecho de'en ngan' che Jeso'osən' ben' betle bda'alene' le'e yag corozən'. Diozən' gwleje'ene' par nich naque' Xanchon' na' naque' Cristən', zeje dižə' ben' bsele'e par chaclene' nasyon chechon'.

Can' gwna Bedən' gože' benə' Izrael ca' zjənžaguən'. ³⁷ Na' catə' benə' ca' zjənžaguən' gwse'enene' xtiže'enə' de'e juisy de'e gwsa'aquene' lo'o la'ažda'oga'aque'enə', nach gwse'e Bedən' na' apostol ca' yela': —Benə' gwlaž, jbin' cheyalə' gonto' ža?

³⁸ Nach Bedən' gože' lega'aque': —Cheyalə' yedinjèle xtolə'ele ca' par nich Diozən' yezi'ixene' chele na' choale nis par yesə'aneze benə' de que bachonlilažə'ele Jesocristən'. Nach Diozən' gone' le'e Spirit che'ena' son lo'o yichjla'ažda'olen'. ³⁹ Diozən' gone' nota'atezle Spirit che'ena' can' none' lyebe, le'e na' xi'inle ca' na' nota'atezə benə' zita', la' chnežjue'en yoguə' benə' chbeje' par chsa'aque' xi'inle'.

⁴⁰ Nach Bedən' be'elene' lega'aque' dižə' zan, na' gwneyoine' lega'aque' gože': —Leyechoj lao de'e malən' de'en chso'onchgua benə' ca' cui zjənombia' Diozən'.

⁴¹ Ca' goquən' benə' ca' gwse'ejle' che dižə' de'en be' Bedən' gosə'əchoe' nis. Na' lao žanə' šona mil benə' ca' gwso'onlilažə'e Jeso'osən' na' gwsa'aque' txen len yeziqə'əchlə benə' bachso'onlilažə'əcze' le'. ⁴² Yogue'e gwnitə'atezə gwnite'e gosə'ənaogüe' de'en boso'osed boso'olo'i apostol ca' lega'aque' na' gwsa'aque' tozə len yeziqə'əchlə benə' gwso'onlilažə' Jeso'osən' na' gwse'ej gwsa'ogüe' txen na' gwnitə'atezə gwnite'e gwso'one' orasyonŋə' txen.

Can' gwso'on benə' ca' gwso'onlilažə' Cristən' de'e neche

⁴³ Na' yoguə'əzə benə' besyə'əbanene' can' gwso'on apostol ca' milagr zan len yelə' guac che Diozən'. ⁴⁴ Na' benə' ca' bachso'onlilažə' Jesocristən' gwsa'aque' tozə na' gwso'one' tozə yoguə'əlol de'en zjədeine'. ⁴⁵ Na' gwso'ote'e byen chega'aque'enə' na' bichlə de'e ca' zjədeine' na' mech de'en besə'əle'ine' chein' gosə'ayise'en entr yoguə'əlolga'aque' segon de'en besə'əyažje to toe'. ⁴⁶ Na' tža tža besə'ədopə besə'əzague' yo'odao'əblaonə' na' leczə gwse'ej gwsa'ogüe' txen liž to toga'aque' na' gwnite'e mbalaz na' besyə'əbeine' gwso'one' txen. ⁴⁷ Gwnitə'atezə gwnite'e gwso'elaogüe'e Diozən'. Na' gwsa'azlažə' benə' yeziqə'əchlə can' gwso'one'enə'. Na' tža tža Xancho Diozən' bene' par nich gwyanch benə' ca' gwso'onlilažə' Jesocristən'.

3

Besyə'ayone' to benə' coj

¹ Na' to že Bedən' na' Juanŋə' ja'aque' yo'odao'əblaonə' do cheda šonə, or catə' chso'on benə' Izrael ca' orasyon segon costombr chega'aque'enə'. ² Na' gwzo to benə' nxinj ni'enə' dezdz goljtie' na' yoguə' že gosə'əbec benə' le' cho'a puert che yo'oda'onə' puert de'en nzi "De'e Xoche", par gwñabe' carida lao benə' ca' chja'ac yo'oda'onə'. ³ Nach catə' besə'əzin Bedən' na' Juanŋə' yo'oda'onə' na' be'ena' nxinj ni'enə' bolgūiže' lega'aque' yoso'onežjue'ene' mech. ⁴ Nach Bedən' na' Juanŋə' gosə'əbeze' na' bosə'əgūiachgüe'ene' na' Bedən' gože'ene': —Bgūia neto'.

⁵ Na' be'enə' bene' xbab yoso'onežjue'ene' mechən'. ⁶ Pero Bedən' gože'ene': —Bito bi mech chia' de gona' le', pero de to de'e gona' gaquəlena' le'. Por yelə' guac che Jesocristən' ben' naque' benə' Nasaretən' chona' mendad gwzoža' na' gwda.

⁷ Nach Bedən' bexe'e na' licha be'en bsože'ene', na' le'e gocte gwzeche' na' ni'e ca' le'e besyə'ayacten gual na' leczə ca' bečhj ni'e ca'. ⁸ Na' catə' gocbe'ine' babesya'ayac ni'e ca' gual bxite'e yelə' chebei che'ena'. Na' gwyo'e cha'ašil che yo'oda'onə' len lega'aque' chxite'e na' cho'elaogüe'e Diozən'. ⁹ Na' benə' ca' ža' cha'ašilən' besə'əle'ine' can' chde' chxite'e na' cho'elaogüe'e Diozən'. ¹⁰ Na' gwsa'acbe'ine' de que naque' ben' chbe' chnab carida yoguə' že cho'a puert che yo'oda'onə' puert de'en nzi "De'e Xoche", na' lechguale besyə'əbanene' de que babeyaque ni'enə'.

Bedən' be'e xtižə' Diozən' cha'ašil che yo'oda'onə'

¹¹ Na' to cha'ašil che yo'oda'onə' nzi'in "Che de'e Salomonnə''. Cha'ašil na' gwyej ben' beyaque ni'enə' len Bedən' na' Juanñə'. Bito bsane' lega'aque', con bexe'e na'aga'aque'enə', na' yoguə' benə' ca' ža' yo'oda'onə' besə'əžagsese' par jəsə'əgūie'ene' chedə' besyə'əbanchgüeine' de'en babeyaque be'enə'. ¹² Na' catə' Bedən' ble'ine' de que bazjənžag benə' zan gan' nite'enə' nach be'elene' lega'aque' dižə' gože' lega'aque': —Le'e benə' gwlaž chia' benə' Izrael, chebanele can' babeyaque be'enga. De repent chaquele de que por yelə' guac ̄heton' bento' par nich beyaque be'enga o šə chaquele beyaquene' por ni che de'en chonchguato' can' chazlažə' Diozən', pero caguə ca'anə'. ¹³ De'e xaxta'ocho Abraannə', Isaakuən' na' Jacobən' gwso'elaogüe'e tozə Diozən' ben' cho'ela'occo, na' Dioz na'anə' bnežjue' yelə' bala'an xen che Xi'ine' Jeso'osən'. Pero le'e bdele Jeso'osən' lao na' jostis ca' par gwso'ote'ene' na' bžonlə cata' Pilatən' gone'ene' əgwsane'ene'. ¹⁴ Can' benle len Jeso'osən' la'anə'əczə naque' benə' la'aždao' xi'ililažə' juisy na' naque' le'ezelaogüe benə' güen. Nach gwñable bosan Pilatən' to benə' güet benə' de ližyan' Igua'a Jeso'osən'. ¹⁵ Na' ca naquə Jeso'osən' ben' əbxe yelə' mban zejlicanen', le'enə' betle pero na' Diozən' bolis bosbane'ene' ladjo benə' guat ca'. Neto' ble'ito'one' na' cho'eto' dižə' de que bebane' ladjo benə' guat ca'. ¹⁶ Na' chle'ile benga cui goquə sa' na' nombi'alene', na' cheyalə' ənezele de que Diozən' beyone' ni'enə' chedə' chonlilažə'əto' Jeso'osən'. De'e yoblə nia' de que de'en chonlilažə'əto' Jeso'osən' de'e na'anə' Diozən' bene' par nich beyacšao' ni'a benga can' chle'ilen'.

¹⁷ Benə' bišə' dao', nezda' de que le'e na' benə' golə blao chele ca' betle Jeso'osən' laogüe de'en cui gwyjni'ile de que Dioz nan' bsele'ene'. ¹⁸ Naque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'. Can' goquə goc complir de'e ca' ben Diozən' mendad boso'ozoj de'e profet ca' che Cristən' antslə ze'e sele'ene'. Gwso'e dižə' de que yoso'ochi' yoso'osaquə' benə' le' na' so'ote'ene'. ¹⁹ Na'a ža leyosa' xbab chelen' na' le'e yedinje xtolə'ele ca' par nich Xancho Diozən' gwntlaogüe'en na' par nich gone' ca sole mbalaz. ²⁰ Nach Xancho Diozən' sele'e Jeso'osən' yežlyo nga yetlas ben' gwlej' gwlatte par naque' Cristən'. ²¹ Pero chonən byen yega'an Jesocristən' yoban' xte catə' əžin ža gon Diozən' par nich yežlyon' yeyakuən de'e cobə. La' Diozən' bene' par nich de'e profet ca' benə' ca' gwlej' par gwsa'aque' lažə' ne'enə' na' gwso'e xtižə'enə' cana'ate boso'ozije' de que yeyakuən de'e cobə. ²² De'e Moisezən' be'elene' de'e xaxta'ocho ca' dižə' gože' lega'aque': "Xancho Diozən' sele'e yeto benə' lao dia chelen' par güe'elene' le'e xtižə'enə' can' bsele'e nada'. Che be'enan' gwzenagle bitə'ətezə əne'. ²³ Na' Diozən' gone' par nich yesə'əbiayi' yoguə' benə' ca' cui yoso'ozenag che be'enə' əsele'e." Can' gož de'e Moisezən' de'e xaxta'ocho ca'.

²⁴ Le'egatezə ca' yoguə'əloł de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana' gwzolaozən' len de'e Samuelən' na' benə' ca' gwsa'ac gwdechlə gwso'e dižə' che tyemp nga zocho ɳa'a na' che de'e ca' bachac ɳa'a. ²⁵ De'e profet ca' zjənaque' xaxta'ocho na' lyebe de'en ben Diozən' len de'e Abraannə' de que gone' güen len xi'in dia che'enə' naquən par chio'o. Gože' de'e Abraannə': "Por xi'in dia chio' benə' ɳitə' to to nasyon ɳite'e mbalaz." ²⁶ Can' chac, Diozən' gwlej' Xi'inen' bsele'ene' por ni checho na' gone' par nich to tole sole mbalaz ša yedinjele xtolə'ele ca'.

4

Bedən' na' Juanñə' nite'e lao benə' gwnabia' ca'

¹ Ne'e chso'elente Bedən' na' Juanñə' benə' ca' dižə' catə' besə'əžin balə bxoz che benə' Izrael ca', na' benə' gwnabia' che yo'odao' əblao chega'aque'enə' na' benə' sadoseo ca' benə' ca' cui chse'ejle'e de que yesyə'əban benə' guat ca'. ² Benə' sadoseo ca' chəsə'əže'e de'en choso'osed choso'olo'i Bedən' na' Juanñə' benə' ca' zjənžaguən', choso'ozejni'ine' lega'aque' de que gwžin ža catə' yesyə'əban benə' guat ca' chedə' beban Jeso'osən'. ³ Na' benə' blao ca' gosə'əzene' Bedən' len Juanñə' na' gosə'əyixjue' lega'aque' ližyan' sin cui gwsa'ogüe' xya chega'aque' can' cheyalə', chedə' bachexjw že'enə' na' bito golə'əch so'one' yelə' jostis chega'aque'enə' že'enə'. ⁴ Na' ca naquə benə' ca' gwse'ene choe'

Bedən' na' Juannə' xtižə' Diozən' zane' gwso'onlilaže'e Cristən', na' txen len beñə' ca' bagwso'onlilaže'ene' antslə gwnitə' gueyə' mil beñə' byo cui cuent no'olə.

⁵⁻⁶ Na' beteyo beñə' gwnabia' che beñə' Izrael ca', beñə' golə blao ca' na' beñə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' besə'ədopə besə'əžague' Jerosalenna' len Anasən' ben' naquəch bxoz əblao na' len Caifasən' na' Juannə' na' Ljandr na' nochlə beñə' ca' zjənaque' bišə' l̄juežj ben' naquəch bxoz əblaon'. ⁷ Nach gwso'one' mendad jəsə'əxi'e Bedən' na' Juannə' na' gosə'əñabene' lega'aque': —¿Non' ben lsens chele par beyonle be'enə' nxinjən'? o ¿non' ben mendad par beyonlene'?

⁸⁻⁹ Na' ca naqua Spirit che Diozən' gwnabia'an yichjla'aždao' Bedən' nach benən par nich gože' beñə' ca': —Le'e beñə' gwnabia' na' beñə' golə beñə' blao che Izraelən', chnadle nac goquən' beyondo' be'enə' nxinj ni'enə'. ¹⁰ Yogo'əle cheyalə' gwzenagle na' ənia' le'e, de que le'e betle Jesocristən' be'enə' naqua beñə' Nasaret, bda'alene' to le'e yag coroz, pero Diozən' bolis bosbane'ene' ladjo beñə' guat ca', na' Jesocrist nan' bene' yelə' guac beyaque benga. ¹¹ Jesocristən' naque' le'ezelaogüe beñə' zaque'e, pero bito bzenagle che'. De'e na'anə' gwxaquə'əlebene' ca to yej de'en naqua le'ezelaogüe de'e güen na' le'e gwxaquə'əlebele ca beñə' güen yo'o beñə' jəsə'əcho'on yejən' de'e naquəch yej güen, pero yejən' banaquən yej squin na'a. ¹² Tozə Jesocristən' guaquə yebeje' beñə' xni'a de'e malən', na' notono nochlə zo doxen lao yežlyon' beñə' gaquə yebej chio'o xni'a de'e malən' sino tozə Jesocristən'.

¹³ Besyə'əbane beñə' gwnabia' ca' can' boži'i Bedən' na' Juannə' xtižə'əga'aque'enə' sin cui besə'əžebə', len nacbia' zjənaque' beñə' yixə' na' bito zjənsedteque'. Nach gwsa'acbe'ine' de que beñə' ca' bito chesə'əžebə' cheda' bagosə'ədalene' Jeso'osən'.

¹⁴ Na' de'en zecha ben' beyaque ni'enə' txen len Bedən' na' Juannə' bito besyə'əžele beñə' gwnabia' ca' bi xya sa'ogüe' chega'aque'. ¹⁵ Nach besyə'əbeje' apostol ca' fuerlə žlac boso'oxi'e entr l̄juežja'aque' naclə so'one'. ¹⁶ Na' beñə' gwnabia' ca' gwse'e l̄juežja'aque': —Bi goncho len beñə' quinga? Yogo'ə beñə' ža' Jerosalen nga zjəñezene' de que gwso'one' to milagr xen na' bito gaquə ye'echo beñə' de que bito gwso'one' milagrən'. ¹⁷ Letechozə goncho par nich cui gasə' lajə dižə' de'en chso'enə'. De'e na'anə' cheyalə' ye'echo lega'aque' gata' castigw gual chega'aque' šə so'eche' xtižə' Jeso'osən'.

¹⁸ Nach gwsa'axe' Bedən' na' Juannə' de'e yoblə na' gwse'e lega'aque' cuich so'e dižə' che Jeso'osən' na' cuich no yoso'osed yoso'olo'ine' che'. ¹⁹ Nach Bedən' na' Juannə' bosyo'oz'i'en gwse'e lega'aque': —Legon xbab che de'e nga, ¿əchaquele chene'e Diozən' gwzenagto' chele o šə chene'ene' gwzenagto' che'enə' ža? ²⁰ Bito gaquə cuezəto' cuich güe'eto' dižə' che de'e ca' bable'ito' na' babeneto' che Jeso'osən'.

²¹⁻²² Na' de'e zan de'e gwse'e beñə' gwnabia' ca' lega'aque' par yoso'ošebe' lega'aque'. Pero na' bito besə'əželene' naclə so'one' lega'aque' castigw cheda' beñə' zan chso'e yelə' choxcwlen che Diozən' de'en beyaque be'enə'. Mazəchlə choa izene' na' dezdz goljtie' cui goquə se'e. Na' beñə' gwnabia' ca' cui gwse'enene' yoso'oše'e beñə' zan ca', de'e na'anə' bosyo'osane' Bedən' na' Juannə'.

Gosə'əñabene' Diozən' gaquəlene' so'e xtižə'enə' sin cui yesə'əžebə'

²³ Na' Bedən' len Juannə' cata' bosyo'osan beñə' gwnabia' ca' lega'aque' jəya'aque' gan' nitə' yeziqə'əchłə beñə' ca' chso'onlilažə' Cristən' na' gwso'elene' lega'aque' dižə' yoguə'əloj can' əgwse' bxoz əblao ca' na' beñə' golə blao ca' lega'aque'. ²⁴ Na' beñə' ca' cata' gwse'enene' dižə'ən tozə can' gwso'one' xbab len lega'aque' na' gwso'one' orasyonənə' lao Xacho Diozən' gosə'əne': —Xanto' Dioz, len' beno' yoban' na' yežlyon' na' nisda'onə'. Len' beno' benach, bia ca' chsa'as na' biquə'əchlə de'e zjəde, na' len' chnabi'o doxenla. ²⁵ Na' Spirit chio'onə' benən par nich de'e Rei Dabin' bzenague' chio' na' bzoje' dižə' quinga de'en nan:

Beñə' ca' cui zjənaquə beñə' Izrael chsa'ase' contr le' Xanto' Dioz,
pero bitoczə gaquə can' chso'one' xbabən'.

²⁶ Benə' gwnabia' che nasyon ca' na' che yež ca' txennə' zjənaque' chso'one' contr le' Xanto' Dioz,
na' contr Xi'inə' Cristən' ben' bselo'o par gaquəlene' nasyon Izrael cheto' nga.

²⁷ Na' lao' syoda ngan' besə'ədobə Rei Erodən' na' Ponsio Pilatən' na' benə' cui zjənaque' benə' Izrael, na' len benə' Izrael ca'. Na' yogue'e gwso'one' txeñ par gwso'ote' Xi'inə' Jeso'osən' ben' naqua benə' la'ažda' xi'ilazə' juisy, ben' gwlejo' par gaquəlene' nasyon cheto' nga. ²⁸ Gwso'one' can' bsi'o xneze gaquə na' can' gwdixjui'o cana'ate.

²⁹ Na' na'a ža Xanto', bgüia can' chso'on benə' gwnabia' ca' chse'enene' yoso'ošebe' neto' benə' güen žin chio', na' goclen neto' par nich cui žebo' güe'eto' xtižo'onə'. ³⁰ Na' catə' güe'eto' xtižo'onə' blo'ešga yelə' guac che Xi'inə' Jeso'osən' benə' la'ažda' xi'ilazə' juisyən' ca de'en gaquə no milagr, na' yesyə'əyaque no benə' chsa'acſene na' gaquə bichlə de'e yesyə'əbane benə'.

³¹ Na' catə' beyož gwso'one' orasyonnə' ca' Diozən' bene' par nich gwxo' gan' zjəndopə zjənžague'ena' na' Spirit che'enə' bedənabia'achən yichjla'ažda'oga'aque'ena' na' goclenən lega'aque' par gwso'e xtiže'enə' sin cui besə'əžebe'.

Gwso'one' de'en zjəde chega'aque' tozə

³² Na' yogue' benə' ca' gwso'onlilažə' Cristən' tozə can' goquə yichjla'ažda'oga'aque'ena'. Na' yogue' bi de'en zjəde chega'aque'ena' gwso'one'en tozə na' notono gwna: "Chia' de'e nga", o "Chia' de'e na", la' naquən che yogue'əga'aque'.

³³ Na' apostol ca' gwnitə'etezə gwnite'e boso'ozejni'ine' benə' de que Jeso'osən' bebane' ladjo benə' guat ca'. Na' Diozən' goclenchgue' lega'aque' len bi de'en gwso'one' na' bene' par nich benə' yeziqə'əchlə gwsa'apachgue' lega'aque' respet. ³⁴ Can' goquə bito bi bi goquə falt bi de'en besə'əyažje benə' ca' gwso'onlilažə' Cristən', chedə' benə' ca' gotə' yežlyo chega'aque' o ližga'aque' tgüejə gwso'otəga'aque'en. ³⁵ Na' mech de'en besə'əle'ine' che to ton boso'onežjue'en apostol ca' na' apostol ca' gosə'əyise'en len benə' ca' yelə' con noe' byažjene'en. ³⁶ Can' ben to benə' Chipre benə' le Jwse. Naque' benə' goljə lao dia che de'e Lebin' na' apostol ca' bosə'əsi'ene' Bernabe, zejen dižə' ben' chtipe' lažə'əcho. ³⁷ Jwse na'anə' bete'e to yežlyo che'enə' na' mech de'en ble'ine' cheina' bnežjue'en apostol ca'.

5

De'e mal de'en ben Ananias na' Safira

¹ Na' zo to benə' le Ananias na' no'ol che'enə' Safira, na' Ananiasən' bete'e to yežlyo che'enə'. ² Pero na' boso'oxi'e entr lega'acze' yoso'oxoayague' apostol ca' yoo'onežjue' to partzə mech de'en besə'əle'ine' cheinə' na' se'e lega'aque' de que doxenənnə'. Nach gwyej Ananiasən' na' bnežjue' mechən'. ³ Nach Bedən' gože'ene': —Ananias, ɿbixchen' bzenago' che gwxiye'ena' par chacdo' əxoayago' Spirit che Diozən', nao' neto' de que chono' doxen mechən' de'en ble'ido' che yežlyon' len bagwlo'oša'ole to partən' par cuinlen'? ⁴ Chio' yežlyon' catə' cuinə' goto'on, na' chio' mechən' de'en ble'ido' catə' beto'on na' zaco'o par beno' bi che'endo' len len. De'e malən' benle ca de'en goquele əxoayagle len de'en benle neto'. Caguə contr neto'onə' babenle de'en benlažə'əle sino contr Dioz na'anə'.

⁵ Nach Ananiasən' catə' benene' xtižə' Bedən' to bgüixze' na' gote'. Na' yogue' benə' ca' gwse'enene' dižə' can' goquən' lechguale besə'əžebe'. ⁶ Na' besə'əžin benə' xcuidə' ca' gan' bgüixə de'e Ananiasən' na' bosyə'əchele' cuerpa che'enə' to lachə' na' besyə'əyo'ene' gan' boso'ocuaše'ene'.

⁷ Na' gwde do šon or gote' bžin no'ol che'enə' na' gwyo'e yo'onə' sin cui nezene' šə bin' bagoc che de'e be'en che'enə'. ⁸ Na' Bedən' gože'ene': —Ca naquə yežlyon' de'en betə'əlen' ɿleine' to ca'atə'ətən' ble'ile chein' ža?

Na' Safiran' gože'ene': —To ca'atə'ətən'.

⁹ Nach Bedən' gože' no'olən': —¿Bixchen' goco' tozə len be'en chio'onə' chaquele gonle Diozən' prueb šə leine' can' ne' bito əxoayagcho? Cho'a puert nga zjəzecha benə' ca' baboso'ocuašə' be'en chio'onə' na' na'a so'e le'.

¹⁰ Na' le'e bgüixte Safiran' lao Bedən' na' gote'. Na' catə' gwso'o benə' xcuidə' ca' lo'o yo'ona' besə'əle'ine' bagote' nach gwso'ene' jəsə'əcuaše'ene' cuit de'e be'en che'ena'.

¹¹ Na' yogua' benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' besə'əžebe' can' goquən' na' leczə besə'əžebe' yeziqə'əchlə benə' gwse'ene dižə' can' goquən'.

Gwso'one' de'e zan milagr

¹² Na' apostol ca' gwso'one' de'e zan milagr entr benə' ca' ža' Jerosalennə'. Na' benə' ca' chso'onlilažə' Xancho Jesocristən' chəsə'ədopə chəsə'əžague' txen cha'ašil che yo'odao' əblaonə' gan' nzi' "Che Salomonnə". ¹³ Na' yeziqə'əchlə benə' ca' ža' Jerosalennə' lechguale gwsa'apəga'aque'ene' respet, la'anə'əczə besə'əžebe' par yesə'əžague' txen len lega'aque'. ¹⁴ Pero na' zane' gwso'onlilažə'e Xanchon' na' besə'əžague' txen, zan benə' byo na' no'olə. ¹⁵ Na' catə' no benə' gwsa'acşene gosə'ayixjue' lega'aque' tnezan' do lao cam o do lao yagla' gosə'əbeze' catə' te Bedən' na' gwse'enene' nite'e gan' yesə'əchele' b xen che Bedən' par nich yesyə'əyaquene' šə bi yižgüen' chse'ine'. ¹⁶ Na' benə' ca' ža' yež ca' zjəchi' galə'əzə Jerosalennə' ja'aque' Jerosalennə' zjənče'e benə' ca' cha'acşene na' benə' ca' zjəyo'o zjəyaz de'e xio' ca'. Na' por yelə' guac che Diozən' apostol ca' gwso'one' par nich besyə'əyaque benə' ca' gwsa'acşene na' besyə'əbeje' de'e xio' ca' zjəyo'o yichjla'aždao' benə'.

Boso'olagzejə boso'olagzide' Bedən' len Juanə'

¹⁷ Nach ben' naquəch bxoz əblao na' yeziqə'əchlə benə' sadoseo ca' benə' ca' cui chse'ejle'e de que yesyə'əban benə' guat ca', besə'əgue'ine' apostol ca'. ¹⁸ Na' gosə'əzene' lega'aque' na' gosə'ayixjue' lega'aque' ližyan'. ¹⁹ Na' to angl benə' za' gan' zo Xancho Diozən' bžine' ližyan' še'elə na' bsaljue' puert ca' na' bebeje' lega'aque'. ²⁰ Na' gože' lega'aque' žja'aquache' yo'odao' əblaonə' na' so'eche' dižə' len benə' ca' chəsə'əžaguən' naquən' so'one' par yesə'əzi'e yelə' mban zejlicanən'. ²¹ Nach de'en gwse'enene' can' gož angłən' lega'aque', ja'aque' yo'odao' əblaonə' catə' gwyē'eni'inə' na' boso'osed boso'olo'ine' benə' ca' zjənžaguən'.

Na' ben' naquəch bxoz əblao txen len benə' golə blao ca' chəsə'ənabia' nasyon Izraelən' besə'ədobe' par gwso'one' jontən' nach gwso'one' mendad žjəsə'əxi'e apostol ca' gan' zjədie' ližyan'. ²² Pero catə' besə'əzin xə'ag yo'odao' ca' ližyan' caguə no apostol ca' nla'. Na' jəya'aque' lao benə' gwnabia' ca' jəsyə'ədixjui'e. ²³ Chse'e benə' ca': —Nyeyjw chečh ližyan' na' soldad ca' nite'e cho'a puertən' chsa'ape'en pero catə' bsaljwto' puertən' caguə no apostol ca' ža' lo'o ližyan'.

²⁴ Na' ben' naquəch bxoz əblao na' benə' gwnabia' che soldad ca' chsa'apə yo'oda'onə', na' bxoz golə blao ca' catə' gwse'enene' rsonnə' besyə'əbanene' na' gwsa'acžjlaze'e bi zeje ca de'en bagoquən'. ²⁵ Na' lao chsa'acžjlaze'enə' bžin to benə' gože' lega'aque' de que apostol ca' benə' ca' gosə'ayixjue' ližyan' že'e cha'ašil che yo'odao' əblaonə' choso'osed choso'olo'ine'.

²⁶ Nach benə' gwnabia' che soldad gop ca' gwyēje' len xə'ag yo'odao' ca' jəsyə'əxi'e apostol ca' dižə' šao'. Bito gwso'one' znia len lega'aque' chədə' besə'əžebe' benə' ca' choso'ozənag xtižə' apostol ca' še yoso'osiž'e lega'aque' yej. ²⁷ Na' catə' besə'əzin apostol ca' lao benə' gwnabia' ca' benə' ca' chso'on jontən' nach ben' naquəch bxoz əblao gože' lega'aque': ²⁸ —Bach bento' mendad cui güe'ele dižə' che Jeso'osən' na' cuich əgwəsəd əgwlo'ile benə' che le'enə', na' mazəchlə babe'elenle yogua' benə' Jerosalen ca' xtižə'enə'. Na' bachosbaguə'əle neto' che de'en gwso'ote'ene'.

²⁹ Nach Bedən' na' apostol ca' yelə' gwse'e le': —Naquəchən de'e žialao xench gwzenagto' che Diozən' cle ca che benəchən'. ³⁰ Le'e betle Jeso'osən' bda'alene' to le'e yag coroz pero Dioz ben' cho'ela'och na' ben' be'elao' de'e xaxta'och ca' bolis bosbane'ene' ladjo benə' guat ca'. ³¹ Na' na'a Diozən' babnežjue'ene' yelə' bala'an xen

na' yelə' gwnabia' xen par nich chnabi'e na' chebeje' benə' xni'a de'e malən'. Na' le'enə' chene'ene' gaquəlēne' yoguə' chio'o benə' Izrael par nich yedinjecho xtolə'əchon' na' yezi'ixene' checho. ³² Neto' nezeto' can' ben Diozən' len Jeso'osən' na' cho'eto' dižə' chei, na' leczə Spirit che Diozən' nezczen na' cho'en dižə' chei na' Diozən' babsele'e Spirit che'ena' zon lo'o yichjla'ažda' benə' ca' choso'ozenag che'.

³³ Na' lechguale besə'əža'a benə' gwnabia' ca' cata' gwse'enene' can' gož Bedən' lega'aque' na' gwse'enene' so'ote' apostol ca'. ³⁴ Pero na' lao jontən' zo to benə' fariseo benə' le Gamaliel. Chsed chlo'ine' benə' lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' gwsa'apəchguə benə' le' respet. Na' Gamalielən' gwzeche' lao jontən' na' bene' mendad yesə'əchoj apostol ca' fuerlə žlac güe'elene' benə' ca' ža'anə' dižə'. ³⁵ Nach gože' benə' ca' ža'anə': —Benə' gwlaž, cheyalə' gongaxjcho xbab nac goncho len benə' quinga par nich goncho de'en naquə de'e sin'. ³⁶ Le'e yosa'alažə' can' goqua' cata' bchoj ben' le Teudas gwne' de que naque' benə' zaque'e. Na' do tap gueyoa benə' boso'ozenag che' na' gwsa'aquene' txen. Pero na' bžin ža gwso'ot benə' le' na' besyə'əyasəlas benə' ca' gwsa'aque' le' txen, caguə bi goquəch so'one'. ³⁷ Nach gwdechłə to benə' Galilea ben' le Jodas bchoje' ca tyempən' boso'oguale'e yiš balə benə' ža' to to yež, na' benə' zan gwsa'aquene' txen na' leczə bžin ža gwso'ote'ene' na' benə' ca' gwsa'aque' le' txen leczə besyə'əyasəlase'. ³⁸ Na' de'e na'anə' chona' le'e consejw nga, ljoye' benə' quinga, bito bi gonecho lega'aque'. La' ša de'en choso'osed choso'olo'ine'ena' naquən che lega'acze' gwžin ža cata' yenitan. ³⁹ Na' ša de'en choso'osed choso'olo'ine'ena' naquən che Diozən', bito bi gaquə goncho par cui gasəlasən. Cheyalə' gapcho cuidad par nich cui tiləlencho Diozən'.

⁴⁰ Na' gwsa'azlažə' benə' gwnabia' ca' can' gož Gamalielən' lega'aque'. Nach gwsa'axe' apostol ca' na' gosə'əyine' lega'aque' na' gwso'one' mendad cuich no yoso'osed yoso'olo'ine' che Jeso'osən' batə'ətezəchłə. Nach boso'osane' lega'aque'. ⁴¹ Na' ca naquə apostol ca' cata' besyə'əchoje' gan' gotə' jontən' chesyə'əbeine' de que Diozən' bsi'e xneze boso'ochi' boso'osauə' benə' lega'aque' por ni che de'en choso'osed choso'olo'ine' che Jeso'osən'. ⁴² Na' yoguə' ža boso'osed boso'olo'iche apostol ca' che Jesocristən' do liž benə' na' do cata' chja'aque' yo'odao' əblaonə'.

6

Benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' gosə'əbeje' gažə benə' par gwsa'aque' comisyon chega'aque'

¹ Na' ca tyempən' zda chanch benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' na' benə' ca' chso'e dižə' griego gwzolao chəsə'əže'eše'e chedə' no'olə gozeb ca' entr lega'aque' bito chəsə'əži'e lebe len no'olə gozeb ca' entr benə' ca' chso'e dižə' ebreo cata' chəsə'əyise' de'en chse'ej chsa'o to toga'aque'. ² Nach apostol ca' ſižiň bosyo'otobe' yeziqə'əchlə benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' na' gwse'e lega'aque': —Bito naquən güen par neto' cuezəto' cuich əgwsed əgwlo'ito' benə' xtižə' Diozən' par nich chisto' de'en əse'ej əsa'o benə'. ³ De'e na'anə' benə' bišə', lecuej gažə benə' entr le'e, benə' chnabia' Spirit che Diozən' yichjla'ažda'oga'aque'enə', benə' zjənaquə benə' sin' na' benə' chso'on de'e güennə', na' le'e gon lao na'aga'aque' yesə'əyise' de'en əse'ej əsa'o benə' ca'. ⁴ Na' neto' sotezə soto' gonto' orasyonnə' na' əgwsed əgwlo'ito' benə' xtižə' Diozən'.

⁵ Na' gwsa'azlažə' yoguə' benə' ca' gwso'one' can' gwse' apostol ca' lega'aque', na' gosə'əbeje' to benə' le Esteban, benə' chonlilažə'əchguə Diozən' na' chnabi'achguə Spirit che Diozən' yichjla'aždaogüe'enə'. Na' leczə gosə'əbeje' Lip na' Procoro na' Nicanor na' Timon, na' Parmenas na' Nicolas benə' Antioquia, benə' ben cuine' benə' Izrael. ⁶ Na' boso'ozoe' lega'aque' lao apostol ca' par nich apostol ca' gwso'one' orasyon chega'aque' na' boso'oxoa na'aga'aque'enə' yichj benə' ca' par gwso'o lao na'aga'aque'enə' žinnə' de'en so'one'enə'.

⁷ Na' benə' zanch gwse'enene' xtižə' Xancho Jesocristən', na' zan benə' Jerosalennə' gwso'onlilažə'ene' na' leczə zan bxoz ca' boso'ozenague' na' gwse'eje'e xtiže'enə' de'en boso'osed boso'olo'ine'.

Gosə'əzene' Estebannə'

⁸ Na' ca naquə Estebannə' gwzochgua yelə' guac che Diozən' len le' na' Diozən' goclenchgue' le'. De'e na'anə' bene' milagr na' bichlə de'e zaquə' yesyə'əbane benə' lao benə' ca' ža' Jerosalennə'. ⁹ Na' zo to yo'oda'onə' de'en chəsə'əne' "Yo'odao' che Benə' ca' Gwsa'ac Esclabos". Benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag na' za'aque' Sirene na' Alejandria, na' Silisia na' Asia, na' balə benə' ca' gwzolao gwsa'acyož' Estebannə'. ¹⁰ Pero na' bito besyə'əzelene' nac yosyo'ož'i'e xtižə' Estebannə' Ɂchedə' Spirit che Diozən' bnežjon le' yelə' sin' na' bzejni'in le' bin' gwne'. ¹¹ Nach gosə'əgo'oyełe'e to Ɂhopə benə' par boso'oxoayague' gosə'əne' de que Estebannə' babžia bnite'e de'e Moisezən' ben' bzoj lei che benə' Izrael ca' na' leczə gosə'əne' de que babžia bnite'e Diozən'. ¹² Na' benə' ca' gwsa'acyožə Estebannə' boso'ota boso'one' benə' lao syodan' na' benə' golə blao che benə' Izrael ca' na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Na' ja'acdoe' gan' zo Estebannə' na' gwso'oxe'ene' na' gosə'əche'ene' gan' ža' benə' ca' chəsə'ənabia' Izraelən'. ¹³ Nach besyə'əyilje' benə' soe' dižə' güenlažə' benə' gosə'əne' che': —Benga cuicza žizə zoe' chžia chnite'e yo'odao' əblao nga na' lei de'en bzoj de'e Moisezən'. ¹⁴ Babeneto' ne' de que Jeso'os benə' Nasaretən' yo'chiniž' yo'odao' əblaonə' na' yoše'e costombr Ɂhecho ca' de'en ben de'e Moisezən' mendad nəaocho.

¹⁵ Na' benə' gwnabia' ca' na' notə'atezəchlə benə' ca' zjəchi' gan' chso'one' yelə' jostisən' besə'əgütie' cho'alao Estebannə' na' besə'əle'ine' chactitən ca cho'alao angl.

7

Choe' Estebannə' dižə'

¹ Nach ben' naquəch bxoz əblaonə' gožə' Estebannə': —¿Enaquən ca nga chəsə'əna benə' quinga?

² Nach Estebannə' gožə' lega'aque': —Le'e benə' golə na' le'e benə' xcuidə', legwzenag chia' len to Ɂhopə de'e ənia' le'e. Diozən' ben' naquə le'ezelaogüe benə' zaque'e bloe' laogüe' de'e xaxta'occo Abraannə' catə'ən gwzoe' Mesopotamian' antslə ze'e žjəsəe' Arannə'. ³ Na' Diozən' gožə'ene': "Bchoj lažo'onə' na' ladjo benə' family Ɂhio' na' gwej jəso' latjə gan' gwlo'ida' le'." ⁴ Nach de'e Abraannə' bchoje' gan' ža' benə' Caldea ca' na' jəsəe' Arannə'. Na' bžin ža got de'e xe'enə' na' gwdechłə Diozən' gwčhe'e de'e Abraannə' nga gan' zocho. ⁵ Diozən' bito bnežjue' de'e Abraannə' yežlyonə' gaquən che', ni to pedas da'ozən', sino bene' lyebe de que gaquən che' benə' ca' ze'e za'ac lao dia che'enə' catə' bagote', la'anə'əczə cui no xi'ine' ne'e so catə'ən gož Diozən' le' ca'. ⁶ Nach Diozən' leczə gožə'ene' de que xi'in dia che'enə' žjəsə'ənité'e laž benə' zitə' tap gueyoa iz gan' əsa'aque' esclabos na' yesyə'əzaglaochgütie'. ⁷ Nach Diozən' gožə'ene': "Nada' gwnežjua' castigw che Ɂnasyonnə' gan' so'one' xi'in dia Ɂhio' ca' esclabos na' gona' ca yesyə'əchoj xi'in dia Ɂhio'onə' na' da'aque' əso'elaogüe'e nada' nga." ⁸ Nach Diozən' bene' lyebe len de'e Abraannə' de que gone' güen len xi'in dia che'enə'. Na' bene' mendad so Abraannə' to señy de'en ne' sirconsision, le' na' len benə' byo ca' za'ac lao dia che'enə' par gacbia' de que chse'ejle' e che lyebe de'en bene'ena'. De'e na'anə' catə' goljə xi'ine' Isaakuən' bzo'ebō' señyən' to xmanzebo', na' leczə can' ben de'e Isaakuən' catə' goljə xi'ine' Jacobən'. Na' ca'aczə ben de'e Jacobən' len de'e xi'ine' ca' šižiñnə' benə' ca' gwsa'ac šižiñ dia che Ɂhio'o benə' Izrael.

⁹ Na' xi'in de'e Jacobən' be'en le Jwse, benə' biše'e ca' gwsa'acxi'ine' le' na' gwso'ote'ene' gosə'əzi' benə' Egipto ca' le'. Pero Diozən' gwzoe' len Jwsen'. ¹⁰ Na' goclene'ene' na' bebeje'ene' lao yoguə'ələl de'en bžaglaogüe'ənə'. Na' Diozən' bene' par nich de'e Rei Faraonə' ben' chnabia' Egipton' bebeine' le' na' gwleje' le' par goque' gobernədor che Egipton' na' Faraonə' bzo'ene' bgüia bye' ližen'.

¹¹ Na' gwčhe' to bgüin doxen Egipton' na' leczə can' goquə Canaannə' na' de'e xaxta'occo ca' bito besə'əzelene' de'e əsa'ogüe' na' besə'əzaglaochgütie'. ¹² Pero na' bžin ža bene de'e Jacobən' rsonnə' de trigw Egipton' na' bsele'e de'e xaxta'occo ca' tši'i žjəsə'əxi'en. ¹³ Na' beçhop ši'i ja'aque' catə' ben Jwsen' ca besyə'əyombia' benə' biše'e

ca' le', na' gwneze Faraonnə' ca zjənaquə family che Jwsen'. ¹⁴ Na' Jwsen' bene' mendad žjəsyə'əxi'e xaga'aque' Jacobən' na' yoguə'lələl bišə' ljuežje' ca', naquə ca do gyonšino'e. ¹⁵ Can' goquə gwyej Jacobən' Egipton' na' Egipto na' gote', na' leczə na' gwsa'at xi'inə' ca' benə' ca' zjənaquə xaxta'ocho. ¹⁶ Na' gwdechla besyə'əyo'e cuerp chega'aque'ena' na' jəsyə'əcuaše'ene' to lo'o bloj ba gan' nzi' Siquem, to yežlyo de'en gwxi' Abraannə' de'en gwso'ota' xi'in Amor benə' Siquem.

¹⁷ Na' catə'bazon əžin tyemp əgwnežjo Diozən' lega'aque' yežlyon' can' bene' lyebe len de'e Abraannə', bazda chan benə' Izrael ca' ū' laž benə' Egipto ca'. ¹⁸ Na' ca' chac beža' rei che Egipton' na' rei cobən' bito gwnezene' can' goquəlen Jwsen' ənasyon Egipton'. ¹⁹ Na' rei nga gwđililaže' bin' əbde'ine' par bene' mal len de'e xaxta'ocho benə' Izrael ca', na' bene' mendad žjəsa'əcho'on xi'inga'aque'ena' par nich yenit dianə'. ²⁰ Na' ca tyempən' goljə de'e Moisezən' na' bebei Diozən' le' na' xaxne'ena' bosyo'oscha'ogüe' le' šonə bio'. ²¹ Pero na' bzin ū' benən byen jəsa'əcho'one'ebō', na' xi'inə' rein' to no'olə beželene'ebō' na' beyo'ebō' liže'ena' boscha'ogüe'ebō' ca xi'inə'. ²² Ca' goquən' bsed de'e Moisezən' tcho'a tšao' yelə' sin' che benə' Egipto ca', na' bene' de'e zaque'e na' be'e dižə' de'e zaque'e.

²³ Na' choa iz de'e Moisezən' catə' gwnan žjəlane'e benə' Izrael gwlaž che' ca'. ²⁴ Na' jəle'ine' to benə' Egipton' chchi' chsaque'e to benə' Izraelən', na' goclene'benə' Izraelən' na' bete' benə' Egipton'. ²⁵ De'e Moisezən' bene' xbab se'ejni'i benə' Izrael gwlaž che' ca' de que Diozən' gaquəlene'ene' par yosle' lega'aque' lao na' benə' Egipto ca', pero na' bito gwse'ejni'i benə' Izrael ca'. ²⁶ Na' beteyo gosə'ədilə chopə benə' Izrael ca' entr lega'acze'. Na' bzin de'e Moisezən' goquene' gone' par nich yenite'e binlo, na' gože' lega'aque': "Bixchen' chdiləlen ljuežje ca' entr benə' gwlažle?" ²⁷ Nach ben' napə dolə'ənə' bžigue'e de'e Moisezən' ca'alə gože'ene': "No gwna le' gaco' benə' gwnabia' par gono' yelə' jostis cheto'ona'?" ²⁸ Elezə che'endo' goto' nada' can' beto' benə' Egipton' ənejen'?" ²⁹⁻³⁰ Na' catə' bene de'e Moisezən' can' gož be'enə' le', nach bxonje' jəsəe' choa iz gan' nzi' Madian la'anə'əczə naque' benə' zitə' len benə' ca'. Na' bšagne'e na' na' gwnita' chopə xi'inə'.

Na' goc choa iz zoe'enə' catə' bloe' lao to angl le' latjə dašən' galə'əzə ya'a Sinai. Yo'o anglən' to lo'o yi' bel chdoljən to lo'o xis yešə'. ³¹ Na' catə' ble'i de'e Moisezən' can' chaquən' bebanene', nach bgüigue'e yelata' par ble'iša'ogüe'ene' na' benene' cholgüiž Xancho Diozən' le' che'ene': ³² "Nada' naca' Dioz na' de'e xaxta'ogo'o Abraannə', Isaaquən' na' Jacobən' gwso'elaogüe'e nada'." De'e Moisezən' bžebe', caguə cheyaxjene' əggiüe'. ³³ Na' gož Xanchon' le': "Gwlechj xelo'ona' par gapo' nada' respet la' latjə gan' zechə'ona' naquən chia'. ³⁴ Nada' ble'ida' yelə' yašə' yelə' zi'ina' chde ənasyon chia' Izraelən' Egipton' na' babenda' can' chso'onyašə'əga'aque'. De'e na'anə' gaquəlenga'aca'ane'. Da nich əselə'a le' Egipton'."

³⁵ Diozən' gože'ene' ca' la'anə'əczə antslə benə' Izrael ca' cui gosə'əzi'e che' na' gwse'ene': "No gwna le' gaco' benə' gwnabia' par gono' yelə' jostis cheto'?" Diozən' bsele'e de'e Moisezən' par gwnabi'e de'e xaxta'ocho ca' na' par nich bebeje' lega'aque' lao na' benə' Egipto ca', na' angl che Diozən' ben' gwyo'o lo'o yi' belən' gwzoe' goclene'ene'. ³⁶ Na' de'e Moisezən' bebeje' lega'aque' Egipton' bene' zan miłagr na' bichlə de'e zaqua' yebanecho Egipton', na' nisdao' Exñan' na' latjə dašən' lao choa iz. ³⁷ Na' de'e Moisez na'anə' gože' de'e xaxta'ocho ca': "Xancho Diozən' sele'e yeto benə' lao dia chele par güe'elene' le'e xtižə'enə' can' bsele'e nada'. Che be'enan' əgwzenagle." ³⁸ De'e Moisezən' gwzoe' len de'e xaxta'ocho ca' latjə dašən'. Na' anglən' be'elene' le' dižə' lao ya'a Sinai' gože' le' dižə' de'e zaqua' əgwzenagcho chei na' de'e cui te chei. Na' de'e Moisezən' bzejni'ine'en de'e xaxta'ocho ca' zjəndopə zjənžag galə'əzə ya'anə'. na' Moisezən' bzoje' dižə'ənə' par chio'o.

³⁹ Pero na' de'e xaxta'ocho ca' bito boso'ozeneague' che de'e Moisezən', boso'ozo'ene' ca'alə. Gwse'enene' žjəya'aque' Egipton'. ⁴⁰ Na' lao zda de'e Moisezən' lao ya'a Sinai', gwse'e benə' biše'e Ronnə': "Ben lgua'a lsaquə' de'en šejni'alažə'əcho, de'e

yesə'əbialao lao chio'o tnezən'. La' ca naquə Moisezən' ben' bebej chio'o Egipton' cuili bin' bagoc ɬe'.⁴¹ Nach gwso'one' to me'e go'on dao' de or na' gwso'ote' no bia yixə' par gwso'elaogüe'eb na' gwnite'e chesyə'əbeine' len de'en gwso'one' len ɲi'a na'aga'aque'enə'.⁴² De'e na'anə' Diozən' gwlejyichje' nasyon Izraelən' na' be'e latjə gwse'ejni'alaže'e bgüižən', bio'onə' na' beljw ca'. Na' nyoj de'en gwna Diozən' can' gwso'one' nan:

Le'e benə' Izrael, caguə nadan' be'ela'ole cata'ən betle bia yixə' latjə dažən' lao ɬhoa iz.

⁴³ Benle no lgua'a lsaquə'ən gwyejñi'alažə'əle, na' bi'ale yo'o de lachə'ən gan' gwyejñi'alažə'əle lgua'a lsaquə' de'en ne' Moloc, na' bi'ale beljon' gwyejñi'alažə'əle de'en nzi' Renfan.

Na' de'en bagwlejyichje' nada' de'e na'anə' cueja' le'e gan' zolen' na' sela'a le'e zitə' gan' nzi' Babilonia.

⁴⁴ Na' žlac chaše' latjə dašən' de'e xaxta'occo ca' gwso'one' to yo'o de lachə' gan' ža' yej ta'a ca' gan' nyoj ɬei chega'aque'enə'. Na' gwso'one'en con can' gož Diozən' de'e Moisezən' na' con can' blo'ine' le'.⁴⁵ De'e xaxta'occo ca' boso'osa'ate' yo'o de'e lachə' chega'aque'enə' na' yej ta'a ca' gan' nyoj ɬei chechona' con gaja'aque', gwzolaozən tyemp che de'e Moisezən' na' gwzelaon tyemp che de'e Rei Dabin'. Na' gwde got de'e Moisezən' de'e Josuen' gwche'e lega'aque' yežlyon' de'en ben Diozən' lyebe gwnežjue' lega'aque', na' Diozən' bene' benə' ca' ža' yež ca' lao na'aga'aque' catə' gosa'ədiləlene' lega'aque'.⁴⁶ Na' Diozən' bebeine' de'e Rei Dabin', na' de'e Dabin' gone'ene' gone' to yo'odao' par Diozən', Dioz ben' ɬeczə gwyejñi'alažə' de'e Jacobən' cana'ate.⁴⁷ Pero na' Diozən' bito be'e latjə gon de'e Dabin' yo'oda'onə', sino de'e xi'ine' Salomonnə' bene'en.⁴⁸ Na' bito ənacho de que Diozən' ben' chnabia' doxenlə zoe' do ɬo'o yo'o de'e chon benəčhən', sino chac can' gwna Diozən' de'en bzoj to profet benə' be' xtiže'ēnə' cana' nan:

⁴⁹ Nada' zoa' yoban' chnabia' na' guaquə gona' par nich gaquə con bin' che'enda' lao yežlyon'.

¿Ena' chaquele gonle to liža'anə' ža?

Nada' bito chyažđa' yo'o gan' gona' dezcanz.

⁵⁰ Nada' bena' yoguə'əte de'e zjəde.

De'en cui chzenagle, de'en cui chejle'ele ɬo'o la'ažda'olen' naquəchguale benə' žod can' gwsa'ac de'e xaxta'occo ca'. Cuicza chzenagle che Spirit ɬe Diozən'.⁵² De'e xaxta'occo ca' ɬeczə boso'ochi' boso'osaque'e de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana' na' gwso'ote' lega'aque' catə'ən gwso'e dižə' can' selə' Diozən' Xi'inə'ēnə' ben' naquə ɬe'ezelaogüe benə' güen. Na' catə' bide'enə' le'e əbdelene' lao na' benə' ca' gwso'ote'ene'.⁵³ La'anə'əczə nombi'ale ɬein de'en bnežjw angl ca' de'e Moisezən' cana', bitoczə chzenagle chei.

Gwso'ote' Estebannə'

⁵⁴ Na' catə' Estebannə' gože' lega'aque' ca' ɬechguale besə'əloque' xte gwsa'oxož leyga'aque'enə'.⁵⁵ Pero na' Estebannə' chnabi'achgua Spirit ɬe Diozən' ɬe', bcos laogüe'en chgüiachgüe' yobalən' na' ble'ine' yelə' chey che'eni' che Diozən' na' ble'ine' zecha Jeso'osən' cuit Diozən' chnabi'e txen len ɬe'.⁵⁶ Nach Estebannə' gwne': —Le'e ggüiašč nla'axežə yoban' na' nla' zecha Jeso'osən' ben' goljə benəč cuit Diozən' chnabi'e txen len ɬe'.

⁵⁷ Nach benə' ca' zjənžaguən' chso'osya'adie' na' boso'oseyjw nagga'aque'enə' nach tši'izə ja'acdoe' gan' ze' Estebannə'.⁵⁸ Nach gosə'əbeje' Estebannə' fuerlə syodan' na' boso'ošiže'ene' yej. Na' benə' ca' boso'ošižə ɬe' yejən' boso'onežjo xaga'aquen' de'en zjənchele'enə' to benə' güego' benə' le Saul par nich gwdape'en.⁵⁹ Na' žlac choso'ošiže'ee Estebannə' yejən', Estebannə' bene' orasyonnə' gwne': —Xana' Jeso'os, bezi' nada' yoban'.

⁶⁰ Nach bzo xibe' lao yon' na' gwne' zižjo gwne': —Xana' bito gwnežjo' castigw che benə' quinga de'en bagwso'onene' nada'.

Na' beyož gwne' ca', gote'.

8

Saulən' blagzejə blagzide' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən'
 1-2 *Na' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Jerosalennə' jəsə'əcuaše'e de'e Esteban', na' gosə'əbežchgue' che'.*

Na' ca naquə Saulən' ža, gwyazlaže'e de'en gwso'ote' de'e Estebannə'. Na' gwde gwso'ote' de'e Estebannə' benə' blao ca' gosə'əzolaögüe' boso'olagzejə boso'olagzide' benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaögüe' Jesocristən' Jerosalennə', na' zan benə' ca' chso'elao' Jesocristən' besə'əxonje' ja'aque' do Jodean', do Samarian', pero bito len apostol ca'. 3 Na' Saulən' gwzolaögüe' cheje' liž to to benə' ca' chso'elao' Jesocristən' chjəxobe' no benə' byo na' no no'olə par chche'e lega'aque' ližyan'.

Benə' Samaria ca' gwse'enene' dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən'
 4 *Pero na' benə' ca' chso'elao' Jesocristən' lao besə'əxonje' ja'aque' doxenlə jəsə'ədixjui'e xtižə' Jesocristən'. 5 Na' to benə' le Lip benə' leczə chonlilažə' Jesocristən' bžine' to syoda ga mbane Samarian' na' be'e dižə' che Jesocristən'. 6 Na' bene' milagr na' catə' besə'əle'ine' milagrən' de'en bene' len lega'aque' benə' zan besə'ədobə boso'ozenague' che'. 7 Bebeje' de'e xio' ca' zjəyə'o zjəyaz lo'o yichjla'ažda' benə' zan, na' catə' besyə'əchojən' chso'osya'adi'an. Na' zan benə' nat to part güejə cuerp chega'aque'enə' beyone' na' beyone' no benə' coj. 8 Na' lechguale besyə'əbei benə' ca' ža' syodan'.*

9 Na' lao' syodan' zo to benə' goža' benə' le Simon. De'e zan de'e bene' antslə de'e besyə'əbane benə' Samaria ca', bxoayague' lega'aque' gože' de que naque' benə' zaque'e.
 10 Na' žlac bene' de'e ca' yoguə' benə' lao' syodan' boso'ozenague' che' tcho'a tšao', benə' gol ca' na' xte no bi'i xcuidə' na' gosə'əne' che': —Lele bengan' nse'e yelə' guac che Diozan'.

11 Zan iz boso'ozenagteze' che' chedə' bentontene' yichjla'ažda'oga'aque'enə' len yelə' goža' che'enə'. 12 Pero catə' Lipən' gwrixjui'e dižə' cobə che Jesocristən' len lega'aque' na' bzejni'ine' lega'aque' can' nəabia' Diozan' notə'ətezə benə' soe' latjə, na' gwse'eje' e che', na' gosə'əchoe' nis, benə' byo na' no'olə. 13 Na' lenczə Simonnə' gwyejle' e che', na' gwchoe' nis na' goque' tozə len Lipən' gwdalene' le', na' bebanene' ca naquə milagr ca' de'en chon Lipən' na' yeziqə'əchlə de'e zaquə' yebanczecho.

14 Nach apostol ca' nitə' Jerosalennə' gwse'enene' de que benə' Samaria ca' ba-chosə'ozenague' xtižə' Diozan', nach boso'osele'e Bedən' len Juannə' Samarian'.
 15-16 Na' catə' besə'əžine'enə' gwso'one' orasyonnə' par nich so Spirit che Diozan' lo'o yichjla'ažda' benə' Samaria ca', chedə' ca orən' bitonə' son lo'o la'ažda'oga'aque'enə' la'anə'əczə bagosə'əcho'e nisən' gosə'əne' so'onlilažə'e Jeso'osən'. 17 Nach boso'oxoa na' apostol ca' yichjiga'aque'enə' par gwzo Spiritən' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə'.

18 Na' ble'i Simonnə' can' chso'on apostol ca' choso'oxoa ne'en yichj benə' par chzo Spiritən' len lega'aque', na' bšabene' lega'aque' mech. 19 Gože' lega'aque': —Legon par nich nada' gaquə xoa na'anə' yichj benə' na' so Spiritən' len lega'aque' can' chonle.

20 Nach Bedən' gože'ene': —Cuiayi'leno' xmecho'onə' de'en chonlizo' xbabən' de que guac si'o yelə' chnabia' che Diozan' len mech. 21 Bito zaco'o par gono' ca naquə de'e nga chonto' chedə' yichjla'ažda'ogo'onə' naquən mal lao Diozan'. 22 De'en cheyalə' gono', bedinje ca naquə de'e malən' chono' na' gwnab goclen lao Diozan' par nich yezi'ixene' chio' ca naquə xbabən' yo'o lo'o yichjla'ažda'ogo'onə'. 23 Nacbia' chnabia' de'e malən' le' de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ogo'onə' na' ngo'on le' nez malən' gan' cuiayi'o.

24 Nach Simonnə' boži'en gože' le': —Lenab goclen lao Xanchon' par nada' nich ni to de'e nga bāčh gwnao' cui gaquəšga chia'.

25 Na' lao zjəya'ac Bedən' len Juannə' Jerosalennə' gwso'echə' xtižə' Diozan' len benə' ža' yež zan gan' mbane Samarian' na' gwso'e dižə' can' bagoclen Diozan' lega'aque'.

Lipən' na' benə' Etiopian'

²⁶ Nach Xancho Diozən' bsele'e to angl par gože' Lipən': —Gwyej gan' xoa nez de'en chetj Jerosalennə' na' chden latjə dašən' par yež de'en nzi' Gasa. ²⁷⁻²⁸ Nach Lipən' gwlo'e nezən' na' lao zde'enə' ble'ine' to benə' Etiopia zeyo'e to lo'o carret zeze'e gwyeye' Jerosalennə' je'elaogüe'e Diozən'. Le' naque' to benə' eunoco na' naque' tesorer che no'olə gwnabia' che benə' Etiopia ca' no'olən' le' Cāndase, na' yo'ote lao na' tesorerən' yogua'elolte byen che no'olə gwnabia'anə'. Na' lao zeyo'e lo'o carretən' chlabe' libr de'en bzoj de'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'. ²⁹ Nach Spirit che Diozən' gožən Lipən': —Jəyexen carretən' na' gwyejlene' txeñ.

³⁰ Nach gwyejdoch Lipən' par jəyexene' carretən' na' benene' chlab ben' libr de'en bzoj de'e profet Isaiazən'. Nach gože'ene': —¿Echejni'ido' de'en chlabo'onə'?

³¹ Na' tesorerən' boži'en gože' Lipən': —¿Nacxa gaquə šejni'ida'anə'? la' caguə no nla' no əgwzejni'ine'en nada'anə'.

Nach gotə'əyoine' Lipən' par nich gwloe Lipən' gwche'elene'ene'.

³² Na' part de'en chlabe'enə' nyojən' nan:

Ca to xilə' bia nxobə benə' par gote'eb,
na' ca to xilə' dao' bia cui chosya'a catə' chšibe'eb,
can' gone', bito bi əne' catə'ən yesə'əzi'ičhiž'e'ene'.

³³ Na' yesə'əque'e yelə' bala'an che'enə'.

Na' bito so'one' yelə' jostis che' can' cheyalə' gaquən.

Na' tant benə' mal ſa' ca tyempən',

so'ote'ene' la'anə'əczə bito bi de'e mal none'.

³⁴ Nach tesorerən' gože' Lipən': —Benša goclen gwna nada' no chein' na profetən' ca', əčhe cuine'en ne' ca' o ſa' che benə' yoblə?

³⁵ Nach Lipən' gwzolaogüe' bzejni'ine' bi zejen part gan' chlab tesorerən' na' leczə gož Lipən' le' che dižə' güen dižə' coba che Jeso'osən'. ³⁶ Na' ca' chac besə'əžine' ga žia nis, nach tesorerən' gože' Lipən': —Nga žia nis. ¿Ecabi gaquə choa' nisən' na'a?

³⁷ Nach Lipən' gože'ene': —Ša chejli'o che Jesocristən' do yichj do lažo'o, guaquə cho' nisən'.

Nach gwne': —Chejli'a de que Jesocristən' naque' Xi'in̄ Diozən'.

³⁸ Nach bene' mendad bcuezə ben' chsa' carretən' len, nach betj Lipən' len tesorerən' jəsə'əžo'e lo'o nisən' par nich Lipən' bcho'ene' nis. ³⁹ Na' catə' besyə'əchoje' lo'o nisən', Spirit che Diozən' le'e bečhe'ete Lipən' ga yoblə, na' bitoch ble'i tesorerən' le'. Na' mbalaz beza' tesorerən' beyo'e lo'o carretən'. ⁴⁰ Nach Lipən' bžine' yež de'en nzi' Asoto na' gwzolaogüe' gwdižjui'e dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' to to yež de'e zjəchi' galə'əzə xte bžinte' Sesarean'.

9

Diozən' bocobe' yichjla'aždao' Saulən'

¹ Na' Saulən' con chdacze' cho'e dižə' can' chene'ene' gote' benə' ca' chso'onlilažə' Xancho Jesocristən' na' chdacze' cheyiljlaže'e naclə gone' gote' lega'aque'. Na' de'e na'anə' gwyeye' lao benə' gwnabia' che bxoz che nasyon Izraelən'. ² Na' Saulən' gwñabene' benə' gwnabia'anə' to yiš de'e goxə'e yoso'olab benə' ū' to to yo'odao' ca' nitə' Damascon' na' güe'en dižə' ənan de que nape' yelə' gwnabia' par sene' benə' ca' bachso'onlilažə' Jesocristən' na' gwcheje' lega'aque' par əčhe'e lega'aque' Jerosalennə', la'anə' benə' byo o no'olə. ³ Na' bnežjue'ene' yišən' nach gwlo'e nezən' na' bazon əžine' Damascon' catə' to de repentzə to be'eni' de'e za' yoban' gwyechjən le'. ⁴ Na' bgüixə' lao yon'. Na' lao de'enə' benene' che' to benə' le': —Saul, ¿bixchen' nlagzejə nlagzido' nado'?

⁵ Nach Saulən' boži'en gože': —¿No le' Señor?

Nach be'enə' gože'ene': —Nada' Jeso'osən' nlagzejə nlagzido'. Na' de'en chono' contr nado', chone zi' cuino' can' chac che to go'on bia'an chlibə lao ya la de'en zo lao garrošən'.

⁶ Na' do chaž do chžebze' gože': —Xana' Jeso'os, ¿bin' che'endo' gona'?

Nach Xanchon' gože'ene': —Beyas na' gwyej syoda Damascon' na' to benə' əne' le' de'en cheyalə' gono'.

⁷ Na' benə' ca' žag Saulən' benit bečhol goc lo'o yichjla'aždaoga'aque'enə' de'e tant besə'əžebe' de'en goquən' na' de'en gwse'enene' xnen' na' cui no besə'əle'ine'. ⁸ Nach beyas Saulən', pero catə' bexə jelaogüe'enə' con cuich ble'ine'. Na' benə' ca' nžague'enə' gwso'oxe'e ne'ena' gosə'əche'ene' Damascon'. ⁹ Na' šonə ža gwzoe' sin cui ble'ine' na' bito gü'e ej gwdaogüe'.

¹⁰ Na' zo to benə' chonlilažə' Xancho Jesocristən' Damascon' benə' le Ananias, na' Ananiasən' ble'idaogüe'enə' Xanchon'. Na' Xanchon' gože'ene': —Ananias.

Na' boži'en gože': —Nga zoa' Xana'.

¹¹ Nach Xanchon' gože'ene': —Gwzoža' na' gwyej liž Jodas de'en zo lao lqueyən' de'en nzi' "De'e Licha", na' nabo' to benə' le Saul benə' Tarso. Bachone' orasyon. ¹² Na' babena' par ble'idaogüe'enə' le' gwyo'o yo'o gan' zoe'enə' na' bxoa na'onə' jela'ogüe'enə' par nich yele'ine'.

¹³ Nach Ananiasən' boži'en gože': —Xana', babenda' benə' zan chso'e xtižə' benga ca naquə de'e mal juisyən' babene' Jerosalennə' len benə' ca' bagwlejo' par zjənaque' lažə' na'onə'. ¹⁴ Na' chəsə'əne' ze'e nga noxə'e yiš che bxoz əblao ca' par sene' yoguə'əlol neto' chonto' orasyon cholgüižto' le'.

¹⁵ Nach Xancho Jesocristən' gože' Ananiasən': —Gwyej, la' bagwleja' Saulən' par nich šeje' entr benə' Izrael ca' na' benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael na' do lao rei par əgwzejni'ine' lega'aque' chia' nada'. ¹⁶ Na' gwlo'ida'ane' ca naquə de'e yašə' de'e zi' de'e gaquə che' de'en əgwzenague' chia'.

¹⁷ Nach Ananiasən' gwyej'e gan' zo Saulən' na' gwyo'e lo'o yo'onə' na' bxoa ne'ena' jelao Saulən' gože'ene': —Saul dao', Xancho Jeso'osən' ben' əbloe' laogüe' le' tnez gan' za'onə' babsele'e nada' par zedələna'a le' par nich yele'ido' na' yedənabia' Spirit che Diozən' le'.

¹⁸ Nach le'e besyə'əyinjte de'e ca' ža' jelaogüe' ca' zjənaquən ca no yid bdi'ej na' le'e bele'iteine'. Nach le'e gwzoža'ate' par gwyej'e gan' gwchoe' nisən'. ¹⁹ Na' gwdechłə beyaogüe' na' beyaclaž'e. Na' bega'ane' Damascon' yeto ćhopə ža len benə' ca' chso'onlilažə' Xanchon'.

Saulən' be'e xtižə' Diozən' Damascon'

²⁰ Na' lgüegwzə gwzolao gwyej'e to to yo'odao' par be'e dižə' che Jeso'osən' de que naque' Xi'in Diozən'. ²¹ Na' yoguə' benə' ca' chse'enene' dižə' de'en be'ena' chesyə'əbanene' na' chse'ljuežjga'aque': —¿Ecaguə bengan' chda chonit chołane' benə' ca' chso'on orasyonnə' lao Jeso'osən' Jerosalennə'? na' ɡecaguə par na'aczən' bide' nga ɳa'a, par əgwcheje' benə' ca' na' žjue'e lega'aque' lao bxoz əblao ca'?

²² Pero na' Saulən' tža tža goquəch be'e dižə' len yelə' chnabia' che Diozən' na' Diozən' goclene'ene' par be'e dižə' che Jeso'osən' clar de que naque' ben' bselə' Diozən' par chaclene' benəchən', na' benə' Izrael ca' ža' Damascon' bito besə'əželene' bin' yesə'əne' ćhedə' gwsa'acbe'ine' de que de'en che'e lega'aque' naquən de'e li.

Saulən' bito goque' lao na' benə' Izrael contr che' ca'

²³ Na' catə' bagoc sša cho'elen Saulən' benə' Damasco ca' xtižə' Jesocristən' nach boso'oxia benə' Izrael ca' so'ote' Saulən'. ²⁴ Na' gosə'ənite'e chsa'ape' to to cho'a puert che ze'enə' de'en nyechj syodan' par yesə'əzene' Saulən' so'ote'ene' batə'ətezə yechoje' pero na' Saulən' gocbe'ine' ca naquən' bazjəchi'inaogüe'ene'. ²⁵ Nach benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' besyə'əletje'ene' le'e ze'enə' še'elə besyə'əgüe'ene' to lo'o žomə cuent goc bechoje' lao' syodan'.

Gwyej Saulən' Jerosalennə'

²⁶ Na' catə' bežin Saulən' Jerosalennə' gone'ene' lene' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' na', pero yoguə'əlole' besə'əžebe' le', bito gwse'ejle'e še de'e li bachonlilažə' e Jesocristən'. ²⁷ Nach Bernaben' gwche'e Saulən' ja'aque' gan' ža' apostol ca' na' be'elene'

lega'aque' dižə' can' goquə ̄che Saulən' lao ngüe'e nezən' zde' Damascon' gože' lega'aque' de que Xancho Jeso'osən' be'elene' Saulən' dižə'. Na' leczə gož Bernaben' lega'aque' de que Saulən' babe'e xtižə' Jeso'osən' Damascon' sin cui chžebə'. ²⁸ Nach apostol ca' gwse'ejle'e can' goc ̄che Saulən', nach gwzolao gwdalen Saulən' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Jerosalennə'. ²⁹ Na' sin cui bi chaž chžebə' gwzolaogüe' chzejni'ine' benə' Izrael ca' dižə' ̄che Xancho Jeso'osən'. Na' be'e dižə' len benə' ca' chsa'ac por dižə' griego, bzejni'ine' lega'aque' xtižə' Diozən' clar, pero na' lega'aque' gwse'enczene' so'ote'ene'. ³⁰ Na' gwsa'acbe'i benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Jerosalennə' de que benə' ca' bazjəch'i'inaogüe' so'ote'ene', nach gosə'āche'ene' ja'aque' syoda Sesarean' na' bosyo'osele'ene' par syoda Tarson'.

³¹ Na' ca naquə benə' ca' chəsə'ādopə chəsə'āzague' chso'elaogüe' Jesocristən' doxenlə Jodean', Galilean' na' Samarian' gosə'ānite'e binlo, notoch no no boso'očhi' boso'osaquə' lega'aque', na' gwyejəch gwso'onlilažə'āche' Xancho Jeso'osən' na' boso'ozenague' ̄che' con bin' bzejni'ine' lega'aque'. Na' Spirit ̄che Diozən' btipəchən lažə'āga'aque' na' benən par gwyanga'aque'.

Beyaque ben' le Eneas

³² Ca naquə Bedən' cheje' to to yež gan' ūa' benə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə' par chjəlane'e lega'aque', na' to ūa' gwyeje' jəlane'e benə' ca' ūa' Lida. ³³ Na' yež Lidan' jti'e to benə' le' Eneas, benə' bachac xon' iz die' camən' ̄chedə' nat to part cuerپ ̄che'enə'. ³⁴ Nach gož Bedən' le': —Eneas, Jesocristən' cheyone' le'. Gwyas na' btob xcamo'onə'.

Nach le'e gwyaste be'enə'. ³⁵ Na' yoguə'ālōl benə' ūa' Lidan' na' benə' ūa' yež de'en nzi' Saron besə'āle'ine' be'enə' babeyauquene', na' gosə'ābejyichje' costombr chega'aque' de'en zjənaogüe' par gwso'onlilažə' e Xancho Jesocristən'.

Dorcasən' bebane' ladjo benə' guat ca'

³⁶ Na' ca tyemp na' to syoda de'en nzi' Jope zo to no'olə le Tabita na' leczə le' Dorcas. Na' chonlilažə'e Jesocristən' na' zotezə zoe' chone' de'e güen, chaclene' no benə' yašə' benə' chyažj chchine. ³⁷ Pero na' gocșene Dorcasən' na' gottechgüe' na' besyə'āguazje'ene' na' beyož na' gosə'āxo'ene' lo'o yo'o de'en naquə ̄chop cuia. ³⁸ Na' galə'āzə chega'an yež Lidan' len Jopen' na' benə' ca' chso'elao' Jesocristən' Jopen' gosə'ānezene' de que Bedən' zoe' Lidan'. Nach boso'osele'e ̄chopə benə' jse'etə'āyoine' Bedən' gwse'ene': —Benšga goclen yo'o len neto' na'atec na'a.

³⁹ Nach Bedən' le'e gwza'ate' gwyeje' len benə' ca', na' catə' besə'āzine' Jopen' gosə'āche'ene' lo'o yo'o gan' xoa benə' guatən' na' le'e gosə'ābigua'āte yogua' no'olə gozeb ca' laogüe'ena' chəsə'ābeže' choso'olo'ine' le' lachə' de'en ben de'e Dorcasən' lao bguane', no bestid na' no camis. ⁴⁰ Nach Bedən' gwleje' yoguə'ālōl benə' ca' chyo'olə na' bzo xibe' bene' orasyon. Na' beyechje' chgüie' cuerپ ̄che no'olən' na' gože'ene': —Tabita, gwyas.

Nach le'e bexa'ate jelao de'e Dorcasən' chgüie' Bedən' na' le'e bebe'ete'. ⁴¹ Nach Bedən' bexə'e ne'enə' bosože'ene' nach goxe' no'olə gozeb ca' na' yeziqua'āchlə benə' ca' zjənaque' lažə' na' Diozən' na' blo'ine' lega'aque' de que babeban Dorcasən'. ⁴² Na' yoguə'ālōl benə' Jopen' gwse'enene' rson can' goquən', na' benə' zanch gwso'onlilažə' e Xancho Jesocristən'. ⁴³ Na' Bedən' bega'ane' Jopen' zan ūa, gwzoe' liž to benə' le Simon, benə' gocol yid.

Bedən' na' Cornelion'

¹ Na' Sesarea na' zo to benə' le Cornelio, naque' capitan ̄che to gueyoa soldad, na' zjənzi'e "Benə' Italia". ² La'anə'āczə Cornelion' cui naque' benə' Izrael, txen len family ̄che' ca' chso'elaogüe' Diozən' na' Cornelion' zotezə zoe' chape' Diozən' respet na' chaclenteze' benə' yašə' benə' chyažj chchine, na' chontezə chone' orasyon lao Diozən'.

³ Na' goc Ɂhe' to ža do cheda šonə ble'idaogüe'ene' to angl Ɂhe Diozən' gwyo'e gan' zo'enə' na' anglən' gože'ene': —Cornelio.

⁴ Nach Cornelion' chgūiachgüe' lao anglən' na' do chžebə' gože'ene': —¿Bixan' ža Xana'?

Nach gož anglən' le': —Diozən' nezene' can' zotezə zo' chono' orasyon na' chnežjo' de'en chasa'øyažje benə' yašə', na' Diozən' chene'ene' gaquälene' le'. ⁵ De'e nga gono' na'a, bselə' benə' žjəsə'əxi'e to benə' zo Jopen' benə' le Simon na' leczə le Bed. ⁶ Zoe' liž to benə' gocol yid na' be'enə' leczə lie' Simon, na' liž ben' zon cho'a nisda'onə'. Na' Simon Bedən' əne' le' bin' cheyalə' gono'.

⁷ Catə' beza' anglən' Cornelion' goxe' Ɂhopə mos Ɂhe' ca' na' to soldad benə' chaclen le', na' soldadən' leczə cho'elaogüe' Diozən'. ⁸ Na' Cornelion' bzejni'ine' lega'aque' yoguə'əlolte can' goquən' nach bsele'e lega'aque' Jopen'. Na' gosə'əgiue' nezən' azja'aque'.

⁹ Na' beteyon' galə'əzə bazja'aque' par yesə'əžine' lao' syoda Jopen' catə' Bedən' gwlo'e yichjo'o Ɂhe yo'o gan' zo'enə' ca do gobiž par jene' orasyon'. ¹⁰⁻¹¹ Na' lao chone' orasyonnə' gwdonchgüe' xte gone'ene' gaogüe' lgüegwzə. Na' žlac chac de'en gaogüe'ene' ble'idaogüe'ene' le'e yoban' chetj ca to lachə' xen na' nchej dap squinten na' chetjən par lao yon'. ¹² Na' lo'inə' žjəža' yoguə' claste bia yixə' ža' yežlyon', bia žia tap ni'i a ne'i na' bia žjənxobə le'i lao yon', na' len bia žia xile'e bia chaš le'e yoban'. ¹³ Nach benene' gož Diozən' le': —Gwyas Bed na' bet bia ca' gwdao.

¹⁴ Nach Bedən' gože'ene': —Bito gaoga'aca'ab Xana'. Ni šlinzə cuinə' gaogua' bia zban ca' žjənac ca' na' bia cui de lsens len lei Ɂheto'ona' gaoto'.

¹⁵ Nach Diozən' gože' le' de'e əgwchope: —Bian' bəč gwnia' gaogo' bito ənəao' de que bia əzbanga'aquən'.

¹⁶ De'e gwyon lase gož Diozən' le' ca' nach begüe lachə'ən le'e yoban'. ¹⁷ Žlac chacžejlažə' Bedən' bi zejen ca naquə de'en ble'idaogüe'ene' enə' besə'əžin benə' ca' əbselə' Cornelion' cho'a puert Ɂhe Simon gocol yidən' bagosə'ənabe' gan' zo liž'ene'. ¹⁸ Nach zižjo gosə'ənabe' šə le na' zo to benə' leczə le' Simon Bed. ¹⁹ Pero Bedən' nechone' xbab Ɂhe de'en ble'idaogüe'ene' catə'əczla gož Spirit Ɂhe Diozən' le': —Šonə benə' chasyə'ayilje' le'. ²⁰ Gwzoža' na' beyetj gwyelenga'aque' na' bito gaquəžejlažə'o la'anə'əczə cui žjənaque' benə' Izrael la' nada' əbselə'əga'aca'ane'enə'.

²¹ Nach Bedən' beyetje' jəšague' benə' ca' əbselə' Cornelion' nach gože' lega'aque': —Nga zoa', nadan' Simon Bedən'. ¿Bin' cheyljle nada'?

²² Nach gwse' benə' ca' le': —To capitán benə' le Cornelio əbsele'e neto'. Le' zdacze' chone' de'e güen na' cho'elaogüe' Diozən', na' yoguə'əlol benə' Izrael ca' chso'e xtiž'e de que naque' benə' güen. To angl Ɂhe Diozən' gože' le' deňabe' šejo' liž'ene' nich əgwzenague' Ɂhio' šə bin' yo'one'.

²³ Nach gwlo'o Bedən' lega'aque' yo'o na' besyə'əga'anlene' le' tže'. Nach beteyon' Bedən' gwyase' gwyelene' lega'aque' na' gwche'e to Ɂhopə benə' Jopen' benə' chso'onlilažə' Jesocristən'.

²⁴ Na' ža əgwchop žei besə'əžine' Sesarean'. Na' Cornelion' bəč ntobe' bišə' ljuežje' na' benə' ca' nžaguəche' migw, baže'e liž'ene' chesə'əbeze'. ²⁵ Na' catə' bžin Bedən' liž Cornelion' le'e bchojte Cornelion' bšague'ene' na' bzo xibe' laogüe'ene' be'elaogüe'ene'.

²⁶ Na' Bedən' boso'ože'ene' gože'ene': —Bezoža'. Lecza benənach nada'.

²⁷ Na' ne'e cho'elene' le' dižə'ən ca' gwyo'e lo'o yo'on na' ble'ine' benə' zan baža' lo'o yo'one'. ²⁸ Nach gože' lega'aque': —Le'e nezczele de que lei Ɂhe neto' benə' Izrael nan de que bito cheyalə' šo'oto' liž benə' cui žjənaqua' benə' Izrael na' nan bito cheyalə' gonto' txen len le'e cui nacle benə' Izrael. Pero bəč bzejni'i Diozən' nada' de que ni tozə benə' cui cheyalə' gona' xbab Ɂhe' de que naque' benə' zban par šo'a liž'ene'. ²⁹ De'e na'anə' catə' bselə'əle benə' ca' bedəsə'əxi' nada' bito goquəžejlažə'a šə naclə gona' sino babida' do laža'a na' na'a che'enda' ənežda' ¿bin' gwnio' nada'?

³⁰ Nach Cornelion' gože'ene': —Na'a chac tap že leczə do cheda šonə zoa' sin cui bi naogua', na' chona' orasyon liža' nga, catə'eczla ble'ida' to beŋə' byo laogua'anə' nyaze' to lachə' de'e chey che'eni'. ³¹ Nach gože' nada': "Cornelio, ca naquə orasyon chio'onə' chono', bach bzenag Diozən' len na' nezene' chnežjo' de'e chyažj chchine beŋə' yaša'. ³² Bselə' to chopə beŋə' žjəsə'əxi'e to beŋə' zo Jopen' beŋə' le Simon Bed. Zoe' liž to beŋə' leczə le Simon, to beŋə' gocol yid. Liž beŋə' gocol yidən' zon galə'əzə cho'a nisda'onə'. Na' catə' la' Bedən' ližo' nga güe'elene' le' dižə'." ³³ Nachən' le'e bselə'ətia' beŋə' ca' par bedə'əsə'əxi'e le', na' choxwlentio' de'en bach bido'. Na' nezcze Diozən' de que yoguə'əto' nitə'əto' əgwzenagto' yoguə'əlolte de'en baben Diozən' mendad ənəo'.

Bedən' be'e dižə' liž Cornelion'

³⁴ Nach Bedən' gwzolaogüe' be'e dižə'ən gwne': —De'e līi bachelə' notono nla' beŋə' ənacho nzo Diozən' le' to šla'azə. ³⁵ Sino que gata'atezə beŋə' nasyon con beŋə' chso'elao' Diozən' do yichj do lažə'əga'aque' na' chso'one' de'e güen, Diozən' chebeine' lega'aque'. ³⁶ Diozən' bsele'e Jesocristən' par naque' Xan yoguə'əlol beŋə', na' bsele'ene' entr neto' beŋə' Izrael, na' gwdixjue'ine' neto' de que guaquə soto' binlo len le' šə gonlilažə'əto' Xi'inə' Jesocristən'. ³⁷ Nezcze can' goquə Galilean' na' doxen Jodean'. De'e Juannə' gwdixjui'e xtižə' Diozən' na' bchoe' beŋə' nis. Na' gwdechlə Jeso'os benə' Nasaretən' gwdixjui'e xtižə' Diozən'. ³⁸ Diozən' gwleje' Jeso'osən' par chaclene' chio'o beŋəch na' be'ene' Spirit che'enə' na' yelə' chnabia'. Na' gwda Jeso'osən' bene' de'e güen na' beyone' yoguə'əlol beŋə' ca' chsaquə'əzi' gwxiye'enə', chedə' Diozən' zoe' len le'. ³⁹ Neto' nezeto' na' cho'eto' dižə' ca naquə yoguə' de'e güennə' de'e ben Jeso'osən' na' de'en bsd blo'ine' Jodean' na' Jerosalennə', na' leczə ble'ito' can' gwso'ote'ene' boso'ode'ene' to le'e yag coroz. ⁴⁰ Pero na' Diozən' bolis bosbane'ene' ladjo beŋə' guat ca' beyon že na' ben Diozən' par ničh Jeso'osən' blo'e laogüe' neto'. ⁴¹ Caguə yoguə'əlol beŋə' besə'əle'ine' Jeso'osən' catə'ən bebane' ladjo beŋə' guat ca', pero Diozən' gwleje' neto' par cho'eto' xtižə' enə' na' bene' par ničh ble'ito'one'. Na' neto' güe'ej gwdaolento'one' txen gwde bebane' ladjo beŋə' guat ca'. ⁴² Na' Jeso'osən' bene' mendad chixjue'ito' beŋəchən' de que Diozən' əbzoe' le' par əchoglaogüe'en che yoguə'əlol beŋə' šə non' napə dola', beŋə' ca' zjəmban na' beŋə' ca' bagwsa'at, na' neto' cho'eto' dižə' de que can' gone'. ⁴³ Na' libr ca' de'en boso'ozoj yoguə' profet ca' beŋə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'ate zjənyojən chesə'ənan de que notə'atezə beŋə' so'onlilažə' Jesocristən' Diozən' yezi'ixene' xtolə'əga'aque'ene'.

Spirit che Diozən' gwyo'on lo'o yichjla'aždao' balə beŋə' cui zjənaquə beŋə' Izrael

⁴⁴ Ne'e cho'ete Bedən' dižə'ən ca' catə' Spirit che Diozən' gwyo'on lo'o yichjla'aždao' yoguə' beŋə' ca' choso'ozeng dižə' de'en choe'enə'. ⁴⁵ Na' beŋə' Izrael ca' chso'onlilažə' Jesocristən', beŋə' ca' žag Bedən' catə'ən besə'əžine' liž Cornelion', besyə'əbanene' de que Spirit che Diozən' gwyo'on lo'o yichjla'aždao' beŋə' ca' cui zjənaquə beŋə' Izrael. ⁴⁶ Gwsa'acbe'ine' gwyo'o Spirit che Diozən' lo'o yichjla'aždao' beŋə' ca' ža' liž Cornelion' chedə' gwso'elaogüe'e Diozən' na' gwso'e gwde gwdelə dižə' de'en cui gwse'ejni'ine'. ⁴⁷ Nach Bedən' gože' beŋə' Izrael ca' žague': —Bito bi de de'e gwžon yesə'əchoa beŋə' quinga nisən', la' nacbia' bazo Spirit che Diozən' len lega'aque' can' zon len chio'o.

⁴⁸ Nach Bedən' bene' mendad gosə'əchoe' nis par gosə'əneze beŋə' de que chso'onlilažə' Jesocristən'. Na' gwso'atə'əyoine' le' par bega'ane' yeto chopə že.

11

Bedən' gože' beŋə' Jerosalen ca' can' goquən'

¹ Na' apostol ca' na' yeziqə'əchlə beŋə' ca' že Jodean' beŋə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' gwse'ene' de que leczə len beŋə' ca' cui zjənaquə beŋə' Izrael bachso'one əchega'aque' xtižə' Diozən'. ² Nach Bedən' beze'e beyeje' Jerosalennə' gan' nitə' beŋə' Izrael ca' chso'onlilažə' Jesocristən' na' gwso'acyože' le'. ³ Gwse'ene': —¿Bixchen' bagwyego' gan' že beŋə' ca' cui zjənaquə beŋə' Izrael na' jtaolenga'aco'one'? Malən' babeno'.

⁴ Nach Bedən' gwzolaogüe' be'elene' lega'aque' dižə'en tcho'a tšao' ca naquən' goquə che', gože': ⁵ —Lao zoa' lao' syoda Jopen' chona' orasyon Diozən' bene' par nich ble'idaogüe'eda' ca to lachə' xen nchej dapte squinei ca' chetjən le'e yoban' za'an gan' zo'anə'. ⁶ Na' bgüiayana'an na' ble'ida' lo'inə' ža'an bia yixə' ca' chaš yežlyon' bia žia tap ni'a ne'i, na' ble'ida' bia zjənxobə le'i lao yo, na' bia žia xile'e bia chaš le'e yoban' na' balə bia ca' zjənacob bia əznia. ⁷ Na' benda' gwna Diozən' nada': "Gwyas Bed, na' bet bia ca' gwdao." ⁸ Nach božia'an gwnia': "Xana', bito gaoga'aca'ab. Ni šlinzə cuinə' gaogua' bia zban ca' zjənac ca' chedə' cui de lsens len lei cheto'ona'." ⁹ Na' de'e əgwchop lase Diozən' gwne': "Bian' bach gwnia' gaogo' bito ənəao' de que zjənacob bia zban." ¹⁰ Šon̄ ši'i gože' nada' ca' nach begüe lachə'en le'e yoban'. ¹¹ Ze'e beyož ble'idaogüe'eda' de'enə' catə' bla'ac šon̄ benə' byo gan' zoa'anə' benə' za'ac Sesarean'. ¹² Na' Spirit che Diozən' bzejni'in nada' de que cheyalə' ſha'alenga'aca'ane' sin cui gaquəžejlaž'a, na' gwchi'a benə' bišə'echo quinga xop gwyejto', na' bžinto' Sesarean' liž ben' le Cornelio. ¹³ Nach Cornelion' be'elene' neto' dižə' can' blo'e lao to angl le' liž'ena' na' anglən' gože'ene': "Bselə' benə' əžja'ac syoda Jopen' žjəsə'əxi'e to benə' le Simon Bed. ¹⁴ Be'ena' əne' le' na' family chio' nac gonle par nich yechojle xni'a de'e malən'." ¹⁵ Nach catə' bžina' liž Cornelion' gwzolaogua' bi'a dižə'en len lega'aque', na' Spirit che Diozən' bedəson lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ena' can' babedəson len chio'o. ¹⁶ Nach jsa'alaž'a xtižə' Xancho Jesocristən' can' gwne': "De'e zaque'ena' can' ben Juanə' bčhoe' benə' nis, pero de'e zaquə'ache' gac chele ca de'en yedəso Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'olen' ənabia'an le'e." ¹⁷ Na' ca naquən' baben Diozən' par nich zo Spirit che'ena' lo'o yichjla'aždaoga'aque'ena' can' babene' len chio'o, nacbia' zon len notə'ətezcho chonlilažə'echo Xancho Jesocristən'. Na' ənoxa naca' nada'anə' par gwzona' gon Diozən' de'en chene'ene' gone'?

¹⁸ Na' ca beyož boso'ozenague' xtižə' Bedən' bitoch bi bi gosə'əne' contr Bedən' de'en gwyeje' liž Cornelion', sino gwso'e yelə' choxcwlen che Diozən', gosə'əne': —Na'a ənezecho de que əlezə len benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael chazlažə' Diozən' yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'ena' nich əgwnežjue' yelə' mban zejlicare chega'aque'.

Benə' ca' chso'elao' Jesocristən' Antioquian' gan' mbane Siria

¹⁹ Na' gwde gwso'ot benə' blao che benə' Izrael ca' Estebannə' gosə'əzolaoga'aque' boso'ochi' boso'osaquə'əchgue' yeziquə'əchlə benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' nach benə' ca' chso'onlilažə'ene' gwsa'asəlase', bałe' ja'aque' do Fenisia, do Čhipre na' do Antioquia ga mbane Siria. Na' lao chesə'əde'ena' boso'osed boso'olo'ine' con benə' zjənaquə benə' Izrael xtižə' Jeso'osən', bito boso'osed boso'olo'ine'en benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael. ²⁰ Pero na' to chopə benə' Čhipre na' benə' Sirene benə' chso'onlilažə' Jesocristən' catə' əlezə besə'əxonje' ja'aque' Antioquian', na' na' gosə'əzolaogüe' gosə'əyixjue'ine' benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael dižə' güen dižə' cobə che Xancho Jesocristən'. ²¹ Na' Xanchon' goclene' lega'aque' len yelə' guac che'ena' na' benə' zan gosə'əbejjichje' costombr chega'aque' de'en zjənaogüe' na' gwso'onlilažə'e Xanchon'.

²² Na' catə' gwse'ene benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Jerosalennə' ca naquən' bachac Antioquian', nach boso'ose'e Bernaben' par gwyeje' Antioquian'. ²³ Na' catə' bžin Bernaben' Antioquian' ble'ine' de que de'e li bagoclenchgua Diozən' benə' ca', na' əlechguale bebeine'. Nach gwneyoine' lega'aque' ənitə'ətezə ənite'e yoso'ozenague' che Xanchon' do yichj do lažə'əga'aque'. ²⁴ Bernaben' naque' to benə' güen, na' chonlilažə'əchgue' Jesocristən' na' Spirit che Diozən' chnabia'an yichjla'aždaogüe'ena'. Na' de'e na'anə' zanch benə' Antioquian' gwso'onlilažə'e Jesocristən'.

²⁵ Gwde na' Bernaben' gwze'e zde' Tarson' par jəyedilje' Saulən', nach catə' beželene' le', gwche'ene' Antioquian'. ²⁶ Na' gosə'ənite'e Antioquian' tgüiz gwso'one' txen len benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elao' Jesocristən' na' boso'osed boso'olo'ine' benə'

zanch. Na' Antioquia na'atequən' gwzolao boso'osi'e beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' beñə' cristian chedə' choso'ozenague' che Cristən'.

²⁷ Lao nitə' Bernaben' na' Saulən' Antioquian' besə'əžin bałə beñə' Jerosalen beñə' chsa'aš choso'ozenene' de'en bagož Diozən' lega'aque'. ²⁸ Na' entr beñə' ca' besə'əžinnə' to beñə' le Agabo gwzeche' lao beñə' ca' zjəndopə zjənžag chso'elao' Jesocristən' be'e dižə' can' babzejni'i Spirit che Diozən' le' de que doxenlə yežlyon' gata' to bgün juisy. Na' catə' bžin že gwnabia' ben' le Claudio doxen gan' mbane Roma, cana' goc bgünnə' can' gwna Agabon'. ²⁹ Nach beñə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elao' Jesocristən' Antioquian' boso'oxi'e yesə'ətobe' mech par nich yosə'əsele'en əsa'aclene' beñə' ljužjga'aque' ca' chso'elao' Jesocristən' gan' mbane Jodean'. Na' boso'oxi'e de que to toe' yoso'onežjue' segon ja'aquə'ətə' de'e gaqua yoso'onežjue'. ³⁰ Na' gwso'one' can' boso'oxi'enə' nach boso'osele'e Saulən' len Bernaben' Jodean' par jəsə'ənežjue' mechən' beñə' ca' zjənaque' comisyon che beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Jerosalennə'.

12

Gwso'ote' Jacobən' na' gosə'ayixjue' Bedən' ližyan'

¹ Na' ca tyempən' Rei Erodən' bene' contr beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' na' bene' mendad gosə'əzene' bałə' na' boso'očhi' boso'osaque'e lega'aque'. ² Nach bene' mendad gwso'ote' Jacob beñə' bišə' Juannə' gosə'əchogue' yene'en len spad. ³ Na' gocbe'i Rei Erodən' chesyə'əbei beñə' Izrael ca' de'en bene' mendad gwso'ote' Jacobən', nach bene' mendad gosə'əzene' Bedən' catə' bžin tyemp che ln̄i pascon', ln̄in' catə'ən chsa'ogüe' yetxtil de'en cui bi xne'i nčhixə. ⁴ Nach Erodən' gwdižjue' Bedən' ližyan' na' bsele'e ši'into soldad beñə' gwsa'ape' ližyan', tap güeje' do že do yel. Erodən' bene' xbab cueje'ene' ližyan' te ln̄i pascon' par gone' yelə' jostis che' lao lcue' na' so'ote'ene'. ⁵ Soldad ca' gwsa'apə'əchgue' Bedən' lao die' ližyan', pero na' ca naquə beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' gwso'onchgue' orasyon lao Diozən' par Bedən'.

Diozən' bebeje' Bedən' ližyan'

⁶ Na' to že' ca gwxezə ngüia Erodən' cueje' Bedən' ližyan' par so'ote'ene', Bedən' de' chtase' ladjo ćhopə soldad na' ncheje' ćhopə gden, na' leczə nitə'əte soldad beñə' chsa'ape' cho'a puert che ližyan'. ⁷ Catə'əczla to de repentzə to angl beñə' bselə' Xancho Diozən' bžine' lo'o ližyan' gan' de Bedən', na' gwyē'eni'ichgua lo'o ližyan'. Anglən' bte' cuit le'e Bedən' bosbane'ene' gože'ene': —Na'atec na'a gwyas.

Na' lao or na' le'e besyə'əyežte gdennə' zjənchej na' Bedən'. ⁸ Nach gož anglən' le': —Bego'o dobey ćhio'ona' na' bolej xelo'on.

Nach ben Bedən' ca'. Nach goze' anglən' le': —Bechelə xadon ćhio'ona' na' beyo'o len nada'.

⁹ Nach bechoj Bedən' zenaogüe'ene', pero bito gocbe'ine' šə de'e li angl nan' chon ca' len le', con goquene' šə chle'ida'ogüe'ene'. ¹⁰ Beyož besyə'ədie' ćhop cuente gan' nitə' soldad ca' chsa'ape' ližyan', besyə'əzine' gan' zo puert saguannə' de'en naquə de ya gan' chəsə'əchoje' par chja'aque' lao syodan', con to gwazzə puertən' byaljon par nich besyə'əchoje', na' ca to cuadr babesə'aque' nach anglən' bocua'anə' Bedən' toze'. ¹¹ Cana'ach gocbe'i Bedən' de que de'e li babechoje' ližyan', nach gwne': —Bacheyacbe'ida' de'e liczə Xana' Diozən' babsele'e angl che'ənə' par bosle' nada' lao na' Erodən' na' lao de'e ca' chsa'aque beñə' Izrael gwlaž ćhia' ca' so'one' len nada'.

¹² Na' nechonte Bedən' xbabən' ca' gwze'e gwyēje' liž Maria xna' Juan ben' leczə le Marcos. Na' liž Maria na' zjəndopə zjənžag beñə' zan chso'one' orasyon. ¹³ Nach bsižə' cho'a puert saguannə' na' le'e bchojte to bi'i no'olə le Rode par jəgūiabo' no de'enə'. ¹⁴ Na' catə' bžimbo' par əsaljwbo' puertən' beyombia'abo' ši'i Bedən' na' de'e tant bebeibo' bito bsaljwbo' puertən' sino beyejdobo' gan' ža' beñə' ca' jəyeyežbo' lega'aque' de que Bed nan' zecha cho'a puertən'. ¹⁵ Nach beñə' ca' gwse'e: —Ecaguə chac tonto'ona'?

Pero lebo' gwzoczbo' segor de que le'enə'. Nach lega'aque' gwse'ebo' de que to angl benə' chapə chye' Bed na'anə'.

¹⁶ Pero Bedən' ne'e chsičcze' cho'a puertən'. Nach ja'aque' par boso'osaljue'. Catə'əczla besə'əle'ine' de que le'enə' besyə'əbanene' xte juisy. ¹⁷ Nach Bedən' bene' seňy len ne'enə' par nich gwnite'e žizə boso'ozenague' be'e dižə' can' goquə bebej Xancho Diozən' le' ližyan'. Nach leczə gože' lega'aque' de que cheyalə' yesə'əzenene' Jacobən' na' yeziqə'əchłə benə' ljužjiga'aque' ca' can' bagoquən'. Nach beze'e zjøyede' ga yoblə.

¹⁸ Nach catə' gwyē'eni'ina' yelə' goban juisy gwnitə' soldad ca' na' gwso'echgue' dižə' gosə'əne' bixaczxa goquə len Bed na'anə'. ¹⁹ Na' ca naquə Rei Erodən', bene' mendad jəsyə'ədilje' Bedən' na' gwñabene' soldad gop ca' nac goquən' bele'. Pero soldad ca' bitobi rson boso'onežjue'. Nach bene' mendad gwso'ote' soldad ca'. Nach gwza' Erodən' Jodean' par jzoe' Sesarean'.

Got Rei Erodən'

²⁰ Erodən' že, chža'achgue' benə' Tiro na' benə' Sidon ca'. Benə' ca' besə'əyažjene' yesə'əzi'e de'en əse'ej əsa'ogüe' gan' chnabia' Erodən'. De'e na'anə' boso'ocodə ljužj benə' Tiron' na' benə' Sidon ca' par jəsə'ənežjue' Blaston' to regal, ben' naquə lao ne'i liž Erodən' nach Blaston' gwñe' fabor lega'aque' lao rein'. Gwso'one' ca' par nich bzenag rein' chega'aque' catə' ja'aque' laogüe' enə' jəsə'ənəbə' yesyə'ənite'e binlo len le'. ²¹ Nach Rei Erodən' bžie' bia' to že əgwto' lega'aque' par əgwzoe' lban laoga'aque'enə'. Na' catə' bžin žan' rein' gwyaze' xalane'e de'en naquə xoché de'en chaze' catə' chone' yelə' jostisən' nach gwchi'e xišne'e gan' chnabi'e na' bzoe' lban lao benə' ca' že'e že'anə'.

²² Nach benə' ca' gwso'osye'e gosə'əne': —Diozən' cho'e dižə' caguə benəchən'.

²³ Na' lao or na' bselə' Xancho Diozən' to angl par nich bene' ca gocšene rein' gwžia bel bia lo'o le'enə' na' gote'. Goc che' ca' chedə' be'e latjə gwso'elao' benə' le' lgua'a əso'elaogüe'e Diozən'.

²⁴ Pero ca naquə xtižə' Xancho Jesocristən' gosə' gwäljəchən na' benə' zanch gwse'eje'e chein'.

²⁵ Na' Bernaben' len Saulən' beyož gwso'one' yoguə' de'en naquə so'one' Jerosalennə' nach besa'aque' jəya'aque' Antioquian'. Na' gosə'əche'e to benə' le Juan na' letē' Marcos.

13

Bernaben' na' Saulən' ja'aque' jəsə'ədixjui'e xtižə' Jesocristən' yež zitə'

¹ Na' entr benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən' Antioquian' zjəlen benə' chəsə'əzenene' benə' yoblə bi de'e che'e Diozən' lega'aque', na' zjəlen benə' choso'osed choso'olo'ine' xtižə' Diozən'. Na' lega'aque' Bernaben', na' Simon ben' zjənsi'e Negr, na' Losio benə' Sirene, na' Saul, na' Manaen. Na' Manaennə' bgolə gwcha'ogüe' txen len Rei Erodən' ben' gwnabia' Galilean'. ² Na' to že cui bi zjəne'ej zjənao benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən', zjəndopə zjənžague' chso'one' orasyonnnə'. Catə'əczla gož Spirit che Diozən' lega'aque': —Lecuej Bernaben' len Saulən' par so'one' xšina'ana' con gata'ateza selə'aga'aca'ane'. ³ Nach benə' ca' gwso'onche' orasyonnnə' sin cui zjəne'ej zjənaogüe', nach boso'oxoa na'aga'aque'enə' yičhj Saulən' len yičhj Bernaben'. Gwso'one' ca' par gosə'əgüe'e xšin Diozən' lao na' Bernaben' len Saulən'. Gwde na' boso'ozeine' lega'aque' dižə'.

Apostol ca' gwso'e xtižə' Jesocristən' Čipre

⁴ Nach Spirit che Diozən' bselə'ən Bernaben' len Saulən' yež gan' nzi' Seleusia. Na' na' gwso'e lo'o barcon' par besə'əžine' Čipre. Na' Čipren' naquən to isla de'en chi' lo'o nisda'onə'. ⁵ Besə'əžine' yežən' nzi' Salamina gan' mbane Čipren' na' gosə'əzolaogüe' gosə'əyixjui'e xtižə' Diozən' lo'o yo'odao' che benə' Izrael ca'. Na' zjənčhe'e Juan ben' leczə le Marcos par chaclene' lega'aque'. ⁶ Na' ca' gwsa'aše' gosə'ədie' doxen Čipren' par besə'əžine' gan' ne' Pafos. Na' Pafos na' jəsə'ədie' to benə' goža' le'

Barjesos. Naque' benə' Izrael na' chxoayague' ne' de que chzenene' bi de'en che' Diozən' le'. ⁷ Barjesosən' naque' migw che goberñador ben' le Sergio Paulo. Sergio Paulən' naque' to benə' chejni'ichguei. Na' le' goxe' Bernaben' na' Saulən' chedə' gone'ene' yoso'ozenene' le' xtižə' Diozən'. ⁸ Na' Barjesosən' leczə nzi' yeto le Elimas, zejen dižə' benə' goža'. Le' gone'ene' cui šejle' Sergio Paulən' xtižə' Bernaben' na' Saulən'. Nach bžone' par cui yoso'osed yoso'olo'i benə' ca' xtižə' Diozən'. ⁹ Na' ca naquə Spirit che Diozən' chnabia'achguan yichjla'aždao' Saulən', ben' leczə le Pab, nach bcos laogüen' bgüiachgue' Elimasən'. ¹⁰ Nach gože'ene': —Naco' xi'in gwxiye'enə' yelə' goxooayag chio'onə' na' yelə' benə' mal chio'onə'. Bito chazlažo'o bitə'ateza de'e güennə' na' bito chbezo' can' chžono' yesə'ənao benə' dižə' li che Xanto' Diozən'. ¹¹ De'e na'anə' Xanto' Diozən' gone' castigw chio' na' əcholo' to tyemp, cui gaquə le'ido' be'eni'inə'.

Nach le'e əgwcholte', gwde ca to bejw lo'o jelaogüe'enə', nach gwzolaogüe' chgan chtobe' cheyilje' no goxə' ne'enə' par yegüe'ene' nez. ¹² Goberñadorən' ble'ine' can' goquən' na' gwyejle'e xtižə' Xancho Jesocristən', na' bebanchgueine' can' nannə'.

Pabən' na' Bernaben' ja'aque' Antioquia gan' mbane Pisidia

¹³ Nach Pabən' len benə' ca' nžague'enə' besa'aque' Pafosən' gwso'e lo'o barcon' par besə'əžine' gan' nzi' Perge distrit che Panfilia. Na' Juan ben' leczə chse'e Marcos gwlejyichje' lega'aque' beyeje' Jerosalenənə'. ¹⁴ Na' Pabən' len Bernaben' gwsa'aque' Pergen' na' besə'əžine' Antioquian' distrit che Pisidia. Na' catə' bžin ža dezcanzən' ja'aque' yo'oda'onə' na' jesə'əchi'enə'. ¹⁵ Na' ca beyož bguab libr gan' nyoj lei che Diozən' na' de'en boso'ozoj de'e profet benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana', benə' ca' zjənaquə gwnabia' che yo'oda'onə' boso'osele'e to benə' gan' chi' Pabən' len Bernaben' na' gože' lega'aque': —Benə' bišə' ſə de bi dižə' chene'ele güe'ele əneyoile benə' quinga, guaquə ənalən na'a.

¹⁶ Nach gwzoža' Pabən' na' bene' seňy len ne'enə' par nich nite'e žizə yoso'ozenague', nach gwzolaogüe' gwne': —Le'e benə' Izrael na' notə'atezəchle chaple Diozən' respet, le'e gwzenag. ¹⁷ Ca naquə Diozən' ben' cho'elao' chio'o benə' Izrael gwleje' de'e xaxta'ocho ca' par bene' lega'aque' to nasyon xen catə'ən ne'e nite'e zjənaque' benə' zitə' Egipton', pero bžin ža bebej Diozən' lega'aque' Egipton' len yelə' guac che'enə'.

¹⁸ Na' ca choa iz bguo'o bchejlaže'e len lega'aque' žlac gwsa'aše' latjə dašən'. ¹⁹ Diozən' bonitlaogüe' gažə nasyon gan' ne' Canaan par nich bnežjue' de'e xaxta'ocho ca' yežlyon'.

²⁰ Diozən' bene' ca gosə'əde tgüejə tgüejə benə' gwnabia' ca' gwso'on yelə' jostis chega'aque'enə' lao tap gueyoa šiyon iz, xte bžinte tyemp che de'e profet Samuelən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'. ²¹ Nach gosə'ənabe' so to rei par nabi'e lega'aque' na' Diozən' bnežjue' lega'aque' Rei Saulən' par gwnabi'e choa iz. Saulən' goque' xi'in ben' gwle Sis, benə' goljə lao dia che Benjamin. ²² Gwde na' Diozən' bocui'iže'le Saulən' nach bzoe' Rei Dabin' xi'in Jese par gwnabi'e. Na' Diozən' gwne' che Rei Dabin': "Bačh ble'ida' Dabi xi'in Jesen', yichjla'aždaogüe'enə' naquən tozə len yichjla'aždaogua'anə'. Le' gone' yoguə'əlol can' che'enda'anə'." ²³ Nach lao dia che Rei Dabin' gwlej Diozən' Jeso'osən' na' bene' par nich chac yebeje' chio'o benə' Izrael xni'a de'e malən' can' bene' lyebe. ²⁴ Antslə ze'e solao əgwsed əgwlo'i Jeso'osən', de'e Juannə' gwixjui'e lao yoguə' benə' Izrael ca' de que cheyalə' yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə' na' yesə'əchoe' nis. ²⁵ Na' catə' bžin ža beyož ben de'e Juannə' yoguə'əlol de'en yo'o lao ne'e gone', gože' benə' ca': "Nada' bito naca' ben' chonle' xbab naca'. Caguə nada'anə' ben' chbezle par gaquəlene' nasyon chechon'. Ze'e za' be'enə' na' de'e tant zaquə'əche' ca' nada' xte bito zaca'a par lechja' xele'enə'."

²⁶ Benə' bišə', chio'o naccho xi'in dia che de'e Abraannə' na' entr chio'o nita' yebalə benə' chsa'apə Diozən' respet la'anə'əcza cui zjənaque' benə' Izrael. Par chio'onə' bselə' Diozən' dižə' can' gonlilažə'əcho Jeso'osən' par yebeje' chio'o xni'a de'e malən'.

²⁷ Benə' Jerosalen ca' na' benə' gwnabia' chega'aque' ca' bito gwsa'acbe'ine' de que Diozən' bsele'e Jeso'osən'. Bito gwse'ejni'ine' de que che Jeso'os nan' boso'ozoj de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana' le'e libr ca' choso'olabe' lo'o yo'odao'

ca' yoguə' že dezczan. Na' de'en gosə'əchoglaogüe'en gwso'ote' Jeso'osən' goc complir can' nyojən. ²⁸ Sin cui bi xtolə' Jeso'osən' gotə', gosə'əñabene' Pilatən' gone' mendad so'ote'ene'. ²⁹ Beyož gwso'one' complir yoguə'əlołte segon can' nyoj Xtižə'Diozən' gaquə ćhe', besə'əžin benə' bosyo'olejtje'ene' le'e yag corozən' na' bosə'əcuaše'ene'. ³⁰ Pero na' Diozən' bolis bosbane'ene' ladjo benə' guat ca'. ³¹ Na' nitə' benə' ca' əja'aclen Jeso'osən' Galilean' par Jerosalennə' na' beyož bebane' ladjo benə' guat ca' gwdalene' lega'aque' zan ža. Na' lega'aque'enə' chso'elene' benə' dižə' de que de'e li mbancze'enə'.

³² De'e na'anə' leczə neto' chyixjue'ito' le'e dižə' güen dižə' cobə ćhe Jeso'osən' par nich ənezele de quebach goc complir lyebe de'en ben Diozən' len de'e xaxta'occo ca'. ³³ Na' chio'o naccho xi'in dia chega'aque'ena' nezecho baben Diozən' complir lyebe de'en bene' len lega'aque' ca de'en bolis bosbane' Jeso'osən'. Goc can' nyojən' le'e Salmo əgwchopen' nan: "Le' naco' xi'inə'. Neža babena' par nich solao ənabi'o len nada'." ³⁴ Na' nyojəchczə Xtižə'Diozən' ga yoblə nan: "Gona' güen len le'e can' bena' lyebe len de'e Rei Dabin'." Na' de'en nan ca' zejen de que Diozən' gwne' yolis yosbane' Jeso'osən' ladjo benə' guat ca' na' bitoch güe'e latjə gat Jeso'osən' de'e yoblə. ³⁵ Le'egatezə ca' yeto part yoblə ćhe Salmosən' nan: "Nezda'bito go'o latjə gožə' cuerp ćhia'anə', nada' naca' xi'inə' na' naquə la'aždaogua'anə' xi'ilazə' juisy." ³⁶ Žlac bguan de'e Rei Dabin' ža, goclene' de'e xaxta'occo ca' con can' gone'e Diozən', na' cata' gote' boso'ocuaše'ene' ga bazjəngašə' de'e xaxta'occo ca' bagwsa'at, na' gožə' cuerp ćhe'enə'. De'e na'anə' nezecho de que caguə nyoj Salmosən' ćhe cuine'en. ³⁷ Jeso'osən' ben' bolis bosban Diozən', le'enə' cui gožə' cuerp ćhe'enə'. ³⁸ Na' cheyalə' ənezele benə' bišə', Jeso'osən' ben' cho'a dižə' ćhei chezi'ixene' xtolə' benə' ca' chso'onlilažə' le'. ³⁹ Bito chac ənlao xtolə' chio'o benach por ni ćhe choncho bi de'en na lei de'en bzoj de'e Moisezən', pero notə'ətezcho šə chonlilažə'echo Jesocristən', Diozən' chnitlaogüe' xtolə'echo ca'. ⁴⁰ Le'e gapə cuidad par cui gac chele can' boso'ozoj de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə'Diozən' cana' gan' nan:

⁴¹ Le'e gon xbab, le'e chonle borl,
gwžin ža cuiayi'ile por ni ćhe de'e cui chejle'ele.
Le'e yebane, ćhedə' nada' Dioz ze'e gona' de'e zaquə' yebanele tyemp nga zole ən'a,
na' bito šejle'ele la'anə'əczə šə no ənə le'e can' gaquən'.
Can' gwna Pabən' bzejni'ine' benə' ca' ža' lo'o yo'oda'onə'.

⁴² Beyož bzejni'i Pabən' benə' Izrael ca' nach besya'əchoje' lo'o yo'oda'onə'. Benə' ca' cui gwsa'alje'benə' Izrael sino gwsa'on cuinga'aque'benə' Izrael gwsa'ata'əyoine'Pabən' len Bernaben' par əžja'aque' de'e yoblə yežag xman ža dezczanən' žjəsə'əzejni'ine' lega'aque' de'e yoblə. ⁴³ Benə' zan benə' Izrael ca' na' benə' zan benə' bagwso'on cuinga'aque'benə' Izrael gwse'ejle'e de'en choso'osed choso'olo'i Pabən' len Bernaben' catə'ən besya'əžaše'. Na' Pabən' len Bernaben' gosə'əñeyo'ine' lega'aque' par nich nitə'ətezə ənlao so'nlilažə'echo Jesocristən' ben' bsələ' Diozən' par chaclene' chio'o.

⁴⁴ Na' cata' bežag xman ža dezczanən', casi yoguə'əloł benə' lao' syodan' besə'əžag par boso'ozenague' xtižə'Diozən'. ⁴⁵ Pero benə' Izrael ca' cui chso'onlilažə' Jesocristən' besə'əle'ine' catec benə' zannə' nžag na' gwsa'acxi'ine', nach gosə'əñelaogüe' contr Pabən' na' gwsa'onle'ega'aque' ćhe dižə'ən chzejni'i Pabən'. ⁴⁶ Nach Pabən' len Bernaben' sin cui chəsə'əžebe' gwse'e benə' ca': —Babento' complir can' gone'e Diozən' babzejni'ito' zgua'atec le'e nacle benə' Izrael xtižə'ena'. Pero na' de'en cui chene'ele əgwzenagle ža, zeje dižə' de que bito chene'ele gata' yelə' mban zejliscane ćhelen' na' de'e na'anə' əgwzejni'ito' on benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael. ⁴⁷ Xanto' Diozən'bach bene' mendad gonto' can' nyojən nan:

Bach nzoa' le'e par co'ole be'eni' ćhia'anə' lo'o yichjla'aždao' benə' ca' cui zjənaquə benə'
Izrael
par nich benə' ca' ža' doxenlə yežlyon' əsa'acbe'ine' naclən so'one'
nich yesyə'əchoje' xni'a de'e malən'.

⁴⁸ Na' benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael beyož gwse'ene'ene' gwne' ca' besya'əbeine' nach gosə'əne' güenchguaczən' naquə xtižə'Diozən'. Nach yoguə' benə' ca' bagwlej

Diozən' par gata' yelə' mban zejlicane chega'aque'enə' gwso'onlilaže'e Jesocristən'. ⁴⁹ Ca' goquə gosə' gwälajə xtižə' Xancho Jesocristən' doxen distritən'. ⁵⁰ Pero na' benə' Izrael ca' cui gwso'onlilaže' Jesocristən' boso'ota boso'one' benə' blao che syodan' na' no'olə əblao ca' zjənaochgua costombr che benə' Izrael ca' par nich bosyo'olague' Pabən' len Bernaben' na' besyə'abeje' lega'aque' fuer syodan' na' distritən'. ⁵¹ Nach Pabən' len Bernaben' boso'osi'ins ni'aga'aquen' par bežib bište yon' de'en žiannə'. Gwso'one' ca' par boso'olo'e de que bito zjənape' dolə' de'en cui chse'ene benə' ca' yoso'ozenague' che Diozən', nach besa'aque' jəya'aque' gan' ne' Iconion. ⁵² Pero benə' ca' chso'onlilaže' Jesocristən' gwnitə'əchguacze' mbalaz, na' Spirit che Diozən' gwnabia'an yichjla'ažda'oga'aque'enə'.

14

Pabən' na' Bernaben' besə'əžine' Iconion'

¹ Na' goquən' besə'əžin Pabən' len Bernaben' Iconion' na' ja'aque' yo'odao' che benə' Izrael ca' par gwso'e xtižə' Jesocristən' len benə' ca'. Na' Spirit che Diozən' goclenən lega'aque' par gwso'e dižə'ən, na' benə' zan benə' Izrael ca' gwso'onlilaže'e Jesocristən' na' leczə zan benə' cui zjənaqua benə' Izrael gwso'onlilaže'ene'. ² Pero benə' Izrael ca' cui gwso'onlilaže' gosə'əgo'oyele'e benə' ca' cui zjənaqua benə' Izrael par nich gwso'one' xbab mal contr Pabən' len Bernaben'. ³ Na' ca naquə benə' zan bagwso'onlilaže' Jesocristən' Iconion', Pabən' len Bernaben' besyə'əga'aŋe' ssa syoda Iconion' par gwso'ecze' xtižə' Xancho Jesocristən' sin cui besə'əžebə'. Na' Xancho Jesocristən' goclene lega'aque' len yelə' guac che'enə' par nich gwso'one' milagru na' bichlə de'e besyə'əbane benə' nich ca' gwsa'acbeine' de que dižə' lin' chsoe' Pabən' len Bernaben' na' de que lechgualə nzi'ililaže' Xancho Jesocristən' benəchən'. ⁴ Na' benə' ca' ža' lao' syodan' gwsa'aque' choplə. Bale' gosə'əde'e benə' Izrael ca' na' bale' gosə'əde'e apostol Pabən' len Bernaben'. ⁵ Nach yoguə' benə' ca' cui gwsa'azlaže' can' choso'osed choso'olo'i apostol ca', benə' Izrael ca' na' benə' ca' cui zjənaqua benə' Izrael, gosə'ənite'e yelə' goxia' len jostis ca' par so'one' contr Pabən' len Bernaben' na' yoso'ošiže'e lega'aque' yej. ⁶ Pero ca naquə Pabən' len Bernaben' gwsa'acbeine' can' bazjəngüia benə' ca' so'one' len lega'aque', nach besyə'əsa'aque' jəya'aque' gan' ne' Listra na' Derbe, na' yeziqə'əchlə yež ca' gan' mbane Licaonia. ⁷ Na' boso'ozentezene' dižə' cobə che Jesocristən' gata'ətezə ja'aque'.

Boso'ošiže'e Pabən' yej lao zoe' Listran'

⁸ Na' Listra na' jəsyə'ədie' to benə' nxinje' dezg goljte', con cui bi bi fuers balor əgwsa'ate'e ni'e ca' par se'e. ⁹ Na' chi'iteze' chzenague' choe' Pabən' dižə'ənə'. Nach Pabən' bgüie'ene' na' gocbe'ine' chejle' be'enə' de que Diozən' nape' yelə' guac par gone' ca gaqua se'e. ¹⁰ Nach Pabən' bolgüiže'ene' clar gože'ene': —Gwzoža'!

Nach le'e gwzoža'ate be'enə' na' gwzolao chde'. ¹¹ Benə' zan ca' ža'anə' choso'ogüie' can' ben Pabən' na' gosə'əne' dižə' Licaonia: —Bach gwse'etj Xancho ca' chejni'alaže'əcho gan' zocho nga na' lega'aque'en zjənaque' ca benəch.

¹² Na' gosə'əne' de que Bernaben' naque' xanga'aque' Jopiter ben' chse'ejni'alaže'e, na' de que Pabən' naque' xanga'aque' ben' nzi' Mercurio chedə' len' choe' dižə'. ¹³ Na' yo'odao' gan' zo xanga'aque' Jopiter ben' chse'ejni'alaže'e zon catezə chso'e lao' syodan'. Nach bxoz che Jopiterən' gwze'e nche'e go'on ca' na' bazjənone'eb xoche len yej. Nach bxozən' len benə' ca' ža'anə' besə'əžine' gan' nitə' apostol ca' gwse'enene' so'ote' go'on ca' par se'ejni'alaže'e lega'aque'.

¹⁴⁻¹⁵ Pero apostol Bernaben' len Pabən' cata' gwsa'acbe'ine' can' so'on benə' ca', gosə'əčheze' xaga'aque'enə' chedə' bito gwse'enene' so'on benə' lao' syodan' ca'. Gwse'ebe' ladjo benə' ca' gwse'e lega'aque' zižjo: —Benə' bito gonle ca'. Leczə benəch neto'. Za'ato' par chyixjue'ito' le'e de que cheyalə' gwša' yichjla'ažda'olen' na' cuejy-ichjle costombr quinga de'en naole la' lega'aquən bito bi zjəzaqua'ən. Cuejyichjiga'aclen

nich güe'ela'ole Diozən' ben' zo zejlicane, ben' ben yoban', yežlyon', nisda'onə', beñach, bia ca' chsa'aš, na' bitə'atezə de'en chle'icho le'e yoban', lao yežlyon' na' lo'o nis. ¹⁶ Ca naquə tyemp ca' de'en bagosə'ede, Diozən' gwadape' yel' chxenlažə' ca de'en gosə'eda beñə' gwža' to to nasyon gwso'one' con can' gwse'enene'. ¹⁷ Pero Diozən' syempr zocze' chone' güen len yogua'elol beñachən' par nich yesə'anezene' de que zocze' naque' Dioz. Le'enə' chone' par nich chac yejon' nich ca' chac de'en chazcho, na' chatə' de'en che'ej chaocho par nich socho mbalaz.

¹⁸ Na' la'anə'əczə gwse' Pabən' len Bernaben' beñə' Listra ca' de'enə', cañe gosə'əzoine' par nich cui gwso'ot beñə' ca' go'on ca' par se'ejni'alaže'e lega'aque'.

¹⁹ Ca' chac xonj beñə' Izrael beñə' nitə' Iconio na' Antioquian' gan' mbane Pisidia, besə'əzine' Listran', nach gosə'ego'oyele'e beñə' Listra ca' par gwsa'aque' txen boso'ošiže'e Pabən' yej. Na' gwsa'aquene' ša bach gwso'ote'ene' nach gosə'əxobe'ene' fuerlə syodan'. ²⁰ Pero beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' jəsə'ədobe' gan' de'enə' nach beyase' na' beyeje' lao syodan' de'e yoblə. Nach beteyo beza' Pabən' len Bernaben' par jəya'aque' Derben'.

²¹ Na' leczə gosə'əyixjui'e dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' lao' syoda Derben' na' beñə' zan gwso'onlilaže'e Jesocristən'. Gwde na' besyə'əsa'aque' jəsya'aque' Listran', Iconion' na' Antioquian' de'e yoblə. ²² Na' to to syoda ca' gan' jəya'aque'enə' boso'otipe' lažə' beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' na' gosə'ənəyeoine' lega'aque' par nich nitə'atezə nite'e so'onlilaže'e Jesocristən'. Na' leczə bzejni'ine' lega'aque' de que nota'atezcho ša chene'echo nəbia' Diozən' chio'o, de'e zan de'e gaqua' de'e chi' saqua'echo. ²³ Na' to to yež can' besyə'ədie'ena' gosə'əbeje' beñə' gola beñə' blao par boso'ogüia boso'oye' beñə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən'. Na' Pabən' len Bernaben' ze'e yesa'aque' to to yež gwso'one' orasyonnə' txen len beñə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžaguən' sin cui gwsa'ogüe', gosə'ənabe' lao Xancho Jesocristən' gaquəlene' yogua' beñə' ca' bach chso'onlilaže'ene'.

Pabən' na' Bernaben' jəya'aque' Antioquian' gan' mbane Siria

²⁴ Gwde na' besa'ac Pabən' len Bernaben' na' besyə'ədie' distrit che Pisidia par besə'əzine' distrit che Panfilia. ²⁵ Na' gosə'əyixjui'e dižə' che Jesocristən' yež de'en nzi' Perge gan' mbane Panfilian'. Beyož na' gwsa'aque' ja'aque' gan' ne' Atalia. ²⁶ Na' Atalian' besa'aque' besyə'əyo'e lo'o barcw par besyə'əzine' Antioquian' gan' mbane Sirian' gan' gwsa'aque'. Na' ca naquə beñə' Antioquia ca' lega'aque' gosə'ənəbene' Diozən' gaquəlene' Pabən' len Bernaben' par žjse'ene' xšin Diozən' cata' cuinə' əsa'aque' žja'aque' yež ca' par žjse'ene' xšin Diozən' de'en babeyož gwso'one' nə'a. ²⁷ Na' cata' besyə'əzin Pabən' len Bernaben' Antioquian', bosyo'otobe' beñə' ca' chso'elao' Jesocristən' nach gwso'e dižə' yogua'elol can' goquəlen Diozən' lega'aque' žlac jəsə'ədise' dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' na' can'ben Diozən' par nich beñə' ca' cui žjənaquə beñə' Izrael gwso'onlilaže'e Jesocristən'. ²⁸ Sša besyə'əga'anə' gosə'ənite'e len beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Antioquian'.

15

Apostol ca' boso'oxi'e len beñə' Jerosalen ca' naclə cheyalə' so'on beñə' cata' so'onlilaže'e Jesocristən'

¹ Ca tyempən' to chopə beñə' gwsa'ac Jodean' besə'əzine' Antioquian' na' gosə'əzolaogüe' boso'osed boso'olo'ine' beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' de que cheyalə' yesə'əzoe' seňy de'en ne' sirconsisionnə' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən' par nich cui žjəya'aque' lao yi' gabilən'. ² Pero Pabən' len Bernaben' gwsa'acyože' beñə' Jodea ca' de'en choso'osed choso'olo'ine' ca'. Nach beñə' Antioquia ca' beñə' ca' bachso'onlilažə' Jesocristən' gosə'əchoglaogüe'en de que Pabən' len Bernaben' na' len yeto chopə beñə' ljuežjga'aque' ca' əžja'aque' Jerosalennə' par žjəsyə'ənite'e yelə' goxi'a

len apostol ca' na' benə' golə blao ȝhe benə' chso'onlilažə' Jesocristən' Jerosalennə' naclə cheyalə' so'one' ȝhe de'en choso'osed choso'olo'i benə' ca'.

³ Nach benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən' boso'osele'e lega'aque' əžja'aque' Jerosalennə'. Na' gosə'ədie' Fenisia na' Samaria na' gwso'elene' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' dižə' de que ca naquə benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael baboso'oša' yichjla'ažda'oga'aque'ene' par choso'ozenague' ȝhe Diozən'. Nach benə' Fenisia ca' na' benə' Samaria ca' besyə'əbeichgüeine'.

⁴ Na' cata' besə'əžin Pabən' len Bernaben' Jerosalennə' benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elao' Jesocristən' nach benə' golə benə' blao chega'aque' ca' na' apostol ca' besə'əšaglaoga'aque'ene' choso'oguape' lega'aque' diox. Nach Pabən' len Bernaben' gwse'e lega'aque' yoguə'əłol can' bagoclen Diozən' lega'aque'. ⁵ Na' balə benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' zjənaque' benə' fariseo nach gosə'əzože'e gosə'əne': —Ca naquə benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən', cheyalə' n̄ita'əga'aque' señy de'en ne' sirconsisionnə' na' cheyalə' so'one' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən' la'anə'əczə cui zjənaque' benə' Izrael.

⁶ Nach besə'ədobə apostol ca' na' benə' golə blao ca' par boso'oxi'e naclə gaquəczən'. ⁷ Ssha bagoc chso'e dižə' cata'əczla gwzoža' Bedən' gože' lega'aque': —Benə' bišə', le'e ȝezczele de que cana'ate gwlej Diozən' nada' par jətixjui'a dižə' güen dižə' cobə ȝhe Jesocristən' len benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael nich gwso'onlilažə'ene'. ⁸ Na' ca naquə Diozən' ža, nombi'e yichjla'ažda' yoguə'əłolte benə'. Na' de'en bsele'e Spirit ȝhe'ena' zon lo'o yichjla'ažda' balə benə' cui zjənaquə benə' Izrael can' zon lo'o yichjla'ažda' chio'o, blo'ine' chio'o de que chazlaže'e can' chso'onlilažə'e Jesocristən'. ⁹ Na' bito ȝachō de que nža' bene' len chio'o na' nža' chone' len lega'aque', sino beya'a beyibcze' la'aždaoga'aque'ena' cata'ən gosə'əzolaogüe' chso'onlilažə'e Jesocristən'. ¹⁰ Na' ža, ȝbixchen' cui chejle'ele ȝhe de'en bagož Diozən' nada'? ȝBixchen' chonlene' prueb šə ȝeine' can' ne'enə'? Chene'ele gonle byen yesə'ənao benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael costombr checho ca'. Tant zdebə zjənaquən xte ni chio'o na' ni xaxta'occo ca' cui goquə so'one' yoguə'əłol can' nannə'. ¹¹ De'e na'anə' bito naquən güen ye'ega'acchone' yesə'ənaogüe' costombr ca', chedə' cuin Xancho Jeso'osən' babene' par nich cui žjəya'aque' lao yi' gabilən' laogüe de'en nži'ilalažə'e lega'aque' ca'aczən' babene' len chio'o, na' bito ȝachō de que zaquə'echo par bene' ca' len yoguə'əłolcho.

¹² Nach yoguə' benə' ca' ndopə nžaguən' gwnite'e žizə par boso'ozenague' gwsoe' Bernaben' len Pabən' dižə' ca naquə ben Diozən' par nich gwso'one' milagr na' yeziqua'əchlə de'e zaquə' yebanecho entr benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael. ¹³ Na' cata' beyož gwsoe' Bernaben' len Pabən' dižə'əna', lao ne'e nita' benə' ca' žizə gwzoža' Jacobən' gože' lega'aque': —Benə' bišə' le'e gwzenag dižə' nga gua'a. ¹⁴ Simon Bedən' bəch be'e dižə' can' babloe' Diozən' yelə' guac ȝhe'ena' len benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael na' can' bagwlej'e' bale' par chso'elaogüe'ene'. ¹⁵ Na' de'en chon Diozən' ca' chotilən de'e ca' boso'ozoj profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana' can' na de'e nga:

¹⁶ Te na' yida' de'e yoblə na' gona' par nich ȝabia' xi'in dia ȝhe de'e Rei Dabin', la'anə'əczə ȝa'a cui no xi'in dia ȝhe'ena' chesə'ənabia' na' gona' par nich socze' ȝabi'e.

¹⁷ Na' zan benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael so'onlilažə'e nada' Xanga'aque'. Benə' ca' ža' yoguə' ȝasyonnə' so'ombi'e nada', con noga'aque'ena' gwleja' par so'ombi'e nada'.

¹⁸ Can' gwna Xancho Diozən', ben' chzejni'i chio'o can' gaquə dezد ža gwlasda'ote.

¹⁹ Na' laogüe de'en nyoj Xtižə'ena' nan ca', nada' əchnia' le'e de que cabi cheyalə' gonecho benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael bichlə zed, benə' ca' bagosa'əbejyichj costombr ȝhega'aque'ena' de'en gosə'ənaogüe' par chso'onlilažə'e Diozən'. ²⁰ Con gwzoža'acchone' ye'ega'acchone' de que bito sa'ogüe' no yelə' guao de'en chəsə'əne' naquən ȝhe lguə'a lsaquə'ən chse'ejni'alažə' benə', na' bito sa'ogüe' bia ca' chso'ote' choso'ošoque' do lba'abən', na' bito sa'ogüe' chen ȝhega'acobən'. Na' bito yesə'əzolene'

no'olə cui naquə no'ol Ɂhega'aque' na' nic no'ol ca' yesə'əzolene' benə' cui naquə be'en Ɂhega'aque'. ²¹ Dezd gwlatte nitə' benə' to to syodan' choso'ozejni'ine' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən', na' choso'olabe'en lo'o yo'odao' Ɂblao Ɂhechon' yoguə' ū dezcanz. De'e na'anə' cheyalə' goncho mendad so'on benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael ca cui əsa'aque benə' ca' chəsə'ənao de'en na lein' de que malən' chso'on benə' ca'.

²² Na' apostol ca' len benə' golə blao ca' na' yeziqua'əchlə benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən' gwsa'azlaž'e can' gwna Jacobən', na' boso'oxi'e əchoj Ɂhopə benə' entr Ɂlega'aque' par əžja'aclene' Pabən' len Bernaben' Antioquian'. Nach gosa'əbeje' Jodas Barsabasən' na' Silasən' benə' zjənaquə benə' blao entr benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Jerosalennə'. ²³ Na' boso'ozoje' to cart de'e gwso'oxə' benə' ca' na' le'e cartən' gwse'e Ɂlega'aque':

"Neto' apostol, na' benə' golə blao, na' nochlə neto' chonlilažə'əto' Jesocristən' chguapto' le'e diox, le'e nacle benə' ljuežito' chonlilažə'echone', le'e nitə'əle Antioquian' na' do gan' mbane Siria na' Silisia. ²⁴ Bagwñezeto' de que to Ɂhopə benə' besə'əchoj entr neto' babla'aque' gan' nitə'əlen' chso'one' šejava'əle len dižə'ən baboso'ochixə boso'onize' yichjila'azda'olen' chəsə'əne' de que cheyalə' sole seňy de'en ne' sirconsi-sionnə' na' gonle yoguə'əloł can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Bito ənezeto'ona' gwsa'aque' na' caguə mendad Ɂheto'ona' bedəsə'əyeže' le'e ca'. ²⁵ Topə txen naquəto' gwyazlažə'əto' gwlejto' Ɂhopə benə' quinga chselə'əga'acto'one' gan' nitə'əlen' len apostol ca' chacchgüeito' chei Bernaben' na' Pabən'. ²⁶ La' Ɂlega'aque' baboso'osanlažə' yelə' mban Ɂhega'aque'ena' par chso'one' xšin Xancho Jesocristən'. ²⁷ Chselə'əto' Jodasən' na' Silasən' na' Ɂlega'aque' yoso'ozejni'ine' le'e dižə' cho'a che yoguə' de'en nato' le'e cart nga. ²⁸ Chazlažə'əto' de'en babzejni'i Spirit che Diozən' neto' de'en əŋato' cui gonle, na' de'e ca' chonən byen cui gonle zjənaquə tapzən. ²⁹ Bito cheyalə' gaole yelə' guao de'en chəsə'əne' che lgua'a lsaquə'ən chse'ejni'alažə' benə'. Na' bito gaole bia ca' chso'ote' choso'osoque' do lba'abən'. Na' bito gaole chen Ɂhega'acobən'. Na' bito solenle no'olə cui naquə no'ol Ɂhele na' nic no'olən' solene' benə' cui naquə be'en Ɂhe'. Šə bito chonle de'e quinga chonto' mendad cui gonle, güennə' gonle Šə ca'. De'e na'azən' chzojto' le'e cart nga."

³⁰ Nach boso'ozei benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' apostol ca' na' benə' ca' yečhopə dižə' nach gwsa'aque' əžja'aque' Antioquian'. Na' catə' besə'əžine' Antioquian' boso'yotobe' yoguə' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' na' boso'onežjue' Ɂlega'aque' cartən' zjənoxe'ena' par boso'olabe'en. ³¹ Na' beyož boso'olabe' cartən' besyə'əbeine' ca naquə consejw de'en nyoj le'inə'. ³² Na' ca naquə Jodasən' na' Silasən' Ɂeczə choso'ozene' benə' bi de'en bagož Diozən' Ɂlega'aque'. Nach gwso'elene' benə' Antioquia ca' dižə' na' boso'otipe' lažə'əga'aque' par nich ənitə'ətezə ənite'e so'onlilažə'e Jesocristən'. ³³ Zan ža gwnite'e Antioquian' na'catə' bžin ža par yesa'aque' žjəya'aque' gan' nitə' benə' ca' boso'oselə' Ɂlega'aque', benə' Antioquia ca' boso'ozeine' Ɂlega'aque' dižə' gwse'e de que to Šao' to güen yesyə'əžine'. ³⁴ Pero na' ca naquə Silasən' gwchoglažə'e yega'anə' na'azə. ³⁵ Nach Ɂeczə Pabən' len Bernaben' gwnitə'əcze' Antioquia na'azə, na' txen len zan benə' Antioquia ca' boso'osed boso'olo'ine' benə' xtižə' Diozən' na' boso'ozejni'ine' Ɂlega'aque' bi zejen.

Pabən' gwyeje' de'e yoblə gan' bajətixjui' e xtižə' Diozən'

³⁶ Na' catə' bagwde to tyemp Pabən' gože' Bernaben': —Šejcho yoguə'əloł syoda ca' gan'bach jtixjue'echo xtižə' Xancho Jesocristən' par zjəyecho nac chsa'ac benə' ca' chso'onlilažə'əna'.

³⁷ Nach Bernaben' goclažə'e yesə'əche'e Juan ben' Ɂeczə le' Marcos. ³⁸ Pero Pabən' bene' xbab bito naquən güen yesə'əche'ene', Ɂchedə' Juan Marcosən' gwlejyichjə' Ɂlega'aque' Panfilian', bito bega'anlene' Ɂlega'aque' par so'one' xšin Diozən'. ³⁹ Na' gotə' to bžaš gual entr Pabən' na' Bernaben' xte gosə'əbejyichjə' ljuežja'aque'. Bernaben' gwze'e gwche'e Marcosən' gwso'e to lo'o barcw par ja'aque' Chipren'. ⁴⁰ Nach Pabən'

gwze'e gwche'e Silasən', na' beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Antioquian' gosə'əñabe' lao Xancho Diozən' gaquəlene' Pabən' na' Silasən' gatə'ətezə žja'aque'. ⁴¹ Nach Pabən' len Silasən' gosə'ədie' Sirian' na' Silisian' par boso'otipe' lažə' beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' to to yež.

16

Temtion' gwzolaogüe' chonlene' Pabən' len Silasən' xšin Diozən'

¹ Na' catə' Pabən' na' Silasən' besə'əžine' Derben' na' gosə'ədie' par besə'əžine' Listran'. Na' Listra na' zo to beñə' chonlilažə' Jesocristən' na' le' Temtio. Xna' Temtion' naque' beñə' Izrael na' chonlilaže'e Jesocristən', na' xe'enə' naque' beñə' griego. ² Na' beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Listran' na' Iconion' gwso'e xtižə' Temtion' de que zocze' chone' güen. ³ Nach Pabən' gwñabe' šejlen Temtion' lega'aque', nach gwchi'ene' gan' boso'oz'o'ene' señy de'en ne' sirconsision par niçh gwsa'azlažə' beñə' Izrael ca' ža'anə' əche'ene' gone' xšin Diozən'. Bzo'ene' señyən' chedə' la' yogue'e zjønezenə' de que xe'enə' bito naque' beñə' Izrael. ⁴ Nach gwsa'aque' zja'aque' to to syoda na' chəsə'ayixjue'ine' beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' noqua'ənnə' cui cheyalə' so'one' can' gosə'əchoglao apostol ca' na' beñə' golə blao che beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Jerosalenŋə'. ⁵ Nach beñə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən' gwnitə'ətezə gwnite'e gwso'onlilažə'ache' Jesocristən' na' gwyanche' tža tža.

Pabən' ble'idaogüe'ene' to beñə' Masedonia chatə'əyoine' le' ſeje' lažə'ena'

⁶ Ca naquə Spirit che Diozən' bito be'en latjə ſej Pabən' na' Silasən' na' Temtion' Asian' žjəsə'ədixjui'e xtižə' Diozən', de'e na'anə' ja'aque' Frigia na' Galasia. ⁷ Na' besə'əžine' galə'əzə gan' mbane Misia. Na' gwsa'aclažə'e əžja'aque' gan' nzi' Bitinia, pero լeczə bito be'e Spiritən' latjə əžja'aque' enə'. ⁸ Nach gosə'ədie' Misian' xte besə'əžinte' gan' nzi' Troas. ⁹ Na' že' na' Pabən' ble'idaogüe'ene' zechə to beñə' byo beñə' Masedonia laogüe'ena' na' be'enə' gotə'əyoine' le' gože'ene': "Yo'o Masedonian' par gaquəleno' neto'." ¹⁰ Nach bsi'ini'a cheto' par gwza'ato' gwyejto' Masedonian' la' gwyejni'ito' de que Diozən' chene'ene' žjezeneto' beñə' ca' dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən', na' nada' Locas gwya'alena' Pabən' len Silasən' na' Temtion'.

Pabən' na' Silasən' ja'aque' Filiposən'

¹¹ Troas na' gwza'ato' gwyo'oto' lo'o barcon' zdato' licha par galən' ne' Samotrasia, nach beteyo bžinto' gan' nzi' Neapolis. ¹² Nach Neapolis na' gwza'ato' par bžinto' gan' ne' Filipos gan' mbane Masedonian'. Filiposən' naquən to syoda blao gan' ža' beñə' Roma. Na' gwzoto' na' to chropə ža. ¹³ Na' cata' bžin ža dezcanzən' bchojto' fuerlə syodan' par gwyejto' cho'a yaon' gan' chja'aque' chjse'ene' orasyonŋə', nach gwche'eto' par be'elento' no'ol ca' bazjənžaguən' dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən'. ¹⁴ Na' entr no'ol ca' choso'ozengaguən' len to beñə' le Lidia. Naque' beñə' syoda Tiatira na' chote'e lachə' fin de color morad. Lidian' cho'elaogüe'e Diozən' na' Xancho Diozən' bene' par niçh gone'ene' bzenague' tcho'a tšao' ca naquə dižə' de'en be' Pabən'. ¹⁵ Na' le'e gwchoate' nis len family che' ca'. Nach gwdenə' gotə'əyoine' neto' gwne': —Šə de'e liczə chejle'ele de que chonlilažə'a Xancho Jesocristən', le'e šo'o yega'anle liža'anə'.

Nach gwyejto' jəyega'antə' liž'e'ena' chedə' bencze' byen.

¹⁶ Na' goquən to žlas lao zdato' gan' chac orasyonŋə' bežagto' to no'ol güego' no'olə yo'o yaz de'e xio' lo'o yichjla'ažda'obo'onə' na' chonən par niçh chac chnejya'abo', na' gan xen chombo' par xambo' ca' de'en chnejya'abo'. ¹⁷ Nach bedənaobo' neto' nžagto' Pabən' chosya'abo' nabo': —Beñə' quinga zjønaque' beñə' güen xšin Diozən' ben' chnabia' doxenlə. Na' lega'aque' choso'olo'ine' naquən' cheyalə' goncho par niçh cui yeyejcho lao yi' gabilən'.

¹⁸ Zan ža gwnaobo' neto' nabo' ca' xte bžin ža goque Pabən' zed nach gwyechje' gože' de'e xio'onə': —Por yelə' guac che Jesocristən' chona' mendad yechojo' lo'o yichjla'aždao' bi'i nga.

Nach le'e bechojten.

¹⁹ Cata' gwsa'acbe'i xambo'onə' cuich bi gan so'one' len lebo' nach gosə'əzene' Pabən' len Silasən' na' jsō'e lega'aque' gan' ū'a' benə' gwnabia' ca' galə'əzə gan' chac ya'a. ²⁰ Nach cata' besə'əžinlēne' lega'aque' lao benə' gwnabia' ca' nach gwse'e: —Benə' Izrael quinga chsa'aše' chəsə'əbeque' de'e zed lao' syoda nga. ²¹ Na' choso'olo'ine' costombr de'e cabi cheyalə' nəao neto' naquəto' benə' Roma.

²² Na' benə' ca' ū'a' lao ya'anə' leczə gwsa'ase' contr Pabən' len Silasən', nach benə' gwnabia' ca' gwso'one' mendad gosə'əlechjē' xaga'aque'enə' par gosə'əyine' lega'aque' xis. ²³ Beyož gosə'əyinchgüe' lega'aque', nach boso'ože'ene' ližyan' nach gwse'e ben' chapə ližyan' de que gapəchgüe' cuidad len lega'aque'. ²⁴ Cata' gwse'e ben' chapə ližyan' ca' nach be'enə' bže'e lega'aque' lo'o cuart ližyan' de'en zo le'ezelaogüe' gan' naquə bižə'əte na' bchide'e ni'aga'aque'enə' len yag sep.

²⁵ Na' do chelyanə' Pabən' len Silasən' nite'e chso'one' orasyon na' chso'ole' no imno chso'elaogüe'e Diozən' na' pres ca' yeziqə'əchlə choso'ozenague'. ²⁶ Na' to de repentzə gwxo'ochgua, na' bse'esə'əchguan lan yo'o ližyan' xte bsaljon yoguə' puert ca'. Nach yoguə' pres ca' ū'a'anə' benə' ca' zjənchej gdennə' besyə'əyež gdennə' na'aga'aque'enə' nach yag sepən' bosanən ni'aga'aque'enə'. ²⁷ Nach ben' chapə ližyan' bebanene' na' ble'ine' zjənyaljo puert ca' nach le'e goljte' spad əhe'ena' goclaže'e yeyot cuine', goquene'bach besyə'əxonj pres ca'anə'. ²⁸ Nach bisya'a Pabən' gože'ene': —Bito bi gone cuino'. Nga zoczə yoguə'əto'.

²⁹ Nach ben' chapə ližyan' gwnabe' to yi' nach gwyo'odoe' zjəgüie' gan' de Pabən' len Silasən' na' do chalə' chxize' bzo xiben' laoga'aque'enə'. ³⁰ Na' le'e bebejte' lega'aque' ližyan' nach gože' lega'aque': —Bi cheyalə' gona' par nich cui yeya'a lao yi' gabilən'?

³¹ Nach gwse'ene': —Benlilažə' Xanto' Jeso'osən' le' na' family əchio' na' gone' ca cui yeyejle lao yi' gabilən'.

³² Nach le'e gwzolaote Pabən' len Silasən' gwso'elene' be'enə' na' family əhe' ca' xtižə' Xanchon'. ³³ Nach lao or na'atezə be'enə' gwdibe' lao güe' əhe Pabən' na' əhe Silasən'. Nach bosə'əčho'e be'enə' nis len family əhe' ca'. ³⁴ Nach gwče'e Pabən' len Silasən' liž'ənenə' par bye'ej bguaogüe' lega'aque'. Na' do family be'enə' besyə'əbeichgüeine' de'en bachso'onlilažə' Jesocristən'.

³⁵ Cata' gwyē'eni'inə' benə' gwnabia' ca' boso'osele'e polsia par jse'eže' ben' chapə ližyan' de que yosane' benə' ca' zjəya'aque'. ³⁶ Nach gož be'enə' chapə ližyan' Pabən': —Ca naquə benə' gwnabia' ca' bach boso'osele'e rson yosana' le'e. Na' baguaquə zjəya'acle to šao' to güen.

³⁷ Nach Pabən' gože' polsia ca': —Bagosə'əyine' neto' lao lcue' sin cui gwso'one' yelə' jostis šə bi nonto'onə', len naquəto' benə' nəsyon Roma. ¿Ena' na'a chse'enene' yosyo'osane' neto' zjizənə'? Da'ac cuinga'aque' desye'eleje' neto'.

³⁸ Nach polsia ca' jesyə'əyeže' benə' gwnabia' ca' can' gož Pabən' lega'aque'. Na' benə' ca' besə'əžebchgüe' cata' gosə'əñezene' de que Pabən' na' Silasən' zjənaque' benə' nəsyon Roma. ³⁹ Nach ja'ac benə' gwnabia' ca' gan' zjəde Pabən' na' Silasən' jəsyə'əye'xene' lega'aque' na' besyə'əbeje' lega'aque' dižə' šao' nach gwsa'atə'əyoine' lega'aque' yesa'aque' syodan'. ⁴⁰ Cata' bechoj Pabən' len Silasən' ližyan' nach ja'aque' liž Lidian' de'e yobla par jesye'etipe' lažə' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən', nach besa'aque'.

17

Benə' mal ca' boso'ota boso'one' benə' Tesalonica ca' so'one' contr apostol ca'

¹ Cata' besyə'əsa'ac Pabən' len Silasən' besyə'ədie' gan' ne' Anfipolis na' Apolonia. Na' le'e besyə'əžinte' to syoda de'en nzi' Tesalonica ga zo to yo'odao' ga chja'ac benə' Izrael ca'. ² Na' Pabən' ca costombr əheczə' gwyēje' lo'o yo'oda'onə' na' lao šonə ža dezcanz ca' bzejni'ine' lega'aque' xtižə' Diozən'. ³ Bzejni'ine' lega'aque' de que Xtižə' Diozən' de'en boso'ozoj de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana' cho'en dižə' əhe Cristən'

nan de que yoso'očhi' yoso'osaquə' benə' le' na' so'ote'ene' na' techlə yeyas yebane' ladjo benə' guat ca'. Nach leczə gože' lega'aque': —Jeso'osən' ben' cho'a dižə' chei, le'ena' Cristən' ben' bselə' Diozən' par chaclene' chio'o.

⁴ Beyož be'e dižə'ənə' zan benə' Izrael ca' gwse'ejle'e che' na' gwsa'aque' txeñ len Pabən' na' Silasən', na' zan benə' griego benə' gwso'elao' Diozən' na' zan no'olə blao leczə gwse'ejle'e che'. ⁵ Pero na' benə' Izrael ca' cui gwse'ejle'e xtižə' Diozən' gwsa'acxi'ine' Pabən' len Silasən' nach boso'otobe' xonj benə' mal chsa'aš lao lqueyən' na' txeñ zjənaque' boso'ota boso'one' benə' ca' ža' lao' syodan'. Nach ja'acyalcze' liž ben' le Jason chəsyə'ayilje' Pabən' len Silasən' par yesə'əche'e lega'aque' na' so'one' lega'aque' lao na' benə' syodan'. ⁶ Pero cata' besə'əžine'ena' notono Pabən' len Silasən' nitə'ənə'. Nach gosə'əxobe' Jasonnə' lene' yeto ćhopə benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' jso'e lega'aque' lao benə' ca' chəsə'ənabia' syodan'. Na' cata' besə'əžine' lao benə' gwnabia' ca' gwse'e lega'aque' zizjo: —Ca naqua benə' quinga chsa'aše' chəsə'əbeque' de'e zed doxenlə na' na'a babla'aque' gan' nga zocho nga. ⁷ Na' Jason ni babgūialaogüe' lega'aque' liž'ena', na' yogue'e chso'one' contr lei che Rei Sesar de'en naocho na' chəsə'əne' de que zo yeto rei benə' le Jeso'os.

⁸ Besə'əža'achgua benə' lao' syodan' na' benə' gwnabia' ćhega'aque' ca' cata' gwse'enene' can' chəsə'əna benə' ca'. ⁹ Nach Jasonnə' len benə' ljuežje' ca' boso'ožie' mech par nich bosyo'osan benə' gwnabia' ca' lega'aque'.

Pabən' na' Silasən' ja'aque' Berean'

¹⁰ Nach benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' lgüegwzə lao že' na' bosyo'ose'e Pabən' len Silasən' par jəya'aque' gan' ne' Berea. Na' cata' besyə'əžine'ena' ja'aque' lo'o yo'odao' che benə' Izrael ca'. ¹¹ Benə' Berea ca' zjənaquəche' benə' šao' cle ca benə' Tesalonica ca' na' besyə'əbeine' boso'ozenague' xtižə' Jesocristən' de'en boso'ozejni'i Pabən' len Silasən' lega'aque', na' tža tža besyə'ayilje' gan' nyoj de'e ca' boso'ozejni'ine' par nich gosə'ənezenə' šə le can' nan. ¹² Na' zanga'aque' gwso'onlilažə' Jesocristən', na' leczə zan benə' griego ca' na' zan no'olə blao. ¹³ Nach benə' Izrael ca' ža' Tesalonican' benə' ca' cui chso'onlilažə' Jesocristən', gwse'enene' rson de que Pabən' len Silasən' banite'e Berean' choso'ozenene' xtižə' Diozən'. Nach gwsa'aque' ja'aque' Berean' par jəsə'əta jəsə'əne' benə' lao' syodan'. ¹⁴ Pero benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Berean' le'e boso'osa'ate' Pabən' gwyjeje' cho'a nisda'onə' pero na' besyə'əga'an Silasən' len Temtion'. ¹⁵ Na' benə' ca' gosə'əgo'o lao ne'e jso'e Pabən' syoda Atenas de'en chi' gan' nzi' Gresia. Na' cata' besa'aque'ena' Pabən' bene' mendad əžja'ac Silasən' len Temtion' lgüegwzə gan' zoe'ena'.

Pabən' bsesd blo'ine' benə' Atenas ca'

¹⁶ Na' lao zoe' Atenasən' chbeze' benə' ca', cuili biczən' chaque yichjla'aždaogüe'ena' chgūie' catequən' že'e ža' Igua'a lsaquən' chse'ejni'alažə' benə' Atenas ca'. ¹⁷ De'e na'anə' bzejni'ine' benə' Izrael ca' lo'o yo'odao' ćhega'aque'ena' len yeziqə'əchlə benə' ca' chso'onlilažə' Diozən'. Na' leczə yoguə' ža gwyjeje' gan' chac ya'a par je'e xtižə' Diozən' len benə' ca' ža'anə'. ¹⁸ Na' benə' ca' bazjənao de'en choso'osed choso'olo'i epicoreo ca' na' estoico ca' gosə'əzolaogüe' gwso'elene' Pabən' dižə'. Nach bale' gosə'əne': —Bi nga əna de'e gü'e dižə' nga chio'o?

Nach yebale' gosə'əne': —Zedəzenljeine' chio'o che yeto ćhopə benə' cobən' ſejni'alažə'əcho.

Gosə'əne' ca' ćhedə' Pabən' bzejni'ine' lega'aque' dižə' che Jaso'osən' na' bzejni'ine' lega'aque' can' beban Jaso'osən' ladjo benə' guat ca'. ¹⁹ Nach gosə'əche'e Pabən' to latjə gan' ne' Areopago gan' chesə'ədobe' par chso'e consejw na' cata' besa'əžine'ena' nach gwse'ene': —Chene'eto' əgwzejni'ido' neto' bi de'e cobən' chsed chlo'ido'. ²⁰ La' dižə' de'e cuicza ńe'e yeneton' cho'o, na' chene'eto' ənezelto' bi zejennə'.

²¹ Na' ca costombr che benə' Atenas ca' na' che benə' zitə' ca' ža' Atenasən' con chaše' no gü'e dižə' o gozenag dižə' šə bi de'e cobə de'e de.

²² Nach Pabən' gwzeche' gwcholga'aque'enə' gan' ne' Areopagon' na' gože' lega'aque': —Le'e benə' Atenas, chacbe'ida' de que chejni'alažə'əchguale lgua'a lsaquə' ca'. ²³ Cata' gwdia' tnezən' ble'ida' latjə gan' nitə' de'e ca' chejni'alažə'əlen'. Na' entr latjə ca' gan' nitə' de'e ca' chejni'alažə'əlen' ble'ida' to latjə gan' nyojən nan: "Par Xancho be'ena' cui no nombia". Ca naquə be'enə' chejni'alažə'ele sin cui nombi'alene' che be'ena'anə' achyixjue'ida' le'e.

²⁴ Dioz ben' ben yežlyon' na' yoguə'ate de'e de laogüen', len' chnabi'e yoban' na' yežlyon'. Bito zoe' do lo'o yo'o de'e ben benachən' par se'ejni'alaže'e le'. ²⁵ Bito de de'e ənacho gon benachən' par gaquəlene' Diozən' žalə' naaclə bi chyažjene'. Dioz na'anə' cho'e yelə' mban che yoguə'əlol benə', chgiue'e lega'aque' biš na' cho'e lega'aque' yoguə'ate de'e zjənape'.

²⁶ Na' tozə chen bene' benachən' benə' ū' doxen lao yežlyon'. Na' bsi'e xneze bat nitə' to to benə' na' gan' nite'e. ²⁷ Diozən' bnite'e yoguə' benachən' lao yežlyon' par nich ca' yesyə'ayilje' naclə so'one' par nich ca' so'ombi'ene' na' so'onlilaže'e tozə le'. De'e li Diozən' bito zoe' zitə' len to to chio'o. ²⁸ Le'enə' chone' par nich zocho na' par mbancho na' par chdacho, can' gwncaczə to benə' poeta chele ben' be' dižə' xuche gwne': "De'e li naccho dia che Diozən'." ²⁹ Na' əchnia' le'e de'en naccho xi'in dia che Diozən' bito cheyalə' gonlizcho xbab de que le' naque' ca no lgua'a lsaquə' de or, de plat o de yej, de'e ca' chsa'aljlažə' benachən' chso'one'. ³⁰ Antslə Diozən' be'e latjə gwso'on benachən' con can' gwna xbab chega'aque'enə' yelə' cui chejni'i chega'aque'. Pero na'a Diozən' chone' mendad de que yoguə'əlol benə' ū' doxenlə yežlyon' yesyə'adinjene' xtolə'əga'aque'enə'. ³¹ La' Diozən' bambeje' Jesocristən' par əchoglaogüe'en che chio'o benach ū' nocho napcho dolə'. Na' Diozən' banzie' bia' batən' choglaogüe'en che chio'o benach. Na' de'en bosban Diozən' Jesocristən' ladjo benə' guat ca' nezecho de que de'e li choglaogüe'en che chio'o benach na' zdacze' licha ca de'en gone' ca'.

³² Cata' beyož gwse'enene' gwna Pabən' de que yesyə'əban benachən' ladjo benə' guat ca' bałe' gwso'onene' borl na' yebale' gwse'ene': —Na' gwzenagyetsi'ito' can' cho'o dižə'ənə' yetolə ū'.

³³ Ca' goquə beza' Pabən' Areopagon' gan' ū' benə' ca'. ³⁴ Pero na' bałə benə' Atenas ca' gwsa'aque' Pabən' txen na' gwso'onlilaže'e Jesocristən'. Na' entr benə' ca' gwsa'ac Pabən' txen, len to benə' byo le Dionisio na' yeto no'olə le Damaris. Na' Dionision' naque' to benə' gwnabia' ca' chso'e consejon' Areopagon'.

18

Can' goquə žlac gwzo Pabən' Corinton'

¹ Gwde goc de'e ca' Pabən' beze'e Atenasən' par gwyje' gan' ne' Corinto gan' leczə mbane Gresian'. ² Cata' bžine' Corinton' bežague' to benə' Izrael le Aquila benə' yež Ponto, na' no'ol che'enə' le' Prisila. Ze'e besyə'əzingale' Corinton' zeya'aque' Italia, chedə' Rei Cladiun' ben' chnabia' Italian' bene' mendad besyə'əžaš yoguə'əlol benə' Izrael ca' ū' Roman'. ³ Nach gwyej Pabən' ližga'aque'enə' na' gwzoe' len lega'aque'. Na' txen gwso'one' yo'o de lachə' chedə' leczə chac gon Pabən' len na' lennə' naquə žin che Aquilan' na' Prisilan'. ⁴ Na' yoguə' ū' dezcanz Pabən' gwyje' yo'odao' che benə' Izrael ca' na' jəzejn'i'ne' lega'aque' che Jesocristən' par nich so'onlilaže'ene' na' lenczə benə' cui zjənaquə benə' Izrael chja'ac yo'oda'ona'.

⁵ Na' catə' gwsa'ac Silasən' len Temtion' Masedonian' par besə'əžine' gan' zo Pabən' besə'əle'ine' can' chon Pabən' cho'eczə laže'e chiyixjui'e xtižə' Jeso'osən' na' chzejni'ine' benə' Izrael ca' de que Jeso'osən' naque' Cristən' ben' chəsə'əbeze' əselə' Diozən' par gaquəlene' lega'aque'. ⁶ Pero benə' Izrael ca' besə'əže'e apostol Pabən' na' boso'ožia boso'onite'ene'. Nach Pabən' bse'esə xe'enə' par blo'e de que bito bi dolə' napa' che de'e malən' chso'one', na' gože' lega'aque': —Bito bi dolə' napa' nada' de'en cuiayi'ile zejlicane. Le'e naple dolə'ənə'. Na' dezdz na'a žjəsed žjəlo'ida'benə'ca' cui zjənaquə benə' Izrael.

⁷ Nach bechoje' lo'o yo'oda'onə' na' beze'e bežine' liž to benə' le Josto. Josto na'anə' zotezə zoe' cho'elaogüe'e Diozən' na' liže'enə' zon cuit yo'oda'onə'. ⁸ Na' zo to benə' le Crispo benə' naquə benə' gwnabia' che yo'oda'onə'. Na' Crispón' len yoguə'əlol family che'enə' gwso'onlilažə'e Xancho Jesocristən'. Le'egatezə ca' benə' zan benə' Corinto ca' boso'zenag che de'en əbsed blo'i Pabən' gwso'onlilažə'e Jesocristən' na' gosə'əchöe' nis. ⁹ Na' goquən' to že'ble'idaogüe'e Pabən' Xancho Jesocristən', na' Xanchon' gože' Pabən': —Bito žebo'. Gwzotezə gwzo be' xtiža'anə' na' bito so'žizə. ¹⁰ Nada' zocza' len le' na' bito gua'a latjə no bi gone le', chedə' benə' zan ža' lao' syoda nga benə' so'onlilažə' nada'.

¹¹ Ca' goquən' bega'an Pabən' tgüiz yo'o gašjə Corinton' par bsed blo'ine' lega'aque' xtižə' Diozən'.

¹² Na' ca tyempən' be'enə' le Galion naque' gobernədor na' chnabi'e gan' nzi' Acaya. Nach benə' Izrael ca' ža' Corinton' benə' ca' cui chso'onlilažə' gwsa'aque' tozə par gwso'one' contr Pabən'. Nach gosə'əche'ene' jso'ene' gan' chon gobernədorən' yelə' jostisən'. ¹³ Na' cata' besə'əžine'na' gwse'e gobernədorən': —Ca naquə benga ža, chde' chgo'oyele'e to to benə' par nich so'one' bi de'e cobə par se'ejñi'alažə'e Diozən' na' nža'älən' na lein' šejñi'alažə'əchone'.

¹⁴ Bach zotequən' aŋe Pabən' cata'əczla gož Galionna' benə' Izrael ca': —Ca naquə de'e nga chaole xya nga, žalə' naquən to no falt o to no de'e malchua, gona'an yelə' jostis.

¹⁵ Pero naquən che dižə'əzə na' che la benə' na' che lei chelen'. Le'e gwye' naclə gonle. Nada' bito co'o lao na'a gona' yelə' jostis che de'en nac ca'.

¹⁶ Nach bošaše' lega'aque' gan' chone' yelə' jostisən'. ¹⁷ Nach benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael boso'onižə' Sostenesən' be'enə' naquə benə' gwnabia' che yo'oda'onə'. Na' gwso'ot gosə'əyine' le' lao Galionna' lega'aque'.

Pabən' beyeje' Antioquian' par jətixjui'e xtižə' Diozən' de'e gwyejəne

¹⁸ Gwde goc ca' yezan ža gwzoch Pabən' Corinton' nach cata' beze'enə' bzeine' benə' ca' bachso'onlilažə' Jesocristən' dižə' nach beze'e beyo'e to lo'o barcw. Na' beyeje' Sirian' na' gwche'e Prisilan' na' be'en che Aquilan'. Na' cata' besə'əžine' Sencorean' besyə'əchoje' lo'o barcon' par ja'aque' lao yežən'. Na' antslə ze'e yesa'aque' Sencorean' bšib yichj Pabən' par blo'e de que bačh bene' complir to de'en bene' lyebe lao Diozən'. ¹⁹ Nach besyə'əyo'e lo'o barcon' par besyə'əžine' Efeson' gan' besyə'əga'aŋ Aquilan' na' Prisilan'. Na' Pabən' gozeje' lo'o yo'odao' che benə' Izrael ca' par be'elene' lega'aque' xtižə' Diozən'. ²⁰ Na' benə' ca' ža' lo'o yo'oda'onə' gwsa'ata'əyoine' le' yega'aŋəche' len lega'aque', pero bito gone'ene'. ²¹ Nach bzeine' lega'aque' dižə' gože': —Chonən byen soa' lni de'en šo'o Jerosalennə', pero güidəchcza' delana'a le'e yetši'i ša Diozən' gü'e latjə.

Nach beze'e Efeson'. ²² Cata' bžine' Sesarean' nach gwdie' gwyeje' Jerosalennə' na' bguape' diox benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən' na', nach beze'e beyeje' Antioquian' gan' mbane Sirian'. ²³ Gwde to tyemp gwzoe' Antioquian', nach gwyeje' gan' mbane Galasian' na' Frigian' jətipə' lažə' benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elao' Jesocristən' to to yež.

Apolosən' gwdižjui'e xtižə' Diozən' Efeson'

²⁴ Na' tyemp na' bžin to benə' Izrael Efeson' na' le' Apolos. Apolosən' naque' benə' Alejandria, na' chac cho'e dižə' lao' lcue' na' bansede' binlo can' na xtižə' Diozən' de'en nyojən'. ²⁵ Apolosən' gwnežene' che de'e güen ca' ben Xancho Jeso'osən' na' de'e ca' bsed blo'ine'. Na' do yichj do laže'e be'e dižə' bzejni'ine' tcho'a tšao' de'en nezene' che Jeso'osən' la'anə'əcza con de'en əbsed əblo'i de'e Juannə' na' can' bčhoe' benə' nis na'azən' nezene'. ²⁶ Nach Apolosən' sin cui chaž chžebə' gwzolao be'e dižə' che Xanchon' lo'o yo'odao' che benə' Izrael ca'. Na' gwse'ene' Prisilan' na' be'en che' Aquilan' can' chzejni'i Apolosən' nach gosə'əche'e le' partlə na' boso'ozejni'ichene' le' cuaseləl can' na' Diozən' che Jeso'osən'. ²⁷ Na' ca naquə Apolosən' gone'ene' šeje' gan' ne' Acaya, na' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Efeson' besyə'əbeine' de'en gone'ene' šeje' na'

boso'ozaje' to cart de'e bexe'e par benə' ca' chso'onlilaže'e Jesocristən' Acayan' par nich yoso'ozenag benə' ca' che' na' so'one' güen len le'. Na' catə' bzin Apolosən' Acayan' goclenchgüe' benə' ca' bagoclen Diozən' par chso'onlilaže'e Jesocristən'. ²⁸ Na' lao lcue' bsed blo'ine' benə' Izrael ca' de que clelən' chso'one' xbab che Jeso'osən', na' bzejni'ine' lega'aque' can' nyoj Xtižə' Diozən' de que Jeso'osən' naque' Cristən' ben' chəsə'əbeze' yidə par gaquəlene' lega'aque'. Na' Diozən' goclene' Apolosən' par nich cui bi gosə'əna benə' Izrael ca' ca dižə' de'en be'enə'.

19

Can' goquə žlac gwzo Pabən' Efeson'

¹ Na' žlac zo Apolosən' Corinton', Pabən' beze'e na' bedie' yež ca' zjəchi' do ya'ada'ona' na' bezinte' Efeson'. Efeso na' bežague' balə benə' ca' bachso'onlilaže' Jeso'osən'. ² Nach gože' lega'aque': —¿Ezedəso Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'olen' catə'ən gwzolao chonlilaže'əle Jesocristən'?

Nach benə' ca' gwse'ene': —Bito ne'e yeneto' šə zo Spirit che Diozən'.

³ Nach goze'e lega'aque': —¿Nacxan' gwchoale nisən' ū?

Nach gwse'ene': —Gwchoato' nisən' can' bzejni'i de'e Juanñə'.

⁴ Nach gož Pabən' lega'aque': —De'e Juanñə' bchoe' benə' ca' besyə'ədinje xtolə'əga'aque'ənə' nis pero na' leczə gože' lega'aque' de que cheyalə' so'onlilaže'e be'enə' ze'e selə' Diozən' par gaquəlene' ənasyon Izraelən', na' be'enə' ne' ca' le'enə' Jeso'osən'.

⁵ Beyož boso'ozenague' can' gwna Pabən' nach gosə'əchoe' nisən' de'e yoblə par besə'əlo'e de que chso'onlilaže'e Xancho Jeso'osən'. ⁶ Nach Pabən' gwxoa ne'enə' yichjiga'aque'ənə' na' Spirit che Diozən' bedəson lo'o yichjla'ažda' to toga'aque' na' benən par nich gosə'əne' gwde gwdelə dižə' na' leczə gosə'əyixjui' e bi de'en gož Diozən' lega'aque'. ⁷ Na' entr yoguə'əga'aque' zjənaquə ca do šižine'.

⁸ Na' ca do šon bio' bsed blo'i Pabən', na' sin cui chaž chžebe' be'e xtižə' Diozən' len benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag lo'o yo'oda'ona' chzejni'ine' lega'aque' par nich gwse'ejle' zane' de que Diozən' chnabi'e con nota'ətezə benə' chso'e latjə. ⁹ Pero besə'əchojōj balə benə' zjənaquə yichjla'ažda' žod benə' cui gwse'ejle'eczə na' delant benə'ca' ža'anə' boso'ožia boso'onite'e de'en əbsed əblo'i Pabən' che Jesocristən'. Pabən' bechoje' gan' že'enə' na' leczə bebeje' benə' ca' bachso'onlilaže' Jesocristən', na' gwche'e lega'aque' gan' zo to yo'o scuel che to benə' le Tiranno na' lo'o yo'o scuelən' bsed əblo'ichene' lega'aque' yoguə' ū. ¹⁰ Na' lao əhop iz ben Pabən' ca', yoguə'əlož benə' ū Asian' benə' zjənaquə benə' Izrael na' benə' cui zjənaquə benə' Izrael gwse'ənene' xtižə' Xancho Jeso'osən'. ¹¹ Na' Diozən' bene' par nich Pabən' bene' miłagr de'e besyə'əbanchgüeine'. ¹² No bey na'azə na' no lachə' na'azə ū babchelən cuerپ che Pabən' nach chjəsyə'əsane'en gan' zjəde benə' güe' ca' na' le'e chəsyə'əyacteine' che yižgue'en chse'ine', na' benə' ca' yo'o yaz no de'e xio' yichjla'ažda'oga'aque'ənə' leczə chesyə'əchojən.

¹³ Nach balə benə' Izrael ca' benə' ca' chsa'aš chso'one' rmech len yelə' goža' chega'aque'ənə' na' leczə chəsyə'əbeje' de'e xio', gwsa'aclaze'e yesə'əchne' la Xancho Jeso'osən' par yesyə'əbeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz benə' ca' na' gosə'əne': "Chonto' mendad yechojle por yelə' chnabia' che Jeso'osən' ben' choe' Pabən' xtiže'ənə'."

¹⁴ Zo to benə' Izrael na' le Eseba na' naque' benə' gwnabia' che bxoz ca'. Na' nitə' gažə xi'ine' na' xi'ine' ca' gažən' choso'ozetje' la Jeso'osən' gwse'ənene' yesyə'əbeje' de'e xio' ca'. ¹⁵ Na' to šlas catə' gwse'e to de'e xio'on ca' na' boži'in xtižə'əga'aque'ənə' gožən lega'aque': —Nezda' non' Jeso'osən' na' nombi'a Pabən', pero le'e bito nacle txen len lega'aque'.

¹⁶ Nach de'e xio'ona' benən par nich be'enə' bxite'e bnize' benə' ca' na' benene' lega'aque' con can' chene'ennə', xte gosə'əbi'e güe' na' xte gwsa'aquene' zi', nach bosyo'oxonje' liž be'enə' ga'alyidga'aque'. ¹⁷ Na' yoguə'əlož benə' ca' nitə' Efeson' benə'

Izrael ca' na' benə' ca' cui zjənaquə beŋə' Izrael gosə'əñezene' can' goquən'. Nach yogue'e besə'əžebe' na' gwso'eche' yelə' bala'an che Xancho Jeso'osən'.

¹⁸ Na' zan benə' ca' bachso'onlilažə' Jesocristən' gosə'əxoadole'e lao benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən' gwse'e lega'aque' ca malən' bagwso'one' antslə. ¹⁹ Nach zan benə' bagwsa'ac benə' goža' na' benə' gone ya'a boso'otobe' libr chega'aque'enə' na' gwso'oxə'en boso'ozeye'en delant benə' ljuežjga'aque' ca' bachso'elao' Jesocristən', na' besya'əbeje' cuent ca do ja'aqua'ətə' zjənyeyjue' libr ca' na' bžinən šiyon mil mech plat. ²⁰ Na' ca naquə xtižə' Xancho Jesocristən' gosə' gwäljəchən' na' gwyanch benə' boso'ozenague' chei.

²¹ Gwde goc de'e ca' Pabən' bene' xbab yeyeje' Jerosalennə' cata' yeyož šeje' gan' mbane Masedonian' na' Acayan'. Na' leczə gwne' de que cata' yežine' Jerosalennə' cheyalə' šeje' Roman'. ²² Nach bsele'e chopə benə' ca' chsa'aclen le' Masedonian', Temtion' len Eraston', žlac bega'aňəch le' Asian' yeto chopə ūza.

Benə' ca' gwso'on contr Pabən' gwso'onchgue' scandl Efeson'

²³ Na' zan benə' Efeso ca' besə'əže'e Pabən' de'en bsd əblo'ine' che Jeso'osən', nach gwso'olje' lao' syodan' gwso'onchgue' scandl. ²⁴ Quingan' goquə. Zo to benə' le Demetrio na' chone' yo'odao' dao' de plat de'en naquə ca yo'odao' gan' zo xnax Diana ben' chse'ejñi'alaže'e, na' chda'ochguan na' gan xen chone' na' leczə ca' benə' ca' chso'on žin txen len le'. ²⁵ Nach btobe' benə' ca' chso'on žin txen len le' na' yeziqə'əchlə benə' leczə zjənlən chso'on žinnə' nac ca' nach gože' lega'aque': —Nezele de que ca naquə žin nga nlancho choncho, chonlenchguachon gan. ²⁶ Na' babenczele na' bable'iczele can' chonlizə to de'e le Pab chsed chlo'ine' benə' lao' syoda Efeso nga na' casi yoguə' benə' ža' doxente Asian' che'e lega'aque' de que yoguə'əlolte lgua'a lsaquə' de'e chso'on benəčhən' bito zjəzaquə'ən par šejñi'alažə'əchon. Na' benə' zan bachoso'ozenag che'.

²⁷ Le'e gonšc xbab naclə goncho la' nxož bin' yesə'əne' checho por ni che žin de'e nga choncho, na' caguə lezən, sino leczə nxož so'one' par nich yo'odao' che xnax Diana chechon' yega'aňən ca to de'e cui bi bi zaque'e na' leczə ca' yelə' xoche che'ena' na' yelə' zaquə' che'ena'. Xož gac che' ca' la'aňə'əczə benə' ža' doxenlə Asia nga na' doxen yežlyon' chse'ejñi'alaže'e le'.

²⁸ Beyož gwse'enene' gwna Demetriorion' ca' besə'əlocchgüe' che de'en chsed chlo'i Pabən', nach gwso'osye'e gosə'əne': —Benə' zaquə'əchguei xnax Diana chechon', la' le'ena' xnax che chio'o benə' Efeso.

²⁹ Nach to scandl juisy bachac lao' syodan' de'en gwsa'aque' tozə bosə'əñize' benə' ca' zjəle Gayo na' Aristarco, na' gosə'əxobe' lega'aque' xte besə'əžinte' gan' chəsə'ədobə yoguə' benə' lao' syodan'. Gayon' na' Aristarcon' zjənaque' benə' Masedonia na' chsa'ase' txen len Pabən'. ³⁰ Pabən' goclaže'e šo'e gan' zjəndobə benə' ca' par gü'e'elene' lega'aque' dižə' pero benə' Efeso ca' chso'onlilažə' Jesocristən' bito gwso'e latjə šeje'.

³¹ Na' yebalə benə' migw che Pabən', benə' zjənaquə benə' gwnabia' Asian', boso'osele'e rson gwse'e Pabən' de que bito šeje' gan' zjəndobə benə' ca'. ³² Na' benə' ca' zjəndopə zjənžaguən' chso'one' to scandl juisy. Gwde gwde chso'osya'a to toga'aque', nique nejñi'a bin' chəsə'əne'. Na' caguə yoguə'əga'aque' zjəñezene' bi parən' zjəndobe'.

³³ Na' benə' ca' besə'əža'a Pabən' leczə besə'əže'e nota'ətezəchlə benə' Izrael. Nach benə' Izrael ca' zjənžaguən' boso'ozigue'e to benə' le Ljandr par gwzeche' lao benə' ca' ža'aňə' par gü'e' dižə' cuent cuich yesə'əže'e lega'aque'. Na' Ljandrən' gwlis ne'ena' par bene' seňy nite'e žizə yoso'ozenague' rsonnə' de'en gwzoe' laoga'aque'ena'.

³⁴ Pero cata' besə'əle'ine' le' gwso'acbe'ine' de que naque' to benə' Izrael, nach tši'izə besya'əzolaogüe' gwso'osye'e gosə'əne': —Benə' zaquə' juisy xnax Diana che chio'o benə' Efeso.

Ca do chop or gwso'osye'e gosə'əne' ca'.

³⁵ Nach be'ena' naquə scriban cata'əchgua goc bebec žie' lega'aque' nach gože' lega'aque': —Le'e benə' syoda Efeso, yoguə' benə' ža' doxenlə yežlyon' zjəñezene' de que naquən lao na'acho əggüia əgwyecho yo'odao' che xnax Diana chechon'. Le'ena'

naque' le'ezelaogüe benə' zaque'e la' lgua'a lsaquə' che'enə' bxopən yoba na'ate par lao yežlyon'. ³⁶ De'e na'anə' že bito gaquə no ənə de'e yoblə. Na' le'e so žizə, bito bi gonle sin cui gongaxjle xbab naquən' gonle. ³⁷ Ca naquə benə' quinga nche'ele nga, bito ənacho bi bagosə'əbane' lo'o yo'odao' checho ca' na' nique ənacho choso'ožia choso'onite'e xnax Diana chechon'. ³⁸ Na' Demetrimon' nga len benə' ljuežje' ca' yela', še chac bi de'e chac chega'aque' len benə' yoblə, nita'əczə benə' gwnabia' so'one' yela' jostis chega'aque'enə' še žja'aque' par nich əžjse' lega'aque' part. ³⁹ Na' še bichlə de'e chnabla gaquə, partlə gaquə jont chei par choglaon. ⁴⁰ Ca naquə scandl de'e nga chac na'a nxožchguə əbague'echo de que choncho contr gobierñ ca de'en nga že'e ža'acho nga, na' nic bi bi de ye'ega'acchone' še yesə'ənabene' chio'o che scandl juisyən' choncho.

⁴¹ Beyož gože' lega'aque' ca' bene' mendad besyə'əžaše'!

20

Pabən' gwyejəche' Masedonian' na' Gresian'

¹ Nach catə' beyož gwche' že de'e zedən', Pabən' goxe' benə' Efeso ca' chso'onlilažə' Jesocristən' gan' zo'enə' na' lao banite'enə' btipe' lažə'əga'aque', nach bzeine' lega'aque' dižə'. Gwde na' beze'e gwyejəche' Masedonian'. ² Na' gwdie' to to yež ca' zjəchi' Masedonian' btipchgüe' lažə' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən', nach gwyejəche' Gresian'. ³ Na' gwzoe' Gresian' šoŋ bio', na' catə' bžin že yeze'e par yeyo'e lo'o barcon' yeyeje' Sirian', gwnezenə' de que zjəchi'inao benə' Izrael ca' le', nach mejor bezdie' doxen gan' mbane Masedonia na'alə, bela'atıe' Filiposən' gan' zoa' ca orən'. ⁴ Na' Sopater len Aristarco len Segundo len Gayo len Tiquico len Trofimo na' leczə len Temtion' ja'aclene' le' Asian'. Sopaterən' naque' benə' Berea, Aristarcon' na' Segundo zjənaque' benə' Tesalonica, na' Gayon' naque' benə' Derbe. Na' Tiquicon' len Trofimon' zjənaque' benə' Asia. ⁵ Nach gosə'əbialao benə' ca' na' jəsə'əlezə' neto' Troasən'. ⁶ Gwdech lnin' catə'ən chsa'ogüe' yetxtil de'en cui bi xne'i nchixə, nada' len Pabən' gwza'ato' Filiposən' gan' zo'anə' na' gwyo'oto' lo'o barcon' na' goc gueyə' že catə' bžinto' Troasən' gan' banitə' benə' ca' jəsə'əlezə neto' nach gwzoto' na' gažə že.

Can' goquə lao zo Pabən' Troasən'

⁷ Na' catə' bžin že dmigw besə'ədobə benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Troasən' gwse'ej gwsa'ogüe' par chjəsyə'əzalaže'e bi zejen par chio'o de'en bsanlažə' cuin Xancho Jesocristən' gwso'ot benə' le'. Na' de'en bazon yeza' Pabən' ca gwxezə be'e xtižə' Diozən' len lega'aque' xte bžinte do chel. ⁸ Na' lo'o yo'o gan' ndopə nžagto' naquən de šoŋ cuia na' cuartən' de'en zo le'ezelaogüe la'alə, zechguan yi' na' lo'i nan' že'eto'. ⁹ Na' to bi'i güego' lebo' Eutico žiabo' cho'a bentannə'. Na' Pabən' zdonzə zda dižə' de'en cho'enə' na' ca' žia bi'in cho'a bentannə' gwtasbo' na' lao chtasbo'on bexopəczlabo' lao yo che'elə. Na' bi'i guatzə besyə'əlise'. ¹⁰ Nach betj Pabən' bžine' gan' jəsyə'ədixjue'ebə'onə' le'e bchequə'əte' laobo'onə' gwdele'ebə'. Nach gože' benə' ca': —Bito bi gaquele, mbanczbo'.

¹¹ Na' begüie' de'e yoblə nach gwsa'ogüe' na' bezolaogüe' cho'e dižə'ənə' len lega'aque', na' ne'e cho'ete'en ca' catə' gwy'e'eni'. Nach beze'e. ¹² Nach catə' besyə'əsa'ac benə' ca' besyə'əbeichgüeine' besyə'əčhe'e bi'i güego'on mbambo'.

Gwsa'aque' Troasən' na' ja'aque' gan' nzi' Mileto

¹³ Nach bxi'ato' len Pabən' de que yebialaoto' yeyejto' lo'o barcon' xte gan' nzi' Ason, na' le' gwyazlažə'əche' yeyede' yo bižlə yela'ate' Asonnə'. Ca' goquən' beyo'oto' lo'o barcon' par bežinto' Asonnə'. ¹⁴ Na' Ason na' bežagto'one' nach txen beyo'olento'one' lo'o barcon' par bežinto' gan' nzi' Mitilene. ¹⁵ Nach na' bessa'ato' besyə'oto' lo'o barcon' na' beteyo bežinto' galə'əzə ganə' nzi' Quio. Nach zjəzdato' na' gwde yeto že bežinto' ganə' nzi' Samos. Na' bechojto' lo'o barcon' na' gwyejto' gan' nzi' Trogilio na' na' bega'antə' tže' bento' dezcanz. Nach beteyo besyə'oto' lo'o barcon' de'e yoblə par bežinto' Mleton'. ¹⁶ Ca' bento' par nich cui gwdetə' Efeson' la' Pabən' bito gone'ene'

šeichene' yež ca' zjəchi' Asian', chedə' bachacbyenchgueine' še galə' soe' Jerosalennə' par ža ln̄i Pentecostesən'.

Pabən' be'e dižə' len benə' golə blao che benə' ca' chso'elao' Jesocristən' Efeson'
¹⁷ Miletə na' zoto' bselə' Pabən' rson par bda'ac benə' golə benə' blao ca' entr benə' ca' chəsə'adopə chəsə'əžag so'elaogüe'e Jesocristən' Efeson'. ¹⁸ Na' cata' besə'əla'aque'enə' Pabən' gože' lega'aque': —Nezczele ca güenə' babena' entr le'e dezd cata'ən bida' Asian' de'e neche. ¹⁹ Gwzoa' bena' xšin Diozən' do yichj do laža'a. Bito ben cuina' xen, na' zan las gwchežəchgua' chele, na' de'e zan de'e boso'očhi' boso'osaquə' benə' Izrael ca' nada'. ²⁰ Bzejni'ida' le'e yoguə' de'en byažjele šejni'ile sin cui bžeba'. Bzejni'ida'an le'e cata'ən chdopə chžagle na' leczə liž to tole. ²¹ Bzejni'itezəda' benə' zjənaquə benə' Izrael na' benə' cui zjənaquə benə' Izrael can' chene'e Diozən' yesyə'ədinjene' xtolə'ega'aque'enə' na' can' cheyalə' so'onlilaž'e Xancho Jesocristən'. ²² Na' na'a yeya'a Jerosalennə' chedə' babzejni'i Spirit che Diozən' nada' de que chonən byen yeya'a, na' bito ńezda' bin' gaquə čhia' na'. ²³ Con de'en ńezda' de'en babzejni'i Spirit che Diozən' nada' de que to to syoda gan' yedia' adola'a gaca' pres na' leczə gaquə bichlə de'e čhi' saca'a. ²⁴ Bito čhi' yichja' che yoguə' de'e ca' čhi' saca'a. La'anə'əczə še so'ote' nada', chzanczəda' yelə' mban čhia'anə'. Čhi' yichja' ša'alao gona' yoguə'əłol de'en naquə lao na'a gona' na' mbalaz zoa' lo'o yichja'aždaogua'anə' žlac chona'an. Xancho Jesocristən' gwleje' nada' par yo'o lao na'a chyixjui'a dižə' güen dižə' cobə catequən' nži'ilalažə' Diozən' benəchən' na' čhixjui'an žlac ne'e yo'a biš xne'.

²⁵ Nadan' bzejni'ida' le'e ca naquən' chnabia' Diozən' con notə'ətezə benə' chso'e latjə pero na'a zoa' segor de que ni tole bitoch le'ile nada' lao yežlyo nga. ²⁶ De'e na'anə' ēchnia' le'e de que bito bi dolə' napa' nada' še nole cuiayi'. ²⁷ La'bach bzejni'ida' le'e yoguə'əłol de'en chene'e Diozən' ənezele sin cui bi bcuaša'a. ²⁸ De'e nan' ža cuec yichjle che yoguə'əłol de'en babzejni'ida' le'e na' legwsed legwlo'i yežiquə'əchlə benə' chəsə'adopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Xancho Jesocristən' de que cheyalə' yoso'ozenague' chei. Legon ca' chedə' Xancho Jesocristən' bnežjw cuine' gwrixjue' xtolə'əchon' cata'ən gwso'ot benə' le', na' Spirit che Diozən' bagwleje' le'e par aggūia əgwyele yežiquə'əchlə benə' chso'onlilažə' Jesocristən'. ²⁹ Nezda' cata' cuich zoa' len le'e la'ac benə' se'enene' yesə'əxoayague' le'e par nich cuejyichjle cuich gwzenagle che Jesocristən'. ³⁰ Na' entr le'e yesə'əchoj benə' yoso'osed yoso'olo'ine' le'e por dižə' güenlažə' Igua'a dižə' li, se'enene' naole de'en yoso'osed yoso'olo'ine'. ³¹ De'e na'anə' legapə cuidad nich cui no yesə'əxoayag le'e. Na' ležjza'alažə' de que šon iz bagwzoa' bsed blo'ida' le'e na' gwneyoida' le'e teža na' ſe'elə na' xte bcuežən nada' por le'e.

³² Na'a ža benə' bišə', Diozən' gwcuasə' gwcue'eje' le'e len de'e malən' na' xtiže'enə' əgwzejni'ichən le'e can' nži'ilalažə' le'e. Xtiže'enə' gaquəlenən le'e sotezə sole gonli-lažə'ele Jesocristən' na' leczə gaquəlenən le'e par nich žjəyezole len Diozən' txen len yežiquə'əchlə benə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'. ³³ Bitonə' selaza'a bi de'en de che benə', nic xmechga'aque'enə' na' ni xala'anga'aque'. ³⁴ Nezczele ni'a na'a bgona' žin par nich bžel bi de'en byažj de'en bğhinda' txen len benə' ca' gosə'ənitə' len nada'. ³⁵ Na' bena' žinnə' ca' par nich leczə blo'ida' le'e can' gonle gaquəlenle benə' ca' chac falt bi de'en chəsə'əyažjene'. Na' žjsa'alažə'ele xtižə' Xancho Jesocristən' de'en gwne': "Mbalazəch zocho cata' chnežjwcho bi de'en chnežjwcho benə' cle ca cata'ən chso'one' chio'o bi de'en chso'one'".

³⁶ Na' beyož be'e Pabən' dižə'ən bzo xiben' txen len yoguə' benə' ca' gwso'one' orasyonnə'. ³⁷ Na' yoguə'ega'aque' gosə'əbežchgue' che Pabən' na' gosə'əyele'ene' na' gwsa'ogüe'ene' bxid. ³⁸ Nach ja'aclene' le' gan' beyo'e lo'o barcon'. De'e juisy de'e gwsa'aquene' de'en gože' lega'aque' de que ni yešlaszə cuich yesə'əle'ine' le'.

¹ Beyož bzeišazə ljuežjto' dižə' len beñə' ca', na' beyo'oto' lo'o barcon' zjədato' licha bežinto' gan' ne' Cos. Na' beteyo bezžinto' gan' ne' Rodas. Na' Rodas na' bezsa'ato' na' bezžinto' Patara. Na' bechojto' lo'o barcon'. ² Na' to jøyetilzəto' chza' yeto barcw yoblə chza'an šejən Fenisia na' beyo'oto' lo'inə'. ³ Na' lao zjəyedato' lo'o barcon' ble'ito' isla de'en ne' Čipre, chi'in na'acho yeglə. Na' bedeto' zjəyedato' gan' mbane Siria. Nach cata' bežinto' Tiron' gan' bosyo'olejje' yoa' de'en zonsa'anə' na' beyetjto'. ⁴ Na' jøyediljto' gan' nitə' beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən', na' catə' beželetō' gan' nite'enə' bega'anlenga'acto'one' to xman. Nach gwsa'atə'ayoine' Pabən' cui šeje' Jerosalennə' chedə' Spirit che Diozən' babzejni'in lega'aque' de que gaquə de'en gac che' Jerosalennə'. ⁵ Na' catə' beza'ato'ona' do xi'in do xo'oləga'aque' gwsa'aque' len neto' cho'a syodan', nach bzo xibto' bento' orasyonnə' len lega'aque' cho'a nisda'ona'. ⁶ Beyož na' bzei ljuežjto' dižə' nach beyo'oto' lo'o barcon'. Na' besa'aque' zjəya'aque' ližga'aque'.

⁷ Na' de'en beza'ato' Tiron' bežinto' gan' ne' Tolemaida na' Tolemaida na'azə bezyetjto' lo'o barcon'. Na' jəlanə'ato' beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Tolemaidan' na' gwzoto' len lega'aque' tža. ⁸ Na' beteyo beza'alento' Pabən' na' bežinto' Sesarean' na' jøyega'antō' liž Lipən' ben' naquə txen len beñə' ca' yexop zjənaque' comisyon che beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Jerosalennə'. Na' Lipən' zotezə zoe' cho'e dižə' che Jesocristən'. ⁹ Lipən' nitə' tap xi'inə' no'ol güego' na' choso'ozenebo' beñə' bi de'en bagož Diozən' lega'acbo'. ¹⁰ Zan že gwzoto' liž Lipən' na' lao zoto'ona' bla' to beñə' Jodean' beñə' le Agabo. Chzenene' beñə' bi de'en bagož Diozən' le'. ¹¹ Na' catə' ble'enə' gwnabe' doxpey Pabən' na' bchejən ni'a ne'e ca' na' gož'e'ne': —Spirit che Diozən' babzejni'in nada' de que beñə' Izrael ca' ža' Jerosalennə' yoso'ochēje' ni'a na'o ca' can' babchej ni'a na'ana' len doxpəyo' nga, nach so'one' le' lao na' beñə' ca' cui zjənaqua' beñə' Izrael.

¹² Catə' beyož beneto' can' gwna Agabən', neto' len beñə' Sesarea ca' gotə'ayoito' Pabən' par cui šejəche' Jerosalennə'. ¹³ Nach Pabən' gwne': —Bito cuežle chia' o gonle ca soa' trist. Nada' zocza' par əcheja' na' gata' Jerosalennə' laogüe de'en chyixjui'a xtižə' Xancho Jeso'osən'.

¹⁴ Na' gocbe'ito' bito bi gaquə gonto' par cui šeje' Jerosalennə', na' bitoch bi gožto'one', con gožto'one': —Gaquə con de'en əna Xanchon'.

¹⁵ Nach beyo'eni'ato' beza'ato' zjədato' par Jerosalennə'. ¹⁶ Na' gwsa'ac to chopə beñə' Sesarea ca' chso'onlilažə' Jesocristən' len neto' na' entr lega'aque' len to beñə' Čipren' ben' le Mnason. Bagoc zan iz chonlilažə' Jesocristən', na' bazo ližə' Jerosalennə'. Nach bxia'ato' žjəsoto' ližə'ne'.

Pabən' bežine' Jerosalennə' na' jəlane'e Jacobən'

¹⁷ Na' catə' bežinto' Jerosalennə' beñə' bišə'əcho ca' ža'ana' besyə'əbeichgüeine' na' boso'oguape' neto' diox. ¹⁸ Na' beteyo gwyejlento' Pabən' jøyeto' Jacobən' na' bžinto'ona' bazjəndopə zjənžag yogua' beñə' golə beñə' blao che beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' na'. ¹⁹ Nach bguap Pabən' lega'aque' diox na' beyožən' be'elene' lega'aque' dižə' tcho'a tšao' ca naquən' baben Diozən' par nich zan beñə' cui zjənaqua' beñə' Izrael bachso'onlilažə' Jesocristən' gan' be'elene' lega'aque' xtižə' Diozən'. ²⁰ Na' catə' beyož boso'ozenague' de'en gož Pabən' lega'aque' nach gwso'elaogüe' Diozən'. Na' gwse'e Pabən': —Beñə' bišə' ղezdo' de que zan mil beñə' Izrael ca' bagwso'onlilažə' Jesocristən' na' yogua'əłole' chsa'aquene' chonən byen ղaocho costombr de'en na lei de'en bzoj de'e Moisezən'. ²¹ Na' bazjənenene' rson de que le' chdao' chsed chlo'ido' yogua' beñə' Izrael ca' že'e zitə' de que cuich cheyalə' yesə'ənaogüe' costombr de'en na lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Le'egatezə ca' bazjənenene' rson de que chsed chlo'ido' cuich cheyalə' yoso'ozoo' xi'inga'aque' enə' señy de'en ne' sirconsisionnə' can' naqua costombr chechon'. ²² ¿Nacxa gaquən' ža? la' zane' yesə'əžag nga catə' yesə'ənežene' de que baçh zo' nga de'e yoblə. ²³ Quinga goncho. Nitə' tap beñə' nga beñə' zjənon to lyebə lao Diozən' na' ղa'a chse'enene' so'one' complir ca de'en zjənone' lyebə. ²⁴ Gwche'ega'aque' yo'odao' əblaonə' na' gono' txen len lega'aque' chixjo' bia ca' əgwnežjwle bxožən' gote'.

Gono' ca' par nich yexi' yeyachle can' na lein' de'en bzoj de'e Moisezən' na' techlə guaquə əgwžib yichjiga'aque'enə' ca costombr checho de'en de yevož goncho complir lyeben'. Gono' ca' len lega'aque' par nich yoguə'elol benə' əsa'acbe'ine' de que chono' can' na leinə' na' de que bito chzo'on ca'alə can' chəsə'əne'. ²⁵ Babzojto' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' ga yoblə benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael, na' gožga'acto'one' de'en chaqueto' cui cheyalə' so'one'. Gožga'acto'one' cui sa'ogüe' yelə' guao de'en chəsə'əne' naquən ɬe lgua'a lsaquə'ən chse'ejni'alažə'benə', na' cui sa'ogüe' chen, na' cui sa'ogüe' bia chat chbe' ſi'ib. Na' leczə gožga'acto'one' cui yesə'əgo'o xtoga'aque'.

Gosə'əzene' Pabən' yo'odao' əblaona'

²⁶ Beteyo gwza' Pabən' gwçhe'e beŋə' ca' tap par yesyə'əxi' yesyə'əyache' yo'odao' əblaona' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Nach Pabən' gwyo'e gan' zo b̄xozən' gwdixjue'ine' le' bi žan' əza'a əsa'aque' xi'ilalažə' nich yoso'onežjue' b̄xozən' bia ca' gote'enə'.

²⁷ Na'bach zon gaquə gažə ža chso'one' de'en chso'one' par chesyə'əxi' chesyə'əyache', nach gozej Pabən' lo'o yo'odao' əblaona'. Na' besə'əle'i balə beŋə' Izrael ca' za'ac Asian' le', nach boso'ota boso'one' beŋə' ca' nitə'ənə'. Nach gosə'əzene' Pabən'. ²⁸ Gwso'osya'adie' gosə'əne': —Le'e beŋə' Izrael, ɬedogaquəch tozə. Benga chde' doxenlə chsed chlo'ine' beŋə' de que bito naccho beŋə' güen na' de que bito bi zaqua' lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' nic yo'odao' əblao ɬechecho nga. Na' na'a yeto de'e mal juisy banone' len yo'odao' əblao nga de'en naquə ɬe Dioz ɬechehon', babže'e beŋə' ca' cui zjənaquə beŋə' Izrael lo'inə'.

²⁹ Gwso'one' xbabən' ca' chedə' antslə besə'əle'ine' Pabən' lao' syodan' chdalene' to beŋə' Efeso le Trofimo na' gwsa'aquene' gwçhe'ene' lo'o yo'odao' əblaona'.

³⁰ Na' gwso'onchgüe' zda zne. Nach le'e besə'ədobte beŋə' zan cho'a yo'odao' əblaona' nach gwso'e gwso'oxe'e Pabən' na' besyə'əxobe'ene' fuerlə yo'odao' əblaona', na' le'e besyə'əseyjwte puert ca'. ³¹ Na'bachcza chso'ote'ene' catə' bžin rsonnə' lao beŋə' gwnabia' ɬe soldad ca' de que doxen lao' syoda Jerosalennə' bachac scandlən'. ³² Nach le'e gwza'ate beŋə' gwnabia'anə' gwçhe'e soldad ca' na' capitán ca', əzja'acsese' gan' ža' beŋə' zan ca'. Na' catə' beŋə' ca' chso'ot Pabən' besə'əle'ine' bachəsə'əžin beŋə' gwnabia'anə' len soldad ɬe' ca' gan' nite'enə', nach le'e gosə'əbezə' bitoch gosə'əyine' Pabən'. ³³ Nach catə' bžin beŋə' gwnabia'anə' gan' ža' beŋə' ca', bene' mendad gwso'oxə' soldad ɬe' ca' Pabən' na' boso'ōcheje'ene' ɬchopə gden. Nach gwñabene' beŋə' ca' ža'anə' bi le be'enə' na' bin' none'. ³⁴ Na' gwso'osya'adia beŋə' ca' ža'anə', na' gwde gwde gosə'əna to toe', na' gwdeczə cui gwyejni'i beŋə' gwnabia'anə' bixaczxan' chac tant scandl chso'one'. Nach bene' mendad gosə'əche' soldad ɬe' ca' Pabən' cuartelən'. ³⁵⁻³⁶ Nach yoguə' beŋə' zan ca' jəsə'ənaogüe' lega'aque' chso'osye'e chso'one' to scandl juisy. Na' catə' besə'əžine' cho'a scalar ɬe cuartelən' gosə'əlen soldad ca' Pabən' chedə' ne'e gwse'enche beŋə' ca' yoso'orize'ene' na' yogue'e gwso'osye'e gosə'əne': —Le'e gote'.

Pabən' be'e dižə' lao beŋə' ca' zjənžaguən'

³⁷ Na'bach chso'e len Pabən' lo'o cuartelən' catə'əczla gožə' beŋə' gwnabia'anə': —Egunaquə güe'elena' le'e to ɬchopə dižə'?

Nach beŋə' gwnabia'anə' gožə'ene': —Echaco' dižə' griego? ³⁸ ¿Ecaguə len' beŋə' Egipto ben' gwda btob tap mil beŋə' güet beŋə' bat ngazə na' gwçhe'e lega'aque' latjə dašən' gan' chso'one' contr gobierñən'?

³⁹ Nach Pabən' gožə'ene': —Caguə le' nada'. Nada' naca' beŋə' Izrael na' laža'anə' naquən to syoda blao gan' mbanie Silisia de'en nzi' Tarso. Benšga goclen be' latjə güe'elena' beŋə' quinga dižə'.

⁴⁰ Nach beŋə' gwnabia'anə' gožə'ene' ya'o. Nach Pabən' gwzeche' lao scalarən' na' bene' seňy len ne'enə' par nitə' beŋə' ca' žizə yoso'ozengue' xtižə'ene', na' legosə'ənitə'ətie' žizə. Nach gwzolaogüe' be'e dižə'ən len lega'aque' dižə' ebreo.

22

¹ Gože' lega'aque': —Beñə' bišə' legwzenag ca naquə rson ćhia' nga gwzoa' laolen'.
² Catə' gwse'ene'ene' dižə' ebreon' choe' Pabən', gosə'ənita'ache' źizə. Nach Pabən' gože' lega'aque': ³—Nada' naca'beñə' Izrael. Golja' syoda Tarso gan' mbane Silisian' pero bida' syoda nga na' ni gwcha'ogua'. Na' bseda' len to maestr əblaon' be'enə' le Gamaliel. Le' bzejni'ine' nada' cuaselol can' na lei che de'e xaxta'occo ca'. Na' gocda' lechguale chona' yoguə'əlol can' chene'e Diozən' cayanə'əczən' le'e chaquele chonle ńa'a. ⁴ Na' blagzejə blagzida' beñə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən'. Go'onda' gotga'aca'ane' na' gwxena' beñə' byo ca' na' no'ol ca' chso'onlilažə' le' gwche'ega'aca'ane' gwže'e ližyan'.
⁵ Benə' gwnabia' che bxoz ca' na' yoguə'əlol beñə' golə beñə' blao ca' chəsə'ənabia' ńasyon Izraelən' zjənezene' can' bena'. Lega'aque' gwso'one' yiš de'e bexə'a əzya'a Damascon' par niç gaquə sena' baltezə beñə' chso'onlilažə' Jesocristən' par che'ega'aca'ane' Jerosalen ni gonga'acto'one' castigw.

Pabən' be'e dižə' can' goquə bemb'i' Jesocristən'

⁶ Na' goquən' lao əzya'a Damascon' na' mer do gobiž bazon əžina'anə' catə'əczla to be'eni' juisy de'en za' yoban' gwyečhjən nada'. ⁷Xte bgüixa' lao yon' na' benda' to beñə' gože' nada': "Saul, ćbixchen' nga nlagzejə nlagzido' nada' quinga?" ⁸Nach božia'an goža'ane': "¿No le' Señor?" Nach gwne': "Nada' Jeso'os beñə' Nasaret. Nadan' nlagzejə nlagzido'." ⁹Beñə' ca' əzya'alena'anə' besə'əžebchgüe' besə'əle'ine' be'eni'inə' pero bito gwse'enene' de'en gwna Jeso'osən' nada'. ¹⁰Nach goža'ane': "¿Bin' cheyalə' gona' ža Xana'?" Nach Xana' Jeso'osən' gwne': "Beyas na' gwyejtezə Damascon', na' to beñə' zo na' əne' le' bin' cheyalə' gono'." ¹¹Nach be'eni'inə' xte benən ca gwchola', nach beñə' ca' nžaga'anə' gwso'oxe'ene' na'anə' par bžinto' Damascon'.

¹² Na' Damasco na' zo to beñə' le Ananias beñə' cho'elaogüe'e Diozən' do yichj do laže'e can' na lei chechon', na' yoguə'əlol beñə' gwlaž checho ca' ža'anə' chso'e xtižə' Ananiasən' de que naque' beñə' chon de'e güen. ¹³Ananiasən' bide' bedənie' nda' na' catə' ble'enə' gože' nada': "Saul biša'a, bele'i." Catə' gwne' ca' le'e bele'iteida', nach goc ble'ida' le'. ¹⁴Nach gože' nada': "Diozən' ben' cho'ela'occo, ben' leczə gwso'elao' de'e xaxta'occo ca', bagwleje' le' par niç bable'ido' Xi'ine'enə' ben' naquə le'ezelaogüe beñə' güen. Bagwleje' le' par niç babendo' be'elene' le' dižə', na' par niç šejni'ido' doxen can' chene'ene' gono'. ¹⁵Go'o xtiže'enə' len beñə' zan beñə' že' lao yežlyo nga na' əgwzejni'iga'acdo'one' de'e ca' babendo' na' bable'ido'. ¹⁶Na' ńa'a ža, bito cuezəcho'. Yo'o par niç ćho'o nis. Na' gono' orasyon lao Xancho Jesocristən' əñabdo'one' yeya'a yejibe' yichjla'ažda'ogo'ona'."

Pabən' be'e dižə' can' goquə jəsed jəlo'ine' beñə' ca' cui zjənaquə beñə' Izrael

¹⁷⁻¹⁸ Nach gwde na' beyeda' Jerosalen nga na' gwya'a lo'o yo'odao' əblaonə' jena' orasyon na' lao chona'annə' ble'idaogüe'eda' Jesocristən'. Na' gože' nada': "Na'atec ńa'a bechoj Jerosalen nga la' bito yoso'ozenan beñə' quinga ćhia' ca naquə dižə' de'en go'o ćhia'!" ¹⁹Nach goža'ane': "Xana', zjənezcəzə'aquene' de que nada'anə' gwya'a to to yo'odao' ca' na' jetə jtina' beñə' ca' chso'onlilažə' le' na' bseyjwga'aca'ane' ližya. ²⁰L'egatezə ca' lencza' naquəto' txen na' gwylazlažə'əchgua' catə'ən gwso'ote' de'e Esteban' ben' be'e xtižo'onə', na' nada' gwdapa' xadon ćhe beñə' ca' gwso'ot le'!" ²¹Pero Jesocristən' gože' nada': "Bchoj la' əselə'a le' zitə' par go'o xtiža'anə' len beñə' cui zjənaquə beñə' Izrael."

Pabən' be'elene' beñə' gwnabia' che soldad ca' dižə'

²² To ca'atə'əzə boso'ozenague' che Pabən', nach gwso'osye'e gosə'əne': —Le'e got be'enə'. Bito cheyalə' soche' yežlyon'.

²³Gwso'osya'adie' xte juisy. Na' de'e tant chəsə'əloque' xte boso'ozalə' xaga'aque'enə' lao be' na' leczə gwsa'aše'e bište yon' na' boso'ozale'en. ²⁴Catə' ble'i beñə' gwnabia' che soldad ca' can' chso'one'enə' nach bene' mendad yesə'əyine'ene' yid sot niç güe'e dižə' bi de'e malən' babene' de'en chso'osya'a beñə' ca' contr le'. ²⁵Na' bazjənčeje' Pabən'

par yesə'ayine'ene' catə' gože' capitannə' ben' zecha galə'əzə: —Segon can' na lein', bito de lsens chinlə nasa' yid sotən' chedə' la' naca' benə' nasyon Roma na' niquenə' gata'əbia' še bin' nona'.

²⁶ Beyož gože' capitannə' ca' le'e gwyejte' capitannə' lao benə' gwnabia' che soldad ca', ježe'ene': —Gapgo' cuidad bin' gonecho ben' bandolə' la' naque' benə' nasyon Roma.

²⁷ Nach benə' gwnabia' che soldad ca' gwyeje' lao Pabən', gože'ene': —Gwna nda' zəle benə' nasyon Roma le'?

Nach Pabən' gože'ene': —Benə' nasyon Roma nada'.

²⁸ Nach benə' gwnabia' che soldad ca' gože' Pabən': —Mech xen gwxaqua'əda' nasa' par nich naca' cuent len benə' nasyon Roman'.

Nach Pabən' gože'ene': —Nada' golja' naca' benə' nasyon Roman'.

²⁹ Nach benə' ca' banitə' probnid par yesə'ayine' Pabən' le'e besyə'əbižə'ete' cuite'ena', na' leczə ca' benə' gwnabia' che soldad ca' bžebe' chedə' gosə'ənezeze' bito de lsens len lein' par yoso'ocheje' notə'atezə benə' naquə benə' nasyon Roman' še cuinə' choglaon bi de'e mal none'.

Pabən' zechē' lao benə' golə blao ca' chəsə'ənabia' Izraelən'

³⁰ Nach beteyo benə' gwnabia' che soldad ca' boseže' Pabən'. Na' bene' mendad besə'ədobə bxoz əblao ca' na' benə' golə blao ca' chəsə'ənabia' nasyon Izraelən' par nich ənezeze' bi porən' choso'ocuiše' Pabən'. Na' catə' babesə'ədobə benə' gwnabia' ca', gwleje' Pabən' nach bzeche' le' delant lega'aque'.

23

¹ Nach Pabən' bgüie' benə' golə blao ca' chəsə'ənabia' nasyon Izraelən', na' gože' lega'aque': —Benə' bišə', xte ža neža zoa' lao Diozən' chona' complir de'en ngüe'e lao na'a gona' na' lo'o la'aždaogua'anə' nezda' de que chazlaže'e can' chona'anə'.

² Nach Ananias ben' naquəch bxoz əblaona' bene' mendad len benə' ca' zjəzecha cuit Pabən' yesə'əbaže'e cho'ena'. ³ Nach Pabən' gože'ene': —Diozən' gone' le' castigw, goxoayag. Le' chi'o nga par gono' yelə' jostis əchia'anə' can' na' lein', na' chono' contr lein' de'en benlizo' mendad yesə'əbaže'e cho'ana'.

⁴ Nach benə' ca' zjənitə' cuite'ena' gwse'ene': —Bito yoži'o xtiže'ena' ca', la' le'ena' bxoz əblaoch.

⁵ Nach Pabən' gože' lega'aque': —Benə' bišə' bito nezda' še be'ena' naquəch bxoz əblaoch. Ža'alə nezda' bito goža'ane' ca', chedə' nyoj Xtižə' Diozən' nan: "Bito yoži'o dižə' pesad len benə' gwnabia' chelen'."

⁶ Na' Pabən' gocbe'ine' de que benə' golə blao ca' chəsə'ənabia' nasyon Izraelən' zjənaque' choplə. Bale' zjənzi'e sadoseo na' yebale' zjənzi'e fariseo por ni che can' chse'eje'e na' can' choso'osed choso'olo'ine'. Nach gwne', gože': —Benə' bišə' nada' naca' benə' fariseo, la' xi'in benə' fariseo nada'. Na' zoa' nga chonlə yelə' jostis əchia' por ni che de'en chejli'a de que yesyə'əban benə' guat ca'.

⁷ Ca beyož gwne' ca' gwzolao to bžaš entr benə' fariseo ca' na' benə' sadoseo ca' na' gwsa'aque' choplə. ⁸ Goc ca' chedə' benə' sadoseo ca' chəsə'əne' de que bito yesyə'əban benə' guat ca', na' bito chse'eje'e de que nita' angl ca' na' spirit ca', pero na' benə' fariseo ca' chəsə'əne' nita' angl na' spirit na' leczə chəsə'əne' yesyə'əban benə' guat ca'. ⁹ Xte bachso'osya'a benə' fariseo ca' len benə' sadoseo ca' chəsə'əšaše'. Nach gosə'əzoža' to choplə benə' ca' zjənsed lein' benə' ca' zjənaquə benə' fariseo, gosə'əne': —Ni to de'e mal cui non benga. Na' bito naquən güen goncho contr le'. Chexa še babsed blo'i no spiritən' o no anglən' le'? Caguə de'e si'innə' goncho contr Diozən'.

¹⁰ Can' chəsə'ədilə chəsə'əšaše' enə' xte bach chžeb benə' gwnabia' che soldad ca' še yoso'ozoxj yoso'onitlaocze' Pabən'. Nach benə' mendad besə'əzin soldad ca' par besyə'əbejxaxje' Pabən' ladjo benə' ca' na' besyə'əche'ene' quartelən' de'e yobla.

¹¹ Na' že' beteyon' bžin Xancho Jesocristən' gan' de Pabən' na' gože'ene': —Bito žebo' Pab. Can' babi'o xtiža'anə' Jerosalen nga, ca'aczən' go'on Roman'.

Boso'oxi'e so'ote' Pabən'

¹² Na' beteyon' balə benə' Izrael ca' besə'adobe' par boso'oxi'e so'ote' Pabən'. Na' boso'ozo'e jorament gosə'ane': —Diozən' gone' chio'o castigw šə ye'ej šə gaocho antslə cuinə' gotcho Pabən'. ¹³ Mazlə əcho benə' ca' boso'oxia' so'ot Pabən'. ¹⁴ Nach ja'aque' gan' ža' bəxoz əblao ca' na' benə' golə blao ca' chəsə'ənabia' Izraelən', gwse'e lega'aque': —Neto' bačh bzoto' jorament gon Diozən' neto' castigw šə ye'ej šə gaoto' mientrzə cui gotto' Pabən'. ¹⁵ Na' na'a ža, le'e yedopə əlegon jont par ničh le'e len benə' ljuežle ca' ənabele benə' gwnabia' che soldad ca' cueje'ene' gwxe par yide' laolen' na' con gwde'itezele de que par əšaš ačhe'enəchle šə bi de'e xinjən' none'ena'. Na' neto' cue'enaoto'one' tnezən' par gotto'one' antslə ze'e le'e gan' ža'alen'.

¹⁶ Pero na' zo to bi'i byo che benə' zan Pabən', na' benebo' ca naquən' bazjəngüie' so'one'. Nach gwyejbo' cuartelən' par jəzenebo' Pabən'. ¹⁷ Nach Pabən' goxe' to capitannə' na' gože'ene': —Gwche' bi'i nga lao benə' gwnabia' che soldadən'. De to de'e ye'ebə' le'.

¹⁸ Nach capitannə' gwche'e bi'inə' lao benə' gwnabia' che soldadən' na' cata' besə'əžine'enə' gože' benə' gwnabia'anə': —Ca naquə Pabən' ben' de pres goxe' nada' na' gwnabe' goclen laogua'anə' par ničh zedəgwa'a bi'i nga laogo' nga. De to əhopə dižə' güe'elembo' le'.

¹⁹ Nach benə' gwnabia' che soldad ca' bexe'e na' bi'in na' gwche'ebə' ga cui nonə' bene, nach gože'ebə': —Bin' de ənao' nada'?

²⁰ Nach bi'inə' gožbo' le': —Ca naquə benə' blao che benə' Izrael ca' bačh boso'oxi'e yedəsə'ənəbene' le' cuejo' Pabən' gwxe par əselo'one' gan' chəsə'ədopə benə' gwnabia' ca', na' con yoso'ode'ine' yesə'ane' de que yoso'ošaš yoso'ochē'ene' šə bitequən' none'.

²¹ Pero bito šejli'o əchega'aque' əchedə' mazlə əcho benə' ca' banaquən yesə'əbe'ena' le' tnezən' par so'ote'ene' con šə babnežw cho'a xtižo'o əselo'one', na' benə' ca' baboso'ozoe' jorament gon Diozən' lega'aque' castigw šə se'ej šə sa'ogüe' mientrzə cuinə' so'ote'ene'.

²² Nach benə' gwnabia' che soldad ca' bose'e bi'inə' na' gože'ebə': —Cuidad no güe'eleno' dižə' ca naquə rsonnə' de'en babedəgo'o laogua' nga.

Boso'osele'e Pabən' lao gobernadorən' ben' le Fels

²³ Nach benə' gwnabia' che soldad ca' goxe' əhopə capitán che' ca' na' gože' lega'aque' de que cheda ga še'elə yesə'ənite'e probnid len əhopə gueyoa soldad benə' əsa'ac nja'aze' na' gyon ši benə' yesə'əbia' cabey nach yečhopə gueyoaga'aque' əso'oxe'e lanz par əžja'aque' Sesarean'. ²⁴ Na' leczə gože' lega'aque' yesə'əyilje' cabey bia cuia Pabən', ničh ca' cui bi gaquə che' lao zjso'ene' lao gobernadorən' ben' le Fels. ²⁵ Nach bzoje' to cart de'e əbgoxe'e lega'aque' par gobernadorən' na' nan:

²⁶ "Señor Gobernador:

Nada' Claudio Lisiás chzoja' le' gobernador Felix, ačhguapa' le' diox. ²⁷ Ca naquə benə' Izrael ca' gosə'əzene' benga na' bazjəngüie' so'ote'ene' ža'aque' gwya'a na' gwchi'a a soldad əchia' ca' par jəyesla'ane' əchedə' gwnežda' de que naque' benə' ənasyon Roma.

²⁸ Na' de'en go'onda' ənežda' bi porən' choso'ociše'ene' joa'ane' lao benə' gwnabia' chega'aque' ca' gan' chəsə'ədobe'. ²⁹ Nach gwnežda' de que choso'ociše' le' por ni che bizə falt che' len lei chega'aque'ena', pero bito ənacho bi de'e mal none' par so'ote'ene' o gate'e ližyan'. ³⁰ Nach na'a babla' rson laogua'anə' de que benə' Izrael ca' baboso'oxi'e yesə'əbe'enaogüe'ene' par so'ote'ene' na' de'e na'anə' ačhsela'ane' laogo'onə' lgüegwzə. Na' babena' mendad len benə' ca' choso'ociše' le' da'aque' laogo'onə' par yesə'əne' le' šə bin' chsa'ac chega'aque' len le'. Si'ixenšgo' che yoguə'əloł de'en chneyoišgueida' le'.

Claudio Lisiás."

³¹ Nach soldad ca' besya'əbeje' Pabən' can' ben benə' gwnabian' mendad. Na' bedo yel gosə'əgüe'e nezən' len le' besə'əžinte' gan' nzi' Antipatris. ³² Nach gwye'eni'ina' besya'əbi'i soldad ca' ja'ac con ni'ej jəya'aque' cuartelən', na' porzə benə' güiab ca' ja'aclene' Pabən'. ³³ Cata' besə'əžine' Sesarean' boso'onežjue' gobernadorən' cartən'

zjənoxe'ena' nach gwsone' Pabən' lao ne'e. ³⁴ Na' beyož blab gobernadorən' cartən' gwnabene' Pabən' ga be'enə'. Gotə'əbia' de que Pabən' naque' benə' Tarso gan' mbane Silisia. ³⁵ Nach gože'ene': —Na' ənezda' še bi'in ənao' cata' la'ac benə' ca' choso'ocuiš le'.

Nach bene' mendad boso'oseyjue' Pabən' lo'o yo'o gan' chbe' Rei Erodən' catə'ən chone' yelə' jostisən'.

24

Pabən' be'e dižə' lao gobernadorən' ben' le Fels

¹ Na' cata'bach goc gueyə' že zo Pabən' Sesarean', nach bžin be'en naquəch bxoz əblao ben' le Ananias na' nche'e to əhopə benə' golə benə' blao na' len to benə' le Tertolo benə' chac cho'e dižə' lao' lcue'. Nach gwsa'ogüe' xya contr Pabən' lao gobernadorən'. ² Nach gobernadorən' bene' mendad gwyej Pabən' laogüe'ena' na' Tertolon' gwzolaogüe' chciše'ene', che'e gobernadorən': —Si'ixenšgo' Señor Gobernador ca naquə za'ato' laogo' nga že, la' de'en zocho binlo juisy naquən por le' na' de'e zan de'e güen de'e bachac por ni che can' chnabi'o neto'. ³ Na' gata'ətezə zoto' syempr nato' choxwleno'ona' Señor Gobernador, tant chebeito' can' chnabi'o neto'. ⁴ Na' par nich cui gonşgueito' le' zedte, chatə'əyoşgueida' le' əgwzenago' šlož dao' ca naquə nga ənato'. ⁵ Ca naquə benga zo laogo' nga par gono' yelə' jostis che'ena', bach ənezeto' de que naque' to benə' güec de'e zed juisy. Na' chde' entr neto' benə' Izrael že'ato' doxenlə yežlyon' chta chne' neto' par nich gaquəto' əchoplə, la' naque' benə' blao che' benə' ca' zjənzi' benə' Nasaret por ni che de'en chəsə'ənaogüe' de'en əbsed əblo'i de'e benə' Nasaretən' gwle Jeso'os. ⁶ Na' de'e mal juisy ngüie' gone' len yo'odao' əblao əcheto'ona' de'en gone'ene' gwze'e benə' cui zjənaquə benə' Izrael lo'inə'. De'e na'anə' gwxento'one', na' gone'eto' gonto' yelə' jostis che' segon can' na lei əcheto'ona'. ⁷ Pero na' gwyaz Lisias ben' naquə benə' gwnabia' che soldad ca', na' la fuers beque'ene' lao na'ato'ona'. ⁸ Na' bene' mendad de que nota'ətezəto' chene'eto' əgwcuišto'one' cheyalə' əgwcuišto'one' laogo' nga. Guac ənabdo' Pabən' bin' goquə par nich ənezdo' che de'e ca' chcišto'one'.

⁹ Nach benə' Izrael ca' nžague'ena' gwsa'aque' toza gosə'əne' de que le can' naquən. ¹⁰ Nach gobernadorən' bene' seňy len Pabən' par nich əne'. Nach gwzolaogüe' gwne': —Ca naquə ənezda' de que bach goc zan iz chono' yelə' jostis che ənasyon nga, de'e na'anə' že chebeida' gwzo rson əchia'anə' laogo'ona'. ¹¹ Na'a chac šižiŋ žazə gwya'a Jerosalennə' par əje'elaogua'a Diozən'. Na' guaquə ənabga'acdo'one' še le can'. ¹² Na' bito ənacho chacyoža' no benə' lo'o yo'odao' əblaonə' na' bitonə' yesə'əle'ine' nada' ša'a do lo'o yo'odao' ca' yela' par žjəta žjənia' benə', na' nic lao' syodan'. ¹³ Na' bito bi de so'on benə' quinga par yesə'əlo'e de que napa' dolə' can' choso'ocuiše' nada'. ¹⁴ Con nia' le' clar de que cho'elaogua'a Dioz ben' gwsone'elao' de'e xaxta'oto' ca', na' naogua' costombr cobə par cho'elaogua'ane' de'en chəsə'əna zan benə' gwlaž əchia' ca' zjənaquə costombr mal. Pero bito zjənaquən costombr mal, la' chejl'i'a che yoguə' libr ca' gan' zjənyoj Xtižə' Diozən' de'en bzoj de'e Moisezən' na' yeziqua'əchlə benə' gwsone' xtižə'ena' cana'. ¹⁵ Na' zoa' lez de que Diozən' yolis yosbane' benə' guat ca'. Yolis yosbane' benə' güen na' benə' mal, ca'aczən' benə' gwlaž əchia' ca' nite'e lez gone'. ¹⁶ Na' zotezə zoa' chi' yichja' chona' can' chene'e Diozən' par nich ənezda' lo'o yichjla'aždaogua'ana' de que bito napa' dolə' lao Diozən' na' nic lao benəčħən'.

¹⁷ Bagoc zan iz zoa' zitə', pero na'a že babeyeda' Jerosalennə' par bnežjua' mech de'en btoba' par benə' yašə' ca' chəsə'əyažj chəsə'əchne' na' jua'a de'e jua'a lo'o yo'odao' əblaonə'. ¹⁸ Na' goquən' zoa' lo'o yo'odao' əblaonə' babexi' beyacha' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən', na' chnežjua' de'e ca' chnežjua' par Diozən'. Ca' chona' cata' to əhopə benə' Izrael za'ac Asian' bla'aque' gan' zoa'ana'. Bito ənacho nochlə ntopa' na' bitobi scandl chona'. ¹⁹ Na' lega'aquen' žalə' bda'aque' laogo' nga par yoso'ocuiše' nada' še bin' chsa'ac əchega'aque' len nada'. ²⁰ O benə' quinga nitə' nga guac yesə'əne' še bi de'e malən' nona' cata'əna' boso'odie' nda' lao benə' gwnabia' əchega'aque' ca'. ²¹ Tozə

de'en gwnia' laoga'aque'en, catə'an gožəga'aca'ane': "Ca naquə nga chonle yelə' jostis chia'anə', chonlen ɬedə' chejli'a de que gwžin ža yesyə'əban benə' guat ca'."

²² Cata' bene goberñador Felsən' gwna Pabən' ca', bitoch gone'ene' gone' yelə' jostis che Pabən' ca orən', ɬedə' la' ban̄ezczene' che de'en chejle'e chio'o chonlilažə'echo Jesocristən'. De'e na'anə' par gwcho'one' ɬchega'aquen' sša gože' lega'aque': —Catə' yidə Lisiásən' ben' naquə benə' gwnabia' che soldad ca', cana' yevož gwzenaga' ca naquə de'e nga chaole xya nga.

²³ Nach Felsən' bene' mendad len to capitán ɬhe' par beche'e Pabən' gaquache' pres na' gata' lsens par gone' bitə'ətezə chene'ene' na' guaquə žjəsa'əlanə' benə' migw ɬhe' ca' le' par əso'ene' ša bi de'e chyažjene'.

²⁴ Goc to ɬhopə ža beza' goberñador Felsən' Sesarean' catə' bezžine' len no'ol ɬhe'ena'. Naque' no'olə Izrael na' le' Drosila. Na' gox Felsən' Pabən' na' bzenague' be' Pabən' dižə' can' cheyalə' gonlilažə'echo Jesocristən'. ²⁵ Nach Pabən' be'elene' le' dižə' can' cheyalə' goncho par gaccho benə' güen lao Diozən' na' can' bito cheyalə' güe'echo latjə ɬabia' la'ažda'omalchon' chio'o, na' can' əzin ža catə' Diozən' ɬchoglaogüe'en ɬhe to to chio'o benəčh ša nocho napcho dolə'. Na' goberñador Felsən' bžebe' xte juisy ca naquə dižə' de'en choe' Pabən'. Nach gože'ene': —To ca'atə'əta' gwzenaga' ɬna'a. Guaxcza' le' catə' gata' to latjə ɬchia'.

²⁶ Goberñadorən' goquene' cueze' par nich Pabən' əgwnežjue'ene' mech par yosane' le', na' de'e na'anə' goxe'ene' teliza be'elene' le' dižə'. ²⁷ Ca' chac gwde ɬhop iz, na' le'e bžine tyemp gwde ben' le Porsio Festo goque' goberñador. Na' de'en gone'e Felsən' yega'ane' binlo len benə' Izrael ca' catə' cuich naque' goberñadorən', de'e na'anə' ze'e yechoje'bene' mendad ze'e deczə Pabən' pres.

25

Pabən' chzo rson ɬhe' lao goberñadorən' ben' le' Festo

¹ Na' catə' bžin Feston' Sesarean' gan' ɬabi'e, gwzoe' ſonə ža na' gwze'e gwyeye' Jerosalenŋə'. ² Nach bxoz əblao ca' na' nochlə benə' blao ɬhe benə' Izrael ca' ja'aque' jesə'əye'ene' par boso'ocuiše' Pabən'. ³ Na' gwsa'atə'əyoine' Feston' gone' goclen gaquə can' chəsə'əŋabe', gonşgue' mendad əžjsə'e Pabən' Jerosalenŋə'. Gwsa'atə'əyoine' le' gone' ca' par nich lega'aque' yesə'əbe'enaogüe' Pabən' par so'ote'ene' tnezən'. ⁴⁻⁵ Nach Feston' gože' lega'aque' de que Pabən' naque' segor Sesarean' na' ɬeczə gože' lega'aque': —Nada' bito yega'ana' Jerosalenŋə' sino le'e cheza'atia'. Benə' ca' zjənaquə blao entr le'e guaquə əsa'aque' len nada', na' ša bi de'e xinjən' non be'enə', guaquə yoso'ocuiše' le' Sesarean' gan' chona' yelə' jostisən'.

⁶ Na' gwzoe' len lega'aque' ca do xon' o ſi ža na' beyeje' Sesarean'. Nach beteyo gwchi'e gan' chone' yelə' jostisən' na' bene' mendad gwyej Pabən' laogüe'enə'. ⁷ Nach catə' bžin Pabən' laogüe'enə' banitə' benə' Izrael ca' za'ac Jerosalenŋə' na' le'e gwse'echjite' le' na' gosə'əzolaogüe' chosə'əcuiše'ene' chəsə'əne' de que de'e zan de'e mal juisy de'e chone', pero na' bito bla'alaon ša chso'e dižə' lin'. ⁸ Nach Pabən' bzo rson ɬhe'enə' gwne': —Ni tozə falt cuiŋə' gapa' len lei ɬhe neto' benə' Izrael, na' ni len yo'odao' əblao ɬheto'ona' na' nic len Rei Sesar ben' chnabia' doxen ɬnasyon Roman'.

⁹ Nach Feston' ca naquə gone'ene' soe' binlo len benə' Izrael ca' gože' Pabən': — ɬEgiue'endo' sa'o nich gona' yelə' jostis chio'ona' Jerosalenŋə' ca naquə yogua' de'e quinga choso'ocuiš benə' quinga le'?

¹⁰ Nach Pabən' gwne': —Laogo' len' zecha', banzo Rei Sesarən' le' par gono' yelə' jostis, na' nga cheyalə' gaquə yelə' jostis chia'anə'. Ca naqua benə' Izrael quinga, le' nezczədo' de que bito bi bi ɬe'e gona' contr lega'aque'. ¹¹ Žalə' bi falt bagwdapa' o bichlə de'e babena' de'e cheyalə' gata', bito nia' cui gata'. Pero de'en cui bi bi nona' ca naquə de'en choso'ocuiš benə' quingan' nada', notono no zaquə' əgwde nada' laoga'aque'enə'. Na' ɬna'a chnaba' tia' lao Rei Sesarən' nich cuine' gone' yelə' jostis chia'anə'.

¹² Nach Feston' len beñə' gwnabia' che' ca' yela' boso'oxi'e naquən' so'one', nach gože' Pabən': —Lao Rei Sesar na'anə' bagwñabo' tio', na' laogüe' na'anə' šejo'.

Feston' bdie' Pabən' lao Rei Agripan'

¹³ Na' ca' chac gwde to çhopə ža cata' Rei Agripa na' no'ol che' Berenise bla'aque' Sesarean' par bedəsə'eguape' Feston' diox. ¹⁴ Na' gwnite'e zan ža, na' be'elen Feston' Rei Agripan' dižə' ca naquən' chac len Pabən', gože'ene': —Zo to beñə' nyixjw Felsən' pres nga. ¹⁵ Na' cata' gwya'a Jerosalennə' bñozə' blao ca' na' len nochlə beñə' golə beñə' blao che' nasyon Izraelən' gosə'əñabe' choglaogua'an che' de que nape' dolə'. ¹⁶ Pero na' gožəga'aca'ane' ca naquə costombr che' chio'o beñə' nasyon Roma bito gaquə gwdecho beñə' sa'aque' castigw sin cui yesyə'adillaogüe' beñə' ca' choso'ocuiš lega'aque' na' gata' latjə yoso'ozo rson chega'aque' ca naquə de'en choso'ocuiše'ene'. ¹⁷ Na' catə' bla'aque' nga beteyo le'e gwche'etia' gan' chona' yelə' jostisən', nach bena' mendad gosə'abeje' Pabən'. ¹⁸ Na' beyož boso'ocuiš beñə' ca' le', ni tozə de'en chacda' choso'osbague'ene' le' cui bi gosə'ane'. ¹⁹ De'en chacə chega'aque' len le', cui chejn'i'alažə' Pabən' can' chse'ejn'i'alažə' lega'aque' na' chso'e dižə' che to de'e beñə' guat beñə' gwle Jeso'os, na' Pabən' ne'de que mbancze'. ²⁰ Na' nada' ža, cui bežellaža'a bi gona' ca de'en chac chega'aque', nach goža' Pabən' šə chene'ene' yeza'alene' nada' Jerosalennə' par nich gaquə yelə' jostis che'ena' ca naquə de'e ca' choso'osbague'ene' le'. ²¹ Per na' gwnab Pabən' šeje' gaquə yelə' jostis che'ena' lao Rei Sesarən'. Nach bena' mendad beyeijue' mientr gwdi'ane' lao Rei Sesarən'.

²² Nach Rei Agripan' gože' Feston': —Leczə che'enda' gwzenaga' can' choe' ben' dižə'ənə'.

Nach che' Feston' le': —Gwxe əgwzenago'.

²³ Nach beteyon' de'e juisy chacchguia besə'əžin Rei Agripan' na' len Berenise, nach gwso'e gan' chi' gobernadorən', na' leczə zjelen beñə' gwnabia' che soldad ca' na' yeziqə'əchlə beñə' blao che syodan'. Nach ben Feston' mendad jesə'əxi'e Pabən'.

²⁴ Nach Feston' gwne': —Rei Agripa na' yoguə'əłol le'e ža'ale nga len neto', ca naquə benga chgūiale nga, beñə' zan beñə' Izrael ca' ža' Jerosalennə' na' beñə' ca' ža' nga bagosə'əñe' nada' de que beñə' mal benga, chəsə'əñabe' de que cabich cheyalə' əban benga yežlyon'. ²⁵ Pero na' chgūia' nada' de que bito bi bi none' par choglaogua'an gate', na' bagwñabe' tie' lao Rei Sesarən' na'bach goža'ane' šeje'ena'. ²⁶ Pero na' cui de bixa de'e gwzoja' rein' par yapa'ane' bin' none'. De'e na'anə'bach gwleja'ane' laole nga, na' catec naco' le' Rei Agripa, par nich na' yevož əgwzenagcho che' na' gata' de'e gwzoja'. ²⁷ La' chacda' bito bi rson napa' con əgwsela'a to pres sin cui gwzoja' šə de bi de'en none'.

26

Pabən' bzoe' rson che' lao Rei Agripan'

¹ Nach Rei Agripan' gože' Pabən': —Guaquə ənio' par əgwzo' rson chio'ona'.

Nach Pabən' bze ne'en lao beñə' ca' gwzolaogüe' bzo rson che'ena' gwne': ² —De'e mba juisy nga bagoc chia', Rei Agripa, ca naquə nga de to latjə əna' gwzo rson chia'anə' laogo' nga ca naquə de'en choso'ocuiš beñə' Izrael gwlaž checho ca' nada'. ³ Le' nezdo' ca naquə costombr che chio'o beñə' Izrael, na' ca naquə beñə' gwlaž checho ca' chsa'acyože' entr lega'acze'. De'e na'anə' ža chatə'əyošgueida' le' par gapəšgo' yelə' chxenlažə' əgwzenago' chia'.

Pabən' be'e dižə' can' bene' cata' cuinə' gonlilažə' e Jesocristən'

⁴ Yuguə'əłol beñə' Izrael gwlaž checho ca' zjənezcene' nac gwzoa' dezd gwzolao bgüego'otia', gwzoa' Jerosalennə' entr lega'aque'. ⁵ Na' zjənezcene' de que nada' dezd bgüego'otia' naca' beñə' fariseo, na' neto' beñə' fariseo naochto' yoguə'əłol costombr de'en de ca naquən' chejn'i'alažə'əcho Diozən' mazəchlə ca notə'ətezəchlə beñə' Izrael.

⁶ Na' beñə' gwlaž checho ca'bachəsə'əñabe' gono' yelə' jostis chia' laogüe de'en chejli'a de que gwžin ža cata' Diozən' yosbane' beñə' guat ca' can' bene' lyebə len de'e xaxta'ocho

ca'. ⁷ Benə' zan lao šižin family che chio'o benə' Izrael nite'e chso'elaogüe'e Diozən' do yichj do lažə'ega'aque' na' do ža do yel nite'e lez gaquə complir ca naquə lyeben'. Na' ni che de'en zoa' lez yosban Diozən' benə' guat ca', de'e na'anə' choso'ocuiš benə' Izrael ca' nada' Rei Agripa. ⁸ ¿Bixchexan' chaque le'e caguə de'e no šejle'ena' de que Diozən' cholis chosbane' benə' guat ca'?

Antslə Pabən' blagzejə' blagzide' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən'

⁹ Antslə nada' gocda' de'e cheyalə' gona'an benteca' contr benə' ca' chso'onlilažə' Jeso'os ben' naquə benə' Nasaret. ¹⁰ Benə' zan benə' Jerosalen ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə' bseyjua' ližya segon can' na yiš de'en bexə'a de'en gwso'on bxzoz checho ca' benə' ca' zjənaquə benə' blao. Na' catə' bxzoz əblao ca' gosa'əchoglaogüe'en so'ote' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' lena' bda' cho'a xtiža'a. ¹¹ Na' de'e zan las gwya'a to to yo'odao' jəsaqua'əzi'iga'aca'ane' par nich yoso'ožia yoso'onite'e Jesocristən'. Na' de'e tanttec bgue'iga'acda'ane' gwya'a blagzejə blagzidəga'aca'ane' syoda che nasyon ca' yela'.

Pabən' be'e dižə' can' goquə bemb'i' Jesocristən'

¹² Na' leczə güien de'e na' əzya'a Damascon'. Noxa'a yiš de'en gwso'on bxzoz checho ca' benə' ca' zjənaquə benə' blao de'en chon mendad gona' ca'. ¹³ Pero na' lao əzya'a ngua'a nezən' ca do gobiž catə'aczla ble'ida' to be'eni' juisy de'e za' le'e yoban' xte bnitlaon be'eni' che bgüižən' na' to gwyechjzən nada' len benə' ca' žaga'anə'. ¹⁴ Na' xte bgüixə yoguə'əto' lao yon'. Ca' deto' lao yon' catə' benda' to benə' chne' dižə' ebreo gwne': "Saul, ¿bixchen' nlagzejə nlagzido' nada'? De'en chono' contr nada' chone zi' cuino' can' chac che to go'on bian' chlibə lao ya la de'en zo lao garrošən'." ¹⁵ Nach bolgüižə'ane' chapa'ane': "¿No le' Señor?" Nach gwna Xancho Jeso'osən': "Nada' Jeso'osən' nlagzejə nlagzido'". ¹⁶ Pero na'a beyas la' bach bloe' laogua' le' par nich gono' xśina'anə' na' go'o dižə' che yoguə'əlol de'e quinga bāch ble'ido', na' yeziqə'əchlə de'e ze'e le'ichdo' catə' yozloe' laogua' le'. ¹⁷ Na' na'a əselə'a le' gan' ža' benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael na' bito gua'a latjə no got le', ni benə' Izrael na' nic benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael. ¹⁸ Esela'a le' par nich əgwzejni'ido' lega'aque' nac so'one' par nich šo'o be'eni' chia'anə' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' na' yesə'əbejyichjə' de'e malən'. Na' yesyə'əchoje' xni'a gwxiye'enə' na' yoso'ozenague' che Diozən' na' nitlao xtolə'əga'aque'enə', na' əsa'aque' txen len yoguə'əlol benə' ca' yela' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə' por ni che de'en chso'onlilaže'e nada'."

Pabən' bzenague' can' gož Jesocristən' le'

¹⁹ Na'a že Señor Rei, bzenaga' ca naquə de'en bzejni'i Jeso'osən' nada' len de'en ble'idaogüe'eda'. ²⁰ Zgua'atec Damasco na' gwzolaogua' bzejni'ida' benə' ca' ža'anə' che Jesocristən', na' leczə ca' Jerosalennə' na' doxen gan' mbane Jodean'. Na' lente benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael gwdixjue'iga'acda'ane' de que cheyalə' yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə' na' yoso'ozenague' che Diozən', na' so'one' ca gacbia' de que babesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə'. ²¹ Na' por ni che de'en chzejni'ida' benə', de'e na'anə' benə' Izrael gwlaž checho ca' gosa'əzene' nada' lo'o yo'odao' əblao chechon' na' gwsa'aclaže'e so'ote' nada'. ²² Pero na' Diozən' zocze' chaclene' nada' par nich zocza' cho'a xtiže'enə' xte že əneža len yoguə'əlol benə', la'anə' bi'i xcuidə' na' la'anə' benə' golə. Bito nəacho bilə bagwnia' sino ca de'en gosə'ənaczə de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana', na' can' gwna de'e Moisezən' che de'en za' gaquə ca tyemp chega'aque'enə'. ²³ Gwso'e dižə' de que Cristən' ben' selə' Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon' cheyalə' saquə'əzi'e na' le' gaque' benə' nech yebane' ladjo benə' guat ca' na' cuich gate'. Na' leczə gwso'e dižə' de que Cristən' gwzenene' chio'o naccho benə' Izrael na' len benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael naquən' goncho par nich šo'o be'eni' che Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon'.

Pabən' gone'ene' gone' par nich Rei Agripa' gonlilaže'e Jesocristən'

²⁴ Na' ca' cho'e dižə'ənə' par chzo rson Ɂhe'enə' catə'əczla gwne Feston' zižjo gože'ene': —Chac tonton' Pab. De'e tanttec chsedo' na'anə' bāch chac tonto'.

²⁵ Nach Pabən' gože' Feston': —Bito chac tonta' Señor Gobernador. Dižə' lin' cho'a na' de'e yejní'anə'. ²⁶ Ca naquə Rei Agripa nga, nezene' Ɂhe de'e quinga cho'a dižə' chei na' de'e na'anə' cho'a dižə'ən clar laogüe' nga. Zoa' segor cabi Ɂnacho cui nezene' Ɂhe' de'e ca', la' caguə goqua de'e ca' do gaza zo bižə' de'e ngašə'ənə'. ²⁷ Le' Rei Agripa, Ɂachejli'o ca naquən' boso'ozoj de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'? Nada' nezda' de que chejli'o.

²⁸ Nach Rei Agripan' gože' Pabən': —Echacdo' len to Ɂhopə bi'in bagwna'onə' gonlilažə'ətia' Jesocristən'?

²⁹ Nach Pabən' gože'ene': —Chona' orasyon lao Diozən' de que šə to Ɂhopə dižə' o šə zan dižə' de'e bagwnia' le', le' na' yogua'əlol benə' ca' choso'ozenag can' ənia' nga so'onlilažə' Jesocristən' can' chonlilažə'ane', pero sin cui gacle pres ca nada' nga ncheja' naca' pres.

³⁰ Na' beyož gwna Pabən' ca' bezoža' Rei Agripan' len no'ol Ɂhe' Berenisen' na' len gobernador Feston' na' benə' ca' gosə'əbe' len Ɂega'aque'. ³¹ Nach bežaše' jəsyə'ədobe' ga yoblə nach gwse'e ljuežje': —Bito ənacho bi chon benga de'e zaquə' gate' o gate'e ližya.

³² Nach Rei Agripan' gože' Feston': —Guaquə yezan benga žalə' cuiŋə' Ɂnabe' tie' lao Rei Sesarən' par gone' yelə' jostis Ɂhe'enə'.

27

Boso'osele'e Pabən' Roman'

¹ Nach boso'oxi'e yoso'osele'e neto' Italian' tlao nis. Na' Pabən' len yeto Ɂhopə pres ca' gwsa'aque' lao na' to capitán benə' le Jolio. Naque' capitán Ɂhe zan soldad Ɂhe rein' benə' zjənzi'e "Batallon Augosto". Na' nada' Locas zoa' len Pabən'. ² Nach gwyo'oto' to lo'o barcw de'e za' Adramitio par əzinən Asia. Na' za'alen Aristarcon' neto'. Naque' benə' syoda Tesalonica de'en chi' gan' mbane Masedonian'. ³ Beteyo bžinto' Sidonŋə' na' Jolion' bencze' güen len Pabən' be'e latjə par gwyeje' gan' ža' benə' migw Ɂhe' ca' par boso'onežjue'ene' bi de'en byažjene'. ⁴ Na' gozsa'ato'ona' na' zdato' to lcue'ej late' yežlyo de'e nga'an lo'o nisda'ona' de'en nzi' Chipre, cheda' be'enə' chechjən clelə, na' yežlyo na'anə' bcue'ejən neto' len be'enə'. ⁵ Na' beyož gwdetō' lao nisdao' de'en de cho'i gan' zjəmbane distrit ca'de'en zjənzi' Silisia na' Panfilia nach bžinto' syoda gan' nzi' Mira de'en chi' gan' mbane distrit Ɂhe Lisia.

⁶ Na' na' bžele capitanna' to barcw de'en za' syoda Alejandria na' chza'an šejən Italian', na'bene' mendad gwyo'oto' lo'inə' na' lenczə Ɂe'. ⁷ Nach gwza'ato' zdato' lao nisən' de'e yoblə. Zan ža zdato' šo'olažə' na' do cane gwdetō' galə'əzə gan' ne' Gnido. Na' por ni Ɂhe can' gwyečhj be'enə' de'e na'anə' cui be'en latjə šejo' Ɂicha na' de'e na'anə' gwcua'ato' zdato' to lcue'ej yelata' yežlyo de'e nga'an lo'o nisda'ona' de'en nzi' Creta, part de'en zo galə'əzə syodan' de'en nzi' Salmon, la' na' cuitec gwyečhj be'enə' fuert. ⁸ Na' zdato' do cane to lcue'ejən' na' bžinto' ganə' nzi' Buenos Puertos galə'əzə yež de'en nzi' Lasea.

⁹ Na' gocze gwde zan ža zdato' na' bāch chonən zdebə par šejəchto' lao nisən' cheda' bāch bžin tyemp catə' chechjchguə be' zaguən'. ¹⁰ Na' Pabən' gwneyoine' benə' ca' che'e Ɂega'aque': —Chgiūia' de que ca naquə biaj nga naquən Ɂechguale zdebə na' nxož caguəgazə cuiayi' de'en noa' barcon' sino lenczə Ɂen na' len yelə' mban Ɂhecho šə šejəchcho.

¹¹ Pero na' capitán Ɂhe soldad ca' bzenaguəche' Ɂhe ben' nsa' barcon' na' Ɂhe xan barcon' cle ca Ɂhe de'en gož Pabən' Ɂega'aque'. ¹² Na' latjə gan' zoto' bito naquən par əgwdetō' tyemp zaguən', na' gwyan benə' ca' gwsa'aquene' šə gaquə güench sa'ato' na' əžinto' yež gan' ne' Fenise par nich na' zoto' te de'e zaguən'. Fenisen' naquən puert Ɂhe Creta gan' cuitec chechj be' de'en za' la'alə na' Ɂhe'elə.

Gwyechj to be' gual lao nisda'onə'

¹³ Na' gwzolao chechj to be' gol de'e za'ate che'elə, nach benə' ca' choso'osa' barcon' gwsa'aquene' de que guaquə can' chse'ene'ene', nach gozsa'ato' zdato' lao nisən', zdato' galə'əzə Cretan'. ¹⁴ Pero na' caguə gwža cata' za' to be' gual de'e nzi' Noreste de'e chechjən contr galən' zda barcon'. ¹⁵ Na' bžiguə'əxaxjən barcon', caguə bi goquəch gonto'. Na' gwlejyichjšazə cuinto' len barcon' nžiguə'ən neto'. ¹⁶ Na' ca' zdato' to lcue'ej yežlyo dao' de'e nzi' Clauða de'e chi' lo'o nisda'onə' gan' cuitec gwyechj be'enə'. Na' barcw cha'o gan' yo'oto'onə' nxobən to barcw dao', na' cañe goc becueto'on lo'i de'e cha'onə'. ¹⁷ Na' ca beyož becueto' barcw da'onə' lo'i de'e cha'onə', na' bchejto' barcon' ryat par gwlo'oto' fuers chei. Na' laogüe de'e bžebto' gaguə'ətə' gan' naquə yox, bletjto' lachə' de'en chon par nich chza' barcon' nich cuich bžiguə'ətəc be'enə' len. Na' zdato' lao nisən' con can' gwyej barcon'. ¹⁸ Pero na' bžaglaochguato' chedə' gwyechjchgua to be' gual juisy nach beteyo boso'ošašsaze' yoa' ca' nsa'anŋə' boso'ozale'en lo'o nisən'. ¹⁹ Na' ža gwyon Žeinə' goclenga'acto'one' bessazəto' šinlaz barcon'. ²⁰ Na' zan ža bito bolo'e lao bgüižən' na' ſ'e'lən' ni que zjənla'azə beljw ca'. Na' de'e tant gwyechjchgua be'enə' xte bitoch gwzoto' lez yelato'.

²¹ Na' goquən' bačh gwža cui chaoto', nach Pabən' gwzož'e ladjo benə' ca' na' gwne': —Le'e benə', žalə' əbzenagle chia' cata'ən gwnia' cui sa'acho Cretan' bito chac checho quinga žalə' ca' na' bito gwžiyai' šinlazchon'. ²² Pero na' chnia' le'e le'e yebei chedə' ni to le'e cui cuiayi' yelə' mban chelen', lete barcw nga cuiayi'in. ²³ Na' ca naquə cho'elaogua'a Diozən' na' baben cuina' lažə' ne'enə', de'e na'anə' bablo'e lao angl che'enə' nada' nežə', na' angłən' gwne' nada': ²⁴ "Bito Žebo' Pab. Syempr cheyalə'əczə tio' lao Rei Sesaran', na' echnia' le' de que Dioz na'anə' gone' par nich ni to benə' ca' za'ac len le' cui sa'at." ²⁵ Na'a ža, le'e yebei, chedə' nezda' de que Diozən' gone' par nich gaquə can' bagwna angłən' nada'. ²⁶ Pero bia'aczə yecho'onən chio'o yo biž de'e nga'an latə' lo'o nisən'.

²⁷ Na' Že' goc žda'obiž zdato' nilə na'alə lao nisda'o de'enə' nzi' Adria. Na' ca do chel benə' ca' zjənsa' barcon' gwsa'acbe'ine' de que bačh zdato' serczə to yo biž. ²⁸ Nach boso'oletje' to plom lo'o nisən' par boso'ochixə' ca do ja'aquə'ətə' zitjw naquə nisən', na' beyož boso'ochixə'ennə' goquən ši'intochoa metr. Nach gosə'əzdie' yelata' na' boso'əzchixə'en de'e yoblə na' ca orən' goquən gažəchoa metr. ²⁹ Na' besə'əžebe' žjti'i barcon' yej lo'o nisən' nach boso'oletje' tap ya xen de'en ne' ancla, boso'ochje'en zda xni'alei par gwso'ožə'ən barcon' na' bazjəzelaž'e ſe'eni'. ³⁰ Nach benə' ca' zjənsa' barcon' gwsa'aclaž'e yesyə'əxonje' na' boso'oletje' barcw da'onə' con chosə'əde'itezene' yoso'oletje' ancla ca' de'en yoso'ocue' laolei. ³¹ Nach Pabən' gože' capitanna' na' len soldad ca': —Šə benə' quinga cuich nite'e lo'i nga, ni tocho cui yelacho.

³² Nach soldad ca' gosə'əchogue' don' zjənca'a barcw da'onə' na' boso'osane'en.

³³ Nach do šbal Pabən' gwzolao gwneyoine' benə' ca' de que cheyalə' sa'ogüe', che'e lega'aque': —Na'a chac žda'obiž zole cui chtasle na' cui chaole. ³⁴ Na'a ža, chata'əyoišgueida' le'e le'e gao par nich sole binlo, la' de'e li ni tole cui cuiayi'ile.

³⁵ Na' beyož gwne' ca' bexə'e to yetxtilan' na' be'e yelə' choxcwlen che Diozən' lao yoguə'əlol neto' ža'ato' lo'o barcon' nach gwxi'e to pedasən gwzolaogüe' chaogüe'en.

³⁶ Nach yoguə'əlolto' bebeicheto' na' leczə gwdaoto'. ³⁷ Chopə gueyoa gyonši'intoto'ona' ža'ato' lo'o barcon'. ³⁸ Na' gwde gwdaoto' con ca beljeto' na' ca naquə trigon' de'e ne'e zjənse'e, gwso'ose'en lo'o nisən' nich barcon' cuich goctequən zl'i.

Goxj barcon'

³⁹ Na' catə' gwyē'eni' bito zjənombi'e yežlyon' gan' besə'əžine' pero na' choso'ogüie' de to latjə ga žia nisən' žizə na' bade to lašə' de'e naquə porzə yox. Nach gwsa'aque' tozə par nich žjəče' barcon' lašə' lao yoxən'. ⁴⁰ Nach gosə'əchogue' do che ancla ca' na' gosə'əbejyichjga'aque'en lo'o nisən'. Nach boso'osež'e do de'en boso'ochje' yag de'en chsa' barcon' licha na' boso'olise' lachə' de'en zo yichjen' par bžiguə' be'enə' len, nach əzja'aque' cho'a nisən'. ⁴¹ Pero na' jəsə'ədi'e ga chedil nisda'onə' len to de'e

yoblə, na' jšo'o laogüen' lo'o yoxən' na' caguə goquəch tan. Na' nisən' gwzolao bzoxjən xni'einə' de'e tant fuers nsa'an. ⁴² Nach gwsa'aclažə' soldad ca' so'ote' pres ca' nich ni toe' cui yesyə'əxoe' lao nisən' na' yoso'oxonje'. ⁴³ Pero na' capitannə' gone'ene' yosle' Pabən' na' bžone' ca naquən' bachsa'aclažə' soldad ca' so'one', nach bene' mendad len pres ca' šə noe' chac chxoа lao nisən', guaquə lega'acteque' yesyə'əxite'e lao nisən' na' yesyə'əchoje' yo biž. ⁴⁴ Na' bene' mendad de que benə' ca' cui chac yesyə'əxoa lao nisən' yoso'ochine' no yagla' o bichlə šinlaz barcon' par yesyə'əxoe' lao nisən'. Ca' gwso'one' na' yogue'e besə'əzine' binlo yo bižən'.

28

De'en goc che Pabən' žlac zoe' Malta

¹ Na' catə' beyož bžin yuguə'ətə' yo bižən' gwnezeto' de que latjənə' nzi'in Malta na' naquən to yežlyo de'en nga'an latə' lo'o nisən'. ² Na' benə' ca' ža'anə' mbachgua gwso'elaogüe'e neto', boso'oxene' to yi' xen na' gwsa'axe' yuguə'ələləto' gan' nite'ena' əchedə' bagwzolao yejon' na' chacchguə zag. ³ Nach Pabən' btobe' xonj xis na' lao chcue'en lao yi'inə' bechojczlə to bel bia benen lo'inə' na' gwdi'inəb ne'ena' xte golə'əditəb. ⁴ Na' choso'ogüia benə' ca' nałə'ədit belən' na' Pabən', nach gwse'e ljuežje': —De'e li benga naque' benə' güet benə'. Bach bele' lao nisən' pero na' Diozən' bito cho'e latjə əbane'.

⁵ Nach bse'esə' ne'ena' lao yi'inə' nich bexopə belən' na' bito bi goquene'. ⁶ Nach benə' ca' bačh chəsə'əbeze' bat solao gata' Pabən' yi o əbixəcle' to de repentzə gate'. Na' ca' gosa'əbeze' sša na' choso'ogüie' bito bi bi chaquene' nach gwso'one' xbab yoblə chəsə'əne' de que naque' to benə' cheyalə' šejni'alažə'əcho.

⁷ Benə' blao che doxen Maltan' le' Poblio na' de bien che' galə'əzə, na' mbachgua be'elaogüe'e neto' na' gwzoto' šonə ža len le'. ⁸ Na' goquən' xa Poblion' de' cam chacşenene' yo'e de'e la na' che'ine' yiž chen. Nach Pabən' gwyo'e gan' de'ena' na' beyož bene' orasyon gwxoa ne'ena' yichjə benə' güe'ena' na' beyone' le'. ⁹ Beyož bene' ca' yeziqə'əchlə benə' ca' ža' latjən' benə' chsa'acşene leczə bda'aque' na' beyone' lega'aque'. ¹⁰ Na' benə' ca' de'e zan de'e gwso'one' əcheto'. Na' catə' bžin ža beza'ato', bosyo'ozə'e lo'o barcon' yuguə' de'e ca' chyažjeto'.

Pabən' bžine' Roman'

¹¹ Bega'anto' Maltan' šon bio' nach gwza'ato' zjəzdato' lao nisən' yo'oto' to lo'o barcw de'en za' Alejandria de'e gwlezə latjən' mientr gwde de'e zaguən'. Na' mben le'e barcon' lgua'a lsaquə' ca' zjənzi' Castor na' Polocs. ¹² Na' bžinto' gan' ne' Siracosa na' gwzoto' šonə ža. ¹³ Na' gozsa'ato' par bžinto' gan' ne' Regio. Na' na' bega'anto' tža. Na' gwzolao chechj be' de'en za' che'elə, na' beteyo bezžinto' ganə' nzi' Poteoli na' na' bechojto' lo'o barcon'. ¹⁴ Na' bežagto' benə' ljuežjto' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Poteoli na' gosa'ənabe' gwzoto' len lega'aque' to xman. Na' gwdenə' gwza' ni'ato' par zdato' Roman'. ¹⁵ Pero na' antslə ze'e žinto' Roman' gosə'əneze benə' ljuežjto' ca' ža'anə' de que əžinto' na' bedəsə'əleze' neto' latjə gan' nzi' lao ya'a che Apio, na' gan' ne' Šonə Ranš. Na' catə' ble'i Pabən' lega'aque', be'e yelə' chox̄cwlen che Diozən' na' bebeine' lo'o yichjəla'žda'ogüe'ena'. ¹⁶ Na' ca bžinto' Roman' capitannə' bene' pres ca' yelə' lao na' benə' gwnabia' che soldad ca', pero na' Pabən' gotə' lsens soe' ca'azə na' gwzo to soldad gwdapə le'.

Pabən' be'e xtižə' Jesocristən' Roman'

¹⁷ Na' goquən' beyož ža Pabən' goxe' benə' blao che benə' Izrael ca' ža' Roman' na' catə' beyož besə'ədobe'ena' gože' lega'aque': —Benə' bišə', bito nacho bi bena' contr benə' gwlaž checho ca' o contr costombr che de'e xaxta'ocho ca'. Pero na' Jerosalen na'ate gwso'one' nada' pres lao na' benə' Roma ca'. ¹⁸ Na' benə' ca' beyož gosə'ənabyožə' gwsa'aclažə'e yoso'osane' nada' əchedə' cui bi bi xtola'a de par ənacho gata'. ¹⁹ Pero na' benə' gwlaž ca' ža' Jerosalennə' boso'ozoncze' par yoso'osan benə' ca' nada'. De'e na'ana'

benən byen gwñaba' tia' lao Sesarən', pero bito nəchō gua'a part benə' gwlaž chia' ca'.
 20 Na' de'e nin' chac bəch goxa' le'e par le'ida' le'e na' par güe'lena' le'e dižə'. Na' chnia' le'e por ni che de'en zocho lez yesyə'əban benə' guat ca', bałə benə' gwlaž checho ca' gosə'əzene' nada' na' boso'ocheje' nada' gden ni.

21 Nach benə' ca' gwse'ene': —Bito bi bi cart nə'e la' laoto' nga de'e za' Jodean' de'e güe' dižə' šə bin' chac len le', na' notono no benə' gwlaž nə'e la'ac yesə'əne' mal chio' o əsa'ogüe' xya contr le'. 22 Pero na' chaqueto' güenczən' yeneto' go'o dižə' ca naquən' chono' xbabən', la' neto' nezeto' doxenlə chəsə'əne' contr le'e chejle'ele che Jesocristən'.

23 Na' boso'ožie' bia' to že par žjəsa'aye' le' na' benə' zan zjənaque' ja'aque' gan' zo'enə'. Nach Pabən' be'e dižə' len lega'aque' can' chon Diozən' chnabi'e notə'ətezə benə' chso'e latjə. Na' bzejni'ine' lega'aque' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' can' na de'en boso'ozoj de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana' par nich se'ejle'e che Jeso'osən'. Bedo že be'e dižə'ən len lega'aque'. 24 Na' bałə benə' ca' gwse'ejle'e ca naquə dižə' de'en be'enə' na' yebale' cabi gwse'ejle'e. 25 Na' ca' chac gwsa'aque' choplə, na' bazon yesa'aque' catə' gož Pabən' lega'aque': —De'e li can' gož Spirit che Diozən' de'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana' gožən le' gwzoje'en par de'e xaxta'ocho ca', nan:

26 Gwyej gož benə' gwlaž chio' ca' de que Diozən' ne':

De'e li yenele pero cabi šejni'ile bin',
 na' de'e li gwle'ile pero cabi gacbe'ile bi zejen.

27 Cuicza bi rson chazle.

Bach nažjocza yichjla'ažda'olen' na' bito chzenagle dižə' lin',
 bito chonle cas chei, na' nic chejni'ilen, na' ni que chedinjèle xtolə'əle ca'.
 Na' de'e na'anə' bito yebeja' le'e xni'a de'e malən'.

28 Na' le'e cheyalə' ənezele de que nə'a par delant Diozən' chsele'e benə' chəsə'əyixjui'e xtiže'ənə' len benə' ca' cui zjənaqua benə' Izrael par nich yoso'ozenague' che' na' yebeje' lega'aque' xni'a de'e malən'.

29 Beyož gwna Pabən' ca' besyə'əžaš benə' Izrael ca' chsa'acyože' xte juisy.

30 Pero na' Pabən' gwzoe' nya' chop iz to yo'o ga chyixjue' na' gwzocze' gwleze' yoguə'əlol benə' jəsa'əlanə' le'. 31 Na' sin cui chaž cui chžebe' na' sin cui no no əbseyjw əbžon gwđixjue'ine' lega'aque' ca naquən' chnabia' Diozən' notə'ətezə benə' chso'e latjə, na' clar bsdə blo'ine' lega'aque' xtižə' Xancho Jesocristən'.

Cart De'en Bzoj San Pabən' Par Benə' Roma Ca'

Pabən' chguape' diox benə' ca' chso'elao' Cristən' Roman'

¹ Nada' Pab naca' benə' güen žin che Jesocristən'. Diozən' gwleje' nada' par naca' apostol na' bsele'e nada' par nich əchyixjui'a de'e güen de'e cobə che'enə'.

² Ca ni'ite ben Diozən' mendad boso'ozoj profet ca' Xtiže'ena' ca naquə lyebe de'en bene' de que əgwsele'e dižə' güen dižə' cobə che'enə'. ³ De'e güen de'e cobən' cho'en dižə' che Xi'in̄ Diozən', Xancho Jesocristən'. Jesocristən' golje' yežlyo nga lao dia che de'e Rei Dabin'. ⁴ Na' nezecho de que Jesocristən' leczə naque' doalje Xi'in̄ Diozən' əchedə' bebane' ladjo benə' guat ca'. Na' de'en bebane'na' nezecho de que nape' yelə' guac che Spirit che Diozən'. ⁵ Chonlilažə'a Jesocristən' na' de'e na'anə' Diozən' banoe' chia' nlana' žin che apostol. Gwleje' nada' par chona' ca ša' benə' so'onlilažə' le' yoguə' nasyon na' so'one' can' ne'enə' par nich si'e yelə' bala'an. ⁶ Na' lencza le'e gwlej Jesocristən' par nich nacle xi'ine', len benə' ca' yelə' benə' leczə chso'onlilažə' le' na' chso'one' can' ne'enə'.

⁷ Nada' Pab chzoja' cart nga par yoguə' le'e nita'ele Roman' ca le'e chaque Diozən' chele. Diozən' gwleje' le'e par nich nacle lažə' ne'enə'. Chona' orasyon par nich Xacho Diozən' na' Xancho Jesocristən' əsa'aclene' le'e na' so'one' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

Pabən' gone'ene' žjəlane'e benə' Roma ca'

⁸ Chona' orasyon cho'a yelə' choxcwlen che Diozən' por le'e, na' Jesocristən' chaclene' nada' par chona' orasyonnə'. Cho'a yelə' choxcwlen che' ca naquə doxenlə yežlyonə' chsoe' benə' dižə' de que yoguə' le'e chonlilažə'ele Jesocristən'. ⁹ Diozən' nezene' yoguə' las catə' chona' orasyonnə' chnaba' gaquəlene' le'e. Le'na' cho'elaogua'a do yichj do lažə'a ca de'en chyixjui'a de'e güen de'e cobə de'en chzejni'in che Xi'ine'ena'. ¹⁰ Na' chnaba' lao Diozən' güe'e latjə par delana'a le'e na'a. ¹¹ La' zelažə'əchgua' delanə'a le'e par dezejni'ida' le'e de'en babsed bablo'ine' nada' par nich sole gonlilažə'əchlene'. ¹² Che'enda' delanə'a le'e par güe' ljužjcho balor nga ngalə, əchedə' la' le'e na' nada' chonlilažə'əcho Jesocristən'.

¹³ Benə' bišə', che'enda' ənezele de que zan las bago'onda' yida' delanə'a le'e pero xte na'a bitoŋə' gac. Che'enda' yedəyena' par nich gonchle can' chazlažə' Diozən' can' bajena' entr yeziqə'əchlə benə' cui zjənaquə benə' Izrael. ¹⁴ Nezda' cheyalə' gua'a dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' len benə' ca' ža' syoda, na' len benə' yixə' na' leczə ca' len benə' chsa'ac lettr na' benə' cui chsa'ac lettr. ¹⁵ De'e na'anə' che'enchgüeida' gona' ga zelao saquə'əda' chixjue'ida' le'e de'e güen de'e cobə che Jesocristən', le'e ža'ale Roman'.

Dižə' güen dižə' cobən' nsa'an yelə' guac che Diozən' par benə' chse'ejle'e chei

¹⁶ Diozən' nape' yelə' guac xen. Na' dižə' güen dižə' cobə che'enə' nsa'an yelə' guac che'enə', par nich ca' benə' chse'ejle' chei, le' yebeye' lega'aque' xni'a de'e malən'. Diozən' che'enchgüeine' yebeye' chio'o benə' Izrael xni'a de'e malən' na' leczə chene'ene' yebeye' chio'o cui naccho benə' Izrael xni'a de'e malən'. De'e na'anə' bito cheto'ida' che dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən'. ¹⁷ Dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' chzejni'in chio'o de que Diozən' ne' naccho benə' güen laogüe'enə' əchedə' chonlilažə'əcho Jesocristən' na' can' choncze' len notə'ətezə benə' chso'onlilažə' le'. Can' nyoj Xtiže'ena', nan: "Šə chonlilažə'əcho Diozən', le'na' ne' de que naccho benə' güen laogüe'enə', na' de'e na'anə' guata'əczə yelə' mban checho zejlicane šə chonlilažə'əchone'."

De xtolə' benəchən'

¹⁸ Na' Diozən' chlo'ine' chio'o benəch, zoze' yoba na'ate, can' əgwnežjue' castigw zejlicane che yoguə' benə' ca' cabi chso'elao' le' na' nic chso'one' can' cheyalə' so'one'. Na' yelə' güen de'e mal chega'aque'enə' bito cho'en latjə yesə'əneze benə' yoblə de'en

naquə de'e li. ¹⁹ Bazjəñezene' de'en de de'e guaquə nezecho che Diozən' chedə' Diozən' bablo'ine'en yoguə'echo. ²⁰ Na' bito bi bi de de'e yoso'ode'i benə' cui chso'elao' Diozən' yesə'ane' cui zjəñezene' šə zoe'ena'. La' gwzolaozən dezd cata'ən əbxi'e yežlyonə' xte ža neža chgūiacho benə' ca' na' bia ca' na' de'e ca' bene'ena'. De'e na'anə' caguə naquən zdebə gombi'acho de'e ca' cui zjənla' che Diozən', ca yelə' gwnabia' che'ena' de'en de zejlicare na' de'en cheyalə' güe'ela'ochone'. ²¹ Na' ca naquə benə' ca' cui chso'elao' Diozən', zjəñezene' de que zo Diozən' pero bito chso'elaogüe'ene', nic chso'e yelə' choxwlen che'. Ca naquə xbab chega'aque'ena' bito bi zaquə'ən na' bazjəñchol yichjla'ažda'oga'aque'ena'. ²² Chəsə'əne' zjənaque' benə' sin' pero chso'one' xbab de'e cui bi zaquə'. ²³ Choso'ozoe' Diozən' ca'alə, bito chso'elaogüe'ene', len Dioz nan' naque' le'ezelaogüe benə' zaque'e na' zoe' zejlicare. Bito chso'elaogüe'ene', chso'onchso'one' de'e yoblə, chso'ela'ozeche' no lgua'a lsaquə' benəčh benə' te chei, na' leczə chso'elaogüe' lgua'a lsaquə' bia zo xile'e, bia yixə' bia žia tap ni'a ne'i na' bia zjəñxbə le'i.

²⁴ Ca naquə benə' ca' chso'on de'e ca' zjənac ca', Diozən' bagwlejyichje' lega'aque' par chso'one' de'e mal can' nan lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ena' na' de'e na'anə' chso'onchgüe' yelə' zto' che cuerp chega'aque'ena'. ²⁵ Bagwlejyichje' lega'aque' par chso'one' de'e ca' chedə' lega'aque' bagosə'əbejyichje' dižə' li che'ena' par chse'ejle'e de'e güenlažə'. Chse'ejni'alažə'əzeche' na' chso'ela'ozeche' de'e ca' ben Diozən' na' bito chso'one' cas che Diozən' ben' ben yoguə'əloł benəčh na' yoguə' bia chaš na' yeziqə'əchlə de'e ca' yelə'. Bito chso'one' cas che' la'anə'əczə naque' ben' cheyalə' güe'ela'occo zejlicare. La' can' naquən.

²⁶ De'e na'anə' Diozən' bagwlejyichje' lega'aque' par chso'one' yelə' zto' can' nan lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ena'. Ca naquə no'ol ca' bito chəsə'əque'e benə' byo, lete chəsyə'əzolentezə le'e ljuežj no'olzəga'aque' par nich chso'one' de'e cui cheyalə' so'one'. ²⁷ Na' le'egatezəczə ca' chso'on benə' byo ca' chəsyə'əzolen ljuežj benə' byoga'aque' lgua'a de'e yesə'əca'a no'ol chega'aque'. Na' naquən to yelə' zto' de'en chso'on benə' byo con benə' byoga'ac, tant chəsə'əzelažə' ljuežjga'aque'. Na' de'en chac che cuerp chega'aque'ena' naquən to castigw de'en cheyalə' yesə'əzi'e lao yelə' güen de'e mal chega'aque'ena'.

²⁸ Na' laogüe de'e cui chse'enene' so'one' cas che Diozən', Diozən' bagwlejyichje' lega'aque' len xbab mal chega'aque'ena', na' chso'one' de'e cui cheyalə' so'one'. ²⁹ Por de'e cui cheyalə' so'one'en chso'one'. Zjənaljene'. Chesya'əbeine' chso'one' contr benə'. Chəsə'əzelaže'e bi de che benə' yoblə, na' no bia yixə' chega'aque' na' no benə' nitə' ližga'aque'. Zjənaque' benə' xi'a juisy na' leczə chsa'acxi'i ljuežje'. Syempr chso'ot ljuežje', chəsə'ədile', choso'oxoayague', na' chəsyə'əyone' clelələ dižə' de'e chse'ene'ene'. Na' zjənaque' benə' gočitj dižə'. ³⁰ Chəsə'əne' mal che benə' yoblə. Chəsə'əgue'ine' Diozən'. Bitobi respet zjənombi'e par benə' yoblə. Chsa'alažə'e. Zjənaque' benə' güe'elao' cuine. Chəsə'əyiljlaž'e na' chəsə'əzelene' can' chso'one' de'e mal. Bito choso'ozenague' che xaxna'aga'aque'. ³¹ Bito chse'ejni'ine'. Bito chso'one' complir bi lyebə de'e chso'one'. Bito chsa'quene' che benə' yoblə. Zjənaque' benə' ggo'olaž'e. Bito zjənombi'e yelə' cheyaše'e ljuežje'. ³² Zjəñezczene' binlo de que Dioz nan' nčhoglaogüe'en cheyalə' yeježho lao yi' gabilən' šə goncho can' chso'one'ena'. Pero lega'aque' ne'e zja'accze' chso'one' ca' na' chesyə'əbeine' chso'on benə' yoblə can' chso'one'ena'. Pab

2

Diozən' zdacze' licha ca de'en chone' benachən' castigw che xtolə'əga'aque'ena'

¹ De'e nan' nota'atezə naccho bito gaquə əñacho bito bi xtolə'əcho de cata' choncho xbab che benə' yoblə de que naque' benə' mal, chedə' cata'ən choncho xbab che benə' yoblə de que naque' benə' mal, chio'otezən' chchixə cuincho. Chacbe'icho de que benə' yoblə chone' de'e mal len leczə can' chon chio'o. ² Nezecho šə choncho de'e ca' zjənac ca'

Diozən' ne' checho de xtolə'echo, na' zdacze' licha de'en ne' ca'. ³ De repent chaquecho de que Diozən' bito gone' castigw checho ca de'en choncho xbab che benə' yoblə de que chso'one' de'e mal len leczə can' choncho. Bito cheyalə' gaquecho de que cui gone' castigw checho, la' goncze'en. ⁴ De repent bito choncho cas ca naquə de'e güenchguá de'en chon Diozən' len chio'o lao yelə' benə' güen che'enə' na' yelə' xenlažə' che'enə'. Na' de' repent bito choncho cas che' laogüe de'en cui le'e chontie' chio'o castigw. Diozən' chone' güen len chio'o par nich gaquəchgiueicho lo'o yichjla'ažda'ochonə' che de'e mal de'en choncho par nich ca' yedinjechon. ⁵ Pero nacteccho benə' žod šə bito chedinjechon do yichj do lažə'echo ca naquə xtolə'echon'. Na' šə bito chedinjechon choncho ca gonch Diozən' chio'o castigw cata' ežin že Diozən' əgwlo'e de que le' zdacze' licha ca de'en gone' castigw zejlīcanē che xtolə'echon'. ⁶ Gone' chio'o castigw o gone' par nich gaquə de'e güen che chio'o benəch segon nac babencho. ⁷ Diozən' gone' chio'o yelə' mban zejlīcanē šə zotezə zocco choncho de'e güen, cheda' šə choncho ca' chlo'echo de que cheyljlažə'echo naclə gaquə par nich yežincho gan' zo'enə', na' par nich gone' chio'o yelə' bala'an, na' par nich socho zejlīcanē. ⁸ Na' šə chnecho contr Diozən' na' cabi chzenagcho che dižə' li che'enə', chzenagzechcho che de'e malən', lechguale eža'alažə' Diozən' chio'o na' gone' chio'o castigw zejlīcanē. ⁹ Zgua'atec chio'o benə' Izrael benecho xtižə' Diozən', na' šə choncho de'e mal chi' saqua'echo na' ežaglaocho. Na' chio'o cui naccho benə' Izrael gwdechla benecho xtižə'enə', pero leczə chi' saqua'echo na' ežaglaocho šə choncho de'e malən'. ¹⁰ Na' šə choncho de'e güennə' gwžin že cata' Diozən' gone' par nich gaccho benə' blao, na' gone' chio'o yelə' bala'an, na' gone' par nich socho binlo len yichjla'ažda'ochon'. Gone' güen len chio'o benə' Izrael, pero na' leczə gone' güen len chio'o la'anə'eczə cui naccho benə' Izrael.

¹¹ Tozə can' chon Diozən' len yoguə' chio'o benəch. ¹² Yuguə' chio'o šə babencho de'e mal sin cuinə' gombi'acho lei de'en bzoj de'e Moisezən', Diozən' ečhoglaogüe'en checho cuiayi'icho por ni che de'en babencho de'e malən' la'anə'eczə šə cui nezecho can' na lein'. Na' yoguə' chio'o banombi'acho lein', Diozən' ečhoglaogüe'en checho cuiayi'icho por ni che de'en cui bencho can' nannə'. ¹³ Caguə con yenecho lei na'anə' na' əna Diozən' checho bitobi xtolə'echo de. Pero šə choncho can' na lein', Diozən' əne' checho bitobi xtolə'echo de. ¹⁴ Notə'etezə benə' cui naquə benə' Izrael na' cui nombi'e lei de'en bzoj de'e Moisezən', zolə catə' chone' to chopə can' na lein' con de'e chidzən lo'o yichjla'aždaogüe'e. La'anə'eczə cui nombi'e lein', de'en chon yichjla'ažda'ogüen' mendad gone' naquən ca to lei. ¹⁵ Ben' chon ca' že chlo'e de que lo'o yichjla'aždaogüe'e na' yo'o de'en naquə ca lein'. Na' catə' chone' de'en chone', lo'o yichjla'aždaogüe'e na' chone' xbab de que de'e malən' chone' o chone' xbab de que de'e güennə' chone'. ¹⁶ Gwžin že catə' Diozən' gone' par nich Jesocristən' ečhoglaogüe'en che xbab che chio'o benəch de'en bencho bgašə'ezə, šə bencho xbab güen o šə bencho xbab mal. Can' chnia' catə' ečhyixjui'a dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən'.

Benə' Izrael ca' gwsa'aquene' de que gwnite'e binlo len Diozən' chedə' zjənombi'e lein'

¹⁷ Balle chonle xbab de que zole binlo len Diozən' chedə' nacle benə' Izrael na' nsedle lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Cha'alažə'ele de que cho'ela'ole Diozən'. ¹⁸ Nezele de'en cho'olažə' Diozən'. Nezele de'en naquə de'e güen. Cho'ele dižə' chei de que naquən de'e güen, chedə' la' lei na'anə' nsedle. ¹⁹ De'e tant chaquele chejni'ile che Diozən' chonle xbab de que nezele par co'ole benə' nez na' par əgwzejni'ile benə' ca' zjənchol yichjla'ažda'oga'aque'enə'. ²⁰ Na' chonle xbab de que nezele par əgwzejni'ile benə' cui chse'ejni'i na' par gacle maestr che bi'i xcuida'. Laogüe de'en nsedle lei de'en bzoj de'e Moisezən' chaquele chejni'ile na' chaquele nezele de'en naquə de'e li. ²¹ Le'e chsed chlo'ile benə' yoblə, jibixchen' cui cholo'i cuinle? Chsed chlo'ile bito no cuan, len chbanle. ²² Chsed chlo'ile de que bito no co' xtoi na' bito no cuejyichj be'en chei o no'ol chei par solene' benə' yoblə, len chonczle yoguə' de'en nale cui no gon. Na'

chgue'ile lgua'a lsaquə' ca' de'en chse'ejñi'alažə' benə', len bia'aczə chjelanle bitə'etezə de'en zjade do lo'o yo'o gan' zjəža' lgua'a lsaquə' ca'. ²³ Cha'alažə'ele de'e nsedle lei de'en bzoj de'e Moisezən', pero laogüe de'e cui chonle can' na lein', chñitle yelə' bala'an che Diozən'. ²⁴ De'e li chonle can' nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan: "De'en chonle de'e mal, zan benə' cui zjənaquə benə' Izrael chəsə'əne' contr Diozən'."

²⁵ Chio'o benə' Izrael nsa'acho to señy lao cuerp chechon' de'en ne' sirconsision, na' zejen de que Diozən' gaquəlene' chio'o can' bene' lyebe. Na' señyən' zaquə'ən par chio'o šə choncho can' na lein'. Pero šə cui choncho can' na lein', bitobi zaquə' señy de'en zochonə'. ²⁶ Šə cui nsa'acho señy de'en ne' sirconsisionnə' pero choncho can' na lein', gaccho cuent ca benə' nsa'aczə señy de'en ne' sirconsisionnə' la'anə'əczə cui nsa'achon.

²⁷ Balle bito bi señy de'en ne' sirconsisionnə' nsa'ale, pero chonle complir can' na lein'. Na' laogüe de'en chonle complir can' na lein', chonle ca nacbia' de que deczə xtola' benə' ca' zjənsa' señy de'en ne' sirconsisionnə', chedə' nyoj lein' na' zjənombi'en, pero bito chso'one' can' nannə'. ²⁸ Zan benə' chsa'alje' lao dia che Israelən' na' əzja'accze' chso'one' can' naquə costombr che benə' Izraelən', pero lao Diozən' bito zjənaque' benə' Izrael, na' nic zaquə' señy de'en choso'ozo cuerp chega'aue'enə'. ²⁹ Pero chio'o de'e li naccho benə' Izrael šə chonlilažə'əcho Diozən' can' cheyalə' gonlilažə'əchone'. Na' de'en babocobə Diozən' yichjla'ažda'ochon' gwxaquə'əleben ca señy de'en ne' sirconsision, na' zejen de que bagwleje' chio'o par naccho xi'inə'. Babše'e yichjla'ažda'ochon', caguə con nsa'acho to señy lao cuerp chechon'. Na' šə chonlilažə'əchone', Diozən' əne' de que choncho güen, la'anə'əczə šə notono no nochlə əna de que choncho güen.

3

¹ ¿Bi de'e güen zedegua'an che chio'o benə' Izrael laogüe de'en naccho benə' Izrael? ¿Bi de'e güen de'e zedegua'an de'en zocho señy de'en ne' sirconsisionnə'? ² De'e xen de'e zedegua'an. Na' to de'en zedegua'an ca de'en əbnežjw Diozən' xaxta'occo ca' Xtižə'enə' de'en nyojən'. ³ Na' bale' cui gwse'ejle' e chei. Pero bito gwde Diozən' ca'azə cui gone' can' na Xtižə'enə' la'anə'əczə bale' cui gwse'ejle' e chei. ⁴ Goncze' can' ne'enə'. Yuguə' laste ənacze' de'e linə' la'anə'əczə šə yuguə'ələl benə' yesə'əne' dižə' güenlažə'əna'. Chac canə' bzoj to profet gože' Diozən':

Le' əgwlo'ido' benəchən' de que cho'o dižə' li.

Na' ca naquə benə' ca' chso'on xbab de que bito chono' complir can' na'onə', əsa'acbe'ine' de que chonczo' can' na'onə'.

⁵ Quinga chəsə'əna balə benə' cui chse'ejni'i che Diozən'. Chəsə'əne' de que de'e mal de'en choncho chlo'in benəchən' de que Diozən' naque' benə' chon de'e güen. Na' chəsə'əne' de que Diozən' bito zde' licha de'en gone' castigw che de'e mal de'en chonchon'. ⁶ Lechguale clelən' chso'one' xbabən'. Žalə' de'e li can' chsa'quene'enə' bitoczə gaquə gon Diozən' yelə' jostis che chio'o benəch can' cheyalə'ənə'. Pero la' goncze'en.

⁷ Na' benə' ca' chso'on xbabən' ca' leczə chəsə'əne' de que catə' chso'onlažə'e chso'one' ca chesyə'əyacbe'i benə' de que Diozən' naque' benə' güen ca naquən' cho'e por dižə' li. De'e na'anə' chsa'quene' de que bito cheyalə' choglao Diozən' chega'aue' de que zjənape' dolə' ca de'en chso'onlažə'e. ⁸ Balə benə' chso'one' contr neto', na' chso'one' cho'ato'onə' chəsə'əne' de que nato' əbixchen' cui goncho de'e malən' par niçh gaquə de'e güennə'? Ca cheyalə'əczən' əgwnežjo Diozən' castigw che non' əna ca'.

Notono nla' no cui napə dolə'

⁹ ¿Bixan' ža? ¿Enaquəch chio'o benə' Izrael benə' güench cle ca chio'o cui naccho benə' Izrael? Bito. Can' bagwnia', tozəczə can' chac che chio'o benə' Izrael na' che chio'o cui naccho benə' Izrael, yuguə'əcho zocho xni'a de'e malən'. ¹⁰ Can' nyojczə Xtižə' Diozən' nan:

Notono zo benə' zda licha, ni tlišə'əze'.

¹¹ Notono nla' benə' chejñi'i che Diozən',

na' notono nla' benə' cheyilje'ene'.

¹² Yuguə' benəchən' bagosə'əque'e nez mal.

Yogue'e bitobi zjəzaque'e.

Ni tlišə'əza benə' chon de'e güen notono nla'.

¹³ Len xtižə'əga'aque'enə' chəsə'əxoyaguene'en benə',
na' ca benen Ɂhe bgüiza' gwxaquə'lebe dižə' de'en chso'enə'.

Ca' zbannə' chla' cuerp Ɂhe bia guatən' catə'ən bachožə'ən, ca' zbannə' naquə
xtižə'əga'aque'enə'.

¹⁴ Por dižə' mal dižə' əzban ža' cho'aga'aque'enə'.

¹⁵ Con bizə de'en choso'ode'ine' par chso'ote' benə'.

¹⁶ Gata'ətezə chja'aque' con la' ggo'o yelə' yašə' yelə' zin' chja'aque'.

¹⁷ Na' bito chesə'əzo chesə'əbeze' binlo len ljuežjga'aque'enə'.

¹⁸ Bito chsa'ape' Diozən' respet.

¹⁹ Na' Ʌnezecho ca naquə yuguə' de'en na Ɇei Ɂhe Diozən' goncho, nyojən par chio'o na'
xaxta'occo ca' benə' ca' bnežjue' lein'. Pero ca naquə cui choncho can' nannə', ni tozə
chio'o bito gaquə əñacho de que naccho benə' güen. De'e na'anə' Diozən' əchoglaogüe'en
checho de que si'icho castigw Ɂhe xtolə'əchon' can' əchoglaogüe'en Ɂhe yeziqə'əchlə
benəchən'. ²⁰ Ni to chio'o benəch bito Ʌna Diozən' checho de que naccho benə' güen por
ni Ɂhe bi de'en choncho de'en na lein', cheda' la' ni tocho bito choncho cayañə'ən nannə'.
Lei na'anə' chzejni'in chio'o de que choncho de'e malən'.

Cheyalə' gonlilažə'əcho Jesocristən' par nich gaccho benə' güen lao Diozən'

²¹⁻²² Diozən' bablo'e can' ne' Ɂhe notə'ətezcho de que naccho benə' güen laogüe'enə' šə
chonlilažə'əcho Jesocristən'. Lein' na' de'en boso'ozoj profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə'
Diozən' cana' Ɇecə chso'en dižə' de que can' gone'. Chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən'
bito chon Diozən' cuent checho šə bi de'e choncho complir de'en na Ɇei Ɂhe'enə'. Na'
notə'ətezcho tozəczə can' chon Diozən' len chio'o ɬa'anə'əczə šə naccho benə' Izrael
o šə cui naccho. ²³ Yuguə'əlolcho babencho de'e mal na' de'e na'anə' ni tocho bito
gaquə əñacho de que naccho benə' güen ca benə' güenŋə' naquə Diozən'. ²⁴ Nzi'ilaže'e
chio'o chonlilažə'əcho Cristo Jeso'osən'. Na' caguə bi chzi' Dioz na'anə' ne' checho de
que naccho benə' güen laogüe'enə', cheda' la' bagwdixjw Cristo Jeso'osən' xtolə'əchon'.
²⁵ Antslən' bagwdapə Diozən' yelə' chxenlažə'ənə' bagwzoine' bguo'o bcheje' Ɂhe de'e
mal de'en bagwso'on benəchən' tši'i, na' bito blo'e can' chnežjue' castigw Ɂhe notə'ətezə
benə' chso'on de'e malən'. Pero Ʌna'a par blo'e de que Ɇe' chnežjwcze' castigw Ɂhe benə'
chso'on de'e malən', gwleje' Cristo Jeso'osən' par gwdixjue' xtolə'benachən'. Na' Diozən'
chnitlaogüe' xtolə' con benə' chso'onlilažə' Cristo Jeso'osən'. ²⁶ Na' de'en əbsele'ene'enə'
Ʌnezecho de que Diozən' zdacze' Ɇicha de'en ne' Ɂhe yuguə' chio'o chonlilažə'əcho
Jeso'osən' de que naccho benə' güen laogüe'enə'.

²⁷ Bito cheyalə' güe'elao' cuincho əñacho de que naccho benə' güen. Ni tocho cui
naccho benə' güen por ni Ɂhe bi de'e güen de'en choncho. Pero šə chonlilažə'əcho
Jeso'osən' Diozən' ne' de que naccho benə' güen laogüe'enə'. ²⁸ Can' chejni'ichon, šə
chonlilažə'əcho Jeso'osən' Diozən' ne' de que naccho benə' güen laogüe'enə' sin cui
chone' cuent checho šə bi de'e choncho complir de'en na lein'.

²⁹ ¿EDiozən' naque' Xan chio'o benə' Izrael na'azən'? ¿Ecaguə Ɇecə naque' Xan chio'o
cui naccho benə' Izrael? ³⁰ Cle naque' Xan yuguə'əlol benə'. Na' ne' Ɂhe yuguə'əcho
šə bachonlilažə'əcho Jeso'osən' naccho benə' güen laogüe'enə'. Tozəczə can' chone' len
chio'o nsa'acho seňy de'en ne' sirconsisionŋə' na' len chio'o cui nsa'achon. ³¹ ¿Echoncho
lei de'en bzoj de'e Moisezən' ca to de'e cui bi zaque'enə' laogüe' chonlilažə'əcho
Jeso'osən'? Bito chonchon ca to de'e cui bi zaque'e, sino cho'elechchon balorən'.

¹ De'e xaxta'ocho Abraam be'enə' naccho dia, ¿bixa ənacho che'enə? ² Žalə' por ni che de'e güen de'en bene' na'anə' gwna Diozən' de que naque' benə' güen laogüe'enə', zaquə'ecze' par be'elao' cuine' žalə' ca'. Pero bito be'elao' cuine' lao Diozən'. ³ Le'e Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan: "Abraannə' benlilaže'e Diozən' na' de'e nan' gwchoglaon che' de que naque' benə' güen lao Diozən'." ⁴ Cata' to benə' chone' žin chone' gan laxjue'enə' na' bito nacho de que xan žinnə' chone' to goclen cata'ən chnežjue'ene' laxjue'enə'. Na' ca'aczən' naquən len chio'o, žalə' babencho cayaŋə'ən non Diozən' mendad goncho bito naquən to goclen de'en chon Diozən' len chio'o cata'ən ne' naccho benə' güen laogüe'enə' žalə' ca'. ⁵ Pero naquəczən to goclen. Diozən' ne' de que naccho benə' güen laogüe'enə' šə chonlilažə'əchone' sin cui choncho xbab de que de'e güen de'en choncho chaclenən par əne' de que naccho benə' güen laogüe'enə'. Na' Diozən' chone' par nich chio'o cui be'elao'ochone' antslə chaccho benə' güen laogüe'enə' cata' chonlilažə'əchone'. ⁶ Leczə de'e Dabin' be'e dižə' che goclenə' de'en chon Diozən' len chio'o chonlilažə'əchone' ca de'en ne' naccho benə' güen laogüe'enə' sin cui chone' cuent šə bichlə de'e güen de'en choncho. ⁷ De'e Dabin' gwne':

Mba zocho šə babezi'ixen Diozən' checho che de'e malən' bencho.

Mba zocho šə babn̄itlaogüe' xtolə'əchon'.

⁸ Mba zocho šə chchoglao Diozən' checho de que caguə bi xtolə'əcho denə'.

⁹ Chio'o nsa'acho señy de'en ne' sirconsisionə' bito cheyalə' goncho xbab de que chio'ozən' gaquə socho mba can' gwne'enə'. Lenczə benə' ca' cui zjənsa' señyan' guaquə nite'e mba can' gwne'enə'. Nezecho de'en benlilažə' de'e Abraannə' Diozən' de'e na'anə' gwne' che' de que naque' benə' güen laogüe'enə'. ¹⁰ Na' gwne' che de'e Abraannə' de que naque' benə' güen laogüe'enə' antslə ze'e soe' señy de'en ne' sirconsisionə', caguə beyožlən'. ¹¹ Na' gwdechlə gwzoe' señyən' par gwnezene' de que Diozən' bagwne' ca' che'. De'e Abraannə' gwzolaogüe' chonlilaže'e Diozən' cata'ən ze'e sole' señyən' na' cana' gwna Diozən' naque' benə' güen laogüe'enə'. De'e na'anə' nezecho de que Diozən' ne' ca' che nota'ətezə benə' cui zjəzo señy de'en ne' sirconsisionə' con šə chso'onlilaže'ene'. Na' lao Diozən' de'e Abraannə' naque' xaxtao' yoguə' chio'o chonlilažə'əcho Diozən'. ¹² Na' leczə nezecho de que Diozən' ne' che chio'o nsa'acho señyən' de que naccho benə' güen laogüe'enə' šə chonlilažə'əchone'. Na' ne' ca' caguə por ni che de'en zocho señyən' sino por ni che de'en chonlilažə'əchone' can' benlilažə' de'e Abraannə' le'.

Abraannə' benlilaže'e Diozən' na' de'e na'anə' Diozən' bene' lyebe de'e bene' len le'

¹³ De'e Abraannə' benlilaže'e Diozən', na' de'e na'anə' Diozən' bene' lyebe gone' par nich Abraannə' len xi'in dia che' ca' yesə'ənabi'e doxenlə yežlyon'. Bito ben Diozən' cuent che Abraannə' šə bene' complir can' na lei che'enə' sino de'en benlilaže'e Dioz na'anə' gwne' de que naque' benə' güen laogüe'enə' na' leczə de'e na'anə' bene' lyebe yesə'ənabi'e yežlyon'. ¹⁴ Nitə' benə' chsa'aquene' por ni che de'en zjənaoga'aque' lein' yesə'ənabi'e yežlyon'. Žalə' na'aclə lega'aque' yesə'ənabi'e yežlyonə', bito bi zaquə' de'en chso'onlilažə' benə' Diozən', na' leczə ca' bito gon Diozən' complir can' bene' lyebe len xi'in dia che de'e Abraannə' žalə' chac ca'. ¹⁵ De'en gwdičjw Diozən' lei che'enə' na' benəchən' cui choso'ozenague' chei, Diozən' gwnežjue' lega'aque' castigw zejlicane che xtolə'əga'aque'enə'. Žalə' cui zjənežene' bi de'e ca' cheyalə' so'one', bitobi xtolə'əga'aque' de, pero zjənežczenē'en.

¹⁶ Ca' chaquən', chio'o chonlilažə'əcho Diozən' nabi'acho yežlyon'. Tant nži'ilazə' Diozən' chio'o chone' ca nabi'achon par nich gaquə can' bene' lyebe len yoguə' chio'o chone' cuent ca xi'in dia che de'e Abraannə'. Caguə gaquə ca' len benə' ca' zjəsə'ənao lei na'azən' sino leczə len nota'ətezə benə' chso'onlilažə' Diozən' can' benlilažə' de'e Abraannə' le', la' lao Diozən' de'e Abraannə' naque' xaxtao' yoguə' chio'o chonlilažə'əcho Diozən'. ¹⁷ Can' nyojczə de'en gwna Diozən': "Banzoa' le' gaco' xaxtao' benə' ša' nasyon zan." Na' Diozən' nape' yelə' guac par yosbane' benə' guat ca' na' Diozən'

chone' par nich chac bita'atezən' ne'enə'. De'e na'anə' cho'e dižə' che benə' ze'e za'ac ca chio'o benach cho'echo dižə' che benə' banitə'.

¹⁸ Bito gwneze Abraannə' nacxa gaquən' gaquə can' gwna Diozən'. Pero gwyejle'e che Diozən' na' gwzoe' lez de que Diozən' goncze' le' xaxtao' benə' ſa' nasyon zan. Con gwyejle'e de que gaquə can' gož Diozən' le': "Benə' zan əsa'ac xi'in dia chio'." ¹⁹ Con gwzocze' benlilaže'e Diozən' la'anə'əczə gocbe'ine' banaque' benə' golə par so xi'ine'. Bazoe' casi to gueyoa iz, na' no'ol che' Saran' bitoch zoe' xlaogüe'e sane'. ²⁰ Gwzoteze' benlilaže'e Diozən' na' bito goquə ſejlaže'e che lyebə de'en ben Diozən' len le', sino que gwzoe' chech benlilaže'ene' na' be'elaogüe'ene'. ²¹ Abraannə' gwnezene' de que Diozən' guac gone' ca de'en bene' lyeben'. ²² Na' laogüe de'en benlilaže'e Diozən' de'e nan' gwchoglaon che' de que naque' benə' güen lao Diozən'.

²³ Na' nyojən de que de'en benlilaže'ene' na'anə' gwchoglaon che' de que naque' benə' güen lao Diozən'. Pero caguə nyojən par de'e Abraam na'azənə'. ²⁴⁻²⁵ Leczə nyojən par chio'o, la' leczə de'en chonlilažə'echo Diozən' nchoglaon checho de que naccho benə' güen laogüe'ena'. Diozən' bsele'e Xancho Jeso'osən' par gwso'ot benə' le' na' bolis bosbane'ene' ladjo benə' guat ca'. Goc ca' len Jeso'osən' par nich gwdixjue' xtolə'əchon' na' par nich Diozən' ne' che chio'o chonlilažə'echone' de que naccho benə' güen laogüe'ena'.

5

Zocho binlo len Diozən' še chonlilažə'echo Jesocristən'

¹ Diozən' ne' de que naccho benə' güen laogüe'ena' chedə' chonlilažə'echo Jesocristən', na' Xancho Jesocrist na'anə' babene' par nich zocho binlo len Diozən'. ² De'en chonlilažə'echo Jesocristən' nzi'ilalažə' Diozən' chio'o na' gwzocze' əži'ilalaže'e chio'o. Chebeicho nezecho gon Diozən' chio'o yelə' bala'an xen ca de'en de che'. ³ Na' leczə chebeicho catə' chzaquə'əzi'icho, la' nezecho še chgo'o chchejlažə'echo catə'ən chzaquə'əzi'icho nachən' gwchejcecho catə'ən de bichlə de'en saquə'əzi'icho. ⁴ Še chgo'o chchejlažə'echo catə'ən chzaquə'əzi'ichon', Diozən' chebeine' can' choncho. Na' catə' chebeine' can' choncho, nezecho de que gaquəlenche' chio'o. ⁵ Na' catə'ən nezecho de que gaquəlench Diozən' chio'o, bito chž'a yichjcho chedə' nezecho babsele'e Spirit che'ena' par zon len chio'o, chnen lo'o la'ažda'ochon' nan de que Diozən' chacchgüeine' checho.

⁶ Lao ne'e zocho xni'a de'e malən', Cristən' bnežjw cuine' gwso'ot benə' le'. Ben Cristən' ca' par gwdixjue' xtolə' chio'o cui be'ela'occo Diozən'. Na' gwso'ote'ene' cata' bžin orən' banžia' Diozən' bia'. ⁷ Ca naquə chio'o benach, zdebə chonən par əchebcho gwnežjo cuincho so'ot benə' chio'o lgua'a to benə' yoblə la'anə'əczə še lgua'a to benə' zda licha. Pero gwchojlja to benə' yeyaxjene' gwnežjo cuine' so'ote'ene' lgua'a to benə' naquə benə' ži'ilalažə'. ⁸ Pero cata'ən chio'o nezaccho benə' güen de'e mal, Diozən' bsele'e Cristən' bnežjw cuine' por ni checho gwso'ot benə' le'. De'e na'anə' nezecho lechguale chaque Diozən' checho. ⁹ Diozən' ne' de que naccho benə' güen laogüe'ena' chedə' Cristən' blalj xchene'ena' par gwdixjue' xtolə'əchon'. Na' leczə ca' nezecho de que Cristən' bagoclene' chio'o chonlilažə'echone' par nich ca' Diozən' bito gonə' castigw checho zejlicane'. ¹⁰ Benə' contr che Dioz nan' goccho. Pero na' Xi'inə' Cristən' bnežjw cuine' por ni checho gwso'ot benə' le'. Ben Cristən' ca' par bozoe' chio'o binlo len Diozən'. Na' nezecho leczə zo Cristən' chone' par nich gaquə yichjla'ažda'ochon' güen can' naquə yichjla'ažda'ogüe'ena' chedə' ngodə'echo txen len le'. ¹¹ Na' leczə dech de'en chebeicho. Leczə chebeicho de'en nombi'acho Diozən', chedə' la' Jesocrist na'anə' bačh bozoe' chio'o binlo len Diozən'.

De'e Adannə' bxi'e de'e malən' yežlyo nga, na' Jesocristən' bedəyene' par nich chac de'e güen

¹² Yelə' godenag che benə' nechən' ben' gwle Adannə', gwzolao de'e malən' yežlyo nga, na' de'e mal nan' nsa' yelə' gotən'. Na' de'e nan' den de que yoguə' benachən'

chsa'ate' na' yogue'e chso'one' de'e mal. ¹³ Gwso'oncza benachan' de'en malan' dezdyemp che Adannə' antslə cuinə' chixjw Diozən' lei che'enə'. Na' catə' cuinə' chixjue' lei che'enə' nža'alə can' gwchoglaogüe'en che benachan' catə'an gwso'one' de'e malan'. ¹⁴ Pero na' gwzolaozən dezdyemp che de'e Adannə' bžinte tyemp che de'e Moisezən' benən byen yogua' benə' gwsa'ate' can' chsa'ate' na'a, chedə' yogue'e gwso'one' de'e malan', la'anə'əczə de'e mal de'en gwso'one' bito naquən ca de'e mal de'en ben de'e Adannə'. De'e Adan na'anə' bedayene' par nich gwxe yelə' gotən' yežlyo nga, pero na' Jesocristən' ben' banaquəczən yida dezdy cana'ateczə, le'enə' bedayene' par nich de yelə' mban zejlicane che notə'atezcho chonlilažə'əchone'.

¹⁵ De'e xen nža' yelə' goclen de'en ben Diozən' len chio'o catə'an bsele'e Jesocristən' na' ca de'e malan' de'en ben de'e Adannə'. Por ni che de'e malan' de'en ben de'e Adannə' benə' zan gwsa'at. Pero na' Diozən' bene' to de'e zaque'e, bene' to yelə' ži'ilazə' xen na' to yelə' goclen xen par benə' zan. Diozən' chaclene' chio'o ca de'en bsele'e Jesocristən' par cheyašə' cheži'ilazə'e yogua' chio'o benach. ¹⁶ Nža' de'e malan' de'en ben de'e Adannə' ca goclen de'en ben Diozən' len benachan'. Por ni che de'e malan' de'en ben de'e Adannə', de'e na'anə' Diozən' gwchoglaogüe'en che chio'o benach de que si'icho castigw zejlicane. Pero na' dadzən' goclen Diozən' chio'o ca de'en bsele'e Xi'inə' Jesocristən', na' chio'o chonlilažə'əchone' ne' de que naccho benə' güen laogüe'enə' la'anə'əczə babencho de'e zan de'e mal. ¹⁷ Por ni che tozə be'enə' ben de'e malan' de yelə' got che chio'o benach. Pero na' Diozən' lechguale nži'ilazə'e chio'o, na' dadzə ne' che chio'o chonlilažə'əchone' de que naccho benə' güen laogüe'enə'. De'e na'anə' de yelə' mban checho zejlicane na' nabi'acho txen len Jesocristən'.

¹⁸ Can' naquən, por ni che de'e mal de'en ben de'e Adannə', Diozən' gwchoglaogüe'en de que to to chio'o benach si'icho castigw che xtolə'əchon'. Na' por ni che de'en naquə Jesocristən' benə' güen lao Diozən', Dioz na'anə' ne' che yogua' chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən' de que naccho benə' güen laogüe'enə' na' chonlilažə'əcho. ¹⁹ Na' de'en cui əbzenag de'e Adannə' che Diozən', de'e na'anə' yogua' chio'o benach naccho benə' güen de'e mal. Pero na' de'en əbzenag Jesocristən' che Diozən', yogua' chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən' naccho benə' güen lao Diozən'.

²⁰ Diozən' gwdičjue' lei che'enə' na' de'e na'anə' gwcha'o gwxench de'e malan' chedə' benachan' bito boso'ozengue' chei. Pero catə' gwcha'o gwxen de'e malan', de'e xen gwcha'o gwxench yelə' ži'ilazə' che Diozən' par nich bezi'ixene' che chio'o chonlilažə'əchone'. ²¹ Gwcha'o gwxench yelə' ži'ilazə' che'enə' par nich guaquə əne' che yogua' chio'o benach de que naccho benə' güen laogüe'enə' še gonlilažə'əcho Xancho Jesocristən'. Na' can' de yelə' got che yogua' chio'o benach de'en naccho benə' güen de'e malan' leczə nži'ilazə' Diozən' yogua' chio'o benach na' chonlilažə'əcho yelə' mban zejlicane še chonlilažə'əchone'.

6

Diozən' bene' par nich cuich šo'o chazcho de'e malan'

¹ ¿Nacxan' cheyalə' goncho na'a banzezecho de que nži'ilazə' Diozən' chio'o? ¿Econ šejczho goncho de'e malan' par nich yezi'ixentezə yezi'ixen Diozən' chechon'? ² Caguə can' cheyalə' goncho. Diozən' babene' par nich cuich šo'o chazcho de'e malan' še gwzenagcho che'. De'e nan' bito cheyalə' sochcho əgwzenagcho che la'ažda'omalchon'. ³ Bagwchoacho nisən' par nich ca' nacbia' de que ngodə'əcho txen len Jesocristən'. Na' ca de'en gwchoacho nisən' zejen ca gotcho len Crist na'anə'. ⁴ Na' de'en zejen ca gotcho len Cristən', leczə zejen ca bgašə'əcho len le'. Goc ca' par nich ca de'en bolis bosban Xacho Diozən' le' len yelə' guac xen che'enə', gwša'acho yelə' chzo yelə' chbez chechon' na' socho ca benə' cobə.

⁵ Ndil ngodə'əcho Cristən' txennə' catə'an gwso'ote'ene', na' leczə ndil ngodə'əcho le' txennə' catə'an beyas bebane' ladjo benə' guat ca'. De'e na'anə' cheyalə' yocobə xbab chechon' par nich guaquə yichjla'ažda'ochon' can' naqua yichjla'aždaogüe'enə'. ⁶ Ca

de'en ndil ngoda'echo Cristən' txen catə'an gwso'ote'ene' le'e yag corozən', zejen de que la'ažda'omalchon' gotən. Gotən par nich bitoch ɿabia'an chio'o na' par nich bitoch šo'o ɿaz de'e malən' yichjla'ažda'ochon'. ⁷ Benə' bagot bitoch chnabia' la'ažda'omalen' le'. ⁸ Na' ca naqua gotlencho Cristən' chejle'echo de que zocho mbancho len le' na' de que sochcho ɿabancho len le'. ⁹ Nezecho de que Dioz nan' bosbane' Cristən' ladjo benə' guat ca'. Na' bitoch so'ote'ene' de'e yobla. Yelə' gotən' bitoch soin le' de'e yobla. ¹⁰ Ca de'en gwso'ote' Cristən', tši'izən' bnežjw cuine' par nich bebeje' chio'o xni'a de'e malən'. Bitoch so'ote' le' yetlas. Na' ɿa'a zoe' chnežjue' Diozən' yelə' bala'an. ¹¹ Legon xbab de que Diozən' babene' par nich cuich šo'o ɿazcho de'e malən'. Pero na' leczə legon xbab de que ndil ngoda'echo txen len Cristən' catə'an beyas bebane' ladjo benə' guat ca'. De'e na'anə' mbancho par ɿgwnežjwcho Diozən' yelə' bala'an. Gonle xbabən' ca' ɿchedə' ngoda'echo txen len Xancho Cristo Jeso'osən'.

¹² Bito güe'echo latjə šo'o ɿaz de'e malən' cuerp ɿechon' de'en gat par goncho ca de'e malən' zelažə' la'ažda'ochon'. ¹³ Bito gon cuincho lao na' gwxiye'enə' par goncho de'e mal len cuerp ɿechon'. Cheyalə' gon cuincho lao na' Diozən' par goncho de'e güennə'. Gon cuincho lao ne'enə' ɿchedə' bitoch naccho len yichjla'ažda'ochon' ca benə' guat, sino bade yelə' mban ɿejlicane ɿechon'. ¹⁴ Antslə goquecho goncho can' na ɿein', pero de'en cui goc goncho can' nannə', blo'in chio'o de que zocho xni'a de'e malən'. Pero ɿa'a de'en nži'ilazə' Diozən' chio'o babebeje' chio'o xni'a de'e malən', na' de'e na'anə' chac chon cuincho lao ne'enə' par goncho de'e güennə'.

Cheyalə' cuejyichjcho cuich goncho de'e malən'

¹⁵ ¿Egontezcho de'e malən' de'en nezecho nži'ilazə' Diozən' chio'o na' de'en bito chebeine' chio'o por ni ɿe šə choncho can' na ɿei ɿe'ena'? Bito. ¹⁶ Nezecho catə' chzenagcho che to benə' na' catə' cho'echo latjə chnabi'e chio'o, xni'a be'enan' zocho. Na' leczə ca' šə chdalenczcho de'e malən' na' chzenagcho ɿhei, xni'e nan' zocho na' bito žjäyezocho len Diozən' šə ca'. Pero šə chon cuincho lao na' Diozən' na' chzenagcho ɿhe' nachən' zdaczcho choncho de'e güennə'. ¹⁷ Antslən' gwzocco xni'a de'e malən'. Pero choxcwlen Diozən' lenczə le'e bachzenagle ɿa'a do yichj do lažə'ele de'en bablo'ito' le'e. ¹⁸ Diozən' babebeje' chio'o xni'a de'e malən'. De'e na'anə' banon cuincho lao na' Diozən' par šejcho goncho de'e güennə'. ¹⁹ Cho'a dižə'ənə' can' zocho xni'a non' chzenagcho ɿhei par nich šejni'ile. Ca'atezən' ben cuinle lao na' gwxiye'enə' par benle de'en naqua yelə' zto' na' bichlə de'en bito cheyalə' goncho, leczə can' cheyalə' gon cuincho lao na' Diozən' par goncho de'e güennə' nich gaqua yichjla'ažda'ochon' güen can' naqua yichjla'ažda'ochon' Diozən'.

²⁰ Catə'an ne'e zocho xni'a de'e malən', bito bzenagcho che Diozən' par goncho de'e güen. ²¹ Na' bitobi de'e güen ble'icho lao de'e mal ca' de'en jənaochonə'. Bacheto'icho na'a ɿe de'e ca' benchonə'. Žalə' chonchcho de'e mal ca' zjənac ca' bito žjäyezocho len Diozən'. ²² Pero Diozən' babebeje' chio'o xni'a de'e malən' na' babene' par nich non cuincho lao ne'enə'. De'e na'anə' zda chaquach yichjla'ažda'ochonə' can' naqua yichjla'ažda'ochon' le'enə' na' žjäyezocho len Diozən' ɿejlicane. ²³ Šə zocho choncho de'e malən' yezejcho lao yi' gabilən'. Pero šə ngoda'echo txen len Xancho Cristo Jeso'osən', Diozən' chone' chio'o dadzə yelə' mban ɿejlicanen'.

Lein' chnabi'an beŋachən' žlac zjəmbane'

¹ Benə' bišə' le'e nombi'ale lein' na' nezele de que lein' chnabi'an chio'o žlac mbancho na'azə. ² To no'olə csad, žlac mban be'en ɿe'ena' cheyalə' soe' len le', la' can' chon lein' mendad. Xte catə'əch gat be'en ɿe'ena' cana'achən' babechoj latje' len ɿei de'en chon mendad soe' len be'en ɿe'ena'. ³ Na' šə no'olən' yeque'e beŋə' yobla len mban be'en ɿe'ena', beŋə' ggo'o xtoin' naque'. Pero šə bagot be'en ɿe'ena' babechoj latje' len lein'.

Guaquə yošagna' alene' benə' yoblə, na' bito naquə' benə' ggo'o xtoi laogüe de'en yošagne'e de'e yoblə.

⁴ Can' naquən benə' bišə', ngodə'echo txen len Cristən', na' de'e bnežjw cuine' gwso'ote'ene', de'e na'anə' bañezecho bito chaccho benə' güen lao Diozən' por ni che choncho bi de'en na lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Cristən' beyas bebane' ladjo benə' guat ca' na' chio'o baben cuincho lao ne'ens' par nich goncho can' chene'e Diozən'.

⁵ Antslə nezozcho chzenagcho che la'ažda'omalchon'. Na' catə'ən gwnezecho ca de'en non lei de'en bzoj de'e Moisezən' mendad goncho, nachlə be'elažə'əchcho bzenagcho che de'e malən' de'en yo'o yichjla'ažda'ochon' na' bencho con can' gone'echo. Žalə' ne'e choncho ca' bito žjäyezozcho len Diozən'. ⁶ Pero na'a babocobə Spirit che Diozən' yichjla'ažda'ochon' na' nezecho bito chaccho benə' güen lao Diozən' por ni che choncho bi de'en na lein'. Antslə bencho bi de'e güen parzə nich goncho complir can' byoj lein' gwälte nan naquən cheyalə' goncho. Pero na'a choncho can' chene'e Diozən' chedə' babocobə Spirit che'ens' yichjla'ažda'ochon'.

Yo'o de'e malən' yichjla'ažda'ochon'

⁷ Bito cheyalə' goncho xbab de que lei de'en bzoj de'e Moisezən' naquən de'e mal. Bito gocbe'ida' nda' chona' de'e malən' žalə' cui bzejni'i lein' nada' bi de'en cui cheyalə' gona'. Na' bito əgwnezda' de que de'e malən' chona' chzelaža'a bitə'atezə de'e de che benə' žalə' que lein' nan: "Bito selažə'ele bitə'atezə de'e de che benə'." ⁸ Nach catə' gwnezda' can' na lein, de'e mal de'en yo'o yichjla'aždaogua'anə' nachle benən ca gwzelažə'əcha'. Na' bito gocbe'ida' de xtola'a žalə' cui bembı'a lein'. ⁹ Gwzoa' to tyemp sin cui bembı'a lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Pero catə' gwnezda' bin' nonən mendad gona', nachle bzenaguəcha' che de'e malən' de'en yo'o yichjla'ažda'ogua'anə'. De'e na'anə' gwnezda' si'a castigw zejlicanə che xtola'a. ¹⁰ Na' ca naquə lei de'en bzoj de'e Moisezən', naquən par gwzenaga' chei nich ca' gatə' yelə' mban zejlicanə chia'. Pero de'en cui bzenaga' chei de'e na'anə' gwnezda' si'a castigw zejlicanə. ¹¹ Ca de'en nombi'a lein', de'e malən' de'en yo'o yichjla'aždaogua'anə' bxoayaguən nada', benən ca bito bzenaga' che de'en nonən mendad gona'. Na' de'e na'anə' gwnezda' si'a castigw zejlicanə che xtola'anə'.

¹² Ca naquə lei de'en bzoj de'e Moisezən', za'an che Diozən'. To to de'en nonən mendad goncho za'an che Diozən' na' zjənaquən de'e licha na' de'e güen. ¹³ Elei de'en naquə de'e güennə' benən par nich si'a castigw zejlicanə che xtola'anə'? Bito naqua len. De'e malən' de'en yo'o yichjla'aždaogua'anə' bito be'en latjə gona' can' cheyalə' gona'. Na' de'en cui chona' can' na lein', de'e nan' gwnezda' si'a castigw zejlicanə che xtola'anə'. Ca chac nan' nla'alao naca' benə' mal de'en cui chona' can' na lein', na' nla'alao de que de'e mal juisyən' chona' cui chona' can' none' mendad gona'.

¹⁴ Naquən clar de que lein' guaquəlenən nada' len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'aždaogua'anə' žalə' chzenaga' chei. Pero nada' naca' benə' la'ažda' mal, zoa' yo'o yaza' de'e malən'. ¹⁵ Bito chona' de'e güen de'en che'enda' gona'. De'e mal de'en cui che'enda' gona' lelənnə' chona'. Bito cheyacbe'ida' chia' bixchen' chona' ca'. ¹⁶ Che'enda' gona' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən', pero bito chona'an yoguə' las. Na' catə' cui chona' can' nannə' lechguale de'e chacda', chedə' nezda' lein' naquən de'e güen. ¹⁷ Caguə nada'anə' chona' de'en cui che'enda' gona'. De'e mal de'en yo'o yichjla'aždaogua'a nan' chonən par nich chona' de'en cui che'enda' gona'. ¹⁸⁻¹⁹ Nezda' bito naca' benə' güen, chedə' yo'o de'e malən' lo'o yichjla'aždaogua'anə'. Che'enda' gona' de'e güennə', pero bito chona'an. De'e mal de'en cui che'enda' gona' lelənnə' chona'. ²⁰ Na' ca de'en chona' de'en cui che'enda' gona', caguə chona'an nada'anə'. De'e mal de'en yo'o yichjla'aždaogua'a nan' nžiguə'ən nada' chona' de'e mal de'en cui che'enda' gona'.

²¹ Na' syempr catə'ən che'enda' gona' de'e güennə', de'e mal de'en yo'o yichjla'aždaogua'anə' chžonən gona'an. ²² Chebeida' lei che Diozən' lo'o yichjla'aždaogua'anə'. ²³ Pero na' chache'ida' de de'en yo'o yichjla'aždaogua'anə'

de'en cui cho'en latjə gona' can' nezda' cheyalə' gona'. De'e mal de'en yo'o yaz cuerp chia'anə' chnabi'an nada'.

²⁴⁻²⁵ Lo'o yichjla'ažda'ochon' chene'echo goncho de'en non lei che Diozən' mendad goncho, pero na' la'ažda'omalchon' chonczən ca choncho de'e malən'. ¡Prob chio'o! ¿No soi la'ažda'omalchon' de'enə' chnabia' chio'o? Nezecho si'icho castigw zejlicane šə soczcho gwzenagcho chei. Choxcwlen Diozən', chone' par nich Xancho Jesocristən' soine' la'ažda'omalchon'.

8

Cheyalə' goncho can' chene'e Spirit che Diozən'

¹ De'e na'anə' Diozən' ne' che chio'o šə ngodə'echo txen len Cristo Jeso'osən' de que bito bi xtolə'echo de. Chio'o ngodə'echo txen len Cristo Jeso'osən' bacheloncho can' chene'e Spirit che Diozən'. Bito choncho can' na la'ažda'omalchon'. ² Nezda' Spirit che Diozən' chnabi'an nada' na' chonən yelə' mban zejlicane chia' laogüe de'en ngoda'a txen len Cristo Jeso'osən'. Catə' gwzoa' xni'a de'e malən' lenənə' benən par nich gwchoglaio Diozən' chia' si'a castigw zejlicane. Pero Spirit che Diozən' babebejən nada' xni'a de'e malən'. ³⁻⁴ Lei de'en bzoj de'e Moisezən' bito gwzoin par yebejən chio'o xni'a de'e malən' chedə' naccho benə' la'ažda' mal. Diozən' gwzoine' bebeje' chio'o xni'a de'e malən' de'en bsele'e Xi'inə'en golje' yežlyo nga, gocczə cuerp che'enə' ca cuerp che chio'o benə' güen de'e mal. Na' Xi'in Dioz na'anə' gwdixjue' xtolə'achon' par nich chio'o benəch guaquə yechojcho xni'a de'e malən' na' guaquə šejcho licha goncho can' non lein' mendad, con šə goncho can' chene'e Spirit che Diozən' na' bito goncho can' na la'ažda'omalchon'.

⁵ Šə zoczcho choncho can' na la'ažda'omalchonə', yo'o yichjcho de'en chene'en goncho. Pero šə zocco choncho can' na Spirit che Diozən' yo'o yichjcho can' nan na'anə'.

⁶ Na' šə con yo'o yichjcho de'en chene'e la'ažda'omalchonə', si'icho castigw zejlicane. Pero šə con yo'o yichjcho de'enə' chene'e Spirit che Diozən', guatə' yelə' mban zejlicane checho na' so cuezcho binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochonə'. ⁷ Contr Dioz nan' choncho šə con yo'o yichjcho de'en chene'e la'ažda'omalchon' goncho. Na' šə con yo'o yichjcho len, bito chzenagcho che lei che Diozən', na' nique gaquəczə gwzenagcho che Diozən' šə ca'. ⁸ Šə zocco choncho can' na la'ažda'omalchon' bito gaquə naquəchlə goncho par nich yebei Diozən' chio'o.

⁹ Pero chio'o ža, šə zo Spirit che Diozən' lo'o la'ažda'ochonə', bitoch zocco choncho can' na la'ažda'omalchon', sino zocco chzenagcho che Spiritən'. Na' šə cui zo Spirit che Cristən' lo'o la'ažda'ochonə', de'en leczə naquən Spirit che Diozən', bito naccho xi'in Dioz. ¹⁰ Cristən' zoe' len chio'o chonlilažə'əchone', na' Diozən' ne' de que naccho benə' güen laogüe'enə'. Na' de'e na'anə' de yelə' mban zejlicane checho la'anə'əczə gatcho len cuerp chechon' por ni che de'e malən'. ¹¹ Diozən' bolis bosbane' Cristo Jeso'osən' ladjo benə' guatən'. Na' šə Spirit che Diozən' zon lo'o la'ažda'ochon', leczə gwzin ža catə' Diozən' yolis yosbane' chio'o len cuerp checho quinga de'enə' sa'at. Yolis yosbane' chio'o chedə' yo'o Spirit che'enə' lo'o la'ažda'ochon'.

¹² Can' ža benə' bišə', bito cheyalə' goncho can' na la'ažda'omalchon'. ¹³ Si'icho castigw zejlicane šə zoczcho choncho de'en chene'e la'ažda'omalchonə'. Pero šə güe'echo latjə gaquən Spirit che Diozən' chio'o par nich cuich gwzenagcho che la'ažda'omalchon', nachən' gata' yelə' mban zejlicane checho.

¹⁴ Na' yoguə' chio'o šə chzenagcho che de'en chsed chzejni'i Spirit che Diozən' chio'o goncho, naccho xi'in Dioz. ¹⁵ Diozən' bene' chio'o Spirit che'enə' catə'ən gwcue'e chio'o ca xi'inə'. Na' de'e na'anə' bito chžebcho Diozən' can' chžebcho to benə' znia catə' choncho xšine'enə'. Lgu'a' žebchone' cholgüižchone' che'echone': "Xa." ¹⁶ Spirit che Diozən' nan lo'o yichjla'ažda'ochon' de que chio'o naccho xi'in Dioz. ¹⁷ Na' šə naccho xi'in Dioz, gwzin ža catə' yoguə' de'en de che Cristən' gaquən checho txen lencho le'. Gaquən checho con šə gwsanlažə' cuincho yoso'ochi' yoso'osaquə' benə' chio'o por ni che

de'en chonlilažə'əcho Cristən', can' boso'očhi' boso'osaque'e le'enə'. Na' šə yoso'očhi' yoso'osaque'e chio'o, Diozən' goňe' chio'o yelə' bala'aň xen ca de'en babnežjue' che Cristən'.

¹⁸ Yežlyo nga de de'en chzaquə'əzi' chzaquə'əyašə'əcho. Pero nada' chona' xbab caguə de'e bi de'enə' ca de'en yebeicho catə'ən əzin že gon Diozən' chio'o yelə' bala'aň xen ca de'en napə Cristən'. ¹⁹ Diozən' bene' benach, bene' bia chsa'aš na' bene' cuantzə bi de'en zjəde. Na' yoguə'əcho len lega'aquən bazocco lao juisy batə'əquən' gon Diozən' yelə' bala'aň de'en si' chio'o naccho xi'inę', na' leczə len yoguə' bia ca' chsa'aš chəsə'əbezəb batə'əquən' əzin že gone' ca'. ²⁰ Na' yoguə' de'e ca' ben Diozən' caguə zjənac ša'onə'. Na' caguə con ca gwse'ene'ennə' zjənaquən. Ze'e gonşa'ochə' lega'aquənnə', na' ze'e gonşa'ochə' yoguə' bia chsa'aš na' leczə ca' chio'o benach. Na' leczə Dioz nan' bene' par nich chəsə'əbezən na' par nich chəsə'əbezə benəčhən' na' par nich leczə chəsə'əbezə bia ca' chsa'aš. ²¹ Chəsə'əbezən batə'əquən' əzin že yesyə'əyaquən binlo juisy na' bito te chega'aquən. Na' leczə can' chəsə'əbezə bia ca' əsa'ac chega'aquəb. Na' ca'aczən' gac che chio'o naccho xi'inę Dioz, catə'ən si'ichō yelə' bala'aň xen de'en gon Diozən' chio'o, yeyac cuerپ chechon' de'e cobə na' cuatəch soi yelə' gotən' chio'o. ²² Na' nezecho, xte že neža yoguə' de'e ca' ben Diozən' chso'onən ca benə' chbežgüe', chesə'əžaglaon ca to no'olə benə' chzan. Na' leczə yoguə' bia ca' chsa'aš chəsə'əbezə'eb chəsə'əžaglaob ca to no'olə benə' chzan. ²³ Na' caguə de'e ca'azən'. Leczə len chio'o chbežgüe'echo. Diozən' babenə' chio'o Spirit che'ənə' par nich nezecho gwžin že gaquəch güen checho. Na' chbežgüe'echo lo'o la'ažda'ochon' chbezcho batə'əquən' gon Diozən' cuerپ cobə chechon' par əgwlo'e de que banque'e chio'o ca xi'inę'. ²⁴ Catə'ən bebej Diozən' chio'o xni'a de'e malən', ca nan' gwzolao chbezcho gwžin že gaquəch güen checho. To de'e bagoc bitoch socho lez cuezcho gaquən. Notono zo no nezoe' lez gaquə de'en nezene' bagoc. ²⁵ Pero ca naquə de'en zocho lez gwžin že gaquəch güen checho, zocho chgo'o chchejləžə'əcho batə'əquən' gaquən.

²⁶ Ca naquə Spirit che Diozən' zon chaclenən chio'o əchedə' bitotec bi chac goncho sin cui zon len chio'o. Bito chac goncho orasyon can' cheyalə' gonchon, poro na' Spirit che Diozən' chnen fabor chio'o laogüe'ənə' la'aňə'əczə cui cheželecho naclə güe'elenchone' dižə' che de'en chnalažə'əcho. ²⁷ Na' Diozən' ngüia nye' la'ažda'ochon' na' leczə ca' chejñi'ine' bin' chene'e Spirit che'ənə' catə'ən chnen fabor chio'o bagwleje' par naccho lažə' ne'enə'. Na' can' chene'e Diozən' nen fabor chio'o.

Diozən' de'e chio'o, de'e na'anə' notono no soi chio'o

²⁸ Na' nezecho de que lao yoguə' de'en chaquən', Diozən' chone' par nich gaquə güen che chio'o chaquecho che'. Chio'on bach gwleje' par chonlilažə'əchone' segon can' gwčhoglaogüe'en. ²⁹ Nombia' Diozən' chio'o dezد gwälalte, na' əbsi'e xneze par nich tozə gaquə yichjla'ažda'ochon' len yichjla'ažda' Xi'inę Jesocristən'. Bene' par nich Jesocristən' naque' benə' nech entr chio'o benə' biše'e zan. ³⁰ Na' ca naquə əbsi' Diozən' xneze par nich gaquə yichjla'ažda'ochon' tozə len yichjla'ažda' Xi'inę Jesocristən', leczə gwleje' chio'o par chonlilažə'əchone' na' bagwčhoglaogüe'en checho de que naccho benə' güen laogüe'ənə'. Na' leczə can' goncze' chio'o yelə' bala'aňnə'.

³¹ Catec güennə' chon Diozən' len chio'o de'en bsi'e xneze gac checho yoguə' de'e ca'. Na' nezecho Diozən' de'e chio'o, na' de'e na'anə' notono no soi chio'o. ³² Diozən' bito bžone' saquə'əzi' Xi'inę'ənə' por ni che yoguə'əloł chio'o ca de'en bsele'ene' gwso'ot benə' le'. Na' can' bsele'ee Xi'inę' Jesocristən' par chio'o, ca'aczən' gonə' yoguə' de'e güenna' dadzə len chio'o. ³³ Diozən' bagwleje' chio'o par naccho xi'inę' na' bagwčhoglaogüe'en checho de que bito bi xtolə'əcho de. De'e na'anə' notono no soi əgwciš chio'o laogüe'ənə'. ³⁴ Notono zo no gaquə gon par nich əna Diozən' checho de que de xtolə'əchon'. Por ni chechon' bsanlažə' cuin Cristən' gwso'ot benə' le' na' Diozən' bolis bosbane'ene' ladjo benə' guat ca'. Na' na'a chi'e cuit Diozən' chnabi'e txen len le', na' chne' fabor chio'o. ³⁵ ¿Ede de'e əgwžon par nich Cristən' cuich gaquene' checho? ¿Egwžon no de'e mal de'en gaquə checho? ¿Egwžon no de'e yašə' de'e zi' de'e gaquə

checho? ¿Egwžon no yelə' xi'a che beñə' chgue'i chio'o? ¿Egwžon no yelə' chbil chdon checho? ¿Egwžon laogüe de'en cui de xala'ancho? ¿Egwžon šə bi lxož de'e za' len chio'o? ¿Egwžon par nich Cristən' cuich gaquene' checho šə to beñə'əclə noxe'e cwšiyən' gote' chio'o? Bitobi bi de de'e əgwžon par nich Cristən' cuich gaquene' checho. ³⁶ Can' nyojczə Xtižə' Diozən' nan:

Por ni che chonlilažə'əto' le', chse'ene beñə' so'ote' neto' do tyempte.

Chso'one' xbab de que neto' naquəto' ca to xilə' bia so'ote'.

³⁷ Pero catə'ən za'ac bi de'e mal gac checho, bito chac əhop lažə'əcho, sino chebeichgüei-cho la' nezecho zoczə Cristən' chaquene' chechon'. ³⁸ Nada' nezda' de que notono gaquə gwžon par nich Diozən' len Cristən' cuich əsa'aquene' checho. Yelə' gotən' bito gaquə bi gonən, ni yelə' mbannə', ni no angl bzelao, ni nochlə beñə' blao che angl bzelao, ni angl bzelao beñə' gwnabia', ni de'e chac checho ɳa'a na' šə bichlə de'e ze'e za'ac. ³⁹ Ni de'e de le'e yoban', ni de'e de gabilən', ni bichlə de'en ben Diozən' bito gaquə yesə'əžonən par nich Diozən' cuich gaquene' checho. Nic yesə'əžon no beñə', nic yesə'əžon bitə'ətezə de'e gac checho par nich Diozən' cuich gaquene' checho, la' Diozən' bsele'e Xancho Cristo Jeso'osən' blo'ine' chio'o can' chaquene' checho.

9

Diozən' gwcue'e beñə' Izrael ca xi'inę'

¹⁻² De'en ngoda'a txen len Cristən' cho'a dižə' li nia' de que zochgua trist, na' chac-chgüeida' lo'o la'ažda'ogua'anə' ca naquə zan beñə' gwlaž charted' ca' bito chso'onlilažə'e Cristən'. Spirit che Diozən' chonən par nich nezda' lo'o yichjla'ažda'ogua'anə' de que cho'a dižə' li cata' nia' ³ xte zelaž'a cuiayi'a žalə' na'anə' yecui'ižə' Diozən' nada' cuit Cristən' par nich beñə' gwlaž charted' ca' so'onlilažə'ene'. Che'enda' so'onlilažə'ene' əchedə' lega'aque' gwsa'alje' zjənaque' beñə' Izrael ca nada'. ⁴ Diozən' gwcue'e chio'o beñə' Izrael ca xi'inę'. Na' gwzoe' len de'e xaxta'ocho ca' to lo'o bejw de'en chey che'eni'. Na' bene' lyebe gaquəlene' lega'aque'. Na' leczə bnežjue' lega'aque' lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Na' Dioz nan' əblo'ine' lega'aque' naquən' se'ejni'alažə'ene'. Na' leczə benche' lyebe de'e bene' len lega'aque'. ⁵ Beñə' golə blao beñə' za' che'elite zjənaque' xaxtao' chio'o beñə' Izrael. Cristən' ben' bselə' Diozən' par gaquəlene' beñəchən' golje' lao dia che beñə' Izrael. Le' naque' Dioz na' chnabi'e yoguə'əte, chnabi'e beñəch na' bia ca' chsa'aš, na' yoguə'əloł quantzə de'e zjəde. Cheyalə' socho güe'ela'ochone' zejlicane. Can' gonšaczcho.

⁶ Clelən' choncho xbabən' šə chaquecho de que Diozən' bito bene' complir ca lyebe de'en bene'. De'e li caguə yoguə' beñə' ca' əgwsa'aljə lao dia che Izraelən' zjənaque' beñə' Izrael lao Diozən'. ⁷ Na' caguə beñə' ca' əgwsa'aljə lao dia che de'e Abraannə' chon Diozən' cuent zjənaque' xi'in dia che de'e Abraannə'. Quinga gož Diozən' Abraannə': "Xi'in dia che Isaac gona' cuent lao dia chio'onə'." ⁸ De'e nga chlo'in chio'o de que caguə ni che de'e goljcho lao dia che beñə' Izraelən' naccho xi'in Dioz. Naccho xi'in Dioz əchedə' chejle'echo che lyebe de'en bene' len de'e Abraannə', gwne' de que əque'e ca xi'inę' con beñə' so'onlilažə' le'. ⁹ Cata'ən ben Diozən' lyebe len de'e Abraannə' gwne': "Leczə ca tyemp nga ɳa'a yida' yetgūiz, na' cana' bazo to bi'i che Sar ni."

¹⁰ Na' leczə be' Diozən' dižə' len de'e Rebequən' cata'ən gwzoe' bi'e bi'i cuas ca', xi'in de'e xaxta'ocho Isaaquən'. ¹¹ Ze'e sa'aljlə bi'i cuas ca'anə', na' ni de'e güen ni de'e mal cuinə' so'ombo'. Na' lao cuinə' gata'əbia' naquən' so'ombo', gwlej Diozən' tobo' par gaquə güen chebo'. Con bagwchoglaogüe' can' gaquə chega'acbo' na' bene' can' bansi'e xnezen'. ¹² De'e na'anə' gože' de'e Rebequən': "Bi'in galjə nech sobo' xni'a bi'in yedenao lebo'." ¹³ Na' nyojczə de'en gwna Diozən' che bi'i cuas ca': "Chacda' che Jacobən' na' chgue'ida' Esa'on'."

¹⁴ Bito cheyalə' goncho xbab de que Diozən' bito zde' licha de'en gwne' ca'. Zdacze' lichen'. ¹⁵ Ze'Diozən' de'e Moisezən': "Yeyašə'əlažə'a len beñə' che'enda' yeyašə'əlažə'a, na' əži'ilalažə'a len beñə' che'enda' əži'ilalažə'a." ¹⁶ Quinga naquən: Diozən' nži'ilalažə'e

chio'o caguə por ni Ɂhe che'enecho əži'ilalaže'e chio'onə'. Na' caguə por ni Ɂhe zocho lao juisy əži'ilalaže'e chio'onə' nži'ilalaže'e. ¹⁷ Nyojcə Xtižə' Diozən' can' gože' de'e Rei Faraonŋə': "Nada' bena' par nich naco' rei parza nich gona' len le' ca yesə'əneze benə' can' naquə yelə' guac chia'anə'. Gona' par nich yoguə'əlol benə' ža' yežlyon' yesə'əneze' non' naca' nada'." ¹⁸ Can' naquən, Diozən' cheyašə'alaže'e benə' chene'ene' yeyašə'alaže'e, na' chone' par nich nita' benə' žod benə' chene'ene' cui yoso'ozengue' Ɂhe'.

¹⁹ Na' de'en chon Diozən' ca' de' repent chonle xbab nale: "Chio'o benəch choncho con can'banžia' Diozən' bia'. ¿Bixchen' ne' de xtolə'əchon?" ²⁰ Pero ¿no naquə chio'on ža' par gaquəyožcho Diozən'? ¿Egüe' to yesə' ben' ben len: "¿Bixche nga beno' nada' quinga?" Nezecho bito ye'en le' ca'. ²¹ Benə' güen yesə' xguaguən', chac gone' no yesə' par gonən žin len de'e naquə de'e xoche. Na' le'e gon' na'atezə leczə gone' yesə' par gonən žin len de'e cui naquə xoche.

²² Ca cheyalə'əczən' nžia' Diozən' bia' gwnežjue' castigw zejlicane Ɂhe benə' ca' cui choso'ozengue' Ɂhe', na' can' nžie' bia' gone' bichlə par gwlo'ine' yelə' guac Ɂhe'ene'. Na' de'e cheyalə'əczən' can' nžia Diozən' bia' gone' Ɂchedə' bagwzoine' bagwdape' yelə' chxenlažə' len lega'aque' la'anə'əczə zjəzaque'e par yesə'əzi'e castigw zejlicanen', na' yesya'əžine' lao yi' gabilən'. ²³⁻²⁴ Na' ca cheyalə'əczən' ca de'en bsi'e xnezenə' antslə par gone' chio'o chonlilažə'əchone' yelə' bala'an, chio'o cheyašə' cheži'ilalaže'e. Bene' ca' par nich nacia' Ɂechgualə de'e güen juisy chone' chaclene' chio'o gwleje' par chonlilažə'əchone' entr benə' Izrael na' entr benə' cui zjənaquə benə' Izrael. ²⁵ Can' na le'e libr de'en bzoj de'e profet Oseasən', Diozən' gwne':

Benə' cui zjənaquə xi'inə' na' nia' lega'aque' xi'inə'.

Na' benə' ca' cui goquəda' chega'aque' yapəga'aca'ane' de que chacda' chega'aque'.

²⁶ Na' leczə nan:

Gan' gož Diozən' benə' ca': "Le'e bito nacle xi'inə",

leczə na'anə' ye'e lega'aque' de que zjənaque' xi'inə', Dioz ben' zo zejlicane.

²⁷ Leczə can' gwna de'e profet Isaiazən' Ɂhe benə' Izrael ca': "La'anə'əczə chio'o benə' Izrael šancho ca yox de'e chi' cho'a nisdao' balgachon' yechojcho xni'a de'e malən'.

²⁸ La' Xancho Diozən' gone' can' bančhoglaogüe'en len chio'o benəch, na' to žalnež gone' yoguə'əlol de'en bangüie' gone'." ²⁹ Leczə de'e Isaiazən' gwne' antslə:

Žalə' Xancho Diozən' ben' napə le'ezelaogüe yelə' guac xen cui bocua'ane' to Ɂhopə benə' lao Ɂasyon Izrael Ɂechon',

can' goc Ɂhe benə' Sodoma na' benə' Gomorra ca' goc checho žalə' ca'.

Con benə' chso'onlilažə' Cristən' nchoglaon chega'aque' de que zjənaque' benə' güen lao Diozən'

³⁰ Quingan' naquən, benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael bito besyə'əyilje' naclən' so'one' par nich Diozən' əne' de que zjənaque' benə' güen laogüe'ena', pero bale'bach chso'onlilažə'e Cristən' na' Diozən' ne' chega'aque' de que zjənaque' benə' güen laogüe'ena'. ³¹ Na' benə' Izrael ca' jəsə'ənaogüe' to lei de'e chon mendad naclən' so'one' par nich əsa'aque' benə' güen lao Diozən'. Pero bito gwso'one' can' nannə'. De'e nan' Diozən' gwčhoglaogüe'en chega'aque' de que bito zjənaque' benə' güen laogüe'ena'.

³² Na' gwčhoglaogüe'en chega'aque' ca' Ɂchedə' caguə gwso'onlilažə'e Dioz na'anə' con gwsa'aquene' so'one' can' na lein' par nich əsa'aque' benə' güen laogüe'ena'. De'e na'anə' gwxaquə'əlebəga'aquene' ca benə' jti'i to yej. ³³ Goc can' nyojcə Xtižə' Diozən' nan:

Gan' nzi' Sion na' əselə'a to benə' gwxaquə'əlebene' ca to yej de'e əčhego'o benə' na' ca to yej de'en zjəsə'əžo'e na' yesə'əbixe'.

Na' benə' so'onlilažə' ben' gwxaquə'əlebe ca yejən' bitobi zto' əsa'aquene' Ɂhe de'en so'onlilaže'ene'.

10

¹ Benə' bišə', do yichj do laž'a che'enda' par nich benə' Izrael gwlaž chia' ca' yesyə'achoje' xni'a de'e malən', na' de'e na'anə' chona' orasyon chnaba' gaquəlen Diozən' lega'aque'. ² Nezda' can' chse'enene' de'e zan de'e so'one' chsa'aquene' par yebei Diozən'. Pero bito zjənezeze' bin' chene'e Diozən'. ³ Bito chse'ejni'ine' naquən' baben Diozən' par nich ne' che benə' de que zjənaque' benə' güen laogüe'enə'. Le'e lega'acteze' chse'ene'ene' yesyə'ayilje' naquən' so'one' par nich əsa'aque' benə' güen lao Diozən'. Bito chse'ene'ene' so'onlilaže'ene' par nich əne' chega'aque' de que zjənaque' benə' güen laogüe'enə'. ⁴ Pero notə'atezə benə' chonlilažə' Cristən', Diozən' ne' che' de que naque' benə' güen laogüe'enə' la'anə'acza šə cui chonyane'e can' na lein'.

⁵ De'e Moisezən' bzoje'en de que notə'atezə benə' chone' cuaselol can' na lein' nachən' naque' benə' güen lao Diozən' na' gaquə bane' zejlicanə. ⁶⁻⁷ Pero nža'alən' nyoj Xtižə' Diozən' che benə' ca' na Diozən' zjənaquə benə' güen laogüe de'en chso'onlilaže'ene'. Nan: "Bito goncho xbab lo'o la'ažda'ochon' gaquecho: Notono no gaquə cue yoban' o notono no gaquə yetj gan' ža' benə' guat ca", žalə' na'aclə chyažjecho žjəxi'icho Cristən' nich gonlilažə'echone'. ⁸ Na' leczə nyojən' nan: "Banombia'acho dižə' de'en chaclen chio'o. Choncho xbab chei na' cho'echo dižə' can' nan." Na' lennə' dižə' de'en chzejni'ito' benə' par nich so'onlilaže' Cristən'. ⁹ Quingan' cheyalə' goncho par nich Diozən' yebeje' chio'o xni'a de'e malən'. Cheyalə' güe'echo dižə' len benə' yoblə par nich yesə'ənezeze' de que chonlilažə'echo Xancho Jeso'osən', na' leczə cheyalə' šejle'echo do yichj do laž'a'echo de que Dioz nan' bolis bosbane' Jeso'osən' ladjo benə' guat ca'. ¹⁰ Diozən' ne' de que naccho benə' güen laogüe'enə' šə chejle'echo do yichj do laž'a'echo de que cuine'enə' bolis bosbane' Jeso'osən' ladjo benə' guat ca'. Na' šə cho'echo dižə' len benə' yoblə par nich yesə'ənezeze' de que bachonlilažə'echo Xancho Jeso'osən', nachən' Diozən' yebeje' chio'o xni'a de'e malən'.

¹¹ Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan: "Notə'atezə benə' chso'onlilažə' Diozən' bitobi zto' sa'quene' che de'en chso'onlilaže'ene'." ¹² Chio'o benə' Izrael na' chio'o cui naccho benə' Izrael, tozəczə can' chon Diozən' len yoguə'echo, la' Xancho Jeso'osən' naque' Xan yoguə'əloł benə'. Le' lechguale cheyašə' cheži'lilaže'e yoguə'echo con šə chnabcho gaquəlene' chio'o. ¹³ Can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən': "Notə'atezə benə' yesə'ənəb goclen laogua' nada' naca' Xanle, guaquəlencza' lega'aque'." ¹⁴ Pero ɿnacxa so'on benə' yesə'ənabe' goclen laogüe'ena' šə bito chso'onlilaže'ene'? Na' ɿnacxa so'one'en so'onlilaže'e le' šə cuiŋə' se'enene' xtiž'e'ena'? Na' ɿnacxa gaquə əse'enene' xtiž'e' na'anə' šə cui zo benə' güe' xtiž'e'ena' len lega'aque'? ¹⁵ ɿNacxa so'on benə' yesə'ayixjui'e dižə'ənə' šə bito zo no chselə' lega'aque' par yesə'ayixjui'en? Can' nyojczə Xtižə' Diozən' nan: "Chebeichgūeicho len benə' chesə'ayixjui'e guac socho binlo len Diozən', chesə'ayixjui'e dižə' güen dižə' cobə che'ena'."

¹⁶ Pero la'anə'acza cata' chse'ene benə' dižə' güen dižə' cobə che Diozən', caguə yogue'e choso'ozeneque' chei. De'e Isaiazən' gwne': "Xana' casi notono no choso'ozeneag dižə' de'en chyixjue'eto'ona'." ¹⁷ Cheyalə' əse'ene benə' dižə' güen dižə' cobə de'en gwzejni'in lega'aque' che Cristən' par so'onlilaže'ene'.

¹⁸ Pero chnaba': ɿəcabi ne'e se'enene benə' Izrael ca' dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən'? Bach gwse'enene'en. Bach chac can' nyoj Xtižə' Diozən' nan: Doxenla yežlyon' bach gosə' gwälajə dižə'ənə'.
Zbi'izcan yežlyon' babselə' Diozən' xtiž'e'ena'.

¹⁹ Na' chnaba' de'e yoblə: ɿəcui gwse'ejni'i benə' Izrael ca' dižə' de'en chzejni'in che Crist na'anə'? Zse'ejni'iczeze'en. De'e Moisezən' gwđixjui'e can' gwna Diozən', gwne': Nada' Dioz gona' güen len benə' ca' cui zjənaque' nasyon chia'.
De'e na'anə' gue'ile lega'aque'.

Na' gona' güen len benə' ža' nasyon ca' benə' cui bi chse'ejni'i,
na' de'e na'anə' əža'ale.

²⁰ Na' de'e profet Isaiazən' bito bžebe' gwđixjui'e can' gwna Diozən':

Beñə' cui besya'ayilj nada', bedəsyə'ədi'e nada'.

Na' benə' cui goso'əñab nada', na' bena' par nich gwso'ombi'e nada'.

21 Na' de'e profet Isaiazən' leczə gwdiçjui'e can' gwna Diozən' che benə' Izrael ca', gwne': "Do tyempte chaxa' benə' ca' cui choso'zenag chia' par nich yoso'zenague'. Benə' žod benə' godenag zjənaquəga'aque' len xtiža'anə'."

11

Diozən' bito bechojlaže'e benə' Izrael ca'

1 Bito cheyalə' goncho xbab de que Diozən' bechojlaže'e chio'o naccho dia che Izraelən'. Leczə benə' Izrael nada', za'a lao dia che de'e Abraam, naca' xi'in xesoa de'e Benjamin. **2** Bito bechojlažə' Diozən' chio'o naccho dia che Izraelən', chio'on gwleje' gwlatte par naccho nasyon che'enə'. Legon xbab can' nyojən le'e libr Xtižə' Diozən' can' ben Liazən' orasyonnə' laogüe'enə' cana', gwne' contr benə' Izrael gwlaž che', gwne': **3** "Bagwso'ot benə' Izrael quinga profet chio' ca' Xana'. Bagosə'ego'oni'ane'e mes de yej chio' gan' cheyalə' əso'elaogüe'e le'. Yetoga nada' zoa' na' leczə chse'ene'ene' so'ote' nada'." **4** Pero Diozən' boži'en gože'ene': "Ne'e nitə' gaža mil benə' bagwleja' par zjənaque' lažə' na'anə' benə' cuinə' yesə'əzo xibe' to lao lgua'a Isaguə' de'en chse'ejni'alažə' benə' de'en nzi' Baal." **5** Leczə can' naquən xte ža neža, la'anə'əczə bito naccho benə' zan, pero Diozən' bagwleje' chio'o par cho'ela'ochone' chedə' nži'ilalaže'e chio'onə'. **6** Diozən' gwleje' chio'o par cho'ela'ochone' chedə' chebeine' chaclene' chio'o. Gwleje' chio'o caguə por ni che bichlə de'e güen de'en benchona'. Žalə' Diozən' gwleje' chio'o laogüe bencho de'e güen, bito naquən con to goclenza de'en gwleje' chio'o.

7 Ca naquə benə' Izrael gwlaž chia' ca', zane' bito besə'əzelene' naclən' so'one' par nich Diozən' yebeine' lega'aque'. Pero chio'o chonlilažə'əcho Diozən', cuine'enə' gwleje' chio'o par cho'ela'ochone' na' chebeine' chio'o, la'anə'əczə benə' Izrael ca' yela' bito gwse'ejni'ine' bi'in chene'e Diozən'. **8** Chac chega'aque' canə' nyoj Xtižə' Diozən' nan: "Diozən' bene' par nich zjənaque' ca benə' cuicza zjənannə' cuicza zjəntei. Na' xte ža neža gwxaquə'əlebəga'aquene' ca benə' cui chəsə'əle'i len jlaoga'aquen' na' ca benə' ncuež nagga'aquen'." **9** Leczə bzoj de'e Dabin' gwne':

Gaquəšga yoguə' de'en chəsyə'əbeine'enə' ca to ga gaon lega'aque' na' ca to ga žjəsə'əxope' na' ca to ga sa'acşgue' castigw.

10 Yesə'əchol̄šga yichjla'ažda'oga'aque'enə', na' yedote yesə'əzaquə'əzi'išgue' can' chzaquə'əzi' benə' nlegw cože'ena' no'e yoa' zi'i.

Diozən' babene' par nich balə benə' cui zjənaqua benə' Izrael chso'onlilaže'ene'

11 Ca naquə bagwyo'o yejən' ni'a benə' Izrael ca', bito cheyalə' goncho xbab de que leczə goso'əbixe'enə'. Pero ca de'en cui boso'zenague' che Diozən', goc ca' par nich lenczə le'e cui nacle benə' Izrael yechojle xni'a de'e malən' con le'e chonlilažə'əlene'. Na' leczə goc ca' par nich benə' ca' cuinə' so'onlilažə' Diozən', benə' gwsa'aljə lao dia che Izraelən', yesə'əzelaže'e gon Diozən' len lega'aque' can' bachone' len le'e cui nacle benə' Izrael, le'e chonlilažə'əlene'. **12** Na' ca de'en cui boso'zenag benə' Izrael ca', goc ca' par nich yeziqə'əchlə benə' ža' yežlyon' nite'e mbalaz ša so'onlilaže'e Diozən'. Na' ca de'en cuich chon Diozən' cuent che zan benə' Izrael ca' de que zjənaque' nasyon che'enə', goc ca' par nich le'e cui nacle benə' Izrael zole mbalaz, le'e chonlilažə'əle Diozən'. Naquəchxa de'e mban' gaquə catə' yoguə'əlolte benə' Izrael ca' so'one' ca yebei Diozən' lega'aque' de'e yobla.

13 Le'e cui nacle benə' Izrael, che'enda' ənezele de que nada' naca' apostol che Diozən' na' bsele'e nada' cho'a xtiže'enə' entr le'e cui nacle benə' Izrael. Chona' xte ga zelao saquə'əda' par nich zan le'e cui nacle benə' Izrael gonlilažə'əle Diozən'. **14** Chona'an par nich leczə yeziqə'əchlə benə' Izrael gwlaž chia' ca' yesə'əzelaže'e gon Diozən' len lega'aque' can' chone' len le'e cui nacle benə' Izrael, na' con yoguə' no so'onlilažə' le', yebeje' lega'aque' xni'a de'e malən'. **15** Diozən' babnite'e zan benə' Izrael ca' ca'alə, na'

laogüe de'en babbite'e lega'aque' ca'alə babozoe' zan le'e cui nacle benə' Izrael binlo len le'. Pero na' gwžin že catə' gon Diozən' ca yesə'əbiguə' benə' Izrael ca' len le' de'e yoblə. Na' lechguale de'e mban' gaquə catə' baben Diozən' ca besyə'əbigue'e de'e yoblə len le'. ¹⁶ Nezecho de costombr che chio'o benə' Izrael catə' choncho yetxtil chnežjwcho Diozən' to błol dao' cuazin', na' zejen de que dolol cuazi nan' naquən' che'. Can' naquən len chio'o benə' Izrael. Balcho banon Diozən' chio'o cuent ca xi'iñe', pero na' chene'ene' de que yoguə'əcho gaccho xi'iñe'. Na' catə' nacho de que to lo yag naquən che Diozən', leczə che' xoze'e ca'.

¹⁷ Chio'o benə' Izrael gwxaquə'əlebecho ca xozə' yag olibən' de'en naquə güen. Na' Diozən' bnite'e balcho ca'alə. Na' de'en bene' ca' gwxaquə'əleben ca de'en chon to benə' catə' chchogue' xozə' yaguən'. Na' yoguə' le'e cui nacle benə' Izrael gwxaquə'əlebele ca xozə' yag olibo de'en ze yixə', na' bene' le'e ca to yag de'e chone' injert, bozoe' le'e lao yag güennə'. Na' loin' noxə'ən le'e na' leczə noxə'ən xoze'e ca' yela', na' xniže'in chhuažə'ən le'e na' chhuažə'əten xoze'e ca' yela'. ¹⁸ Bito gaquele de que naquəchle benə' güen cle ca benə' Izrael ca', benə' ca' gwxaquə'əlebəga'aque' ca xozə' yag de'en gwchoguən'. Caguə le'e chnežjwle yelə' mban che lo yag na'anə', sino que lo yag na'alən' chonən le'e yelə' mbanə'.

¹⁹ Le'e cui nacle benə' Izrael de repent nale: "Gwchogue' xozə' yaguən' par nich bene' neto' injert." ²⁰ Na' de'e liczə can' nalena'. Na' laogüe de'e cui gwso'onlilažə' benə' Izrael ca' Dioz nan', bene' len lega'aque' ca xozə' yag de'en bagwchogue'ənə'. Na' babozoe' le'e lgua'a lega'aque' laogüe de'en chonlilažə'ele Cristən'. De'e nan' že, bito gonle xbab de que Diozən' chebeichene' le'e cle ca benə' Izrael ca', sino lezo legon xbab par sotezə sole gonlilažə'əlene'. ²¹ Diozən' bito gwzi'ixene' che benə' ca' chsaquə'əlebene' ca xozə' yaguən' de'en zjənaquə doalje, na' leczə bito si'ixene' che le'e šə bito sotezə sole gonlilažə'əlene'. ²² Legonśc xbab chele can' nži'iləžə' Diozən' benə' chso'onlilažə' le', na' can' chbejyichje' benə' cui chso'onlilažə'ene'. Diozən' gwlejyichje' benə' Izrael ca' besə'əxopə cui gwso'onlilažə'ene', na' nži'iləžə'e le'e cui nacle benə' Izrael laogüe de'en chonlilažə'əlene'. Pero šə cui sotezə sole gonlilažə'əlene', leczə cuejyichje' le'e. ²³ Na' de'e yoblə Diozən' yozoe' benə' Izrael ca' na' yeyone' lega'aque' injertar lao xozə' yaguən' šə so'onlilažə'e Cristən'. Diozən' nape' yelə' guac par gone' ca' len lega'aque'. ²⁴ Le'e nacle ca xozə' yag olibo de'e ze yixə', na' gwchog Diozən' le'e, na' bene' le'e injertar bozoe' le'e lao xozə' yag olibo güennə'. Bezole gocle injertar lao xozə' yag olibo güennə', len caguə nacle xoze'e doaljen'. Nezecho leczə gwžin že catə' yeyon Diozən' injertar de'e yoblə xozə' yag olibo de'e ca' zjənaquə xoze'e doalje.

Gwžin že yebej Diozən' yoguə' benə' Izrael ca' xni'a de'e malən'

²⁵ Benə' bišə', che'enda' ənezele de'e nga de'e cui no gwneze antslə par nich cui gaquele de que yelə' benə' sin' chelen' nži'iləžə' Diozən' le'e. Balə benə' Izrael ca' zjənaque' benə' yichj žod, bito chse'ejni'ine' bi'in chene'e Diozən'. Na' nic se'ejni'icenze'en xte que catə'əch əzin že bəch de yelə' mban zejlīcañe che benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael, con yoguə' benə' ca' əgwnežjo Diozən' yelə' mban chega'aque'. ²⁶ Nach yoguə' benə' Izrael ca' yebej Diozən' lega'aque' xni'a de'e malən' can' nyojczə Xtiže'ənə', nan: To benə' syoda Sion yebeje' benə' xni'a de'e malən'.

Na' yelə' güen de'e mal che xi'iñ dia che de'e Jacobən', le' yeque'en.

²⁷ Na' de'e ngan' chona' lyebe gona' len xi'iñ dia che de'e Jacobən', yeca'a de'e mal chega'aque'enə' de'en chso'one'enə'.

²⁸ Can' naquən. De'en chso'on benə' Izrael ca' contr Diozən', bito chse'ejle'e che dižə' güen dižə' cobə che'enə', de'e na'anə' Diozən' gwleje' le'e cui nacle benə' Izrael par gone' le'e cuent len nasyon che'enə'. Pero Diozən' chaquene' chega'aque' laogüe de'en gwleje' de'e xaxta'oga'aque'enə' par gwsa'aque' nasyon che'. ²⁹ Na' Diozən' bito cheyjene' che de'e ca' chnežjue' benəchən', na' nic cheyjene' che benə' ca' mbeje' par zjənaque' nasyon che'enə'. ³⁰ Ca naquə le'e, antslə bito bzenagle che Diozən', pero

na'a že bachzenagle che' na' bacheyašə' cheži'ilaže'e le'e laogüe de'en cui boso'ozenag benə' Izrael ca' che'. ³¹ Diozən' cheyašə' cheži'ilaže'e le'e laogüe de'en cui choso'ozenag benə' Izrael ca'. Pero gwžin že cata' leczə yeyašə' yeži'ilaže'e benə' Izrael ca' de'e yoblə. ³² Diozən' gwlejyichje' yoguə' benəchən' par nich cui boso'ozenague' che'. Bene' ca' par nich leczə yeyašə' yeži'ilaže'e yoguə'əlolga'aque'.

³³ Lechguale benə' sin' Diozən'. Nezene' yoguə'əlol. Bito gaquə ənezecho de'en nzie' bia' gaquə. Bito gaquə šejni'iyanə'echo de'en chone'ena'. ³⁴ Nyoj Xtiže'ena' nan: "Bito gaquə ənezecho yoguə' xbab che Xancho Diozən". Bito bi de de'e əgwsed əgwlo'ichone' chio'o." ³⁵ Na' nan: "Bito gaquə goncho byen chixjw Xancho Diozən' šə biclə de'e babe'echone'." ³⁶ Diozən' bene' yoguə'əlol, bene' bia chsa'aš, bene' benəch, na' yeziqə'əchlə de'e zjəde. Diozən' chgüia chye' yoguə'əlol, chgüia chye' benəchən' na' bia chsa'aš na' yoguə' quantə de'e zjəde. Len' bene' benəch na' yeziqə'əchlə de'e zjəde par nich si'e yelə' bala'an. Ledoye'ela'oce' zejlicanə. Can' gonšaczcho.

12

Cheyalə' gon cuincho lažə' na' Diozən'

¹ Benə' bišə', bacheyašə' cheži'ilažə' Diozən' chio'o. De'e na'anə' chneyoida' le'e legon cuerpa chelen' lažə' na' Diozən' na'a mbanle. Le'e güe'en ca to regal. Cheyalə' gaccho benə' la'ažda' xi'ilažə' par nich gon cuincho lažə' na' Diozən' chedə' can' cho'olaže'e. Šə choncho ca', do yichj do lažə'əchon' cho'ela'ochone'. ² Bito goncho can' chso'on benə' ca' cui zjənombia' Diozən'. Cheyalə' güe'echo latjə par nich Diozən' gwše'e xbab chechon', par nich ənezecho bi'in chene'ene'. Diozən' chene'ene' goncho de'en naquə de'e güen na' con yoguə' de'en cho'olaže'e.

³ Diozən' bano'e chia' naca' apostol na' de'e na'anə' zaquə'ən ənia' naquən' cheyalə' goncho. Bito cheyalə' gon cuincho xen, sino que syempr goncho xbab de que no'e che to tocho chonlilažə'əchone' bi xshine'ena' goncho na' bito gaquə goncho xshine'ena' žalə' le' cui chaclene' chio'o. ⁴ Zan part nsa' cuerpa chechon'. Pero to to partən' caguə tozə žin de'e chso'onan. ⁵ Leczə can' naquən len chio'o. Benə' zannə' naccho chonlilažə'əcho Cristən', pero yoguə'əcho ngodə'əcho txen len le' na' gwxaqua'əlebecho ca tozə cuerpa.

⁶ Diozən' lao yelə' chaclen chen' len chio'o, no'e checho de que gwde gwdelə de'e gaquə gon to tocho. Šə balčho chac chixjue'echo bi de'en bagwna Diozən' chio'o cheyalə' chixjue'echon segon can' banoe' Diozən' checho laogüe de'en chonlilažə'əchone'. ⁷ Šə Diozən' bano'e checho gaquəlencho benə', cheyalə' gaquəlenchone' do yichj do lažə'əcho. Na' ſə Diozən' bano'e checho əgwsed əgwlo'icho benə', cheyalə' əgwsed əgwlo'iga'auechone' binlo. ⁸ Šə Diozən' bano'e checho əneyoicho benə' yoblə par so'one' de'e güen, cheyalə' sotezə socho əneyoiga'auechone'. Na' ſə' bano'e checho bi de'e əgwnežjwcho benə' yoblə, cheyalə' gwnežjwchon do yichj do lažə'əcho. Šə bano'e checho gaccho benə' blao par əggüia əgwye ljuežj chio'o cho'ela'ochone', cheyalə' cue' yichjcho par əggüia əgwyega'acchone' can' chene'e Diozən'. Šə noe' Diozən' checho yeyašə' yeži'ilažə'əcho benə' yoblə, cheyalə' yebeicho na' yeyašə' yeži'ilažə'əchone'.

Can' cheyalə' gon notə'ətezcho chonlilažə'əcho Cristən'

⁹ Cheyalə' gaque che ljuežjcho do yichj do lažə'əcho. Na' cheyalə' cuejyichjcho de'e malən' na' gue'ichon, par nich ca' zejli goncho de'e güennə'. ¹⁰ Can' cheyalə' gauecho che bišə' goljcho, ca'aczən' cheyalə' gaque che ljuežjcho. Cheyalə' gapəchcho respet benə' ljuežjcho clezə ca cuincho.

¹¹ Bito gaccho benə' xagüed. Do yichj do lažə'əcho goncho bitə'ətezə de'en goncho, con yoguə' de'en chene'e Xancho Diozən' goncho.

¹² Na' cheyalə' yebeicho chedə' nezecho soch Diozən' gone' güen len chio'o. Leczə cheyalə' co'o gwchejlažə'əcho cata' chyi' chzaquə'əcho. Na' leczə cheyalə' gontezə goncho orasyon do tyempte.

¹³ Cheyalə' gaquəlencho šə bi de'e chesə'əyažje beŋə' ljužjcho beŋə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'. Na' cheyalə' yeyaše'echo beŋə' zitə'.

¹⁴ Cheyalə' nabcho gaquə de'e šao' de'e güen che beŋə' choso'očhi' choso'osaquə' chio'o. Cheyalə' nabcho gaquə de'e güen chega'aque', caguə de'e mal.

¹⁵ Cheyalə' yebeicho txen len beŋə' chəsyə'əbei. Cheyalə' cuežcho len beŋə' chəsə'əbež.

¹⁶ Yoguə'əcho cheyalə' goncho tozə xbab checho. Bito ga'alažə'əcho. Cheyalə' yolgüižcho beŋə' yašə' beŋə' cui bi chac, na' bito gon cuincho beŋə' sin'.

¹⁷ Šə bi de'e mal chon beŋə' len chio'o, bito ənacho leczə de'e mal yoži'ichon len le'. Cheyalə' cue' yichjcho par nich goncho de'e güen, par nich yesə'əna yeziqə'əchlə beŋə' de que le naquəczə güen de'en chonchonə'. ¹⁸ Cheyalə' goncho xte ga zelao saquə'əcho par nich ca' socho binlo len yoguə'ələləl beŋə'. ¹⁹ Beŋə' bišə' dao', cheyalə' əgwzej əgwdecho ca'alə bitə'əzə de'en chso'one beŋə' chio'o. Gwyeczə Diozən' nac gone' len beŋə' ca' chchi' chsaquə' chio'o. Xtiže'enə' nyojən nan: "Quinga na Xancho Diozən': Nadan' co'olaža'ane' na' nadan' gona'ane' castigw." ²⁰ Na' leczə nan: "Šə beŋə' contr chechonə' chbił chdone', cheyalə' güe'echone' de'e ye'ej de'e gaogüe'. Šə goncho güen len le' de repent lechguale yeyejene' che de'e malən' chone' len chio'o." ²¹ Cata' chso'on beŋə' de'e malən' len chio'o, bito güe'echo latjə nabia' de'e malən' chio'o par yoži'icho de'e mal len lega'aque'. Yoži'icho de'e güennə' len lega'aque' par nich yesə'əyejene' che de'e malən' chso'one'.

13

¹ To tocho cheyalə' əgwzenagcho che jostis ca' beŋə' ca' chəsə'ənabia', əchedə' Dioz nan' nite'e yoguə'əlolga'aque' par nich chəsə'ənabi'e. ² Šə bito chzenagcho che jostis ca', choncho contr de'en nžia Diozən' bia' goncho. Na' šə bito chzenagcho chega'aque', chyiljzə xtolə'əchon' par gaccho castigw. ³ Ca naquə jostis ca' beŋə' ca' chəsə'ənabia', bito cheyalə' žebga'acchone' šə choncho de'e güen, pero beŋə' ca' chso'on de'e mal, lega'aquen' cheyalə' yesə'əzebe' jostis ca'. Šə chene'echo socho sin cui žebcho jostis ca', cheyalə' goncho de'e güen par nich ca' yesə'əna jostis ca' de que de'e güennə' choncho. ⁴ Jostis ca' chso'one' xšin Diozən' par nich socho güen. Pero šə choncho de'e mal, cheyalə' žebga'acchone'. Caguə con zjəndołə'əlizene' yela' chnabia' na'anə', par so'one' castigon' zjəndole'ene'en, əchedə' Diozən' banežjue'en ca xšin beŋə' jostis ca' chso'one' castigw beŋə' ca' chso'on de'e malən'. ⁵ De'e nan' cheyalə' əgwzenagcho che jostis ca' par nich cui si'icho castigw, na' leczə par nich gacbe'icho lo'o yichjla'ažda'ochon' de que de'e güennə' choncho. ⁶ Na' leczə de'e na'anə' cheyalə' chixjwcho no che bien na' goncho no žinlao'. Con yoguə' de'e yoso'ochixjue' chio'o na' šə bi de'e yoso'ogone' chio'o, cheyalə' gwzenagcho chega'aque' əchedə' Dioz nan' chone' mendad goncho ca'.

⁷ Chixjwcho šə bi chalə'əcho che beŋə'. Šə chalə'əcho gwzon che beŋə', yogo'ochon. Šə chalə'əcho che bien, chixjwchon. Šə chalə'əcho che impuest, chixjwchon. Na' gapcho respet beŋə' cheyalə' ədap respet. Na' güe'ela'occo beŋə' cheyalə' əye'elao'. ⁸ Ni to cui no galə'əcho chei sin cui əchixjwchon. Na' de'en naquə de'e žialao goncho, gaquecho che sa'ajuežjcho tocho yetocho. Na' šə bachaque che sa'ajuežjchon', bachonczcho can' non lei che Diozən' mendad goncho. ⁹ Lein' nan: "Bito co'o xtole na' bito cuejyichjile be'en chele o no'ol chele par solenle beŋə' yoblə, bito gotle beŋə', bito cuanle, bito gacle testigw fals, bito selažə'ele bitə'atezə de'e de che beŋə'." Na' dech de'en na lein', pero na' šə choncho can' nyojən nan: "Legaque che sa'ajuežjle catg chaque che cuinle", leczə chonczcho complir yoguə' de'e ca' yela' de'en nannə'. ¹⁰ Bazoczcho choncho cuaselol can' na lein' šə chaquecho che yeziqə'əchlə beŋə'. Əchedə' šə chaquecho chega'aque' bitobi de'e mal goncho contr lega'aque'.

¹¹ Cata'ən gwzolao benlilažə'əcho Cristən' gwnezecho gwžin že yide' de'e yoblə. Na' na'a bazon baozə əzin že əzin orən' yide'. De'e na'anə' bitoch cheyalə' gaccho ca beŋə' chtas, beŋə' cui bi xbab chon. ¹² Na' ca naquən' bazon əzin že par yide'ena',

cheyalə' cuejyichjcho cuich goncho de'e malən' de'en bencho catə'ən ne'e nçhol lo'o yichjla'ažda'ochon'. Na' na'a bagwyo'o be'eni' che Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon' cheyalə' goncho de'e güen. ¹³ Le'e do gonch can' cheyalə' goncho na'a bayo'o be'eni' che'enə' lo'o yichjla'ažda'ochon'. Bito cheyalə' lencho lnı gan' chac scandl, na' bito cheyalə' gaccho benə' güe'e zo, na' benə' zargat, na' benə' ggo'o xtoi. Na' leczə bito cheyalə' tiləlen ljuežjcho, na' bito gue'icho benə'. ¹⁴ Cheyalə' gon cuincho lažə' na' Xancho Jesocristən' par nich gaquə yichjla'ažda'ochon' can' naquə yichjla'ažda'ogüe'enə', na' bito goncho can' chene'e la'ažda'omalchon' goncho.

14

Bito cheyalə' əñacho che ljuežjcho de que de'e malən' chso'one'

¹ Šə to benə' bachonlilaže'e Cristən' nechacžejlaže'e na' bito ne'e šejni'ine' naquən cheyalə' gone', legwlene' par gaque' txen len le'e. Pero can' naquə xbab che'enə', bito cheyalə' gaquəyožlene'. ² Zo benə' chone' xbab de que bito nape' dolə' šə gaogüe' bitə'atezə yelə' guao. Pero zo benə' bito ne'e šejni'ine' šə guaquə gaogüe' bitə'atezə yelə' guao sin cui gape' dolə', na' de'e na'anə' šə chaogüe' porzə yixə' cuan. ³ Ben' chao bitə'atezə yelə' guao bito cheyalə' gue'ine' ben' cui chao bitə'atezə yelə' guao. Na' ben' cui chao bitə'atezə yelə' guao bito cheyalə' əne' che ben' che'ej chao bitə'atezə de que malən' chone' che'ej chaoteze'. Nezecho de que Dioz nan' banone' chopte' ca xi'ine'. ⁴ ¿Noxa naquə chio'o na'anə' par əgwlažə' checho šə nac chon ben' bagwcua' Diozən' ca xi'ine'? Dioz nan' naque' Xan xi'ine' ca' na' le'enə' nezene' che to tocho šə choncho güen o šə choncho mal. Na' Xancho Cristən' gone' ca šejczcho goncho de'e güen chedə' nape' yelə' guac par gone' ca'.

⁵ Nitə' benə' chso'one' xbab de que nchoj to ža xen na' de'e žialao lao yoguə' ža ca' yela'. Pero na' leczə nitə' benə' chso'one' xbab de que tozəczə can' zjənaquə yoguə'ate ža ca'. To tocho cheyalə' socho do yichj do lažə'echo gonlilažə'echo de que choncho can' cheyalə' gonchona'. ⁶ Benə' ca' chso'on xbab de que de ža de'e žialaoch cle ca ža ca' yela' chso'one' xbabən' ca' par chso'elaogüe'e Xancho Cristən'. Na' benə' ca' chso'on xbab de que tozəczə can' zjənaquə yoguə'ate ža ca', leczə de'en chso'elaogüe'e Xancho Crist nan' chso'one' xbabən' ca'. Na' ben' chao bitə'atezə yelə' guao, chaogüe'en par cho'elaogüe'e Xancho Cristən', chedə' leczə yelə' choxcwlen che Dioz nan' cho'e. Na' ben' cui chao bitə'atezə yelə' guao leczə par cho'elaogüe'e Xancho Crist na'anə' cui chaogüe'en chedə' leczə chnežjue' yelə' choxcwlen che Diozən'.

⁷ Ni to chio'o cui zocho par nich goncho con de'e bia'azəlažə'echo. Na' ni to chio'o cui gatcho šə tant chene'echo gatcho. ⁸ Lao zocho mbancho, zocho par goncho can' chene'e Xancho Cristən'. Na' gatcho catə'ən əne' gatcho. Can' naquən gatcho o mbancho, naquəczcho lao na' Xancho na'anə'. ⁹ Par nan' got Cristən' na'beyas bebane' de'e yoblə ladjo benə' guat ca' par nich ca' naque' Xan benə' zjəmban na' Xan benə' bagwsa'at.

¹⁰ Pero bito cheyalə' əñacho de que benə' bišə'echo ca' zjənape' dolə' šə por ni che de'en cui chso'one' can' choncho na'azən'. Na' leczə bito cheyalə' gue'icho benə' bišə'echo ca'. Yuguə'echo techo lao Cristən' par əchogbi'en checho šə de xtolə'echo o šə cui bi de. ¹¹ Nyojcə gan' na Xancho Diozən' ne':

De'e li' nada' naca' Dioz zoa' mbana',
na' de'e na'anə' yoguə' benə' desə'əzo xibe' laogua'anə'
na' yogue'e əso'elaogüe'e nada'.

¹² Can' naquən, yoguə'əchon' əgwdecho cuent lao Diozən' šə biquə' de'e babencho lao bguancho.

Bito goncho ca yesə'əxopə benə' yoblə so'one' de'e mal

¹³ Na' bito cheyalə' əñacho che ni to benə' bišə'echo ca' de que zjənape' dolə' šə por ni chezə cui chso'one' can' choncho na'anə' əñacho əcheg'aque' ca'. Pero chio'o cheyalə' cuejyichjcho cuich goncho bichlə de'en choncho šə chonən par nich benə' bišə'echo ca'

chsa'acžejlaže'e o chesə'əxope' chso'one' de'e malən'. ¹⁴ Bitobi yelə' guao de de'e chonən manch yichjla'ažda'ochon', nada' nezda' chedə' ngoda'a txen len Xancho Jeso'osən'. Pero šə to beŋə' chone' xbab de que de yelə' guao de'e chonən manch yichjla'ažda'ochon', par len' naquən mal šə gaogüe'en. ¹⁵ Šə por ni che bi yelə' guao de'en chaochonə' chaque beŋə' bišə'əchonə' tolə, bitoch cheyalə' gaochon, chedə' por ni che beŋə' bisə'əcho na'ana' Cristən' bnežjw cuine' gwso'ot beŋə' le'. De'e na'ana' cheyalə' gaquecho che' na' bito goncho ca cuejyichje' cuich gonlilaže'e Cristən' na' cuiayi'e. ¹⁶ Šə choncho to de'e chaquecho naquən güen par chio'o pero par beŋə' bišə'əcho ca' naquən mal, bito gonchon par nich cui yesə'ane' choncho de'e mal. ¹⁷ Šə bazocco chnabia' Diozən' chio'o, de'en che'ej chaochon' bito naquən de'e žialao xen. De'e naquə de'e žialao xen šejcho licha, socho binlo len beŋə' yoblə na' gon Spirit che Diozən' ca socho mbalaz. ¹⁸ Ben' zda licha, na' zoe' mbalaz, na' zoe' binlo len beŋə' yeziqə'əchlə, bena'anə' cho'elao' Cristən', na' Diozən' chebeine' le', na' yeziqə'əchlə beŋə' leczə chəsə'ane' de'e güennə' chone'.

¹⁹ De'e na'ana' cheyalə' goncho ca socho binlo tocho yetocco, na' leczə ca' gaquəlen ljuežjcho par nich ca' gonlilažə'əchcho Diozən'. ²⁰ Diozən' babebeje' ljuežj chio'o chonlilažə'əchone' xni'a de'e malən' par nich so'one' de'e güen. Na' bito cheyalə' goncho par nich so'one' de'e malən'. De'e na'ana' šə por ni che de'en chaocco to de'en chaocco na'azən' gonən par nich beŋə' bišə'əchon' gone' de'e malən', bitoch cheyalə' gaochon. Bito bi yelə' guao de de'e chonən manch yichjla'ažda'ochon'. Pero malən' choncho šə chaocco de'en chon par nich beŋə' bišə'əchon' gone' de'e malən'. ²¹ Nca'alə xnezen' cuich gaocho belə'ənə' na' niquəch ye'ejcho binon', na' nic goncho bichlə de'en choncho šə chonən par nich beŋə' bišə'əchonə' gaquəžejlaže'e o əxope' gone' de'e mal o cui gwzenague' che Diozən'. ²² Šə choncho xbab de que bito naquən dolə' ca de'en choncho bitə'ətezə de'en choncho, əchopzcho lencho Dioz nan' nezecho. Bito ye'echo beŋə' yoblə so'one' can' chaque chio'o güen goncho. Šə bito chacžejlažə'əcho che bitə'ətezə de'en choncho de que naquən güen, nachən' zocho mbalaz. ²³ De xtolə' ben' chao to yelə' guao šə chacžejlaže'e chaquene' de que bitolja cheyalə' gaogüe'ennə', chedə' bito chonlilažə' e de que de'e güennə' chone' chaogüe'en. De xtolə'əcho šə choncho bitə'ətezə de'en chaquecho bito cheyalə' goncho. Napcho dolə' chedə' cabi chonlilažə'əcho de que de'e güennə' choncho par chio'o.

15

Bito goncho porzə de'en ənə chio'o

¹ Chio'o bachejni'išaogüe'echo na' banzezecho naquən' cheyalə' goncho. De'e na'ana' cheyalə' gapcho yelə' chxenlažə' len beŋə' ca' chse'ejni'i latə'əlaszə. Bito cheyalə' goncho con porzə de'en ənə chio'o. ² Cheyalə' goncho de'e güen de'e chsa'azlažə' sa'ljuežjcho, par nich ca' so'onlilažə'əche' Diozən'. ³ Goncho ca' chedə' ni Cristən' bito bene' con de'e gwyazlažə'əzə le'. Na' nyojczən de que Cristən' gožə' Diozən': "Beŋə' contr chio' ca' tant chəsə'əže'e le', na' lena' boso'ožia boso'onite'e." ⁴ Na' Xtižə' Diozən' de'en boso'ozoj beŋə' cana' nyojən chzejni'in chio'o, par nich zotezcho chgo'o chhejlažə'əcho cata' de de'en chsaquə'əzi'icho. Na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən leczə chtipəchən lažə'əcho. De'e na'ana' zocho lez gaqua güen checho de'en gon Diozən' len chio'o. ⁵ Diozən' chone' par zotezcho chgo'o chhejlažə'əcho bitə'ətezə de'en chac checho na' chtipe' lažə'əcho. Na' na'a chnaba' gone' par nich tozə ca gaqua yichjla'ažda'olen', chedə' can' chene'e Cristo Jeso'osən'. ⁶ Chnaba' gone' ca' par nich tozə ca ənale güe'ela'ole Diozən', Xa Xancho Jesocristən'.

Cristən' bene' par nich beŋə' ca' cui zjənaqua beŋə' Izrael gaqua əso'elaogüe'e Diozən'

⁷ Ca' ža, le'e so güen tole yetole can' ben Cristən' gwcue'e to tocho ca xi'ine'. Legon ca' par nich Diozən' si'e yelə' bala'an. ⁸ Echnia' le'e de que Cristo Jeso'osən' bide' par goclene' zgua'atec beŋə' Izrael ca'. Bedəyene' complir ca lyebe de'en ben Diozən' len xaxtao' chio'o beŋə' Izrael, par nich blo'e de que Diozən' cho'e dižə' li. ⁹ Na' leczə bidə

Cristən' par nich beñə' ca' cui zjənaquə beñə' Izrael guaqua əso'elaogüe'e Diozən' de'en cheyašə' cheži'ilalažə' Diozən' lega'aque'. Chac can' nyoj Xtižə' Diozən' nan:

De'e nan' ža güe'elaogua'a le',

gola' gan' ža' beñə' ca' cui zjənaquə beñə' Izrael par güe'elaogua'a le'.

¹⁰ Na' yeto gan' nan:

Le'e cui nacle beñə' Izrael, leyebei txen len beñə' Izrael ca', beñə' ca' gwlej Diozən' par zjənaque' nasyon che'.

¹¹ Na' leczə nan:

Yogua' le'e cui nacle beñə' Izrael, legüe'elao' Xancho Diozən'.

Yogua'ele cheyalə' güe'ela'olene'.

¹² Na' leczə de'en bzoj de'e profet Isaiazən' nan:

To beñə' yidə ben' za' lao dia che de'e Isain'.

Le' nabi'e yogua'əlol beñə'.

Na' balə beñə' ca' cui zjənaquə beñə' Izrael yesə'abeze' gaquəlen be'ena' za'anə' lega'aque'.

¹³ Diozən' chone' par nich nezecho zotezə zoe' chaclene' chio'o. Na' gonšgue' par nich sole mbalaz juisy na' so cuezle binlo juisy len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' laogüe de'en chonlilažə'ele Cristən'. Na' šə bazole mbalaz juisy na' bachzo chbezle binlo juisy len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen', nachən' Spirit che Diozən' gonən par sotezə sole yebeile de'en gaquəlench Diozən' le'e.

¹⁴ Benə' bišə', nezda' de que Diozən' babene' par nich nacle beñə' güenchgua na' chejni'ichgüeile. Nezda' chac choe' ljuežje consejw tole yetole. ¹⁵ Pero de'en gwlej Diozən' nada' par gona' xšine'ena' cheyaxjda' chzoja' le'e clar che de'e ca' baneczzele par nich yosa'alažə'aga'aclen. ¹⁶ Gwleje' nada' par nich chona' xšin Jesocristən' ladjo beñə' ca' cui zjənaquə beñə' Izrael. Na' cho'elenga'aca'ane' dižə' güen dižə' coba che Diozən' par nich Diozən' yebeine' lega'aque' catə' so'onlilaže'ene'. Na' Spirit che'ena' gonən par nich əsa'aque' beñə' la'ažda' xi'ilalažə' par nich Diozən' šo'olaže'e lega'aque'.

¹⁷ De'en ngoda'a txen len Cristo Jeso'osən' chebeida' cho'a dižə' che xšin Diozən' de'en chona'. ¹⁸ Bito cheyaxjda' gua'a dižə' che bi de'e baben beñə' yoblə, sino cho'a dižə' che de'en baben Cristən' ca' naquən' goclene' nada' chona' xšine'ena'. Le' bene' par nich bia'a dižə' len beñə' ca' cui zjənaquə beñə' Izrael, na' goclene' nada' bena' ca' par nich bałə' bachoso'ozeneague' che'. ¹⁹ Spirit che Diozən' goclenən nada' len yelə' guac cheinə' par nich bena' milagr na' bichlə de'e zaquə' yesyə'ebane beñə'. Goclenən nada' par nich babi'a dižə' güen dižə' coba de'e chzejni'in che Cristən' doxen, gwzolaoza' Jerosalennə' bi'an, nach bežintia' gan' nzi' Ilirico. ²⁰ Babena' byen baj'i'a dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən' gan' ža' beñə' cuiñə' se'ene len. Bito gwya'a ga bajse'eczə beñə' yoblə xtižə' Cristən'. ²¹ Can' nyojczə Xtižə' Diozən' nan:

Ca' naquə beñə' ca' cui noñə' chixjue'i lega'aque' xtižə' Diozən', lega'aque' yesə'ənezenə'en.

Na' beñə' ca' cuiñə' se'enen, se'ejni'ine'en.

Pabən' bene' xbab šeje' Roman'

²² Ca' chaquən' ža, zan las catə'ən go'onda' yida' gan' nitə'əlen' bito goquə yida'.

²³ Cana'aten' zelaža'a yida', pero xte na'ach babeyož bena' de'en nžia' Diozən' bia' gona' latjə nga. ²⁴ Na' catə' ša'a Espaňan' cana' che'enda' tia' əgwlaña'a le'e. Mbalaz soa' yeyož əgwlaña'a le'e, nach gaquəlenle nada' par ša'a Espaňan'. ²⁵ Pero na'a yeya'a Jerosalennə' žjəyesana' de'e chəsə'əyažje beñə' ca' nitə'ənə', beñə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'ena'. ²⁶ Benə' Masedonia ca' na' beñə' Acaya ca' gwsa'azlaže'e boso'otobe' mechən' par beñə' yašə' prob ca' ža' entr beñə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'ena' beñə' nitə' Jerosalennə'. ²⁷ Na' de'en gwsa'azlaže'e boso'otobe' mechən' naquən to goclen de'e cheyalə' yesyə'əyontocze' len beñə' Izrael ca'anə'. Caguə beñə' Izrael lega'aque', pero bazjəlene' beñə' Izrael ca' chəsə'əzi'e de'en chaclen

yichjla'ažda'oga'aque'enə', na' de'e na'anə' cheyalə' sa'aclene' benə' Izrael ca' len de'en chəsə'əyažj chəsə'əchinene'. ²⁸ Cata' yeja'a Jerosalennə' žjøyenežjoga'aca'ane' mechən' de'en bdobən', cana' tia' əgwlanə'a le'e cata'ən ša'a Espanənə'. ²⁹ Nada' nezda' cata' la'a gan' nitə'əlen' na' güe'elencha' le'e dižə' güen dižə' cobə che Cristən', lechguale mban' gon Diozən' len chio'o.

³⁰ Chaquecho che Xancho Jesocristən' na' Spirit che Diozən' chonən par nich gaque che ljuežjcho tocho yetocho. De'e na'anə' za benə' bišə', chnaba' goclen len le'e gacle nda' txen goncho orasyon lao Diozən' xte ga zelao saque'echo par nich gaquəlene' nda'.

³¹ Nabechone' gone' ca cui gaca' lao na' benə' Jodea ca', benə' ca' cui chso'onlilažə' Cristən', na' leczə nabcho par nich benə' Jerosalen ca' benə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə' so'olaže'e de'en güe'ega'aca'ane'enə'. ³² Can' goncho orasyonnə', na' šə Diozən' güe'e latjə, nada' yebeida' yida' delana'a le'e, na' gona' dezcanz gan' nitə'əlena'. ³³ Diozən' ben' chon par chzo chbezcho binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon', gaquəlene' yogua'ele. Ca'ašgaczən' gaquə.

16

Pabən' chguape' diox benə' ca' nombi'e

¹ Chneyoida' le'e legon txen len benə' zancho Febe catə'ən le'e gan' zolenə'. Lene' nchoje' naque' comisyon che benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən' lao yež Sencorean'. ² Legon txen len le', chedə' can' cheyalə' gon chio'o naccho lažə' na' Diozən'. Can' chonlilažə'echo Xancho Jesocristən' leczə can' chonlilažə' Feben' le'. Legaclene' šə bi de'e chyažj chchinene', chedə' benə' zan bagoclene', na' leczə ca' bagoclene' nada'.

³ Legguap Prisilan' na' be'en che' Aquilan' diox. Lega'aque' bagwso'one' žin che Cristo Jeso'osən' txen len nada'. ⁴ Boso'osanlažə' cuinga'aque' sa'ate' par gwsa'aclene' nada' nich cui gwso'ot benə' nada'. Chsela'a yelə' choxwlen chega'aque' can' gwso'one', na' leczə ca' yogua' benə' cui zjənaqua' benə' Izrael benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Diozən' ga yoblə leczə choso'osele'e yelə' choxwlen chega'aque'. ⁵ Legguap diox benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag liž Prisilan' na' Aquilan' chso'elaogüe'e Diozən'. Leczə legguap diox Epeneton' be'enə' chacda' chei. Le' naque' benə' nech benlilažə'e Cristən' entr benə' Acaya ca'. ⁶ Legguap diox Marian', la' babenchgüe' žin par le'e. ⁷ Legguap diox benə' gwlaž chia' Andronico na' Jonias. Txen gotə'əto' ližya len lega'aque'. Na' lega'aque' zjənaque' benə' blao entr neto' apostol, na' lega'aque' byob gwso'onlilažə'e Cristən' ca nada'.

⁸ Legguap diox Ampliasən'. Chonlilažə'e Xancho Cristən', na' chacda' che'. ⁹ Legguap diox Orbano ben' chon txen len chio'o choncho xšin Cristo Jeso'osən', na' leczə ca' Estaquis be'enə' chacda' chei. ¹⁰ Legguap diox Apeles ben' bablo'echgua de que chonlilažə'e Cristən'. Leczə legguap diox benə' ca' nitə' liž Aristobolo. ¹¹ Legguap diox benə' gwlaž chia' Erodion, na' benə' nitə' liž Narsison' benə' chso'onlilažə' Xancho Cristən'. ¹² Legguap diox Trifena na' Trifosa benə' güen žin che Xanchon'. Na' leczə ca' legguap diox Persida be'enə' chacda' chei. Babenchgüe' xšin Xanchon'. ¹³ Legguap diox Rofo. Le' naque' benə' blao entr chio'o chonlilažə'echo Xanchon'. Na' leczə legguap diox xne'enə' be'enə' leczə naquə ca xna'a. ¹⁴ Legguap diox Asincrito, Flegonte, Ermas, Patrobas, Ermes na' len benə' bišə'əcho ca' nitə' len lega'aque'. ¹⁵ Legguap diox Filologo na' Jolia na' Nero na' benə' zane', na' Olimpas, na' yogua' benə' yeziqa'əchlə nitə' len lega'aque' benə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'.

¹⁶ Na' catə' chežagle լյոլգուշ ljuežjle dižə' šao' par nich gacbia' de que chaque che ljuežjle. Na' benə' ca' nitə' nga na' len benə' ca' nitə' ga yoblə chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Cristən', yogua'əga'aque' choso'oguape' le'e diox.

¹⁷ Chneyoida' le'e benə' bišə' par gapple cuidad len benə' ca' zjənaqua' benə' gotil na' chso'one' par nich benə' yeziqa'əchlə chso'one' de'e mal. Benə' ca' chso'on ca' chso'one' contr de'en babsedcho che Diozən'. Na' bito gonle txen len lega'aque'.

¹⁸ Benə' ca' chso'on ca' bito choso'ozenague' che Xancho Jesocristən', con chso'one' de'e bia'azəlažə'aga'aque'. Xochechgua chso'e dižə' choso'opeine' benə' ca' chse'ejle'edazə, na' choso'oxoayague' lega'aque'. ¹⁹ Yuguə' benə' zjənezene' de que le'e chzenagle che Diozən', na' de'e na'anə' chebeida'. Na' che'enda' sole cue' yichjle par gonle de'e güen caguə par gonle de'e mal. ²⁰ Na' Diozən' ben' chon par chzo chbezcho binlo leczə le' gone' par nich lgüegwzə əgwlej əgwšoşile xtižə' gwxiye'enə'. Na' Xancho Jesocristən' sotezə soe' gaquəlenšgacze' le'e.

²¹ Temtio' ben' chonlen nada' žin chguape' le'e diox. Na' leczə ca' bišə' ljuežja' quinga choso'oguape' le'e diox, Losion', Jasonŋə' na' Sosipaterən'.

²² Nada' Tersio chzoja' cart nga con can' na Pabən', leczə əchguapa' le'e diox, ca naquə le'e chonlilažə'ele Xanchon' can' chonlilažə'ane' nada'.

²³ Chguap Gayon' le'e diox. Nada' Pab zoa' ližə'enə'. Na' leczə ližə' na' chəsə'əžag benə' ca' chso'elao' Cristən'. Erasto ben' naquə tesorer che syodan' chguape' le'e diox, na' benə' bišə'əcho Cuarto.

²⁴ Chnaba' gaquəlen Xancho Jesocristən' yoguə'əolle. Na' ca'ašgaczən' gaquə.

Cho'elaogüe'e Diozən'

²⁵⁻²⁷ Ledoye'ela'och Diozən' zejlicane, Dioz ben' naquə le'ezelaogüe benə' sin'. Len' nape' yelə' guac par chaclene' chio'o nich sotezə socho gonlilažə'əchone' na' chaclencze' can' na de'en əchyixjui'a che Jesocristən'. De'en əchyixjui'a na'anə' naquən to dižə' güen dižə' cobə de'en cui no gwneze dezdz əchone' na' gwasda'ote, pero na'a Diozən' bablo'ine'en chio'o. Diozən' babene' ca bañezechon, babzejni'ine' chio'o bi zejen de'en boso'ozoj de'e profet ca'. Dioz ben' zo zejlicane bene' mendad par nich yoguə' chio'o benəch ənezecho dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' par əgwzenagcho che' na' gonlilažə'əcho Jesocristən'. Na' Jesocrist na'anə' gaquəlene' chio'o par güe'ela'occo Diozən' zejlicane. Na' ca'ašgaczən' gaquə. Pab

Cart Nech De'en Bzoj San Pabən' Par Benə' Corinto Ca'

Pabən' chzoje' benə' ca' chso'elao' Cristən' Corinton'

¹⁻² Nada' Pab chzoja' le'e cart nga. Nezczele de que Diozən' gwleje' nada' par naca' apostol che Jesocristən', chedə' can' gwnalaže'e. Chzoja' cart nga par le'e bagwlej Diozən' nich chdopə chžagle cho'ela'ole Jesocristən' lao' syoda Corinton'. Nada' len benə' bišə'echo Sostenesən' chguapto' le'e diox. Diozən' bagwleje' le'e can' gwleje' neto' par naccho lao ne'enə' laogüe de'en ngodə'echo txen len Cristo Jeso'osən'. Chzoja' cart nga par yoguə'ələləl benə' gata'ateza nite'e, benə' chso'on orasyon chso'olgüiže' Xancho Jesocristən'. Naque' Xanga'aque' na' leczə naque' Xancho. ³ Chñaba' lao Xacho Diozən' na' lao Xancho Jesocristən' əsa'aclenšgue' le'e na' so'one' par so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

Cristən' chone' par nich zocho mbalaz

⁴ Syempr cho'a yelə' choxçwlen che Diozən' can' chone' par nich Cristo Jeso'osən' chaclene' le'e. ⁵ De'en chonlilažə'əlene' chaclenchgüe' le'e par nich chejni'ile yoguə' de'e ca' babzejni'i Diozən' le'e na' cho'ele dižə' chei. ⁶ Na' bachonle ca nacia' de que xtižə' Cristən' de'en chejle'ele naquən de'e li. ⁷ Chaclen Diozən' le'e len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' par gonlilažə'əchlene' na' par nich gonchle can' chazlaže'ənə' žlac chbezcho yidə Xancho Jesocristən' yetlas. ⁸ Diozən' gaquəlene' le'e soczle gonle can' chazlaže'ənə' par nich cata'ən yidə Xancho Jesocristən' yetlas notono gaquə əne' de que naple dolə'. ⁹ Diozən' zotezə zoe' chone' complir can' ne'enə'. Le'ena' bagwleje' le'e par nich naquə yichjla'ažda'olen' tozə len yichjla'ažda' Xi'ine' Jesocristən' ben' naquə Xanchon'.

Benə' ca' chso'elao' Cristən' Corinton' bito zjənaque' tozə

¹⁰ Benə' bišə', laogüe de'en chonlilažə'echo Xancho Jesocristən' chneyoida' le'e gonle txen len ljuežje na' bito tilə gwšašle. Tozə xbab gonle na' tozə can' əgwžiale bia'. ¹¹ Benə' bišə', benə' ca' nitə' liž Cloe baboso'ozene' nada' de que chdilə chšašle. ¹² Enia' chdilə chšašle, chedə' balle nale: "Naogua' de'en chsed chlo'i Pab." Na' yeballe nale: "Naogua' de'en chsed chlo'i Apolos." Na' yeballe nale: "Naogua' de'en chsed chlo'i Bed." Na' yeballe nale: "Naogua' de'en bsed blo'i Cristən'." ¹³ ¿Echaquele bselə' Diozən' Cristən' par yebeje' to chopzle xni'a de'e malən'? ¿Ena' chaquele nada' Pabən' gwso'ote' le'e yag corozən' par gwdixjua' xtolə'əle ca'? Na'alje ¿əpor la nada'anə' gwchoale nisən'? Bito. ¹⁴ Crispō na' Gayo na'azən' bčho'a nis. Na' choxçwlen Diozən' notoch no zo entr le'e benə' yesə'əne' de que leczə nada' bčho'aga'aca'anə' nis. ¹⁵ Bito che'enda' no əna de que por la' na'anə' gwchoe' nisən'. ¹⁶ Na' leczə nada' bčhoa' benə' ca' nitə' liž Estefanasən' nis. Na' bitoch chjsa'alažə'a šə noch zo benə' bčho'a nis. ¹⁷ Nezda' Cristən' bito bsele'e nada' par gwcho'a benə' nis. Bsele'e nada' par chyixjui'a dižə' güen dižə' coba che'enə'. Na' cata' chyixjui'an bito cho'a dižə' zdebə de'e cui se'ejni'i benə'. Bito che'enda' no gaque de que nada' naca' benə' sin', chedə' šə so'one' xbab che yelə' sin' əchia'anə' bito əsa'aquene' de que de'e zaque'enə' ca de'en bnežjw cuin Cristən' gwso'ot benə' le' le'e yag corozən'.

Cristən' bedəlo'e yelə' chnabia' na' yelə' sin' che Diozən'

¹⁸ Benə' ca' cui choso'ozeneag che Diozən' yesə'əbiayi'e zejlicane. Lega'aque' bito chse'enene' no güe'elen lega'aque' dižə' can' gwso'ot benə' Cristən' le'e yag corozən'. Pero Cristən' babene' par nich chio'o cui yeyejcho lao yi' gabilən'. Na' nezecho de que zaquə'əchgua dižə' de'en cho'echo de que gwso'ote'ene' le'e yag corozən', chedə' dižə' nan' chzejni'in benə' de que Diozən' nape' yelə' guac par chocobe' yichjla'ažda' nota'ətezcho chonlilažə'əchone'. ¹⁹ Chac can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən: Nada' gona' par nich nacia' de que benə' sin' ca' caguə de'e li zjənsine'ənə',

na' gona' par nich benə' ca' chse'ejni'i de'e zan lao yežlyo nga bito bi bi de gon ca de'en chse'ejni'ine'enə'.

²⁰ Nitə' benə' bazjənsed yelə' sin' che benachən', na' nitə' benə' choso'osed choso'olo'i lei che Diozən', na' nitə' benə' chso'e dižə' che de'en chac lao yežlyo nga. Benə' ca' chsa'aquene' chso'one' xbab sin', pero lao Diozən' bito bi bi zaqua' xbab chega'aque'enə'.

²¹ Diozən' naque' benə' sin' na' le'enə' bene' par nich yelə' sin' che benachən' bito chaclenən benə' par so'ombi'ene'. Pero na' con benə' se'ejle' xtižə'enə' de'en chyixjue'eto', Diozən' chazlaže'e yebeje' lega'aque' xni'a de'e malən', la'anə'əczə benə' ca' cui zjənombia' Diozən' chsa'aquene' de que bito bi bi zaqua' dižə' de'en chyixjue'eto'.

²² Ca naqua' benə' Izrael ca' cui chso'onlilažə' Cristən', chəsə'ənəabe' yesə'əle'ine' milagr par yesə'ənezenə' šə le Dioz nan' bsele'e Cristən', na' le'egatezə ca' benə' ca' cui zjənaqua' benə' Izrael na' cui chso'onlilažə' Cristən', zjəchi' yichjiga'aque' porzə che bitə'ətezə dižə' cobə de'en chsa'aquene' naqua' dižə' sin'. ²³ Pero na' neto' chyixjue'eto' can' gwso'ote' Cristən' le'e yag corozən'. Na' catə' chyixjue'eto'on benə' Izrael ca' bito chsa'azlaže'e na' bito chse'ejle'e chei. Na' leczə benə' ca' cui zjənaqua' benə' Izraelən' catə' chse'enene' dižə' de'en chyixjue'eto', leczə chsa'aquene' de que bito bi bi zaqua'ən.

²⁴ Pero chio'o bagwlej Diozən' par naccho xi'inə', chio'o naccho benə' Izrael na' chio'o cui naccho benə' Izrael, nezecho de que Diozən' chlo'e yelə' chnabia' che'enə' na' yelə' sin' che'enə' ca de'en bsele'e Cristən' gwso'ote'ene' por ni checho. ²⁵ Na' de'en bsele'ene' gwso'ot benə' le' por ni chechon' benachən' chsa'aquene' de que bito bi zaqua' de'en chon Diozən', na' chsa'aquene' de que bito bi yelə' chnabia' napə Diozən'. Na' ca de'en bsele'ene' chlo'en de que Diozən' lechguale benə' sin' naque' cle ca benachən' na' lechguale chnabi'ache' ca benachən'. ²⁶ Le'e gon xbab benə' bišə', Diozən' gwleje' chio'o par naccho xi'inə'. Bito naqua' zancho benə' sin' segon can' chso'on benachən' xbab checho, na' nic naqua' zancho benə' gwnabia', na' nic naqua' zancho benə' blao. ²⁷ Diozən' gwleje' chio'o par naccho xi'inə', la'anə'əczə bito naccho benə' sin' na' la'anə'əczə bito naccho benə' gwnabia'. Gwleje' chio'o par nich chzejni'ine' benə' ca' cui zjənombi'ene' de que yelə' sin' na' yelə' gwnabia' chega'aque'enə' bito bi zjəzaquə'ən laogüe'enə'.

²⁸ Chio'o cui naccho benə' blao na' cui bi zaqua'əcho par benachən'. De'e na'anə' benə' ca' cui zjənombia' Diozən' chəsə'əgue'ine' chio'o. Pero Dioz na'anə' gwleje' chio'o par naccho xi'inə' nich sa'acbe'ine' de que bitobi bi zaqua' xbab chega'aque'enə' ca de'en choso'ozoe' Diozən' ca'alə. ²⁹ Na' Diozən' babene' par nich notono no gaqua' gü'e'lao' cuine laogüe'enə'. ³⁰ Dioz na'anə' babene' par nich ngodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən'. Diozən' banone' chio'o benə' sin' chedə' Cristən' naque' benə' sin'. Banone' par nich naccho benə' güen laogüe'enə', chedə' Cristən' naque' benə' güen laogüe'enə'. Banone' la'ažda'ochon' xi'iləžə' chedə' Cristən' naque' benə' la'ažda' xi'iləžə'. Na' leczə le'enə' babene' par nich cui bi xtolə'əchon' de, chedə' Cristən' gwixjue' xtolə'əchon'. ³¹ Na' nyoj Xtižə' Diozən' nan: "Bito cheyalə' gü'e'lao' cuincho sino cheyalə' gü'e'ela'occo Xancho Diozən'!"

2

Pabən' be'e xtižə' Cristən' ben' gwso'ot benə' mal ca' le'e yag corozən'

¹ Benə' bišə', catə' bedəya'a xtižə' Diozən' gan' zolen' bito bi'a dižə' zdebə de'e cui šejni'ile, na' caguə bi'a dižə' par nich gonle xbab de que nada' naca' benə' sin'. ² Gwnia' lo'o la'aždaogua'a de que žlac soa' len le'e bito bi bichlə dižə' gua'a sino que gua'a dižə' che Jesocristən' na' can' gwso'ote'ene' le'e yag corozən', na' bena' can' gwnia' lo'o la'aždaogua'ana' catə'ən bida' gan' zolenə'. ³ Gocbe'ida' bito bi gaqua' gona' par nich šejle'ele dižə' de'en gua'anə' na' de'e na'anə' lechguale bžeba' na' golə' gwixiza' catə' bena' xbab šə gwzenagle chia'. ⁴ Na' catə' bi'a dižə' che Cristən' bito bi'a dižə' len yelə' sin' chia' par nich gonle can' gwni'anə'. Spirit che Diozən' gocwlenən le'e len yelə' guac cheinə' par nich gocbe'ile de que dižə' lin' bi'a. ⁵ Bi'a dižə'ən ca' par nich notono no

gaquə əna de que chonlilažə'ele Diozən' por ni ɬe yelə' sin' ɬchia'anə'. Nezczecho de que Dioz nan' gocwlene' le'e len yelə' guac ɬhe'enə' par nich chonlilažə'elene'.

Spirit ɬhe Diozən' chonən par nich chejni'ito'

⁶ Na' de'e li chaclen Diozən' neto' par nich cho'eto' dižə' sin' len benə' ca' bachse'ejni'i xtižə'enə'. Pero na' yeziqə'əchlə benə' ža' yežlyo nga bito chsa'aquene' de que xtižə'ato'on naquən de'e sin'. Na' ni que chsa'aque benə' gwnabia' ca' ža' yežlyo nga de que cho'eto' dižə' sin'. Na' ca naquə benə' gwnabia' ca' ža' yežlyo nga, gwžin ža catə' te yelə' gwnabia' ɬchega'aque'enə'. ⁷ Na' dižə' sin' de'en cho'eto', Dioz nan' babzejni'ine'en neto'. Notono gwñeze dižə' sin' ɬhe'enə' antslə, pero ɳa'a babzejni'ine'en neto'. Lao yelə' benə' sin' ɬhe Diozən' gwçhoglaogüe'en nac gone' par nich gone' chio'o yelə' bala'an.

⁸ Na' ni tozə benə' gwnabia' benə' ža' yežlyo nga bito gwse'ejni'ine' yelə' sin' ɬhe Diozən'. La' žalə' gwse'ejni'ine'en, bito boso'ode'e Xancho Jesocristən' le'e yag corozən', ben' naquə le'ezelaogüe benə' zaque'e. ⁹ Na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan:

Notono ne'e le'i de'e šao' de'e güen de'en gon Diozən' len benə' ca' chsa'aquene' ɬhe', na' nic nonə' yesə'əneze can' gone', na' nic nonə' gon xbab ɬhei lo'o yichjla'aždaogüe'enə'.

¹⁰ Pero ɳa'a ža, Diozən' babene' par nich Spirit ɬhe'enə' bzejni'in chio'o ca naquə de'e güen de'en chone' len chio'o chaquecho ɬhe'. Tcho'a tšao' chejni'i Spirit ɬhe Diozən' can' chone'enə', na' leczə nez nle'in de'en ngašə' len benəchən'.

¹¹ Notono no neze bi xbab chon benə' yoblə, ɬchedə' con to tocho nezecho bi xbabən' choncho. Na' nic no neze bi xbabən' chon Diozən'. Spirit ɬhe' na'azən' nezen bi xbabən' chone'. ¹² Na' Diozən' bsele'e Spirit ɬhe'enə' zon lo'o la'ažda'ochon' par nich chnezecho yoguə'əlol de'e šao' de'e güen de'en chon Diozən' len chio'o laogüe de'en nži'ilaze'e chio'o. De'e na'anə' bitoch choncho xbab ca xbab de'en chso'on benə' yeziqə'əchlə ža' yežlyo nga. ¹³ Neto' cho'eto' dižə' ɬhe de'e ca' chon Diozən' len chio'o, pero caguə cho'eto'on lao yelə' benə' sin' ɬheto'onə'. Spirit ɬhe Dioz nan' chzejni'in neto' dižə' de'en cho'eto'onə'. Na' benə' ca' bayo'o Spirit ɬhe Diozən' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə', lega'acze'enə' chse'ejni'ine' de'en chsed chlo'iga'aqueto'one'.

¹⁴ Na' benə' ca' cui yo'o Spirit ɬhe Diozən' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə', bito gaquə se'ejni'ine' de'en chsed chlo'i Spiritən' ɬchedə' chsa'aquene' bito bi bi zaquə'ən par lega'aque'. Bito chse'ejni'ine'en ɬchedə' bito yo'o Spiritən' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' par gaquəlenən lega'aque' se'ejni'ine'en. ¹⁵ Chio'o bayo'o Spirit ɬhe Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon', de'e na'anə' chaclenən chio'o par nich chacbe'icho ɬhe bitə'ətezə de'en goncho šə naquən güen o šə naquən mal gonchon. Pero na' benə' yeziqə'əchlə bito chse'ejni'ine' de que de'en chene'e Spirit ɬhe Diozən' gon chio'o naquən de'e güen. ¹⁶ Na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan: "Notono zo no chejni'i xbab ɬhe Xancho Diozən' to gwiazze'. Na' Diozən' bito bi de de'e əgwsed əgwlo'i benəchən' le'." Pero Diozən' babene' par nich choncho xbab can' chazlažə' Cristən'.

3

Txenə' gwso'one' xšin Diozən'

¹ Benə' bišə', catə' bi'a xtižə' Diozən' len le'e, bito bi'an can' cho'an len benə' ca' bachoso'ozeng che Spirit ɬhe Diozən', ɬchedə' le'e ne'e chzenagle che la'ažda'omallen'. La'anə'əczə bachonlilažə'ele Cristən' gwxaqua'əlebele ca bidao'. ² Catə' ze'e gwzolaole chonlilažə'ele Cristən' gwxaqua'əlebele ca bidao' ne'e chsa'ažə' laogüe de'en cuinə' ſejni'iša'ogüe'ele de'e ca' chene'e Diozən' ſejni'ile. De'e na'anə' bsesd blo'ida' le'e de'e ca' cui naquə zdebə ſejni'ile, na' xte ža neža ne'e chsed chlo'ida' le'e ca' ɬchedə' cuinə' gac ſejni'ile de'en naquə zdebə. ³ Nacbia' bitonə' gac ſejni'ile de'en naquə zdebə, ɬchedə' ne'e chzenagle che la'ažda'omallen'. De'en chgue'i ljuežje na' chdilə chžaſle zeje dižə' chzenagczle che la'ažda'omallen' can' chso'on benə' ca' cui chso'onlilažə' Cristən'.

⁴ Chzenagle che la'ažda'omallen' ca de'en na balle: "De'en chsed chlo'i Pabən' naogua",

na' yeballe nale: "De'en chsed chlo'i Apolosən' naogua'." De'e na'anə' nia' chonle can' chso'on beñə' ca' cui chso'onlilažə' Cristən'.

⁵ ¿Noxa nada' Pab na' noxa Apolosən'? Neto' naquəto' beñə' güen xšin Diozən' na' neto' be'elento' le'e xtižə'enə'. Na' cuin Diozən' bene' par nich balle benlilažə'ele Cristən' catə' bi'a dižə' güen dižə' cobə che'enə' len le'e na' leczə bene' par nich yeballe benlilažə'ele Cristən' cata'ən Apolosən' be'elene'en le'e. ⁶ Zgua'atec nadan' be'elena' le'e xtižə' Diozən' na' gwxaquə'elebəda' ca to beñə' chaz. Na' laogüe de'en leczə bses blo'i Apolosən' le'e, gwxaquə'elebene' ca be'en chyil. Na' can' chon Diozən' nich chcha'o chxen de'en chazcho, leczə can' bene' par nich gwyejle'ele xtižə'enə' de'en be'elento' le'e. ⁷ Bitotec bi zaca'a nada' de'en be'elena' le'e xtižə' Diozən', na' nic Apolosən' de'en bses blo'ichene'en le'e. Dioz nan' zaqua' cheda' le'enə' bene' par nich gwyejle'ele xtižə'enə'. ⁸ Ben' chyixjue'e xtižə' Diozən' de'e neche na' ben' chyixjue'en de'e gwchope, txennə' chso'one' xšin Diozən' na' tozəczə can' cheyalə' gapəga'acchone' respet. Na' Diozən' gone' par nich to toe' yesə'ənite'e mbalaz segon can' gwso'one' xšine'enə'. ⁹ Neto' ža, txennə' chonto' xšin Diozən' entr le'e. De'e na'anə' gwxaquə'elebeto' ca beñə' goz go'on na' le'e gwxaquə'elebele ca yežlyon' gan' chac žinnə'.

Na' leczə le'e chdopə chžagle cho'ela'ole Cristən' yoguə'ele txen gwxaquə'elebele ca to yo'o che Diozən' na' neto' gwxaquə'elebeto' ca beñə' ben yo'onə'. ¹⁰ Diozən' goclene' nada' par nich naca beñə' nech bena' xšine'enə' entr le'e. De'e na'anə' gwxaquə'elebəda' ca beñə' bxe lan yo'o. Na' bena' xšine'enə' ca chon to mues beñə' chacchgua. Na' nitə' beñə' yoblə beñə' leczə boso'osed boso'olo'ine' le'e na' lega'aque' gwxaquə'elebəga'aquene' ca beñə' gosə'abec ze'enə'. Na' šə nochlə beñə' yoso'osed yoso'olo'ine' le'e, cheyalə' so'one' xbab par nich yoso'osed yoso'olo'ine' le'e porzə de'en naquə de'e li. ¹¹ Le'e chdopə chžagle cho'ela'ole Jesocristən' yoguə'ele txennə' gwxaquə'elebele ca to yo'o de'en chac, na' Jesocristən' gwxaquə'elebene' ca lan yo'onə'. Na' šə no chene'e əgwxe laneinə' de'e yoblə, bitoch gaqua, cheda' tozə Jesocristən' zaque'e par gonlilažə'əchone'. ¹² Nezecho chcheje bitə'etezə ze'e de'e chxe beñə' lao lan yo'onə' segon šə none'en de or, de plat, de yej fin, de yag, de yix, o de dod. Can' gwxaquə'elebe de'en yoso'osed yoso'olo'i beñə' le'e. ¹³ Na' catə' əžin ža chogla Diozən' che yoguə'əloł beñə', cana'ach la'alaon che to to beñə' boso'osed boso'olo'ine' le'e šə boso'osed boso'olo'ine' le'e de'en naquə de'e li, o šə cui. Na' šə boso'osed boso'olo'ine' le'e de'en naquə de'e li, gwxaquə'elebəga'aquene' ca to beñə' ben yo'o de or de plat o de yej fin cheda' de'e ca' bito chse'eyən. Pero na' šə boso'osed boso'olo'ine' le'e clelə, gwxaquə'elebəga'aquene' ca to beñə' ben yo'o de yag, de yix, o de dod cheda' de'e ca' chse'eyən. Catə' əžin žan' chogla Diozən' che yoguə'əloł beñə', gone' ca la'alaon šə de'en ben to to beñə' güen xšine'enə' naquən de'e zaque'e o šə bito bi zaquə'ən. Ca'acən' nla'alaon che to to yo'o segon naquən zjənaquən. ¹⁴ Beñə' ca' boso'osed boso'olo'ine' le'e de'en naquə de'e li, cuin Diozən' gone' ca yesə'əzi' beñə' ca' yelə' bala'an. ¹⁵ Pero beñə' ca' boso'osed boso'olo'ine' le'e clelə gwxaquə'elebəga'aquene' ca beñə' šey ližen'. Na' nacchguaze gaqua yesə'əchoje' par cui se'eye', bito bi yelə' bala'an yesə'əzi' cheda' bito boso'osed boso'olo'ine' le'e can' cheyalə'.

¹⁶ Chio'o chdopə chžagcho cho'ela'occo Jesocristən', yoguə'əcho txennə' gwxaquə'elebecho ca to yo'odao' gan' chso'elao' beñə' Diozən' cheda' Spirit che'enə' zon lo'o yichjla'ažda'ochon'. ¹⁷ Na' šə to beñə' gone' par nich chio'o chdopə chžagcho cho'ela'occo Cristən' cuejyichjcho dižə' li che Diozən', Diozən' gwnežjue' castigw zejlicanə che ben' gon ca', cheda' bagwlej Diozən' chio'o par naccho lažə' ne'enə' na' zo Spirit che'enə' lo'o yichjla'ažda'ochon'.

¹⁸ Šə nocho chaquecho nsi'incho, bito cheyalə' xoayagcho. Cheyalə' gacbe'icho de que bitotec bi zaquə' xbab chechon' nich ca' Diozən' gone' chio'o yelə' sin' che'enə'. ¹⁹ Beñə' ca' cui zjənombia' Diozən' yelə' sin' chega'aque'enə' bitobi zaquə'ən lao Diozən'. La' nyojczə Xtižə' Diozən' nan: "Beñə' ca' chsa' aquene' zjənaque' beñə' sin', Diozən' gone' par nich yesə'əbiayi'e por ni che xbab mal chega'aque'enə'." ²⁰ Na' yeto gan' nyojən

nan: “Xancho nan' neze de que xbab che benə' sin' ca' bito gaquelenən lega'aque' par so'ombi'ene'.” ²¹ Ca naquə neto' absed əblo'ito' le'e, bito gonle xbab de que naquəto' le'ebeyože benə' zaque'e. Dioz na'aczən' bsele'e yoguə'ətə' par chaclento' le'e na' bsi'e xneze par nich bita'ətezəchlə de'e zjəde na' de'e ca' chac chsa'aclenən le'e. ²² Diozən' bsele'e nada' na' Apolosən' na' Bedən' par chaclento' le'e. Na' bene' yežlyon' par nich leczə chaclenən chio'o. Na' chone' par nich bita'ətezə de'en chac checho lao mbancho o catə'ən gatcho əsa'aclenən chio'o na'a na' batə'ətezəchlə. ²³ Na' laogüe de'en cho'ela'occo Cristən' ngodə'əcho txen len le' can' ngode'e txen len Xe' Diozən'.

4

De'en gwlo'o Diozən' lao na' apostol ca' par gwso'one'

¹ Cheyalə' gonle xbab de que naquəto' benə' güen xšin Cristən'. Diozən' babzejni'ine' neto' de'en cui no gwneze antslə, de'e na'anə' Cristən' ngüe'e lao na'ato' chsed chlo'ito'on benə'. ² Na' chonən byen gonto' complir de'en ngüe'e lao na'ato' gonto'. ³ Na' ca naca' nada' bitobi nonən len nada' la'anə'əczə šə jostis o šə le'e chaquele de que bito chona' can' cheyalə' gona'. Bito nia' šə chona' can' cheyalə' gona' o šə cui. ⁴ Nada' chacda' de que bito bi dolə' napa' len bita'ətezə de'e chona', pero caguə ni che de'e na'anə' əna Diozən' əchia' de que bito bi xtola'a de. Xancho Cristən' əne' šə chona' can' cheyalə' gona' o šə cui. ⁵ De'e na'anə' bito cheyalə' bi ənəacho che notə'ətezə benə' šə chone' can' cheyalə' gone' o šə cui. Catə'əchən' yidə Xancho Cristən' yeto, ca na'achən' gone' par nich ənezecho de'en cui nonə' neze na'a. Gone' par nich yeyacbe'icho xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'o' to tocho, na' cana'achən' Diozən' əne' šə nochon' chon güen.

⁶ Benə' bišə', babi'a xtižə' Apolosən' na' xtižə'a par nich šejni'ile can' na xtižə' Diozən' de que bito cheyalə' güe'ela'occo che to benə' šə naquən' chsed chlo'ine' na' nique gue'icho che yetoe'. ⁷ ¿Echaquele de que zaquə'əchle cle ca benə' ca' yela'? ¿Ede bi de'e de chele de'e cui ben Diozən'? Bito bi de. Nezele naquən de'e ben Diozən' le'e, de'e na'anə' bito cheyalə' ga'alazə'ele len de'en deileen'?

⁸ Chacljeile bitoch bi chyažjele, na' de que bazole mbalaz la'anə'əczə cui chac cheto' ca'. Yebeito' žalə' de'e liczə zole mbalaz na' soto' mbalaz txen len le'e žalə' ca'. ⁹ Diozən' bsele'e neto' apostol naquəto' ca to benə' le'ezelaogüe cui zaque'e o ca benə' nchoglaon che' gate'. Na' Diozən' bsi'e xneze par nich angl ca' na' benə' ca' ža' yežlyon' chəsə'əgüi'e' can' chac cheto' can' chəsə'əgüia benə' to comedy. ¹⁰ Benəchən' chsa'quene' bito bi bi zaquə'əto' por ni che de'en chonto' xšin Cristən'. Pero na' le'e ža, chonle par nich chsa'quene' nacle benə' sin' la'anə'əczə ngodə'əle txen len Cristən'. Neto' nezeto' caguə bi chac gonto', pero le'e chaquele chac gonle bita'ətezə. Chso'elao' benə' le'e na' chəsə'əgue'ine' neto'. ¹¹ Xte ža neža zan las cui de de'e ye'ej de'e gaoto', na' bito bi xala'anto' de, na' chəsə'əbažə' benə' neto', na' nic bi ližto' de. ¹² Na' len ni'a na'ato' chonto' žin par nich chon cuinto' mantener. Na' catə' choso'ožia choso'onita' benə' neto', nachle chnabto' ənite'e mbalaz, na' catə' choso'očhi' choso'osaquə' benə' neto', chgo'o chchejlažə'ətə' ca de'en choso'očhi' choso'osaquə' neto'. ¹³ Na' catə' benə' chne' clellə cheto', nachle cho'elenga'acto'one' dižə' ſao'. Na' xte ža neža nitə' benə' chəsə'əgue'ine' neto' ca chəsə'əgue'ine' no beb na' can' chsə'əgue'ine' no de'e naquə zban.

¹⁴ Na' ca naquə de'e ca' de'en bačh bzoja' le'e, bito bzoja'an par nich gaquele zto'. Nacle ca xi'ina' na' chacda' chele. De'e na'anə' chona' le'e consejw quinga. ¹⁵ Nitə'əlja ši mil benə' choso'osed choso'olo'ine' le'e che Cristən', pero toza' nada' naca' ca xale chedə' zgua'atec nada' gwdižxui'a dižə' güen dižə' cobə che Cristo Jeso'osən' len le'e par nich chorlilažə'əlene'. ¹⁶ Na' de'en naca' ca xale de'e na'anə' chnəyoida' le'e gorle can' chona'anə'.

¹⁷ De'e na'anə' bsele'a Temtion' gan' zolenə'. Banona'ane' ca xi'ina' benə' chacda' chei laogüe de'e bsed blo'ida'ane' par chonlilažə'e Xancho Cristən'. Na' zoteze' chone' complir can' cheyalə' gone'. Na' Temtio na'anə' gone' par nich əžjsa'alažə'ele de'en

babsed bablo'ida' le'e che Cristən' ca de'en chsed chlo'ida' benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Cristən' gatə'ətezə nite'e. ¹⁸ Balle nale de que bito bi zaca'a parzə nich chon cuinle xen na' chonle ca' laogüe de'en chonle xbab de que bitoch yida' gan' zolenə'. ¹⁹ Pero caguə chžach yida' gan' zolenə' šə Xancho Diozən' güe'e latjə. Na' catə' yida' cana' degüia' gonle can' nalena'. ²⁰ Ca naquə benə' ca' chnabia' Diozən' lega'aque', Diozən' chone' par nich gaquə so'one' can' chso'e dižə'ən. Caguə con chəsə'ənaze'enə'. ²¹ ¿Nac chene'ele gona'? ¿Egüida' gan' zolenə' par gona' le'e castigw o šə yida' gwlo'a can' chacda' chele sin cui bi dižə' ənia' le'e? Legon xbab naquən' chene'ele gona'.

5

To benə' gwzolen no'ol che xe'enə' ca xo'olacze'

¹ Chso'echgua benə' xtižə'le de que zo to benə' byo entr le'e benə' zolene' no'ol che xe'enə' ca xo'olacze'. Benə' ca' cui chso'elao' Diozən' bito chžinlaže'e de'e yelə' zton' chso'one' ca de'e yelə' zto'one' chon be'enə'. ² Na' la'anə'əczə chac ca' cho'elao' cuinle. Bito güe'elao' cuinle. Cheyalə' yegüine'ele na' cuich güe'ele latjə gone' txen len le'e. ³ La'anə'əczə bito zoa' na' len le'e, bagwchoglaogua'an can' cheyalə' gonle len be'en chon de'e malən'. Na' le'e že, le'e gon cuent lažə'le de que naquəczcho txenna' šə bachonle ca'. ⁴ Na' catə' bandopə nžagle cho'ela'ole Xancho Jesocristən', zocze' chaclene' le'e len yelə' chnabia' che'enə', na' nada' choncza' txen len le'e. ⁵ Catə' bandopə nžagle txen, legwžon gon be'enə' txen len chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən' na' le'e cueje' ca'alə par nich gon Satanən' con nac chene'en len le'. De repent šə chi' saque'e na'a len cuer p che'enə' goša'alja yichjla'aždaogüe'enə' nich cui si'e castigw zejlicanə' catə'ən əzin že choglao Xancho Jesocristən' naquən' gac che to to benəchən'.

⁶ Bito naquən güen can' chonle cho'elao' cuinle chaquele chebei Diozən' le'e. Nezele catə' choncho yetxtil latə' xne'in chonən par nich cheyas doxen coazin'. Le'egatezəczə ca' catə' cho'ele latjə chcha'o chxench bitə'ətezə de'e mal entr le'e, yoguə'əlen' chaple dolə' chedə' yoguə'əlen' chonlenle ben' chon de'e malən' txen. ⁷⁻⁸ Benə' Izrael gwlaž cheto' ca' chsa'ape' cuidad cui chsa'ogüe' yetxtil de'e nchixə xne'i lao lni pascon' na' chsa'ape' cuidad par nich cui bi bi xna' cuazin' chega'an lo'o yo'o ližga'aque' lao lni'. Ca'atezəczən' chio'o chonlilažə'əcho Cristən' cheyalə' gapcho cuidad do tyempte par nich cui bi de'e mal goncho na' cui bi de'e mal ta' əchen yichjla'ažda'ochon'. Cheyalə' cuejyichjcho de'e malən' chedə' Cristən' gwdixjue' xtolə'əchon' par bebeje' chio'o xni'a de'e malən'. Na' de'en gwso'ote' le' por ni checho gwxaqua'əlebene' ca xilə' daon' bian' chso'ot benə' Izrael ca' lao lni pascon'. De'en chonlilažə'əcho Cristən' že, cheyalə' cuejyichjcho de'e malən' na' goncho porzə de'e güen.

⁹ Bzoja' to cart par le'e na' gwnia' de que bito cheyalə' socho binlo len benə' chgo'o xtoi na' be'enə' chbejyichj no'ol chei o be'en che' par chzolene' benə' yoblə. ¹⁰ Catə' nia' cabi cheyalə' socho binlo len lega'aque', bito cho'a dižə' che benə' ca' cui naccho txen cho'ela'occo Cristən' sino que cho'a dižə' che ljuežjcho benə' leczə chso'elao' Cristən'. Na' leczə ca' nia' bito socho binlo len benə' chəsə'əzeləžə' bi de'e de che benə', nic len benə' chəsə'əca'a bi de'e de che benə', na' nic len benə' chso'elao' lgua'a lsaquə'. Nia' ca' che ljuežjcho benə' ca' naccho txen cho'ela'occo Cristən'. Žalə' cui chac socho binlo len benə' ca' cui chso'elao' Cristən', bitoch gac socho yežlyo nga žala' ca'. ¹¹ Šə entr le'e nitə' benə' nacho bišə'əcho benə' chəsə'əžə' xtoga'aque' o benə' chəsə'əbejyichj no'ol chega'aquei o be'en chega'aquei par chəsə'əzolene' benə' yoblə, o benə' chəsə'əzeləžə' bi de'e de che benə', o benə' chse'ejni'alažə' lgua'a lsaquə', o benə' choso'ožia choso'onita' ljuežjiga'aque', o benə' güe'e zo, o benə' bgüan, bito cheyalə' sole binlo len lega'aque'. Na' bito cheyalə' gaolenga'aclene' txen. ¹² Benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Cristən' txen len chio'o cheyalə' choglaochon chega'aque' catə' esa'ape' dolə', pero bito bi cheyalə' ənacho che benə' ca' cui chso'elao' Cristən' txen len chio'o. ¹³ Diozən' əne'

che beñə' ca' cui chso'elao' Cristən' de que zjənape' dolə'. Na' ca naquə be'enə' chon de'e malən' ben' cho'elao' Cristən' txen len chio'o, cheyalə' cuejchone' ca'alə.

6

Bito ye'echo beñə' cui zjənombia' Diozən' so'one' yelə' jostis chechon'

¹ Catə' chaole xya tole yetole chjənabele beñə' ca' cui choso'ozena ghe Diozən' par so'one' yelə' jostis chelen' lgua'a ɻabele beñə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə. ¿Ebito chacbe'ile clellən' chonle? ² ¿Ecabi nezele de que gwžin ža catə' chio'o naccho lažə' na' Diozən' goncho yelə' jostis che beñə' yeziqə'echlə ža' yežlyo nga? Na' ca naquə goncho yelə' jostis chega'aque'en, guaquəczə goncho yelə' jostis che de'e ca' cuitec zjəzaque'e. ³ Leczə əgwžin ža goncho yelə' jostis che angl ca'. Na' naquəchxen' gaquə goncho yelə' jostis che de'e chso'on beñə' lao yežlyo nga. ⁴ Na' catə' gaquəyožə ljuežjle, bito cheyalə' žja'acle lao beñə' ca' cui chso'onlilažə' Cristən' par so'one' yelə' jostis chelen', chedə' bitotec bi zjəzaque'e par chio'o chdopə chžagcho cho'ela'occo Cristən'. ⁵⁻⁶ Che'enda' gaquəchgüeile lo'o yichjla'ažda'olen' ca de'en chja'acle lao jostis ca' cui chso'onlilažə' Cristən' chjətaole xya tole yetole le'e nacle bišə'echo. ¿Eniga tole cui nacle beñə' si'innə' par gon yelə' jostis che ljuežjle catə' bin' chac chele?

⁷ Lechguale clelən' chonle batə'atezə chaole xya tole yetole. Mbalazəch zole žalə' chdele ca'alə šə bi de'en chone ljuežjlen' le'e, na' mbalazəch zole žalə' gü'e'ele latjə yesə'əque'e bi de'e de chele. ⁸ Chebanda' can' chonle contr ljuežjle na' chca'ale bi de'e de chega'aque' la'anə'əczə zjənaque' txen len chio'o chonlilažə'echo Cristən'.

⁹ Bito goncho xbabən' clella. Notə'atezcho šə zotezcho choncho de'e malən' bito gaquə yežincho yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e. Nitə' beñə' chəsə'əgo'o xtoi na' beñə' chso'on bichlə de'e yelə' zto' de'en nac ca'. Nitə' beñə' chso'elao' lgua'a lsaquə'. Nitə' beñə' chəsə'əbejyichj no'ol chei o be'en chei par chəsə'əzolene' beñə' yoblə, na' beñə' chəsə'əzolentezə le'e ljuežj beñə' byoga'aque' lgua'a de'e yesə'əca'a no'ol chega'aque', na' no'ol ca' chəsə'əzolentezə ljuežj no'oləga'aque' lgua'a yesə'əque'e beñə' byo. ¹⁰ Nitə' beñə' chəsə'əban na' beñə' chəsə'əzeləžə' bi de che beñə'; na' beñə' gü'e' zo; na' beñə' choso'ožia choso'onita' ljuežjga'aque'; na' beñə' chəsə'əxoayague' par nich yesə'əque'e bi de'e de che beñə'. Ni to beñə' chon de'e mal ca' cui gaquə yesyə'əžine' yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e. ¹¹ Bal'cho bencho de'e mal ca' antsə. Pero na'a de'en chonlilažə'echo Xancho Jesocristən', Spirit che Dioz chechon' babocobən yichjla'ažda'ochon' par nich naccho beñə' la'ažda' xililažə', naccho lažə' na' Diozən' na' naccho beñə' güen laogüe'enə'.

Cheyalə' goncho len cuerpa chechon' ca si' Diozən' yelə' bala'an

¹² Nitə' beñə' chəsə'əne' de que de lsens par goncho bitə'atezə, pero nezecho caguə yoguə' de'en gonchon' naquən güen par chio'o. Na' la'anə'əczə šə chəsə'əna beñə' de que de lsens par goncho bitə'atezə, bito cheyalə' gü'e'echo latjə par nich bi de'en goncho ɻabia'an chio'o. ¹³ Leczə nitə' beñə' chəsə'əne': "Nsa' le'echon' par yelə' guao, na' deczə yelə' guao' par lennə." De'e liczə can' chəsə'əne'enə', pero na' le'echon' len yelə' guao', əzin ža catə' gon Diozən' par nich te chega'aquən. Na' cuerpa chechon' bito naquən par nich co'o xtocho o par nich goncho bichlə yelə' zto' de'en nac ca'. Naquə cuerpa chechon' par nich socho gü'e'ela'occo Xancho Cristən', na' Xanchon' zocze' par gaquəlene' chio'o. ¹⁴ Diozən' bosbane' Xancho Cristən' ladjo beñə' guatən', na' leczə ca' əzin ža catə' yosbane' chio'o ladjo beñə' guatən' len yelə' guac che'enə'.

¹⁵ ¿Ecabi nezele de que ngodə'əcho txen len Cristən' par nich nabi'e cuerpa chechon'? Na' de'en ngodə'əcho txen len le', bito cheyalə' so xtocho beñə' gon cuerpa chechon' lao ne'e. ¹⁶ Catə' to beñə' chatə'əlene' xtoe' cuerpa chega'aque'enə' chsa'aquən tozə, can' nyoj de'en gwna Diozən': "Beñə' ca' chopə əsa'aque' tozə cuerpa." ¹⁷ Pero chio'o ngodə'əcho txen len Xancho Cristən' na' naquə yichjla'ažda'ochon' tozə len le'.

¹⁸ De'e na'anə' bito co'o xtocho na' bito goncho bita'ətezəchlə de'e ca' zjənac ca'. De'e mal ca' yeziqə'əchlə bitotec chso'onən contr cuerp chechon', pero šə co'o xtocho o šə goncho bichlə de'e yelə' zto' de'en nac ca', lega'aquən chso'onən contr cuerp chechon'. ¹⁹ Spirit che Diozən' zon lo'o yichjla'ažda' to tocho ca to benə' zo lo'o yo'o che'. Dioz nan' bsele'e Spirit che'ena' zon lo'o la'ažda'ochon' par chnabia'an chio'o. Caguə chio'o ənənacho naquən' gonchon'. ²⁰ Xancho Cristən' gwixdixue' xtolə'əchon' par nich naccho xi'in̄ Dioz. De'e na'anə' cheyalə' goncho len cuerp chechon' na' len yichjla'ažda'ochon' ca si' Diozən' yelə' bala'an.

7

Cho'e dižə' che yelə' gošagna'anə'

¹ Na' de'e ca' bzojle nada' le'e cartən', de de'en che'enda' nia' le'e. Šə no benə' byo bito chene'ene' si'e no'olə gaque' xo'ole', güennə' chone'. ² Pero na' de'e nxož co'o xtole, de'e na'anə' naquəchən güen əgwşagna'ale par nich ca' to to benə' byo so xo'ole' na' to to no'olə so be'en che'. ³ Na' le'e benə' byo, yeyatə'elen no'olə che chele. Le'egatezəczə ca' le'e no'olə yeyatə'elen be'en che chele. ⁴ Ca naquə no'olən' caguə le' enə ənə' nac gone' len cuerp che'ena'. Le'egatezə ca' benə' byon' leczə caguə le' enə ənə' nac gone' len cuerp che'ena'. Chopte'en cheyalə' yoso'ozenag che ljuežjga'aque'. ⁵ Na' le'e benə' nşagna'bito əgwžonle yeyatə'elen be'en chele o no'ol chele. Pero de'e gaquəczən' šə yelə' goxia che əchople cuezle to term güejə par nich sotezle gonle orasyon. Na' te termən' yeyatə'elen be'en chele o no'ol chele de'e yobla' par nich Satanasən' cui gaquə co'oyelə'ən le'e gonle de'e malən' laogüe de'e tant nan solen ljuežje.

⁶ De'e quinga nia' cheda' de lsens par nich to to benə' byo si' xo'ole' na' to to no'olə si' be'en che', pero bito ənacho de que chon Diozən' mendad goncho ca'. ⁷ Chebeida' žalə' yoguə'əle sole ca nada', cui no xo'ola' zo. Pero na' nža' can' baben Diozən' par zo to tocho na' nža' can' chene'ene' goncho.

⁸ Le'e cuinə' gwşagna'ale, chacda' naquəchən güen yega'anle can' zoa' nada' na' cui əgwşagna'ale. Na' le'e bagot be'en chele o no'ol chele, chacda' leczə naquəchən güen cui yošagna'ale. ⁹ Pero na' le'e benə' byo šə lechguale nan solenle no'olən', na' le'egatezə ca' le'e no'olə šə lechguale nan solenle benə' byo, mejor əgwşagna'ale par nich ca' bito nəbia' yelə' chzelažə'ənə' le'e.

¹⁰ Le'e no'olə le'e nşagna'ale, chona' mendad bito yela'ale be'en chele. Na' bito gaquele de que nadəza'an ənia' ca'. Naquən to de'e chon Xancho Cristən' mendad cui goncho.

¹¹ Na' šə no'olən' yele'e be'en che'ena', cheyalə' yega'anə' sin cui yeque'e benə' yobla' o cheyalə' yeyeje' žjəyezelene' be'en che'ena' de'e yobla'. Na' le'e benə' byo le'e nşagna'ale, bito yela'ale xo'ollena'.

¹² Na' le'e benə' yeziqə'əchlə, ənia' can' chona' xbab cheyalə' gonle, la'anə'əczə Xancho Cristən' bito bi gwne' che de'e ca'. Šə entr le'e zo to benə' zo xo'ole' no'olə cuinə' gonlilažə' Cristən', na' šə zo no'olən' gan par soteze' yega'anlene' be'en che'ena', bito cheyalə' yela' a benə' byon' le'. ¹³ Na' šə entr le'e zo to no'olə na' cuinə' gonlilažə' be'en che'ena' Cristən', šə be'en che'ena' zoe' gan par yesə'ənite'e, bito cheyalə' yesyə'əle'e.

¹⁴ Bito naquən mal lao Diozən' par no'olən' chonlilažə' Cristən' solene' be'en che'ena' la'anə'əczə šə be'en che'ena' cuinə' gonlilažə' Cristən'. Leczə bito naquən mal lao Diozən' par benə' byon' chonlilažə' Cristən' solene' no'ol che'ena' la'anə'əczə no'olən' cuinə' gonlilažə' Cristən'. Žalə' chgue'i Diozən' yesə'əzolen ljuežjga'aque' leczə gwgüe'i Diozən' bi'i chega'aque'ena', pero Diozən' chaquene' che xi'inga'aque'ena'. ¹⁵ Pero na' šə benə' byon' o no'olən' ber' cui chonlilažə' Cristən' bitoch chene'ene' solene' be'en che' o no'ol che' ben' chonlilažə' Cristən', bito gwžonle yesyə'əla'aga'aque'. Bito chonən byen yesyə'əga'anlen ljuežjga'aque' chedə' la' Diozən' chene'ene' socho binlo len be'en checho o no'ol checho. ¹⁶ Le'e no'olə le'e chonlilažə'əle Cristən', šə sotezle len be'en chele be'en cuinə' gonlilažə' Cristən', de repent guaquəlenlene' par nich gonlilažə' Cristən'. Na'

le'e benə' byo le'e chonlilažə'ele Cristən', šə sotezle len no'ol chelen' la'anə'əczə cuinə' gonlilažə'e Cristən', de repeat guaquəlenlene' par nich gonlilaže'ene'.

¹⁷ Na' ca naquə žin de'en nlanle catə' gwlej Diozən' le'e par chonlilažə'ele Cristən' guaquəczə gonchlen. Na' šə banşagna'ale catə'ən gwlej Diozən' le'e par chonlilažə'ele Cristən', con ca'aczən' cheyalə' so cuezle, chedə' can' no'e Xancho Cristən' chele gonle. Leczə can' babena' mendad len benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogü'e Cristən' gata'ətezəchlə, leczə can' chona' mendad len le'e. ¹⁸ Šə bazole señy de'en ne' sirconsisionŋə' catə'ən gwlej Diozən' le'e par chonlilažə'ele Cristən' bito gonle par nich yenit señyən'. Na' šə balle cuinə' sole señy de'en ne' sirconsisionŋə' catə'ən gwlej Diozən' le'e par chonlilažə'ele Cristən', bito gonle byen par solen. ¹⁹ Bito naquən to de'e žialao len chio'o šə nsa'acho señy de'en ne' sirconsisionŋə' o šə cui nsa'achon. De'en naquə de'e žialao len chio'o, goncho con can' non Diozən' mendad. ²⁰ Con can' naccho yoguə'echo catə'ən gwlej Diozən' chio'o par chonlilažə'echo Cristən', šə nsa'acho señy de'en ne' sirconsisionŋə' o šə cui nsa'achon, ca'atezəczən' cheyalə' so cuezcho. ²¹ Šə nacle esclabo catə'ən gwlej Diozən' le'e par chonlilažə'ele Cristən', bito bi gaquele che de'enə'. Pero na' šə guata' latjə chixjwle nich əchojle xni'a xanlen', lechixjw nich əchojle. ²² Na' la'anə'əczə nacle esclabo catə' Diozən' gwleje' le'e par chonlilažə'ele Cristən', nacle benə' zaque'e lao Xanchon'. Na' la'anə'əczə cui naccho esclabo catə' Diozən' gwleje' chio'o par chonlilažə'echo Cristən', pero na'a že Cristən' banaque' Xancho. De'e nan' cheyalə' gwzenagcho che'. ²³ Cristən' gwrixjue' xtolə'əchon' par nich naccho xi'in Dioz. De'e na'anə' cheyalə' gwzenagəchcho che' cle ca gwzenagcho che bi de'en chesə'əna benə'. ²⁴ Benə' bišə', šə nacle esclabo catə'ən gwlej Diozən' le'e par chonlilažə'ele Cristən', bito bi gaquele. Guaquə so cuezle ca' na'a ngodə'ele Diozən' txen.

²⁵ Bito bi mendad ben Xancho Cristən' can' goncho par len no'ol güego' ca'. Pero nada ənia' le'e can' chacda' cheyalə' goncho par len lega'aque'. Na' laogü'e de'en babeyašə' beži'ilalažə' Xanchon' nada' na' chaclene' nada' par chona' complir can' cheyalə' gona'anə', dižə' de'e nga cho'a naquən de'e zaque'e par əgwzenagle chei. ²⁶ De'en chacda' nada', notə'ətezə benə' šə nşagne'e catə'ən gwlej Diozən' le' par chonlilažə'ele Cristən', con can' cheyalə' so cueze', o šə bito nşagne'e, leczə can' chacda' naquən güen so cueze'. Nia' ca' por ni che can' chi' saquə'echo tyemp nga zocho na'a. ²⁷ Le'e nşagna'ale bito yela'ale xo'olle, na' le'e cui no xo'olle zo, bito chiljle xo'olle. ²⁸ Pero na' notə'ətezle bito gapple dolə' šə əgwşagna'ale, na' ni le'e no'ol güego' bito gapple dolə' šə əgwşagna'ale. Pero de'en gac chele de'e zan de'e chi' saquə'ele lao yežlyo ngan', lennə' cui che'enda' gac chele ənia' ca'.

²⁹ Benə' bišə', che'enda' nia' le'e de que bito socho zan iz par goncho xšin Diozən'. De'e na'anə' šə nitə' xo'olle, cheyalə' gwzenagle che Diozən' na' gonczle xšine'enə' can' gonlen žalə' cui no xo'olle zo. ³⁰ Na' šə chegüine'echo por ni che bi de'en chac checho, cheyalə' soczcho goncho xšin Diozən'cacə chon benə' cui bi bi chac chei. Na' šə de de'en cheba chezaquə'əlažə'echo, cheyalə' gonczcho xšin Diozən' can' goncho žalə' cui chac to de'e güen checho de'en goncho xbab chei. Na' šə bagwx'icho to de'e gwçincho, bito cheyalə' gonteccho xbab chei sino cheyalə' gonczcho xšin Diozən' can' goncho žalə' cui gwxi'ichon. ³¹ Ca naquə zocho yežlyo nga na' chçincho bi de'e ca' de'en de yežlyo nga, bito cheyalə' cue'echguia yichjcho che bi de'en deicho o bi de'en chac checho chedə' de'e te chei yežlyo nga chle'icho na'a.

³² Na' che'enda' bito bi cuec yichjle che de'en chac yežlyo nga. Šə to benə' cui zo xo'ole', deczə latjə par gone' xbab che xšin Xancho Diozən' de'en chone', na' deczə latjə par güe'elaže'e gone' de'en yebei Xanchon'. ³³ Pero šə to benə' zo xo'ole', chbe' yichjle' che de'en chac yežlyo nga na' can' gone' par nich yebei xo'olen'. ³⁴ Na' leczə nža' can' chac len no'olən' nşagna' na' no'olən' cui nşagna'. No'olən' cui nşagna' nlatje' par cue' yichjle' che de'en chene'e Xancho Diozən' na' par gon cuine' lažə' ne'enə' nich gone' can'

chene'e Diozən' len cuerp che'enə' na' len yichjla'ažda'ogüe'enə'. Pero no'olən' zo be'en chei, chbe' yichje' che de'en chac yežlyo nga na' nac gone' par yebei be'en che'enə'.

³⁵ Bagwnia' le'e ca' par nich gaquəlenən le'e, caguə de'e əgwžona' əgwšagna'alenə'. Con che'enda' gü'e'lažə'ele par gonle de'e güen na' gü'e'lažə'ele par gonle xšin Xanchon' sin cui bi bi gwžon gonlen.

³⁶ Na' šə to benə' chaquene' bito chone' güen ca de'en cui chšague' na' xi'inə' no'olən', na' šə no'olən' bangole' na' chene'ene' əgwšagne'e, naquəczən güen gwšag xe'enə' ne'e šə can' chazlaže'e gone'. Bito chone' de'e mal šə əgwšague' na' xi'inə' no'olən' len ben' chnab le' par gaque' xo'ole'. ³⁷ Pero šə to benə' zoe' chaquene' chone' güen len xi'inə' no'olən' de'en bito chene'ene' no si' le', con šə cui chene'e xi'inə'en əgwšagne'e na' šə chaquene' cui de bichlə de'en chonən byen par əgwšagna' xi'inə'ena', de lsens par gone' can' chazlaže'e na' choncze' güen can' bagwchoglaže'e gone'. ³⁸ Na' leczə chon ben' güen be'enə' chšague' na' xi'inə' no'olən', pero güench chon be'enə' cui chšague' na' xi'inə' no'olən'.

³⁹ Na' ca naquə notə'atezə no'olə ca' zjənšagna', cheyalə' yesə'ənite'e len be'en chega'aque' ca', chedə' can' chon lein' mendad. Pero šə sa'atclə be'en chega'aque' ca', guac yesyə'əque'e benə' yoblə, con šə benə' chso'onlilažə' Xancho Cristən'. ⁴⁰ Pero chacda' nada' yesə'ənitə'əche' mbalaz šə yesyə'əga'ane' sin cui no yesyə'əque'e cle ca yesyə'əque'e benə' yoblə. Na' chacda' xbab chian' naquən tozə len xbab che Spirit che Diozən'.

8

Yelə' guao de'en choso'ožia benə' lao lgua'a lsaquə'ən chse'ejni'alaže'e

¹ Balle nale bito cheyalə' gaocho yelə' guao de'en choso'ožia benə' lao lgua'a lsaquə'ən chse'ejni'alaže'e, na' yeballe nale bito gonən mal gaochon chedə' nezecho bito bi zjəzaqua' lgua'a lsaquə' ca'. Na' əchnia' le'e bito cheyalə' gon cuincho xen laogüe de'en chauecho lechguale nezecho to de'en nezecho, sino cheyalə' gauecho che yeziqə'əchlə benə' chso'onlilažə' Cristən' na' gaquəlenga'acchone'. ² Na' šə chauecho lechguale nezecho to de'en nezecho, cheyalə' gacbe'icho de que bito bi bi de de'en chejni'icho can' cheyalə' šejni'ichon. ³ Pero šə chauecho che Diozən', chebeine' chio'o.

⁴ Na' ca naquə gwñable šə guac gaocho yelə' guao de'en choso'ožia benə' lao lgua'a lsaquə'ən chse'ejni'alaže'enə', de'e liczə can' nalenə', lgua'a lsaquə' ca' caguə bi zjəzaqua'ən. Diozən' naquə Xancho, na' le'enə' cheyalə' šejni'alaže'echo. ⁵ De'e zan de'e de yoban' na' yežlyon' de'en chse'ejni'alaže'benə'chəsə'əne' zjənaquən xanga'aque'. ⁶ Pero chio'o nezecho tozə Xacho Dioz nan' zo na' tozə Xancho Jesocristən' par gü'e'ela'occo na' par gü'e'ega'acchone' yelə' bala'an. Na' Xacho Dioz na'anə' bene' par nich Xancho Jesocristən' bene' yoguə'əlol benə' na' yoguə' bia chsa'aš, na' yoguə' bichlə de'e zjəde.

⁷ Balə benə' bišə'echo bito chse'ejni'ine' ca de'en chejni'icho. Ne'e chsa'aquene' benə' zaquə' lgua'a lsaquə' ca', na' de'e na'anə' chsa'aquene' chso'one' de'e mal cata' chsa'ogüe' yelə' guao de'en choso'ožia benə' lao lgua'a lsaquə'ən chse'ejni'alaže'e, chedə' cuinə' se'ejni'išaogüe'ene' de que bitobi zjəzaqua' lgua'a lsaquə' ca'. ⁸ Bitobi zaquə' yelə' guaon' par nich Diozən' yebeichene' chio'o. Diozən' chebeine' chio'o caguə por ni che de'en chaocco bitə'atezə yelə' guaon' len caguə por ni che šə cui chaochon. ⁹ Pero bito cheyalə' goncho par nich benə' ljuežjcho ca' yesə'əxope' so'one' de'e mal laogüe de'en cuinə' se'ejni'išaogüe'ene' de que bitobi zjəzaqua' lgua'a lsaquə' ca'. ¹⁰ Le'e nacle benə' chejni'i, na' šə cue'ele na' ye'ej gaole gan' chso'on benə' lni che lgua'a lsaquə', de repent no benə' chso'onlilažə' Jesocristən' yesə'əle'ine' le'e na' leczə se'enene' sa'ogüe' de'en choso'ožia benə' lao lgua'a lsaquə'ən chse'ejni'alaže'e. Na' balə' əsa'aquene' de que əsa'ape' dolə' šə sa'ogüe'en chedə' ne'e chsa'aquene' benə' zaque'e lgua'a lsaquə' ca'. ¹¹ Na' chio'o bachejni'icho de que bito bi zjəzaqua' lgua'a lsaquə' ca', bito cheyalə' goncho bitə'atezə de'e gon par nich benə' bišə'echo ca' cuich so'onlilažə'e Cristən' na' yesə'əbiayi'e. Cristən' bnežjw cuine' gwso'ot benə' le' lenczə por ni che benə' bišə'echo

ca' benə' ca' cuiñə' se'ejni'išaogüe'e de que bito bi zjəzaquə' lgua'a lsaquə' ca'. ¹² Contr benə' bišə'echo can' choncho šə choncho par nich sa'ogüe' de'en choso'ožia benə' lao lgua'a lsaquə'en chse'ejni'alaže'ena'. Na' catə' choncho contr lega'aque', leczə contr Crist nan' choncho, na' chapcho dolə' laogüe'ena'. ¹³ De'e na'anə' nia' šə por ni che belə' de'en chaogua' gonən par nich benə' bišə'echo ca' yesə'əxope' so'one' de'e mal, cuatəch gaogua'an par nich cui yesə'əxope' so'one' de'e malən'.

9

Pabən' be'e dižə' de que naque' doalje apostol

¹ Nezele de que nada' naca' apostol, na' napa' yelə' chnabia' par ənia' naquən' gona'. Nezele de que bable'ida' Xancho Jeso'osən' na' de que chonlilažə'əlene' əchedə' nada' be'elenə' le'e dižə' güen dižə' cobə che'ena'. ² La'anə'əczə šə benə' ca' yela' bito chse'eje'e de que naca' apostol, pero le'e chejle'ele. Na' de'en chonlilažə'əle Xanchon' ben' bselə' nada' chlo'ele de que de'e li naca' apostol che'ena'.

³ De'e nga nia' chzoa' rson lao benə' ca' chəsə'əne' cui bselə' Diozən' nada' par naca' apostol. ⁴ Nada' napa' yelə' chnabia' par naba' gonle nada' mantener žalə' ye'enda' gonle ca'. ⁵ Deczə lsens par əgwşagna'a len no'olə chonlilažə' Cristən'. Na' žalə' gwşagna'a deczə lsens par əchi'anə' con ga ša'a, can' chon Bedən' na' apostol ca' yela' na' benə' ca' zjənaquə bišə' Xancho Jesocristən'. ⁶ Zaquə'əczə Bernaben' na' nada' par cuich gonto' žin len ni'a na'ato' nich gonle neto' mantener žalə' ca', la' yeziqə'əchlə benə' ca' choso'osed choso'olo'i xtižə' Diozən' bito chso'one' žin len ni'ana'aga'aque'. ⁷ Ca naquə soldad bito chyixjue' che gast che'ena' sino que nitə'əczə benə' chəsə'əyixjw len. Na' notono gazə zan yag oban' šə cui gaogüe' frot dao' chein' catə' yesə'əbian, na' nic no əgwye xonj baquə' šə cui ye'eje' latə' lech chebən'. ⁸ Ca de'en nia' ca' bito naquən xbab che benəch, sino leczə can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən'. ⁹ Quinga bzoje' le'e lein': "Bito əgwseyjwle cho'a go'on ca' žlac choso'olej choso'ošožəb trigon' par chchoj xeinə'." Caguə por ni che de'en chi' yichj Diozən' go'on ca'azən' bene' mendad par bzoj de'e Moisezən' ca'. ¹⁰ Chzejni'ine' chio'o de que naquəczən güen goncho mantener benə' ca' chso'on xšin Diozən' entr chio'o, na' leczə de'e na'anə' nyojən de que ben' chguə'an go'on na' ben' chonšao' trigw cheyalə' yesə'əzi'e latə' güejə cwseš che de'en chso'one'. ¹¹ Bach goclenko' le'e par nich chejni'ile xtižə' Diozən' na' de'e na'anə' bito naquən mazəchlə de'en cheyalə' gonle žalə' nəabto' gonle neto' mantener. ¹² Chonle mantener yeziqə'əchlə benə' choso'osed choso'olo'ine' le'e na' neto' zaquə'əchto' par gonle neto' mantener cle ca lega'aque'.

Pero bito chnabto' gonle neto' mantener. Chgo'o chchejlažə'əto' bitə'əteza de'en chac che'ətə' par nich cui bi bi gwžon šanch chio'o chzenagcho che dižə' güen dižə' cobə che Cristən'. ¹³ Ca'acən' chac len benə' ca' chso'on mendad lo'o yo'odao' əblao che neto' benə' Izrael, chsa'aque' mantener len de'en chəsə'ənežo benə' Izrael ca' lega'aque'. Na' bxoz ca' choso'ozey bia yixə' par chso'elaogüe'e Diozən', chosyo'ocua'anə' latə' güejə de'e chsa'ogüe' che bia ca' chso'ote'ena'. ¹⁴ Na' ca'acən' baben Xancho Jesocristən' mendad de que benə' ca' choso'ozenag che dižə' güen dižə' cobə che'ena' cheyalə' so'one' mantener benə' ca' chəsə'əyixjui'en len lega'aque'. ¹⁵ Pero nada' ža, bitonə' naba' gonle nada' mantener, na' caguə chzoja' de'e nga na'a par nich gonle ca'. Yebeichləda' gata' caguə ca naba' gonle nada' mantener, əchedə' lechguale chebeida' can' guac ənia' de que bito bi bi gan chona' de'en əchyixjui'a dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' len le'e.

¹⁶ Bito gaquə ənia' de que to goclen xenŋə' chona' laogüe de'en chyixjue'ida' benə' dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən'. Diozən' gwleje' nada' par chyixjui'an na' chonən byen gona' con can' ne'ena', na' probchguazə nada' žalə' cui chzenaga' par chixjui'a dižə' güen dižə' cobə che'ena'. ¹⁷ Žalə' chyixjui'an por ni che de'en na xbab əchia'an gona' ca', naba' gonle nada' mantener. Pero bito ənacho de que naquən xbab əchia' gona' ca'. Diozən' gwleje' nada' par əchyixjui'an na' de'e na'anə' cheyalə' chixjui'an. ¹⁸ Na' cheba chezaquə'əlažə'a de'en cui chnaba' gonle nada' mantener ca de'en chyixjui'a dižə' güen

dížə' cobə Ɂhe Jesocristən' len le'e. Bitobi laxjua' chzi'a ca de'en chyixjui'an, la'anə'əczə zaca'a par gonle nada' mantener.

¹⁹ Chzexjw yichja' chon cuina' ca xmos yoguə'əlol benə' par nich šanch benə' so'onlilažə' Cristən', la'anə'əczə Diozən' none' nada' benə' gwnabia'. ²⁰ Cata' zoa' len benə' Izrael ca' chona' con can' chon neto' benə' Izrael na' leczə chona' yoguə' de'e ca' zjənyoj le'e lei de'en bzoj de'e Moisezən', la'anə'əczə nezda' bito chyažjən gona' ca' par nich yebei Diozən' nada'. Pero naogua' costombr ca' par nich ca' lega'aque' yoso'ozenague' chia' na' so'onlilažə'e Cristən'. ²¹ Na' cata' zoa' len benə' cui zjənombia' lei de'en bzoj de'e Moisezən' bito naogua' costombr ca' de'en chon lein' mendad naoto', par nich ca' benə' ca' cui zjənombia' lei de'en bzoj de'e Moisezən' yoso'ozenague' chia' na' so'onlilažə'e Cristən'. Bito nəcho cui chzenaga' Ɂhe Diozən', chedə' la' zoa' chzenaga' Ɂhe Cristən'. ²² Cata' zoa' len benə' cuinə' se'ejni'išaogüe'ene' can' chene'e Diozən' goncho, bito chona' de'e sa'aquene' zjənaquən de'e mal goncho la'anə'əczə nezda' bito zjənaquən mal. Chi' yichja' naclə gona' par nich yoso'ozenague' chia' na' so'onlilažə'əche' Cristən'. Chona' xte gan' zelao chzaquə'əda' par chaquəlena' yoguə'əlol benə' par nich ca' ſə bałe' so'onlilažə'e Cristən'. ²³ Yogoə'əlol de'en chona', chona'an par nich se'ejle' benə' dižə' güen dižə' cobə Ɂhe Cristən', chedə' la' che'enda' ſancho na' txen socho mbalaz.

²⁴ Nezecho catə' benə' chso'one' carrer yogue'e chsa'acdoe' par nich chatə'əbia' noe' chon gan, na' tozə ben' chon gan chzi'e premio. Pero na' chio'o, to tocho cheyalə' güe'elažə'əcho goncho cayanə'ən chene'e Diozən' par nich ca' gaquə gone' ca so to tocho mbalaz cata'ən yežincho gan' zoe'enə'. ²⁵ Benə' deportist ca' chəsə'əgo'o chəsə'əčhejləžə'e cui chso'one' con can' na cuerپ Ɂchega'aque'ena' par nich chsa'aquəche' benə' gual. Chso'one' ca' chedə' chse'enene' so'one' competitir na' yesə'əzi'e to premio, la'anə'əczə naquən to premio de'e te Ɂhei. Na' chio'o bito cheyalə' güe'echo latjə nəbia' la'ažda'omalchon' chio'o par nich Diozən' gone' ca socho mbalaz catə' yežincho gan' zoe'enə'. Na' premio de'en gon Diozən' chio'o caguə de'e te Ɂchein'. ²⁶ Ca naquə benə' deportist ca', la'anə'əczə ſə chsa'acdoe', bito so'one' gan ſə cui zjəneze'ne' ga zelao yesə'əžine'. Na' ſə benə' chso'one' bocsear, cheyalə' yesə'əžene'ne' naç yoso'ochitje' ponetən' par nich so'one' gan. Na' nada' gwxaquə'əlebəda' ca to deportist benə' chacchguia laogüe de'en chona' do yichj do laža'a yoguə'əlol can' na Diozan'. ²⁷ Na' bito chzenaga' Ɂhe la'ažda'omala'an bita'ətezə de'e mal de'en nan gona' len cuerپ Ɂchia'anə'. Žalə' chzenaga' Ɂhe la'ažda'omala'an bito yebei Diozən' nada' la'anə'əczə bagwdxjui'a dižə' güen dižə' cobə Ɂhe Jesocristən' len benə' yobla.

10

Bito cheyalə' goncho txen len benə' ca' chse'ejni'alažə' lgua'a lsaquə'

¹ Benə' bišə', che'enda' ənezele de que Diozən' gwzoe' len yoguə'əlol de'e xaxtao' neto' benə' Izrael, benə' ca' besyə'əchoj Egipton'. Yogue'e jəsə'ənaogüe bejon' gan' yo'o Diozən' na' yogue'e gosa'ədie' Nisdao' Exnan' lao goquən Ɂchoplə par bla' yo biž. ² Na' yoguə'əlole' gwsa'aque' txen len de'e Moisezən' ca de'en gwčhe'e lega'aque' gosa'ədie' nisda'ona' na' gata'ətezəchlə ja'aque' bedote gwzo Diozən' len lega'aque' lo'o bejon'.

³ Na' yoguə'əlol de'e xaxta'oto' ca' gwsa'ogüe' tozə clas yelə' guao de'en bnežjw Diozən' lega'aque'. ⁴ Na' yogue'e tozə nis de'en bnežjw Diozən' lega'aque' gwse'eje'. Na' Cristən' gwxaquə'əlebene' ca yejən' gan' bchoj nisən' de'en gwse'eje', chedə' Cristən' gwdalene' benə' ca' na' goclene' lega'aque'. ⁵ Na' la'anə'əczə Diozən' bene' güen len yogue'e con to Ɂchopgue' gwsa'one' can' chazlažə' Diozən', na' de'e na'anə' Diozən' bene' par nich gosa'əbiayi' benə' ca' yela' latjə dašən'.

⁶ Benə' ca' gosa'əzeləžə'e gata' bi de'e gata' Ɂchega'aque' de'en cui gone'e Diozən' gwnežjue' lega'aque'. Na' de'en goc Ɂchega'aque' chzejni'in chio'o de que bito cheyalə' seləžə'əcho goncho bi de'en naquə de'e mal. ⁷ Bito cheyalə' ſejni'alažə'əcho lgua'a lsaquə' nic bitə'ətezəchlə de'en chse'ejni'alažə' benə' ca' cui zjənombia' Diozən'. Zan

benə' Izrael ca' gwse'ejñi'alaže'e lgua'a lsaquə' na' nyoj Xtižə' Diozən' cho'en dižə' can' gwso'one' lao lgua'a lsaquə' go'on dao' bian' gwse'ejñi'alaže'e, nan: "Gosə'əbi'e gwse'ej gwsə'ogüe' na' gosə'ənite'e gwso'one' legr." ⁸ Na' leczə ca' bito cheyalə' co'o xtocho o goncho bichlə de'e yelə' zto' de'en nac ca'. To ža zan benə' Izrael ca' boso'oža' xtoga'aque', na' lao ža na' gwsa'at šonechoa milga'aque'. ⁹ Bito cheyalə' goncho Xancho Diozən' prueb ša leine' can' ne'enə'. Zan benə' Izrael ca' gwso'onene' prueb ša leine' can' ne'enə', na' Diozən' bsele'e bel əznia gwsa'ob lega'aque' na' zane' gwsa'at. ¹⁰ Zan benə' Izrael ca' besə'əžə'eše'e len Diozən'. De'e na'anə' Diozən' bsele'e to angl bete' lega'aque'. Na' chio'o ža bito cheyalə' ažə'ešə'əcho len Diozən'.

¹¹ Yuguə' de'e ca' goc chega'aque' zjənyojən par chəsə'əzejni'in naquən' cheyalə' gon chio'o zocco tyemp nga babidə Xancho Jesocristən'. ¹² De'e na'anə' notə'ətezcho ša chaquecho zocco chonlilažə'əcho Jesocristən', cheyalə' gapcho cuidad par nich cui goncho de'e malən'. ¹³ Bitə'ətezə de'e mal de'en chgo'oyelə' gwxiye'en chio'o goncho, bito ŋacho zdebəchłə chac checho cle ca che notə'ətezəchłə benə'. Na' Diozən' zocze' chaclene' chio'o can' ne'enə'. Chone' chio'o fuers balor par nich cui gwzenagcho che gwxiye'enə', na' chzejni'ine' chio'o naquən' goncho par nich soicho cui goncho de'e malən'.

¹⁴ De'e na'anə' xi'in̄daogua'a, bito gonle txen len benə' ca' chse'ejñi'alažə' lgua'a lsaquə'. ¹⁵ Bachejni'ile. De'e na'anə' legon xbab che de'e quinga chzejni'ida' le'e par nich ənezele de que chona' le'e to consejw güen. ¹⁶ Na' ca naquə de'en che'ej chaocho par chjəyeza'alažə'əcho bi zejen par chio'o de'en gwso'ote' Cristən', yelə' chox̄cwlen che Dioz nan' cho'echo catə'ən che'ej chaochon. Na' ca de'en che'ej chaochon' zejen de que chio'o chonlilažə'əcho Cristən' naccho tozə, chedə' Crist na'anə' bnežjw cuine' gwso'ote'ene' na' blalj xchene'enə' par gwdixjue' xtolə'əchon'. ¹⁷ Tozə yetxtilən' chzojcho na' yuguə'əcho chaocho latə' güejən par chjəyeza'alažə'əcho bi zejen de'en gwso'ote' Cristən'. La'anə'əczə naccho benə' zan, de'en chao yuguə'əcho tozə yetxtilən' chlo'en de que yuguə' chio'o chonlilažə'əcho Cristən' naccho ca tozə family laogüe de'en ngodə'əcho txen len le'.

¹⁸ Na' legon xbab che de'e nga. Benə' Izrael gwlaž chia' ca' catə' chso'ela'ogüe'e Diozən' chso'ote' bia yixə' to lao mes de'en naquə par Diozən'. Na' baltezə benə' chsa'ogüe' xpelə' bian' chso'ote' lao mesən' naquəga'aque' txen chso'elaogüe'e Diozən'.

¹⁹ Na' ca'aczən' naquən len chio'o, ša gaocho yelə' guao de'en choso'ožia benə' lao lgua'a lsaquə'ən chse'ejñi'alaže'enə', so'one' xbab de que zocco lez gaquəlen lgua'a lsaquə' ca' chio'onə'. Bito ənacho de que lgua'a lsaquə' ca' zjəzaquə'ən par əsa'aclenən benə', na' nic bi zaquə' ca de'en chjəsə'əžie' yelə' guaon' laoga'aquen'. ²⁰ Che'enda' ənezele de que benə' ca' cui zjənombia' Diozən' catə' chjəsə'əžie' yelə' guaon' lao lgua'a lsaquə'ən chse'ejñi'alaže'enə', caguə par Dioz na'anə' chjəsə'əžie'en, sino par de'e xio' ca'anə'. Na' bito che'enda' gonlenle de'e xio' ca' txen. ²¹ Bito cheyalə' ye'ej gaocho de'en che'ej chaocho par chjəyeza'alažə'əcho bi zejen par chio'o de'en gwso'ot benə' Xancho Cristən' ša leczə ye'ej gaocho de'en chjəsə'əžia benə' par de'e xio' ca'. ²² Contr Dioz nan' choncho ša che'ej chaocho de'en chjəsə'əžia benə' par de'e xio' ca', na' ša che'ej chaochon choncho ca chža'a Diozən' chio'o. Na' bito ənacho naquəchcho benə' gualəch cle ca Diozən' par nich cui bi gac checho ša goncho contr le'.

Bito goncho de'en naquə mal par ljuežjcho

²³ Na' la'anə'əczə chəsə'əne': "De lsens par goncho bitə'ətezə", cheyalə' žjəsa'alažə'əcho de que caguə yuguə' de'en gonchon' naquən güen par chio'o. Na' la'anə'əczə ša chaquecho deczə lsens par goncho bitə'ətezə, caguə yuguə'ənnə' gaquəlenən chio'o. ²⁴ Ni tocho bito cheyalə' goncho bitə'ətezə de'en goncho ša naquən mal par ljuežjcho, la'anə'əczə chaquecho naquən to de'e güen par chio'o.

²⁵ Bitə'ətezə belə' de'en chso'ote'e ya'anə' legaon sin cui ənable ša boso'ožie'en lao lgua'a lsaquə'ən chse'ejñi'alaže'e. Nia' ca' par nich cui gaquəžjlažə'le ša naple dolə' por ni che de'en gaolen. ²⁶ Nezecho de que guac si'icho bitə'ətezə belə' de'en chso'ote'e

ya'anə', Ɂchedə' Xtižə' Diozən' nyojən nan: "Che Xancho Diozən' yežlyo nga, benachən', bia yixə' na' yoguə' de'e zjəde lao yežlyon'."

²⁷ Na' catə' benə' cui chso'onlilažə' Cristən' so'one' chio'o combid ližga'aque'enə' par əxjtaocho, šə šejcho con gaotezcho bitə'atezə de'en so'one' gaocho. Bito ənabga'aquechone' šə boso'ožie'en lao lgua'a lsaquə'ən chse'ejni'alažə'enə'. Diozən' bito chene'ene' gaquəžjeļažə'əcho šə napcho dolə' por ni che šə bi de'en gaocho. ²⁸ Na' šə no ye' chio'o de que baboso'ožie' belə'ən to lao lgua'a lsaquə'ən chse'ejni'alažə'e, bito gaochon šə ca' par nich be'en ye' chio'o ca' cui gone' xbab de que lenczchon' chejni'alažə'əcho lgua'a lsaquə' ca' na' par nich cui gone' xbab de que napcho dolə' šə gaochon. ²⁹ Bito ənacho de que naquən de'e mal gaochon, pero par nich ben' gwna chio'o de que baboso'ožie'en lao lgua'a lsaquə'ən cui gaquene' de que choncho de'e mal, de'e na'anə' cui gaochon.

De repeat chonle xbab bixchen' cheyalə' cuejyichjcho cui goncho bitə'atezə de'en goncho šə por ni che de'en gonchon' əsa'aque benə' ljuežjchon' de que napcho dolə'. ³⁰ Na' de repeat chonle xbab bixchen' əna ljuežjchon' choncho de'e mal chaocho to yelə' guao šə cho'echo yelə' choxwlen che Diozən' por len. ³¹ Quinga naquən, bitə'atezə de'en goncho cheyalə' gonchon ca gaquəlenən benə' yoblə par nich əso'elaogüe'e Diozən', na' bito ye'ej gaocho de'en gonən par nich benə' yoblə cui əso'elaogüe'e Diozən'. ³² Na' bito goncho par nich nota'atezə benə' yesə'əxope' so'one' de'e malən', la'anə'əczə šə benə' Izrael, o šə benə' cui zjənaqua benə' Izrael, na' la'anə'əczə naque' ljuežj chio'o bagwlej Diozən' par chdopə chžagcho cho'ela'occo Cristən' o šə cui naque'. ³³ Ca'aczə nada' ža, bitə'atezə de'en chona' əchyiljəlažə'a naclən' chona'an par nich gaquəlenən benə' yoblə. Choncha' xbab che de'en gaquəlen benə' yeziqə'əchlə cle ca chona' xbab che de'en gaquəlen nada', Ɂchedə' che'enda' benə' zan yesyə'əchoj xni'a de'e malən'.

11

¹ Nada' ža chchojyichja' de'en che'enda' gona' par nich chona' de'en naquə güen par benə' yeziqə'əchlə. Na' legonšga ca' Ɂchedə' nada' chona' can' ben Cristən'.

Can' cheyalə' so'on no'ol ca' lao coltən'

² Lechguale chebeida' de que chonle xbab Ɂchia' yoguə' las na' de que chjsa'alažə'ele de'en bsd blo'ida' le'e. Güenchguan' chonle chzenagle che de'e ca' bsd blo'ida' le'e.

³ Na' che'enda' ənezele de que nota'atezə benə' byo cheyalə' əgwzexjw yichjə' par nich Cristən' ənabi'ene'. Na' no'ol ca' cheyalə' yesə'əzexjw yichjə'aque' par nich be'en Ɂchega'aque' ca' yesə'ənabi'e Ɂlega'aque', can' chon Cristən' chzexjw yichjə' par nich Diozən' chnabi'ene'. ⁴ Le'e benə' byo catə' gonle orasyon na' catə' Ɂchixjue'ele bi de'en bagwna Diozən' le'e, bito gwzo xlapə'əlen'. La' šə nzotezlen naquən to yelə' zto' par le'e na' zejen de que benachən' chnabi'e le'e, caguə Crist na'azən'. ⁵ Na' le'e no'olə catə' gonle orasyon o catə' Ɂchixjue'ele bi de'en bagwna Diozən' le'e, le'e gwcuašə' yichjile can' chonczle batə'atezə chchojle nich nacbia' de que benə' byo ca' chəsə'ənabi'e le'e. Yuguə'əcho ənezecho naquən to yelə' zto' che no'olən' catə'ən nšib yichjile' en pelon, na' ca'aczə naquən len le'e no'olə šə cui chcuašə' yichjilen' catə'ən chonle orasyon o catə'ən chyixjue'ele bi de'en bagwna Diozən' le'e. ⁶ Na' šə cui chonle can' naquə costombr chele de'en chcuašə' yichjilen' batə'atezə chchojle, yejni'a əgwšib yichjilen'. Na' šə chaquele zto' par əgwšiblen, mejor əgwcuəšə'əczlen can' chso'on no'ol ca' yelə'. ⁷ Na' ca naquə le'e benə' byo, bito cheyalə' əgwcuəšə' yichjilen' catə' gonle orasyon na' catə' Ɂchixjue'ele bi de'en bagwna Diozən' le'e, Ɂchedə' Diozən' bene' le'e par nich naple yelə' chnabia' can' napə le'enə' na' par əgwlo'ele ca güennə' chone'enə'. Na' le'e no'olə, Diozən' bene' le'e par əgwlo'ele ca güennə' chso'on be'en Ɂchelen'. ⁸ Diozən' bito bene' benə' byon' len costiy che no'olən' sino que gwleje' costiy che benə' nechən' par bene'en no'olən'.

⁹ Na' Diozən' bito bene' benə' byon' par gaquəlene' no'olən' sino que bene' no'olən' par gaquəlene' benə' byon'. ¹⁰ De'e na'anə' no'ol ca' cheyalə' yesə'əlo'e de que chəsə'ənabia' benə' byo ca' Ɂlega'aque'. Cheyalə' so'one' ca' Ɂchedə' angl ca' chəsə'əgüie' naquən' chon

chio'o benach. ¹¹ Pero ngodə'əczcho txen len Xancho Jesocristən' la'anə'əczə šə naccho benə' byo o šə naccho no'olə, na' de'e na'anə' bito cheyalə' so'on no'olə ca' xbab de que bito chəsə'əyažjene' benə' byo na' nic neto' benə' byo gonto' xbab de que bito chyažjeto' no'olə. ¹² Naquən de'e li can' ben Diozən' gwleje' costiy che benə' byo nechən' par bene'en no'olə nechən', na' nezecho yoguə'ete benə' byo gwxan no'olə lega'aque'. Na' Dioz na'anə' bene' benach, bene' bia ca' chsa'aš, na' bene' bitə'ətezəchlə de'e zjəde.

¹³ Legon xbab chele na' gacbe'ile de que caguə de'e šo'olažə'əcho šə no no'olə gone' orasyon sin cui əgwcuəšə' yichje'enə', chedə' can' naquə costombr chechon'. ¹⁴ Na' leczə nezecho bito chazlažə'echo šə benə' byon' cui əgwśib yichje'enə', con güe'e latjə atonən. Naquən to yelə' zto' che' šə gone' ca'. ¹⁵ Pero na' no'olən' xochechguia yišə' yichje'en šə žian de'e tonə. Diozən' none' par nich yišə' yichj no'ol ca' chaquən de'e tonə par chcuašə'ən yichjiga'aque'enə'. ¹⁶ Na' šə nole bito chazlažə'ele de'e quinga babzoja' na' šə chaquele əgwšašle chei, ənia' le'e clar de que neto' apostol bito cho'eto' latjə so'on no'ol ca' orasyon lao ndopə nžagcho sin cui yoso'ocuašə' yichjiga'aque'enə', na' nic chsoe' benə' ljuežjto' ca' latjə so'one' ca' gatə'ətezəchlə ža' benə' bagwlej Diozən' par chəsə'ədopə chəsə'əžague' chso'elaogüe'e Cristən'.

Catə'ən gwse'ej gwsa'ogüe' txen bito jəsyə'əza'alažə'e can' bnežjw cuin Xancho Jesocristən' por ni chega'aque'

¹⁷ Leczə de de'e yoblə de'en ənia' le'e na' ca naquə lennə' bito gaquə ənia' de que chonle güen. De'en chonle lao chdopə chžagle txen par cho'ela'ole Cristən' chonən mal len le'e lgua'a de'e gaquəlenən le'e. ¹⁸ Enia' ca' chedə' babenda' dižə' de que catə' chdopə chžagle par cho'ela'ole Cristən' bito chonle txen len benə' ljuežjle. Na' de repent dižə' de'en babenda' naquən de'e li. ¹⁹ De'e li nita' balə benə' entr le'e cui chso'one' txen len yoguə'ele. Na' de'en cui chso'one' txen chloe'en non' chonlilažə' Cristən' do yichj do lažə'e na' non' cui. ²⁰ Na' catə' chežagle par chaole txen, bito chonle ca žjəyeza'alažə'ele de'en bnežjw cuin Xancho Jesocristən' por ni checho catə'ən gwso'ote'ene', la'anə'əczə chedopə chežagle par žjəyeza'alažə'əlen. ²¹ To tole che'ej chaole de'en noxə'ele sin cui chbezə ljuežjle ca'. Bito chonlen tozə par nich yoguə'ele gaolen. De'e na'anə' balle ne'e chdonle catə' chedaole na' yeballe chzožele de'e tant che'ej chaoxatle. ²² Nca'alə xneze yega'an ližle ye'ej gaole cle ca ye'ej gaole lao benə' cui de chega'aque' šə cui əgwnežjwle chega'aque'. Chonga'aquele ljuežjle ca benə' cui bi zjəzaquə', la'anə'əczə txen len chio'o bagwlej Diozən' lega'aque' par chso'elaogüe'e Jesocristən': Chonle ca chsa'aquene' tolə de'en cui de chega'aque'. Bito gonle xbab ənia' de que güennə' chonle de'en chonle ca'.

Che'ej chaocho par chjəyeza'alažə'echo de'en bnežjw cuin Xancho Jesocristən' por ni checho

²³ Xancho Jeso'osən' bene' par nich nezda' can' chene'ene' goncho par žjəyeza'alažə'echo de'en bnežjw cuine' por ni checho catə'ən gwso'ote'ene'. Na' babzejni'ida' le'e de que že'enə' catə'ən Jodən' bdie' Xancho Jeso'osən' lao na' benə' mal ca', Xancho na'anə' bexe'e to yetxtilən'. ²⁴ Na' lao noxe'en be'e yelə' choxcwlen che Diozən'. Nach bzoxje'en, na' gwne': "Legao yetxtil nga. Lennə' naquən cuerpa' de'en əgwnežjua' por ni chele. Quinga gonle par žjəyeza'alažə'ele ca de'en gwnežjua'an." ²⁵ Beyož gwsa'ogüe' yetxtilən' bexe'e to tas nis oban' na' leczə be'e yelə' choxcwlen che Diozən'. Na' gože' benə' ca': "De'en yožə lo'o tas nga zejen de que Diozən' solao gone' de'e cobə de'en none' lyebe gone' par gaquəlene' le'e. Na' gone'en chedə' so'ote' nada' na' laljə xchena'anə' por ni chele. Na' batə'atezə ye'ejlen can' ye'ejlen na'a, le'e yosa'alažə' ca de'e gwnežjō cuina' por ni chele." ²⁶ Na' nada' Pab cheznia' le'e, yoguə' las catə'ən gaocho yetxtilən' na' catə'ən ye'ejcho nis oban' de'en che'ej chaocho par chjəyeza'alažə'echo ca de'en bnežjw cuin Xancho Jesocristən' por ni checho, choncho ca yesə'əneze benə' de que gwdixjue' xtolə'əchon' catə'ən gwso'ote'ene'. Na' can' gonchcho xte catə'ən yide' de'e yoblə.

Can' cheyalə' goncho catə' che'ej chaocho par chjəyeza'alažə'əcho de'en bnežjw cuin Xancho Jesocristən' por ni checho

²⁷ De'e na'anə' šə bito güe'ela'occo Xancho Jesocristən' do yichj do lažə'əcho bito naquən güen ye'ej gaocho de'en che'ej chaocho par chjəyeza'alažə'əcho ca de'en bnežjw cuin Xancho Jesocristən' por ni checho. Na' leczə bito naquən güen ye'ej gaochon catə' cui zocho binlo len Diozən' o len ljuežjcho. Gapcho dolə' šə ye'ej gaochon ca', cheda' goncho ca cui bi zaqua' de'en bnežjw cuin Xancho Jesocristən' blalj xchene'ena' por ni checho. ²⁸ Catə'ən che'ej chaocho par chjəyeza'alažə'əcho ca de'en bnežjw cuin Xancho Jesocristən' por ni checho, to tocho cheyalə' gonyanə'əcho xbab šə zocho binlo len Diozən' na' len ljuežjcho ca' par nich ye'ej gaocho de'en de ye'ej gaocho. ²⁹ Na' šə che'ej chaochon sin cui goncho xbab ca de'en bnežjw cuin Xanchon' por ni checho Diozən' gone' chio'o castigw. ³⁰ Na' de'en che'ej chaolen sin cui chonle xbab bi zejen, de'en na'anə' balə benə' ljuežjlen' bagwsa'at na' zanle chacşene. ³¹ Pero na' šə gonyanə'əcho xbab naquən' goncho par nich socho binlo len Diozən' na' len ljuežjcho, nachən' bito gon Diozən' chio'o castigw por ni che can' che'ej chaochon'. ³² Catə' napcho dolə' na' che'ej chaochon, Xancho Diozən' chone' chio'o castigw par nich cheyacbe'icho de que de'e malən' choncho. Chone' ca' par nich cui si'icho castigw zejlicanə can' gac che benə' ca' cui chso'elao' le'.

³³ De'e na'anə' benə' bišə', catə' adopə ažagle txen par ye'ej gaole, lecuezə ljuežjle ca' par nich ye'ej gao yoguə'ale txen. ³⁴ Šə de'en chbil chdonle na'azə, nca'alə xneze yega'an ližle ye'ej gaole, caguə ca gon Diozən' le'e castigw can' chonle catə'ən chdopa chžagle. Na' ne'e decza de'en che'enda' gwzejni'ida' le'e naquən' gonle, pero catə' yida' de'e yoblə gan' zolenə' cana'ach əgwzejni'ida' le'e che de'e ca'.

12

Spirit che Diozən' chaclenən to tocho par goncho bi de'en chene'en goncho

¹ Benə' bišə', de de'en che'enda' ənezele che de'en chon Spirit che Diozən' chaclenən chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən'.

² Nezele catə'ən cuinə' gombi'ale Diozən' banxoayagle par chejni'alažə'ele lgua'a lsaquə' ca' con can' bzejni'i benə' le'e, la'anə'əczə lgua'a lsaquə' ca' bito zjənye'en biš xne. ³ Pero na'a ža, che'enda' ənezele de que Spirit che Diozən' bito chonən par nich no əna de que Jeso'osən' naque' benə' maldit. Na' notono no əna de que Jeso'osən' naque' Xane' šə cui chon Spirit che Diozən' par əne' ca'.

⁴ Tozə Spirit che Diozən' zon na' nža' nža' can' chaclenən to tocho par goncho bi de'en goncho na' par ənezecho bi de'en nezecho. ⁵ Tozə Xancho Jesocristən' cho'ela'occo la'anə'əczə nža' nža' can' chac gon to tocho xšine'enə'. ⁶ Leczə tozə Dioz nan' zo la'anə'əczə nža' nža' can' chone' len to tocho par nich choncho xšine'enə'. ⁷ Na' Spirit che Diozən' zon len to tocho par nich ca' chac choncho de'en chaclenən ljuežjcho. ⁸ Spirit che Diozən' chonən par nich balcho cho'echo dižə' che Diozən' de'en naquən lechguale dižə' sin', na' leczə Spirit na'anə' chaclenən yebačho par chejni'icho che Diozən' na' par cho'echo xtiže'enə'. ⁹ Na' Spirit na'anə' chonən ca balcho chonlilažə'əchguacho Diozən' par nich chac bitə'atezə de'en chnabechone' gaquə. Na' leczə Spirit na'anə' chonən par nich balcho chac choncho ca chəsyə'əyaque benə' chsa'acşene. ¹⁰ Na' Spiritən' chonən par nich balcho choncho milagr, na' balcho chyixjue'echo bi de'en bagwna Diozən' chio'o. Na' leczə Spirit nan' chaclenən yebačho par nich chnabechone' che bitə'atezə de'en chso'on benə' šə za'an che Spirit che Diozən' o šə che de'e xio'onə'. Na' Spirit na'aczən' chaclenən yebačho par chchoj catə' cho'echo gwde gwdelə dižə' de'en cui chejni'icho, na' chaclenən yebačho par chozejni'iga'aquechone' bi zeje dižə' de'en cho'echon'. ¹¹ Tozə Spiritən' chaclenən yoguə'əcho par nich choncho yoguə' de'e ca' chene'en gon to tocho.

Yoguə' chio'o chonlilažə'əcho Cristən' naccho tozə, can' naquə cuerپ chechon'

¹² Cuerp chechon' nsa'an zan part pero de'en zjəngodə'ən txen naquən tozə cuerp. Ca'aczə naquən len yoguə' chio'o chonlilažə'əcho Cristən', naccho tozə can' naquə cuerp chechon'. ¹³ Balə chio'o naccho benə' Izrael na' yebalcho bito naccho benə' Izrael. Balcho naccho benə' esclabos na' yebalcho bito naccho. Pero yoguə'əcho gwchoacho nis par chlo'en de que Spirit che Diozən' babenən ca ngodə'əcho txen len Cristən'. Na' tozə Spirit na'anə' zon lo'o yichjla'ažda' yoguə'əcho.

¹⁴ Cuerp chechon' nsa'an zan part, na' nža' naquə to to partən'. ¹⁵ Žalə' ni'achon' əñan: "Bito naca' tozə len cuerpan' ɬedə' bito naca' ne'inə'", caguə ni che de'en əñan ca'anə' cui naquən tozə len cuerpan'. ¹⁶ Le'egatezə ca' žalə' nagchon' əñan: "Bito naca' nada' tozə len cuerpan' ɬedə' bito naca' jelaogüei." ¹⁷ Žalə' doxen cuerp chechon' naquən jelaicho, bito gaquə yenecho. Le'egatezə ca' žalə' doxen cuerpan' naquən nagcho, bito gaquə le'icho. ¹⁸ Pero Diozən' bsi'e xneze par nich cuerp chechon' nsa'an zan part de'e chso'on žin con can' gwyzlaže'e. ¹⁹ Bito nya' cuerp chechon' žalə' nsa'an tozə part. ²⁰ Cuerp chechon' nsa'an zan part pero de'en zjəngodə'ən txen naquən tozə cuerp.

²¹ De'e na'anə' jelaochon' bito gaquə ye'en na'achon': "Bito chyažjda' le'." Na' nic gaquə ye' yichjchon' ni'achon': "Bito chyažjda' le'." ²² La'anə'əczə cuerp chechon' nsa'an balə part de'e cuitec bi fuers chei de, bia'aczə ɬechguale chyažjechon. ²³ Na' part ca' nsa' cuerp chechon' de'en chaquecho cuitec bi zaquə', chi' yichjchon ca de'en cheyacw xacho. Na' part ca' de'e cui chene'echo le'i benə', chcušə'əchon len xacho de'en chacwcho. ²⁴ Pero part de'en nsa' cuerp chechon' de'en banaquə xoche bito chcušə'əchon. Na' Diozən' none' cuerp chechon' ca chi' yichjcho che part ca' de'en cui zjənaquə xoche. ²⁵ Ca'aczən' bsi'e xneze par nich chio'o cho'ela'occo Cristən' goncho txen tocho yetocho na' cue' yichjcho gaquəlen ljuežjcho. ²⁶ Na' šə bin' chac che tocho, yoguə'əcho chi' saquə'əcho txen. Na' šə chac güen che yetocho, yoguə'əcho socho mbalaz.

²⁷ Yuguə'əcho ngodə'əcho txen len Cristən' na' to tocho gwxaquə'əlebecho ca to part cuerp che'enə'. ²⁸ Na' entr chio'o chdopə chžagcho cho'ela'occo Cristən', Dioz nan' gwleje' neto' naquəto' apostol, na' de'en ngüe'e lao na'ato' gonto' naquən de'e zaquə'əchgüei. Na' ɬecze'en gwleje' yebale' par chəsə'əyixjui'e de'en ne'enə'. Na' de'en chso'one'enə' ɬeczə naquən de'e zaque'e. Na' yebale' gwlej Diozən' par choso'osed choso'olo'ine' xtiž'e'enə'. Na' de'en choso'osed choso'olo'ine' xtiž'e'enə' ɬeczə naquən de'e zaque'e. Na' ɬeczə gwlej Diozən' benə' chso'on milagr na' benə' chso'on par chəsyə'əyaque benə' chsa'acſene, na' benə' chsa'aclen yeziquə'əchlə benə' šə bi de'en chəsə'əyažjene'. Na' gwleje' benə' chəsə'ənabia' chio'o chdopə chžagcho cho'ela'occo Cristən', na' gwleje' benə' chso'e gwde gwdelə dižə' de'en cui chse'ejni'ine' con cata' chon Spiritən' ca chso'en. ²⁹ Pero caguə yoguə'əcho naccho apostol. Na' Diozən' bito gwleje' yoguə'əcho par chixjue'echo bi de'en bagwne' chio'o, na' nic gwleje' yoguə'əcho par əgwsed əgwlo'icho xtiž'e'enə', na' nic gwleje' yoguə'əcho par goncho milagr. ³⁰ Caguə yoguə'əcho chac goncho ca yesyə'əyaque benə' chsa'acſene, na' caguə yoguə'əchon' chon Spirit che Diozən' par gü'e'echo gwde gwdelə dižə' de'en cui chejni'icho, na' caguə yoguə'əchon' chac yozejni'icho bi zejen dižə' de'en chon Spiritən' ca chso'e. ³¹ Chonle güen šə chzelažə'əle gaquəlen Spirit che Diozən' le'e gonle de'e ca' de'en naquəch de'e zaque'e. Pero əgwlo'ida' le'e yeto de'e gonle de'en naquə de'e žialao xench.

13

Cheyalə' gaque che ljuežj benəchcho

¹ La'anə'əczə šə chaccho gwde gwdelə dižə' de'en chsa'ac benəchən' na' de'en chsa'ac angl ca', pero šə bito chaquecho che ljuežj benəchcho, bito bi bi zaquə'əcho. Con gwxaquə'əlebecho ca pedas ya de'en chso'on sšag na' ca platiy de'en choso'osiž benə' gocuež ca' la' xtiž'əchon' bitobi bi zaquə'ən. ² Na' la'anə'əczə šə bagocwlen Spirit che Diozən' chio'o par nich chyixjue'echo bi de'en bagwne' chio'o len yelə' guac che Spiritən', bito bi zaquə'əcho šə bito chaquecho che ljuežj benəchcho. La'anə'əczə šə nezecho yoguə'əlol de'en cui no gwneze antslə, len la'anə'əczə šə chejni'icho yoguə'əlol

de'en naquə de'e zaque'e, bitoczə bi zaquə'əcho šə cui chaquecho che ljuežj benachchon'. Na' la'anə'əczə šə lechguale chonlilažə'əcho Diozən' par nich chone' bitə'ətezə de'e zdebə de'en chnabechone' gone', bitoczə bi zaquə'əcho šə cui chaquecho che ljuežj benachcho. ³ Na' šə cui chaquecho che ljuežj benachchon' bito bi zedəgua'an par chio'o la'anə'əczə šə əgwnežwcho benə' yašə'ən yoguə' de'en deicho. Le'egatezə ca' šə cui chaquecho che ljuežj benachchon' bitobi zedəgua'an par chio'o la'anə'əczə šə əgwnežjo cuincho yoso'ozeye'.

⁴ Šə chaquecho che ljuežj benachcho, napcho yelə' chxenlažə' len lega'aque', na' choncho güen len lega'aque'; bito chgue'iga'auechone' šə chac güen chega'aque'; na' bito cho'elao' cuincho; na' bito cha'alažə'əcho. ⁵ Na' catə' chaquecho che ljuežj benachcho, bito choncho nacze len lega'aque', bito choncho xbab che cuinzcho, bito naccho benə' xtišjw, na' bito naccho benə' ggo'olaže'e. ⁶ Na' catə' chaquecho che ljuežj benachcho bito chebeicho šə non' chon de'e mal, sino que chebeicho šə non' chon de'e güen. ⁷ Šə chaquecho che ljuežj benachcho chapcho yelə' chxenlažə' bitə'ətezə de'en chso'one benə' chio'o, na' choncho xbab güen che yoguə'ələləl benə', na' zocho lez so'on benə' güen yoguə' las, na' chgo'o chchejlažə'əcho len bitə'ətezə de'en chac.

⁸ Cuat əzin že catə' cuich cheyalə' gaquecho che ljuežj benachcho. Pero gwžin že catə' cuich gon Diozən' par nich no chixjue'e bi de'en bagož'ene'. Na' gwžin že catə' Spirit che'enə' gonən ca cuich əso'e gwde gwdelə dižə' de'e cui chse'ejni'i benə' yoblə. Na' leczə gwžin že catə' te che yoguə'ələləl de'en neze chio'o benəch lao yežlyo nga. ⁹ Bitonə' ənezecho yoguə'ələləl de'e ənezecho na' niquenə' gac chixjue'echo yoguə'ələləl de'en bagwna Diozən' chio'o. ¹⁰ Pero gwžin že catə' gaquə cayanə'ən chene'e Diozən' gaquə, na' cana'achən' cuich bi bi yega'an de'en cui gaquə cayanə'ən chene'e Diozən'.

¹¹ Catə' goccho bidao' be'echo dižə' can' chso'e notə'ətezə bidao' dižə', na' leczə xbab chechon' goquən ca xbab chega'acbo'ona', na' gwyejni'icho con can' chse'ejni'ibo'. Na' na'a bagwcha'occo bitoch choncho can' chso'on bidao'. ¹² Pero bitonə' šejni'icho binlo che Diozən'. De'e na'anə' gwxaquə'əlebecho ca benə' chgüie' benə' yoblə to lo'o spejw de'e cuitec chloe' binlo. Pero gwžin že catə' šejni'iyane'echo che Diozən' can' chejni'ine' checho na'a. ¹³ Na'a že, de'e quinga šonə chon Diozən' mendad goncho zejlicane: gonlilažə'əchone', socho lez gaquə güen checho, gaquecho che Diozən' na' che ljuežj benachcho. Pero de'en naquə de'e žialaoch goncho entr šonə de'e quinga, gaquecho che Diozən' na' che ljuežj benachcho.

14

Beñə' ca' chso'elen Diozən' gwde gwdelə dižə' de'en cui chse'ejni'ine'

¹ Cheyalə' güe'elažə'əcho par gaquechecho che Diozən' na' che ljuežj benachcho, na' leczə cue' yichjcho gaquəlen Spirit che'enə' chio'o par goncho xshine'ena'. Na' mazəchlə cheyalə' cue' yichjcho par gaquəlenən chio'o chixjue'echo de'en əna Diozən' chio'o. ² Balcho chon Spiritən' par nich chchoj catə' cho'elencho Diozən' gwde gwdelə dižə' de'en cui chejni'icho. Na' catə' cho'elencho Diozən' gwde gwdelə dižə'ən ca', caguə benəch na'anə' cho'elenchon chedə' bito chse'ejni'ine' dižə'ən. Spirit nan' chonən par nich cho'echo dižə' de'en chejni'i tozə Diozən'. ³ Pero catə' chyixjue'echo de'en bagwna Diozən' chio'o choncho par nich ljuežjcho ca' nitə'ətezə nite'e so'onlilažə'e le', na' chtipcho lažə'əga'aque', na' leczə cho'ega'acchone' balor par nite'e mbalaz. ⁴ Catə' Spirit che Diozən' chonən par nich cho'elenchone' gwde gwdelə dižə' de'en cui chejni'icho, yichjla'azda'occo na'agan' chaclenən. Pero catə' Spirit che Diozən' chaclenən par nich chyixjue'echo de'en bagwna Diozən' chio'o, chaclenən yoguə' chio'o chdopə chžagcho cho'ela'occo Cristən'.

⁵ Yebeida' žalə' Spiritən' gonən par nich yoguə'ele güe'elenle Diozən' gwde gwdelə dižə', pero gobechida' žalə' gaquəlenən yoguə'ele par chixjue'ele de'en ye'e le'e. Ben' chyixjue'e de'en bagož Diozən' le', chone' to de'e zaquə'əche cle ca de'en chon ben' cho'elen Diozən' gwde gwdelə dižə'. La' šə cui no zo no əgwzejni'i yeziqua'əchlə benə'

chso'elao' Cristən' bi dižə'en cho'e, bito no gaquəlenən. ⁶ Benə' bišə', nezda' bito gaquəlenən le'e šə güe'elena' Diozən' gwde gwdelə dižə' cata'en yida' dezlaña'a le'e. Pero guaquəlenən le'e šə əgwzejni'ida' le'e bi de'en babsed bablo'i Diozən' nada'. Na' guaquəlencən šə əgwzejni'ida' le'e bichlə de'en nezda' che Diozən'. Guaquəlencən šə chixjue'ida' de'en əna Diozən' nada'. Na' leczə guaquəlenən šə gwsed gwlo'ida' le'e bi zeje xtiže'ena'.

⁷ Ca naquə flaudən', šə tozə can' gwcuež benə' gocuežən' len dote tyemp, notono gacbe'i bi piesən' chcuežə'. Le'egatezə ca' arpən' šə tozə can' ggol benə' gocuežən' len dote tyemp, notono gacbe'i bi piesən' chgole'. ⁸ Cata' zo to benə' chcuežə' cornetən' par nich chəsə'əneze sołdad ca' naquən' so'one', šə bito əgwcuežən' clar, bito se'ejni'ine' naquən' cheyalə' so'one'. ⁹ Le'egatezə ca' chio'o ža, šə güe'elencho Diozən' dižə' de'en cui chse'ejni'i benə', bito gaquəlenən lega'aque'. ¹⁰ Nezecho de que benə' ža' doxen yežlyo nga gwde gwdelə dižə' de'e chsa'aque', na' to toga'aque' chse'ejni'i xtiže' ljuežjə'aque'. ¹¹ Na' šə chio'o bito chaccho dižə' de'e chac yeto benə', nezecho le' naque' benə' zitə' na' chio'o naccho benə' zitə'. ¹² Na' le'e chi' yichjle gaquəlen Spirit che Diozən' le'e, ca'aczən' co' yichjle gonle xşine'enə' par gaquəlen ljuežjle. Gonle ca' nich yoguə'ele chdopə chžagle cho'ela'ole Cristən' sotezə sole gonlilažə'əlene'.

¹³ Na' šə Spiritən' gonən ca əchoj cata' güe'elencho Diozən' gwde gwdelə dižə', cheyalə' ənabecho Diozən' gaquəlenche' chio'o par nich əgwzejni'icho benə' bi zejen dižə' de'en cho'elenchone'enə'. ¹⁴ Na' cata' choncho orasyonənə' šə Spirit che Diozən' chonən par cho'elenchone' dižə' de'e cui chejni'icho, bito bi xbab choncho lo'o yichjla'ažda'ochon' cata'en cho'echon, con chacbe'icho de que Dioz na'aczən' cho'ela'occo. ¹⁵ Quingan' cheyalə' goncho, catə' goncho orasyonənə' güe'echo dižə' de'en əgwzejni'i Spirit che Diozən' chio'o, pero goncho xbab che dižə' de'en cho'echon'. Na' cata' golcho, golcho bi de'en əgwzejni'i Spirit che Diozən' chio'o, na' leczə goncho xbab che de'en cholchon'. ¹⁶ Legon xbab nac gaquə šə güe'echo yelə' choxcwlen che Diozən' len dižə' de'en cui chejni'i yoguə'əcho. Benə' cuinə' yesə'əneze naquən' choncho lao chdopə chžagcho cho'ela'occo Cristən', bito se'ejni'ine' bin' nacho na' de'e na'ana' bito əso'e yelə' choxcwlen che Diozən' txen len chio'o. ¹⁷ Bito gaquəlenən lega'aque' šə goncho orasyon len dižə' de'e cui se'ejni'ine' la'anə'əczə šə de'e li güe'echo yelə' choxcwlen che Diozən' binlo. ¹⁸ Cho'a yelə' choxcwlen che Diozən' de que Spirit che'enə' chonən par nich cho'elencha'ane' gwde gwdelə dižə' mazəchlə ca chonən len nota'ətezəchle. ¹⁹ Pero cata' ndopə nžagcho cho'ela'occo Cristən' la'anə' gueyə'əzə dižə' de'en chejni'i yoguə'əcho gwsed gwlo'ida' le'e zejəchen cle ca gua'a ši mil dižə' de'en cui chejni'icho.

²⁰ Benə' bišə, naquəcən güen gaccho ca bi'i che'en dao' laogüe de'en cui goncho de'e mal. Pero cheyalə' šo'occo xbab che benə' cha'o na' bito šo'occo xbab che bi'i cuinə' şejni'i. ²¹ Xtiže' Diozən' nyojən nan: "Nada' Dioz gona' par nich benə' zitə' ca' əso'elene' benə' Izrael ca' dižə' de'e cui se'ejni'ine', na' yesə'əbane benə' Izrael ca', pero bia'aczə bito yoso'ozenague' chia'." Can' na Xancho Diozən'. ²² Šə nitə' benə' cui chse'ejle'e che Diozən' na' choso'ozenague' cata' güe'elenle Diozən' gwde gwdelə dižə' de'en cui chejni'ile yesə'əbanene' na' sa'acbe'iljeine' de que zoczə Diozən' len le'e. Na' ca naquə chio'o cho'ela'occo Cristən', bañezecho de que zoczə Diozən' len chio'o. Na' cata' to benə' chyixjue'ine' bi de'en bagož Diozən' le', chaclənən chio'o chonlilažə'əcho Cristən' la'anə'əczə cui chaclənən benə' cui chso'onlilažə'ene'. ²³ Legon xbab nac gaquə šə lao ndopə nžagcho txen cho'ela'occo Cristən' yoguə'əcho solao güe'elenchone' gwde gwdelə dižə' de'e cui chejni'icho. Na' šə da'acclə benə' cui chso'onlilažə' Cristən' o benə' cuinə' yesə'əneze naquən' choncho cho'ela'ochone', əse'enene' cho'elenchone' gwde gwdelə dižə' na' so'one' xbab de que chac tontchon'. ²⁴ Pero nža'an šə to tocho chyixjue'echo bi de'en bagwna Diozən' chio'o. Šə yezidəclə to benə' cuinə' gonlilažə' Cristən' o to benə' cuinə' neze naquən' choncho cho'ela'ochone', gacbe'ine' de que de xtole'e cata' to tocho chyixjue'echo bi de'en bagwna Diozən' chio'o. ²⁵ Na' cata' gacbe'ine' de que

la'aždaogüe'enə' naquən mal lao Diozən' gwzolja xibe' güe'elaogüe'ene' na' əne' de que zoczə Diozən' len chio'o chonlilažə'echo Cristən'.

Cheyalə' gwsa'acho coltən' binlo na' cui gonchon chac yazə

²⁶ Na'a že benə' bišə', catə'ən chdopə chžagle txen balle golle to imno, na' balle de de'e əgwsed gwlo'i ljuežjle, na' balle güe'ele dižə' che to de'en babzejni'i Spirit che Diozən' le'e, na' balle güe'ela'ole Diozən' güe'elenlene' gwde gwdelə dižə' de'en cui chejni'ile, na' yeballe yozejni'ile dižə' de'en gwso'elen benə' ljuežjle ca' Diozən'. Naquəczən güen gonle yoguə' de'e ca' con šə gonlen ca sa'aclenən benə' ljuežjle ca' so'onlilažə'echo' Cristən', benə' ca' nacle txen cho'ela'olene'. ²⁷ Na' šə nole güe'elenle Diozən' gwde gwdelə dižə' de'en cui chejni'ile, legüe'elene'en pero do chopzle o şonzle na' tgüejə tgüejle. Nach te na' əchoj to benə' yozejni'ine' bi zeje dižə' de'en be'elenle Diozən'. ²⁸ Na' šə cui no zo no yozejni'bi zeje dižə' ca', bitoclə güe'elenle Diozən' dižə'ən nac ca' zižjo lao ndopə nžagle txen. Con lo'o la'ažda'ole na'azə güe'elenlene'enə'. ²⁹ Na' le'e bagocwlen Spiritən' par chyixjue'i ljuežjle de'en bagwna Diozən' le'e, leczə do chopzle o şonzle əchojle chixjue'elen lao ndopə nžagle, nich benə' ca' yela' yoso'ozenague' na' so'one' xbab šə de'en na to tole za'an che Diozən'. ³⁰ Na' šə lao choe' toe' dižə'ən Diozən' əgwzejni'ine' yetoe' to de'e chixjui'e, ben' bacho'eczə dižə'ən cheyalə' cueze' žlac güe' ben' yeto dižə'ənə'. ³¹ Chaclencə Spiritən' yoguə'əle par nich tgüejə tgüejle chyixjue'ele bi de'en bagwna Diozən' le'e, chozejni'i ljuežjle na' chtiplažə' ljuežjle. ³² Spirit che Diozən' chonən par nich balle chac chixjue'elen bi de'en bagwna Diozən' le'e. Na' chixjue'elen con catə'əzən' chacbe'ile naquən güen par chixjue'elen. ³³⁻³⁴ Diozən' chene'ene' əgwsa' colt chechon' binlo na' cui ša'acho chac yazə.

Na' gata'ətezə chəsə'ədopə chəsə'əžag benə' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə', bito cheyalə' soe' no'ol ca' dižə' lao coltən'. Cheyalə' yesə'əlo'e de que choso'ozenague' che chio'o benə' byo la' can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən'. ³⁵ Na' šə de bi de'e chse'ene'e no'ol ca' yesə'ənezenə', cheyalə' yesə'ənabe' be'en che to toga'aque' catə' yesə'əzine' ližga'aque', chedə' naquən to yelə' zto' šə no'olən' güe'e dižə' lao ndopə nžagcho cho'ela'occo Diozən'.

³⁶ Le'e benə' Corinto, bito cheyalə' gonle xbab de que le'ezən' zaquə'əle par ənale naquən' gon chio'o chonlilažə'echo Cristən'. Caguə zgua'atec le'en gwdisle xtižə' Diozən', len caguə le'ezən' nombi'alen. ³⁷ Balle nale chon Spirit che Diozən' par nich chyixjue'ele bi de'en bagwna Diozən' le'e, na' balle nale de que Spirit che Diozən' chaclenən le'e par chonle bichlə de'en chene'e Diozən'. Šə de'e li chaclen Spiritən' le'e nachən' guacbe'iczele de que mendad che Xancho Crist na'anə' chzoja' le'e yoguə' de'e quinga. ³⁸ Šə nole cui chejle'ele de que Cristən' chone' par nich chzoja' de'e quinga, bito chaclen Spirit che Diozən' le'e šə ca'.

³⁹ Na'a že benə' bišə', de'e yoblə chnia' le'e, lenabe Diozən' gaquəlen Spirit che'ena' le'e par nich chixjue'ele de'en ənə Diozən' le'e. Na' šə Spirit che Diozən' gonən par nich benə' ljuežjle ca' əso'elene' Diozən' gwde gwdelə dižə', bito gwžonle əso'elene'en le'. ⁴⁰ Pero bitə'ətezə de'en gonle lao coltən', legwsa'an binlo, na' bito gonlen chac yazə.

15

Beban Jesocristən' ladjo benə' guat ca'

¹ Benə' bišə', che'enda' yosa'alažə'ele dižə' güen dižə' cobə che Cristən' de'en babe'elena' le'e antslə. Babzenagle chei na' zotezə zole chdalənlen. ² Na' šə talenczle dižə' güen dižə' cobə che Cristən' de'en babe'elena' le'e, nezele de que žjəyezole len Diozən'. Pero šə bito talenle dižə' güen dižə' cobə che'ena' bitobi zejen de'en nale de que bachejle'ele che dižə' güen dižə' cobə che'ena'.

³ Diozən' bzenene' nada' de'en zjənaqua de'e žialao xench ca bitə'ətezəchlə na' bac̄ bsesd blo'ida'an le'e. Gwnia' le'e de que gwso'ot benə' Cristən' gwdixjue' xtolə'əchon', con can' byoj Xtižə' Diozən' gaquə. ⁴ Leczə bgašə' Cristən' pero na' beyas bebane' ladjo

benə' guat ca' beyon̄ ža con can' byož Xtižə' Diozən' gaquə. ⁵ Na' bi'a dižə' can' ben Cristən' beyož bebane' ladjo benə' guat ca', jøyeloe' laogüe' Bedən' na' gwde na' jøyeloe' laogüe' yeziqə'əchlə disipl che' ca' lao nite'e txen, benə' ca' gwsa'ac šižine' antslə. ⁶ Na' gwde na' jøyeloe' laogüe' mazlə gueyə' gueyoa benə' zjənitə' tš'iżə chso'elao' le'. Na' zan benə' ca' nezjəmban na'a la'anə'əczə bagwsa'at bale'. ⁷ Le'egatezə ca' jøyeloe' laogüe' Jacobən' nach gwde na' jøyeloe' laogüe' yogua' apostol ca'.

⁸⁻⁹ Na' le'ezelaogüe bedeyeloe' laogüe' nada'. Na' gwxaquə'əlebəda' ca to bi'i goljə sin cuiŋə' žin ža, chedə' ca tyempən' bitonə' gonlilaža' Cristən', gwda' bchi' bsaca'a benə' ca' bagwlej Diozən' par chəsə'ədopə chəsə'əzague' chso'elaogüe' Cristən'. De'e na'anə' chacda' naca' le'ezelaogüe apostol benə' cui bi zaquə' entr benə' lježja' ca', na' chacda' bitoczə zaca'a par naca' apostolən'. ¹⁰ Pero bia'aczə nži'iləžə' Diozən' nada'. De'e na'anə' gwleje' nada' par naca' apostol che'enə', na' de'e na'anə' bagocwlene' nada' par nich choncha' xšine'enə' mazachlə ca de'en chso'on yogua' apostol ca' yela'. Pero bito ənacho toza' nada' chona' xšine'enə' sino que Dioz na'aczən' chaclene' nada' par chona'an. ¹¹ Na' bachejle'ele che dižə' güen dižə' cobə che Cristən' de'en babzejni'ida' le'e na' de'en baboso'ozejni'i apostol ca' yela' le'e.

Yesyə'əban benə' guat ca'

¹² Na'bach bses blo'ito' le'e de que Cristən' beyas bebane' ladjo benə' guat ca'. Pero le'e ža, jbičchen' na balle de que bito yesyə'əban benə' guat ca'? ¹³ Žalə' naquən de'e li can' nalen' de que Diozən' bito yosbane' benə' guat ca', bitolja bosbane' Cristən' žalə' ca'. ¹⁴ Na' žalə' cui bosban Diozən' Cristən' ladjo benə' guat ca', bito bi zaquə' xtiž'enə' de'en babe'elento' le'e na' bitobi zejen de'en chonlilažə'əchone' žalə' cui bebane'. ¹⁵ De'en babsed blo'ito' le'e de que Diozən' bosbane' Cristən' ladjo benə' guat ca', babe'eto' dižə' güenlažə' žalə' bito naquən de'e li. Žalə' de'e li bito yosbane' benə' guat ca', bito bosbane' Cristən' žalə' ca'. ¹⁶ De'e na'anə' bito cheyalə' goncho xbab de que Diozən' bito yosbane' benə' guat ca', chedə' la' bosbane' Cristən'. ¹⁷ Bito bi bi zedəguə'an de'en chonlilažə'əcho Cristən' žalə' cui bosban Diozən' le' ladjo benə' guat ca'. Bito gaquə əgwnitlaogüe' xtolə'əchon' žalə' cui bebane'. ¹⁸ Benə' ca' bagwsa'at benə' gwso'onlilažə' Cristən' žlac gosə'əbane' bagosə'əbiayi'e na' bito nite'e len Diozən' na'a žalə' cui beyas beban Cristən' ladjo benə' guat ca'. ¹⁹ Probchguazə chio'o žalə' yežlyo ngazən' zocho lez gaquəlen Cristən' chio'o. Chxoayagzə cuincho mazachlə ca notə'ətezəchlə benə' žalə' ca'.

²⁰ Na' de'e liczə Dioz nan' bolis bosbane'ene' ladjo benə' guat ca', par nich nezecho de que ca'aczən' gono' len benə' yeziqua'əchlə benə' chso'onlilažə' le'. ²¹ To benə'ən ben par nich chsa'at benə'əchən', na' to benə'ən gon par yesyə'əbane'. ²² Adan nan' ben par nich chsa'at yogua' benə'əchən', na' Crist nan' gon par yesyə'əban yogua' benə' chso'onlilažə' le'. ²³ To tocho yebancho con catə'ən babsi'e xneze. Zgua'atec Cristən' bebane' ladjo benə' guat ca', na' catə'ən yide' yeto le'egatezəczə ca' yesyə'əban benə' ca' bagwsa'at, con benə' gwso'onlilaže'ene'. ²⁴⁻²⁶ Cristən' chnabi'e doxenlə. Na' əgwlej əgwšošje' yogua' benə' contr che' ca' na' bichlə de'e ca' chso'on contr le', na' que'e yelə' gwnabia' che de'e xio' ca' na' che angl bzelao ca' na' che notə'ətezəchlə benə' gwnabia' benə' cui chso'elao' le'. Na' catə' Cristən' babeyož blej bšošje' yogua' benə' contr che' ca' na' bichlə de'e ca' chso'on contr le', nach gwcueze' yelə' gotən' na' šo'o fin che yežlyon'. Na' cana'achən' Cristən' cue'e lao na' Xe' Diozən' yogua' de'en nlane' chnabi'e na' yogua' non' chnabi'e. ²⁷ Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan: "Diozən' bansi'e xneze de que gwžin ža catə' Cristən' ənabi'e yogua'əložə benə' na' biquə'əchlə de'en zjəde." Pero ca de'en nan de que Cristən' ənabi'e yogua'əložə benə' na' biquə'əchlə de'en zjəde, bito ənacho zejen de que leczə Cristən' ənabi'e Xe' Diozən'. ²⁸ Na' catə' Cristən' bagwlo'e lao na' Xe' Diozən' yogua'ete benə' na' len yeziqua'əchlə de'e zjəde, cana'ach əgwlo'e de que leczə le' yo'e lao na' Xe' Diozən'. Nach yogua'əložə benə' əsa'acbe'ine' de que Diozən' naque' xanga'aque', na' leczə ca' sa'acbe'i angl na' de'e xio' ca'.

²⁹ Nitə' benə' chəsə'əchoe' nis de'e non چhe benə' ca' bagwsa'at. Bito so'one' ca' žalə' cui chse'ejle'e de que gwžin že yesyə'əban benə' guat ca'.

³⁰ Nada' že, do tyempte nitə' benə' chse'enene' so'ote' nada' laogüe de'en cho'a xtižə' Cristən'. ³¹ Benə' bišə', de'e li yoguə' že chsanlažə' cuina' gaquə bitə'atezə de'e gaquə چia'. Che'enda' nezele de que chsanlažə' cuina' can' banzezele de que chebeichgueida' de'en chonlilažə'ele Xancho Jesocristən'. ³² Na' guac əñacho de que por bež əznian' jətiləlena' catə'ən jsoa' Efeson' چedə' gwso'onchgua benə' ca' contr nada'. Pero že' alə cui yesyə'əban benə' guat ca', bitobi bi zaquə' ca de'en goquə چia'. Na' žalə' bito yesyə'əban benə' guat ca' yejni'a gonecho che de'en na: "Ye'ej gaotezcho, la' gwxezən' gatcho."

³³ Bito güe'ele latjə no əxoayag le'e, چedə' de'e li can' nyojən nan: "Šə socho txen len benə' chso'on de'e mal, la' solao goncho can' chso'one'enə'." ³⁴ Legwša' xbab چelen' na' cuich gonle de'e malən'. Nia' ca' چedə' balle bitonə' gombi'ale Diozən' na' che'enda' gaquəchgueile lo'o la'ažda'olen' de'en cui nombi'alene'.

De'e cobə yeyac cuerپ چhe benə' ca' yesyə'əban ladjo benə' guat ca'

³⁵ De repent gwabljeile nada' nac gaquən' yesyə'əban benə' guat ca' o nac gaquə cuerپ چega'que'enə' catə'ən yesyə'əbane'. ³⁶ Nchol yichjla'ažda'olen' šə chaquele cui gaquə yesyə'əbane'. Nezecho de que to to xoa' dao' de'en chazcho cheyalə' yexinjən par yela'an yel dao'. ³⁷ Na' bito əñacho de que catə'ən chazchonnə' chazcho yel dao'. Na' can' šə biquə'əchlə de'e chene'echo la'ac, con xsei nan' gazcho. ³⁸ Na' Diozən' chone' par nich chla' de'en chazchon' na' to ton chaquən segon bi de'en chazchon'. ³⁹ Ca'aczən' naquən caguə tozə ca naquə cuerپ چechon' len cuerپ چhe bia ca' chsa'aš. Nža'an naquə cuerپ چhe benəchən' na' nža'an naquə cuerپ چhe bia žia tap ni'anə'i, na' nža'an naquə چhe bia chsa'aš lo'o nis, na' nža'an naquə چhe bia chsa'aš lao be'. ⁴⁰ Na' nža'an zjənaquə benəch ca' na' bia ca' chsa'aš lao yežlyon', na' nža'an zjənaquə de'e ca' chle'icho le'e yoban'. Nža' yelə' xoche چhe de'e ca' chle'icho le'e yoban' na' nža' yelə' xoche چhe benəch ca' na' bia ca' chsa'aš lao yežlyo nga. ⁴¹ Nža' can' chse'eni' bgüižən' na' nza' can' chse'eni' bio'onə' na' leczə nža' can' choso'ose'eni' to to beljw ca'. ⁴² Le'egatezəczə ca' catə' yesyə'əban benə' ca' gwso'onlilažə' Cristən' žlac gosa'əbane', nža'an gaquə cuerپ چega'que'enə'. Cuerپ چega'que'enə' de'en besə'əgašə' lo'o ban' bagwso'ožə'ən, pero catə' yesyə'əbane' ladjo benə' guat ca' yeyac cuerپ چega'que'enə' de'e cobə na' bitoch sa'ate'. ⁴³ Bitobi bi zaquə' cuerپ چhe benə' guat ca', la' zjənaquən cuerپ šen. De'e na'anə' chcuašə'əchon. Pero catə'ən yesyə'əbane' yetlas, šə gwso'onlilažə' Cristən' žlac gosa'əbane', yesyə'əyac cuerپ چega'que'enə' de'e zaquə'əche na' de'e gualəch clezə can' əgwsa'aquən antslə. ⁴⁴ Cuerپ چhe benə' guat ca' de'en chcuašə'əchon' zjənaquən de belə' chen, pero nža'an yesyə'əyaquən catə'ən yesyə'əbane' šə gwso'onlilažə' Cristən'. Cana'achən' yesyə'əyaquən por cuerپ cobə de'en gon can' əña Spirit چhe Diozən'. Na'a zjənaquə cuerپən' de belə' chen, pero gwžin že gata' cuerپ cobə de'en gon can' əña Spirit چhe Diozən'.

⁴⁵ Xtižə' Diozən' nyojən nan de que Adannə' ben' naquə benə' nechən' gwzoe' bguane'. Pero na' zo yeto benə' gwxaquə'əlebene' ca Adannə', le'enə' Cristən'. Na' de'en bebane' ladjo benə' guat ca' chone' yelə' mban zejlicanən'. ⁴⁶ Na'a naccho benə' belə' chen pero gwžin že catə'ən gata' cuerپ cobə چechon' de'en gon can' əña Spirit چhe Diozən'.

⁴⁷ Adannə' ben' goquə benə' nech, Diozən' bene' le' len bište yo na' gwzoe' yežlyo ngazə. Pero ben' gwxaquə'əlebe ca Adannə' de'en bxie' yelə' mban zejlicanə bazocze' yoban' antslə ze'e yide' galje' yežlyo nga, le'enə' Xancho Cristən'. ⁴⁸ Na' chio'o benəch cuerپ چechon' naquən can' goquə cuerپ چhe de'e Adannə' de'en ben Diozən' len bište yon', na' de'e na'anə' naccho benə' چhe yežlyo nga. Pero na' chio'o chonlilažə'echo Cristən' gwžin že catə' gata' cuerپ cobə چecho de'en gaquə ca cuerپ چhe Cristən' ben' zo yoban'.

⁴⁹ Na'a nenanaccho ca ben' ben Diozən' len bište yon' pero gwžin že gaccho ca Cristən' ben' zo yoban'.

⁵⁰ Benə' bišə' achnia' le'e cata'ən yežincho žjəyezocho len Diozən' zejlīcañe bito gaquə əbanecho cuerp chechon' de belə' chennə'. De'e te che cuerp chechon' na' de'e na'anə' bito gaquə əbanechon cata' žjəyezocho len Diozən' zejlīcañe. ⁵¹ Na'a achnia' le'e de'en cui nonə' neze antslə, caguə yoguə'əchon' gatcho, pero yoguə'əchon' yeža' can' gacchon'. ⁵² Xtitñez yeža' can' gacchon' cata'ən cuež trompet che Diozən' par šo'o fin che yežlyon'. Cuež trompet che Diozən' par yesyə'əban yoguə' benə' bagwsa'at con benə' gwso'onlilažə' Cristən'. Na' canan' yeyac cuerp chega'aque'enə' de'e cobə de'en cui te chei na' leczə can' yeyac cuerp che chio'o ne'e mbancho. ⁵³ Cuerp checho de'en mbancho yežlyo nga na'a de'e te chein' chedə' gožə'ən cata'ən gatcho. Pero cata'ən yeyac cuerp chechon' de'e cobə bito gožə'ən na' bito te chei. ⁵⁴ Na' cata' bade cuerp cobə checho de'en cui gožə' na' de'en cui te chei, cana'achən' bagoc complir can' nyoj Xtižə' Diozən' nan: "Diozən' gwzoine' bcueze' yelə' gotən' chedə' le'enə' chone' yelə' mban zejlīcañe." ⁵⁵ Na' cana'achən' əñacho: "Bitoch soi yelə' gotən' chio'o na' bitoch gonən chio'o gan." ⁵⁶ De yelə' got che chio'o benəch chedə' choncho de'e malən'. Na' de'en nezecho bin' non lei che Diozən' mendad goncho nachle chzenaguəchcho che de'e malən'. ⁵⁷ Choçwlen Diozən' bsele'e Xancho Jesocristən' ben' chon par nich cuich chzoí de'e malən' chio'o, na' le'enə' babene' par nich chio'o chonlilažə'əchone' šə gatcho leczə əzin že yebancho ladjo benə' guat ca'.

⁵⁸ De'e na'anə' benə' bišə' dao', lesotezə leso legonlilažə' Xancho Jesocristən' sin cui žjəxaqua'əlažə'ele na' sin cui gaquəžeja'əle. Na' zejli legonchgua xšin Xanchon' la' nezczele de que bito gaquə dadən.

16

Choso'otobe' mech par chsa'aclene' benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' Jerosalennə'

¹ Na'a že che'enda' ənia' le'e naquən' gonle cata' əgwtable mechən' par gaquəlenle benə' Jerosalen ca' bagwləj Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'. Legon can'bena' mendad so'on benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe' Cristən' to to yež de'en zjəchi' Galasian'. ² Na' yoguə' že dmigw to tole cuejle latə' güejə mech segon ca de'en benle gan lao xmanṇə' na' co'osa'olen par nich den cata'ən yida' dezlanə'a le'e. Legon ca' par nich bito əgwtablen catə'ən yida'anə'. ³ Na' cata'ən yida'anə' cana' əselə'a benə' ca' bagwlejlen' par əxjso'e xmechlen' Jerosalennə', na' əgoxə'ətega'aca'ane' to əhopə cart. ⁴ Pero šə gwxenlažə'echo de que nada' ša'a na' sa'aclene' nada' txen.

Pabən' chone' xbab žjəlane'e lega'aque'

⁵ Na' yida' gan' zolen' cata' yeyož tia' Masedonian', chedə' leczə cheyalə' ša'a žjəlaña'a benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe' Cristən' na'. ⁶ Na' de repent yega'ana' len le'e do tbio' o əhopə bio' o šə yega'ancza' dote tyemp zaguən'. Na' cata' yeya'a gan' zolen' le'e gaquəlenle nada' par yeya'a ga yoblə. ⁷ Bito yida' delanə'a le'e na'a chedə' to teza'an šə baza'a, la' che'enda' desoa' ssa' len le'e cata'ən yida'anə' šə Xancho Diozən' güe' latjə. ⁸ Che'enda' yega'ana' Efeso nga xte cata' galə' lni de'en ne' Pentecostes. ⁹ Yega'ana' chedə' benə' zan nitə' nga benə' chse'ene'e yoso'ozenague' che xtižə' Diozən' pero leczə nitə' benə' zan cui chse'enene' chixjui'an.

¹⁰ Na' cata' yidə Temtion' gan' zolen' cheyalə' gaplene' respet par nich cui žebe' əgwsed əgwlo'ine' le'e, chedə' leczə can' chona' nada' xšin Xancho Diozən' ca'aczən' chon le'. ¹¹ De'e na'anə' že bito gonle xbab de que bitobi zaque'e, sino que cheyalə' sole güen len le' na' len benə' ca' žague'enə' cata' la'aque' gan' zolenə'. Na' cata' yesa'aque' cheyalə' gaquəlenga'aclene' par deya'aque' gan' zoa' nga to šao' to güen la' chbezəga'aca'ane'enə'.

¹² Na' ca naqua benə' bišə'echo Apolosən' že, leczə gotə'əyoida'ane' par yidəlene' Temtion' na' len benə' bišə'echo ca' desə'əlañe'e le'e, pero bene' xbabən' mejor bito yide' na'a. Pero güide' cata' soe' to latjə.

Yeto əhopə de'en che' Pabən' benə' Corinto ca'

¹³ Cheyalə' gapple cuidad par nich cui xoayagle len de'e malən', na' cheyalə' sotezə sole gonlilažə'ele Diozən' con can' chonlilažə'əczlene'. Bito žeble sino leso legon can' chene'e Diozən'. ¹⁴ Na' legaque che Diozən' na' che benachən' bitə'ətezə de'en chonle.

¹⁵ Na' na'a ža benə' bišə', de to de'e che'enda' onia' le'e. Nezele de que family che Estefanas zjənaque' benə' nech gwso'onlilaže' Cristən' Acayan', na' bañezczele can' chso'onzce', lechguale chsa'aclene' nota'ətezəchlə benə' bazjənaque' lažə' na' Diozən'.

¹⁶ De'e na'anə' əchnia' le'e de que cheyalə' əgwzenagle che lega'aque' na' lenczə che nota'ətezəchlə benə' chso'onzchua xšin Diozən' na' che benə' ca' chsa'aclenchhua benə' bišə'əcho ca'. ¹⁷ Chebeida' babla'ac Estefanasən', Fortonaton' na' Acaicon' gan' zoa' nga, na' bagwsa'aclene' nada' par nich bitoch zoa' trist de'en cui zole nga len nada'.

¹⁸ Lechguale bagwso'one' ca chebeida', can' bagwso'one' len le'e. De'e na'anə' cheyalə' gapəga'acchone' respet.

¹⁹ Na' na'a ža əchnia' le'e de que benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Cristən' doxen Asian' chəsə'əguape' le'e diox. Na' leczə len Aquila na' no'ol che' Prisilan' nach zjəlenczə benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Cristən' ližga'aque'enə', leczə chəsə'əguapchgue' le'e diox. Lega'aque' chso'onlilažə'əcze' Xancho Jesocristən' can' chonlilažə'əchone' chio'o. ²⁰ Na' yoguə'əłol benə' bišə'əcho ca' nitə' nga chəsə'əguape' le'e diox. Na' catə' chežagle leyolgüiž ljuežjle dižə' šao' par nich gacbia' de que chaque che ljuežjle.

²¹ Cuincza' nada' Pabən' chzoja' part dao' che cart nga par əchguapa' yoguə'ele diox.

²² Na' šə nənchixə nole cuiŋə' gonle cas par gaquele che Xancho Jesocristən', cuiayi'išazəchlezejlicanen'. Xancho Jesocristən' yide' de'e yobla.

²³ Na' na'a ža, Xancho Jesocrist nan' sotezə soe' gaquəlenšgacze' le'e. ²⁴ Na' chnia' le'e de que chacchgueida' che yoguə'ele laogüe de'en chonlilažə'ele Cristo Jeso'osən'. De'e na'azən' əchnia' le'e. Pab

Cart Egwchope De'en Bzoj San Pabən' par Benə' Corinto Ca'

Pabən' chzoje' benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' Corinton'

¹⁻² Nada' Pab naca' apostol che Jesocristən' con can' gwnalažə' Diozən'. Nada' chzoja' cart nga par le'e bagwlej Diozən' nich chdopə chzagle cho'ela'ole Cristən' lao' syoda Corinton', na' notə'atezəchle bagwlej Diozən' par nacle lažə' ne'enə', le'e nitə'ele doxen gan' mbane Acayan'. Nada' len benə' bišə'echo Temtion' chonto' orasyon chnabto' lao Xacho Diozən' na' Xancho Jesocristən' əsa'aclenšgue' le'e na' so'one' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

De'e ca' gwdi' gwxaquə' Pabən'

³ Cheyalə' socho güe'ela'occo Xacho Diozən'. Le' naque' Xa Xancho Jesocristən' na' Xancho Jesocristən' leczə cho'elaogüe' le'. Xacho Diozən' cheyašə' cheži'ilalažə' chio'o na' le'enə' cheyonxenlažə' chio'o šə bi de'en chac checho. ⁴ Ca naqua nada' ža, le'enə' cheyonxenlažə' nada' catə' chyi' chzaca'a par nich leczə chac cheyonxenlažə' benə' yoblə cata' chəsə'əyi' chəsə'əzaque'e. Na' can' chon Diozən' cheyonxenlažə' nada' leczə can' cheyonxenlažə' benə'. ⁵ Lechguale chyi' chzaca'a can' gwdi' gwxaquə' Cristən', pero na' con zocza Diozən' cheyonxenlažə'əchgüe' nada' cheda' chonlilažə' Cristən'. ⁶ Chyi' chzaca'a laogüe de'en chzejni'ida' le'e can' gonle par žjäyezole len Diozən'. Chac chia' ca' par nich cheyonxenlažə' a le'e len bi de'en chyi' chzaquə'əle. Na' de'en cheyonxenlažə' Diozən' nada' catə' bin' chac chia', chone' ca' par nich nada' cheyonxenlažə' a le'e. De'e na'anə' chonlilažə'əle Cristən' na' chgo'o chhejlažə'əle catə'ən chyi' chzaquə'əle can' chyi' chzaca'a nada'. ⁷ Na' zotezə zoa' chbeza' de que le'e co'o gwchejlažə'əle cata' saquə'əzi'ile. Nezda' de que con can' chyi' chzaca'anə' leczə can' chyi' chzaquə'əle, na' can' cheyonxenlažə' Diozən' nada', leczə can' cheyonxenlažə' e le'e.

⁸ Benə' bišə', che'enda' ənezele catequən' gwxaquə'əzi' gwxaquə'ayaşa' a catə'ən gwzoa' Asian' xte cuichczə bi goqua' gona', con beyož bedolažə' a na' xte bžinczə catə' bena' xbab la' gatcza'anə'. ⁹ De'e li bena' xbab lo'o yichjla'ažda'ogua'anə' de que la' gatcza'anə'. Pero na' goc chia' ca' par nich cui bena' xbab de que gwoicza' nadə'əza' yociuža' a de'en chyi' chzaca'anə'. Na' de'en goc ca' benən par nich chonlilažə'əcha' Diozən', Diozben' yosban benə' guat ca'. ¹⁰ Na' catə'ən bena' xbab la' gatcza'anə', Diozən' bosle' nada' par cuigota'. Na' nechoslacze' nada'. Na' con bazocza' lez chbeza' yosle' nada' šə bazezoclə' cho'a yelə' gotən'. ¹¹ Yosle' nada' cheda' lenczə le'e chaclenle nada' chonle orasyonnə' laogüe'enə' chnabelene' yosle' nada'. Na' benə' zan naccho choncho orasyon lao Diozən' par nich gaquəlene' nada'. Na' te gaquəlene' nada', yoguə'ələlcho güe'echo yelə' choxcwlen che Diozən' de'en bagoclene' nada'.

Pabən' gwžeine' šeje' Corinton'

¹² Nezda' lo'o yichjla'aždaogua'anə' de que chona' güen len yoguə'ələl benə' na' mazəchlə chona' güen len le'e. De'e na'anə' cho'a dižə' de que do yichj do laža' a chona' güen len yoguə'ələl benə' cheda' Diozən' babeyone' la'ažda'ogua'anə' xi'ilalažə'. Bito chona' con can' na xbab chia'anə', sino chona' can' na Diozən' por yelə' chaclen che'enə'.

¹³ Cart quinga chzoja' le'e, bito cheyalə' gonle xbab šə naquəchlə zejen sino can' nyojən nan' šejni'ilen. Na' zoa' lez šejni'ilen. ¹⁴ Bachgaczə chejni'ile de que do yichj do laža' a chona' yoguə'ələl de'en chona', na' che'enda' šejni'ilen binlo. Na' catə'ən əžin ža yidə Xancho Jeso'osən' de'e yoblə, che'enda' yebeile de'en babe'elenə' le'e xtiže'enə', ca nada' chebeida' de'en chejle'ele chei.

¹⁵ Na' zoa' segor šejni'ile de que do yichj do laža' an chona' bitə'ateza de'en chona'. De'e na'anə' gwzeləžə' a yida' de'e yoblə deləna'a le'e par nich gaquəlencha' le'e. ¹⁶ Gwzeləžə' a tia' əgwlanə'a le'e catə'ən gwya'a Masedonian' de'e yoblə, na' catə' beza'a Masedonian', leczə gwzeləžə' a yedia' əgwlanə'a le'e. Na' go'onda' le'e gaquəlenle nada' par yeya'a

Jodean'. ¹⁷ De'e liczə go'onda' yedia' əgwlanə'a le'e. Bito chaca' šayečhə šayen can' chsa'ac benə' ca' cui zjənombia' Diozən', to ənia' gona' to de'e gona' na' to ənia' cui gona'an. Lechguale de'e chacda' catə' cui chac gona' can' bagwnia' gona'. ¹⁸ Diozən' chone' complir can' ne'enə'. Na' ənezene' bito goca' šayechə šayen catə'ən gwnia' yida' de'e yoblə delana'a le'e la'anə'əczə cui bida'. ¹⁹ Nada' len Silbanon' na' Temtion' gwdixjue'ito' le'e xtižə' Jesocrist Xi'in Diozən'. Cristən' bito chaque' šayechə šayen. Syempr chone' complir can' ne'enə'. ²⁰ Yuguə' de'en ben Diozən' lyebe gone', babsele'e Jesocristən' par bedayene'en. De'e na'anə' ənacho "Amen" catə'ən cho'ela'ocho Diozən' na' zejen de que ənezecho chon Diozən' complir can' ne'enə'. ²¹ Baben Diozən' par nich le'e len nada' zotezə zocco chonlilažə'echo Cristən'. Na' bagwleje' chio'o par nich choncho xšine'ena'. ²² Bsele'e Spirit che'enə' zon lo'o yichjla'ažda'ochon' par nich nacbia' naccho xi'ine' na' par nich ənezecho de que gwžin ža' catə' gaquə lao na'acho de'en gonəch Diozən' chio'o.

²³ Bito bida' Corinton' de'e yoblə delana'a le'e əchedə' beyejda' bitolə detila' le'e. Diozən' ənezene' dižə' lin' cho'a ənia' ca'. Šə chonlilažə'a Diozən' gone' nada' castigw. ²⁴ Le'e bazotezə zole chonlilažə'ele Cristən', bito nato' le'e de'e niczən' šejle'ele. Lete de'en chonto' len le'e, chaclento' le'e par ənitə'əchle mbalaz.

2

¹ Ca naquə bechoglaža'a, bitolə bida' de'e yoblə delana'a le'e par nich cui gwdiləcha' le'e əhe de'e malən' chonlen', əchedə' bito go'onda' socho trist. ² La' ža'alə bida' dezəa' le'e trist notono nla' no so'on ca soa' mbalaz. ³ Le'e cheyalə' gonle par nich soa' mbalaz. De'e na'anə' bzoja' cartən' gotə'eyoida' le'e cuejyichjle de'e malən' par nich catə'ən yida' de'e yoblə delana'a le'e cui soa' trist can' chonlen'. Bzoja' le'e əchedə' ənezda' de que yuguə'ele yebeile gonle ca soa' mbalaz. ⁴ Tristchguoa zoa' catə' bzoja' cart de'en bselə'a na' chegūi'inchgueida' lo'o yichjla'aždaogua'anə' xte gwcheža'. Bzoja' cartən' caguə par nich sole trist sino par nich ənezele de que nada' chacchgüeida' chele.

Cheyalə' yezi'ixencho əhe beñə' ca' chso'on de'e malən'

⁵ De'e li gwzoa' trist can' ben tole, pero caguə nadə'əzan' gwzoa' trist, casi yuguə' le'e gwzole trist por ni əhe de'en ben be'enə'. Nia' casi yuguə'ele əchedə' bito ənezda' řə yuguə'əczle gwzole trist. ⁶ Ca naquə le'e gwyanle par bchoj yelə' goxia' əchelen' benlene' castigw, əchnia' le'ebach goc to ca'atə'ətə' gaque' castigw. ⁷ Bito cheyalə' gonchlene' castigon'. Cheyalə' yezi'ixenle əhe' na' güe'elene' yelə' chxenlažə' par nich cui cuejyichjle Diozən' por ni əhe de'en zochgue' trist. ⁸ Chneyoida' le'e legon par nich ənezenə' de que chaquele əhe'. ⁹ Bzoja' le'e par ənezda' řə gwzenagle chia' ca naquə yuguə'ələl de'en gwnia' gonle. ¹⁰ Na' ca naquə chezi'ixenle əhe be'enə', lencza' nada' chezi'ixena' əhe'. Na' řə bi de'en bene' len nada', ənezcze Cristən' de que babezi'ixena' əhe' əchedə' che'enda' gaquəlena' le'e. ¹¹ Cheyalə' yezi'ixencho əhe' par nich cui soi gwxiye'enə' chio'o par goncho bichlə de'e mal. Ənezczecho ca naquən' chene'en əxoayaguən chio'o.

Pabən' go'onchgueine' yežague' Titonə'

¹² Catə' bežina' Troas par chixjui'a dižə' güen dižə' cobə əhe Cristən', Xancho Diozən' bene' par nich gwnitə' beñə' gwse'enene' yoso'ozenague'en. ¹³ Pero benchguoa' xbab əhe beñə' bišə'echo Titonə' de'en cui bežaga'ane' na'. De'e na'anə' bzeida' beñə' bišə'echo ca' dižə' nach beza'a beya'a Masedonian'.

Cristən' bebeje' chio'o xni'a de'e malən' par nich chnabi' e chio'o

¹⁴ Choxcwlen Diozən' babebej Cristən' chio'o xni'a de'e malən' par nich chnabi' e chio'o, na' əna' ngodə'echo txen len le'. Na' leczə chon Diozən' par nich gata'ətezə zocco na' gata'ətezə chejcho choncho ca chsa'acbe'i beñə' ca beñə' güennə' naquə Cristən'. ¹⁵ Chebei Diozən' de'en choncho ca chsa'acbe'i beñə' ca beñə' güennə' naquə Cristən'. Balə beñə' ca' babesye'əchoj xni'a de'e malən' na' yebale' bachəsə'əbiayi'.

¹⁶ Cata' choncho ca chsa'acbe'i benə' ca benə' güennə' naquə Cristən', benə' ca' cui chso'onlilaže'ene' chsa'acbe'ine' de que yesə'əbiayi'e. Pero na' benə' ca' chso'onlilaže' Cristən' chəsyə'əbeine' de'en chlo'echo ca benə' güennə' naque'enə', əchedə' bade yełə' mban chega'aque' zejlicane na' yesyə'əžine' gan' zo Diozən'. ¿No chio'o chonlilaže'əcho Cristən' zaquə'əcho par əgwlo'echo ca benə' güennə' naque'enə' ž'a'lə cui zo Diozən' chaclene' chio'o? ¹⁷ Nitə' benə' zan choso'oxoayague' chəsə'əš'e can' na xtižə' Diozən' parzə nich benə' ca' choso'opeine' len xtižə'əga'aque'enə' choso'onežjue' lega'aque' mech. Nada' bito chona' ca'. Do laža'a zotezəcza' chyixjui'a xtižə' Diozən' əchedə' le'ena' bene' mendad chyixjui'an. Diozən' neze nle'ine' naquən' chona' chyixjui'a xtiže'enə', nada' ngoda'a txen len Cristən'.

3

De'e cobə de'en non Diozən' lyebe gone' par gaquəlene' benəchən'

¹ Chezonljale xbab de que cho'elao' cuina' ca dižə' de'en cho'a, pero caguə ca'anə'. Nezczele de que chona' xšin Diozən' do laža'a. Na' bito chonən byen goxa'a cart par nich ənezele nac naca', na' nic chonən byen gwzojle cart de'e goxa'a cata' ša'a ga yobla can' chonən byen len bałə benə'. ² Lechguale chacda' chele. Nada' gwdixjue'ida' le'e dižə' güen dižə' cobə che Cristən' par bocobə yichjla'ažda'olen'. De'e na'anə' bito chyažjda' cart de'en na de que naca' benə' güen, la' yoguə' no zjənombia' le'e zjəneze' can' goquəlena' le'e par chonlilaže'ele Cristən'. ³ Cata'ən be'elena' le'e xtižə' Cristən' benlilaže'əlene' na' bene' par nich Spirit che Dioz ben' zo zejlicane bocobən yichjla'ažda'olen'. Na' de'en nacbia' babocobə yichjla'ažda'olen' zaquə'əchən cle ca to cart de'en nyoj le'e yiš na' cle ca lei che Diozən' de'en byoj le'e əchopə yej ta'a.

⁴ De'en chonlilaže'ele Cristən' nezda' de que le'enə' chaclene' nada' par chona' xšine'ena' can' chebei Diozən'. ⁵ Ca naquə nada' bito de cho'a ənia' de que to gwlažza' chona' xšin Diozən'. Bito gaquə ənia' ca', la' Dioz nan' zoe' chaclene' nada' na' chone' par nich chac chona' xšine'ena'. ⁶ Dioz na'anə' babene' par nich chac chyixjui'a can' naquə de'e cobə de'en none' lyebe gone' par gaquəlene' chio'o benəch. De'e cobən' de'en none' lyebe gone' bito naquən ca lei che'enə' de'en nyojən chzejni'in chio'o de que cuiayi'icho de'en cui choncho complir yoguə'əłol can' nannə'. Diozən' none' lyebe gon' Spirit che'enə' yełə' mban zejlicane che notə'ətezcho gonlilaže'əchone'.

⁷ Cata' bzoj Diozən' lei che'enə' le'e yej ta'a ca' na' bnežjue'en de'e Moisezən', de'e zan de'e bene' par gosə'əneze benə' Izrael ca' catequən' zaquə' lei che'enə' de'en chzejni'in chio'o benəch de que cuiayi'icho. Na' de'e tant goctit cho'elao de'e Moisezən' xte bito goquə yesə'əgüia benə' Izrael ca' cho'alaogüe'ena'. Pero šo'olažə' bega'a yełə' chactit che cho'alaogüe'ena'. ⁸ Zaquə'əczə lein' pero na' zaquə'əch dižə' güen dižə' cobə che Cristən' de'en chyixjue'ida', la' notə'ətezcho chonlilaže'əchone', Spirit che Diozən' chonən yełə' mban zejlicane checho. ⁹ Diozən' blo'e de que zaquə'əczə lein' la'anə'əczə nan de que yoguə' chio'o benəch de xtolə'əcho de'en cui choncho complir can' nannə'. Pero zaquə'əch dižə' güen dižə' cobə che Cristən' əchedə' la' notə'ətezcho chonlilaže'əchone', Diozən' none' chio'o benə' güen. ¹⁰ Na' na'a de'en babidə Cristən', zaquə'əchguə dižə' güen dižə' cobə che'enə', na' de'e na'anə' lein' bac̄h naquən ca to de'e cui bi zaquə'. ¹¹ De'e te chei lein' la'anə'əczə naquən to de'e zaque'e. Pero ca naquə dižə' güen dižə' cobə che Cristən' caguə de'e te cheinə'. De'e na'anə' zaquə'əch dižə' güen dižə' cobə che'enə'.

¹² Nada' nezda' de que caguə de'e te chei dižə' güen dižə' cobə che Cristən'. De'e na'anə' cho'a dižə' chei clar. ¹³ Moisezən' bcuašə' cho'alaogüe'ena' len to lachə' nich cui besə'əle'i benə' Izrael ca' nac goc bega'a yełə' chactit che cho'alaogüe'ena'. Nada' bito chcuşa'a dižə' güen dižə' cobə che Cristən', sino chyixjui'an nich chəsə'əneze yoguə'əłol benə'. ¹⁴ Benə' Izrael ca' bito gwse'ejni'ine' de'en chebei Diozən' na' xte ža neža cata' choso'olabe' lei de'en bzoj de'e Moisezən', bito chse'ejni'ine' bi zejen. Con benə' ca' chso'onlilaže' Cristən' chse'ejni'ine' bi zejen, na' casi yoguə' benə' Izrael gwlaž

chia' ca' bito chso'onlilaže'ene'. ¹⁵ De'e li xte že neža yoguə' las catə' choso'olabe' lei de'en bzoj de'e Moisezən' bito chse'ejni'ine' bi zejen. ¹⁶ Pero catə'ech chzolao chso'onlilaže'e Xancho Cristən', cana'achən' chse'ejni'ine' bi zejen lei de'en bzoj de'e Moisezən'. ¹⁷ Na' ca naquə chio'o chonlilaže'echo Xancho Cristən', zo Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon' chaclenən chio'o par choncho can' chene'e Diozən'. Bitoch choncho xbab de que por ni che šə choncho de'en na lein' chebei Diozən' chio'o. Na' Spirit che Diozən' leczə naquən Spirit che Xancho Cristən'. ¹⁸ Ca to spejw chlo'en cho'alao benə', ca'aczə dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Xancho Cristən' chlo'in yoguə' chio'o chonlilaže'achone' de que naque' le'ezelaogüe benə' zaque'e. Na' Spirit che Xancho Cristən' zon lo'o yichjla'aždao' chio'o chejni'icho dižə' güen dižə' cobə che'ena' chaclenən chio'o par nich zdach chaquəchcho benə' šao' benə' güen can' naquə Cristən'.

4

¹ Yelə' benə' güen che Diozən' gwleje' nada' par chyixjui'a dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən'. Na' de'e na'anə' bito chjəxaquə'elaža'a ca de'en chyixjui'an. ² Bitobi chona' de'e əgwcuasa'a o de'e gaquəda' zto' par yesə'əneze benə'. Bito chxoayaga' benə', na' bito chzejni'ida' xtižə' Diozən' clelə. Nada' chsed chlo'ida' benə' xtižə' Diozən' tcho'a tšao' na' yoguə'əlole' zjənezenə' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ena' de que cho'a dižə' li. Na' leczə neze nle'i Diozən' can' babena'. ³ Con benə' ca' bachəsə'əbiayi' por ni che de'en cui chso'onlilaže'ene' lega'acze' bito chse'ejni'ine' dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' de'en chyixjui'a. ⁴ Gwxije' nan' chnabia'an lega'aque' na' chonən par nich yichjla'ažda'oga'aque'ena'. De'e na'anə' bito cho'o be'eni'in lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ena' la'anə'əczə chzenga'acda'ane' dižə' güen dižə' cobə che Cristən'. Le'enə' naque' le'ezelaogüe benə' zaque'e, na' naquə yichjla'aždaogüe'ena' cayanə'ən naquə yichjla'aždao' Diozən' na' tozə can' chso'one'. ⁵ Bitobi dižə' cho'a par gü'e'lao' cuina'. Con chyixjui'a de que cheyalə' gwzenagcho che Xancho Jesocristən'. Na' nada' con zocza' par gaquəlena' le'e xte ga zelao saquə'əda' chedə' chacda' che Jeso'osən'. ⁶ Chyixjue'eto' dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' chedə' Dioz ben' ben par nich chata' be'eni' yežlyo nga leczə le'ena' babene' par nich be'eni' che'ena' yo'on lo'o yichjla'ažda'ochon'. Na' de'e na'anə' ca naquə chio'o banombi'acho Jesocristən' nezecho de que Diozən' naque' le'ezelaogüe benə' zaque'e chedə' yichjla'aždao' Diozən' naquən cayanə'ən naquə yichjla'aždao' Jesocristən' na' tozə can' chso'one'.

Apostol ca' gwnitə'ətezə gwnite'e gwso'onlilaže'e Diozən'

⁷ Chio'o ni latə'əzə cui zaquə'əcho par chzejni'icho benə' che Cristən', pero Diozən' chaclene' chio'o par chzejni'iga'aquechone'en. De'e na'anə' chsa'acbe'i benə' de que por yelə' guac xen che Dioz nan' choncho de'en choncho, caguə por ni che de'e zaquə'əcho gonchonnə'. ⁸ Na' ca naquə nada' syempr chyi' chzaca'a pero bito chbejəyichja' xshine'ena'. Zan las catə' cuichczə chežellaža'a naclə gona', pero nezda' zo Diozən' chaclene' nada'. ⁹ Choso'olagzejə choso'olagzidə benə' nada' pero Diozən' bito chbejəyichje' nada'. Choso'očhi' choso'osaquə' benə' nada' pero bito choe' Diozən' latjə par so'ote' nada'. ¹⁰ Gata'ətezə cha'a con do tyemp choso'očhi' choso'osaquə' benə' nada' na' chse'enene' so'ote' nada' can' gwso'ot benə' mal ca' Jeso'osən'. Diozən' cho'e latjə chyi' chzaca'a yoguə' de'e quinga par nich nla'alaon de que zocza' Jeso'osən' chaclene' nada' par chona' can' chazlaže'ena'. ¹¹ Nada' žlac ne'e mbana' syempr chjiti'a benə' choso'očhi' choso'osaquə' nada' laogüe de'en chse'enene' so'ote' nada'. Chəsə'əgue'ine' nada' chedə' achiyixjui'a xtižə' Jeso'osən'. Na' la'anə'əczə chac ca' na' la'anə' chaxə' cuer pchia'anə' zocza' Jeso'osən' chaclene' nada' par chona' can' chazlaže'ena'. ¹² Gwžinljə že so'ote' nada', pero caguə de'e bi de'ena', con la' bade yelə' mban zejlicane chelen' de'en babzejni'ida' le'e xtižə' Diozən' na' banonen chele.

¹³ De'e Dabin' bzoje' to Salmo gan' nan: "Chonlilaže'a Diozən' na' de'e na'anə' cho'a dižə' che!." Can' benlilaže' de'e Dabin' Diozən', ca'aczən' chonlilaže'ane' nada'. De'e na'anə' cho'a xtiže'ena'. ¹⁴ Diozən' bosbane' Xancho Jeso'osən' ladjo benə' guat ca'. Na'

nezecho can' bosbane'ene'enə', leczə can' yosbane' chio'o na' yeyejcho gan' zoe'enə' par nich žjäyezocho txeñ len le'. ¹⁵ Yogoə'əlol de'en babžaglaogua', bžaglaogua'an par gaquəlena' le'e. De'e na'anə' bagwyanch chio'o chonlilažə'echo Xancho Jeso'osən', na' banaccho beñə' zan cho'echo yelə' choxçwlen che Diozən' catequən' nži'ilaze'e chio'o.

¹⁶ Na' bito chjxaqua'əlaža'a ca de'en chyixjui'a xtižə' Xancho Jeso'osən' la'anə'əczə tža tža zda chaxə' cuerp chia'anə'. Tža tža chonəch Diozən' nada' fuers balor par yichjla'aždaogua'anə'. ¹⁷ Yob te che bitə'ətezə de'e dao' de'en chžaglaocho lao zocho yežlyo nga. Pero de'e ca' chžaglaochon' chsa'aclenən chio'o nich socho probnid žjäyezocho mbalaz juisy len Diozən' zejlicane. ¹⁸ Chio'o bito chi' yichjcho che de'e ca' chle'icho yežlyo nga, chi' yichjcho che de'e ca' cui chle'icho. De'e ca' chle'icho zjäde yežlyo nga, de'e yesə'əde cheinə', pero de'e ca' cui chle'icho yežlyo nga caguə de'e yesə'əde cheinə', zjənaquən par zejlicane.

5

¹ Ca naquə cuerp chechon' gwxaqua'əleben ca to ranšza. Žalnez te chei catə'ən gatcho. Pero na' nezecho Diozən' gone' par nich žjäyezocho zejlicane yoban' gan' zoe'enə'. Na' gan' žjäyezochon' gwxaqua'əleben ca to yo'o gual əchedə' naquən to de'e ben Diozən' na' caguə de'e te cheinə'. ² De'e li žlac nezoa' mbana' yežlyo nga chbežəyaša'a lo'o la'aždaogua'anə' zelaža'a xte juisy gon Diozən' cuerp cob chia'anə' de'en gata' chia' yoban'. ³ Zelaža'a gata' cuerp cobə chia' sin cui gata' əchedə' bito che'enda' soa' sin cuerp. ⁴ Cuerp chechon' de'e te chein'. De'e na'anə' chbežəyaša'a lo'o la'aždaogua'an, caguə de'en che'enda' gata', pero de'en zelaža'a gon Diozən' cuerp cobə chian' de'en cui te chei na' žjäyezoa' len le' zejlicane. ⁵ Dioz na'anə' babocobe' yichjla'ažda'ochon' na' le'enə' babsele'e Spirit che'ena' zon lo'o yichjla'ažda'ochon' par nich ca' nezecho gwžin ža gone' chio'o to cuerp cobə de'en cui te chei.

⁶ De'e na'anə' yichjla'aždaogua'anə' zon mba bitə'ətezə chac. Nezda' žlac zoa' mbana' len cuerp chia'anə', bito gaquə soa' yoban' gan' zo Xancho Jesocristən'. ⁷ Pero la'anə'əczə cui chle'ida' Xanchon' zocza' chonlilažə'ane'. ⁸ Na' yichjla'aždaogua'anə' zon mba de'en nezda' žjäyezoa' len Xancho Jesocristən' catə'ən gata'. De'e na'anə' yejni'agata' na' gožə' cuerp chia'anə' cle ca socha' yežlyo nga. ⁹ Na' žlac ne'e mbana' cho'elaža'a chona' ca chebei Diozən' nada' na' ca yebeine' nada' catə'ən bagota'. ¹⁰ Chona' ca' əchedə' chonən byen yoguə'əcho techo lao Cristən' par əchogbi'en che to tocho segon naquən' bencho lao bguancho, še bencho de'e güen o še bencho de'e mal. Echogbi'en che to tocho še socho mbalaz o še si'icho castigw.

Notə'ətezə beñə' chso'onlilažə' Cristən' nite'e binlo len Diozən'

¹¹ Na' nada' ža ca naquən' nezda' de que cheyalə' əgwdecho cuent lao Cristən' che yoguə'əlol de'en chonchon', chona' xte ga zelao saquə'əda' par se'ejle'e beñə' che xtižə'enə'. Diozən' nezene' de que chona' xšine'enə' do laža'a, na' leczə zoa' lez de que le'e banželen. ¹² De'e yoblə nia' de que bito cho'elao' cuina' sino che'enda' ənezele can' chona' nich yebeile na' güe'ele dižə' len beñə' ca' chəsə'əñelao' chia' ye'ega'aclene' de que chona' xšin Diozən' do laža'a. Beñə' ca' chəsə'əñelao' chia' chso'elao' cuing'aque' por ni che še bi de'en bazjənsede', na' che seňyan' zjəzoe' na' che no lao dia chei gwsa'alje'. Na' bito bi nonən len lega'aque' nac zjənaquə yichjla'ažda'oga'aque'enə'. ¹³ Še chaquèle chac tonta'anə' por ni che can' babena', legon xbab de que par be'elaogua'a Dioz nan' babena' bi de'en babena'. Na' še chonlə xbab zo ša'ocza yichjla'aždaogua'anə', legon xbab de que par chaquəlena' le'enə' chona' bi de'en chona'. ¹⁴ Lechguale chaquèle Cristən' checho, na' de'e na'anə' bitobi chona' de'e bia'azəlažə'a. Chona' con can' chene'ene' əchedə' bsanlažə' cuine' gwso'ote'ene' por ni che yoguə' chio'o beñachən, na' de'e na'anə' guaquə əñacho de que yoguə'əcho gotcho. ¹⁵ Por ni che yoguə' chio'o beñachən' Cristən' bsanlažə' cuine' gwso'ote'ene' par nich bitoch goncho con de'e bia'azəlažə'əcho sino goncho can' chene'e le', chio'o bade yelə' mban zejlicane checho. Por ni che chio'on bsanlažə' cuin Cristən' gwso'ote'ene' na' leczə por ni chechon' bebane'

ladjo beñə' guatən'. ¹⁶ Cata'ən cuiñə' gonlilaža'a Cristən' bena' xbab de que cui zaque'e, Ɂhedə' bena' xbab che' na' che yoguə'əte beñə' de que zjəzaque'e segon nac zjənaque', na' nac chso'one', na' bi de'e de Ɂchega'aque'. Pero na'a bitoch chona' xbabən' ca' che Cristən' o che notə'ətezəchlə beñə'. ¹⁷ Chio'o bandil ngoda'əcho len Cristən' Diozən' babocobe' yichjla'ažda'ochon'. Na' bitoch chebeicho de'e ca' bebeicho antslə, na' leczə bitoch choncho can' bencho antslə. Bazocco ca beñə' cobə, na' banža' yelə' chzo yelə' chbez chechon'.

¹⁸ Ca de'en banaccho ca beñə' cobə, goc ca' Ɂhedə' Diozən' bocobe' yichjla'ažda'ochon'. Ben Diozən' par bezocco binlo len le' ca de'en bnežjw cuin Cristən' por ni checho. Na' Diozən' no'e Ɂchia' chaquəlena' beñə' par nich yesyə'ənite'e binlo len le'. ¹⁹ Diozən' bsi'e xñeze ben Cristən' par nich notə'ətezə beñə' chso'onlilažə' le' chasyə'ənite'e binlo len Diozən', na' bitoch chone' cuent che de'e mal ca' bagwso'one'. Na' de'e na'anə' noe' Diozən' Ɂchia' chyixjue'ida' beñachən' naquən' so'one' par yesyə'ənite'e binlo len le'. ²⁰ Cristən' bsele'e nada' ca lgüe'e, na' Diozən' chone' par nich chneyoida' le'e ca cuinczə Cristən', le'e cuiñə' gonlilažə'əlene', par yezole binlo len Diozən'. De'e na'anə' leyenitə' binlo len le'. ²¹ Cristən' bitobi de'e mal bene', pero par nich cui si'icho castigw che de'e mal chechon' de'en choncho, Diozən' bene' par nich Cristən' gwxaquə'əzi'e caczə ɳacho lele'en bene' de'e malən'. Na' laogüe de'en gwxaquə'əzi' Cristən' Igua'a chio'o, Diozən' banone' chio'o beñə' güen can' naqua cuine' chio'o chonlilažə'əcho Cristən'.

6

¹ Nada' chona' xšin Diozən' txen len le'. De'e na'anə' chneyoida' le'e legon can' chazlažə' Diozən' par nich gacbia' de que chaclenən le'e ca de'en chonlilažə'əle Diozən' ben' nži'ilalažə' le'e. ² Nyoj can' gwna Diozən':

Cata' bžin tyemp de'en bžia' bia' gona', bzenaga' chio'.

Na' catə' bžin ža bena'an, cana'achən' goquəlena' le'.

Can' nyojən. Na' ža ɳeža babžin tyempən' gwne' ca', la' ža ɳeža zocze' par yebeje' le'e xni'a de'e malən' le'e cuiñə' gonlilažə'əlene'.

³ Bito chona' de'e əgwžon par nich beñə' cui so'onlilažə' Criston' nich ca' cui nono ɳelao' che xšin Diozən' de'en chona'. ⁴ Igua'a de'e gona' ca', bitə'ətezə de'e chona' chona'an ca chsa'acbe'i beñə' de que chona' can' cheyalə' so'on beñə' güen xšin Diozən'. Chgo'o chchejlaža'a cata' choso'ochi' choso'osaquə' beñə' nada' na' cata' chzaquə'əzi' chzaquə'əyaša'a, na' cata' za'ac bichlə de'e mal len nada'. ⁵ Leczə chgo'o chchejlaža'a cata' chjəti'a beñə' chəsə'ayin nada', na' cata' chəsə'ayixjue' nada' ližya, na' cata' chəsə'əbiadi'e nada' chəsə'əne' de que naca' beñə' mal, na' cata' chjxaquə'əda' por ni che yoguə'əloj de'en chona', na' cata' chžaglaogua' chbeja' yel bišgal, na' cata' chbil chdona'. Yogoə' de'e quinga chjti'a pero chgo'o chchejlaža'a. ⁶ Chona' ca chsa'acbe'i beñə' de que chona' can' cheyalə' so'on beñə' güen xšin Diozən'. Chlo'a de que bito bi de'e mal da' əchen yichjla'aždaogua'anə'. Chlo'a de que chejni'ida' can' chene'ene' goncho, napa' yelə' chxenlažə' len beñə' yoblə, chona' güen len beñə' yoblə, chona' can' na Spirit che Diozən', na' do laža'a chacda' che beñə' yoblə. ⁷ Cho'a xtiž'ənə' de'en naqua de'e li, na' de'en baben Diozən' par nich naca' beñə' güen laogüe'ena' de'e na'anə' chone' nada' yelə' guac che'ena' par chona' xšine'ena' na' par chdiləlena' gwxiye'ena'. ⁸ Chona' ca chsa'acbe'i beñə' de que chona' can' cheyalə' so'on beñə' güen xšin Diozən' la'anə'əczə šə chso'elaogüe'e nada' o šə chəsə'əgue'ine' nada' na' la'anə'əczə šə chəsə'əne' güen Ɂchia' o šə chəsə'əne' mal Ɂchia'. Dizə' de'en cho'a naquən de'e li, la'anə'əczə nitə' beñə' chəsə'əne' naca' beñə' goxoayag. ⁹ Na' la'anə'əczə nitə' beñə' chsa'aquene' bito bselə' Diozən' nada', le'e ɳezele de que Diozən' bsele'e nada' naca' apostol. Zan las chona' xbab gatcza'anə', pero ɳembana'. Ca de'en chon Diozən' par chac Ɂchia' yoguə' de'e quinga chžaglaogua', chone' ca' par nich gaquəcha' beñə' güen, caguə chone' par nich gata'anə'. ¹⁰ La'anə'əczə de'e zan de'e chac par soa' trist, syempr chebeida' lo'o la'aždaogua'anə'.

La'anə'əczə nga'aŋ yaša'a, chona' ca beŋə' zan nite'e mbalaz. La'anə'əczə bito bi de չhia', Diozən' choŋe' bitə'ətezə de'en chyažjda'.

¹¹ Con yoguə' dižə' de'en ȝezda' na' de'en naquə güen babi'an len le'e beŋə' Corinto de'en chacchgüeida' chele. ¹² Na' ca naquən' cui zole binlo len nada', naquən por ni che de'en cuitec chaquele չhia', caguə de'en cui chacda' chele. ¹³ Chatə'əyoichgüeida' le'e can' chatə'əyoida' no xi'iŋa' leso legaque չhia' can' chacchgüeida' chele.

Spirit che Diozən' zon lo'o yichjla'aždao' beŋə' chso'onlilažə' le'

¹⁴ Bito cheyalə' əgwcodə' ljuežjcho len beŋə' cui chso'onlilažə' Cristən'. Ben' zda licha bito gaquə gone' txen len ben' chon de'e mal. Na' ben' yo'o be'eni' che Diozən' lo'o yichjla'aždaogüe'enə' bito naquə yichjla'aždaogüe'en tozə len yichjla'aždao' ben' cui yo'o be'eni' che Diozən'. ¹⁵ Cristən' bito chac gone' txen len de'e gwxiye'enə'. Na' ben' chonlilažə' Cristən' bito cheyalə' gaque' txen len ben' cui chonlilažə' Cristən'. ¹⁶ Na' chio'o cho'ela'occo Dioz ben' zo zejlicane bito gaquə goncho txen len bitə'ətezə de'en naquə che lgua'a lsaquə' de'en chse'ejni'alažə' beŋə', ȝhedə' Spirit che Diozən' zon lo'o yichjla'ažda'ochon' ca beŋə' zo liž'. Chac can' gwna Diozən':

Soa' len lega'aque' na' talenga'aca'ane'.

Gaca' ben' so'elaogüe'e, na' lega'aque' əsa'aque' xi'iŋa'.

¹⁷ De'e na'anə' cheyalə' goncho can' gwna Xancho Diozən':

Le'e yechoj entr beŋə' ca' cui chso'elao' nada' na' bitoch gonle txen len lega'aque'.

Bitoch gonle de'e malən'.

Legon par nich yebeida' le'e.

¹⁸ Na' nada' gaca' Xale na' le'e gacle xi'iŋa'.

Can' na Dioz ben' napə le'ezelaogüe yelə' guac xennə'.

7

¹ Beŋə' bišə'ədaogua'a, nezecho gon Diozən' len chio'o can' na lyebe quinga de'en babi'a dižə' chei. De'e na'anə' cheyalə' cuejyichjcho cuich goncho bitə'ətezə de'e mal na' bitə'ətezə xbab mal de'en choncho, par nich cui bi de'e mal ta' achen cuerپ ȝechon' o yichjla'ažda'ochon'. Na' ca de'en napcho Diozən' respet, cheyalə' gwzenaguəchcho che' par nich yichjla'ažda'ochon' šejəch gaquəchən xi'iləžə'.

Beŋə' Corinto ca' gosə'əbejyichje' de'e malən'

² Na' chneyoida'le'e, legaque չhia' can' chacda' chele. Ni to beŋə' cui bi bi chonda'ane'. Bito bi bi չhona' par əgwxinjən yichjla'aždao' beŋə' yobla'. Bito chxoayaga' beŋə'.

³ La'anə'əczə balle nale de que chona' ca', bito chdila' le'e. Bagwnia'acza' antsłə lechguale chacda' chele. Chacda' chele na'a mbana' na' leczə xte ža yelə' gota' ne'e guaquaččəda' chele. ⁴ Lechguale chebeida' le'e na' zoa' segor gonle can' chene'e Diozən'. Babeyacxenlažə'a de'en bla' rson ca güennə' chonle, na' zochgua' mbalaz, la'anə'əczə de'e zan de'e chyi' chzaca'a.

⁵ Catə' bežina' Masedonian' de'e li bito gotə' latjə yezi'iləžə'a. Do tyempte boso'ochi' boso'osaguə' beŋə' ca' nada', na' bžeba' lo'o yichjla'aždaogua'anə' gocda' nac gonle.

⁶ Pero Diozən' syempr cheyonxenlažə'e beŋə' nitə' trist. Le'beyonxenlažə'e nada' de'en bela' Titonə'. ⁷ Beyacxenlažə'a caguə de'en bele'e na'azən' sino por ni che rson de'en zeno'ena' de que bebeichgüeine' can' chonle. Be'e dižə' de que zelažə'əchguale yida' de'e yobla' delanə'a le'e. Na' leczə ne' de que chegii'inchgüeile lo'o yichjla'ažda'olen' ca naquə de'e mal de'en benlen' na' chi' yichjle gonle can' gwnia' le'e. Na' bebeichgüeida' de'en bele'ena' pero mazachla bebeida' dižə' de'en be'e chele.

⁸⁻⁹ Chacbe'ida' tristən' bzoa' le'e ca de'en gwnia' le'e le'e cartən'. Gwdechla beyejda' ca naquən' bzoa' le'e tristən', pero na'a bitoch cheyejda' ȝhedə' šložzən' gwzole trist. Caguə chebeidan' bosgii'inda' yichjla'ažda'olen'. Con chebeida' de que lao zole chegii'inlažə'ele lo'o yichjla'ažda'olen' bedinjèle de'e mal chele de'en benle. Na' chebei Diozən' de que bedinjelen. Can' naquən bitobi de'e mal benən len le'e de'en bzoja' le'e

cartən', sino goclenən le'e. ¹⁰ Chebei Diozən' cata' notə'atezə benə' zo trist chedinjene' che de'e malən' babene', na' Diozən' chezi'ixene' che ben' chedinje xtolə'ena' par nich cui yeyeje' lao yi' gabilən'. Na' šə babedinqecho xtolə'echo ca' cuat socho trist de'en bedinjechon. Benə' zan ža' yežlyo nga bito chesya'ədinjene' xtolə'aga'aque'ena' cata' nite'e trist, na' de'e na'anə' gwžin ža' žjəya'aque' lao yi' gabilən'. ¹¹ Chebei Diozən' can' bedinjele xtolə'əlen' cata'ən gwzole trist, lechguale gone'ele benle can' chene'e Diozən' gonle, na' lechguale gone'ele nezda' de que bito benle txen len ben' ben de'e malən', na' bža'ale por ni che de'e malən' ben be'ena', na' bžebble chauele ša' yida' yedeyena' le'e castigw. Lechguale gone'ele gonle ca yebeida'. Lechguale gwche' yichjle gonle can' na Diozən'. Na' leczə de'en gwzole trist benən par nich bnežywle castigw che ben' ben de'e malən'. Na' lao yogua'əlol de'e quinga bagoc, naquən clar de que bitoch bi xtolə'əle de. ¹² Bito bzoja' le'e parzə nich ben' ben de'e malən' si'e castigw, nique nacho parzə nich ben' goquə de'e mal chei yeyacxenlaže'e. Leczə bzoja' le'e par nich lao Diozən' gocbe'ile de que ne'e chauele chia' na' ne'e chene'ele gonle can' nia'anə'. ¹³ Na' babeyacxenlaža'a de'en bzenagle chia'.

Na' bebeichgüeida' chedə' benle ca bebei Titonə'. Yogua'əle benle ca zoe' mbalaz. ¹⁴ Be'elaogua'a le'e cata' bi'a dižə' len Titonə' na' benle can' goža' Titon' gonle. De'e na'anə' bito chacda' tolə. Yogua'əlol de'en bagwnia' le'e babi'a dižə' li, na' leczə cata'ən bi'a dižə' len Titonə' be'elaogua'a le'e benle par nich nacbia' bi'a dižə' li. ¹⁵ Na' chaquəchene' chele chedə' chone' xbab can' yogua' le'e bzenagle che' na' chone' xbab can' gwche'echgua yichjle par benle can' gože' le'e. ¹⁶ Na' chebeida' zoa' segor gonle yogua'əlol can' cheyalə' gonle.

8

Besa'əzanene' de'en gotə' chega'aque' par gwsa'aclene' benə' yobla

¹ Benə' bišə', chene'eto' aŋezele can' bagoclen Diozən' tcuen tcuen benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Cristən' gan' mbane Masedonian'. ² Lao yelə' yašə' yelə' zi' chega'aque'ena' bagoclen Diozən' lega'aque' par nite'e mbalaz. Na' la'anə'əczə bazjənaquəchgüe' benə' yašə', besya'əbeine' bosə'ənežjue' de'en besə'əyažje benə' chso'elao' Cristən' Jodean'. ³ Nezda' na' cho'a dižə' de que to toe' boso'onežjochgüe' de'e besə'əyažje benə' ca' la'anə'əczə cui bi gota' par cuinga'aque', na' con xbab chega'aque'ena' gwso'one' ca'. ⁴ Gosa'əŋeyoine' nada' gua'a latjə yoso'onežjue' mech par əsa'aclene' benə' Jodea ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'ena'. ⁵ Na' gwso'onche' mazəchlə can' bena' xbab so'one' de'en gwso'on cuinga'aque' lažə' na' Xancho Cristən' na' lažə' na'anə' chedə' gwsa'acbe'ine' can' chene'e Diozən' so'one'. Na' leczə boso'onežjue' mechən'. ⁶ Nezecho de que Titon' bide' gan' zole na' btipe' lažə'ele par btoble mechən'. Na' cata' gwnezda' de'en gwso'on benə' Masedonia ca', gotə'əyoida' Titonə' yeyede' yeto gan' zolen' par nich gaquəlene' le'e yeyož əgwtoble mechən'. ⁷ Güenchguan' chonle ca de'en lechguale chonlilažə'ele Cristən', na' cho'echguale xtižə'ena', na' de'e zan de'e chejni'ile che Diozən', na' chonle xšine'ena' do yichj do lažə'ele, na' chacchgüeile cheto'. Na' de'e na'anə' chneyoida' le'e gonšgaczle güen əgwtoble de'e scha'o par əgwnežywle benə' Jodea ca'.

⁸ Bito chona' mendad əgwnežywle mechən', con babi'a dižə' len le'e can' boso'onežjo benə' mech. Na' šə gonle can' gwso'on lega'aque' gwlo'ele de que do lažə'əlen' chauele che Diozən'. ⁹ Nezele de que Xancho Jesocristən' nape' yelə' gwnabia' na' yelə' bala'an xen. Pero de'en nži'iləžə'e chio'o bzanene' gwlejyichj'e yelə' gwnabia' na' yelə' bala'an che'ena' par nich bedayene' ca si'icho yelə' bala'an xen.

¹⁰ Godgüize gone'ele gaquəlenle benə' yašə' ca' na' gwzolao btoble mechən'. Na' na'a chnia' le'e de que naquən güen yeyož əgwtohlen. ¹¹ Na' gwnežywle de'en de chele xte ga zelao saque'ele par nich yeyož gonle can' gone'ele gonle. ¹² Šə to benə' chene'ene' əgwnežjue' to de'e əgwnežjue', gobeicze Diozən' can' gone'ena' la'anə'əczə latə'əzə de'en

gaquə əgwnežjue', pero na' šə cui bi de che' bito aña Diozən' cheyalə' əgwnežjue' de'e cui de che'.

¹³ Bito nia' de que gonle ca cuich bi bi yega'an chele na' gata' che benə' yobla.

¹⁴ Con che'enda' gata' de'e chyažje yoguə'ale. Na'a de che le'e, na' cheyalə' gaquəlenle lega'aque' chəsa'əyažjene' na'a. Chexa šə gwžin tyemp catə' gata' che lega'aque' na' le'e əyažjele, lega'aque' cheyalə' sa'aclene' le'e par nich gata' de'e chyažje yoguə'ale. ¹⁵ Nach gaquə can' nyoj Xtižə' Diozən', nan: "Ben' betobə de'e s̄cha'o bito gotə'əch mazəchlə ca de'en byažjene', na' ben' betobə latə' da'ozən' gotə' che' de'en byažjene'."

Titon' na' benə' ljuežje' ca'

¹⁶ Choxcwlen Diozən' bene' par nich Titonə' che'enchgüeine' gaquəlene' le'e ca'aczən' che'enda' nada' gaquəlena' le'e. ¹⁷ Catə' gotə'əyoida'ane' yeyede' gan' zolen' par gaquəlene' le'e, le' gwne' ya'o, caguə de'en gotə'əyoida'ane' na'azə sino de'en bache'enchgüeiczene' yeyede' gan' zolen' par gaquəlene' le'e.

¹⁸ Chselə'a yeto benə' bišə'əcho len Titonə'. Na' tcuen tcuen benə' ca' chəsa'ədopə chəsa'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən' chso'e dižə' güen che benə' bišə'əchonə' catequən' xoche chzejni'ine' benə' ca naquə dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən'. ¹⁹ Nachən' bagosə'əbeje'ene' par sa'alone' nada' cata' žjäyesana' mechən' de'en chtobcho par gaquəlencho benə' bišə'əcho yašə' ca' nitə' Jodean'. Chtobchon par nich Xancho Diozən' chzi'e yelə' bala'an na' par nich nla'alao de que chene'echo gaquəlencho benə' chyažj chchine. ²⁰⁻²¹ Yo'o yichja' gona' de'en naquə güen lao Xancho Diozən' na' lao benachən'. De'e na'anə'le' sa'alone' nada' par nich notono aña de que bito chona' can' cheyalə' gona' len mech xen de'en goxa'anə'.

²² Na' leczə len Titon' chselə'ato' yeto benə' bišə'əcho. Zan las bable'ito' de que do yichj do laže'e chone' xšin Diozən'. Nezene' de que le'e lechguale chene'ele gonle can' cheyalə' gonle, na' de'e na'anə' banachguan yide' gan' zolen' par gaquəlene' le'e. ²³ Šə no nabe le'e bixchen' za' Titon' na' benə' bišə'əcho ca' yečhopə, leye'ega'aque' de que Titon' chone' txen len nada' chonto' xšin Diozən' par chaclento' le'e. Na' benə' ca' yečhopə ža, tcuen tcuen benə' ca' chəsa'ədopə chəsa'əžag chso'elaogüe'e Cristən' chəsa'əsele'e lega'aque' par sa'aclene' le'e, na' chso'one' ca chzi' Cristən' yelə' bala'an. ²⁴ Na'a ža chneyoida' le'e legon güen len lega'aque' par nich yesə'əneze tcuen tcuen benə' ca' chəsa'ədopə chəsa'əžag chso'elaogüe'e Cristən' de que chaquele che Diozən'. Na' legon par nich la'alaon de que dižə' lin' gwnia' catə'ən be'elaogua'a le'e.

9

Boso'otobe' mech par gwsa'aclene' benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' Jodean'

¹ Bito chonən byen gwzoja' le'e de que cheyalə' əgwnežjwle mech par gaquəlenle benə' Jodea ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə', ² cheda' nezda' de que le'e chene'ele gaquəlenga'aclene'. Cho'elaogua'a le'e cho'a dižə' len benə' Masedonia ca' chapəga'aca'ane' de que le'e benə' Acaya gone'ele gaquəlenle benə' yašə' ca' godgüize na' gwzolao btoble mechən'. Na' de'en benle ca' do yichj do lažə'ale leczə zan benə' Masedonian' chse'enene' sa'aclene' lega'aque'. ³ Na' na'a chselə'a benə' bišə'əcho ca' gan' zolen' na' sa'aclene' le'e yeyož əgwtohlen par nich ca' sole probnid əgwnežjwlen. Che'enda' la'alaon de que dižə' lin' bi'a be'elaogua'a le'e de que gaquəlenle benə' yašə' ca'. ⁴ Chexa šə əsa'aclə to chopə benə' Masedonian' catə' yeyeda' gan' zolen'? Šə bito ne'e yeyož əgwtoble mechən' catə' yeyeda', gaquəda' zto' de'en gožəga'aca'ane' ca güennə' gonle na' leczə le'e gaquəle zto' de'en cui benle complir de'en gwzolao benle.

⁵ De'e na'anə' zencuialaogua' benə' bišə'əcho ca' şonə zeya'aque' gan' nitə'əlenə' cheda' chacda' chonən byen sa'aclene' le'e yeyož əgwtoble mech de'en benle lyebe əgwtoble par gaquəlenle benə' yašə' ca'. Legwtobən antslə cuinə' yeyeda' par nich baden catə' yeyeda', na' gacbia' de que gonlen do yichj do lažə'ale caguə gonlen la fuers.

⁶ Ben' chaz latə'əzə, latə'əzə chelape', na' ben' chaz de'e s̄cha'o, de'e s̄cha'o chelape'. Ca'aczən' chac len chio'o, šə zanecho de'e s̄cha'o par gaquəlencho benə', nachən' socho mbalaz juisy. ⁷ To tole cheyalə' əgwnežjwle ja'aquə'atə' de'e yebeile əgwnežjwle ɬchedə' lechguale chebei Diozən' ben' chebeine' chnežjue' de'e chnežjue' par xšin Diozən'. Bito cheyalə' əgwnežjwcho de'e əgwnežjwcho la fuers sino əgwnežjwchon do lažə'əcho. ⁸ Diozən' nape' yelə' guac par chaclenchüe' chio'o len bitə'ətezə de'e chyažjecho. Na' chac gone' ca gata' yoguə'ələl de'e chyažjecho do tyempte par nich gaquə əgwnežjwcho bi de'e chyažje benə' yoblə na' goncho bichlə de'en naquə güen. ⁹ Nyoj Xtižə' Diozən' can' ben to benə' nan:

Bagoclene' benə' zan, bnežjue' de'e besə'əyažje benə' yašə'.

Na' cuat ganlažə' Diozən' de'e güenŋə' de'en ben be'enə'.

¹⁰ Diozən' chone' par nich chatə' no xoa' biŋ na' bitə'ətezəchlə de'en chazcho, na' le'enə' chone' par nich chatə' de'e che'ej de'e chaocco. Le'egatezə ca' le'enə' gone' ca gata' bichlə de'e chyažjecho na' gone ca cha'o xenchən par nich šejəch gonchcho de'e güennə'.

¹¹ Na' bitə'ətezə de'en chac chele Diozən' chone' par nich chebeile chnežjwle de'e s̄cha'o de'e chəsə'əyažje benə' yoblə na' cata' neto' žjənežjoto' benə' yašə' ca' de'en babtoble, nach əso'e yelə' chox̄cwlen ɬche Diozən'. ¹² Na' cata' chio'o chnežjwcho de'e chəsə'əyažje yeziqə'əchlə benə' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə' chaclenga'achcone' par nich chatə' de'en chəsə'əyažjene', na' leczə ca' choncho par nich benə' ca' chaclenco chso'echgiue' yelə' chox̄cwlen ɬche Diozən'. ¹³ Na' cata' yeyož əgwtoble de'e s̄cha'o de'en əgwnežjwcho benə' yašə' ca' əgwlo'en de que do yichj do lažə'əle chzenagle ɬche dižə' güen dižə' coba ɬche Cristən'. Na' cata' benə' yašə' ca' yesə'əzi'e de'en əgwnežjwle ɬega'aque' nach əso'elaogüe'e Diozən' can' chselə'əle de'e s̄cha'o mech de'e gaquəlenən ɬega'aque' na' əso'elaogüe'e Diozən' can' chaclenle notə'ətezəchlə benə' chso'elao' Cristən'. ¹⁴ Na' so'one' orasyon par yesə'ənabe' yelə' chaclen ɬche Diozən' par le'e na' əsa'aquene' chele yesyə'əbeine' can' bagocwlenschgua Diozən' le'e len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' par nich chnežjwle de'en chəsə'əyažje benə' yoblə. ¹⁵ Chox̄cwlen Diozən' ca naquə goclen xen de'en bene' len chio'o benə'bach cata'ən bsele'e Xi'inə'enə' por ni ɬecho. Bito de dižə' de'e gü'e'echo catec zaquə'ən de'en bsele'ene'.

10

Yelə' chnabia' ɬche Pabən' de'en naque' apostol

¹ Na' ca naca' nada' Pab de yeto de'e nia' le'e can' gonle. Chəsə'əna benə' de que nada' chžeba' par bi gona' o par bi nia' le'e catə'ən zoa' len le'e na' con cata' zoa' zitə' chzoja' le'e ca benə' cui chžeb. Bito naquən ca' sino chona' len le'e can' bentezə ben Cristən' len benə' lao yelə' chxenlažə' ɬche'ənə' na' yelə' benə' gaxjwlažə' ɬche'ənə'. ² De'e na'anə' chneyoida' le'e ɬegen ca cui gonən byen tilə' le'e catə'ən yida'. Bangüia' tilə' benə' ca' chəsə'əne' chona' con can' na xbab chia'ana'. ³ La'anə'əczə naca' benə'bach bito chona' con can' na xbab chia'ana' ca de'en chonchgua' xte ga zelao saquə'əda' par nich benə' yoblə yoso'ozenague' ɬche Cristən'. ⁴ Nezda' de que bitə'ətezə de'en chac chon cuinza' bito chaclenən nada' par gona' ca yoso'ozenag benə' ɬche Cristən'. Pero Diozən' chaclene' nada' par chzoa' ca'alə bi de'en chžon par nich benə' yoso'ozenague' ɬche Cristən'. ⁵ Na' len yelə' chnabia' ɬche' de'en babənə' nada', chona' ca chəsə'əzexjwyichj benə' lao Cristən' par choso'ozenague' ɬche' na' chso'one' xbab güen can' chene'e Cristən'. Chona' ca cuich chso'on cuinga'aque' xen sino chəsə'əbejyichje' bitə'ətezə de'en chžon par se'ejle'e dižə' li ɬche Diozən'. ⁶ Chbeza' par nich yoguə' le'e gwzenagle ɬche Cristən' do yichj do lažə'əle, pero na' notə'ətezle šə cui gwzenagle, zoa' dispuest par gona' le'e castigw.

⁷ ɬegen xbab šə de'en chəsə'əna benə' naquən de'e li. Nitə' benə' chəsə'əne' zjənežene' bsele' Cristən' ɬega'aque'. Benə' ca' cheyalə' so'one' xbab de que leczə Cristən' bsele' e nada'. ⁸ Žalə' gü'e'echa' dižə' mazəchlə can' babi'an antslə ənia' de que Cristən' bsele' e nada' na' benə' yelə' chnabia' par bi de'en chona', guatə'əbia' de que cho'a dižə' li.

Xancho Cristən' bsele'e nada' na' bene' nada' yelə' chnabia' par nich gaquəlena' le'e, caguə par gona' ca cuejyichjle cuich gonlilažə'elene'enə'. ⁹ Echnia' ca' par nich cui gonle xbab de que chzoja' cart quinga par əgwšeba' le'enə'. ¹⁰ Benə' ca' chəsə'ənelao' chia' chəsə'əne' de que cart ca' chzoja' zjənaquən de'e žialao. Na' chəsə'əne' bito chžeba' bi ənia' le'e le'e cartən' pero bito cheyaxjda' par bi gona' catə' zoa' len le'e na' de que xtižə'anə' bito bi zaquə'ən. ¹¹ Benə' ca' chəsə'ənelao' chia' cheyalə' yesə'ənezenə' de que can' nia' le'e cart ca' de'en chzoja' le'e catə' zoa' zitə', leczə can' ənia' na' leczə can' gona' catə'ən soa' len le'e.

¹² Bito che'enda' gonlebəda' benə' ca' chso'elao' cuinga'aque'. Benə' ca' chsa'aquene' de que chso'onyaŋe'e can' cheyalə' so'one' na' chsa'aquene' de que güenchguan' choso'osed choso'olo'ine' chedə' tozə can' choso'osed choso'olo'i yogue'e, len bito bi zaquə' de'en chso'one' xbabən' ca'. ¹³ Nada' bito gü'e'lao' cuina' ənia' de que bena' bi de'e güen šə cui bena'an cuina'. Con gua'a dižə' che de'en babena' gan' babselə' Diozən' nada', na' nezda' de que lencza' gan' zole na'anə' bsele'e nada'. ¹⁴ Na' ca naca' nada'babida'be'elena'le'e xtižə'Diozən'catə'ən cui nonə' gü'e'lene'en le'e, de'e na'anə' naquəczən ənia' le'e can' cheyalə' gonle. ¹⁵ Bito cho'a dižə' che xsin Diozən' de'en ben benə' yoblə ga cui bsele' Diozən' nada' par chixjui'a xtižə'enə'. Nada' zoa' lez de que le'e gonlilažə'əchle Cristən' na' catə' cuich chyažjele əggüia əgwya' le'e, nach ša'acha' ga yoblə gan' əselə' Diozən' nada' par chixjui'a xtižə'enə'. ¹⁶ Na' chixjui'a dižə' güen dižə' cobə che Cristən' ga yoblə gan' cui no ŋe'e chixjue'en. Na' gua'a dižə' che xsin Diozən' de'en baben cuina' lgua'a gü'e'lao' cuina' che de'en baben benə' yoblə.

¹⁷ Bito cheyalə' gü'e'lao' cuincho sino cheyalə' gü'e'lao' ocho Xancho Diozən'. ¹⁸ La'anə'əczə šə əna to benə' de que chone' güen, caguə de'e na' şejle'echo de que le'neñə' chone'. Pero šə Diozən' gü'e'elaogü'e'ene' nachən' nezecho be'enə' chone' güen.

11

Pabən' na' benə' ca' gwso'on cuinga'aque' ca apostol

¹ Žalə'əšga əgwzenagle yeto əhopə dižə' de'en ənia' le'e la'anə'əczə šə gaquele bito bi zjəzaquə'ən. Legwzenag žlac ənia'an. ² Nada' bzejni'ida' le'e xtižə' Cristən' na' de'e na'anə' che'enchgüeida' gaquele che tozə Cristən' ca to no'ol güego' naplažə' cuine' na' chaquene' che tozə ben' si' le'. Ca'aczən' chene'e Diozən' gaquele che Cristən'. ³ Chxožda' yesə'əxoayag benə' le'e par nich cuich gonlilažə'əle Cristən' do lažə'əle na' cuich gaquele che tozə le', can' bxoayag belən' de'e no'olə nechən' ben' gwle Eb yelə' bia bib əhebən'. ⁴ ¿Egiuenchguan' chonle že? Babla'ac benə' gan' zolen' choso'ozejni'ine' le'e che Jeso'osən' nža'alə can' babzejni'ida' le'e. De'en choso'ozejni'ine'en zdan clelə len dižə' güen dižə' cobə che Cristən' de'en bagwyelə'ele chei. Pero le'e bito chaquene' zdebə chzenagle chega'aque'. ⁵ Malən' chonle banonle benə' ca' ca apostol chele na' chonga'aclene' xen. ¿Ecabi leczə zaca'a nada' can' zjəzaque'enə'? ⁶ La'anə'əczə cui chac cho'a dižə' güenchgu, chejni'ida' de'en cho'a dižə' chei. Bable'iczele yoguə'ete de'en babena' na' nezczele de que chejni'ida' xtižə' Diozən' de'en cho'elena' le'e.

⁷ ¿Echaquele malən' bena' cui bi laxjua' gwxi'a catə'ən be'elena' le'e dižə' güen dižə' cobə che Diozən'? Nada' ben cuina' ca to benə' cui bi zaquə' de'en cui bi laxjua' gwxi'a parzə nich bena' ca zole mbalaz. ⁸ ¿Egwnacho malən' bena' gwxi'a mech de'en gwso'on benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogü'e' Cristən' ga yoblə? Gwxi'an par nich be'elena' le'e xtižə' Diozən' sin cui benle nada' mantener. ⁹ Catə' gwzoa' len le'e la'anə' cui gotə' de'en byažda', bito gwñabda'an le'e. Benə' bišə'əcho ca' zeya'ac Masedonian' lega'acle' gwso'one' de'en cui gotə' chia'. Na' gwda'pa' cuidad cui bi zed benda' le'e par gonle nada' mantener, na' batə'ətezəchlə bitoczə bi bi zed gonda' le'e. ¹⁰ Can' ənezda' chaclen Cristən' nada' par cho'a dižə' li, ca'aczən' nezda' de que cuat gonda' le'e zed par gonle nada' mantener. Chebeida' guaquə nia' de que bito bi gan chona' de'en chyixjui'a xtižə' Diozən' len le'e o len benə' že' gata'ətezəchlə gan' mbane Acayan'. ¹¹ Caguə de'en

cui chacda' chelen' cui gonczəda' le'e zed gonle nada' mantenerən'. Diozən' nezene' chacda' chele.

¹² Goncha' can' choncza' cui bi laxjua' chzi'a par nich benə' ca' chəsə'əna cui naca' apostol cuich yesə'əzelene' bi yesə'əne' chia'. ¹³ Lega'aque' chse'enene' goncho xbab de que zjənaque' apostol, pero bito zjənaque'. Choso'osed choso'olo'ine' dižə' güenlažə' na' chəsə'əxoayague' par nich chaquele de que Crist nan' absele'e lega'aque'. ¹⁴ Bito yebanecho de'en chəsə'əxoayague', cheda' la' ca'aczən' chxoayag gwxiye'en chio'o par nich chaquele de que de'en chene'en goncho naquən to de'e güen. ¹⁵ Na' de'en chon gwxiye'enə' ca', benə' ca' choso'ozenzag chei leczə choso'oxoayague' par nich gaquele de que choso'ozejni'ine' benə' de'en naquə de'e güen. Gwžin ža gon Diozən' par nich gata' castigw chega'aque' segon de'e mal de'en chso'one'enə'.

De'en gwdi' gwxaquə' Pabən' de'en naque' apostol

¹⁶ De'e yoblə əchnia', bito gaquele de que chona' xbab de'e cui bi zaquə'. Le'e chzenagle che benə' ca' de'e liczə chso'on xbab de'e cui bi bi zaquə'. Ca'aczə legwzenag chia' žlac gonlebəda' lega'aque' gua'a to chopə dižə' che de'e güennə' de'en chona'. ¹⁷ Gu'a dižə'ən ca' la'anə'əczə nezda' Cristən' bito be'e dižə'ən ca'. Gona' ca benə' chon xbab de'e cui zaque'e. ¹⁸ Benə' zan chso'e dižə' de que zjənaque' benə' güen por ni che can' zjənaque', o por ni che šə bi de'en bagwso'one' o bi de'en bagoc chega'aque'. Ca'aczən' nada' gua'a dižə' che cuina' cheda' zjəde de'en nac ca' de'e gua'a dižə' chei. ¹⁹ De'e tant non cuinle benə' sin' de'e na'aljan' chebeile chzenagle che benə' ca' chso'on xbab de'e cui bi zaque'e. ²⁰ De'en chzenagle chega'aque' bazjənzoe' le'e xni'aga'aque'enə' ca esclabos chega'aque' Choso'oxoayague' le'e par nich chnežwle lega'aque' bi de'en de chele na' par nich chontezle bin' chəsə'əne'. Chso'elao' cuinga'aque' na' chəsə'əbaže'e le'e par nich chzenagle chega'aque', na' le'e chebeile chonle can' chəsə'əne'enə'. ²¹ Gobeichljeile žalə' chonda' le'e can' chso'on lega'aque'enə'.

Leczə guaquəczə gua'a dižə' par əgwlo'ida' le'e de que naca' benə' blao can' chso'on benə' ca', la'anə'əczə šə gaquele de que bito bi zaquə'ən. ²² Chso'elao' cuinga'aque' de que gwsa'aljəlene' benə' chso'e dižə' ebreo. Leczə ca' nada' goljəlena' benə' chso'e dižə' ebreo. Chso'elao' cuinga'aque' de que zjənaque' benə' Izrael. Pero leczə benə' Izrael nada'. Chso'elao' cuinga'aque' de que zjənaque' xi'in dia che de'e Abraannə'. Pero leczə xi'in dia che de'e Abraam na' nada'. ²³ Chəsə'əne' de que Crist nan' bsele'e lega'aque' par chso'one' xšine'enə'. Leczə len' absele'e nada'. Na' güe'ela'och cuina' can' chso'elao' cuin lega'aque' nia' can' bagoc chia'. Lechguale babena' xšin Diozən' mazəchlə ca lega'aque'. Na' zan las bagota'a ližya por ni che de'en əchyixjui'a xtižə' Cristən', na' leczə zan las bagosə'ayin jostis ca' nada'. Na' zan las babelaza cui gota' por ni che de'e ca' bagoc chia'. ²⁴ Gueyə' las gosə'ayin benə' Izrael gwlaž chia' ca' nada' yid sot tgualjechoa las. ²⁵ Šon las benə' jostis ca' gosə'ayine' nada' xis. Na' yetlas boso'ošižə' benə' nada' yej xte yelatə'əza cui gwso'ote' nada'. Na' lao zya'a yež zitə' to lo'o barcw, leczə šon las bočinj nisda'on barcon' na' canē bžina' yo biž. Na' lao šon lasən' beyinjənnə' tš'i' gwxa lao nisda'ona' tža tyel to lao yag. ²⁶ Na' lao gwya'a jətixjui'a xtižə' Cristən' zan las bela' cui gota' o so'ot benə' nada'. Zan las goc zdebə tia' yao ca', zo catə' goca' lao na' benə' bguan, na' zo catə' benə' Izrael gwlaž chia' ca' gwse'enene' so'ote' nada', na' leczə zo catə' benə' cui zjənaquə benə' Izrael gwse'enene' so'ote' nada'. Na' yelatə'əza cui gota' do syodan' na' do ga cui no benə' ža'. Na' bašə gata' lao nisda'ona'. Na' do tyemp chxožda' cuiayi' xšin Diozən' por ni che benə' ca' chsa'aš chəsə'əne' de que zjəlene' chio'o pero caguə do lažə'əga'aque'enə'. ²⁷ Na' lao bena' xšin Diozən' zan las jxaquə'əchgueida' na' zan las bguo'o bčehja' cui gwtasa'. Nombi'a yelə' chbil chdon cheda' zan las cui gotə' de'e ye'ej gaogua'. Na' zan las beyaga' cui gotə' xa' de'e byažja'.

²⁸ Na' de'e zanch de'e chyi' chzaca'a de'en cui cho'a dižə' chei. Pero mazəchlə chyi' chzaca'a, de'en chi'ichgua' yichja' yogua' ža nac chac che le'e chdopə chžagle cho'ela'ole Cristən' to to yež. ²⁹ Na' notə'ətezle catə' cui chzoile par gonyanə'ele can' chene'e

Diozən', chzochgua' trist ca'aczə əñacho nada'an cui chona'an. Le'egatezə ca' catə' benə' chəsə'əxope' le'e par chonle de'e mal, lechguale de'e chacda' de'en che'enchgueida' yebeja' le'e lao de'e malən'. ³⁰ Chacda' chyažjele gua'a dižə' che cuina', na' de'e na'anə' güe'ësaza' dižə' che de'e ca' chəsə'əlo'e can' chac falt fuers balor chia', na' can' bito zaca'a bi gona' žalə' cui zo Diozən' len nada'. ³¹ Dioz ben' cheyalə' güe'ela'ocho zejlicane ənezcene' cho'a dižə' li. Len' naque' Xa Xancho Jesocristən' na' Xancho Jesocristən' leczə cho'elaogüe'e le'. ³² Na' catə'ən gwzoa' Damascon' ben' goquə gobernədor žlac gwnabia' Rei Aretas bnite'e benə' gwsa'apə cho'a puert de'en zo le'e ze'e de'en nyechj syodan' par yesə'əzene' nada' catə' yechoja'. ³³ Pero benə' bišə'əcho ca' gosə'əgüe'e nada' to lo'o žomə soa na' bosyo'olejtə' nada' le'e ze'e che syodan' cho'a to bentan par nich ca' cui gwsa'acbe'ine' par yesə'əzene' nada'.

12

Pabən' be'e dižə' che de'en ble'ida'ogüe'ene' na' de'en bzejni'i Jesocristən' le'

¹ Chonən byen gua'a dižə' che cuina' la'anə'əczə cui gaquelenən nada'. Na' gua'a dižə' che balə de'en bable'idaogüe'eda' na' che balə de'en babzejni'i Xancho Jesocristən' nada'. ²⁻³ Goc žda' iz ben Diozən' par nich gwya'a yoban' na' ənezda' bžina' gan' zo'enə', na' bachonlilaža'a Cristən' ca orən'. Pero bito gocbe'ida' šə gwya'a do cuerپ əchia' o šə cui. Dioz na'azən' ənezene' naquən' goquə. ⁴ Con ənezda' de que bžina' mer gan' zo Diozən' na' benda' chsə' benə' ca' ža' na' dižə' de'e cui chsə'ac benəchən' yežlyo nga na' naquən dižə' de'en cui de lsens əgwzejni'ida' benə'. ⁵ Žalə' nan əchia' güe'elao' cuina' güe'elao' cuina' de'en baben Diozən' len nada'. Pero con gua'a dižə' che de'e ca' choso'olo'e can' bito zaca'a bi gona' žalə' cui zo Diozən' len nada'. ⁶ Žalə' gua'a dižə' ca mban' baben Diozən' len nada' catə'ən gwya'a yoban' naquən dižə' li, pero so'onljə benə' xbab de que naquəcha' benə' zaque'e mazəchlə can' naca'. Bito gue'echa' dižə' che de'enə' əchedə' la' che'enda' yoguə' benə' so'one' xbab əchia' segon bin' chəsə'əle'ine' chona' na' segon can' chyixjui'a xtižə' Diozən'.

⁷ Diozən' bito chene'ene' gon cuina' xen por ni che de'e ca' ble'idaogüe'eda' na' de'e ca' bzejni'ine' nada' de'e cuinə' se'en yesə'əle'i yeziqə'əchlə benə'. De'e na'anə' bene' par nich chžaglaogua' len to de'en chac che cuerپ əchia' nga. De'en chžaglaogua' len len gwxaquə'əleben caczə ga cha'a to yešə'. Na' lechguale chon gwxiye'en ca gaquəda' tolə de'en chac əchia' ca'. Dioz nan' chone' par nich chac əchia' ca' nich cui gona' xbab de que lechguale zaca'a. ⁸ Şon las gwnabda' Xancho Cristən' gone' par nich yega'a de'en chžaglaogua' len cuerپ əchia'anə'. ⁹ Nach Xanchon' gwne': "Bito gona' ca cuich əžaglaogo'. Con sotezə soa' gaquəlena' le'. Lezən de'en chyažjdo'. Na' ca naquən' cui chac bi gono', nada' gaquəlena' le' len yelə' guac əchia'anə'." Ca' gože' nada'. De'e na'anə' chebeiləda' cho'a dižə' can' cui chac bi gona', əchedə' de'en chac əchia' ca' chlo'en ca yelə' guaqua'n' napə Cristən' par chaclene' nada'. ¹⁰ De'en chonlilaža'a Cristən' chebeida' bitə'ətezə de'en chloe' can' chyažjda' yelə' chaclen che'enə'. Chebeida' catə' choso'ozia choso'onitə' benə' nada'. Chebeida' catə' chac falt bi de'en chyažjda'. Chebeida' catə' choso'olagzejə choso'olagzida benə' nada'. Chebeida' cata' bichlə de'e chžaglaogua'. Chebeida' əchedə' catə' chac əchia' ca' chaclench Cristən' nada' len yelə' guac che'enə'.

Pabən' gwche'echgua yichje' benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' Corinton'

¹¹ Babenle byen bi'a dižə' che cuina' la'anə'əczə ənezda' bitotec bi zaquə'ən güe'echo dižə'ən ca'. Žalə' le'e cho'ele dižə' de que nada' naca' benə' zaque'e, bito benən byen bi'a dižə' quinga. Ənezda' bitobi zaca'a žalə' cui zo Diozən' len nada', pero lechguale zaquə'əcha' cle ca benə' ca' banonele apostol chele, benə' ca' chonle xen. ¹² Diozən' bablo'e de que naca' doalje apostol che'enə'. Bagoclene' nada' bguo'o bchejlaža'a bena' xšine'ənə' entr le'e la'anə'əczə de'e zan de'e bagoc əchia'. Goclene' nada' bena' xšine'ənə' len yelə' guac che'enə' na' leczə len yelə' guac che'enə' bena' milagr na' bichlə de'e zaquə' yesə'əbane benə'. ¹³ Tozə ca güennə' bena' len le'e na' can' bena' len benə'

ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'ela'ogüe'e Cristən' ga yoblə. ¿Echaquele bencha' güen len lega'aque' cle ca can' bena' len le'e de'en cui gwñabda' le'e gonle nada' mantener? Lesi'ixen ɬchia' še malən' bena'.

¹⁴ Bazoa' probnid par yida' dezlanə'a le'e de'e gwyon lase. Na' catə' yida' bito gua'a latjə gonle nada' mantener. Bito che'enda' gonle nada' bi de'en de ɬchele, che'enda' gon cuinle lažə' na' Cristən'. Bito naquən par bidao' ca' so'ombo' mantener xaxna'aga'acbo', sino xaxna'aga'acbo' nan' cheyalə' so'one' lega'acbo' mantener. ¹⁵ Ca'aczən' naquən len nada' ža, yebeida' əzanda' bitə'ətezə de'en de ɬchia' na' lente cuina' par gaquəlencha' le'e gwzenagle che Cristən'. La'anə'əczə lechguale chacda' chele, pero nachle bitotec chaquele ɬchia'.

¹⁶ Balle chñelaole ɬchia' nale de que chxoayaga' le'e de'en bito bi'a latjə gonle nada' mantener parzə nich cuejəlana' mechən' de'en chtoble par gaquəlenle benə' bišə'əcho ca' zjənaque' benə' yašə'. ¹⁷ ¿Ecabi nezele bito bxoayaga' le'e len notə'ətezə benə' babsela'a gan' zolen'? ¹⁸ Gwneyoida' Titon' bide' bedəlanə'e le'e na' bsela'a benə' bišə'əchon' yeto len le'. ¿Ecabi nezele de que bito bxoayag Titon' le'e? Na'alje ɬecabi tozə can' chona' len can' bene'enə'? Na' can' che'enda' gaquəlena' le'e ca'aczən' gone'ene'.

¹⁹ De repent chaquele cho'a dižə' quinga parzə nich le'e cui gonle xbab de que chona' bi de'e mal. Pero caguə ca'anə'. Nezda' ngoda'a txen len Cristən' na' de que Diozən' neze nle'ine' naquən' chona' na' bin' ənia'. De'e na'anə' cho'a dižə' quinga, benə' bišə' dao', par nich chaquəlena' le'e. ²⁰ Chžeba' əzelda' še bi de'en cui chonle güen can' che'enda' gonle catə'ən yida' gan' zolen', na' še əzelda' chonle de'e malən' bito šo'olažə'əle can' gona' castigw chelen'. Chona' xbab, ɬexa še chdilə chšašle na' chgue'i ljuežjle, o še əchloc ljuežjle na' chonle parzə nich gaquə güen che cuinzle. Na' ɬexa še chñeles mal che ljuežjle na' ɬexa še nacle benə' gochitj dižə' o še chon cuinle xen o še ža'ale chac yazə. ²¹ Chžeba' de que catə'ən yida' dezlanə'a le'e zanle cuinə' cuejyichjle ca de'en chgo'o xtole na' chbejyichjle be'en chele o no'ol chele par chzolenle benə' yoblə na' bitə'ətezəchlə yelə' zto' de'en chonle len cuerپ chelen'. Na' Dioz ɬchia'an gone' par nich yeto'ida' na' yegüi'inda' che nolen' cui gwlejyichjle de'e malən' chonle.

13

Pabən' gwdixjui'e de que gwnežjue' castigw che benə' ca' chso'on de'e malən', na' chguape' benə' Corinto ca' diox

¹ De'e gwyon lase dezlanə'a le'e na'a. Na' gaquə can' nyoj Xtižə' Diozən' nan: "Catə' no gao xya che to benə' de que nape' dolə', ɬoglachon che' de que nape' dolə' še yotilən ca yesə'əna ɬopə o şonə testigw benə' chso'e dižə' de que babene' de'e mal." ² Bagoža' benə' ca' chso'on de'e malən' antslə catə'ən bedəlanə'a le'e de'e əgwchope de que bito yeyašə'əda' lega'aque' še cui yesyə'ədinjene' xtolə'aga'aque'enə'. Na' de'e yoblə na'a lao cuinə' yezida' gan' zolen' nia' notə'ətezəchlə bachonle de'e malən' bito yeyašə'əda' le'e catə'ən yida'. ³ Na' catə' gona' castigw che le'e cui chedinjеле xtolə'əlen' cana'achən' ənezele de que de'en chnia' za'an che Cristən', can' nale chene'ele ənezele. Na' bito ənacho de que Cristən' bito gaquə gone' castigw chelen', la' nape' yelə' guac xen, na' bablo'e yelə' guac che'enə' len le'e. ⁴ De'e li Cristən' ben cuine' ca benə' cui bi chac gon catə'ən gwso'ot benə' le' boso'ode'ene' le'e yag corozən'. Pero zocze' na'a ɬchedə' Diozən' bosbane'ene' len yelə' guac che'enə'. Le'egatezə ca' naca' nada' ca benə' cui bi bi chac gon. Pero nezda' ngoda'a txen len Cristən' na' catə'ən yezida' gan' zolen' gwlo'ida' le'e can' zo yelə' guac che Diozən' len nada'.

⁵ Legonyanə' xbab chele še de'e liczə chonlilažə'əle Jesocristən'. Na' sə de'e li chonlilažə'əlene' gacbe'ile de que zoe' len le'e. Pero še chacbe'ile bito zoe' len le'e guacbe'iczele de que caguə chonlilažə'əlene'enə'. ⁶ Pero zoa' lez gacbe'ile de que zocze' len le'e par nich ca' gacbe'iteile de que naca' doalje apostol che'. ⁷ Chona' orasyon chnaba' gaquəlen Diozən' le'e par nich cuejyichjle cuich gonle de'e malən'. Bitobi nonən len nada' še gona' ca gacbe'ile de que bselə' Diozən' nada' o še cui, con še le'e sotezle

gonle de'e güen. ⁸ La' šə chzenagle che dižə' li che Jesocristən' bito əyažjən gona' castigw chele. Con gwnežjua' castigw che beŋə' ca' cui choso'ozenag chei. ⁹ Chebeida' catə' le'e chonle de'e güen na' bito chyažjən gwlo'a yelə' chnabia' Ɂhia'anə' par gona' castigw chele, la' leczə chona' orasyon chnaba' gaquəlen Diozən' le'e par nich gonle xbabən' can' cheyalə' gonle de'e yoblə. ¹⁰ Babzoja' de'e quinga antsłə ze'e yida' gan' zolenə' par nich yedinjèle xtolə'əlen' na' cui gona' castigw chelen' catə'ən yida'anə'. Diozən' bsele'e nada' naca' apostol che'enə' par nich gona' ca so'onlilažə'əch beŋə' le', caguə par gona' ca yesə'əbejyichje' cuich so'onlilažə'ene'.

¹¹ Na'a ža beŋə' bišə', babzoja' de'en go'onda' ənezele. Le'e gon xbab can' cheyalə' gonle de'e yoblə. Legwzenag consejw quinga chonə' le'e. Legac tozə len ljuežjle. Leso binlo tole yetole. Dioz ben' chaque checho na' ben' chon par chzo chbezcho binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon' sošgue' len le'e. ¹² Catə' chežagle leyolgüiž ljuežjle dižə' šao' par nich gacbia' de que chaque che ljuežjle. ¹³ Yuguə' beŋə' ca' nitə' nga beŋə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə' choso'oguape'e le'e diox.

¹⁴ Xancho Jesocristən' sotezə soe' gaquəlenšgue' le'e. Na' Diozən' gonšgue' par nich gacbe'ichele de que chaquene' chele. Na' Spirit che Diozən' gonšgan par nich yuguə'əle gonle tozə xbab. De'e na'azən' əchnia' le'e. Pab

Cart De'en Bzoj San Pabən' Par Benə' Galasia Ca'

Pabən' chguape' diox benə' ca' chso'elao' Cristən' Galasian'

¹⁻² Nada' Pab chzoja' le'e chdopə chžagle cho'ela'ole Cristən' yež ca' de'en zjəchi' gan' nzi' Galasia. Chguapto' le'e diox txen len yoguə' benə' bišə'echo ca' nitə' nga. Caguə benəch na'anə' gwlej nada' o bsele'e nada' par naca' apostol. Jesocristən' txen len Xe' Diozən' ben' bosban le' ladjo benə' guat ca', lega'aque'en gosə'əbeje' nada' par naca' apostol. ³ Chona' orasyon par nich Xacho Diozən' na' Xancho Jesocristən' əsa'aclene' le'e na' so'one' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. ⁴ Benə' ca' ža' yežlyo nga tyemp nga zocho na'a nite'e xni'a de'e malən'. Jesocristən' bnežjw cuine' gwso'ot benə' le' par gwdixjue' xtolə'əchon' nich ca' bebeje' chio'o xni'a de'e malən'. Bene' ca' əchedə' can' gwyazlažə' Xacho Diozən' gone'. ⁵ Ledoye'ela'och Diozən' zejlicane. Can' gonggaccho.

Bitoch bi dižə' de de'e guac ənacho dižə' güen dižə' cobə

⁶ Diozən' gwleje' le'e par nich Xi'inə' Cristən' chaclene' le'e. Na' chebanda' can' chonlen' lgüegwzə bachbejyichjle Diozən'. Na' lgua'a de'e gwzenagle dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Jesocristən' de'en be'elena' le'e, bachzenagzechle che yeto de'en chaquele naquə dižə' güen dižə' cobə. ⁷ Pero bito naquən dižə' güen dižə' cobə. Benə' ca' choso'osed choso'olo'ine' to de'e zda clelə na' chso'one' ca chacžejlažə'ele che de'en bsed əblo'ito' le'e. ⁸ Žalə' neto' əchyixjue'eto' yeto de'en bito naquən lebe len dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən' de'en babsed bablo'ito' le'e, Diozən' gone' par nich cuiayi'ito' zejlicane, na' la'anə' to angl benə' za' yoban' chixjui'e xtižə' Cristən' clelə, leczə cuiayi'e. ⁹ Can' bagwnia' antslə, leczə can' chnia' na'a. Notə'atezə benə' chixjui'e de'en bito naquən lebe len dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən' de'en babsed blo'ito' le'e, Diozən' gone' par nich cuiayi'e zejlicane.

¹⁰ Echnia' ca' par nich yebei Diozən' len nada', caguə par nich yebei benəchən' nada', na' caguə par so'olaže'e can' chona' na'anə'. Žalə' chi' yichja' naclə gona' par nich so'olažə' benəchən' can' chona' bito chzenaga' che Cristən' žalə' ca'.

Diozən' gwleje' Pabən' par goque' apostol

¹¹ Benə' bišə', che'enda' ənezele de que dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən' de'en babe'elena' le'e bito naquən xbab che benəch. ¹² Caguə benəch na'anə' bzenene' nada' dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Jesocristən' na' nique ənacho benəch na'anə' bene' ca gwyejni'ichda'an. Cuin Jesocristən' bzejni'ine' nada' dižə' güen dižə' cobən'.

¹³ Babenczele dižə' can' bena' antslə cata'ən ne'e naogua' costombr che neto' benə' Izrael. Lechguale blagzejə blagzida' benə' ca' chso'onlilažə' Cristən', go'onda' yonitlaoga'aca'anə'. ¹⁴ Na' gwche'echgua' yichja' che costombr de'en gosə'ənao de'e xaxta'ogua'a ca' can' gwse'ejni'alaže'e Diozən', na' bichlə de'en gwso'one' gwsa'aquene' par yebei Diozən' lega'aque' laogüe de'en gosə'ənaogüe'en. Bsedəcha' de'e ca' mazəchlə can' boso'osed zan benə' Izrael lježja' ca' benə' ca' gwsa'aljə ca tyempən' golja'anə'.

¹⁵ Cata' cuinə' galja' Diozən' bsi'e xneze gona' xšine'enə'. Gwleje' nada' par gona'an əchedə' nzi'ilaže'e nada'. ¹⁶ Na' cata' bžin že ben Diozən' can' gwchoglaogüe'en gone', nach bzejni'ine' nada' de que Jeso'osən' naque' Xi'inə'. Bzejni'ine' nada' par nich chjətixjui'a xtiže'enə' len benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael. Na' dezdz že na' notono gwnabda' əgwzejni'ine'en nada'. ¹⁷ Na' nic gwy'a Jerosalennə' par nich benə' ca' zjənaquə apostol antslə ca nada' yoso'osed yoso'olo'ine' nada' che Jeso'osən'. Zgwa'atec gwy'a gan' nzi' Arabia, na' Arabia na' beza'a bežina' Damascon'.

¹⁸ Gwde šoŋ iz gwya'a Damascon' nach gwya'a Jerosalennə' jəlaŋa'a Bedən' na' jsoa' len le' žda'obiž. ¹⁹ Pero bito bžaga' apostol ca' yela' sino tozə Jacob benə' bišə' Xanchon'. ²⁰ Nezcze Diozən' de que de'e nga chzoja' le'e naquən de'e li.

²¹ Nach gwya'a yež ca' zjəchi' gan' nzi' Siria na' Silisia. ²² Na' ca naquə benə' ca' chesə'adopə chesə'əžag chso'elaogüe'e Cristən' yež ca' zjəchi' gan' nzi' Jodea, bitonə' so'ombi'e nada' ca orən'. ²³ Con bazjənenene' rson de que bitoch chlagzejə chlagzida' benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' na' de que bacyixjui'a xtiže'enə', len antslə go'onda' gona' ca yesə'abejyichj benə' ca' len. ²⁴ Na' benə' Jodea ca' chso'onlilažə' Cristən' gwso'ela'oce' Diozən' de'en bachonlilaža'a Cristən'.

2

Apostol ca' yela' gwza'azlaže'e can' ben Pabən'

¹ Na' gwde žda' iz gwya'a Jerosalennə' nach gwya'a de'e yoblə len Bernaben', na' լeczə gwčhi'a Titon'. ² Diozən' bene' mendad ša'a, na' de'e na'anə' gwya'a. Na' btoba' benə' ca' zjənaquə blao entr benə' ca' chso'elao' Cristən' Jerosalennə' na' lega'acze' bzejni'ida' bin' chyixjui'a len benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael catə'ən cho'elenə' lega'aque' dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in չhe Cristən'. Bzejni'iga'acda'ane' bin' chsed chlo'ida' շedə' go'onda' əsa'azlaže'e de'en chsed chlo'ida' benə' ca' par nich ca' cui yesə'əne' de que bito bi zaquə' de'en chona' na' de'en babena'. ³ Ca goquən' bito cholə gwso'one' byen so benə' lježja' Titon' seňy de'en ne' sirconsision, la'anə'əczə cui naque' benə' Izrael. ⁴ Goc ca' la'anə'əczə gwnitə' benə' gosə'əne' cheyalə' soe' seňyən'. Gwnitə' benə' gosə'əlen benə' bišə'əcho ca' Jerosalennə' ca orən', parzə nich yesə'əgүie' šə naoto' costombr ca' de'en nyoj le'e lei չhe neto' benə' Izrael. Gwse'enene' gwso'one' byen yoguə' benə' so'onlilažə'e Cristən' yesə'ənaogüe' costombr ca' len la' նezecho chebei Diozən' chio'o por ni չhe de'en chonlilažə'əcho Cristən', caguə por ni չhe šə choncho complir bi de'en na lein'. ⁵ Pero nada' na' Bernaben' ni latə'əzə bito bzenagto' չhe benə' ca'. Con gwzočechtezətə' bento' par nich gaquə talenchle dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in չhe Cristən' de'en babe'elento' le'e na' de'en naquə de'e li, sin cui bi bichlə gonle.

⁶ Na' benə' ca' gwsa'ac blao entr benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' Jerosalennə', bito gwse'enene' gwša'a can' chsed chlo'ida' չhe Cristən'. Enia' ca' la'anə'əczə bito bi nonən len nada' šə gwsa'aque' benə' blao o šə cui gwsa'aque', la' par len Diozən' tozəczə can' zaquə' yoguə'əlol benə'. ⁷ Gwsa'acbe'ine' de que Diozən' ngüe'e lao na'a əchyixjui'a dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in չhe Cristən' len benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael can' ngüe'en lao na' Bedən' chyixjui'en len benə' Izrael gwlaž չheto' ca'. ⁸ Diozən' len yelə' guac չhe'enə' chaclene' Bedən' par nich chyixjui'e xtižə' Cristən' len benə' Izrael gwlaž չheto' ca'. Na' լecze'enə' chaclene' nada' len yelə' guac չhe'enə' par nich əchyixjui'a xtižə' Cristən' len benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael.

⁹ Jacobən' len Bedən' na' len Juanə' zjənaquache' benə' blao entr benə' ca' chəsə'adopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Cristən' Jerosalennə'. Na' catə' lega'aque' gwsa'acbe'ine' can' chaclen Diozən' nada' par chona' xšine'enə' nach gwso'oxe'e na'anə' len na' Bernaben' par boso'olo'e de que chsa'azlaže'e can' chonto' txen len lega'aque'. Na' gwsa'aquene' güencən' gonto' xšin Diozən' entr benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael na' lega'aque' so'one'en entr benə' Izrael gwlaž չheto' ca'. ¹⁰ Tozə de'en gwse'e neto' gonto', gaquəlento' benə' yašə' ca' chso'elao' Cristən'. Na' de'e liczə chi'ichgua yichjə' gaquəlena' benə' yašə' ca'.

Pabən' gwdile' Bedən' Antioquian'

¹¹ Na' gwdechlä gwya'a Antioquian'. Na' žlac zoa' na' bidə Bedən' gan' nitə' benə' ca' chəsə'adopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Cristən' na' gwdila'ane' can' chone', շedə' bla'alaon chone' de'e mal. ¹² Quingan' goquə catə' ze'e bžine' Antioquian', gwzolaogüe' չhe'ej chaogüe' txen len benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' la'anə'əczə cui zjənaque' benə'

Izrael, pero gwdechla catá' besa' ežin benə' Jerosalen ca' benə' ca' bselə' Jacobən', bitoch gone'ene' ye'ej gaogüe' txen len benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael. Bžebe' bi yesə'əna benə' ca' chso'on xbab de que notə'atezə benə' chonlilažə' Cristən' cheyalə' soe' señy de'en ne' sirconsision. ¹³ Nach benə' Izrael ca' yela' nitə' Antioquian' chso'onlilažə'e Cristən' leczə besya'əbiže'e cuich əgwse'ej əgwsa'ögüe' txen len benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael, na' gosə'əgo'oyele'e Bernaben' par nich lencze' bebiže'e. Na' besya'əbiže'e parza nich yesyə'əbei benə' Jerosalen ca' lega'aque', la'anə'əczə gosə'ənezeñene' naquən güen əse'ej əsa'ögüe' txen len benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael. ¹⁴ Gocbe'ida' bitoch chso'one' can' cheyalə' gon chio'o nombi'acho dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən' na' de'en naquə de'e li. De'e na'anə' gwdila' Bedən' lao yoguə' benə' ca' chesə'ədopə chesə'əžag chso'elaogüe'e Cristən', goža'ane': "Le' naco' benə' Izrael, pero bagwlejyichjo' costombr che chio'o benə' Izrael par chono' txen len benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael. De'e na'anə' bito cheyalə' gono' byen so'on benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael can' na costombr che chio'o benə' Izrael."

Con benə' chso'onlilažə' Jesocristən' zjənaque' benə' güen lao Diozən'

¹⁵ Neto' goljəto' naquəto' benə' Izrael, na' bito goljəto' entr benə' ca' cui chso'elao' Diozən'. ¹⁶ Diozən' bito əne' de que naccho benə' güen laogüe'enə' por ni che bi de'en choncho. Con benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' zjənaque' benə' güen lao Diozən'. Lenczə neto' bachonlilažə'ato' Cristən' par nich Diozən' ne' əheto' de que banaquəto' benə' güen laogüe'enə'. Bito ne' ca' che notə'atezcho por ni che šə choncho bi de'en na lein' goncho.

¹⁷ Na' notə'atezə chio'o naccho benə' Izrael, antslə ze'e əna Diozən' de que naccho benə' güen laogüe'enə', bzejni'ine' chio'o de que tozə ca benə' malən' naccho len yeziqə'əchlə benə' güen de'e mal ca', pero la'anə'əczə bzejni'ine' chio'o de que tozə ca benə' malən' naccho len yeziqə'əchlə benə' güen de'e mal ca' bito ənacho de que Crist nan' bene' par nich naccho benə' mal. Na' šə can' chaquecho lechguale clelən' choncho xbabən'. ¹⁸ Chio'o babechojcho xni'a costombr ca' de'en zjənyoj le'e lei chechon' na' šə yozo cuincho xni'aga'aqueina' de'e yobla, le'e nacia'ate de que de'e malən' choncho. ¹⁹ Lein' chzejni'in chio'o de que naccho benə' mal par nich ənezecho bito naccho benə' güen lao Diozən' por ni che de'en choncho bi de'en na lein'. Na' na'a chio'o chonlilažə'əcho Cristən' con yo'o yichjcho sotezə socho gwzenagcho che Diozən'. ²⁰ Nada' ənezda' de que ndil' ngoda'a txen len Cristən' catá'ən gwso'ote'ene' le'e yag corozən'. Na' bitoch zoa' to gwlaza' sino Cristən' zolene' nada'. Na' de'en chona' na'a chona'an con can' na Xi'in Diozən' ben' chonlilažə'a. Len' chaquene' checho na' bnežw cuine' gwso'ote'ene' por ni checho. ²¹ Diozən' nži'ililažə' chio'o na' bsele'e Cristən' par nich gonlilažə'əchone' na' gaccho benə' güen lao Diozən'. Na' bito che'enda' gwzoa' ca'alə de'en bene' ca', gaquəda' de que por ni che bi de'en chona' naca' benə' güen lao Diozən'. Žalə' por ni che de'en choncho bi de'en na lein' əna Diozən' de que naccho benə' güen laogüe'enə' bito byažən əgwnežjo cuin Cristən' por ni checho žalə' ca'.

3

Naccho benə' güen lao Diozən' əchedə' chonlilažə'əcho Cristən', caguə por ni che de'en choncho complir can' na lein'

¹ Le'e benə' Galasia, nčhol yichjla'ažda'olen' ca de'en baboso'oxoayag benə' le'e par chaquele cheyalə' naole costombr ca' de'en na lein'. Clar juisy babzejni'ida' le'e can' gwso'ote' Cristən' le'e yag corozən' por ni checho. ² De'e ngazən' chnabda' le'e: ¿Ezo Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'olen' por ni che de'en chonle complir can' na lein'? Bito, sino zon lo'o yichjla'ažda'olen' por ni che de'en bachonlilažə'ele Cristən'. ³ Spirit che Diozən' zon lo'o yichjla'ažda'olen' dezdz catá'ən gwzolao chonlilažə'ele Cristən'. Na'alje əde'e tant nčhol yichjla'ažda'ole na'anə' chaquele chyažən so señyən' lao cuerplə chelen' par yejož gonle can' chene'e Diozən'? ⁴ De'e zan de'e baboso'ochi' boso'osaquə'

benə' le'e laogüe de'en chonlilažə'ele Cristən'. Na' Ɂbixa parən' bguo'o bchejlažə'ele len de'e ca' šə na'a sole seňy de'en ne' sirconsision? Pero bitolja ənacho de que sole seňyən', la' šə solen cuejyichjle de'en chonlilažə'ele Crist na'anə'. ⁵ Nezczele de que Diozən' babəne' Spirit Ɂhe'enə' zon lo'o yichjla'ažda'olen' na' chone' milagr entr le'e, Ɂchedə' bachonlilažə'ele Cristən' na' bachzenagle Ɂhe', caguə chac ca' por ni Ɂhe de'en chonlile complir bi de'en na lein'.

⁶ Na' ca'aczən' nyoj Xtižə' Diozən' cho'en dižə' Ɂhe de'e Abraannə' nan de que benlilažə'e Diozən' na' de'e na'anə' Diozən' gwne' Ɂhe' de que naque' benə' güen laogüe'ena'. ⁷ Cheyalə' ənezele de que yoguə' benə' chso'onlilažə' Diozən' can'benlilažə' de'e Abraannə' le', lao Diozən' zjənaque' xi'in dia Ɂhe de'e Abraannə'. ⁸ Diozən' bsi'e xneze par nich chone' len le'e cui nacle benə' Izrael can' chone' len neto' benə' Izrael, ca de'en ne' Ɂhe notə'atezcho chonlilažə'əchone' de que naccho benə' güen laogüe'ena'. De'e na'anə' gože' de'e Abraannə' dižə' güen dižə' cobə nga: "Gona' güen len benə' ca' ža' yoguə' nasyon, benə' ca' so'onlilažə' nada' can' chonlilažə'o nada'". ⁹ Na' can' naquən, Diozən' chone' güen len benə' ca' chso'onlilažə' le' can' bene' güen len de'e Abraannə' por ni Ɂhe de'en benlilažə' de'e Abraannə' le'.

¹⁰ Na' notə'atezə benə' chon xbab de que gaque' benə' güen lao Diozən' por ni Ɂhe šə chone' bi de'en na lei de'en bzoj de'e Moisezən', de'e mal juisy gaquə Ɂhe' šə ca', Ɂchedə' notono no yesə'ezoi par so'one' cayanə'ən nannə'. Can' nyoj Xtižə' Diozən' nan: "De'e mal juisy gaquə Ɂhe notə'atezə benə' šə cui Ɂnitə'atezə Ɂnite'e so'one' complir yoguə'ələləl can' na lein' dote tyemp." ¹¹ Na' Xtižə' Diozən' nyojən nan: "Diozən' ne' Ɂhe benə' chso'onlilažə' le' de que zjənaque' benə' güen laogüe'ena', na' de'e na'anə' guata'əczə yelə' mban Ɂchega'aque' zejlicanə." Na' de'en nan ca' Ɂnezecho de que Diozən' bito əne' Ɂhe notə'atezcho de que naccho benə' güen laogüe'ena' por ni Ɂhe šə choncho bi de'en na lein' goncho. ¹² Benə' zan chsa'aquene' so'one' can' na lein' sin cui chso'onlilažə'e Diozən', con yo'o yichjiga'aque' de'en nan: "Notə'atezə benə' chon cuaselol can' na lein' gaquə bane' zejlicanə."

¹³ Cristən' gwdixjue' xtolə'əchon' par nich ca' cui gaquə de'e mal juisy Ɂchecho ca de'en cui chzoicho par goncho cuaselol can' na lein'. Bnežjw cuine' goc de'e mal juisy Ɂhe' lgua'a chio'o. Goc Ɂhe' can' nyojən nan: "De'e mal juisy chac Ɂhe notə'atezə benə' chso'ote' choso'ode'ene' le'e yag." ¹⁴ Goc ca' par nich lencza benə' ca' cui zjənaqua benə' Izrael so'onlilažə'ene' na' Ɂnite'e mbalaz ca mbalazən' gwzo de'e Abraannə' laogüe de'en benlilažə'e Diozən'. Na' chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən' ža, Diozən' bsele'e Spirit Ɂhe'enə' zon lo'o yichjla'ažda'ochon' can' bene' lyube.

Lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' lyube de'en ben Diozən' len de'e Abraannə'

¹⁵⁻¹⁶ Ca naquə Diozən' bene' lyube len de'e Abraannə' can' gone' güen len xi'in dia Ɂhe'enə', be'e dižə' Ɂhe tozə xi'in dia Ɂhe de'e Abraannə', na' Ɂhe Crist nan' be'e dižə'ən ca'. Benə' bišə', quingan' naquən len notə'atezə benə' choso'ozə' yiš, catə' babeyož boso'oze'en bito gaquə əna toe' de que cui gone' can' nannə' na' bito gaquə gwzanch yetoe' can' nannə'. ¹⁷ Na' lyube de'en ben Diozən' len de'e Abraannə' ža, gwxaqua'əleben ca to yiš de'en choso'ozə' benə', Ɂchedə' la' Diozən' bito gwše'e can' bene' lyube len de'e Abraannə'. Ne'e choncze' con can' gože'ene'ena'. Na' bagwde tap gueyoa šichoia iz ben Diozən' lyube len de'e Abraannə' nach bene' par nich bzoj de'e Moisezən' lei Ɂhe'enə'. Na' la'anə'əczə Diozən' bnežjue' lein' bito ənacho cuich chone' can' bene' lyube len de'e Abraannə'. ¹⁸ Žalə' Diozən' ne' de que benə' ca' chso'on cuaselol can' na lein' zjənaque' benə' güen, bito chaclene' benə' can' bene' lyube gaquəlene' žalə' ca'. Pero cuine'en ne' Ɂhe chio'o chonlilažə'əchone' de que naccho benə' güen laogüe'ena' por ni Ɂhe lyube de'en bene' len de'e Abraannə'.

¹⁹⁻²⁰ Leczə byažje lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Diozən' bnežjue'en par benə' ca' gwnita' bedote catə'ən cuinə' yidə Cristən' par nich gwsa'acbe'ine' de que chso'one' contr can' non Diozən' mendad so'one'. Cristən' golje' lao dia Ɂhe de'e Abraannə' na'

che le'enə' be' Diozən' dižə' catə'ən bene' lyebe len de'e Abraannə'. Na' ca naquə lein' Diozən' bene' par nich angl ca' boso'onežjue'en de'e Moisezən'. Na' Diozən' bchine' de'e Moisezən' par bzejni'ine' benə' Izrael ca' can' na lein'. Pero catə' ben Diozən' lyebe len de'e Abraannə' notono no bchine' par əgwzejni'ine' de'e Abraannə'.

Lein' chzejni'in chio'o de que choncho de'e mal

²¹ Na' bito cheyalə' goncho xbab de que lei de'en bzoj de'e Moisezən' chonən contr can' non Diozən' lyebe gone'. Pero lein' bito gaquə yocobən yichjla'ažda'ochon'. Žalə' gaquə yocobən yichjla'ažda'ochon' guaquə goncho can' na lein' nach gaccho benə' güen lao Diozən' žalə' ca'. ²² Pero Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan de que yoguə'ələləlbenəchən' yesə'əzi'e castigw zejlicane por ni che xtolə'əga'aque'enə'. Na' nyojən ca' par nich con benə' so'onlilažə' Jesocristən' bito yesə'əzi'e castigon', sino gaquə güen chega'aque' can' ben Diozən' lyebe len de'e Abraannə'.

²³ Ca naquə neto' benə' Izrael catə'ən bitonə' əgwzejni'i Diozən' neto' de que cheyalə' gonlilažə'əto' Cristən', nchoglaon əheto' de que si'ito' castigw zejlicane əheda' nombi'ato' lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' bito chonto' can' nannə'. ²⁴ Par neto' lein' gwxaquə'əleben ca to mos əznia benə' chgüia chye' xi'in benə', de'e zan de'e che'ebō' gombo' na' de'e cui gombo'. Pero əna'a babidə Cristən' na' baltezətə' chonlilažə'əto'one' Diozən' ne' de que naquəto' benə' güen laogüe'enə' na' can' ne' che nota'ətezcho. ²⁵ Na' de'en babidə Cristən' bitoch gwxaquə'əlebe lein' ca to mos əznia par neto' benə' Izrael, neto' bachonlilažə'əto'one'.

²⁶ Yuguə' chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən' naccho xi'in Dioz. ²⁷ Na' nota'ətezcho šə bagwchoacho nisən' par blo'echo de que ngoda'əcho txen len Jesocristən', bach-zolao chac yichjla'ažda'ochon' can' naquə yichjla'ažda'ogüe'enə'. ²⁸ Na' tozəczə can' zaquə'əcho lao Diozən' šə naccho benə' Izrael o šə cui naccho, šə naccho benə' esclabo o šə cui naccho, na' šə naccho benə' byo o šə naccho no'olə. Yuguə'əcho banaccho tozə laogüe de'en ngoda'əcho txen len Jesocristən'. ²⁹ Na' de'en ngodə'əcho txen len Jesocristən', lao Diozən' naccho xi'in dia che de'e Abraannə' na' len chio'ona' gon Diozən' güen can' bene' lyebe gone' len xi'in dia che de'e Abraannə'.

4

¹ To benə' gwni'a šə zo xi'ine', bi'inan' si' byen che'enə'. Pero na' žlac ne'e nacbo' bido' bito ənacho mbalazəch chac chebo' cle ca che to mos la'anə'əczə gwžin že gaquə lao na'abo' yuguə' de'en de che xabo'ona'. ² Benə' ca' nitə' lo'o yo'o ližbo'ona' ne'e choso'ogüia choso'oye'ebō' na' ne'e chesə'ənabi'ebō' žlac cuinə' əha'obo' na' žlac əžin že co'o xabo'ona' lao na'abo' de'en deine'enə'. ³ Can' goquə len neto' benə' Izrael, žlac cuinə' yida Cristən' gwxaquə'əlebeto' ca xi'in benə' gwnia'ana'. Diozən' bene' mendad ənaoto' yuguə'ələləl costombr de'en na lein'. Na' de'e na'ana' par neto' lein' gwxaquə'əleben ca benə' ca' chəsə'ənabia' xi'in benə' gwni'ana' žlac cuinə' že si'ibō' de'en de che xabo'ona'. ⁴ Pero catə' bžin že bžia Diozən' bia' bsele'e Xi'ine'enə' yežlyo nga, gwyan to no'olə le'. Na' Xi'in Diozən' leczə bzenague' che lein'. ⁵ Na' le'enə' bedəyene' par nich yuguə' chio'o chonlilažə'əchone' zocho mbalaz ca mbalazən' so xi'in benə' gwni'ana' catə'ən əžin že gaquə lao na'abo' byenə'. Cristən' bedəyene' par nich nezecho bitoch chonən byen ənaocho costombr ca' de'en zjənyož le'e lei che neto' benə' Izrael.

⁶ Na' de'en bagwcua' Diozən' chio'o ca xi'ine', babsele'e Spirit che'enə' zon lo'o yichjla'ažda'ochon' de'en leczə naquə Spirit che Xi'ine' Cristən'. Na' Spiritən' chaclənən chio'o par nich cholgüižcho Diozən' che'echone': "Xa." ⁷ Diozən' bagwcue'e chio'o ca xi'ine' caguə par cue'e yichjcho costombr ca' de'en non lein' mendad. Gwcue'e chio'o ca xi'ine' par nich chac güen checho can' bene' lyebe gaquə che xi'in dia che de'e Abraannə'.

Pabən' chi' yichje' naquən' chso'on benə' ca' chso'onlilažə' Cristən'

⁸ Antslə catə'ən cuiñə' gombi'ale Diozən' gwyejni'alažə'ele bi de'e ca' cui zjəzaquə' par šejni'alažə'echo, na' lega'aquən gosə'ənabi'an xbab chelen'. ⁹ Pero na'a banombi'ale Diozən' o šə güench əñacho de que Diozən' banombi'e le'e. Chebanchgüeida' chele de'en chebiguə'ele gosxanlə na' bachezo cuinle xni'a costombr ca' che biquə' de'en ye'ej gaocho, che ža ca', na' che cuerپ chechon'. Costombr ca' bito gwsa'aquən par yesyə'əbejən chio'o xni'a de'e malən' na' leczə caguə bi zjəzaquə'ən na'a par əsa'aclenən chio'o. ¹⁰ Bagwzolao naole costombr che neto' benə' Izrael che lni ca', che ža ca', che bio' ca', che tyemp ca' na' che iz ca'. ¹¹ Chžeba' ſə cuich əgwzenagle che de'en babsed blo'ida' le'e, la' ſə cuich gwzenagle chei, cuiayi' de'en bena' entr le'e.

¹² Benə' bišə', chatə'əyoida' le'e gonle can' babena' nada' de'en babchojyichja' costombr che neto' benə' Izrael de'en zjənyoj le'e lein' nich zoa' chona' žin entr le'e: Na' ca naquə bedəsoa' len le'e bito əñacho de que babenle mal len nada'. ¹³ Nezczele chacşenda' de'en bida' de'e neche, na' gwdixjui'a dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən' len le'e. ¹⁴ Na' de'en chacşenda' ca orən' zaquə'ən par gue'ile nada', pero bito bgue'ile nada', sino bzenagczle xtiža'anə'. Na' do yichj do lažə'ele bgüialaole nada' ca'aczə chgüialaogüe to angl che Diozən' o ca'aczə cuin Jesocristən'. ¹⁵ Mbalaz gwzole de'en benle ca' len nada', na' əbixchen' cuich chonle ca' na'a ža? Nezda' de'e tant goquele chia' xte bebeile bzanele bitə'atezə de'en deile na' lente cuinle par goclenle nada'. ¹⁶ Epor ni che de'en cho'elena' le'e dižə' lin'bachaquele de que naca' benə' contr chele ža?

¹⁷ Benə' ca' choso'osed choso'olo'i le'e na'a lechguale zjəchi' yichjiga'aque' le'e, pero caguə par nich so'one' güen len le'enə' sino par nich yesyə'əbeje' le'e cuich gonle txen len neto'onə' na' par nich cue'e yichjle lega'acze'enə'. ¹⁸ Naquəczən güen yesə'əbe'eyichj benə' le'e do tyempte, caguə catə'əzən' zoa' len le'e na' con ſə so'one' güen len le'e. ¹⁹ Xi'indaogua'a, de'e yoblə chžaglaogua'a lo'o la'ažda'ogua'anə' por ni che le'e can' chžaglao to no'olə benə' chzan, na' əžaglaochcza' xte catə'əch gaquə yichjla'ažda'olen' can' naqua yichjla'aždao' Cristən'. ²⁰ Žalə'əšga zoa' len le'e na'a, nža'alə can' gaquə nia' le'e. De'e li lechguale chacżejlaža'a chele.

De'e Agar na' de'e Sarən'

²¹ Le'e chene'ele naole costombr che neto' benə' Izrael de'en zjənyoj le'e lein de'en bzoj de'e Moisezən', əbitonə' yenele can' na de'en nyojənnə'? ²² Nan de que gwnita' əchopə xi'in de'e Abraannə' bi'i byo, tobo gwyan to no'olə naquə esclabo che' na' yetobo' gwyan no'ol əchecze' no'olən' bito naquə esclabo. ²³ Na' bi'in gwyan no'olə esclabon' goljbo' chedə' gwzolen de'e Abraannə' le' pero bi'in gwyan no'ol əchecze' goljbo' chedə' Diozən' bene' par nich goc complir can' bene' lyebə de que sane' la'anə'əczə naque' benə' güiž. ²⁴ Na' de'en goc che no'ol ca' chzejni'in chio'o che əchopte lyebə de'en ben Diozən' naclən' gaquəlene' benə' Izrael ca'. No'olə esclabo ben' le Agar gwxaquə'əlebene' ca lei de'en ben Diozən' mendad bzoj de'e Moisezən'. Bzoje'en par de'e xaxta'o neto' benə' Izrael lao ya'a Sinain' benə' ca' gwxaquə'əlebe ca esclabos. ²⁵ Na' doxen nasyon Izraelən' gwxaquə'əleben ca de'e Agarən' no'olə esclabo che de'e Abraannə'. Diozən' bnežjue' de'e xaxta'oto' ca' lein' lao ya'a Sinain' gan' nzi' Arabia, na' xte ža neža benə' Izrael gwlaž əcheto' ca' zjənaque' ca esclabos chedə' chsa'quene' chonən byen yesə'ənaogüe' yoguə' costombr ca' de'en na lein'. ²⁶ Pero yoguə' chio'o chonlilažə'echo Cristən', babozoe' chio'o binlo len Diozən', na' naquən to goclen de'en bene'. De'e na'anə' nezecho bito chonən byen naococho costombr ca' de'en na lein'. ²⁷ Diozən' bene' par nich to profet benə' be' xtižə'ənə' cana' bzoje'en de que benə' zanch so'onlilažə' Cristən' cle ca benə' ca' yesə'ənao costombr ca' de'en na lein'. Na' quinga na de'en bzoje'enə'.

Bebei no'olə güiž, no'olə cui no chzan,

Bisya'a yelə' chebei chio', le' cuiñə' gaco' bes che yelə' sannə', chedə' sano' bi'i zan.

Na' le' cui no xi'inə' ne'e so,

Nitə'əch xi'inə' clezə can' nitə' xi'in no'olən' bagwyan to xi'in be'en chio'onə'.

²⁸ Ca naquə Isaakuən' xi'in de'e Abraannə' goljbo' por yelə' guac che Diozən' cheda' can' bene' lyebə len de'e Abraannə'. Lé'egatezə ca' chio'o ža, por yelə' guac che Dioz na'anə' bachone' chio'o cuent ca xi'in dia che de'e Abraannə' cheda' can' bene' lyebə gone'. ²⁹ Bi'i che de'e Agarən', bi'in goljə por ni che de'en gwzolen de'e Abraannə' le' blagzejə blagzidbo' Isaakuən' bi'in ben Spirit che Diozən' par gwzan de'e Sarən' no'olən' goquə benə' güiž. Lé'egatezə ca' ža neža benə' Izrael ca' chesə'ənao costombr ca' de'en na lein' choso'olagzejə choso'olagzide' chio'o chonlilažə'echo Cristən'. ³⁰ Na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan de que Diozən' gože' de'e Abraannə': "Bebej no'olə esclabon' len bi'i che'enə', cheda' bi'i che'enə' bito əgwnežjua'abo' de'en nona' lyebə əgwnežjua' bi'in gwzan no'ol chio'onə'." ³¹ De'e na'anə' benə' bišə' nezecho laogüe de'en chonlilažə'echo Cristən' gwxaqua'elebecho ca xi'in de'e Sarən' no'olən' bito goquə esclabo, caguə ca xi'in de'e no'olə esclabon'.

5

Bito chonən byen naocho costombr de'en na lein'

¹ Cata'ən benlilažə'echo Cristən' le'bebeje' chio'o lao yoguə' de'en choncho chaquecho chebei Diozən' chio'o laogüe de'en chonchon'. De'e na'anə' bito ənaocho yebeiche Diozən' chio'o šə naocho costombr ca' can' na lei che neto' benə' Izrael.

² Nada' Pab echnia' le'e to de'e žialao. Šə sole señy de'en ne' sirconsisionna' na'a bachonlilažə'ele Cristən', bito bibi zaquə'ən de'en bagwzolao chonlilažə'əlene' šə ca'.

³ Echnia' clar de que notə'atezə benə' soe' señy de'en ne' sirconsision, leczə cheyalə' gone' complir yoguə'əlol bitə'atezəchlə de'en na lein'. ⁴ Na' šə chaquele gonle cuaseləl can' na lein' par nich gacle benə' güen lao Diozən', bachzole Cristən' ca'ələ šə can' chaquele, na' bitoch chonle cas can' nži'ilalažə' Diozən' chio'o. ⁵ Chio'o chonlilažə'echo Jesocristən' zo Spirit che Diozən' lo'o la'ažda'ochon' na' chonən ca bañezecho de que Diozən' əne' naccho benə' güen laogüe'ənə' catə' yežincho gan' zoe'ənə'. ⁶ Ca naquə chio'o chonlilažə'echo Jesocristən' bito bi nonən len Diozən' šə socho señy de'en ne' sirconsision, o šə cui zochon. La' de'en naquə de'e žialao xen len Diozən', sotezə socho gonlilažə'echo Cristən' na' gauecho che ljuežjcho par nich gacbia' de que chonlilažə'əchone'ənə'.

⁷ To tyemp babenle can' chebei Diozən', pero na'a chebanda' babe'ele latjə chəsə'əžon benə' cuich naole de'en naquə de'e lin'. ⁸ Dioz ben' gwlej le'e par nacle xi'ine', bito ənaocho le'ənə' chone' par nich chzenagle che benə' ca'. ⁹ Na' de'en bachzenagle che consejw malən' yobəch əgwzenagle che bitə'atezəchlə de'e chon contr xtižə' Diozən'. Chonle can' na dicho nga: "Latə'əzə xna' cuazin' chonən par nich cheyas doxen cuazin'." ¹⁰ Pero na' zoa' lez gon Xancho Jesocristən' par nich yezolao naole de'e ca' babzejni'ida' le'e. Na' notə'atezə zjənaquə benə' ca' chso'on par nich chacžejlažə'ele, Diozən' əgwnežjue' castigw chega'aque'.

¹¹ Na' ca naca' nada', nitə' benə' chəsə'əne' chsed chlo'ida' de que yoguə' chio'o chonlilažə'echo Cristən' cheyalə' socho señy de'en ne' sirconsision. Bitolja zjənlagzejə zjənlagzidə benə' nada' žalə' chsed chlo'ida' ca'. Len bito gaquə zdebə no gwzenag žalə' ca', cheda' bitoch gonən byen so'onlilažə'e Cristən' ben' gwso'ote' boso'ode'ene' le'e yag corozən'. ¹² Yebeichləda' žalə' benə' ca' chso'on par nich chacžejlažə'ele šə chebei Diozən' le'e de'en cui zole señyən' yesə'əchog cuinga'aque' yelatə'.

¹³ Benə' bišə', Diozən' gwlejje' chio'o par chonlilažə'echo Cristən'. De'e na'anə' bitoch chonən byen naocho costombr ca' can' na lei che neto' benə' Izrael. Pero bito de lsens goncho bitə'atezə de'e mal de'en na la'ažda'omalchon' goncho. De'en chene'e Diozən' goncho, gaue che ljuežjcho na' gaquəlen ljuežjcho tocho yetocho. ¹⁴ Na' bazoczcho choncho yoguə'əlol can' na lein' šə choncho can' nyojən nan: "Goque che sa'aljuežjō' catg chaque che cuino'." ¹⁵ Pero šə chacyožə ljuežjcho o chdiləlen ljuežjcho chžiayi'icho de'en non Diozən' par naccho tozə.

Can' goncho šə gwzenagcho che Spirit che Diozən'

¹⁶ De'en naquə de'e žialao xen goncho, cheyalə' sotezə socho goncho can' chene'e Spirit che Diozən'. Na' šə goncho ca' bito gwzenagcho che la'ažda'omalchon'. ¹⁷ Cata' chzenagcho che la'ažda'omalchon' bito cho'en latjə əgwzenagcho che Spirit che Diozən'. Na' ca naquə de'en chene'e la'ažda'omalchon' goncho naquən contr de'en chene'e Spirit che Diozən'. Pero šə choncho can' chene'e Spirit che Diozən', bito choncho can' na la'ažda'omalchon'. Na' de'en zo Spiritən' len chio'o bito choncho can' goncho žalə' cui zon len chio'o. ¹⁸ Na' šə chzenagcho che de'en chsed chzejni'i Spirit che Diozən' chio'o goncho, bitoch naocho costombr ca' de'en na lei de'en bzoj de'e Moisezən'.

¹⁹ Šə chzenagcho che la'ažda'omalchon' choncho notə'atezən de'e mal quinga: Chbejyichjcho no'ol checho o be'en checho par chzolencho benə' yoblə; chgo'o xtocho; chebeicho bichlə de'e yelə' zto' de'en zjənac ca'; ²⁰ chejñi'alažə'əcho lgu'a lsaquə'; naocho de'en chso'on benə' ca' chesə'ənelen de'e xio'; bito zocco binlo len ljuežjcho; chdilə chšašcho; chgue'i ljuežjcho; chloccho; chi' yichjcho gaquə güen che cuinzcho sin cui choncho xbab nac gaquə che ljuežjcho; naccho benə' gotil; bito choncho txen len ljuežjcho; ²¹ chzelažə'əcho bi de'en de che benə' yoblə; chotcho benə'; naccho benə' güe'e zo; chlencho no lni gan' chac scandl; na' choncho bichlə de'e mal de'en zjənaquə ca de'e mal quinga bagwnia'. Na' de'e yoblə chnia' le'e can' bagwnia'acza' antslə, bito yežincho yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e šə choncho de'e mal ca' zjənac ca'.

²² Na' šə chzenagcho che Spirit che Diozən', goncho yogua' de'e quinga: Gaquecho che ljuežj benəčhcho; socho mbalaz de'en nombi'acho Diozən'; socho binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon'; gapcho yelə' chxenlažə' len ljuežj benəčhcho bitə'atezə de'en chso'onene' chio'o; goncho güen len benə' yeziqə'əchlə na' əži'ilažə'əga'acchone'; goncho complir šə bin' ye'echo benə' goncho; ²³ gaccho benə' gaxjwlažə'; bito güe'echo latjə ńabia' la'ažda'omalchon' chio'o. Na' šə bachzenagcho che Spirit che Diozən', bito bi bi lei de de'en əna choncho de'e mal. ²⁴ Na' chio'o bangodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən' bitoch cho'echo latjə ńabia' la'ažda'omalchon' chio'o par goncho bi de'en chzelažə'ən. ²⁵ Spirit che Diozən' babenən yelə' mban zejlicane chechon', na' de'e na'ana' cheyalə' socho goncho can' chene'enə'.

²⁶ Na' bito cheyalə' gon cuincho xen gaquecho lechguale chebei Diozən' chio'o, la' šə goncho ca' yesə'əža'a benə' ljuežjchon' chio'o na' yesə'əgue'ine' chio'o.

6

Cheyalə' gaquəlen ljuežjcho

¹ Benə' bišə', šə to benə' ljuezjchon' babxope' bene' to de'e mal, chio'o chzenagcho che Spirit che Diozən' cheyalə' gaquəlenschone' par nich yezoe' binlo len Diozən' de'e yoblə. Na' güe'echone' consejw dižə' šao' əžjsa'alažə'əcho de que լeczə ca' chio'o nxož əxopcho goncho de'e malən'. ² To tocho cheyalə' gaquəlen benə' ljuežjcho ca' bitə'atezə de'e chsa'ac chega'aque'. Šə goncho ca' goncho complir can' chene'e Cristən' gonchon'.

³ Na' šə goncho xbab de que naccho benə' blao len cui naccho, chxoayagzə cuinchon' šə ca'. ⁴ To tocho cheyalə' goncho xbab šə de'en babenchon' naquən de'e güen o de'e mal. Na' yebeicho šə babencho de'en naquə güen, pero bito goncho xbab de que güench chon chio'o clezə ca benə' yoblə. ⁵ La' to tochon' choglaio Diozən' checho šə bencho güen o šə bencho mal.

⁶ Šə no choso'osed choso'olo'i chio'o xtižə' Diozən', bito goncho rgüin len lega'aque'. Cheyalə' əgwnežjoga'acchone' latə' šə bi de'e šao' de'e güen de'e de checho.

⁷ Bito güe'ele latjə no əxoayag le'e, bito gaquə əgwzochio Diozən' ca'alə. La' segon de'en chonchon' gone' par nich socho mbalaz o par nich si'icho castigw. Can' chac, con de'en chazcho nan' chelapcho. ⁸ Ben' chon con can' chene'e la'ažda'omale'ena' gwžin ža cuiayi'e zejlicane, pero ben' chon can' chene'e Spirit che Diozən', Spiritən' gonən par nich əbane' zejlicane. ⁹ Na' bito cheyalə' žjəxaquə'əlažə'əcho par goncho de'e güennə', chedə' la' gwžin ža cata' Diozən' gone' par nich socho mbalaz juisy, con šə cui cuejyichjcho goncho can' chene'ene'ena'. ¹⁰ Cheyalə' goncho güen len yogua'əlol

benə' batə'atezə zo latjə, pero mazəchlə cheyalə' goncho güen len yeziqua'əchlə benə' chso'onlilažə' Cristən'.

Yeto chopə de'en che' Pabən' lega'aque'

¹¹ Le'e güiašc letr cha'o quinga, la' cuina'an chzoja'an le'e. ¹² Benə' ca' chso'on byen sole señy de'en ne' sirconsision chso'one' ca' ɬedə' chse'enene' yesyə'əbei benə' lega'aque' šə baboso'ozoe' le'e señyən'. Chso'one' byen solen par nich cui no gwlagzejə gwlagzidə lega'aque' can' choso'olagzejə choso'olagzidə benə' neto' laogüe de'en chzeneto' ca naquən' bnežjw cuin Cristən' gwso'ote'ene' le'e yag corozən' por ni ɬecho. ¹³ Benə' ca' zjəzo señy de'en ne' sirconsisionŋə' zjəchi' yichjga'aque' lei de'en bzoj de'e Moisezən', pero ni lega'aque' cui chso'one' can' nannə'. Con chse'enene' sole señyən' par nich əso'elao' cuinga'aque' na' yesyə'əbei benə' lega'aque'. ¹⁴ Ca naca' nada', bitoczə güe'elao' cuina', na' bitobi nonən len nada' šə benachən' yebeine' nada'. Güe'ela'ogua'a Xancho Jesocristən' na' le'enə' che'enda' yebeine' nada'. De'en ɻezda' bnežjw cuine' gwso'ot benə' le' le'e yag corozən' por ni ɬecho bitobi nonən len nada' šə benachən' yesyə'əbeine' nada'. ¹⁵ Nezda' bito bi nonən šə zocho señy de'en ne' sirconsisionŋə' o šə cui zochon, pero de'e zaqua'əchgiuei de'en babocabə Diozən' yichjla'ažda'ochon'. ¹⁶ Chio'o naccho doaljə benə' Izrael lao Diozən' šə bachonlilažə'echo Jesocristən' na' šə cuich naocho costombr de'en zjənyoj le'e lein'. Na' le'e šə bachi' yichjle tlaozə can' chene'ene'enə', Diozən' gonşgue' par so cuezəchle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' na' soteze' yeyašə' yeži'ilalaž'e le'e.

¹⁷ Na' par delant bitoch bi xbab clelə gonle ɬe de'en babzoja' le'e. Legwzenag ɬchia' ɬedə' cuerpa' ana' nsal'an yiž ɬe de'en baboso'ochi' baboso'osauə' benə' nada' por ni ɬe de'en əchyixjui'a xtižə' Xancho Jeso'osən'.

¹⁸ Benə' bišə', Xancho Jesocristən' sotezə soe' gaquəlenšgacze' le'e len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. De'e na'azən' chzoja' na'a. Pab

Cart De'en Bzoj San Pabən' Par Benə' Efeso Ca'

Apostol Pabən' bzoje' cart par benə' ca' chso'elao' Jesocristən' Efeson'

¹ Nada' Pab naca' apostol che Jesocristən' con can' gwnalažə' Diozən'. Na' chzoja' cart nga par le'e nitə'ele Efeson', le'e bagwlej Diozən' par nacle lažə' ne'ena'. Zotezə zole chzenagle che' na' ngoda'ele txen len Cristo Jeso'osən'. ² Chona' orasyon chnaba' lao Xacho Diozən' na' Xancho Jesocristən' əsa'aclene' le'e na' so'one' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

Diozən' chaclene' chio'o ngoda'echo txen len Jesocristən'

³ Ledoye'ela'och Diozən' ben' naquə Xa Xancho Jesocristən' na' leczə cho'elao' Xancho Jesocristən' le'. Ca naquən' ngoda'echo len Cristən', Diozən' bagoclene' chio'o len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon' par nichbach chzo chbezcho binlo can' socho catə'ən yežincho yoban'. ⁴ Chio'o ngoda'echo txen len Cristən', catə' cuiŋa' xe yežlyon' Diozən' gwleje' yoguə' chio'o par nichgaquə la'ažda'ochon' xi'iləžə' na' par nichcui bi xtolə'echo gata' laogüe'ena'. ⁵ Chaque Diozən' checho. De'e nan' bsi'e xnezenə' antslə par nichgwcue'e chio'o ca xi'inə', na' de'e na'anə' bsele'e Jesocristən' por ni checho. Diozən' gwcue'e chio'o chedə' can' gwyazlaže'e na' can' gone'ene'. ⁶ Bsele'e Xi'inə' Jesocristən' ben' chaquene' chei par goclene' chio'o par nichca' güe'ela'ochone' laogüe de'ena' nži'iləžə'eteque' chio'o. ⁷ Tant nži'iləžə' Diozən' chio'o, bsele'e Jesocristən' bnežjw cuine' blalj xchene'ena' par gwixjue' xtolə'əchon' catə'ən gwso'ote'ene' par nichca' Diozən' bezi'ixene' xtolə'echo ca'. ⁸ Diozən' nži'iləžə'əchgüe' chio'o, benə' chio'o zan clas yelə' sin' na' bene' par nichchacbe'icho ca güenna' chone' len chio'o. ⁹ Na' bzejni'ine' chio'o de'en cui no gwneze antslə de'en gone'ene' gaquə, ca naquə de'en bzie'bia' gon Cristən'. ¹⁰ Bzie' bia' de que gwžin ža catə' Cristən' ənabi'e doxenlə na' gone' par nichyoguə'əlol benə' ža' yoban' na' benə' ža' yežlyon' txen yoso'ozengue' che'.

¹¹ Na' chio'o ngoda'echo txen len Cristən', Diozən' bsi'e xneze par gwcue'e chio'o ca xi'inə' par nichgaquə lao na'acho de'en gone' chio'o naccho xi'inə'. Na' zoe' chone' par nichgaquə yoguə'əlol can' gwchoglaogüe'en na' can' chene'ene' gaquə. ¹² Na' ca naquə neto' chbezəto' yidə Cristən' na' chonlilažə'əto'one' antslə ca le'e, bsi'e xneze par nichzguə'atec neto' be'ela'oto'one' laogüe de'en naque' le'ezelaogüe benə' zaque'e. ¹³ Na' le'e ngoda'ele txen len Cristən', chedə' leczə bzenagle che dižə' güen dižə' cobə de'en naquə de'e li. Na' nan de que cui yeyejcho lao yi' gabilən' šə gonlilažə'echo Cristən'. Na' catə'ən benlilažə'ele Cristən' bla' Spirit che Diozən' zon lo'o yichjla'ažda'olen'. Zon len chio'o chonlilažə'əchone' can' bene' lyebə par nichnezecho bagwcue'e chio'o ca xi'inə'. ¹⁴ Na' zon lo'o yichjla'ažda'ochon' par nichnezecho de que gwžin ža catə' gaquə lao na'acho de'en gonəch Diozən' chio'o naccho xi'inə'. Na' gaquən lao na'acho catə' gone' cuerpbcobə chechon'. Bene' chio'o Spirit che'ena' par nichgüe'ela'ochone' de'en naque' le'ezelaogüe benə' zaque'e.

Pabən' gwñabe' de que Diozən' əgwəsed əgwlo'ine' benə' ca' chso'onlilažə' Cristən'

¹⁵ Babenda' dižə' ca naquən' chonlilažə'ele Xancho Jeso'osən' na' ca naquən' chaquele che yoguə' benə' ca' yelə' benə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'ena'. ¹⁶ De'e na'anə' nada' catə' chona' orasyonə' yoguə' laste cho'a yelə' choxwlen che Diozən' can' chonlen'. ¹⁷ Na' chnaba' de que Diozən' gone' par nichšejni'ichele che' na' gombi'achlene'. Xancho Jesocristən' leczə cho'elaogüe'e Diozən' ben' naquə Xe' na' ben' naquə le'ezelaogüe benə' zaque'e. ¹⁸ Chnabda' Diozən' šo'o be'eni' che'ena' lo'o yichjla'ažda'olen' par nichnezele bi de'e güenna' zocho lez gone' len chio'o bagwleje' naccho xi'inə'. Na' chnaba' gone' par nichšo'o be'eni' che'ena' lo'o yichjla'ažda'olen' par nichnezele catec yelə'bala'an xen juisy gone' chio'o bagwleje' par naccho lažə' ne'ena'. ¹⁹ Leczə chnabda'ane' šo'o be'eni' che'ena' lo'o yichjla'ažda'olen' par nichnezele de que

yelə' guac xennə' nape' par gaquəlene' chio'o chonlilažə'əchone'. Bablo'ine' benəchən' can' naquə yelə' guac xen che'ena'. ²⁰ Blo'en ca de'en bosbane' Cristən' ladjo benə' guatən' na' nzo'ene' cuiten' gan' chi'e chnabi'e par nich ca' Cristən' chnabi'e txen len le'. ²¹ De'e na'anə' Cristən' chnabi'ache' ca notə'ətezə angl. Chnabi'ache' ca benəch, na' ca de'e xio', na' ca bi de'en chse'ejni'alaže'e na' ca notə'ətezachlə napə yelə' gwnabia' na'a na' tyemp de'en ze'e za'. ²²⁻²³ Diozən' bene' par nich zoczə Cristən' chnabi'e yoguə'əlol benə' na' biquə'əchlə. Na' can' zoczə Cristən' chnabi'e doxenlə, leczə ben Diozən' par nich zoczə Cristən' chnabi'e chio'o cho'ela'ochone'. De'e na'anə' chio'o cho'ela'ochone' gwxaquə'əlebecho ca to cuerpa. Na' Cristən' gwxaquə'əlebene' ca yichj cuerpan', chedə' chnabi'e chio'o can' chon xbab de'en yo'o lo'o yichjchon' chnabi'an cuerpa chechon'.

2

Chio'o chonlilažə'əcho Diozən' bito yeyejcho lao yi' gabilən' chedə' nži'ilazə' e chio'o

¹ Diozən' babocobe' yichjla'ažda'olen' can' babocobe' cheto'ona'. Antslə goccho len yichjla'ažda'ochon' ca benə' guat laogüe de'en cui bzenagcho che Diozən'. ² Con gwzoczcho bencho de'e malən' can' chso'on yeziqə'əchlə benə' ca' ža' yežlyo nga. Bencho can' chene'e gwxiye'ena' de'en chnabia' de'e xio' ca'. Lega'aquən zjənyečhj zjəmbi'in benəchən' na' chəsə'ənabi'an yichjla'ažda'benə' ca' cui chse'ene yoso'ozənag che Diozən'. ³ Ca'aczən' ben yoguə'əcho antslə, bito bzenagcho che Diozən'. Con gwdaczcho bencho con can' gwna la'ažda'omalchon', na' bencho con can' gwna xbab chechon'. De'e na'anə' gwçhoglaogüe'en checho goňe' chio'o castigw zejlicane, can' gone' len yeziqə'əchlə benəch de'en cui choso'ozənag che'. ⁴⁻⁶ Goccho ca benə' guat len yichjla'ažda'ochon' chedə' bito bzenagcho che Diozən'. Pero Diozən' lechguale cheyašə' cheži'ilazə' e chio'o na' chacchgüeine' checho. Na' de'en nži'ilazə' Diozən' chio'o, de'e nan' bene' par nich cui yeyejcho lao yi' gabilən'. Bžin ža ben Diozən' len chio'o can' bene' len Cristən' catə'ən bosbane'ene' ladjo benə' guat ca'. Diozən' bocobe' yichjla'ažda'ochon' par nich cuich naccho ca benə' guat na' bene' ca ndil ngodə'əcho Cristən' txen par nichbach chzo chbezcho binlo can' socho catə'ən bachi'ilenchone' yoban' gan' chi'ena'. ⁷ Bene' ca' par nich tyemp de'enə' ze'e za' əgwlo'e catequən' nži'ilazə' e chio'o na' catec de'e güenna' chone' len chio'o ngodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən'. ⁸⁻⁹ De'en nži'ilazə' Diozən' chio'o bene' par nich chio'o chonlilažə'əchone' bito yeyejcho lao yi' gabilən'. Con to goclenə' bene' ca', caguə por ni che bencho bi de'e güenna'. De'e na'anə' notono chio'o cheyalə' gü'e'lao' cuincho de'en cui yeyejcho lao yi' gabilən'. ¹⁰ Na' par nich goncho de'e güen Diozən' bocobe' yichjla'ažda'ochonə' na' bene' par nich ndil ngodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən'. Bsi'e xnezenə' antslə par nich sotezə socho goncho de'e güen.

Cristən' bene' par nich benə' Izrael ca' na' benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael nite'e binlo toe' yetoe'

¹¹ Le'e gon xbab ca naquə neto' goljəto' naquətə' benə' Izrael zoto' seňy de'en ne' sirconsision na' zejen de que Diozən' gaquəlene' neto' can' none' lyebe. Antslə neto' gwneto' che le'e goljle cui nacle benə' Izrael: "Le'e cui zole seňy de'en ne' sirconsision". Na' seňyən' naquən con to seňy de'en choso'ozo benə' lao cuerpa cheto'ona'. ¹² Na' le'e gon xbab de que tyemp de'en bagwde bito bembı'ale Cristən'. Bito nacle nasyon che Diozən' can' naquə neto' benə' Izrael. Bito bi lyebe ben Diozən' par gaquəlene' le'e ca lyebe de'en bene' len neto' benə' Izrael. Bito gwzole lez gaquəlen Diozən' le'e na' bito bembı'ale Diozən'. ¹³ Antslə bito gwzole binlo len Diozən', pero na'a le'e len neto' bangoda'əcho txen len Cristo Jeso'osən' na' Diozən' chaclene' chio'o chedə' Cristən' bnežjw cuine' blalj xchene'ena' por ni che xtolə'əchon' catə'ən gwso'ote'ene'ena'. ¹⁴ Na' antslə neto' benə' Izrael na' le'e cui nacle benə' Izrael goccho benə' contr tocho yetocho. Pero na'a Cristən' babene' par nich naccho tozə na' zocco binlo tocho yetocho. ¹⁵ De'en bnežjw cuin Cristən' por ni checho catə'ən gwso'ote'ene', bitoch chonən byen cue'

yichjcho par goncho yoguə'əłol can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən', ca costombr ca' de'en nan na' bichlə de'en chonən mendad goncho. Yuguə' chio'o chonlilažə'əcho Cristən' bene' chio'o ca tozə yež, neto' benə' Izrael na' le'e cui nacle benə' Izrael. De'e na'anə' zocho binlo tocho yetocho. ¹⁶ Cristən' bnežjw cuine' gwso'ote'ene' le'e yag corozən' par bozoe' chio'o binlo len Diozən'. De'e na'anə' naccho tozə na' bito chgue'i ljuežjcho.

¹⁷ Par le'e cui nacle benə' Izrael na' neto' naquəto' benə' Izrael, Cristən' bedaye'e dižə' can' gaqua socho binlo len Diozən'. ¹⁸ Na' de'en chonlilažə'əcho Cristən', tozə Spirit che Diozən' chaclenən chio'o par nich̄ chac cho'elencho Xacho Diozən' dižə'. ¹⁹ De'e na'anə' le'e cui nacle benə' Izrael bitoch nacle ca benə' zitə' len neto', sino banacle benə' ljuežjto' na' banactele benə' family che Diozən' txen len neto' bagwlej Diozən' par naccho lažə' ne'enə'. ²⁰ Na' yoguə'əcho gwxaqua'əlebecho ca to yo'o de yej. Neto' chsed chzejni'ito' le'e che Cristən' naquəto' ca laneinə', neto' apostol na' len yeziqə'əchlə benə' chso'e xtižə' Cristən'. Na' Jesocristən', gwxaqua'əlebene' ca yej squin nech che to yo'o. ²¹ Na' de'en ngodə'əcho txen len Cristən', gwxaqua'əlebecho ca yej ca' de'en zjəncua' zjəngodə'ən gan' chac yo'o de yejən'. Zjəngodə'ən txen par nich̄ ša' yo'onə' na' par nich̄ gaquən gual. Can' naquən gwxaqua'əlebecho ca to yo'o gan' zo Diozən', chedə' ngodə'əcho txen len Xancho Jesocristən'. ²² Neto' len le'e txennə' naccho ca to yo'o gan' zo Diozən' chedə' zo Spirit che'ena' lo'o yichjla'ažda' chio'o chonlilažə'əcho Cristən'.

3

Diozən' bsele'e Apostol Pabən' jetixjui'e xtiže'ena' len benə' cui zjənaqua benə' Izrael

¹ Nada' Pab dia' ližya nga chedə'ən aħchyixjui'a xtižə' Cristo Jeso'osən' len le'e cui nacle benə' Izrael. ² Le'e chacbe'ile chia' ca naquən' nzi'ilažə' Diozən' nada' na' bsi'e xneze par nich̄ chzejni'ida' le'e xtiže'ena'. ³ Chacbe'ile ca naquə Diozən' blo'ine' nada' de'en cui no gwneze antslə, can' chzoja' le'e to chopə dižə' le'e cart nga. ⁴ Na' cata' gwlable de'en chzoja' nga gacbe'ile de que nada' chejni'ida' de'en cui no gwneze che Cristən'. ⁵ Antslə Spirit che Diozən' bito bbezjini'in benə' de'en cui no gwneze che Cristən', pero na'a neto' apostol che Diozən' babbezjini'in neto' len, na' leczə babbezjini'in yeziqə'əchlə benə' chso'e xtižə' Cristən'. Babbezjini'in neto' bagwlej Diozən' par naquəto' lažə' ne'enə'. ⁶ Babbezjini'in neto' de que notə'ətezcho ša' bachejle'echo che dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən', nachən' bangoda'əcho txen len Cristo Jeso'osən'. De'e na'anə' le'e cui nacle benə' Izrael na' len neto' benə' Izrael txennə' si'icho de'en goñəch Diozən' chio'o naccho xi'ine', na' txennə' ngodə'əcho naccho ca tozə family, na' txennə' chaclen Diozən' chio'o can' babene' lybe. ⁷ Diozən' gwleje' nada' len yelə' guac che'ena' par nich̄ aħchyixjui'a dižə' güen dižə' cobənə'. Na' bano'e chia' chyixjui'an chedə' nzi'ilažə'e nada'. ⁸ Nada' chacda' ni latə'əzə cui zaca'a entr chio'o bagwlej Diozən' par naccho lažə' ne'enə', pero Diozən' no'e chia' chyixjue'ida' benə' cui zjənaqua benə' Izrael catec de'e güen juisy gone' len yoguə'əłol chio'o chonlilažə'əcho Cristən'. Tant de'e šao' de'e güen gaqua checho, cabi bi de de'e saquə'əlebe de'e güen de'en gone' len chio'o. ⁹ Diozən' bene' yoguə'əłol benə', yoguə'əłol bia chaš, na' yoguə'əłol de'e de. Na' dezdz ža' gwlasda'ote bito be' Diozən' latja yesə'əneze benəčħən' bin' babzie' bia' gaqua. Pero na'a no'e chia' chzejni'ida' yoguə'əłol benə' de que bachac can' nzie' bia'. ¹⁰ Na' Diozən' chlo'ine' angl āblao ca' na' angl gwnabia' ca' benə' nitə' yobanə' de que nape' de'e zan cl̄as yelə' sin', chlo'ine' lega'aque' de'e güennə' de'en chone' len chio'o ncodə' ljuežjcho cho'ela'occo Cristən'. ¹¹ Chone' can' nzie' bia' dezdz nechte catə'ən gwčħoglaogüe'en sele'e Xancho Jesocristən'. ¹² Na' chio'o ngodə'əcho txen len Cristən' bito chžebcho Diozən', sino chebeicho nezecho de que chac cho'elencho Diozən' dižə' chedə' chonlilažə'əcho Cristən'. ¹³ La'anə'əczə dia' ližya nga laogüe de'en bagwdixjue'ida' le'e dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən', chatə'əyoida' le'e bito yeyasha'əlažə'ele ca naquə nga chyi' chzaca'a. Leyebei chedə' chac chia' ca' par nich̄ chaquəlena' le'e.

Cristən' lechguale chaquene' che chio'o chonlilažə'echone'

¹⁴ Cata' chona' xbab ca güennə' baben Diozən' par nich nacle tozə len neto' benə' Izrael, chzo xiba' chona' orasyon lao Xa Xancho Jesocristən'. ¹⁵ Le'ena' bxie' yoguə' family che chio'o zocho lao yežlyo nga na' che benə' ža' yoban'. ¹⁶ Chnaba' lao Xancho Diozən' gon Spirit che'ena' fuers balor par yichjla'ažda'olen' par nich gonle yoguə'əlol can' chene'ene'. Na' Dioz na'anə' gone' par nich gata' fuers balor che yichjla'ažda'olen' cheda' naque' le'ezelaogüe benə' zaque'e na' nape' le'ezelaogüe yelə' guac xen. ¹⁷ Chnaba' soczle gonlilažə'ele Cristən' par nich sotezə soe' len le'e. Na' leczə ca' le'e sotezə sole gaquele che Diozən' can' cheyalə' gaquele che', na' gaquele che ljuežjle can' cheyalə' gaquele chega'aque'. ¹⁸ Chnaba' de'e quinga par nich le'e txen len yeziqua'əchlə benə' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'ena' šejni'ile de que lechguale chaque Cristən' che chio'o. Na' yelə' chaque che'ena' len chio'o gwxaquə'əleben caczə gan' nžiljw nisda'onə', pero mazachlə can' nžiljw nisda'onə' chaquene' checho. Na' nezecho de que tončhua de yežlyon', pero mazachlə can' dennə' chaque Cristən' checho. Na' lechguale zitjw minnə', pero mazachlə ca zitjon' naquənnə' chaque Cristən' checho. Le'egatezə can' yoban' lechguale sibə zen, pero mazachlə ca sibən' zennə' chaque Cristən' checho. ¹⁹ Chnaba' gon Diozən' par nich ənezele de que Cristən' chaquechene' checho mazachlə ca de'en chon notə'ətezcho xbabən'. Na' leczə gon Diozən' par nich gaqua yichjla'ažda'olen' tozə can' naqua yichjla'ažda'ogüe'ena' par nich ca' gacle can' naque'ena'.

²⁰ Diozən' chac chone' yoguə'əlol. De'e na'anə' chac chone' mazachlə ca de'en chnabe-chone' o de'en choncho xbab gone'ena'. Na' chone' par nich Spirit che'ena' zon lo'o yichjla'ažda'ochon' chaclenən chio'o len yelə' guac che'ena'. ²¹ Chio'o ncodə' ljuežjcho cho'ela'occo Cristən', ledoye'ela'och Diozən' na'a na' zejlicane cheda' ngodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən'. Na' can' gonšaczcho.

4

Spirit che Diozən' babeyonən yichjla'ažda'ochon' tozə

¹ Nada' dia' ližya nga chedə' əchyixjui'a xtižə' Xancho Jesocristən'. Bagwlej Diozən' le'e par nacle xi'inə' can' gwleje' neto'. De'e na'anə' chatə'əyoida' le'e šejšgaczle gonle can' cheyalə' gon yoguə' chio'o bagwlej Diozən' par naccho xi'inə'. ² Chatə'əyoida' le'e bito gon cuinle xen. Legac benə' gaxjwlažə' na' legapə yelə' chxenlažə' len benə' yoblə. Chatə'əyoida' le'e gaque che ljuežjle na' gwdele ca'alə še bi chac chele entr tole yetole. ³ Babeyon Spirit che Diozən' yichjla'ažda'olen' tozə. Na' chatə'əyoida' le'e lesō binlo tole yetole par nich sotezə sole gaqua yichjla'ažda'olen' tozə. ⁴ Yuguə' chio'o cho'ela'occo Diozən' naccho ca tozə family. Na' tozə Spirit che Diozən' zon lo'o yichjla'ažda' yuguə'əcho, na' tozə can' zocho lez gon Diozən' güen len chio'o cheda' bagwleje' yuguə'əcho par naccho xi'inə'. ⁵ Tozə Xancho Jesocristən' naqua, na' tozə can' chonlilažə'echone', na' tozə can' zejen de'en gwchoacho nisən'. ⁶ Tozə Diozən' zo ben' naqua Xa yoguə' chio'o. Le'ena' chnabi'e yoguə'əcho, na' chħchine' yoguə'əcho par choncho xħine'ena', na' zocze' len yoguə'ətecho.

⁷ Na' segon can' chaclen Cristən' chio'o, no'e checho gwde gwdelə de'e gaqua gon to tocho. ⁸ Chac can' nyoj de'en gwna Diozən' che Cristən':

Cata'ən beyepe' yoban' bene' de'e xio' ca' gan,
na' be'e che benəchən' gwde gwdelə de'e gaqua so'on to toga'aque'.

⁹ Na' de'en gwne': "Beyepe' yoban'", zejen de que betje' na' ble'e lao yežlyo nga antslə ze'e yeyepe' yobanə'. ¹⁰ Na' ben' betjən' le'ena' beyepe' yoban' gan' zo Diozən'. De'e na'anə' zoe' chnabi'e doxenlə. ¹¹ Le'egatezə le'ena' no'e che balə chio'o par nich naccho apostol, na' balčho no'e checho chyixjue'echo bi de'en bagwne' chio'o. Yebalčho no'e checho chje'echo dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che'. Yebalčho no'e checho chħġūia chyecho benə' chso'elao' le' na' chsed chlo'iga'aquechone'. ¹² Cristən' no'e checho chaclen ljuežj chio'o bagwlej Diozən' par naccho lažə' ne'ena'

par nich yoguə'əcho choncho xšine'enə' na' zda chonlilažə'əchcho Cristən', chio'o naccho ca family che'. ¹³ Na' zocco chaclen ljuežjcho tocho yetocho par nich gaccho tozə gonlilažə'əcho Xi'in̄ Diozən' na' gombi'achone'. Cana' gacyanə'əcho can' cheyalə' gaccho, gaccho benə' šao' benə' güen can' naquə Cristən'. ¹⁴ Bito cheyalə' šo'occo xbab ca che to bida', šejcho qui šejcho ca'alə naocho to to yelə' chejni'alažə' de'en chsa'aljlažə' benə' güenlažə' na' benə' gwxiye' ca' par chəsə'əxoyague' chio'o. ¹⁵ Cheyalə' naocho de'en naquə de'e li, na' zejli gaque che ljuežjcho tocho yetocho. Cheyalə' šejcho gaquəchcho benə' šao' benə' güen can' naquə Cristən' ben' chnabia' chio'o. ¹⁶ Ca naquə cuerp chechon', to to partən' ngodə'ən na' noxə' ljuežje len belə' na' len bin de'en nca'an nich to to partən' chonən žin che chei na' nich cuerpən' naquən gual. Ca'aczən' chio'o cho'ela'occo Cristən' ngodə'əcho txen tocho yetocho. Na' catə' to tocho choncho de'en noe' Diozən' checho goncho, nachən' Cristən' chone' par nich yoguə'əcho txen zda chaquəchcho benə' šao' benə' güen na' zda chaquechecho che ljuežjcho.

Diozən' babocobe' yichjla'aždao' chio'o chonlilažə'əchone'

¹⁷ Na'a echnia' le'e de'en non Xancho Jesocristən' mendad əgwzejni'ida' le'e de que bito cheyalə' goncho can' chso'on benə' ca' cui zjənombia' Diozən'. Xbab chega'aque'enə' bito bi zaquə'ən. ¹⁸ Nchol yichjla'ažda'oga'aque'enə'. Na' laogüe de'en zjənaque' benə' godenag, bito chse'ejni'ine' bin' chazlažə' Diozən'. De'e na'anə' bitobi yelə' mban zejlicane chega'aque' de ca naquə de'en chon Diozən' chio'o. ¹⁹ Bito bi zto' zjənombi'e che de'e malən' chso'one'. Chso'onteze' bitə'ətezə de'e mal de'en nan so'one'. Do tyempte con chso'elaže'e chso'one' yoguə' claste yelə' zto'. ²⁰ Le'e nezele de que Cristən' bito chene'ene' goncho de'en nac ca'. ²¹ La' babzenagle che dižə' li de'en chzejni'in che Jeso'osən' na' babletje' xbabən' yichjla'ažda'olen'. ²² Antslə gwdachō bencho con can' na la'ažda'omalchon'. La'ažda'omalchon' chebein de'e malən' na' de'e na'anə' chxoayaguən chio'o par nich goncho de'e mal can' chzelažə'ənnə'. Pero banzezele de que cheyalə' cuejyichjcho cuich gwzenagcho che la'ažda'omalchon'. ²³ Na' leczə nezele de que cheyalə' gwša'acho xbab de'en choncho lo'o yichjla'ažda'ochon'. ²⁴ Cheyalə' güe'echo latjə yocobə Diozən' yichjla'ažda'ochon' par nich sotezə socho goncho de'e güen can' chon le', na' par nich gaccho benə' la'aždao' xi'ilalažə' can' naquə le'. Goncho ca' chedə' banombi'acho xtižə' Diozən' de'en naquə de'e li.

²⁵ De'e na'anə' bitoch gonlažə'əcho sino güe'elen ljuežjcho dižə' li chedə' ncoda' ljuežjcho naccho ca tozə family.

²⁶ Cata' chža'acho bito cheyalə' goncho de'e mal. Cheyalə' yeyacxenlažə'əcho lgüeg-wzə lao yelə' chža'a chechon', bito ža'acho do ža. ²⁷ Bito güe'echo latjə nəbia' gwxiye'enə' chio'o par goncho de'e mal.

²⁸ Šə nocho naccho benə' bguan, bitoch cheyalə' cuancho. Cheyalə' so tacho goncho žin de'en naquə de'e güen, par nich gatə' de'e əgwnežjwcho benə' chyažj chchine.

²⁹ Bito güe'echo dižə' zban dižə' de'e cui zaque'e. Cheyalə' güe'echo dižə' güen dižə' de'e zaque'e par gaquəlen latə'ən benə' əse'ene len. Güe'echo dižə' de'e gaquəlen benə' ljuežjcho ca' par nich so'onlilažə'əche' Jesocristən'. ³⁰ Na' bito goncho ca so Spirit che Diozən' trist, la' zo Spiritən' lo'o yichjla'ažda'ochon' par nich nezecho gwžin ža gon Diozən' chio'o cuerp cobən' na' gone' par nich gaquə yichjla'ažda'ochon' cayanə'ən chene'ene'.

³¹ Cheyalə' cuejyichjcho yoguə' de'e malən'. Bitoch co'olažə'əcho. Bitoch əloccho. Bitoch əža'acho. Bitoch güe'echo dižə' loc dižə' lžej. Bitoch əgwžia gwnitə'əcho benə'. Na' bitoch gaccho benə' xi'a. ³² Cheyalə' goncho güen len ljuežjcho na' leczə cheyalə' yeyaše'e ljuežjcho tocho yetocho. Cristən' bagwdxijue' xtolə'əchon' par nich babezi'ixen Diozən' checho. Na' can' babezi'ixene' checho, ca'aczən' cheyalə' yezi'ixen che ljuežjcho tocho yetocho catə' bi de'en chso'one benə' ljuežjchon' chio'o.

¹ Na'a že cheyalə' goncho can' chon Diozən' ɬedə' banaccho xi'ine' na' chaquene' checho. ² Cheyalə' sotezcho gauecho che ljuežjcho can' chaque' Cristən' ɬecho. La' por ni ɬechonə' bnežjw cuine' gwrixjue' xtolə'əchon' cata'ən gwso'ote'ene'enə', na' chebei Diozən' de'en bene' ca'.

³ Bito cheyalə' co'o xtocho na' bito cheyalə' cuejyichj be'en checho o no'ol ɬecho par solencho benə' yoblə, na' bito goncho bichlə de'e yelə' zto'. Na' cuat selažə'əczcho goncho de'e mal ca' de'en zjənac ca'. Bagwlej Diozən' chio'o par naccho lažə' ne'enə'.

⁴ Na' de'en banombi'acho Diozən' bito cheyalə' goncho de'en naquə de'e yelə' zto' yelə' zla'an na' bito güe'echo dižə' zban na' nic güe'echo dižə' de'e cui nca'a xneze. De'en cheyalə' goncho, güe'echo yelə' choxwlen ɬe Diozən'. ⁵ Bañezecho de que be'enə' chgo'o xtoi na' be'enə' chbejyichj no'ol chei o be'en ɬe' par chzolene' benə' yoblə, na' leczə ca' be'enə' chzelažə' gon bichlə de'e yelə' zto', ni to benə' ca' bito bi de'e güen yesə'əzi'e ca de'en si' chio'o cho'echo latjə chnabia' Cristən' na' Diozən' chio'o. Na' šə no chebeine' chone' de'e yelə' zto', tozəczə ca mal naquən len de'en chso'on benə' chse'ejni'alažə' lgua'a lsaquə'. ⁶ Bito güe'echo latjə no əxoayag chio'o len dižə' güenlažə'. Diozən' gwnežjue' castigw zejlicane ɬe benə' ca' cui choso'ozengue' ɬe', chso'ela'ozeche' chso'one' de'e mal ca' bagwnia' ca'. ⁷ Bito gonga'acchone' txen goncho de'e malən'.

⁸ Antslən' nchol yichjla'ažda'ochon', pero na'a bayo'o be'eni' ɬe Xancho Jesocristən' lo'o yichjla'ažda'ochon'. De'e na'anə' ledoyen de'e güennə' can' cheyalə' gon chio'o bayo'o be'eni' ɬe Xanchon' lo'o yichjla'ažda'ochon'. ⁹ Na' de'en bayo'o be'eni' ɬe'enə' lo'o yichjla'ažda'ochon' goncho de'e güen na' goncho de'e zda ɬicha na' güe'echo dižə' li. ¹⁰ Na' cheyalə' gwsedcho par ənezecho bin' chazlažə' Xanchon' nich gonchon. ¹¹ Bito goncho txen len benə' ca' zjənchoł yichjla'ažda'oga'aque'enə' na' chso'one' de'e cui bi zaquə'ən. Cheyalə' ye'ega'acchone' de que de'e malən' chso'one'. ¹² Na' ca de'en chso'on benə' ca' do bgaš'əzə, naquən de'e cheyalə' gauecho zto' güe'echo dižə' chei. ¹³ Pero chio'o yo'o be'eni' ɬe Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon', cata' ye'ega'acchone' de que de'e malən' chso'one', yesyə'əyacbe'ine' de que le malən' chso'one'. Be'eni' ɬe Dioz na'anə' chlo'in chio'o šə de'en choncho naquən de'e güen o šə naquən de'e mal. ¹⁴ De'e na'anə' che'echo benə':

Nacle len yichjla'ažda'olen' ca benə' guat de'en cui chzenagle ɬe Diozən'.

De'e na'anə' le'e gwzenag che' par nich Cristən' gone' le'e be'eni' ɬe'enə'.

¹⁵ Cheyalə' ggüiacho naquən' chzo chdacho. Cui tacho ca benə' cuicza nacbe'i sino tacho ca chda benə' chejni'i. ¹⁶ Do tyempte cheyalə' goncho de'e güen, ɬedə' tyemp nga na'a zan benə' nitə' chso'one' de'e mal. ¹⁷ Bito goncho ca benə' cui bi xbab nye'. Cheyalə' šejni'icho na' goncho can' chene'e Xancho Jesocristən'. ¹⁸ Bito gaccho benə' güe'e zo benə' cui bi yelə' zto' nombia'. De'en cheyalə' gonchon', güe'echo latjə ɬabia' Spirit ɬe Diozən' yichjla'ažda'ochon'. ¹⁹ Cata' chdopə chzagcho txen cheyalə' golcho no imno na' gwlabcho no salmo na' golcho no de'en na Spirit ɬe Diozən' golcho. Leczə golcho lo'o la'ažda'ochon' par güe'ela'occo Xancho Jesocristən'. ²⁰ Cheyalə' güe'echo yelə' choxwlen ɬe Xancho Diozən' zejli bitə'ətezə de'e chac checho na' lao yoguə'ələl de'en babene' chio'o, ɬedə' la' chonlilažə'əcho Xancho Jesocristən'.

To tocho cheyalə' solencho family checho can' chazlažə' Cristən'

²¹ Ca de'en napcho Diozən' respet cheyalə' əgwzexjw yichjcho tocho yetocho.

²² Na' ca naquə le'e no'olə le'e nšagna'ale, le'e gwzenag che be'en ɬele. Šə gonle ca' lencza ɬe Xancho Jesocristən' chzenagle. ²³ Le'e gwzenag che be'en ɬe to tole ɬedə' lega'aque' chəsə'ənabi'e le'e ca Cristən' chnabi'e chio'o cho'ela'ochone'. Chio'o gwxaqua'əlebecho ca to to part che cuerp che Cristən' na' le'enə' babebeje' chio'o xni'a de'e malən'. ²⁴ Na' ca naquə chio'o cho'ela'occo Cristən' cheyalə' gwzenagcho ɬe', le'egatezə ca' le'e no'olə le'e nšagna'ale, legwzenag yoguə' bin' na be'en ɬe to tole.

²⁵ Na' le'e benə' byo le'e nšagna'ale, le'e gaue che no'ol ɬelen' to tole can' chaque Cristən' ɬe yoguə' chio'o cho'ela'ochone' na' bnežjw cuine' por ni checho

catə'ən gwso'ote'ene'. ²⁶ Bnežjw cuine' par nich beya'a beyibe' la'aždao' chio'o chonli-lažə'əchone'. Na' catə' gwchoacho nisən' be'echo dižə' gwnacho de que chonlilažə'əcho Cristən'. De'e na'anə' bene' la'ažda'ochon' xi'ilalažə'. ²⁷ Na' bene' par nich əzincho laogüe'enə' sin cui bi manch da' əchen la'ažda'ochon', na' sin cui bi xtolə'əcho de, na' nic bichlə de'e mal yo'o yaz lo'o la'ažda'ochon' de'e cui chazlažə' Diozən'. Cristən' bene' par nich chio'o cho'ela'ochone' gaquə la'ažda'ochon' xi'ilalažə' na' bito bi xtolə'əcho gata'. ²⁸ Can' nži'i Cristən' chio'o, ca'aczən' le'e benə' byo le'e nšagna'ale cheyalə' ži'ile no'ol əche to tole can' nži'ile cuerپ chelen'. Ben' nži'i xo'ole' nži'icze' cuine' ca de'en chone' ca'. ²⁹ Notono zo benə' chgue'ine' cuerپ che'enə' sino nži'ine'en na' chapəši'en, can' chon Cristən' nži'ine' chio'o na' chapəši'e chio'o cho'ela'ochone'. ³⁰ Cristən' nži'ine' chio'o na' chapəši'e chio'o əchedə' la' to to chio'o gwxaquə'elebecho ca to to part əche cuerپ che'enə', ca žit de'en yo'e na' ca xpele'enə'. ³¹ Na' nyojczə Xtižə' Diozən' nan: "Benə' byonə' le'e xaxne'e par əgwšagne'e si'e to no'olə na' əsa'aque' tozə." ³² De'en babzoja' nga naquən de'e cui no gwneze antslə na' naquən de'e žialao xen par chio'o. Na' zejen de que chio'o cho'ela'ocho Cristən' naccho tozə len le'enə'. ³³ Na' əlezə zejen de que to to le'e benə' byo cheyalə' gaquəle əche no'ol chelen' can' chaquəle əche cuinle. Na' əlezə ca' le'e no'olə le'e nšagna'ale, to tole cheyalə' gapple respet be'en chelen'.

6

¹ Le'e bidao' bi'i xcuidə', le'e əgwzenag əche xaxna'ale. Gonle ca' əchedə' le'e len neto' ngodə'əcho txen len Xancho Cristən' na' naquəczən de'e cheyalə' gonlen'. ²⁻³ Na' de'e nga ben Diozən' mendad goncho gwne': "Legwnežjo yelə' bala'an xaxna'ale. Na' ſə gonle ca' gaquə güen əchele na' gaquə banle ssa lao yežlyo nga." Na' entr yoguə' de'e ca' bene' mendad goncho de'e ngan' naquə de'e žialao de'en nsa' lyebe, nan de que gaquə güen əche benə' choso'ozenague' chei na' de que gaquə yesə'əbane' ssa lao yežlyon'.

⁴ Na' le'e xaxna' bidao', leyosgol leyoscha'o bi'i əchele ca' par yoso'ozenagbo' əche Xancho Cristən'. Bito con gonle ca yesə'əža'a yesə'əlocbo', pero əlegüe'ega'acbo' consejw šao' consejw güen.

⁵ Na' le'e mos legwzenag yoguə'əlol can' na xan žinnə' na' legapəga'aque' respet. Na' əlegon xšinga'aque'enə' do yichj do lažə'ele. Legon ca' əchedə' əlezə əche Crist nan' chzenagle catə'ən chzenagle əchega'aque'. ⁶ Bito gonleile xan žinnə' gonlizle ca benə' chonchguə žinnə' catə'əzən' chgūie' le'e. Legon žinnə' do yichj do lažə'ele can' chene'e Diozən' əchedə' nacle benə' güen xšin Cristən'. ⁷ Na' cheyalə' güe'elažə'ale gonle žin əche benə' nich yebei Xancho Cristən' le'e, caguə par nich yebei ben' naquə xan žin na'azənə'. ⁸ Nezecho ſə choncho de'e güen le'egatezəczə ca' gon Xancho Cristən' güen len chio'o notə'atezə naccho, la'anə'əczə ſə syempr choncho xšin benə' yobla o ſə cui.

⁹ Na' le'e benə' xan žin, əlezə cheyalə' gonle güen len benə' güen žin əchelen'. Bito co'oga'aclene' ſeb, əchedə' nezele Xanchon' ben' zo yoban' əlezə Xan benə' güen žin ca'anə'. Na' lao Diozən' ben' zo yobanə' tozə can' zaquə' chio'o benə'əch.

Naquən' cheyalə' goncho par nich de'e malən' cui gonən chio'o gan

¹⁰ Na'a ža benə' bišə', cheyalə' gwčhincho fuers balor de'en choŋ Cristən' par yichjla'ažda'ochon', na' cheyalə' güe'echo latjə gaquəlene' chio'o len yelə' guac xen əche'enə'. ¹¹ Cheyalə' goncho yoguə'əlol can' chene'e Diozən' par nich socho əcheč cui ſejle'echo əche gwxiye'enə' catə'ən chyiljlažə'ən naclən' gonən par əxoayaguən chio'o.

¹² Caguə chdiləlencho benə'əch benə' naquə belə' chennə' sino que chdiləlencho de'e xio' ca', na' angl bzelao ca', na' de'e ca' yeziqə'əchla de'en chəsə'ənabia' benə' mal ca' ža' yežlyo nga, benə' ca' chsa'aš lo'o de'e žcholən'. Chdiləlencho de'e mal ca' gan' chsa'ašən par nich ca' cui ſejle'echo əchega'aguən. ¹³ De'e na'anə' cheyalə' goncho yoguə'əlol can' chene'e Diozən' par nich soicho gwxiye'enə' len bichlə de'e mal ca' catə'ən se'ene'en yesə'əgo'oyelə'ən chio'o par goncho de'e malən'. Nach cheyalə' sotezə socho cui ſejle'echo əchega'aguən. Na' ſə goncho yoguə'əlol can' chene'e Diozən', saquə'əlebecho ca to soldad benə' noxə' spad əche'enə' na' nyaze' xe' de'en naquə de'e ya par chcue'ejən

le' catə' chdiləlene' benə' contr Ɂhe' ca'. ¹⁴ Na' par nich soczcho cui šejle'echo Ɂhe gwxiye'enə' na' bichlə de'e mal ca', cheyalə' güe'echo por dižə' li. Na' de'en güe'echo dižə' lin' saquə'əleben ca dobey de'en chchej soldadən' lsine'enə'. Na' cheyalə' goncho porzə de'e güen nich gwcue'ejən chio'o ca xa soldadən' de'en naquə de ya chcue'ejən cho'alcho'enə'. ¹⁵ Leczə ca' cheyalə' sotezə socho šejle'echo Ɂhe dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in chio'o par zocho binlo len Diozən'. Na' šə sotezə socho šejle'echo chei, guaquəlenczən chio'o socho probnid par tiləlencho gwxiye'enə' na' bichlə de'e mal ca' ca spat de'en nlej soldadən' chaclenən le'. ¹⁶ Pero na' de'en naquən de'e žialao xench ca biquə'əchlə de'en choncho, cheyalə' sotezə socho gonlilažə'əcho Diozən'. Na' ca de'en gonlilažə'əcho Diozən' guaquəlenczən chio'o ca to escodo de'en chcue'ej soldadən' par nich xis goxitə' ca' de'en chsa'alə'ənqin cui chəsə'əyidjon le'. Gwxiye'enə' bito gaquə co'on xbab mal lo'o yichjla'ažda'ochon' šə sotezə socho gonlilažə'əcho Diozən'. ¹⁷ Na' cheyalə' yosa'alažə'əcho de que Diozən'bach bebeje' chio'o xni'a de'e malən'. Na' šə yosa'alažə'əcho de que babebeje' chio'o xni'a de'e malən' gaquəlenən chio'o ca to lapə' de ya de'en zo yichj soldadən' chaclenən le' nich benə' contr che' ca' bito chso'one' le' gan. Na' leczə cheyalə' güe'echo xtižə' Diozən' de'en chzejni'i Spirit Ɂhe'enə' chio'o. Na' de'en güe'echon gaquəlenən chio'o par nich gwxiye'en cui soin chio'o, can' chaclen spad Ɂhe soldadən' le' par chdiləlene' benə' contr Ɂhe' ca'. ¹⁸ Do tyemp cheyalə' goncho orasyon lao Diozən' na' nabcho gaquəlene' chio'o can' chzejni'i Spirit Ɂhe'enə' chio'o goncho. Cheyalə' gaccho benə' banlažə' par nich goncho orasyonnə' sin cui žəxəquə'əlažə'əcho, ənabcho gaquəlen Diozən' yoguə' benə' ca' yela' bagwleje' par zjənaque' lažə' ne'enə'. ¹⁹ Na' lenab gaquəlen Diozən' nada' par nich ənezdə' bin' chayalə' ənia' na' par nich bito žeba' gua'a dižə' gwzejni'ida' benə' yoblə Ɂhe Cristən', na' naquən to de'e güen de'e cobə de'en cui no gwneze antslə. ²⁰ Par nich gua'a dižə' güen dižə' cobə na'anə' bselə' Diozən' nada' ca lgüe'e, na' por ni Ɂhe de'e na'anə' zoa' nga naca' pres. De'e na'anə' lenab Diozən' gaquəlene' nada' par gua'a xtižə' Cristən' sin cui žeba' chedə' can' cheyalə' gua'annə'.

Apostol Pabən' btipe' lažə'əga'aque'

²¹ Na' par nich ənezele can' chac Ɂchia' na' bin' chona', əchsela'a benə' bišə'əda'och Tiquicon'. Le'enə' zotezə zoe' chone' can' cheyalə' gone' par chaclene' nada' chona' xśin Xancho Jesocristən'. ²² Echsela'ane' par nich əgwzejni'ine' le'e əne' yoguə'əte can' chac Ɂheto' ni, na' par nich güe'e le'e balor.

²³ Benə' bišə', chonlilažə'əle Xancho Jesocristən' na' Ɂxe' Diozən'. De'e na'anə' so'onşgue' par nich yoguə'əle so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' na' so'onşgue' ca gaquele Ɂhe ljužje. ²⁴ Na' Diozən' sotezə soe' gaquəlenşgacze' yoguə' le'e chaquele Ɂhe Xancho Jesocristən' tozə can' chaquele Ɂhe'. De'e na'azən' chzoja' na'a. Pab

Cart De'en Bzoj San Pabən' Par Benə' Filipos Ca'

Pabən' chzoje' benə' ca' ža' Filiposən' lao die' ližyan'

¹⁻² Nada' Pab chzoja' cart nga par le'e nitə'ele Filiposən' yoguə' le'e nacle lao na' Diozən' laogüe de'en ngodə'ele txen len Cristo Jeso'osən'. Na' leczə chzoja'an par le'e naquə lao na'ale chgüia chyele yeziqə'əchlə benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' na' le'e nchojle nacle comision che le'e chonlilažə'ele Cristən' na'. Temtion' na' nada' chnabto' sa'aclenšga Xacho Diozən' na' Xancho Jesocristən' le'e na' so'one' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen', neto' naquəto' benə' güen xšin Jesocristən'.

Pabən' chone' orasyon par benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' Filiposən'

³ Batə'ateza chona' xbab chele cho'a yelə' choxcwlen che Diozən' can' chonlen'. ⁴ Na' yoguə' las chebei la'ažda'ogua'ana' cata' chnaba' gaquəlen Diozən' le'e. ⁵ Cho'a yelə' choxcwlen che' de que dezdz cata'ən gwzolao chonlilažə'ele Jesocristən' xte ža neža, choncho txen par nich benə' zan se'ejle'e che dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che'ena'. ⁶ Diozən' bagwzolaogüe' chone' to de'e güen lo'o yichjla'ažda'olen'. Na' nezda' gwzoteze' goncze' ca' par nich babeyožən cata'ən ežin ža yidə Jesocristən' de'e yobla. ⁷ Na' naquəczən güen de'en nezda' gwzotezə Diozən' goncze' de'e güen lo'o yichjla'ažda'olen' chedə' chacchgüeida' chele. Diozən' nži'ilalažə'e chio'o txen na' le'e chonle txen len nada' la'anə'əczə dia' ližya nga chsed chlo'ida' de que dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Jesocristən' naquən de'e li, na' chona' par nich benə' zanch chso'onlilažə'ene'. ⁸ Nezcze Diozən' chacchgüeida' che yoguə'ele can' chaque Jesocristən' checho. ⁹ Na' chona' orasyon par le'e chnaba' gonšgaczə Diozən' par nich šejəch gaquəchele che ljuežjle, na' gonšgue' le'e yelə' sin' par nich šejni'ile bin' chazlažə' Diozən' yoguə' las. ¹⁰ Gonšgue' ca' par nich gacbe'ile noquə'ənnə' naquə güenchgua gonle yoguə' laste nich yichjla'ažda'olen' gaquən xi'ilalažə', na' cui bi dolə' gaple cata'ən ežin ža yidə Cristən' yeto. ¹¹ Na' can' sotezə sole gonle de'e güen chedə' zo Jesocristən' chaclene' le'e. Na' ſə sotezə socho goncho de'e güen, nachən' əyejlao Diozən' na' leczə əso'elao' benə' le'.

Pabən' cho'e dižə' de que naque' tozə len Cristən' de'en chi' yichjə' tlaozə de'en chene'e Cristən'

¹² Benə' bišə', che'enda' ənezele de'en dia' ližya nga benə' zan chso'ombi'e dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Jesocristən'. ¹³ Yogyuə' soldad ca' benə' ca' chsa'apə liž rein' bazjənezenə' de que dia' ližya nga laogüe de'en əchyixjui'xtižə' Cristən' na' benə' ža' doxenlə lao' syodan' bazjənezenə'. ¹⁴ Na' casi yoguə' benə' bišə'əcho ca' bachsa'apəche' balor par chso'onlilažə'e Xancho Cristən' laogüe de'e bagwse'enene' de que bito chžeba' la'anə'əczə dia' ližya nga. Na' de'e na'anə' lega'aque' chso'eche' xtižə' Diozən' sin cui chəsə'əžebe'.

¹⁵ De'e li nitə' balə benə' do lažə'əga'aque' chso'one' güen chəsə'əyixjui'xtižə' Cristən'. Pero yebale' caguə do lažə'əga'aque'enə' chəsə'əyixjui'en, con chse'enene' yoso'ozenan benə' chega'aque' cle ca chia' nada'. ¹⁶ Benə' ca' chəsə'əgue'i nada' chəsə'əyixjui'xtižə' Cristən' parzə nich əyejlao'aque', caguə chəsə'əyixjui'en do lažə'əga'aque'enə'. Con chse'enene' so'one' par nich lechguale de'e gaquəda' lao dia' ližya nga. ¹⁷ Benə' ca' chsa'aque' chia' na' chsa'aquene' che Cristən' chəsə'əyixjui'xtižə' enə' do lažə'əga'aque'. Zjənezenə' de que Diozən' babe'latja dia' ližya nga par chsed chlo'ida' de que dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Jesocristən' naquən de'e li. ¹⁸ Nitə' benə' chəsə'əyixjui'xtižə' Cristən' pero caguə do lažə'əga'aque'. Na' nitə' benə' yobla chəsə'əyixjui'en do lažə'əga'aque'. Pero naquətezə chəsə'əyixjui'xtižə' Cristən' chebeida', na' batə'atezəchlə gobechczəda'.

¹⁹ Nezda' yechoja' güen len yoguə' de'e ca' chac չhia' շchedə' chonle orasyon չhia' na' chaclen Spirit che Jesocristən' nada' de'en leczə naquən Spirit che Diozən'. ²⁰ Na' de'en che'enchgüeida' na' zoa' lez yeyož gona' yoguə' ələl can' chene'e Diozən' nich cui gaquəda' zto' laogüe'na', na' cui žeba' bitə'atezə gaquə չhia', šə socha' o šə gata'. Na' ca' sa'acbe'i benə' can' bagwsa'acbe'ine' bedote de que Cristən' naque' le'ezelaogüe benə' šao' benə' güen. ²¹ Quinga naquən len nada': Na'a mbana' naca' tozə len Cristən' na' chi' yichjia' tlaozə de'en chene'ene', na' cata' gata' mbalazachlə soa' len le'. ²² Šə socha' guaquə goncha' xšin Diozən' par nich so'ombia' benə' le'. Pero bito gaquə ənia' non' naquəch güen, šə socha' o šə gata'. ²³⁻²⁴ Che'enda' žjəyezoa' len Cristən', la' lechguale mbalazach soa' len le', pero le'e chyažjele socha' par gaquəlena' le'e. De'e na'anə' bito gaquə ənia' šə güench socha' o šə güench gata'. ²⁵ Zoa' segor chyažjele socha' par gaquəlena' le'e na' de'e na'anə' nezda' socha' len le'e na' gona' par nich šejəch gonlilažə'elene' na' sole mbalaz de'en chonlilažə'elene'. ²⁶ Na' güe'ela'ochguale Cristo Jeso'osən' cata' babene' ca soa' len le'e de'e yobla.

²⁷ Na' šə socha' len le'e o šə cui, legon byen legon can' cheyalə' goncho laogüe de'en bachzenagcho che dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən'. Legon par nich yenda' rson de que yoguə'ele nitə'əczle chech chzenagle che Spirit che Diozən' na' yenda' de que tozə can' chon yoguə'ele xbab na' de que txen chonle xte ga zelao saque'ele par se'ejle'e benə' che dižə' güen dižə' coba de'en chzejni'in che Cristən'. ²⁸ Legon par nich yenda' rson de que bito chžeble benə' contr chele ca' bitə'atezə de'e chso'one' par choso'ošebe' le'e. Na' šə bito chžeble benə' ca' choso'ošebe' le'e gwsa'acbe'iljeine' de que Diozən' əgwnežjue' lega'aque' castigw zejlicane na' gone' par nich le'e cui yeyežle lao yi' gabilən'. Na' le'enə' gone' par nich cui žeble na' par nich əsa'acbe'ine' de'e ca'. ²⁹ De'en chaque Diozən' checho babsi'e xneze par nich chonlilažə'echo Cristən' na' le'egatezə ca' de'en chaque Diozən' checho babsi'e xneze par nich chyi' chzaquə'echo laogüe de'en cho'echo xtižə' Cristən'. ³⁰ Bable'ile can' boso'ochi' boso'osaquə' benə' nada' antslə laogüe de'en chona' xšin Diozən' na' chenczele rson de que leczə can' chac չhia' նa'a. Na' can' chac չhia' nada' leczə can' chac che le'e de'en leczə chonle xšin Diozən'.

2

Cristən' gwlejyichjə' yoguə' de'e güen de'en de che' par bide' yežlyo nga, pero նa'a naque' le'ezelaogüe benə' blaoch

¹ Cristən' chtipe' lažə'ale. Chaquele' chele na' de'e na'anə' chebeile chzenagle che'. Nezczele bazo Spirit che Diozən' len le'e. Na' leczə bachon Cristən' par nich chaquele che ljuežjle na' cheyašə'əga'qucelene'. ² De'e na'anə' chneyoida' le'e legac tozə len ljuežjle. Na' le'e gaque che ljuežjle tole yetole na' tozə ca legon yoguə'ele xbab. Legon ca' par nich lechguale yebeida'. ³ Bito gonle ca gaquə güen che cuinzle, na' nic gonle ca əso'elao benə' le'e. Bito gon cuinle xen. Na' to tole legon xbab güen che notə'atezə can' chonle len benə' žjənaquəch benə' blao ca le'e. ⁴ Na' to tole le'e yeyiljlažə' naclə gonle par nich gaquə güen che ljuežjle caguə che cuinzle.

⁵⁻⁷ Naquə yichjla'aždao' Cristo Jeso'osən' cayanə'ən naquə yichjla'aždao' Xe' Diozən' na' nape' yelə' gwnabia' na' yelə' bala'an tozəcza can' napə Xe'ena'. Pero bito que bchojy-ichj Cristo Jeso'osən' yelə' gwnabia' che'ena' na' yelə' bala'an che'ena'. Bchojyichjə' de'e ca' par nich golje' goque' benəch na' goque' ca notə'atezə benə' güen žin. Na' chio'o leczə cheyalə' goncho xbab ca xbabən' ben Cristo Jeso'osən'. ⁸ Bzenague' che Diozən', bzexjw yichjə' be'e latjə gwsə'ot benə' le' boso'ode'ene' le'e yag corozən' can' chso'one' len benə' ca' žjənaquə benə' mal juisy. ⁹ Na' de'en bsanlažə' cuine', Diozən' be'ene' yelə' bala'an xen mazəchlə ca de'en gotə' che' antslə. Na' Diozən' bito cho'e notə'atezəchlə benəch o angl yelə' bala'an xen ca de'en be'e Cristo Jeso'osən'. Na' bene' par nich naque' le'ezelaogüe benə' blao. ¹⁰⁻¹¹ Bene' ca' par nich yoguə' benə' ža' yoban' na' benə' ža' yežlyo nga na' nochlə benə' bagwsa'at, na' len yoguə' angl ca' yesə'əzo xibga'aque' lao Cristo Jeso'osən' yesə'əne' de que naque' Xanga'aque'. Na' len yoguə' de'e xio' ca' na'

angl bzelao ca' yesə'əzo xibga'aquən laogüe'enə', yesə'ənan de que naque' Xanga'auei. Na' Xacho Diozən' si'e yelə' bala'an cata'ən gaquə ca'.

*Chio'o chon*lilažə'əcho Cristən' gwxaquə'əlebecho ca beljw de'en choso'ose'eni' lao naquə žchol

¹² Na'a že chacda' chele na' chebeida' de que chzenagczle che Diozən' cata'ən zoa' len le'e. Na' chatə'əyoida' le'e gwzenagle che' mazəchlə na'a cui zoa' len le'e. Legon yoguə'əloł de'en chene'e Diozən' par nich la'alaon de que babebeje'le'e xni'a de'e malən', na' legonən do yichj do lažə'əle na' con cuidad, la' nezczele Diozən' gone' chio'o castigw šə cui goncho can' chene'ene'. ¹³ Dioz na'anə' chocobe' xbab chelem' par nich chene'ele chonle de'e güen can' chazlaže'enə' na' lecze'enə' chaclene' le'e par nich chonlen.

¹⁴ Legon bitə'ətezə əna Diozən' gonle sin cui əže' ešə'əle na' sin cui gaquəyožle. ¹⁵ Legon ca' par nich cui bi dolo' gapple na' cui bi de'e mal šo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. Diozən' chene'ene' de que chio'o naccho xi'inə' bitobi de'e mal ta' əchen yichjla'ažda'ochon', la'anə'əczə yežlyo nga chdacho entr benə' ca' chso'on clelə na' benə' zjənaquə benə' mal juisy, na' de'e na'anə' gwxaquə'əlebecho ca beljw ca' de'en choso'ose'eni' lao naquə žchol. ¹⁶ Na' legwzejni'i benə' dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən' par nich se'ejle'e chei na' gata' yelə' mban zejlicane chega'aue'. Šə gonle ca' yebeida' le'e cata'ən əžin že yidə Cristən' de'e yobla, chedə' la' zejen de que bzenagle che de'en bsed blo'ida' le'e, caguə con bendada' xšin Diozən' bedote. ¹⁷ Le'e chebeile de'en chonlilažə'əle Cristən', na' nada' chebeida' de'en babi'a xtižə' Cristən' len le'e par nich chonlilažə'əlene'. Na' gwzocza' yebeida' len le'e la'anə'əczə šə so'ot benə' nada' por ni che de'en əchyixjui'a xtižə' Cristən'. ¹⁸ Le'egatezə ca' le'e yebei txen len nada'.

Temtion' na' Epafroditon'

¹⁹ Na' zoa' lez gon Xancho Jeso'osən' par nich yob gaquə selə'a Temtion' gan' zolen' par yevo'e rson nac chac chele. Na' lechguale yeyacxenlaža'a cata' bagwnezdə' nac chac chele. ²⁰ Notoch no zo no əselə'a benə' gon xbab chele do yichj do lažə'əle can' chon Temtion'. ²¹ Benə' yeziqua'əchlə zjəchi' yichjiga'aue' bi de'en chse'enene' gaquə chega'aue', na' bito zjəchi' yichjiga'aue' əye'elao' Cristo Jeso'osən'. ²² Nezele can' bachon Temtion' güen yoguə' laste. Na' ca naquən' chona' par nich so'ombia'ach benə' dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristo Jeso'osən', chaclene' nada' can' chon to benə' len xe'. ²³ De'e na'anə' bagwleja'ane' par əselə'ane' gan' zolen' na' əselə'ane' lgüegwzə cata' bagota'əbia' šə gochoja' ližyan' o šə cui. ²⁴ Na' chonlilaža'a de que Xancho Cristo Jeso'osən' gone' par nich lencza' nada' yob yida' gan' zolen'.

²⁵ Pero na' por mientrzə chacda' chonən byen yosela'a benə' bišə'əcho Epafroditon' par yeyede' gan' zolen'. Bselə'əlene' nga par goclene' nada', na' babene' txen len nada' ca naquə xšin Diozən' de'en bento' na' len yoguə' can' bagwdiləlento' gwxiye'enə'.

²⁶ Che'enchgueine' yežagle de'e yobla, chedə' zoe' trist de'en benele rson gocšenene'.

²⁷ De'e li bašə gate', pero na' Diozən' beyašə' beži'ilazə'ene' na' bene' par nich beyaquene'. Na' caguə Epafroditon na'azən' beyašə' beži'ilazə'e sino lencza' nada'anə' par nich bito gotə'əch de'e soa' trist. ²⁸ De'e na'anə' chosa'ane' yeyede' lgüegwzə par nich ca' yebeile na' lencza' nada' cuitec soa' trist che le'e šə ca'. ²⁹ Legon güen len le' cata' yele'e na' legwlo'ine' de que chebeichgueile can' babene'enə', chedə' nacle txen chonlilažə'əle Xancho Cristo Jeso'osən'. Benə' ca' chso'on can' baben Epafroditon' zjəzaque'e par güe'ega'acchone' yelə' bala'an. ³⁰ Epafroditon' bsanlažə' cuine' gate' par gone' xšin Cristən' de'en bselə'əlene' nga gone', na' de'e li gocšenchgüeine' xte yelatə'əzə cui gote'. Gocwlenchgüe' nada' can' gon le'e žalə' zole nga.

Can' goncho par gaccho benə' güen lao Diozən'

¹ Na'a že benə' bišə', nedech de'en ənia' le'e. Cheyalə' sotezə socho yebeicho chedə' ngodə'əcho txen len Xancho Cristən'. Bito chacda' zed chzoja' che de'en babzocza'

antslə, chedə' chyažjele gonchle xbab chei. ² Legapə cuidad nich cui gwzenagle che benə' ca' chəsə'əne' cheyalə' sole señy de'en ne' sirconsision. Lega'aque' lechguale zjənaljəga'aquene' na' chso'one' de'e mal. ³ Na' chio'o de to señy checho par nezecho naccho xi'in̄ Dioz. Señyan' naquən ca de'en baben Diozən' chio'o Spirit che'ena' par chaclenən chio'o cho'ela'ochone'. Chebeicho de'en chonlilažə'echo Cristo Jeso'osən' na' nezecho bito chyažjecho señy lao cuerp chechon' par gaccho xi'in̄ Diozən'. ⁴⁻⁶ Nada' naca' benə' Izrael na' golja' lao dia che de'e Benjaminə' na' boso'ozoe' nada' señy che sirconsisionə' to xmanzəda'. Na' goljəlena' dižə' ebreo laogüe de'en zjənaquə xaxna'a ca' benə' ebreo. Na' ca naquə lei de'en bzoj de'e Moisezən', goca' txen len benə' fariseo ca' benə' ca' zjəchi'ichgua yichjiga'aque' to to pont che lein'. Na' de'e tant gwche' yichja' che de'e ca' zjəsə'ənao benə' Izrael gwlaž chia' ca' xte blagzejə blagzida' benə' ca' chso'onlilažə' Cristən'. Na' ca naquə de'en na lein' cheyalə' goncho na' de'en nan cui goncho, bzenaga' che yogua'ən xte ga zelao gwxaquə'əda'. Žalə' chacda' chebei Diozən' nada' por de'e ca', guaquə gona' xbab de que chebeichene' nada' mazachlə can' chebeine' len benə' ca' yeziqua'əchlə. ⁷ Yuguə'ənnə' bena' xbab əsa'aclenən nada' par nich Diozən' yebeine' nada', pero na'a bachacbe'ida' bito gwsa'aclenən nada'. Na' benən byen gwlejeyichjiga'aca'an par nich benlilaža'a Cristən'. ⁸ De'en banombi'a Cristo Jeso'osən' ben' naquə Xana' zaquə'əchguan par nada'. De'e na'anə' bitoch bibi zjəzaquə' yuguə'ələl de'e ca' goquəda' antslə əsa'aclenən nada'. De'en banombi'ane' na'anə' bagwnit yogua' de'e ca' bebeida' antslə, na' na'a nona' lega'aquən ca to beb de'e gwcho'ona' par nich gombia'acha'ane'. ⁹ Na' leczə nona' lega'aquən ca to beb de'e gwcho'ona' par nich gacbia' de que ngoda'a txen len Cristən'. Che'enda' əna Diozən' chia' de que naca' benə' güen laogüe'ena'. Ene' ca' por ni che de'en chonlilaža'a Cristən', caguə por ni che de'en chona' complir bi de'en na lein'. ¹⁰ Che'enda' gombia'acha' Cristən', na' che'enda' yocobəche' yichjila'aždaogua'ana'. De'en beyas bebane' ladjo benə' guat ca'anə' chac yocobe' yichjila'aždaogua'ana'. Na' che'enda' chi' saca'a de'en chona' xšin Cristən' can' gwdi' gwxaque'ena' na' leczə che'enda' gacbe'ichda' bi zejen de'en ngoda'a txen len le' catə'ən gwso'ot benə' le'. ¹¹ Can' chzo chbeza' na'a chedə' lechguale che'enda' yolis yosban Diozən' nada' ladjo benə' guat ca' catə' bagota'.

Cho'elaža'a chona' par nich gaquə yichjila'ažda'ogua'an can' naquə yichjila'aždao' Cristo Jeso'osən'

¹² Bito ənia' de que bac̄h naquə yichjila'aždaogua'ana' can' che'enda' gaquən, la' bito ne'e gaquən can' naquə yichjila'aždao' Cristo Jeso'osən'. Pero na' cheyiljəlaža'a naclə gona' par nich ca' gaquə yichjila'ažda'ogua'ana' can' naquə yichjila'aždao' Cristo Jeso'osən', la' par nan' gwleje' nada' naca' xi'in̄. ¹³ Benə' bišə' nezda' bitonə' gac yichjila'ažda'ogua' can' che'enda' gaquən, pero babchojyichja' yuguə'ələl de'en goquə de'e zaque'e par nada' antslə, len bi de'en bena', chedə' bagocbe'ida' bitobi zjəzaquə'ən. Na' tlaozə de'en chi' yichja' na'a de'en cho'elaža'a chona' can' chene'e Diozən' par nich gaquə yichjila'ažda'ogua'ana' can' naquə yichjila'aždao' Cristo Jeso'osən'. ¹⁴ Zaquə'əchguan par nada' de'en gwlej Diozən' nada' par yežina' yoban' gan' zo'ena' laogüe de'en chonlilaža'a Cristo Jeso'osən'. Na' de'e na'anə' cho'elaža'a chona' can' chsa'azlaže'ənə' par nich gon Diozən' ca gaquə yichjila'ažda'ogua'ana' can' naquə yichjila'aždao' Cristo Jeso'osən'.

¹⁵ Na' baltezcho šə bazda chaccho can' chene'e Cristən' gaccho cheyalə' cuejyichjcho de'e ca' goquecho zjənaquən de'e zaque'e par chio'o antslə na' cheyalə' cue' yichjcho par goncho ca gaquə yichjila'ažda'ochon' can' naquə yichjila'ažda'ogüe'ena'. Na' šə nbole ne'e yo'ole bichlə xbab yoblə Diozən' gone' ca gacbe'ile. ¹⁶ Na' cheyalə' šejəchcho goncho can' babzejni'i Diozən' chio'o goncho.

¹⁷ Benə' bišə' yuguə'əle legon can' chona' nada', na' can' chso'on yeziqua'əchlə benə' ca' bachso'on can' chonto'ona'. ¹⁸ De'e yoblə ənia' le'e can' bagwnia' zan las antslə, de que nitə' benə' zan benə' chso'one' ca chnezecho de'en chsa'aquene' bito bi zaquə'ən

de'en gwdxijw Cristən' xtolə'ächon' le'e yag corozən'. Chbeža' de'en nitə' benə' chso'on ca'. ¹⁹ Yesə'əbiayi' benə' ca' chedə' la' lgua'a so'ela'ogüe'e Diozən' con chso'elažə' chse'ej chsa'ogüe' na' chso'one' bichlə de'en na cuerpa'que'ena'. Chesya'əbeine' chso'one' de'en naquə de'e yelə' zto', na' zjəchi' yichjga'aque' tlaozə de'en chac yežlyo naga. ²⁰ Na' chio'o ža, bitoch choncho xbab de que yežlyo naga naquən lažcho, sino choncho xbabən' de que lažchon' naquən yoban' gan' za' Xancho Jesocristən' ben' babebej chio'o xni'a de'e malən' na' yide' naga de'e yoblə. ²¹ Na' catə'ən yide'ənə' gone' par nich cuerpa'checho de belə' chenŋə' yeyaqun to cuerpa'cobə de'en gaquə lechguale güen can' naquə cuerpa'che' le'enə'. Gone' ca' chedə' nape' yelə' guac par nich bitə'ətezə de'e zjəde yoso'ozenguən che'.

4

Cheyalə' yebeicho de'en chonlilažə'əcho Xancho Jesocristən'

¹ Benə' bišə' dao', chacda' chele na' che'enchgüeida' le'i ljuežjcho. Chebeichgüeida' de'en zotezə zole chonlilažə'əle Jesocristən', na' por le'e sochgua' mbalaz. De'e na'anə' gonchechlažə'əšgaczle gonlilažə'əle Xancho Jesocristən'.

² Na' chatə'əyoida' le' Ebodia na' leczə ca' le' Sintique, lesošga binlo legon txen tole yetole chedə' choptele chonlilažə'əle Xanchon'. ³ Na' le' Sinsigos, len' babeno' xšin Diozən' do yichj do laž'o txen len nada', leczə chneyoida' le' gaquəleno' benə' zancho Ebodian' na' Sintiquen' chedə' lega'aque' leczə gwso'one' xšin Diozən' txen len nada' catə'ən gwdxjui'a dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Jesocristən' gan' zolen'. Na' lenczə Clementən' na' yebalə benə' ljuežjcho ca' gwso'one' txen len nada'. Na' zjənyoj laga'aque'ənə' le'e libr che Diozən' gan' zjənyoj la yoguə' benə' bazjənapə yelə' mban zejlicane.

⁴ Le'e yebei do tyempte de'en chonlilažə'əle Xancho Jesocristən'. De'e yoblə əchnia', le'e yebei. ⁵ Legon par nich yoguə'ələl benə' yesə'əneze' de que nacle benə' gaxjwlažə' chedə' bazon yida Xanchon' de'e yoblə.

⁶ Bito gaquele tolə bitə'ətezə de'en chac chele. Legon orasyon lao Diozən' che yoguə' de'en chac na' nable yelə' chaclen che'ənə' na' leczə güe'elene' yelə' choxcwlen catə' bi de'en ənabelene'. ⁷ Ša gonle ca' Diozən' gaquəlene' le'e par so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' do tyempte xte ni que gacbe'ile bixchen' bazo chbezle ca'. Gaquəlene' le'e chedə' ngodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən'.

Cue' yichjcho che de'e ca' zjənaquə de'e güen

⁸ Na' yeto' consejw de'en nga chona' le'e benə' bišə', cue' yichjle par güe'ele por dižə' li, par gonle ca benə' yoblə əsa'ape' le'e respet, par gonle de'e zda licha, na' par gonle de'e cui bi de'e mal nsa'. Cue' yichjle par gacle benə' šao', na' par gonle de'en zjəneze benəčhən' zjənaquən de'e güen. Bitə'ətezə de'e zaque'e lao Diozən' na' bitə'ətezə de'en chebei Diozən', che lega'aqueñə' cue' yichjle.

⁹ Bzenagle chia' catə' bzejni'ida' le'e bin' cheyalə' gonle, na' baben bable'iczele chona' ca'. Lesotezə leso legon can' bagwnia' le'e. Na' řa gonle ca', Dioz ben' chon par chzo chbezcho binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon' sotezə soe' gaquəlene' le'e.

Can' gwsa'aclen benə' Filipos ca' Apostol Pabən'

¹⁰ Chebeichgüeida' lao Xancho Cristo Jeso'osən' de que de'e yoblə na'abach blo'ile can' chonle xbab chia' ca de'en bselə'əle de'en goquəlen nada'. Na' nezda' chonczle xbab chia'anə', pero cuinə' gonən gaquəlenle nada' antslə. ¹¹ Na' chebeida' de'en bselə'əlennə', caguə por ni che de'e byažđa' bi de'en byažđa'. Diozən' babzejni'ine' nada' par nich zoa' mbalaz catə' de de'en chyažđa' na' catə' cui bi bi de. ¹² Yo'olaocza' yelə' yašə' yelə' zi', na' yo'olaocza' yelə' šao'. Diozən' babzejni'ine' nada' par zoa' mbalaz bitə'ətezə chac la'anə' catə' de de'e che'ej chaogua' o la'anə' catə' chdona', na' la'anə' catə' de bichlə de'en chyažđa' o catə' cui bi bi de. ¹³ Chac chona' bitə'ətezə de'e cheyalə' gona', chedə' ngoda'a txen len Cristən' ben' chon nada' fuers balor. ¹⁴ Pero ca naquən'

goclen_{le} nada', naquən de'e güenchgua de'en chon_{le} txen len nada' lao de'en chyi' chzaca'a.

¹⁵ Na' le'e nita'ele Filiposən' nezele can' goquəlen_{le} nada' catə'ən bagoc to tyemp dao' bedətixjue'ida' le'e dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən' de'e neche, na' babenən byen beza'a Masedonian'. Caguə nochlə benə' ca' chesə'ədopə chesə'əžag par chso'elaogüe'e Cristən' gwso'on txen len nada' par yoso'osele'e mech de'en gaquəlen nada', pero na' le'e bselə'ele de'en bchina'. ¹⁶ Na' caguə ca na'azən' bselə'elen, leczə bselə'elen yeto chop las catə' gwzoa' Tesalonican' par bi de'en byažda'. ¹⁷ Caguə de'e chzelaža'a bi de'en chonle nada' sino chzelaža'a gonchle de'e güen par nich Diozən' yebeichene' le'e. ¹⁸ Doxen de'en bselə'ele len Epafroditon' bāch gwxi'an na' bitoch bi bi chyažda', de'e scha'o bade chia' na'a. Na' de'en bselə'elen' gwxaquə'əleben ca to yal de'en chla' zix de'e chzey bxozən' lao Diozən'. Diozən' chebeichgüeine' can' babenlen'. ¹⁹ Yo'o lao na' Dioz chechon' yoguə'əlolte de'en de par əgwnežjue'en con non' chene'ene'. Na' gone' de'e güen juisy par nich gata' yoguə'əlol de'e chyažjele, chedə' ngodə'əle txen len Cristo Jeso'osən'. ²⁰ Ledoye'elaoch Xacho Diozən' zejlicane. Can' gonšgaczcho.

Bzeine' lega'aque' dižə'

²¹ Le'e gguap diox yoguə'əlol benə' Filipos ca' benə' zjənaquə lažə' na' Diozən' laogüe de'en zjəngode'e txen len Jesocristən'. Na' benə' bišə'əcho ca' nitə' txen len nada' nga choso'oguape' le'e diox. ²² Na' leczə ca' yoguə' benə' Roma quinga benə' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'ena' choso'oguape' le'e diox, na' mazəchlə benə' ca' chso'on žin liž rein' choso'oguape' le'e diox.

²³ Xancho Jesocristən' sošgue' gaquəlenšgacze' le'e len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. De'e na'azən' de'en chzoja' na'a. Pab

Cart De'en Bzoj San Pabən' Par Benə' Colosas Ca'

Pabən' chzoje' benə' ca' chso'elao' Jesocristən' Colosasən'

¹⁻² Nada' Pab naca' apostol che Jesocristən' con can' gwnalažə' Diozən'. Nada' chzoja' le'e nitə'ele Colosasən' le'e banacle lažə' na' Diozən' laogüe de'en ngodə'ele txen len Cristən', chedə' txen len neto' naccho family che'enə'. Benə' bišə'echo Temtion' na' nada' chnabto' lao Xacho Diozən' sotezə soe' gaquəlenšgacze' le'e na' gonšgue' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

Pabən' chone' orasyonnə' par benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' Colosasən'

³ Yuguə' las catə' chona' orasyon par le'e cho'a yelə' choxcwlen che Diozən' par le'e, Dioz ben' naquə Xa Xancho Jesocristən'. ⁴ Babenda' rson can' chonlilažə'ele Jesocristən' na' can' chaquele che yeziqua'əchlə benə' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'.

⁵ Cho'a yelə' choxcwlen che Diozən' de que lenle zocho lez žjəyezocho len Diozən', can' gwyejni'ile catə'ən gwzolao bzenagle che dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' de'en naquən de'e li. ⁶ Dižə' li che Jesocristən' de'en chzenagle chei bagosə'əlasən doxenlə na' benə' ca' choso'ozenag chei ga yoblə leczə chso'one' güen na' choso'ozejni'ine'en benə' yoblə can' chon le'e dezdzan' catə'ən bzenaglen de'e nech na' gwnezele de que de'e li nž'i'ilažə' Diozən' le'e. ⁷ Epafras da'onə' bzejni'ine' le'e xtižə' Cristən' lgua'a nada'. Chone' xšin Cristən' can' chona' par chaclene' le'e na' zotezə zoe' chone' complir can' cheyalə' gone'. ⁸ Epafras na'anə' bagwne' nada' can' baben Spirit che Diozən' par nich chaquele che ljuēžle na' chacteile chia'.

⁹ De'e na'anə' dezdz catə'ən gwnezda' can' chonlen', yuguə' laste chona' orasyon lao Diozən' par le'e chnaba' gon Spirit che'enə' le'e yuguə' claste yelə' sin' na' yelə' chejni'i par nich ca' ənezele tcho'a tšao' can' chene'ene' gonle. ¹⁰ Chnaba' ənezele can' chene'ene' gonle par nich ca' šejəchle gonle can' cheyalə' gon chio'o nombi'acho Xanchon' na' gonle doxen can' chazlažə'ənə', gonle yuguə' claste de'e güen, na' šejəch gombia'achle Diozən'. ¹¹ Na' chnaba' gaquəlen Diozən' le'e len yelə' guac xen che'enə' par nich gapple yelə' chxenlažə' na' sotezə sole gonlilažə'əlene' bitə'atezə de'en chac na' sole mbalaz. Chnaba' gaquəlene' le'e ca' cheda' nape' le'ezelaogüe yelə' guac xen. ¹² Na' leczə güe'ele yelə' choxcwlen che Xacho Diozən' chedə' le'enə' bene' par nich txen len yeziqua'əchlə benə' ca' bagwleje' par zjənaque' lažə' ne'enə' gaquə žjəyezocho len le' gan' chey che'eni'ichgua. ¹³ Diozən' babebeje' chio'o xni'a gwxiye'enə' de'en chnabia' benə' ca' chsa'aš lo'o de'e žcholən' na' bene' par nich chnabia' Xi'inə' Jesocristən' chio'o ben' chaquene' chei. ¹⁴ Xi'inə' Jesocrist na'anə' gwdixjue' xtolə'əchon' par nich Diozən' chezi'ixene' checho.

Cristən' chozoe' chio'o binlo len Diozən'

¹⁵ Yichjla'ažda' Cristən' naquən cayanə'ən naquə yichjla'ažda' Xe' Diozən' ben' cui no chle'i, na' tozə can' chso'one'. Bazoczə Cristən' catə'ən cuinə' xe yežlyon', catə'ən cuinə' nitə' angl ca' na' benəč ca', na' catə' cuinə' gata' bitə'atezə de'en zjəde. ¹⁶ Le'enə' bene' yoban' na' yežlyon' na' bene' benə' ža' yoban' na' benə' ža' yežlyon', na' bia yixə' ca', na' biquə'əchlə de'en zjəde yoban' na' yežlyon'. Bene' par nich zjəde de'e ca' chle'icho na' de'e ca' cui chle'icho. Bene' par nich nitə' angl əblao ca', nitə' spirit mal ca' chəsə'ənabia'an benə' ca' cui choso'ozenag che Diozən', nitə' de'e xio' na' nitə' biquə'əchlə de'e ca' zjənapə poder. Na' Crist nan' bene' par nich nitə' de'e ca', na' nitə' benə' ca', nich si'e yelə' bala'an. ¹⁷ Cristən' bazocze' catə'ən cuinə' nitə' benəč, angl, bia yixə' na' biquə'əchlə de'en zjəde, na' noe' che to toe' zjənaque' can' zjənaque' na' to ton zjənaquən can' zjənaquən, chedə' Cristən' none' mendad par chac ca'. ¹⁸ Na' Crist na'anə' chnabi'e chio'o chdopə chžagcho cho'ela'ochone' na' len' bene' chio'o yelə' mban zejlicanen'. Len' naque' benə' nech bebane' ladjo benə' guat ca' par chnabi'e na' de'e

na'anə' naque' le'ezelaogüe benə' blao na' chnabi'e yoguə'əlol benə' na' biquə'əchlə. ¹⁹ Diozən' chazlaže'e de que cayaŋə'ən naquə yichjla'aždaogüe'ənə' ca'aczən' naquə yichjla'ažda' Xi'inə' Cristən', cayaŋə'ən naquə yelə' guac che Diozən' ca'aczən' naquə yelə' guac che Cristən', na' tozəczə can' chso'one'. ²⁰ Na' leczə chazlaže' Diozən' de que yoguə' benə' ū' yoban' na' benə' ū' yežlyo nga guac yesə'ənīte'e binlo len le' laogüe de'en blalj xchen Cristən' le'e yag corozən'.

²¹⁻²² Goccho benə' contr che Diozən' antslə por ni che xbab malən' de'en gwyo'o lo'o yichjla'ažda'ochon' na' por ni che de'e malən' bencho. Pero na'a Cristən' babozoe' chio'o binlo len Diozən' ca de'en bnežw cuine' por ni checho catə'ən gwso'ote'ene'ənə'. Babozoe' chio'o binlo len Diozən' par nich ca' gaccho benə' la'ažda' xi'iləžə' na' bito bi dolə' gapcho catə'ən yežincho gan' zo Diozən' na' catə'ən ačhe'e chio'o laogüe'ənə', na' notono soi əgwcuiš chio'o lao Diozən'. ²³ Na' yežincho laogüe'ənə' sin cui bi dolə' napcho šə zotezə zocho chonlilažə'echo Cristən', šə zocho len tozə xbab, na' šə zocho lez žjəyezocho len Diozən' laogüe de'en babzenagcho che dižə' güen dižə' cobə che Cristən'. Dižə' güen dižə' cobə che' na'anə' bagosə' gwälajən gata'ətezə ū' benəchən' na' Dioz nan' gwleje' nada' Pab par nich ačhyixjui'an.

Pabən' chaclene' benə' ca' chesə'ədopə chesə'əžag chso'elaogüe'e Cristən'

²⁴ Chebeida' la'anə'əczə chyi' chzaca'a laogüe de'en ačhyixjui'a xtižə' Cristən' len le'e cui nacle benə' Izrael, na' che'enda' gaquə chia' bichlə de'en ne'e chac falt par yeyož gaquəlena' le'e. Cristən' gwdi' gwxaque'e par goclene' chio'o chdopə chžagcho cho'ela'ochone', chio'o gwxaquə'elebecho ca cuerp che'ənə', na' can' chac chia' par chaquəlena' le'e. ²⁵ Diozən' gwleje' nada' par chona' xšine'ənə' entr le'e cui nacle benə' Izrael par nich ca' gwzejni'ida' le'e doxen can' na xtižə'ənə'. ²⁶ Dezd gwälalte de de'en bito no gwyejni'i can' na xtižə'ənə' pero na'a babzejni'i Diozən' chio'o len, chio'o bagwleje' par naccho lažə' ne'enə'. ²⁷ Diozən' chene'ənə' aňezecho de que lechguale de'e güen juisy chone' len notə'ətezcho chonlilažə'echone' la'anə'əczə cui naccho benə' Izrael. De'e na'anə' bachzejni'ine' chio'o de'en cui no gwneze antslə de que chio'o chonlilažə'echo Cristən' ngodə'echo txen len le' na' de'e na'anə' zocho lez žjəyezocho len Diozən' gan' chey che'eni'ichgua.

²⁸ Cho'elento' yoguə'əlol benə' dižə' che Cristən' chatə'əyoiga'aqueto'one' par nich yoso'ozenanque' che' na' chzejni'iga'aqueto'one' naquən' ne'. Cho'eto' xtižə'en len yoguə'clas yelə' sin' par nich ca' catə' yežincho lao Diozən' yoguə' benə' ca' boso'ozenan qheto' əsa'aque' cayaŋə'ən chene'e Diozən' əsa'aque' laogüe de'en žjəngode'e txen len Cristən' can' ngodə' chio'o. ²⁹ Na' de'e na'anə' chonchgua' xte ga zelao chzaquə'əda' ačhyixjui'a xtižə'ənə' len doxen fuers balor de'en chon Cristən' nada'.

2

¹⁻² Na' che'enda' aňezele can' chona' xte ga zelao chzaquə'əda' par nich ačhtipa' lažə'ele na' lažə' benə' ca' nitə' Laodisean' na' yeziqə'əchlə benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' do na', benə' cuinə' gombi'aga'aca'. Chona' xte ga zelao chzaquə'əda' par nich yoguə'ele gaque che ljuežjle tole yetole na' par nich nezele tcho'a tšao' can' cheyalə' gonle xbab yoguə' laste na' par nich šejni'ile che Cristən'. Cui no gwneze antslə de'en bachzejni'i Diozən' chio'o che Cristən'. ³ Na' šə bin' chene'echo nezecho, doxen yelə' sin' na' yelə' chejni'i che Diozən' napə Cristən' len par chzejni'ine'en chio'o. ⁴ Echnia' ca' par nich cui no yopei le'e len dižə' yoblə par xoayagle. ⁵ La'anə'əczə bito zoa' na' len le'e, syempr chona' xbab chebeida' de'en chonle can' cheyalə' gonle na' zotezə zole chonlilažə'ele Cristən'.

⁶ De'e na'anə' con can' babsedle che Jesocristən' na' can' bachonlilažə'əlene' ca Xanle, con ca'ašgaczən' sotezə sole len le'. ⁷ Na' le'e sotezə lesō legonlilažə' Cristən' can' babzejni'i Epafrasən' le'e par nich gacle ca to yag de'e chaz loinə' zitjw na' chcha'ochguan. Na' le'e güe'echgua yelə' choxcwlen che Diozən' can' chaclene' le'e.

Cristən' babocobe' yichjla'ažda'ochon'

⁸ Le'e gapə cuidad par nich notono yesə'əxoayag le'e len xbab chega'acze' par naole de'en choso'osed choso'olo'ine'. Lega'aque' choso'osed choso'olo'ine' de'en cui bi zaquə' che costombr gol ca' de'en zjəde, che de'en ye'ej gaocho, che ža ca' na' che cuerp chechon' lgua'a yoso'osed yoso'olo'ine' che Cristən'.

⁹ Cristən' lao goque' benə' belə' chen goc yichjla'aždaogüe'enə' doxen can' naquə yichjla'ažda' Diozən' na' ca'aczən' naque' na'a. Gwdape' yelə' guac cayaŋə'an napə Diozən' na' ca'aczən' nape'en na'a. Bene' tozəczə can' chon Diozən' na' ca'aczən chone' na'a. ¹⁰ Na' Cristən' chnabi'ache' ca notə'atezə angl əblao na' notə'atezə de'e xio'. Na' chio'o laogüe de'en ngoda'əcho txen len Cristən' bitoch bi bi chyažjəchecho par so cuezcho binlo. ¹¹ Na' leczə de'en ngoda'əcho txen len le' zocho to señy de'en zejen ca señy de'en ne' sirconsisionnə'. Bito naquən señy de'en bzo benə' lao cuerp chechon', sino de'en bagwlejyichjcho cuich chzenagcho che la'ažda'omalcho na'anə'. Cristən' babocobe' yichjla'ažda'ochon'. ¹² Na' ca de'en bagwchoacho nisən' zejen ca gotcho na' bgašə'əcho txen len Cristən' na' leczə zejen ca bolis bosban Diozən' chio'o ladjo benə' guat ca'. Diozən' bolis bosbane' Cristən' ladjo benə' guat ca', na' catə'an benlilažə'əchone' par bocobe' yichjla'ažda'ochon', canan' bene' par nich cuich naccho ca benə' guat. ¹³ Antslə gwxaqua'əlebecho ca benə' guat len yichjla'ažda'ochon' chedə' bito bzenagcho che Diozən', bzenagzechcho che la'ažda'omalchon'. Pero na' can' ben Diozən' par nich Cristən' bebane' ladjo benə' guat ca', leczə can' bocobe' yichjla'ažda'ochon' par nich cuich naccho ca benə' guat na' babezi'ixene' yoguə'əte xtolə'əchon'. ¹⁴ Diozən' bsele'e Cristən' gwdixjue' xtolə'əchon' le'e yag corozən' par nich cui si'icho castigw por ni che de'en cui bencho complir yoguə'əlol can' na lei che'ena' de'en nyojən'. De'e na'anə' lein' bitoch güe'en dižə' contr chio'o can' benən antslə. ¹⁵ Diozən' beque'e yelə' gwnabia' che angl bzelao ca' na' de'e xio' ca' par nich cuich yesə'ənabia'an chio'o. Blo'ine' benachən' de que banitə'an xni'ena' catə'an Cristən' gwdixjue' xtolə'əchon' le'e yag corozən'.

Cheyalə' cuec yichjcho de'e ca' zjəzaqua' len Diozən'

¹⁶ De'e na'anə' bito gwzenagle che benə' ca' chəsə'əna chonle de'e mal ca de'en bito naole costombr ca' de'en na lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' bichlə costombr chega'aque'enə' de'en chəsə'əne' cheyalə' ye'ej gaocho, o goncho lni, o can' goncho catə' naquə bio' che'en, o de'en cheyalə' gomba'ancho ža de'en chsa'aquene' naquən de'e žialao. ¹⁷ Diozən' bene' par nich de'e Moisezən' bzoje' che costombr ca' parzə nich bzejni'ine' chio'o latə' dao' che Cristən' antslə ze'e yide'. Pero na'a babidə Cristən' na' costombr ca' bito zjəzaqua'ən can' zaquə' de'en nombi'acho Cristən'. ¹⁸ Nita' benə' choso'osed choso'olo'ine' de que cheyalə' gon cuincho ca to de'e cui bi zaquə' na' cheyalə' güe'ela'occo no angl na' goncho bichlə de'en chəsə'əne' besə'əle'idaogüe'enə'. Bito gwzenagle chega'aque' catə'əse'e le'e de que cui chonle can' cheyalə' gonle. Con chso'on cuinga'aque' xen chedə' choso'ozengode' che la'ažda'omalga'aque'enə'. ¹⁹ Lega'aque' bito zjəngode'e txen len Cristən' ben' chnabia' chio'o chdopə chžagcho cho'ela'ochone'. Pero chio'o chdopə chžagcho cho'ela'ochone' ngodə'əccho txen len le' na' len ljuežjcho ca' ca to to part che cuerp chechon' ngodə'ən txen len bechj bnia' ca'. Na' de'en ngodə'əcho txen len Cristən' Diozən' chaclene' chio'o par nich chaquəchcho benə' šao' benə' güen.

²⁰ Ca naquən' ngodə'əcho txen len Cristən' catə'an gote', bito cheyalə' cue'ech yichjcho che costombr de'en zjəsə'ənao benə' ca' cui choso'ozeng che Diozən', costombr che de'en ye'ej gaocho, che ža ca' na' che cuerp chechon'. La' chio'o bitoch naccho txen len benə' ca' cui choso'ozeng che Diozən' na' de'e na'anə' bito cheyalə' goncho can' chso'one'ena'. ²¹ De'e na'anə' bito gwzenagle che benə' ca' chəsə'əna: "Bito goxə'əle de'e nga, bito ye'ej gaole de'e na', na' bito canle de'en yeto." ²² Costombr ca' za'aquən che benachən', la' yoguə' de'e ca' de'en chəsə'əne' cui goxə'əcho, cui ye'ej gaocho na' cui cancho, de'en chchinchon chəsə'əde chei. ²³ Chsa'aque benə' de que costombr

ca' zjənaquən de'e sin'. Len de'e chsa'aljlažə' benəch ca'azənə' par chse'ejni'alaže'e angl ca' na' par chso'on cuinga'aque' ca to de'e cui bi zaquə' na' par chəsə'əžaglaogüe' len cuerپ chega'aque'enə', pero bito sa'aclenən chio'o par nich cui əgwzenagcho che la'ažda'omalchon'.

3

¹ Can' bolis bosban Diozən' Cristən' ladjo benə' guat ca', leczə can' babocobe' yichjla'ažda'ochon'. De'e na'anə' cheyalə' cuec yichjcho che de'e ca' zjənaquə de'e zaque'e gan' zo Cristən' chnabi'e txeñ len Diozən'. ² Cheyalə' cue' yichjcho che de'e ca' zjəzaque'e len Diozən' caguə de'e ca' zjəzaque'e len benəchən'. ³ Bagwlejyichjcho cuich chzenagcho che la'ažda'omalchon' na' mbancho par goncho can' chene'e Diozən'. Na' zocco txeñ len Diozən' laogüe de'en ngodə'əcho txeñ len Cristən' la'anə'əczə cui chsa'acbe'i benə'. ⁴ De yelə' mban checho zejlicane chedə' chonlilažə'əcho Cristən' na' Cristən' zotezə zoe' len chio'o. Na' catə' yide' de'e yoblə gone' par nich yichjla'ažda'ochon' yeyož gaquən ca yichjla'aždaogüe'enə' na' gone' par nich cuerپ chechon' yeyaquən to cuerپ cobə de'en gaquə lechguale güen can' naquə cuerپ che le'enə'.

Can' bencho antslə na' can' cheyalə' goncho na'a

⁵ Na' laogüe de'en babocobe' yichjla'ažda'ochon', cheyalə' cuejyichjcho de'e mal ca' de'en chene'e la'ažda'omalchon' goncho žlac zocco yežlyo nga. Bito co'o xtocho nic cuejyichjcho no'ol checho o be'en checho par solencho benə' yoblə. Bito goncho bichlə de'e yelə' zto'. Bito yebeicho bitə'atezə de'en naquə de'e yelə' zto'. Bito selažə'əcho goncho bitə'atezə de'e mal. Na' bito selažə'əcho de'e zan de'e gata' checho, chedə' tozəczə ca mal naquən len de'en chso'on benə' chse'ejni'alaže'e lgua'a lsaquə'. ⁶ Gwžin že catə' Diozən' gone' castigw zejlicane che benə' ca' chso'ela'ozche' chso'one' de'e mal ca' zjənac ca'. ⁷ Antslə gwdaczle benle de'e malən' ca de'e ca' bagwni'anə'. ⁸ Pero na'a cheyalə' cuejyichjle yoguə' de'e mal ca'. Bito əža'a ljuežjle na' bito locle. Bito gaquəxi'i ljuežjle, bito gwžia əgwnitə' ljuežjle, na' bito güe'ele dižə' zban. ⁹ Bito güe'ele dižə' güenlažə' len ljuežjle. Bitoch gonle de'e ca' chedə' bagwzolao chbejyichjle cuich chzenagle che la'ažda'omallen' len de'e mal ca' de'en nan gonle. ¹⁰ Diozən' ben' ben yoguə'əcho babocobe' yichjla'ažda'ochon', na' chzejni'ine' chio'o par nich zda chaquəch yichjla'ažda'ochon' can' naquə yichjla'aždaogüe'enə'. ¹¹ Bitobi nonən par len Diozən' šə naccho benə' Izrael o šə cui naccho benə' Izrael. Bitobi nonən par le' šə zocco seňy de'en ne' sirconsision o šə cui zochon. Na' leczə bitobi nonən par le' šə naccho benə' zitə' la'anə'əczə šə za'acho yež de'e lechguale ne'e naquə serrado. Na' le'egatezə ca' bitobi nonən par le' šə naccho esclabos o šə cui naccho esclabos. De'en naquə de'e žialao xen, gonlilažə'əcho Cristən'. Na' notə'atezə naccho šə bachonlilažə'əchone' ngodə'əcho txeñ len le'.

¹² Diozən' bagwleje' chio'o par naccho lažə' ne'enə' na' chaquene' checho. De'e na'anə' legon can' cheyalə' gon chio'o bagwlej Diozən' par naccho xi'ine'. Le'e yeyasə' leyeži'ilalažə' ljuežjle na' legon güen len ljuežjle. Bito gon cuinle xen. Le'e gac benə' gaxjwlažə', na' le'e gapə yelə' chxenlažə' len ljuežjle. ¹³ Na' le'e gwde ca'alə šə bi chac chele entr tole yetole, na' le'e yezi'ixen che ljuežjle šə chaquele bi babenene' le'e. Con can' babezi'ixen Cristən' checho ca'aczən' cheyalə' yezi'ixencho che ljuežjcho. ¹⁴ Na' de'en naquəch de'e žialao xench lao yoguə' de'e ca', cheyalə' gaque che ljuežjcho chedə' šə chaquecho che ljuežjcho nachən' leczə goncho bitə'atezəchlə de'en chene'e Diozən' goncho. ¹⁵ Diozən' gwleje' chio'o par so cuezcho binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon' na' par socho binlo len ljuežjchon'. De'e na'anə' legon ca gaquəlen Diozən' le'e so cuezle ca', la' yoguə' chio'o chonlilažə'əcho Cristən' banaccho ca tozə family. Na' le'e güe' yelə' choxwlen che Diozən' can' chaclene' le'e.

¹⁶ Lesotezə lesø legon xbab che de'e ca' babzejni'i Cristən' chio'o. Le'e gwzejni'i benə' ljuežjle ca' na' le'e gata'əyoiga'aquene' len yoguə' clas yelə' sin' par yoso'oznague' che

Cristən'. Legol no salmos na' no imnos, na' bichlə de'en na Spirit che Diozən' golle, güe'ele yelə' choxcwlen che' lo'o yichjla'ažda'olen' can' chaclen Xanchon' le'e. ¹⁷ Na' bitə'atezə de'e gonle na' bitə'atezə dižə'ən güe'ele, legonən na' le'e güe'en par nich Xancho Jeso'osən' si'e yelə' bal'aŋ. Na' do tyempte güe'ele yelə' choxcwlen che Xacho Diozən' can' chaclen Xancho Jeso'osən' le'e.

Quingan' cheyalə' gon chio'o babocobə Diozən' yichjla'ažda'ochon'

¹⁸ Le'e no'olə le'e nšagna'ale, le'e gwzenag che be'en che to tole can' cheyalə' gon chio'o chonlilažə'əcho Xancho Cristən'. ¹⁹ Na' le'e benə' byo le'e nšagna'ale, legaque che no'ol che to tole na' bito gonle znia len lega'aque'. ²⁰ Na' le'e bi'i xcuida', le'e gwzenag che xaxna'ale yoguə'əloŋ bin' se'e le'e, cheda' can' chazlažə' Xanchon' gonle. ²¹ Na' le'e nacle xaxna' bi'i xcuida', bito con gonle ca yesə'əža'a yesə'əlocbo', la' šə gonle ca' bitobi de gost nítə'əbo' na' bitoch yoso'ozeniagbo' chele. ²² Na' le'e nacle mos, cheyalə' əgwzenagle yoguə'əloŋ can' na xan žinnə'. Bito gonleile xan žinnə' gonlizle ca benə' chonchgua žinnə' cata'əzən' chgūie' le'e. Pero le'e do yichj do lažə'əle legon žinnə' laogüe de'e chaple Diozən' respet na' cui chene'ele əže'e le'e. ²³ Na' bitə'atezə de'en gonle, gonlen do yichj do lažə'əle par nich yebei Xancho Cristən' le'e, caguə par nich yebei xan žin na'azənə'. ²⁴ Legon ca' cheda' ənezczele de que Xancho Cristən' gone' par nich chio'o choncho can' chazlažə'ənə' yežincho gan' zoe'ənə'. Na' de'en gone' par nich yežincho gan' zoe'ənə' zaquə'əchən ca laxjwchon'. ²⁵ Na' notə'atezə zjənaquə benə' ca' chso'on de'e malən', Xanchon' əgwnežjue' castigw che to toga'aque' segon naquən' gwso'one'.

4

¹ Na' le'e xan žin, legon güen len benə' ca' chso'on xšinlen', cheda' ənezele lezə zo Xanle ben' zo yoban'.

² Legac benə' banlažə' par nich sotezə sole gonle orasyon, güe'ele yelə' choxcwlen che Diozən' can' chaclene' le'e. ³ Na' lenabe Diozən' gone' par nich gaquə latjə güe'elencha' benə' xtižə'ənə' nich yesə'əneze' de'en cui no gwneze antslə che Cristən'. La' por ni che de'en bi'a xtižə' Crist na'anə' dia' ližya nga. ⁴ Lenabe Diozən' əgwzejni'ine' nada' nich ənezdə' naquən' yapəga'aca'ane' par nich se'ejnl'ine'en.

⁵ Na' žlac na'a əne' de tyemp par gonlen, legon güen len benə' ca' cui zjənaquə txen len chio'o can' chejni'ile cheyalə' goncho. ⁶ Legüe' dižə' ſao' dižə' güen na' dižə' de'en naquə de'e zaque'e yoguə' laste. Na' legon xbab par nich ənezele naclən' cheyalə' yoži'ile xtižə' to to benə'.

Chguape' benə' migw che' ca' diox

⁷ Tiquicon' əne' le'e yoguə'əloŋ can' chac əchia'. Le' naque' benə' bišə'əcho na' chacda' che'. Zotezə zoe' chone' complir can' cheyalə' gone' par chaclene' nada' chona' xšin Xancho Cristən'. ⁸ Echsela'ane' par nich ənezele can' chac əchia' na' par nich əgwtipə' lažə'əle. ⁹ Na' txen len le' chosela'a benə' bišə'əcho Onesimon' ben' naquə benə' gwlaž chele na' ben' chaquecho chei. Lencza' le' zotezə zoe' chone' complir can' cheyalə' gone'. Echsela'əga'aca'ane' par nich yesə'əne' le'e yoguə' de'en chonto' nga.

¹⁰ Aristarcon' ben' de ližya nga len nada' chguape' le'e diox. Na' Marcos benə' sobrin che Bernaben' leczə chguape' le'e diox. Bagwnia' can' cheyalə' gonle güen len Marcosən' cata' le'e gan' zolen'. ¹¹ Na' Jeso'os ben' zjənsi' Josto leczə chguape' le'e diox. Caguə nochlə benə' Izrael chsa'aclene' nada' len de'en chona' par nich ənabia' Diozən' benə' zanch sino benə' ca' ſonžə. Na' zocha' mbalaz laogüe de'e chsa'aclene' nada'. ¹² Nach leczə benə' gwlaž chele Epafrasən' ben' chon xšin Cristən' chguape' le'e diox. Yuguə' laste cata' chone' orasyonnə' chnabchgüe' əgwzejni' Diozən' le'e yoguə'əloŋ de'en chene'ene' gonle na' par nich yeyož gonlen na' gacle cayaŋə'ən chene'e Diozən' gacle. ¹³ Che'enda' ənezele can' chonchgüe' orasyon par le'e chonlilažə'əle Cristən' Colosas, Laodisea na' Ierapolis. ¹⁴ Na' lencza' Locas ben' naquə benə' güen rmech ben' chacda' chei chguape' le'e diox na' leczə' ca' Demasən' chguape' le'e diox.

¹⁵ Le'e gguapšga diox benə' bišə'əcho ca' ža' Laodisean', len Ninfas na' benə' ca' chesə'ədopə chesə'əžag chso'elaogüe'e Diozən' liže'enə'. ¹⁶ Na' catə' yevož gwlablə cart nga, əgwnežjwlen benə' ca' chesə'ədopə chesə'əžag chso'elaogüe'e Diozən' Laodisean' par nich yoso'olabe'en. Na' leczə le'e gwlab cartən' de'en bselə'a par benə' Laodisea ca'. ¹⁷ Na' le'e ye' Arquipon' de que chneyoida'ane' gone' seguir len xšin Diozən' de'en chone'ena' par nich yevož gone' yogua'əlol de'en gwlej Xancho Cristən' le' gone'.

¹⁸ Part dao' çhe cart nga nada' Pab chzoja'an cuincza'. Bito ganlažə'ele can' dia' ližya nga. Diozən' sošgue' gaquəlenšgacze' le'e. De'e na'azə chzoja' na'a. Pab

Cart Nech De'en Bzoj San Pabən' Par Benə' Tesalonica Ca'

Pabən' len benə' ljuežje' ca' boso'ozoje' benə' ca' chso'elaogüe'e Jesocristən'

¹ Nada' Pab chzoja' le'e nitə'ele Tesalonican', le'e chdopə chžagle cho'ela'ole Xacho Diozən' na' Xancho Jesocristən' laogüe de'en ngoda'ele txen len lega'aque'. Na' nada' lena' Silbano na' Temtion' chñabto' lao Xacho Diozən' na' lao Xancho Jesocristən' ñsa'aclene' le'e na' so'one' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

Besə'əloe' benə' Tesalonica ca' de que chso'onlilažə'e Jesocristən'

² Yuguə' laste catə' chonto' orasyon cho'eto' yelə' choxcwlen che Diozən' par yuguə'ele, na' chñabto' gaquəlene' le'e. ³ Na' catə' chonto' orasyon lao Xacho Diozən' chjsa'alažə'əczətə' yuguə'əlol de'e güen de'en chonle laogüe de'en chonlilažə'ele Diozən' na' chaquele che'. Na' chjsa'alažə'əczətə' can' chgo'o chchejlažə'ele catə'ən chzaqua'əzi' chzaqua'əyašə'ele cheda' zole lez yidə Xancho Jesocristən' yeto. ⁴ Nezeto' benə' bišə', de que Diozən' chaquene' chele na' bagwleje' le'e par nacle xi'ine'. ⁵ Na' Spirit che Diozən' goclenən le'e len yelə' guac chein' par nich gwnezele de que dižə' güen dižə' cobə de'en bzejni'ito' le'e che Jesocristən' naquən de'e li. Caguə naquən con to dižə'. Na' nezczele can' bentezə bento' de'e güen entr le'e par nich goclenento' le'e.

⁶ Na' le'e zole chonle can' bento' na' can' ben Xancho Jesocristən'. Na' Spirit che Diozən' chonən ca chebeile la'anə'əczə de'e zan de'e bagwdi' bagwxaqua'ele por ni che de'en babzenagle de'en gwdixjue'ito' le'e che Jesocristən'. ⁷ Benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' Masedonian' na' Acayan' bazjəneze' can' chonle na' de'e na'anə' zjəneze' naquən' cheyalə' so'one'. ⁸ Babenle ca zjaneze benə' che Xancho Jesocristən' cheda' doxenlən' banasa' nłaljən, caguə Masedonian' na' caguə Acaya na'azən'. Na' le'egatezə ca' yuguə'əzə benə' bazjəneze' can' chonlilažə'ele Diozən', na' de'e nan' bitoch bi de ənato' chele. ⁹ Na' benə' zan chso'e dižə' ca güennə' benle len neto' catə'ən bedəlanə'əto' le'e na' can' goquə gwzolao chonlilažə'ele Diozən'. Bagwlejyichjle cuich chejni'alažə'ele lgua'a lsaqua' chele ca' na' na'a bachonlilažə'ele Diozən', na' bacho'ela'ole Diozən' ben' zo zejlīcane. Len' zaquə' par güe'ela'occo. ¹⁰ Na' chso'e dižə' can' chbezle əchoj Xi'ine' Jeso'osən' yoban' yide' yežlyo nga yetlas, be'en bosban Diozən' ladjo benə' guat ca'. Na' de'en chonlilažə'əcho Jeso'osən', Diozən' bito gone' chio'o castigw catə'ən əžin ža gone' castigw zejlīcane che benə' ca' cui chso'onlilažə' Jeso'osən'.

2

Xšin Diozən' de'e ben Pabən' Tesalonican'

¹ Le'e nezczele benə' bišə', catə'ən bedəlanə'əto' le'e na' gwdixjue'ito' le'e dižə' güen dižə' cobə che Diozən' zochgua yelə' guac che'ena' len neto'. ² Nezete can' gwdi' gwxaqua'əto' Filiposən', can' boso'ožia boso'onita' benə' ca' neto' lao gwdixjue'ito' che Jesocristən'. Pero na' Diozən' bene' ca cui bžebto' gwdixjue'ito' le'e dižə' güen dižə' cobə che'ena' la'anə'əczə de'e zan de'e besə'əžon par chixjue'eto'on. ³ De'en chatə'əyoito' le'e gwzenagle che Diozən', bito nəacho chonto' clelə na' nic chzelažə'əto' gonto' bi de'e mal, na' nic chene'eto' əxoayagto' le'e. ⁴ Diozən' nezene' de que zotezə zoto' chzenagto' che', na' de'e na'anə' gwleje' neto' par chyixjue'eto' dižə' güen dižə' cobə che'ena'. Ca' chaquən' chzeneto'on le'e. Chyixjue'ito'on le'e caguə par nich yebei benə' de'en chonto' na'anə', sino par nich yebei Diozən' can' chonto'onə'. Le' nezene' yuguə'əte xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon'. ⁵ Nezete can' chonto', ni šlinzə cuinə' gwpeito' le'e len dižə' de'en cho'eto'onə', na' niquenə' xoayagto' le'e par nich gonle neto' bi de'en de chele. Cuin Diozən' nezene' de que can' naquən. ⁶ Na' nic chyiljlažə'əto' naclə gonto' par nich əso'elao' benə' neto'. Nique ənacho chene'eto' par nich le'e güe'ela'ole neto', na' nic chene'eto' yeziqə'əchlə benə' əso'ela'ogüe'e neto'. Zaquə'əto' par gonto' ca gwzenagle

cheto' la fuers por ni che de'en bselə' Cristən' neto' par cho'eto' xtiže'enə', pero bito chonto' ca gwzenagle cheto' la fuers. ⁷ Nži'ito' le'e caczə nži'i to no'olə xi'inə' bi'i chosgol choscha'ogüe'. ⁸ Na' de'en chaqueto' chele, cho'elento' le'e dižə' güen dižə' cobə che Diozən'. Na' caguə de'e na'azən' chonto', sino leczə chsanlažə' cuinto' chonto' xte ga zelao chzaque'eto' par chaclento' le'e chedə' chaqueto' chele. ⁹ Za'alažə'aczle benə'bišə', cata'ən gwzoto' len le'e lechguale bento' žin xte jxaque'eto' par ben cuinto' mantener. Bento' žin teža na' do še'elə par nich cui bi gast əbzoto' le'e. Can' bento' gwdiçjue'ito' le'e dižə' güen dižə' cobə che Diozən'.

¹⁰ Txenczən' nacle len Diozən' nezele ca güennə' bento' catə'ən gwzolento' le'e chonlilažə'ele Jesocristən'. Benczəto' con can' chazlažə' Diozən'. Bento' par nich ni to cui no gwna de que napəto' dolə'. ¹¹ Nezele can' gotə'ayoito' le'e gwzenagle che Diozən' na' can' abtipto' lažə' to tole can' chon to benə' byo len xi'inə'. ¹² Bento' mendad de que gonšgaczle de'e güen can' cheyalə' gon chio'o bagwlej Diozən' par nabi'e chio'o na' par gone' chio'o yelə' bala'an.

¹³ Bito chbezəto' cho'eto' yelə' choxcwlen che Diozən' can' bzenagle xtiže'enə' catə'ən gwdiçjue'ito'on le'e. Zacbe'iczele bito naquən xtižə' benəchən' sino naquən dižə' de'en chon Diozən' par cho'eto'. Na' de'en gwejele'ele xtižə' Dioz na'anə' chša'an xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. ¹⁴ Benə' bišə', le'e bagoc chele can' goc che benə' ca' chasə'adopə chasə'əžag cho'elaogüe' Jesocristən' zan part Jodean', benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' ca chio'o chonlilažə'əchone'. Na' le'egatezə ca' baboso'očhi' boso'osaquə' benə' Izrael ca' benə' gwlaž chega'aque' ca' chso'onlilažə' Jesocristən', na' can' boso'očhi' boso'osaquə' benə' gwlaž chele ca' le'e. ¹⁵ Benə' Izrael ca'anə' gwso'ote' Xancho Jeso'osən' can' gwso'ote' benə' ca' gwso'elene' lega'aque' xtižə' Diozən' cana'. Na' leczə can' gwso'one' boso'olagzejə boso'olagzide' neto'. Na' xte ža neža por de'e cui chazlažə' Diozən' chso'one', na' leczə chso'one' contr yoguə'əloł benəchən'. ¹⁶ Benə' Izrael ca' choso'ožone' əgwzejni'ito' benə' cui zjənaquə benə' Izrael bi de'en cheyalə' goncho par nich cui yeyejcho lao yi' gabilən'. Can' chso'one' de'e na'anə' do tyemp choso'ozanch xtolə'aga'aque'enə'. Bagwchogla Diozən' chega'aque' de que zejlicanə yesə'əzi'le castigon'.

Pabən' gone'ene' žjezlanę'e benə' ca' nitə' Tesalonican'

¹⁷⁻¹⁸ Na' neto' benə' bišə', bachacchgüeito' chedə' bitochənə' le'i ljuežjcho, pero chonto' xbab chele. Nada' Pab zan las go'onda' delaňa'a le'e, na' bchoj catə' beyililažə'eto' naclə gonto' par nich yežagcho de'e yoblə. Pero catə' gone'eto' yidəto' par delaňa'eto' le'e, Satanəsən' de'en chnabia' de'e xio' ca'bito be'en latja. ¹⁹ Zoto' lez sotezə sole gonlilažə'ele Xancho Jesocristən'. Na' leczə chebeito' can' chonlilažə'əlene' na'a. Na' catə'ən yide' yeto, soto' mbalaz güe'eto' dižə' can' chonlen'. ²⁰ Le'e chonle ca si'ito' yelə' bala'an na' le'e chonle ca zoto' mbalaz.

3

¹⁻² Na' cuich bchejeto' laogüe de'en cui chle'i ljuežjchon'. De'e na'anə' bselə'əto' benə' bišə'əcho Temtion' gan' zolenə' na' bega'an netəzəto' Atenas nga. Temtion' naque' benə' güen xšin Diozən' na' chone' txen len neto' chyixjue'eto' dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in benə' che Cristən'. Bselə'əto'one' btipəche' lažə'ele na' bedəyene' ca benlilažə'əchle Cristən'. ³ Bselə'əto'one' gan' zolenə' par nich ni tole cui gaquəžejlažə'ele bixchen' chyi' chzaquə'ele, chedə' la' banzezele Diozən' nsi'e xneze techo yelə' yašə' yelə' zi' yežlyo nga. ⁴ Catə'ən gwzolento' le'e antslə bzeneto' le'e de que yoso'očhi' yoso'osaquə' benə' chio'o. Na' nezele de que bachac can' gwnato'ona'. ⁵ Na' laogüe cuich chchejda' de'en cuichənə' le'i ljuežjcho, bselə'a Temtion' gan' zolenə' par nich gwnezda' ſə zdaczle chonlilažə'ele Cristən'. Go'onda' ənežda' ſə bagwzoi gwxiye'enə' bxoayaguən le'e. La' ſə babxoayaguən le'e, bendadto' xšin Dioz na'anə' entr le'e ſə ca'.

⁶ Beyacxenlaza'əteto' catə' belə' Temtion' de'en bide' gan' zolenə'. Bedəyezejni'ine' neto' ca güennə' chonle chonlilažə'ele Cristən' na' chaquele che yoguə'əloł benə'. Na'

leczə gwne' can' chi' yichjle neto' na' can' zelažə'ele yežagcho de'e yoblə leczə can' chene'e neto'. ⁷ Ca'aczən' beŋə' bišə', ne'e chžaglaoto' na' ne'e chyi' chzaquə'eto' pero babeyondiplažə'eto' gwñezeto' de que zotezə zole chonlilažə'ele Cristən'. ⁸ De'e li' babeyacxenlažə'eto' na' zoto' mbalaz de'en zotezə zole chonlilažə'ele Xancho Cristən'. ⁹ Na' de'e na'anə' lechguale chebeito' lao Diozən' can' chonle na' cho'echguato' yelə' choxwlen che' can' chaclene' le'e. ¹⁰ Lechguale chonto' orasyon do ža do yel chnabeto'one' gone' ca le'i ljuežjcho nich əgwzejni'icheto' le'e par nich šejəchle gonlilažə'achlene' cheda' bitonə' gonlilažə'elen'e can' chene'e Diozən'.

¹¹ Chnabeto' Xacho Diozən' na' len Xancho Jesocristən' əso'e latjə yedəzlanə'eto' le'e. ¹² Na' chnabeto' Xanchon' gone' ca gaquache che ljuežjle tole yetole na' gone' ca gaquachele che yoguə' beňačh con catezən' chaqueto' che le'e. ¹³ Chnabczətə'one' gone' ca gaquə la'ažda'olen' xi'ilalažə' lao Xacho Diozən' sin cui bi dolə' gapple catə'ən yida Xancho Jeso'osən' de'e yoblə nche'e yoguə'əlol beŋə' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'ena'.

4

Pabən' bzejni'ine' can' chene'e Diozən' yesə'əzo yesə'əbeze'

¹ Na'a ža beŋə' bišə',bach bsd blo'ito' le'e gonle can' chene'e Diozən', na' bach zole chonle ca'. Na' de'en chonlilažə'ele Xancho Jesocristən' chatə'əyoito' le'e na' chonto' mendad əžja'aquachle de'en chene'e Diozən'.

² Baňczczele de que de'en bento' mendad gonle naquən de'en na Xancho Jeso'osən'. ³ Diozən' chene'ene' sotezə socho gaccho beŋə' la'ažda' xi'ilalažə'. Na' bito chene'ene' cuejyichjcho no'ol checho o be'en checho par solencho beŋə' yoblə, na' bito chene'ene' əgwža' xtocho. ⁴ Na' leczə chene'ene' əneze totole naquən cheyalə' chiljle xo'ollen' sin cui gapple dolə' na' sin cui no əna de que chonle de'e mal. ⁵ Bito gonlebele beŋə' ca cui chso'onlilažə' Diozən' na' chiljle xo'olle par gonle can' chzelažə' la'ažda'omallen', sino chiljlene' par solenlene' can' chene'e Diozən'. ⁶ Ni tole bito cheyalə' solenle no'ol che beŋə' yoblə cheda' la' contr be'en che' na' gonle ša gonle ca'. Babe'eto' dižə' antslə par bosniseto' le'e de que Xanchon' chnzejue' castigw che beŋə' chso'on bitə'atezə de'e malən' zjənac ca'. ⁷ Diozən' gwleje' chio'o par gaccho beŋə' la'ažda' xi'ilalažə', caguə par co'o xtocho o goncho bichlə de'e mal ca' zjənac ca'. ⁸ De'e na'anə nota'atezle ša nacle beŋə' godenag len de'e ca' chsed chlo'ito' le'e, che Dioz nan' cui chzenagle, caguə che netəzətə'. Le'enə' beňe' chio'o Spirit che'enə' cheda' chene'ene' gaccho beŋə' la'ažda' xi'ilalažə'.

⁹ Bito chyažjle gwzoja' le'e par ənezele de que cheyalə' gaque che ljuežj chio'o chonlilažə'echo Diozən'. Dioz na'anə' babsedene' le'e par nich chaque che ljuežjle tole yetole. ¹⁰ Na' can' bachaquele che yoguə' beŋə' bišə'əcho ca' nitə' doxen Masedonian'. Na' chata'əyoito' le'e beŋə' bišə', legaquache chega'aque'. ¹¹ To tole le'e yeyiljlažə' naclən' gonle žin par nich sole binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' na' bito con ggüiale bi chso'on beŋə' yoblə. Na' gonle bita'əzə žin yixə' o žin de'e de yo'o can' bento' mendad. ¹² Le'e gon ca' par nich beŋə' ca' cui zjənaquə txen len chio'o bito yesə'əne' mal chele, na' leczə par nich cui gaquə falt ša bi de'en chyažj chchinele.

Can' gaquə cata'ən yida Jesocristən' de'e yoblə

¹³ Le'egatezə ca' beŋə' bišə', chene'eto' ənezele can' gac che beŋə' guat ca', beŋə' ca' gwso'onlilažə' Diozən' lao gosə'ənite'e yežlyon'. Chene'eto' ənezelən par nich cui sole trist ca tristən' chasə'ənitə' beŋə' yeziqə'əchlə catə' chat no chat chega'aque' la' cui nite'e lez žjəsyə'əzoe' len Diozən'. ¹⁴ Nezecho gwso'ot beŋə' Jeso'osən' na' bebane' ladjo beŋə' guat ca'. Le'egatezə ca' nezecho de que Diozən' gone' par nich yida Jeso'osən' de'e yoblə na' nche'e beŋə' ca' bagwsa'at con beŋə' gwso'onlilažə' le'.

¹⁵ Na' dižə' nga chzeneto' le'e naquən xtižə' Xancho Jeso'osən' de'en none' mendad gwzeneto'. Chio'o mbancho na'a chonlilažə'echone', ša ne'e mbancho cata'ən yide' de'e yoblə, bito nacho yobəch yežaglaochone' cle ca beŋə' ca' bagwsa'at. ¹⁶ Na' ca naquə

Xancho Jeso'osən', cuine'en yetje' le'e yoban', na' əne' zižjo gone' mendad yesyə'əban benə' guat ca', na' to angl əblaona' əne', na' yenecho cuež trompet ćhe Diozən'. Nach benə' ca' bagwsa'at benə' ca' gwso'onlilažə' Cristən' lega'acteque' yesyə'əbane' ladjo benə' guat ca'. ¹⁷ Na' te na' chio'o chonlilažə'əchone' šə ne'e mbancho yežlyo nga, gon Diozən' par nich txen len lega'aque' šepcho le'e yobanə' to lo'o bejw na' yežaglaocho Xancho Jeso'osən' le'e yobanə'. Nach žjäyezocho len le'zejlicane. ¹⁸ De'e na'anə' ledogwtipəchlažə' ljuežjcho tocho yetocho güe'echo dižə' can' gaquə.

5

¹ Benə' bišə', bito chyažjen gwzoja' le'e par gwzenda' le'e bi že bi orən' yidə Xancho Jeso'osən' yeto. ² Nezele de que gwzin že əgwnežjue' castigw ćhe benə' ca' chso'on de'e malən'. Senyale' lega'aque' can' chon to benə' bguan benə' chda še'elə. ³ Na' šlac chəsə'əna benə' zan: "Mban' zocho, bitobi gaquə checho", catə' to de repentzə əzin že əgwnežjue' castigw chega'aque'enə'. Can' chac ćhe no'olə catə' to de'e repentzə chaque' bes ćhe yelə' sannə', ca'atezəczən' gaquə che benə' ca' cui zjənita' probnid catə'ən əgwnežjo Xancho Jeso'osən' castigw chega'aque'enə'. Bito gaquə yoso'oxonje'. ⁴ Pero chio'o benə' bišə', chio'o cui nchol yichjla'ažda'ochon', de'e na'anə' bito ədolə'əcho senyal Xanchon' chio'o catə'ən əzin že əgwnežjue' castigw ćhe benə' ca' cui chso'onlilažə'ene', na' bito gac checho can' chac ćhe benə' chzenyal bguannə' le' to de repentzə. ⁵ Bayo'o be'eni' ćhe Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon', de'e na'anə' bito choncho de'e mal can' chso'on benə' ca' ne'e nchol yichjla'ažda'oga'aquen'. ⁶ Cheyalə' gonyanə'əcho xbab naquən' chene'e Diozən' goncho na' nabia' cuincho par goncho can' chazlaže'enə' par nich bito bi gac checho catə' əgwnežjo Xancho Jeso'osən' castigw ćhe benə' ca' cui chso'onlilažə'ene'. Benə' ca' cui chso'on cas ćhe' gwxaquə'əlebəga'aquene' ca benə' zjəntas. ⁷ De'en zjənčhol yichjla'ažda'oga'aque'enə' gwxaquə'əlebəga'aquene' ca benə' zjəntas na' ca benə' chəsə'əzože. ⁸ Pero chio'o bayo'o be'eni' ćhe Diozən' lo'o la'ažda'ochon'. De'e na'anə' cheyalə' nabia' cuincho par goncho can' chazlaže'enə'. Cheyalə' gonlilažə'əcho Diozən' na' gaque ćhe ljuežjcho na' yebeicho de'en nezecho žjäyezocho len Diozən'. Šə goncho yuguə' de'e ca' gaquəlenən chio'o par nich bitobi gac checho catə' gwnežjo Xancho Jeso'osən' castigw ćhe benə' ca' cui chso'onlilažə'ene'. Gaquəlenən chio'o ca xa soldad de'en naquə de'e ya chaclenən le' par nich cui bi chac ćhe' catə' chdiləlen benə' le'. ⁹ Caguə gwlej Diozən' chio'o par nich gone' castigw chechon'. Gwlej chio'o par nich chonlilažə'əcho Xancho Jesocristən' na' cui yeyejcho lao yi' gabilən'. ¹⁰ Jesocrist na'anə' bnežjw cuine' por ni checho catə'ən gwso'ot benə' le' par nich sotezə socho len le' lao mbancho na' leczə ca' catə' bagotcho. ¹¹ De'e na'anə' le'e gwtiplažə' ljuežjle tole yetole na' le'e gaclen ljuežjle par nich sotezə sole gonlilažə'əchle Jesocristən' con can' chonczle.

Pabən' bzejni'ine' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' can' cheyalə' so'one'

¹² Chatə'əyoito' le'e benə' bišə', gapple respet benə' ca' chso'on xšin Xancho Jesocristən' entr le'e choso'ogüia choso'oye' le'e na' choso'ozejni'ine' le'e naquən' cheyalə' so cuezle.

¹³ Gapəchguaga'clene' respet na' gaquəchgütieile chega'aque' ćhedə' la' xšin Xancho nan' chso'one'. Na' le'e len lega'aque' le'e so binlo tole yetole.

¹⁴ Le'egatezə ca' benə' bišə', le'e güe' consejw benə' cui chse'ene so'on žin, na' le'e gwtiplažə' benə' chsa'aquene' zdebə choso'ozenague' ćhe Jesocristən', na' le'e gaclen benə' cuinə' se'ejni'išaogüe'ene' naquən' cheyalə' so'one'. Leso legapə yelə' chxenlažə' len yuguə'əlol benə'.

¹⁵ Šə bi de'e mal chso'on benə' len le'e legon byen cui yoži'ile de'e mal len lega'aque'. Zejli leyeyiljlažə' naclən' gonle güen len ljuežjle tole yetole na' len notə'ətezəchla benə'.

¹⁶ Do tyempte le'e yebei. ¹⁷ Lesotezə leso legon orasyon. ¹⁸ Legüe' yelə' choxcwlen ćhe Diozən' bitə'ətezə de'en chac ćhele, ćhedə' can' chene'ene' gon chio'o chonlilažə'əcho Cristo Jeso'osən'.

¹⁹ Bito gwžonle gon Spirit che Diozən' can' chene'en len le'e o len beñə' yoblə. ²⁰ Le'e gon xbab de que to de'e zaque'e chso'on beñə' chəsə'əyixjui'e de'en bagož Diozən' lega'aque'. ²¹ Na' legonyanə' xbab che yoguə'ələl dižə' de'en chso'e par nich gonen chele yoguə' de'en naquə güen. ²² Na' bito gonle bitə'etezə de'e naquə de'e mal.

²³ Diozən' chone' ca chzo chbezcho binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon'. Na' chnabda'ane' gone' par nich gacle beñə' la'ažda' xi'ilazə'. Na' leczə gonšgue' par nich bito bi de'e mal gonle len yichjla'ažda'olen' na' nic len cuerپ chechen' par nich bito bi dolə' gapple cata'ən yidə Xancho Jesocristən' yeto. ²⁴ Diozən' ben' bagwleje' chio'o par naccho xi'ine' chone' complir can' ne'enə', na' de'e na'anə' gone' par nich güe'elažə'ele gonle can' chazlaže'enə', na' gone' par nich cui gapple dolə'.

Pabən' gwñabe' gaquəlen Diozən' beñə' Tesalonica ca'

²⁵ Benə' bišə' le'e so le'e gon orasyon par neto'.

²⁶ Na' catə' chežagle leyolgüiž ljuežjle dižə' šao' par nich gacbia' de que chaque che ljuežjle.

²⁷ Can' na Xancho Jesocristən', chona' mendad gwlatable cart nga par əse'ene yoguə'əlol beñə' bišə'əcho ca' nitə' gan' zolenə'.

²⁸ Na' sotezə sošga Xancho Jesocristən' gaquəlenšgue' le'e. De'e na'azən' chzoja' ńa'a.
Pab

Cart Egwchope De'en Bzoj San Pabən' Par Benə' Tesalonica Ca'

Pabən' len benə' ljuežje' ca' boso'ozoje' benə' ca' chso'elaogüe'e Jesocristən'

¹⁻² Nada' Pab chzoja' le'e chdopə chžagle cho'ela'ole Xacho Diozən' na' Xancho Jesocristən' lao' syoda Tesalonican'. Na' nada' lena' Silbanon' na' Temtion' chñabto' lao Xacho Diozən' na' Xancho Jesocristən' əsa'aclenšgue' le'e na' so'onšgue' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

Catə'ən yidə Cristən' de'e yoblə Diozən' əgwnežjue' castigw əhe benə' ca' chso'on de'e malən'

³ Benə' bišə', neto' cheyalə' sotezə soto' güe'eto' yelə' choxcwlen əhe Diozən' por le'e can' chonczəto'. Naquən güen chonto' ca' la' zda chonlilažə'əchle Diozən' na' zdach chaquele əhe ljuežje. ⁴ De'e na'anə' chebeito' cho'eto' xtižə'əlen' len yeziqə'əchlə benə' ca' bagwlej Diozən' par chəsə'ədopə chəsə'əžague' chso'elaogüe'e Jesocristən' ga yobla. Cho'eto' dižə' ca güennə' chonle de'en chgo'o chchejlažə'əle len de'en choso'olagzejə choso'olagzidə benə' le'e na' can' zotezə zole chonlilažə'əle Diozən' la'aŋə'əczə de'e zan de'e chzaglaole. ⁵ Na' ca naqua zotezə zole chonlilažə'əle Diozən' nezecho de que zdacze' licha par choglaogüe'en nac gaqua əhe to to beňach. Na' le' cho'e latjə chyi' chzaqua'əle par nich əne' de que zaque'ele par yeyejle yoban' gan' zoe' chnabi'e.

⁶ Na' naquəczən licha can' chon Diozən' chħi' chsaque'e benə' chosə'əchi' chosə'əsaqua' le'e. ⁷ Le'e na' len neto' chyi' chzaqua'əcho na'a, pero Diozən' gone' ca cuezə yogua'əte de'en chyi' chzaqua'əchon' catə'ən le'icho yetj Xancho Jesocristən' le'e yoban' len angl əhe' ca' benə' ca' zjənapə yelə' guac. Yide' nyechje' yi' bel. ⁸ Na' gwnežjue' castigw əhe benə' ca' cui zjənombia' Diozən', na' nic gwse'ejle' e əhe dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in chio'o əhe Xancho Jesocristən'. ⁹ Lega'aque' əsa'aque' castigw zejlicane. Cuat yesyə'əžine' lao Diozən', nic əse'en yesə'əle'ine' yelə' guac xen əhe' enə' na' yelə' chey che'eni' əhe' enə'. ¹⁰ Yidə Jesocristən' de'e yoblə catə'ən əzin žanə', par nich chio'o chonlilažə'əchone' na' bagwlej Diozən' chio'o par naccho lažə' ne' enə' yogua'əcho güe'echone' yelə' bala'aŋ na' yebanecho ca güennə' naque'. Txen len le'e güe'echone' yelə' bala'aŋ na' yebanecho ca güennə' naque', chedə' lenle chejle'ele əhe dižə' de'en be'elento' le'e.

¹¹ De'e na'anə' chontezəto' orasyon par le'e. Chñabto' Diozən' gaquəlene' le'e gonle ca əne' de que zaqua'əle par de'en gwlej'e le'e nacle xi'ine'. Na' chñabto' gaquəlene' le'e len yelə' guac əhe' enə' par nich yeyož gonle yogua' de'e güen de'en bagwchoglaole gonle na' len biquə'əchlə de'en chene'ele gonle laogüe de'en chonlilažə'əlene'. ¹² Chñabto' gonle ca si' Xancho Jesocristən' yelə' bala'aŋ, na' le' gone' ca si'ile yelə' bala'aŋ chedə' Xacho Diozən' na' Xancho Jesocristən' chsa'aclene' le'e.

2

Echoj ben' gonchgua de'e malən'

¹ Benə' bišə', de'e yoblə əchnia' le'e ca naquən' yidə Xancho Jesocristən' yeto par deyetobe' chio'o žjäyezocco txen len le'. ² Babzejni'ito' le'e can' gaqua, na' de'e yoblə chatə'əyoito' le'e legonyaŋə' xbab par nich cui cuejyichjle de'en babsed bablo'ito' le'e. Na' leczə bito gaquažejlažə'əle šə no yidəclə dezejni'ine' le'e de que Spirit əhe Diozən' bagwnan de que babžin ža əgwnežjo Xancho Jeso'osən' castigw əhe benə' ca' cui chso'onlilažə'ene'. Na' nic gaquažejlažə'əle šə bi rson yenele o šə la'aclə no cart fals de'e chon choa'a ənia' de que babžin žan'. ³ Bito güe'ele latjə no xoayag le'e šə bi əne' o šə bi de'e gone'. La' catə'ən ze'e yidə Xancho Jeso'osən' par əgwnežjue' castigon' benə' zan əsa'ase' contr Diozən' na' leczə cana' əchoj to benə' blao benə' gonchgüe' de'e mal contr Cristən'. Be'enan' əgwnežjo Xancho Jeso'osən' castigw əhe' zejlicane. ⁴ Gon cuine' xen

na' gone' contr Diozən' na' contr bitə'ətezəchlə de'en chse'ejni'alažə' benə'. Na' cui'e lo'o yo'odao' əblao gan' chse'ejni'alažə' benə' Diozən' na' əne' de que naque' Dioz.

⁵ Cheyalə' əžjsa'alažə'ele de que catə'ən gwzoa' len le'e bzejni'ida' le'e can' gaquə catə'ən yidə Jesocristən' de'e yoblə na' can' gaquə catə'ən ze'e yide'. ⁶ Na' nezczele de'en chžon əchoj ben' gonchgua de'e malən', pero catə'ən babžin ža bžin or nan' əchoje'. ⁷ Bachac de'e malən' na'a de'en naquə contr Diozən' pero nengaš'ən. Na' gwžin ža la'alaon cata' cuich zo de'en chžon gaquə de'e malən'. ⁸ Cana'achən' əchoj benə' blao ben' gonchgua de'e malən'. Pero Xancho Jeso'osən' yide' nse'e yelə' guac xen che'enə' na' yonitlaogüe'ene' la' cata' le'ine' Xanchon' na' yenene' dižə' de'en güe' Xanchon' nach gate'. ⁹ Na' ca naquən' əchoj ben' gonchgua de'e malən', Satanas de'en chnabia' de'e xio' ca' gonən par nich əchoje' na' gonən par nich gapəchgüe' yelə' guac na' par nich gone' milagr na' bichlə de'e zaque'e yesyə'əbane benə' parzə əxoayague' lega'aque'. ¹⁰ Yuguə' claste de'e mal gone' əxoayague' benə' ca' banaquən əgwnežjo Xancho Jeso'osən' castigon' zejlicanə. Na' ca naquə dižə' li de'en zaquə' par se'ejle'e par nich cui žjəya'aque' lao yi' gabilən', bito yesyə'əbeine'en. De'e na'anə' əgwnežjue' lega'aque' castigw zejlicanen'. ¹¹ Na' de'e na'anə' Diozən' gone' par nich gaquə yichjla'ažda'oga'aque'enə' žchol na' yoso'ozenzche' che dižə' güenlažə'ənə'. ¹² Nach Xancho Jeso'osən' əgwnežjue' lega'aque' castigon' zejlicanə əchedə' besyə'əbeichene' de'e malən' na' bito gwse'ejle'e che dižə' li che Xanchon'.

Diozən' chbeje' benə' par gone' ca cui žjəya'aque' lao yi' gabilən'

¹³ Benə' bišə', chaque Xancho Jesocristən' chele. Na' ca naquə neto' ža, cheyalə' sotezə soto' güe'eto' yelə' choxcwlen che Diozən' de'en gwleje' le'e catə'ən cuiŋə' xe yežlyon' par nich bene' ca cui yeyejle lao yi' gabilən'. Na' cata'ən gwzolaole chejle'ele che dižə' li che Diozən' nach bsele'e Spirit che'enə' chonən par nich nacle benə' la'ažda' xi'ilazə'. ¹⁴ Par cui yeyejle lao yi' gabilən' gwlej Diozən' le'e. Na' de'en gwyejle'ele che dižə' güen dižə' cobə che Diozən' de'en be'elento' le'e, əzin ža catə'ən cuin Diozən' gone' le'e yelə' bala'an ca de'en de che Xancho Jesocristən'.

¹⁵ De'e na'anə' benə' bišə', lesotezə leso legonlilažə' Diozən'. Na' le'e talentezə de'en bzejni'ito' le'e, šə dižə' de'en be'elento' le'e o šə de'en babzōjto'. ¹⁶⁻¹⁷ Xacho Diozən' chaquene' checho. Na' de'en nžililaže'e chio'o na'anə' bsele'e Xi'inə'enə'. Can' ben Diozən' par nich zocho mbalaz zejlicanə na' par nich zocho lez gone' güen len chio'o. Na' chnabda' cuin Xancho Jesocristən' txen len Xacho Diozən' yoso'otipşgue' lažə'ele na' əsa'aclenşgue' le'e par nich gonle porzə de'e güen na' güe'ele por dižə' güen.

3

Gwnab Pabən' so'one' orasyon par le' len benə' ljuežje' ca'

¹ Na'a ža benə' bišə', gonşgale orasyon par neto' nich yob žjətixjue'ito' che Xancho Jesocristən' doxenlə na' par nich benə' yeziqə'əchlə yob so'one'en chega'aque' cata' se'enene'en can' baben le'e. ² Bia'aczə nitə' benə' mal benə' cui so'onlilažə' Xancho Jesocristən' na' zjənaljəga'aquene'. De'e na'anə' leczə nabşgale par nich benə' ca' bito yesə'əžone' chixjue'ito' xtižə' Xancho Jesocristən'. ³ Xancho Jesocristən' zotezə zoe' chone' complir can' ne'enə na' leczen' gaquəlene' le'e par nich sotezə sole gonlilažə'əlene'. Na' leczə le'enə əgwcuassə' gwcue'eje' le'e len de'e malən'. ⁴ Na' zoto' segor de que chaclencze' le'e par nich chonle can' babento' mendadən' na' zoto' lez gaquəlene' par nich nitə'əczle gonle ca'. ⁵ Na' chnabda' Xancho Jesocristən' gone' ca gaquəchele che Diozən'. Na' leczə chnabda'ane' gone' ca sotezə sole gonlilažə'əlene' can' ben Jesocristən' gwzotezə gwzoe' benlilažə'əchgüe' Xe' Diozən' lao yuguə'əlolte de'en gwdi' gwxaque'e yežlyo nga.

Pabən' bene' mendad so'one' žin par so'on cuinga'aque' mantener

⁶ Benə' bišə', chzeneto' le'e can' chon Xancho Jesocristən' mendad. Bito cheyalə' gonle txen len no benə' bišə'əchon' šə naque' benə' xagüed o šə bito chzenague' che de'en

əbsed əblo'ito' le'e. ⁷ Neto' syempr bento' žin cata'ən gwzoto' len le'e, na' de'e na'anə' nezczele de que cheyalə' sole gonle žin. ⁸ Bito be'eto' latjə no gon neto' mantener, sino que bento' žin pesad teža na' lente do še'elə par nich ben cinto' mantener na' nich ca' bito əbsoto' le'e gast. ⁹ Zaqua'əczəto' par gonle neto' mantener cata'ən gwzoto' bento' xšin Diozən' gan' zolenə' pero ben cinto' mantener nich blo'ito' le'e de que can' cheyalə' gonle. ¹⁰ Cata'ən gwzoto' len le'e bento' mendad gwnato': "Šə no cui gone' žin, bito güe'ele latjə gaogüe'." ¹¹ Pero na' babeneto' dižə' de que balle bito bi žin chonle, con nitə'əle chgüiale bin' chso'on beñə' yoblə. ¹² Na' šə nole chgüedle na' bito bi bi žin chonle, chonto' mendad na' chatə'əyoito' le'e gonle can' chene'e Xancho Jesocristən'. Legonšazə byen leyezolao legon žinnə' par nich gon cuinle mantener, na' leso lecuezə binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

¹³ Na' yoguə'əle beñə' bišə', bito žixaqua'əlažə'əle gonle de'e güen. ¹⁴ Chonto' mendad əgwzenagle che yoguə' de'en babzoxto' le'e. Na' šə no gon godenag, le'e gwzoe' to šla'alə. Bitoch gonle txen len le' par nich gaquene' zto' che de'en chone'ənə'. ¹⁵ Pero la'anə'əczə šə babzolene' to šla'alə, bito gue'ilene', sino əgwzejni'ilene' dižə' šao' əchedə' la' naque' beñə' bišə'əcho.

Pabən' gwñabene' Diozən' gaquəlene' beñə' Tesalonica ca'

¹⁶ Xancho Jesocristən' chone' ca chzo chbezcho binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon'. Na' le'enə' gonšgacze' par nich so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' dote tyemp bitə'əteza de'en chac. Sošgacze' len yoguə'əle.

¹⁷ Na' chzenda' le'e de que cuincza' nada' Pabən' chzoja' part dao' che cart nga əchguapa' le'e diox. Can' choncza'len yoguə' cart de'en əchsela'a par nich nacbia' de que nadan' chselə'an, la' banombi'aczle can' chzoja'. ¹⁸ Xancho Jesocristən' gaquəlenšgue' yoguə'əle. De'e na'azən' chzoja' na'a. *Pab*

Cart Nech De'en Bzoj San Pabən' Par Temtion'

Pabən' chzoje' cart par Temtion'

¹ Nada' Pab naca' apostol che Jesocristən'. Diozən' babebeje' chio'o xni'a de'e malən' na' zocho lez gon Cristo Jeso'osən' par nich žjäyezocho len Diozən'. Lega'aque'enə gwso'one' mendad par naca' apostol. ² Na' chzoja' le' Temtio dao'. Banona' le' ca xi'inə laogüe de'en bsed blo'ida' le' par chonlilažo'o Xancho Cristo Jeso'osən'. Chona' orasyon chñaba' lao Xachro Diozən' na' lao Xancho Cristo Jeso'osən' əsa'aclenšgue' le', na' yesyə'əyašə' yesyə'əži'ilazə'e le', na' so'onšgue' ca so cuezo' binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ogo'ona'.

Nitə' benə' choso'osed choso'olo'ine' dižə' güenlažə'

³ Catə'ən gwza'a Efeson' par gwya'a Masedonian', goža' le' yega'ano' Efeson'. Bena' mendad yega'ano' par nich əgwzejni'ido' balə benə' nitə' na' de que cuich yoso'osed yoso'olo'ine' bitə'atezə dižə' de'en cui zdan txen len xtižə' Diozən'. Na' che'enda' sotezo' gono' ca'. ⁴ Na' leczə bzejni'iga'quene' de que bitoch cue' yichjga'aque' che de'e xaxta'occo ca'. Dia chega'aque' ca' zjənaque' benə' zan. Na' de'e zan cuent chso'e chega'aque'. Gaquəyožcho šə cue' yichjcho che de'e ca'. Na' bito chsa'aclenən chio'o par nich gonlilažə'əcho Diozən' can' chene'ene' goncho.

⁵ Cheyalə' əgwzejni'icho benə' par nich so'onlilažə'e Diozən' do yichj do lažə'əga'aque' na' so'e latjə yeyə' yeyib Diozən' yichjla'ažda'oga'aque'enə'. Na' šə so'one' ca' nachən' sa'acbe'ine' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' de que bito bi de'e mal chso'one'. Egwzejni'icho lega'aque' so'one' ca' par nich əsa'quene' che Diozən' na' che ljuežjga'aque'.

⁶ Nitə' benə' bagosə'əque'e nez malən'. Bito chso'onlilažə'e Diozən' do yichj do lažə'əga'aque'. Bito chso'e latjə yeyə' yeyibe' yichjla'ažda'oga'aque'enə' na' zjənezeze' de que chso'one' de'e mal. De'e na'anə' chso'echgüe' dižə' de'e bito bi zaquə'ən. ⁷ Chse'enene' yoso'osed yoso'olo'ine' benə' yoblə lei de'en bzoj de'e Moisezən' len bito chse'ejni'ine' bi dižə'ən chso'e na' nic chse'ejni'ine' bi zeje de'e ca' chəsə'əne' zjənaquən de'e žialao xen goncho.

⁸ Na' nezecho de que lein' naquən güen con šə gwçinchon par əgwzejni'icho benə' de que bito cheyalə' so'one' de'e mal. ⁹ Cheyalə' nezecho de que benə' ca' bachso'on can' chene'e Diozən' bito chəsə'əyažjene' to lei de'e gwzejni'in lega'aque' de que cheyalə' so'one' de'e güen. Diozən' bnežjue' lein' par benə' ca' cui chso'on can' nan na' par benə' godenag ca' na' par benə' ca' cui chso'elao' le', na' par benə' ca' chso'ontezə chso'one' de'e malən', na' par benə' ca' cui chso'on cas che Diozən', na' par benə' ca' chesə'əgue'i de'en naquə de'e zaque'e lao Diozən', na' par benə' ca' chso'ot xaxna'aga'aque', na' par yeziqə'əchlə benə' güet benə'. ¹⁰ Na' leczə bnežjue' lein' par benə' ca' chesə'əgo'o xtoga'aque' na' par benə' ca' chesə'əbejyichjə' no'ol chega'aque' o be'en chega'aque' par chəsə'əzolene' benə' yoblə, na' par benə' byo ca' chesyə'əzolentezə ljuežj benə' byoga'aque', na' par benə' chəsə'əche'e benə' yoblə la fuers na' chesə'ədi'ene' lao na' benə' yoblə, na' par benə' güenlažə', na' par benə' ca' chsa'ac testigw fals contr ljuežjga'aque' lao jostis, na' par nota'atezəchlə benə' chso'on contr dižə' güen de'en chsed chlo'icho che Diozən'. ¹¹ Lei na'anə' chonən txen len dižə' güen dižə' cobə che Diozən' ben' cho'ela'occo. Na' le'enə' babene' lao na'a par chyixjui'a dižə' cobə che'enə' de'en naquə de'e güen juisy.

Pabən' be'e yelə' choxwlən che Diozən'

¹² Cho'a yelə' choxwlən che Xancho Jesocristən', əchedə' le'enə' chonə' fuers balor chia' par chyixjui'a xtižə'enə'. Na' le'enə' gwleje' nada' par gona' xšine'enə' əchedə' gwnejene' de que zotezə zoa' chona' complir can' cheyalə' gona'. ¹³ Lechgualebachaclene' nada', len antslə ze'e gombi'ane' bžia bnita'ane' na' gwzi'ichiža'ane', na'

bchi' bsaca'a bena' ca' chso'onlilaže'ene'. Beyaša' beži'ililaže'e nada' la'ana'əcza bena' ca' cheda' cuina' gonlilaža'ane' na' bito gocbe'ida' bin' chona'. ¹⁴ Na' Xancho Cristo Jeso'osa' blo'ine' nada' catequan' nži'ililaže'e nada' ca de'en chaclene' nada' par nich bachonlilaža'ane' na' bachacda' che yeziqa'əchla bena' laogüe de'en ngoda'a txeñ len Cristo Jeso'osa'.

¹⁵ Diža' quinga naquan de'e li na' zjøzaqua'ən par šejle'echo, de que "Jesucristan' bide' yežlyo nga par nich chebeje' bena' xni'a de'e malan'." Na' nada' chacda' goca' le'ezelaogüe bena' güen de'e mal. ¹⁶ Pero la'ana'əcza goca' le'ezelaogüe bena' güen de'e mal, Jesocristan' beži'ililaže'e nada' par nich blo'e categ yela' chxenlilaža' nape'. Na' de'en beži'ililaže'e nada' yogua' bena' ze'e so'onlilaže'ene' na' ze'e yesa'əzi'u' yela' mban zejlicane sa'acbe'ine' de que nape' yela' chxenlilaža' xen. ¹⁷ Ledoye'elaoch Rei chechon' na'a na' zejlicane, ben' cui te chei na' zoe' zejlicane. Cheyala' güe'echone' yela' bala'an. Le'ena' cui no chac le'i, na' naque' bena' sin'. Toza le' zaque'e par güe'ela'ochone'. Na' can' naquaczan.

¹⁸ Xi'inda'ogua'a Temtio, de'e quinga chzoja' le' le'e cart nga, chona' mendad gono' xšin Diozan' do yichj do lažo'o la'ana'əcza cata' naquan zdeba. Che'enda' žjøsa'alažo'o can' gwso'on bena' gola blao entr chio'o chonlilaža'əcho Cristan', bagwso'e diža' boso'ozene' chio'o de que bagwlej Diozan' le' par gono' xšine'ena'. Benšga xšin Diozan' can' gosa'əne'. ¹⁹ Na' lecza gwzo chech gonlilažo' Cristan', na' gono' ca ənezdo' lo'o yichjla'aždaogo' de que bitobi de'e mal chono'. Bala bena' bito besya'ədinjene' xtola'əga'aque'ena' la'ana'əcza gosa'ənezene' lo'o yichjla'aždaoga'aque'ena' de que bagwso'one' de'e malan', na' de'e na'ana' bitoch chso'onlilaže'ene' Diozan'. ²⁰ Can' bagwso'on Imeneo na' Ljandr. Chžona' so'on bena' ca' txeñ len chio'o chonlilaža'əcho Cristan' na' chnabda' Diozan' güe'e latja gon Satanasan' con nac chene'en len lega'aque' par nich əsa'acbe'ine' de que bito cheyala' yoso'ožia yoso'onite'e Diozan'.

2

Nac cheyala' goncho orasyonna'

¹ Na' chnia' le' de yeto de'en naqua de'e žialao gon yogua'əcho. Cata' ndopa nžagcho par cho'ela'occo Diozan' cheyala' goncho orasyon par yogua'əloł bena', nabcho gaqualen Diozan' lega'aque', na' güe'echo yela' choxcwlen che Diozan' por lega'aque'. ² Lecza cheyala' goncho orasyonna' par no rei na' par yogua' bena' gwnabia'ca', par nich gaqua so cuezcho binlo, na' par nich bitobi əgwžon güe'ela'occo Diozan'. Cheyala' goncho de'en naqua güen laogüe'ena' na' lao benačhan'. ³ Naquan güen goncho orasyonna' ca', la' Diozan' ben' babebej chio'o xni'a de'e malan' cho'olaže'e goncho ca'. ⁴ Diozan' chene'ene' yebeje' yogua' bena' xni'a de'e malan'. Lecza chene'ene' yesa'ənezene' na' se'ejle'e diža' li che'ena'. ⁵ Toza Diozan' zaque'e par güe'ela'ochone', na' toza ben' zo fabor chio'o lao Diozan', le'ena' Jesocristan' ben' gola benačhan. ⁶ Jesocrist nan' bnežw cuine' gwdiжjue' xtola' yogua' benačhan. Dezd gwlatte Diozan' bsi'e xneze ńita' bena' yesa'əyixjui'e che Jesocristan' na' cata'ən bžin žan' bžie'bia'ana', gosa'əyixjui'e de que Jesocristan' bnežw cuine' gwso'ote'ene' por ni checho. ⁷ Na' lecza de'e na'ana' gwlej Diozan' nada' par naca' apostol che' na' par əchyixjui'a diža' li che'ena'. Bsele'e nada' chsed chlo'ida'an bena' ca' cui zjøzaqua bena' Izrael par nich so'onlilaže'ene'. Cho'a diža' li notono chxoayaga' ənia' ca'.

⁸ Na' yeto de'e che'enda' gonle, yogua' latja gan' chdopa chžagle par cho'ela'ole Diozan', bena' byo ca' cheyala' so'one' orasyonna' lao ndopa nžagle. Cheyala' gaqua la'ažda'oga'aque'en xi'ililaža', na' notono yesa'əže'e na' notono sa'acyože' par nich Diozan' əgwzenague' chega'aque' cata' so'one' orasyonna'. ⁹ Na' lecza no'ol ca' cheyala' yoso'opa'a cuinga'aque' ca cui ńite'e zban. Pero bito cheyala' cue' yichjga'aque' porza par ńite'e xoche, o par yesa'əguale'e bga o ret de or o de perlas. Na' bitotec yesa'əbe' yichjga'aque' gaqua yiša' yichjga'aque'en xoche o par yesa'əzi'e xaga'aque' de le'eya'. ¹⁰ Cheyala' ńite'e so'one' de'e güen, can' chene'e Diozan' so'on nota'ətezəchla

no'olə bagwso'on lyebe de que əso'elaogüe'ene'. ¹¹ No'olə ca' cheyalə' yesə'əzexjw yichjga'aque' yoso'ozenague' che benə' ca' choso'osed choso'olo'ine' xtižə' Diozən' na' bitobi dižə' əso'e lao coltən'. ¹² Bito cho'a latjə par nich no'ol ca' yoso'osed yoso'olo'ine' xtižə' Diozən' lao coltən', con nitə'ateze' zizə. Na' bito yesə'ənabi'e benə' byo. ¹³ Chnia' ca' la' Diozən' zgua'atec bene' Adannə' na' techlə bene' Ebən'. ¹⁴ Na' catə' gwxiye'en benən par nich benə' nech ca' gwso'one' de'e malən' bito bxoayaguən Adannə', sino bxoayaguən no'ol Ɂhe'ena' par nich besə'əxope' gwso'one' de'e malən'. ¹⁵ De'e na'anə' no'ol ca' chəsə'əžaglaogüe' catə' chəsə'əzane'. Pero žjəsyə'ənite'e len Diozən' zejli-caleň šə nitə'ateza nite'e so'onlilažə'ene'. Leczə cheyalə' sa'aquene' che Diozən' na' əsa'ac la'ažda'oga'aque'ene' xi'iləžə' na' bito so'e latjə ɿabia' la'ažda'omalga'aque'ene' lega'aque'.

3

Nac cheyalə' so'on benə' ca' choso'ogüia choso'oye' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən'

¹ De'e li can' chesə'əne': "Notə'atezə benə' šə chene'ene' əggüia əgwyə' yeziqə'əchlə benə' chso'onlilažə' Jesocristən', chene'ene' gone' to žin de'en zaquə'əchgua." ² Cata' cuejle to benə' par əggüia əgwyə' yeziqə'əchlə benə' chso'onlilalzə' Jesocristən', lecuej to benə' zotezə zoe' chone' ca notono gaquə əne' de que de'e malən' chone'. Lecuej benə' zo tozə no'ol Ɂhei, benə' cui choe' latjə ɿabia' la'ažda'omale'enə' le', benə' chnabia' cuine' par chone' can' chazlažə' Diozən', benə' chon ca benə' yoblə chsa'ape'ene' respet, benə' chebei chgħiūalaogüe' benə' liž'e'ne', na' benə' neze nac əgwised əgwlo'ine' xtižə' Diozən' binlo. ³ Bito cuejle benə' güe'e zo, o benə' naquə benə' gotil, o benə' chzelažə' gone' gan mechən', o benə' chon znia par nich yoso'ozenag benə' Ɂhe', sino cuejle benə' naquə gaxjwlažə'. ⁴ Lecuej benə' chnabia' xi'ine' ca' binlo len notə'atezəchlə benə' nitə' liž'e'ne'. Lecuej benə' chon byen yoso'ozenag xi'ine' ca' Ɂhe' na' benə' chon ca chsa'apbo' le' respet bitə'atezə de'en chone'. ⁵ La' šə to benə' bito chac ɿabi'e family Ɂhe'ena' binlo, bito ənezene' nac gone' par əggüia əgwyə' benə' ca' bagwlej Diozən' par chesə'ədopə chesə'əžague' chso'elaogüe' Jesocristən'. ⁶ Bito cuejle to benə' ze'e gwzolao chonlilažə' Diozən', la' šə cuejle to benə' cobə gonlja cuine' xen can' ben de'e gwxiye'ene' na' si'e castigw ca castigon' si' lennə'. ⁷ Cuejle benə' chon par nich benə' ca' cui zjənaque' txen len chio'o yesə'ənezene' de que chone' de'e güen, la' šə cui zotezə zoe' chone' de'e güen, gwžinljā ža' catə' yoso'ožia yoso'onitə' benə' le' na' əxope' lao na' de'e gwxiye'ene'.

Nac cheyalə' sa'ac benə' ca' əsa'aque' comisyon Ɂhe chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən'

⁸ Na' catə' cuejle benə' ca' əsa'ac comisyon Ɂhe le'e chonlilažə'əle Jesocristən' gan' zolen', lecuej benə' zjəzaquə' par gapəga'achone' respet, na' benə' bito zjənaquə benə' goxoyag, benə' cui zjənaquə benə' güe'e zo, benə' cui chesə'əzelažə' so'one' gan mechən' len xšin Diozən'. ⁹ Lecuej benə' nitə'atezə nite'e chse'ejle' Ɂhe de'en babzejni'i Diozən' chio'o Ɂhe Jesocristən' de'en cui no gwneze antslə, benə' chso'on ca chesa'ənezene' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ene' de que chso'one' can' chazlažə' Diozən'. ¹⁰ Cheyalə' ggħiale can' chso'on benə' ca' chaquele cuejle par əsa'aque' comisyon Ɂhele šə chso'one' can' bagwnia' cheyalə' so'one', na' šə yesə'əchoje' binlo sin cui bi bi falt Ɂhega'aque' əžel, nachən' cuejle lega'aque' par əsa'aque' comisyonnə'. ¹¹ Leczə ca' no'ol ca' chso'on xšin Diozən' cheyalə' əsa'aque' benə' zjəzaquə' par gapəga'acchone' respet, cheyalə' əsa'aque' benə' cui choso'ožia choso'onite'e benə' yoblə, cheyalə' əsa'aque' benə' cui chso'e latjə ɿabia' la'ažda'omalga'aque'en lega'aque', na' cheyalə' əsa'aque' benə' nitə'atezə nite'e chso'one' complir con can' chene'e Diozən'. ¹² Na' catə' cuejle benə' ca' əsa'ac comisyon Ɂhe le'e chonlilažə'əle Jesocristən' gan' zole, lecuej benə' zjəzo tgħejzə no'ol Ɂhei na' lecuej benə' chesə'ənabia' xi'inga'aque' na' notə'atezəchlə benə' nitə' ližga'aque' can' chazlažə' Diozən'. ¹³ Benə' ca' zjənchoj par zjənaque' comisyonnə'

šə so'one' binlo yesə'əzi'e yelə' bala'an xen, na' leczə so'onlilažə'əchgüe' Jesocristən' na' bito yesə'əžebe' laogüe'enə'.

Notono gwneze antslə de'en babzejni'i Diozən' chio'o

¹⁴⁻¹⁵ Zoa'lez yob yida' delanə'a le', pero bzoja' de'e ca' əchedə' bito ənezda' batən' gaquə yida' na' che'enda' əñezdo' nac cheyalə' gon chio'o naccho family əhe Diozən'. Dioz ben' zo zejlicane bagwleje' chio'o par chdopə chzagcho cho'ela'occo Jesocristən' na' de'e na'anə' naccho family əhe'. Na' Diozən' babzejni'ine' chio'o dižə' li əhe'enə' par chzejni'ichon benə'. ¹⁶ Notono gwneze antslə de'en babzejni'i Diozən' chio'o əna'a, na' chejle'echon na' naquən de'e žialao xen.

Jesocristən' bide' golje' benəch,

na' Spirit əhe Diozən' blo'en de que naque' doalje xi'in Dioz.

Angl ca' besya'əbeine' besa'əle'ine' le'.

Na' bzin že beyepe' yoban' bezi'e yelə' gwnabia' əhe'enə' na' yelə' bala'an əhe'enə'.

Na' benə' ca' chso'e xtiže'enə' bagosə'əyixjui'en yoguə' ənasyon,

na' zan benə' že' doxen yežlyo nga bachso'onlilaže'ene'.

4

Ežin že yesə'əbejyichj benə' dižə' li əhe Diozən'

¹ Clar bagwna Spirit əhe Diozən' de que ežin že balə benə' yesə'əbejyichje' dižə' li əhe Diozən'. Yesə'əbejyichje'en ca de'en yoso'ozenague' əhe benə' ca' yoso'osed yoso'olo'i dižə' güenlažə', na' yoso'ozenague' əhe benə' ca' yoso'osed yoso'olo'i dižə' de'en za'ac əhe de'e xio' ca'. ² Benə' goxoayag ca' benə' ca' yoso'osed yoso'olo'i dižə' güenlažə' na' bitoch bibi əsa'aquene' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' catə'ən yesə'əxəoayague' o catə'ən so'one' bichlə de'e mal. ³ Yoso'ožone' no yoso'ošagna', na' yesə'əne' de que bito gaquə gaocho balə yelə' guao la'anə'əczə Diozən' bene' par nich zjəden. Na' bene' yoguə' yelə' guao ca' par nich chio'o chonlilažə'əchone' na' nombi'acho de'en naquə de'e li gaoga'acchon na' güe'echone' yelə' choxcwlen. ⁴ Na' de'en bene' yoguə' de'e ca' ənezecho zjənaquən güen na' bito zjənaquən par gue'iga'aquechon, con güe'echo Diozən' yelə' choxcwlen par de'e ca' chone' chio'o. ⁵ Zjənaquən güen par gaoga'acchon əchedə' cho'echo Xtiže'enə' catə' choncho orasyon cho'echo yelə' choxcwlen əhe' par lega'aquən.

Nac cheyalə' so'on benə' ca' yoso'osed yoso'olo'ine' xtiže' Jesocristən'

⁶ Na' Temtio, par nich yebeichgüei Jesocristən' can' chono' xšine'enə' cheyalə' əgwzejni'ido' benə' bišə'echo benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' de'e ca' bagwnia' le'. Šə gono' ca' gaquəlenən le' par sotezə so'gonlilažə'echo' Jesocristən' na'talencho' dižə' li əhe Diozən' de'en bachdaleno' əna'a. ⁷ Bito gone chio' dižə' güenlažə' de'en chsa'aljilažə' benə' ca' cui chso'elao' Diozən'. Chso'e dižə' ca dižə'ən chso'e' balə no'olə gol ca' len bida'o' ca' de'e cui zaquə' šejle'echo əhei. Pero na' le' bsed par nich šejəch goncho' can' chene'e Diozən'. ⁸ Nezecho de que catə' choncho jersisy chaclenən cuerp əchechon', na' catə' choncho can' chene'e Diozən' caguə cuerp əchechon na'azən' chaclenən, sino chaclenzən chio'o par zocho mbalaz əna'a lao mbancho na' ca'aczə catə' žjəyezocho len Diozən'. ⁹ Naquən de'e li na' zaquə'ən par šejle'echo əhei. ¹⁰ Na' Diozən' chone' par nich de yoguə' de'e chyažje yoguə' benə' par nich zjəmbane', na' chone' yelə' mban zejlicane əhe chio'o chonlilažə'əchone'. Na' de'en zocho lez žjəyezocho len Dioz ben' zo zejlicane, chonchguacho xšine'enə' na' chgo'o chchejlažə'echo catə' chəsə'əzi'ichižə' benə' chio'o.

¹¹ Bsed blo'i benə' de'e quinga babzejni'ida' le' na' gono' mendad so'one' can' bagwnia'. ¹² La'anə'əczə ne'e naco' benə' xcuidə' bito go'o latjə yesə'əzo benə' le' ca'alə cui yoso'ozenague' əchio'. Len bitə'ətezə əñao' na' len yoguə' de'en chono' blo'i benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən' nac cheyalə' so'one', na' naquən cheyalə' sa'aquene' əhe Diozən' na' əhe ljužjga'aque' na' nac cheyalə' ənitə'ətezə ənite'e so'onlilaže' Jesocristən', na' nac cheyalə' so'one' par nich la'ažda'oga'aque'enə' əsa'aquən xi'iləžə'. ¹³ Mientr yida'

gan' zo'onə' gwlec yichjo' blab Xtižə' Diozən' de'en nyojən len benə' ca' chesə'adopə chesə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən' na' gwdixjue'i dižə' güen dižə' cobə che'enə', na' bzejni'i benə' bi zeje xtižə' Diozən'. ¹⁴ Ben yoguə'əloł de'en gwlej Diozən' le' par gono' catə'ən boso'oxoa na' benə' golə benə' blao ca' yichjo'on na' boso'ozenene' le' de que Diozən' gwleje' le' par gono' xšine'enə'.

¹⁵ Gwlec yichjo' ben yoguə' can' gwnia' par nich yoguə' benə' yesə'əle'ine' can' zdach chono' can' chene'e Diozən'. ¹⁶ Gwdapə cuidad ben con can' chazlažə' Diozən', na' bsed blo'i benə' so'one' ca'. Šə gono' ca' gaquelenən benə' ca' choso'ozenag xtižo'onə' par yesyə'echoje' xni'a de'e malən' na' leczə gaquelenən le'.

5

Can' cheyalə' goncho len benə' ca' chso'onlilažə' Cristən'

¹ Šə bi de'en chon to benə' golə, bito tilo'one' sino gwneyoine' can' cheyalə' gone', ben can' chono' len xao'. Na' šə bi de'en chon to benə' xcuidə' bzejni'ine' ca bišo'o. ² Na' šə bi de'en chon to no'olə golə, bzejni'ine' can' chono' len xna'o, na' šə bi de'en chon to no'olə xcuidə' bzejni'ine' ca to zano' par nich notono gaquə əne' de que de'e malən' chono'.

³ Cheyalə' goncho mantener no'ol ca' bagwsa'at be'en chega'aque', šə zjənaque' doalje gozebə. ⁴ Pero šə nitə' xi'inga'aque' o xesoaga'aque' bzejni'i benə' ca' de que cheyalə' so'one' lega'aque' mantener chedə' benə' gol ca' babosyo'osgole' lega'aque'. Chazlažə' Diozən' goncho mantener benə' golə lao family che checho. ⁵ No'ol ca' zjənaquə doalje gozebə, benə' ca' notono family chega'aque' nitə', nite'lež gaquelen Diozən' lega'aque' na' chso'ontezə chso'one' orasyon teža na' še'elə. De'e na'anə' zjəzaque'e par goncho lega'aque' mantener.

⁶ No'olə gozeb ca' chso'on xbab so'one' con can' chse'enene' zjənaquəga'aque' ca benə' guat len yichjla'ažda'oga'aque'enə' de'en cui choso'ozenague' che Diozən'. ⁷ Yuguə' de'e ca' bagwni'anə' gono' mendad so'on benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' par nich notono gaquə əne' de que chio'o chonlilažə'echo Cristən' bito choncho can' cheyalə' goncho. ⁸ Šə nočho cui gaquelencho no parient checho len de'en chəsə'əyažjene', bito choncho can' cheyalə' gon chio'o chonlilažə'echo Cristən' na' napəchcho dolə' cle ca benə' ca' cui zjənombia' Cristən'. Na' peorəch šə cui choncho mantener no'ol checho, xi'inčho, na' xaxna'acho.

⁹ Quinga nezele noe' no'olə gozeb ca' cuejle par nich le'e chdopə chžagle cho'ela'ole Cristən' gonle lega'aque' mantener. Šə banite'e gyon iz o mazlə, na' šə gwnitə' tgüejzə be'en chega'aque', ¹⁰ na' šə benə' zan chəsə'əne' bagwso'onchgüe' de'e güen ca de'en bosə'əsgole' no bidao' o chəsə'əgüialaogüe' benə' zitə' ližga'aque'enə', o chsa'aclenchgüe' yeziqə'əchlə benə' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə', o chsa'aclene' benə' chəsə'əyi' chəsə'əzaque'e, o šə bagwso'onchgüe' bitə'ətezəchlə de'e güen nachən' zjəzaque'e par cuejga'aclene'.

¹¹ Pero bito cuejle no'olə gozeb ca' zjənaquə benə' xcuidə' la' gwžinljə ža se'enene' yesə'əbejyichje' xšin Cristən' na' se'enene' yesyə'əšagne'e de'e yoblə. ¹² Na' šə yesə'əbejyichje' xšin Cristən' əsa'ape' dolə' de'en cuich so'one' can' gwso'one' lyebe.

¹³ Na' no'olə gozebə xcuidə' ca'bito gonga'aclene' mantener. De'en yesə'əlažə'e ližbenə', so'olaogüe' cui so'one' žin na' əsa'aque' benə' güilj gwxan dižə' na' yesə'əgüiazche' bin' chso'on benə' yoblə, na' so'e dižə' che de'en cui cheyalə' so'e dižə' chei. ¹⁴ Chacda' güen šə no'olə gozebə xcuidə' ca' yesyə'əšagne'e de'e yoblə na' yesə'əzane' na' yosyo'osgol xi'inga'aque', na' yosə'əgüia yoso'oye' xmendadga'aque' de'e de ližga'aque', par nich notono benə' contr checho gaquə əne' de que de'e malən' choncho. ¹⁵ Balə no'olə gozebə xcuidə' ca'bagosə'əbejyichje' Cristən' par zjəsə'ənaogüe' Satanəsən' de'en chnabia' de'e xio' ca'.

¹⁶ Notə'ətezə benə' chso'onlilažə' Cristən' šə lao family chega'aque'enə' nitə' no'ol ca' bagwsa'at ben' chega'aque', cheyalə' so'one' lega'aque' mantener par nich benə'

ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən' bito so'one' lega'aque' mantener, sino so'one' mantener no'ol ca' zjənaquə doalje gozebə.

¹⁷ Benə' ca' bagwlejle par zjənaque' benə' goləbenə' blao lao le'e chonlilažə'ele Cristən' šə chso'one' binlo de'en ngo'o lao na'aga'aque' so'one', zjəzaque'e par gapple lega'aque' respet na' par əchixjwle che gast chega'aque'enə', na' mazəchlə šə noe' chesə'əyixjui'e xtižə' Diozən' na' choso'osed choso'olo'ine' bi zejenna'. ¹⁸ Zjəzaque'e par gonle ca' la' nyoyən le'e Xtižə' Diozən' nan: "Bito əgwseyjwle cho'a go'onç ca' par nich cui gaquə sa'ob žlac choso'olej choso'ošožəb trigon' par chchoj xeinə'." Na' leczə nyoyən nan: "To benə' güen žin cheyalə' si'e laxjue'."

¹⁹ Bito gono' cas šə no gao xyan' contr to benə' goləbenə' blao lao le'e chonlilažə'ele Cristən' šə cui zo yeto o yechopa testigw benə' əso'e dižə' de que de'e malən' chon be'enə'. ²⁰ Pero šə de'e li chone' de'e malən', cheyalə' tilo'one' lao yoguə' benə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən' par nich yeziqua'əchlə benə' ca' chso'elao' Jesocristən' yesə'əžebe' so'one' de'e malən'. ²¹ Diozən' na' Xancho Jesocristən' na' angl benə' ca' zjənchoj par chso'one' mendad che Diozən' zjənaque' testigw chia' de'en chona' mendad gono' can' bagwnia' le' le'e cart nga. Tozəczə can' gono' len notə'ətezə benə', ni toe' cui gono' xench. ²² Bito yob cuejo' notə'ətezə benə' par gaque' benə' goləbenə' blao lao le'e chonlilažə'ele Cristən', la' šə əxope' gone' de'e mal lenczo' le' gapo' dolə' šə ca'. Ben par nich gactezə gaqua yichjla'ažda'ogo'ona' xi'ilalažə'.

²³ De'en chacšendo' telizə, bitoch ye'eo' slezə nis, sino güe'ej latə' bino par nich gaquəlenən li'ona'.

²⁴ Nacbiaxejə de'e mal de'en chso'on baləbenə' antsla ze'e əzin ža əsa'aque' castigw che xtolə'əga'aque'enə'. Pero na' yebale' bito yob gacbe'icho šə chso'one' de'e mal.

²⁵ Na' leczə can' naquən len benə' chso'on de'e güennə'. Bale' nacbiaxejə de'e güennə' chso'one', na' yebale' bito nacbia' pero gwžin ža la'alaon.

6

¹ Yogue' mos benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' cheyalə' əsa'ape' xanga'aque'enə' respet, par nich xanga'aque' ca' bito yesə'əne' contr Diozən' ben' cho'ela'occo na' contr de'en chsed chlo'icho. ² Na' šə xanga'aque' ca' leczə chso'onlilažə'le Cristən', mos ca' bito cheyalə' so'one' xbab cui yoso'ozene' chega'aque' por ni che de'en zjənaque' txen chso'onlilažə'le Cristən'. Mazəchlə cheyalə' so'one' žinnə' do yichj do lažə'əga'aque' əchedə' xanga'aque' benə' ca' chso'one' žin chei chso'onlilažə'le Cristən' na' Diozən' chaquene' chega'aque'. Gwdixjue'e de'e ca' babzejni'ida' le' na' bsed blo'in.

Cheyalə' socho content len de'e de checho laogüe de'en chonlilažə'əcho Jesocristən'

³ Nitə' benə' choso'osed choso'olo'ine' dižə' de'en cui zdan lebe len de'en bagwnia' le' na' len dižə' güen che Xancho Jesocristən' na' len bitə'ətezəchlə de'en chejzni'icho benə' par chso'elaogüe'e Diozən'. ⁴ Benə' ca' choso'osed choso'olo'ine' clelə chso'on cuinga'aque' xen chsa'quene' zjənezenə' len la' bitobi chse'ejni'ine'. Benə' ca' chso'on ca' con zjəchi' yichjga'aque' chesa'ədilə chesa'əšəslene' benə' yoblə, na' chso'e dižə' che no pont dao' de'en choso'osed choso'olo'ine' de'en cui naquə de'e žialao. De'en chesa'ədilə chesa'əšaše' che bizə de'en nac ca' chonən par nich chsa'acxi'i ljuežiga'aque', na' chsa'acyože' benə', na' choso'ožia choso'onite'e benə', na' chso'one' xbab mal che benə', ⁵ na' chesa'əža'a ljuežiga'aque' toe' yetoe'. Benə' ca' chso'on ca' choso'ozene' che la'ažda'omalgə'aque'enə' na' bito zjənobbi'e de'en naquə de'e li. Malən' chso'one' choso'osed choso'olo'ine' che Diozən' parzə nich so'one' gan. Bito gono' txen len benə' ca' chso'on ca'. ⁶ De'e liczə de'e xen de'e zedegua'an par chio'o šə cho'ela'occo Diozən' na' šə zocho mbalaz len de'e dao' de checho. ⁷ Can' na dicho nga: "Ga'alchon' catə'ən bla'acho yežlyo nga na' ga'alchon' yeza'acho." ⁸ Cheyalə' socho mbalaz šə de de'en che'ej de'en chaicho, na' šə de xala'anco, na' gan' chtascho. ⁹ Benə' ca' zjəchi' yichjga'aque' gata' de'e zan šinlazga'aque', de'e zan bien chega'aque' o mech xen chega'aque' choso'ozene' che de'e malən'. Can' chac chesa'əxope' lao na'

gwxiye'en. Choso'ozengue' che la'ažda'omalg'a'aque'enə' par chso'one' de'e zan de'e cui zjəzaquə' na' de'en chso'on mal len lega'aque'. Benə' ca' chso'on ca' yesə'əbiayi'e na' əsa'aque' castigw zejlīcane. ¹⁰ La'ažda'omalgchon' gwzenaguən che bitə'atezə de'e mal šə chebeichgüeicho mechən'. Balə benə' de'en chesya'əbeichgüeine' mechən' bagosə'əbejyichje' dižə' li che Diozən' na' de'e zan de'en chesə'əžaglaogüe' yelə' güen de'e mal chega'aque'enə'.

Cheyalə' cuec yichjcho goncho xšin Diozən' do yichj do lažə'echo

¹¹ Pero na' le' naco' benə' güen xšin Diozən', bito yebeido' de'e ca' zjənac ca', sino güe'elaž'o gono' de'en naquə güen lao Diozən', na' ſejəch goncho' can' chene'ene'enə' na' gonlilažə'əcho'one', na' gaquəchdo' che na' che benachən', na' sotezə so' gonlilaž'o Diozən' cata' de de'e saqua'əzi'o, na' gaquəch'o benə' gaxjwlažə'. ¹² Ca to deportist chone' do yichj do lažə'e yoguə' de'en cheyalə' gone' par nich si'e premio, le'egatezə ca' le' gwlec yichjо' ben xšin Diozən' do yichj do laž'o laogüe de'en chonlilaž'o one'. Gwlec yichjо' de'en žjəyezo' len Diozən' zejlīcane chedə' Diozən' gwleje' le' par žjəyezo' len le', na' bi'o dižə' li lao benə' zan de que chonlilaž'o one'. ¹³ Ca'aczən' be' Jesocristən' dižə' li lao Ponsio Pilatən' de que chonlilaž'e Diozən'. Na' na'a lao Jesocristən' na' lao Diozən' ben' chnežjo yelə' mban che benachən', na' bia chsa'aš, na' biquə'əchlə de'e zjəmban, ¹⁴ chona' mendad gono' yoguə' de'en nezdo' chene'e Diozən' gono'. Benən xte ca yidə Xancho Jesocristən' de'e yoblə par nich notono gaquə əna de que cui chono' can' chene'e Diozən'. ¹⁵ Yidə Jesocristən' de'e yoblə cata' əzin že əzin or əgwzia Diozən' bia' yide'. Tozə Diozən' chnabi'e doxenlə, na' le'enə' cho'ela'occo. Le'enə' naque' Rei ben' chnabia' yoguə' rei ca' yela', na' naque' Xancho ben' chnabia' yoguə' benə' gwnabia' ca' yela'. ¹⁶ Tozə le' chonə' chio'o yelə' mban zejlīcane na' tant yo'o yelə' chey che'eni' che'enə' gan' zo'enə' xte notono nochlə gaqua bigue'e gan' zo'enə'. Notono benə' lao yežlyo nga ne'e le'inə' le' na' notono no gaquə le'inə' le'. Cheyalə' güe'ela'ochone' la' le'enə' chnabi'e zejlīcane. Na' can' gonšgaczcho.

¹⁷ Na' ca naquə benə' ca zjənaque' benə' gwni'a yežlyo nga, ben mendad bito əsa'aque' benə' ya'alažə', na' bito so'one' xbab nite'e mbalaz por ni che yelə' gwni'a chega'aque'enə' chedə' ca naquə yelə' gwni'anə' de'e te chein'. Cheyalə' nite'e lez gon Diozən' ca nite'e mbalaz, la' le'enə' chonə' chio'o yoguə' de'en naquə de'e güen par nich yebeichon. ¹⁸ Benə' gwni'a ca' cheyalə' cue' yichjga'aque' par so'one' porza de'e güen, so'one' de'en chebei Diozən', yesə'əchine' xmechga'aque'enə' par əsa'aclene' benə', na' bito əsa'aque' benə' rgüin. ¹⁹ Šəbach chso'one' ca', bachso'one' can' chene'e Diozən' gon chio'o de yelə' mban zejlīcane checho na' gaquəlenən lega'aque' tyemp de'en zeza'.

Yetō de'en gož'e Temtio'

²⁰ Temtio dao' gwlecchguia yichjо' yoguə' de'en babzejni'i Diozən' le'. Bitobi cas gono' che bitə'atezə de'en yesə'əna benə' ca' chso'onlažə' chəsə'əne' de que xtižə'əga'aque'enə' naquən de'e sin', chedə' bitobi zaquə'ən lao Diozən'. ²¹ Benə' ca' chesə'əna ca' bagosə'əbejyichje' dižə' li che Diozən' na' bitoch chso'onlilaž'e ene'.

Na'a že gaquəlenšga Diozən' le'. De'e na'azən' chzoja'. Pab

Cart Egwchope De'en Bzoj San Pabən' Par Temtion'

Pabən' chzoje' Temtion'

¹ Nada' Pab naca' apostol Ɂhe Jesocristən' con can' gwnalažə' Diozən'. Gwleje' nada' par naca' apostol par nich chyixjui'a can' bene' lyube de que gata' yelə' mban zejlicanə Ɂhe notə'atezə benə' gonlilažə' Jesocristən'. ² Na' chzoja' le' Temtio dao', len' banona' ca xi'inə'. Chona' orasyon chnaba' lao Xacho Diozən' na' lao Xancho Jesocristən' əsa'aclenšgue' le' na' yesyə'əyašə' yesyə'əži'ilaze'e le' na' so'onšgue' ca so cuezo' binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ogo'onə'.

Cheyalə' güe'echo dižə' Ɂhe Jesocristən'

³ Do yichj do laža'a cho'elaogua'a Diozən' can' gwso'on de'e xaxtaogua'a ca', na' nezda' lo'o yichjla'ažda'ogua'an de que chona' can' chazlažə' Diozən'. Na' yoguə' laste cata' chona' orasyonnə' cho'a yelə' choxwlen Ɂhe' par le'. ⁴ Chjza'alaža'a can' gwchežo' cata' beza'a gan' zo', teža na'še'elə chzelažə'əchgua' le'i ljuežjcho par nich yebeichgüeida' lo'o yichjla'aždaogua'an. ⁵ Na' chona' xbab can' chonlilažo'o Diozən' do yichj do lažo'o can' chso'on xna'agolo' Loida na' xna'o Eunise bedote, na' zoa' segor de que chonlilažo'one' can' chso'on lega'aque'.

⁶ De'e na'anə' chneyoida' le', ben xte ga zelao saquə'ədo' par gono' ca de'en ben Diozən' lao na'o gono' cata'ən bxoa na'ato'ona' yichjō'ona' par blo'eto' de que Diozən' gwleje' le' par gono' xšine'ena'. ⁷ Diozən' babene' chio'o Spirit Ɂhe'ena' zon lo'o yichjla'ažda'ochon'. De'e na'anə' bito cheyalə' žebcho. Na' de'en zo Spirit Ɂhe'ena' len chio'o, nezecho chaclen Diozən' chio'o len yelə' guac Ɂhe'ena' na' chactezə chaquecho Ɂhe'ljuežjcho na' chnabia' cuincho par choncho can' chazlažə' Diozən'. ⁸ De'e na'anə' bito yeto'ido' go'o xtižə' Xancho Jesocristən' na' nic yeto'ido' Ɂchia' de'en naca' pres laogüe de'en chyixjui'a xtiže'ena'. Cheyalə' co'o gwchejlažə'əcho əzaglaocho ca de'en gac checho laogüe de'en chyixjue'echo dižə' güen dižə' coba Ɂhe Jesocristən', na' Diozən' gaquəlene' chio'o len yelə' guac Ɂhe'ena' cata'ən əzaglaocho. ⁹ Cata' cuinə' xe yežlyon' Diozən' bsi'e xneze gwleje' chio'o par naccho lažə' ne'ena'. Na' cata' gwzolao benlilažə'əcho Jesocristən' Diozən' bebeje' chio'o xni'a de'e malən'. Na' de'en gwleje' chio'o par naccho lažə' ne'ena', bito bene' ca' por ni Ɂhe bilə de'e güennə' bencho. Gwleje' chio'o Ɂchedə' nži'ilaze'e chio'o. ¹⁰ Diozən' bablo'ine' chio'o can' nži'ilaze'e chio'o de'en bsele'e Jesocristən' ben' bebej chio'o xni'a de'e malən'. Jesocrist na'anə' bene' par nich əzin že cuezə yelə' gotən'. Na' de'en chejle'echo dižə' güen dižə' coba Ɂhe'ena' nezecho de que deczə yelə' mban zejlicanə checho.

¹¹ Diozən' gwleje' nada' par nich əchyixjui'a dižə' güen dižə' coba Ɂhe Jesocristən' na' par nich naca' apostol Ɂhe'ena' na' chsed chlo'ida' xtiže'ena' benə' ca' cui zjənaquə benə' Izrael. ¹² Na' de'en chsed chlo'ida' xtiže'ena' de'e na'anə' chzaglaogua' nga. Pero bito cheto'ida' Ɂhe de'en chzaglaogua' dia' ližya nga, Ɂchedə' nombi'a Diozən' ben' chonlilaža'a. Baben cuina' lao ne'ena' na' nezda' de que nape' yelə' guac par gone' ca sotezə soa' gonlilaža'ane' xte cata'əch əzin že yidə Jesocristən' de'e yobla.

¹³ Gwnaošga yoguə' de'en babsed bablo'ida' le', la' lennə' naquən güen, na' bito cuejyichjō' de'en chonlilažo'o Jesocristən' na' de'en chacdo' Ɂhe' na' Ɂhe benəchən'.

¹⁴ Be' latjə gaquəlen Spirit Ɂhe Diozən' le' par nich sotezə so' əgwsed əgwlo'ido' dižə' li de'en babzejni'ida' le', Ɂchedə' Spirit nan' zon lo'o yichjla'ažda'ochon'.

¹⁵ Nezdo' de que Figelon' na' Ermogenesən' na' yezan benə' ljuežjcho ca' nitə' Asian' bagosə'əbejyichjē' nada'. ¹⁶ Pero na' Onesiforón' bito beto'ine' Ɂchia' de'en dia' ližya nga, sino btipe' laža'a zan las. Xancho Diozən' gwloe'ešgue' can' nži'ilaze'e le' na' family Ɂhe'ena'. ¹⁷ Cata' bide' Roma nga bene' byen beyilje' nada' na' beželene' nada' dia' ližya nga. ¹⁸ Na' nezdo' can' goclenchgüe' nada' Efeson'. Chnaba' lao Xancho Diozən'

əgwlo'ine' le' can' nži'ilāže'ene' catə' əžin ža չogla Xancho Diozən' չe yogua' benə' šə zjənape' dolə' o šə cui zjənape' dolə'.

2

Cheyalə' co'o gwchejlažə'echo len de'en əžaglaoho lao goncho xšin Jesocristən'
¹ Na'a xi'indaogua'a, de'en chaclen Jesocristən' le' benchechlažə'o ben xšine'ena'.
² Na' yogua' de'en babsed bablo'ida' le' lao benə' ljuežjho zan ca', bsesd blo'in benə' ca' nitə'atezə nite'e chso'one' complir can' cheyalə' so'one', benə' gaquə yoso'osed yoso'olo'ine'en benə' yobla.

³ Bguo'o bchej len bitə'atezə de'en əžaglaogo' lao gono' xšin Jesocristən' par nich ca' saquə'elebədo' ca to soldad gual. ⁴ Nezecho de que notono benə' gaquə gone' xšine' žlac zde' yelə' soldadən', chedə' cheyalə' gone' con can' na ben' chnabia' le'. ⁵ Na' nezecho de que ben' naquə deportist bito gaquə si'e premio šə bito chzenague' չe yogua' reglas ca' catə'ən chyitje'. ⁶ Na' leczə nezecho de que ben' chelale chon žin yixə'ənə' chzi'e part nech չe cwsešən' par cuine' antslə ze'e chnežjue' չe benə' yobla. ⁷ Ben xbab չe de'en chzejni'ida' le', na' Xancho Jesocristən' gaquəlene' par nich šejni'ido' can' cheyalə' gono' xšine'ena'.

⁸ Na' ben xbab չe Jesocristən' ben' goljə yežlyo nga lao dia չe de'e Rei Dabin', na' bebane' ladjo benə' guat ca' can' chyixjui'a dižə' güen dižə' cobə չe'ena'. ⁹ Na' de'en chyixjui'a dižə' güen dižə' cobə չe'ena' de'e na'anə' chžaglaogua' na' dia' ližya nga ca to benə' mal juisy. Pero la'anə'əczə nada' dia' ližya nga, bitobi gaquə so'on benə' par nich cui gasə' laljə xtižə' Diozən' doxenlə. ¹⁰ La'anə'əczə chžaglaogua' nga zotezə zoa' chyixjui'a xtižə' Diozən'. Chyixjui'an par nich yeziquə'əchlə benə' bagwlej Diozən' par əsa'aque' xi'ine' so'onlilaže'e Jesocristən'. Na' šə so'onlilaže'ene', yebje' lega'aque' xni'a de'e malən' na' gwnežjue' lega'aque' yelə' mban zejlicane. ¹¹ Dižə' quinga zjənaquən de'e li:

Šə ngodə'echo txen len Cristən' ca de'en gwso'ot benə' le',
leczə ngodə'echo txen len le' ca de'en bebane' ladjo benə' guat ca' par nich žjəyezocho len le'.

¹² Šə chio'o chonlilažə'echo Cristən' chgo'o chchejlažə'echo catə'ən chžaglaoho, leczə əabi'acho txen len le'.

Šə cuejyichjho Cristən' leczə ca' le' cuejyichje' chio'o.

¹³ Na' la'anə'əczə šə chio'o cui goncho complir can' ənacho goncho, bia'acza zo le' gone' con can' ne'ena', la' naquəcze' benə' chon complir len bitə'atezə de'en ne'.

Can' goncho xšin Jesocristən' binlo

¹⁴ Ben par nich benə' ljuežjho ca' chso'onlilažə' Cristən' žjəsyə'əzalaže'e de'e ca' bagwnia', na' ben mendad cui yesə'ədilə yesə'əšaše' entr ljuežjiga'aque' por ni չe bizə dižə' de'e cui zeje. Xancho Diozən' naque' testigw can' chso'one'. Na' šə yesə'ədilə yesə'əšaše' benə' ca' choso'ozenan չega'aque' cui se'ejle'e xtižə' Diozən'. ¹⁵ Bentezə ben xte ga zelao saquə'ədo' par nich yebəi Diozən' can' chono'ona' na' par nich bito gaquədo' zto' de'en chono' xšine'ena'. Na' əgwsed əgwlo'ido' cayaŋə'ən zeje xtižə' Diozən'. ¹⁶ Bitobi cas gono' չe bitə'atezə dižə' de'en yesə'əna benə' de'en cui naquə de'e zaque'e lao Diozən', chedə' dižə' ca' chxoayaguən benə' par nich chyalə'əch chso'onche' de'e malən'. ¹⁷ Na' xtižə' benə' ca' choso'osed choso'olo'i de'e ca' zjənac ca' chonən par nich benə' ca' choso'ozenan չega'aque' chəsə'əbejyichje' de'en chso'onlilaže'e Cristən', ca chen de'en naquə mal chyitjən doxen lao cuer p chechon' na' chžiayi'in len. Imeneon' na' Fileton' choso'osed choso'olo'ine' dižə' güenlažə' de'en nac ca'. ¹⁸ Lega'aque' bagosə'əbejyichje' de'en naquə de'e li chedə' choso'osed choso'olo'ine' de que chio'o chonlilažə'echo Cristən' babebancho ladjo benə' guat ca' ca de'en bocobe' yichjla'azda'ochon' na' cuat əžin ža yolis yosbane' chio'o len cuer p chechon'. Na' de'en choso'osed choso'olo'ine' ca', balə benə' chso'onlilažə' Cristən' chsa'acžejlaže'e šə xtižə'

Cristən' naquən de'e li. ¹⁹ Chio'o chonlilažə'əcho Cristən' gwxaquə'əlebecho ca to lan yo'o de'en naquə de'e gual. Na' nyoj Xtižə'enə' checho nan: "Diozən' nezene' non' zjənaquə xi'inę'." Na' leczə nyojən nan: "To to beŋə' chesə'əne' de que chso'onlilažə' e Xancho Diozən' cheyalə' yesə'əbejyichje' cuich so'one' de'e malən'."

²⁰ Nezecho de que lo'o liž beŋə' gwni'a ca' zjəde no yesə' xguaguə na' no ša' de or na' de plat, na' leczə zjəde no xguaguə na' no ša' de yag na' de gon'. Balən chso'onən žin par len de'en zjənaquə xoche na' yebalən chso'onən žin par len de'en zjənaquə de'e zban. ²¹ Notə'ətezcho šə bito naocho de'en choso'osed choso'olo'i beŋə' güenlažə' ca' gwxaquə'əlebecho ca to yesə' o to xguaguə de'e chon žin len de'en naquə xoche chedə' guaqua goncho xšin Cristən' de'en zaquə'əchgua. La' šə cui naocho de'en choso'osed choso'olo'i beŋə' güenlažə'ənə' nachən' guaqua gon cuincho lažə' na' Diozən' na' socho probnid par goncho bitə'ətezə de'e güen de'en chene'e Cristən' goncho.

²² De de'en chene'e la'ažda'omålchon' goncho žlac ne'e naccho beŋə' xcuida', pero le' bito gono' bitə'ətezə de'e ca'. Be'elažə' ben de'en naquə güen lao Cristən', na' gwzotezə gwzo benlilažə' le', na' goque che ljuežj beŋačho', na' leczə gwzo gwlezə binlo len lega'aque'. Be'elažə' ben yoguə' de'e ca' can' chso'on yeziqə'əchlə beŋə' chso'onlilažə' Xancho Cristən' beŋə' ca' zjənaquə yichjla'ažda'oga'aque'enə' xi'ilalažə'.

²³ Bito əgwzenago' che beŋə' ca' zjənčhoł yichjla'ažda'oga'aque'enə' na' chesə'ədilə chasə'əšaše' por ni che bizə dižə', chedə' šə əgwzenagcho che dižə' ca' zjənac ca' gonən par nich gaquəyožcho beŋə'. ²⁴ Chio'o naccho beŋə' güen xšin Xancho Cristən' bito cheyalə' tilə gwšašlencho beŋə'. Cheyalə' goncho güen len yoguə' beŋə', na' cheyalə' nezecho nac əgwsed əgwlo'icho beŋə' xtižə' Diozən' binlo, na' cheyalə' co'o gwchejlažə'əcho bitə'ətezə de'en chso'one beŋə' chio'o. ²⁵ Cheyalə' gaccho beŋə' gaxjwlažə' catə' güe'echo consejw beŋə' ca' chso'onczə yichjlaoga'aque' cui chse'ejle'e dižə' li che Cristən'. Šə can' goncho, de repeat gaquəlen Diozən' lega'aque' par nich yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə' na' sa'acbe'ichene' de'en naquə de'e li. ²⁶ Na' šə yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə' yesyə'əchoje' xni'a gwxiye'en gan' nite'e na'a chso'one' con can' chazlažə'ənnə'.

3

Naquən' so'on beŋə' catə' bazon yidə Xancho Cristən' de'e yoblə

¹ Cheyalə' šejnlido' de que catə' bazon yidə Xancho Cristən' de'e yoblə, lechguale de'e zan de'e žaglao chio'o chonlilažə'əchone'. ² Ca tyemp na' nitə'əchgua beŋə' yesyə'əbeine' so'onchgüe' con can' na la'ažda'omålga'aque'enə', na' yesyə'əbeichgüeine' mech, na' so'elao' cuinga'aque', na' sa'alaže'e. Yoso'ožia yoso'onite'e beŋə' na' Diozən', na' bito yoso'ozenague' che xaxna'aga'aque'. Bito so'e yelə' choxcwlen che Diozən' na' bito sa'ape'ene' respet. ³ Na' xte bito güe'en latjə əsa'aquene' che beŋə' yoblə, əsa'aque' beŋə' ggo'olažə', əsa'aljilažə'e par yoso'oxie' gwdilə, bito gaquə yesyə'əbeze' cuich so'one' bitə'ətezə de'e malən' de'en nan so'one'. So'one' znia len ljuežj'aque' can' chso'on bia yixə', na' yesyə'əgue'ine' bitə'ətezə de'en naquə de'e güen. ⁴ Yesyə'əxoayague' beŋə' parzə nich yoso'odie' lega'aque' lao na' beŋə' contr chega'aque' ca', na' yesyə'əne' dižə' loc dižə' lžej na' so'onteze' de'e malən' sin cui bi xbab so'one'. So'on cuinga'aque' xen, na' yesyə'əbeine' so'one' legr lgua'a əsa'aquene' che Diozən'. ⁵ Na' so'one' ca əsa'aque beŋə' yeziqə'əchlə de que chso'elaogüe'e Diozən', pero bito so'e latjə yocobə Diozən' yichjla'ažda'oga'aque'enə'.

Bito gono' txen len beŋə' ca' so'on de'e ca' bagwnia'. ⁶ So'one' can' chso'on balə beŋə' ca' chja'ac liž beŋə' par choso'osed choso'olo'ine' dižə' güenlažə'. Na' choso'oxoayague' no'ol ca' chsa'ac šayechə šayen len xtižə' Diozən', no'ol ca' nyan xtolə'əga'aque'enə'. Choso'ozenagtezə no'ol ca' che bitə'ətezə de'en na la'ažda'omålga'aque'enə' so'one'.

⁷ De'e na'anə' choso'ozenague' che notə'ətezə beŋə' goxoayag, bitə'ətezə de'en choso'ozejni'ine' lega'aque', na' bito chžin ža əse'ejni'ine' de'en naquə de'e li. ⁸ Can' gwso'on de'e Janes na' de'e Jambres contr de'e Moisezən' catə'ən cui gwse'enene'

yoso'ozengue' che dižə' li de'en be'elen de'e Moisezən' lega'aque', leczə can' chso'on benə' goxoayag quinga contr Diozən' por ni che de'en cui choso'ozengue' che dižə' li che'ena'. Zjənchol yichjla'azda'oga'aque'enə' yelə' güen de'e mal chega'aque'enə' na' bito chso'onlilažə'e Diozən' par yebeine' lega'aque'. ⁹ Pero caguə yosə'oxoayague' benə' ssa, la' əžin že catə' yoguə' benə' sa'acbe'ine' de que zjənchol yichjla'azda'oga'aque' na'ana' can' gwsa'acbe'i benə' de que gosa'əchol yichjla'azda' de'e Janesən' na' de'e Jambresən' catə'ən gwso'one' contr de'e Moisezən'.

Consejw le'ezelaogüe de'en bzoj Pabən' par Temtio'

¹⁰ Na' le' Temtio, banəzdo' binlo yoguə' de'en chsed chlo'ida' che Diozən', na' yoguə' can' chona'. Nezdo' can' chi' yichjla' par nich gona' porzə de'en chazlažə' Diozən'. Nezdo' can' zotezə zoa' chonlilažə'a Diozən' na' can' chgo'o chchejlažə'a len de'en chyi' chzaca'a. Nezdo' can' zotezə zoa' chacda' che Diozən' na' che benəchən', na' can' bito chbejəyichjla' xšin Diozən' cata' choso'ochi' choso'osaquə' benə' nada'. ¹¹ Nezdo' can' boso'ochi' boso'osaquə'e nada' cata'ən gwzocco Antioquian' na' Iconion' na' Listran', na' nezdo' bichlə de'en babžaglaogua'. Na' leczə nezdo' can' bosla Xancho Cristən' nada' lao yoguə' de'e ca' bžaglaogua'. ¹² De'e li nitə' benə' yoso'ochi' yoso'osaquə'e nota'ətezcho ngodə'əcho txen len Cristo' Jeso'osən' na' chi' yichjcho chzenagcho che Diozən'. ¹³ Na' ca naquə benə' mal ca' na'benə' goxoayag ca' zja'aquəche' so'onche' de'e malən'. Yoso'oxoayague' benə' yoblə na' se'eje'e che dižə' güenlažə' de'en soe' benə'.

¹⁴ Pero ca naco' le' Temtio dao', gwzotezə gwzo bzenag che yoguə' de'en bachejni'ido' che Cristo Jeso'osən' na' de'en bachejli'o chei, la' nezczədo' noqua'əto'on bzejni'ito'on le'. ¹⁵ Dezd xcuidə'ətio'ona' nombi'o Xtižə' Diozən' de'en nyojən. Na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən chzejni'in chio'o de que cheyalə' gonlilažə'əcho Cristo Jeso'osən' par nich Diozən' yebeje' chio'o xni'a de'e malən'. ¹⁶ Cuin Diozən' bzejni'ine' benə' ca' boso'ozoj Xtižə'ena' xbab che'ena' par nich ca' boso'ozoe'en. De'e na'anə' doxen Xtižə' Diozən' de'en nyojən zaquə'əchguan par chzejni'in chio'o che Diozən', na' par chdilən chio'o catə'ən choncho de'e malən', na' par choqən chio'o consejw, na' par chzejni'in chio'o naquən' goncho de'en naquə güen lao Diozən'. ¹⁷ Xtižə' Diozən' de'en nyojən chaclənən chio'o chzenagcho che Diozən' par nich ca' chnezecho yoguə'əlo' de'en cheyalə' ənezecho par sotezə socho goncho yoguə' claste de'en naquə güennə'.

4

¹ Yida' Xancho Jesocristən' de'e yoblə dečhoglaogüe'en naquən' gaquə che to to benach benə' ne'e zjəmban na' benə' bagwsa'at, na' techlə nabi'e. Na' Temtio dao', Jesocristən' na' Xancho Diozən' zjənaque' testigw chia' de que chona' mendad ² sotezə so' chixjui'o xtižə' Diozən'. Gwdixjue'en cata' nlatjo' na' catə' chacdo' cui nlatjo'. Be'elen benə' dižə' par nich yesə'əneze' de que de'e malən' chso'one', gwdiləga'aque' che de'e malən' chso'one' par nich yesə'ədinjene'en, be'ega'aque' consejw, na' gwzotezə gwzo bzejni'iga'aquene' sin cui zjəxaquə'əlažo'o. ³ Gwžin že catə' cuich əse'ene benəchən' yoso'ozengue' che no əgwzejni'i lega'aque' de'en naquə de'e güen. De'e na'anə' yoso'otobe' benə' zan benə' yoso'osed yoso'olo'i lega'aque' dižə' de'en chesyə'əbeine'. ⁴ Yesə'əbejyichjje' cuich yoso'ozengue' che dižə' lin' na' yoso'ozengzeche' che dižə' güenlažə' de'en chsa'aljlažə' benə'. ⁵ Pero ca naquə le' že, do tyempte gwnabia' cuino' par gono' can' chazlažə' Diozən', na' gwzotezə gwzo bguo'o bchejlažə' catə'ən de de'e chžaglaogo', na' gwzotezə gwzo be' dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən', na' ben doxen de'en baben Diozən' lao na'onə' gono'.

⁶ Gwzotezə gwzo ben xšin Diozən', cheda' la' bazon baozə so'ote' nada' na' zjəyezoa' len Diozən'. ⁷ Nada' babena' xte ga zelao gwxaquə'əda' par chona' can' chazlažə' Diozən'. Babena' yoguə'əlo' de'en ngo'o Diozən' lao na'a gona', na' zotezə zoa' chonlilažə'a Jesocristən'. ⁸ Na' catə' zjəyezoa' len Diozən', gone' par nich soa' mbalaz cheda' bentezə bena' de'e güen laogüe'enə'. Xancho Jesocristən' zdacze' licha na' catə' əžin že əne'

bin' gaquə ćhe yoguə' beñachən', caguə nadə'əzan' soa' mbalaz, leczə mbalaz ńitə' notə'atezəchlə beñə' chesyə'əbeine' ńite'e lez yidə Jesocristən' de'e yoblə.

De'en chene'e Pabən' gon Temtion'

⁹ Ben byen par nich yob yido' nga. ¹⁰ Nia' ca' chedə' Demasən' bagwlejyichje' nada' na' bazjəyede' Tesalonican' de'en chi'ichgua yichje' bin' gatə' ćhe' lao yežlyo nga. Na' ca naquə beñə' ca' yela' za, Cresençən' bazde' Galasian', na' Titon' bazde' Dalmasian'. ¹¹ Yetoga Locasən' nga'añlene' nada'. ćhe'ešgo' Marcon' catə'ən yido', la' lechguale chaclene' nada'. ¹² Babsela'a Tiquicon' Efeson'. ¹³ Na' catə' yido' goxə'əšgo' xadon ćhia' de'en bocua'ana' Troasən' liž Carpon', na' bexə' libr ca' pero na' de'e žialao xench bexə'əšga rollos ca' de'en zjənyoj.

¹⁴ Ljandr ben' chon žin len cobre babenchgüe' contr nada'. Xancho Diozən' əgwnežjue' le' castigw ćhe de'en babene'. ¹⁵ Gapəšgo' cuidad len le', la' babenchgüe' contr nada' par nich cui chixjui'a xtižə' Diozən'.

¹⁶ Catə' boso'odie' nada' lao jostis ca' de'e nech, ni tozə cui no bidə par aňe' fabor nada'. Yuguə' beñə' ca' bena' xbab aňe' fabor nada' gosə'əbejyichje' nada'. Chona' orasyon lao Diozən' chñaba' yezi'ixene' chega'aque' de'en gosə'əbejyichje' nada'. ¹⁷ Bia'aczə zoczə Xancho Diozən' len nada'. Len' goquəlene' nada' par nich bi'a xtiže'ənə' clar na' bene' par nich zan beñə' cui zjənaquə beñə' Izrael gwse'ənene' xtiže'ənə'. Na' Xancho Dioz na' bosle' nada' lao na' beñə' contr ćhia' ca'. ¹⁸ Na' ńezda' goslaczə Xanchon' nada' lao bitə'atezə de'e gaquə ćhia', na' əgwcuasə' gwcue'ejcze' nada' len de'e malən' par nich žjəyezoa' len le' gan' chnabi'e. Ledoye'ela'oche' ńa'a na' zejlicane. Na' can' gonšgaczcho.

Chguape' diox yeto ćhope' na' chñablaže'e gaquəlen Diozən' lega'aque'

¹⁹ Eguapšgo' Priscan' na' be'en ćhe' Aquilan' diox, na' leczə family ćhe Onesiforón'. ²⁰ Eraston' bega'aňe' Corinton', na' bocua'ana' Trofimon' syoda Miletón' chacšenene'. ²¹ Ben xte ga zelao saquə'ədo' par yido' antslə ze'e gaquə zag. Leczə Eubolon' chguape' le' diox, len Podenten', na' Linon' na' Claudian' na' len yoguə' beñə' bišə'əcho ca' nitə' nga.

²² Xancho Jesocristən' gaquəlenšgue' le' len xbab de'en yo'o lo'o yichjila'ažda'ogo'ona', na' gaquəlenšgue' yoguə'əle. De'e na'azən' chzoja'. Pab

Cart De'en Bzoj San Pabən' Par Titon'

Pabən' chzoje' Titon'

¹ Nada' Pab naca' beñə' güen xšin Diozən' na' naca' apostol che Jesocristən'. Diozən' gwleje' nada' nich chyixjui'a xtiže'enə' len beñə' ca' bagwleje' par əsa'aque' xi'inə', par nich so'onlilaže'ene' na' se'ejni'ine' de'en naquə de'e li na' par nich so'one' can' chene'e Diozən'. ² Na' chaquəlenga'aca'anə' par nich yesə'ənezeñə' de que žjəsyə'ənite'e len Diozən' zejlicane. Ze'e xe yežlyon' Diozən' bene' lyebe de que beñə' so'onlilažə' le' žjəsyə'ənite'e len le' zejlicane. Na' nezecho de que bito chonlažə' Diozən'. ³ Na' na'a cata' bžin za bžin or can' bžie' bia'anə', Diozən' ben' babebej chio'o xni'a de'e malən' bzejni'ine' chio'o dižə' güen dižə' cobə che'enə'. Na' gwleje' nada' na' bene' mendad chixjui'an len beñə' yoblə. ⁴ Chzoja' le' Tito, len' naco' ca doalje xi'ina' chedə' bzejni'ida' le' par nich chonlilažo'o Xancho Jesocristən' can' chonlilažə'ane' nada'. Chona' orasyon lao Xacho Diozən' na' lao Xancho Jesocristən' ben' babebej chio'o xni'a de'e malən', chnaba' əsa'aclenšgue' le' na' yesyə'əyašə' yesyə'əži'ilaže'e le' na' so'onšgue' par nich so cuezo' binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ogo'onə'.

Xšin Diozən' de'en chon Titon' gan' nzi' Creta

⁵ Bocua'aña' le' Cretan' par nich yeyož gono' xšin Diozən' de'en gwzolaogua' beñə'. Na' leczə bena' mendad cuejo' beñə' yoso'ogüia yoso'oye' yeziqua'əchlə beñə' chso'onlilažə' Jesocristən' to to yež. ⁶⁻⁷ Šə no beñə' chso'on ca notono əña chso'one' de'e malən', šə nitə' tgüejzə no'ol chega'aque', na' šə xi'inga'aque' ca' chso'onlilaže' Jesocristən' na' šə xi'inga'aque' ca' bito chso'onditjeine' mech par so'one' legr na' nic žjənaque' beñə' godenag, ca beñə' can' cuejo' par yoso'ogüia yoso'oye' yeziqua'əchlə beñə' chso'onlilažə' Jesocristən'. Gwlej beñə' so'on ca notono əña chso'one' de'e malən', chedə' la' xšin Dioz na'anə' so'one'. Bito cuejo' beñə' žjənaquə godenag, beñə' loc, beñə' güe'e zo, o beñə' chso'on znia par yoso'ozenaq beñə' chega'aque', na' nic cuejo' beñə' žjəzelažə' so'one' gan mech len xšin Diozən' de'en so'one'enə'. ⁸ Gwlej beñə' chəsyə'əbeine' choso'ogüialaogüe' beñə' yoblə ližga'aque'enə' na' beñə' chəsyə'əbei de'e güennə' lgua'a de'e malən', beñə' chesə'ənabia' cuinga'aque' par chso'one' can' chazlažə' Diozən', na' beñə' chso'on güen len ljuežjga'aque', na' beñə' chso'on can' chebei Diozən', na' beñə' cui chso'e latjə ənabia' la'ažda'omalga'aque'enə' lega'aque'. ⁹ Benə' ca' yoso'ogüia yoso'oye' yeziqua'əchlə beñə' chso'onlilažə' Cristən', cheyalə' nitə'ətezə nite'e yoso'ozenague' che dižə' lin' de'en chsed chlo'icho che Jesocristən' la' naquən de'e güen. Šə yoso'ozenague' chei, gaquə yoso'ozejni'ine'en beñə' ca' chəsə'əñe contr, na' gacbia' de que beñə' contr ca' chso'e dižə'ən clela.

¹⁰ Gwlej beñə' ca' chso'on can' bagwni'anə' par yoso'ogüia yoso'oye' yeziqua'əchlə beñə' chso'onlilažə' Cristən' chedə' nitə' zan beñə' Izrael na' balə beñə' cui žjənaquə beñə' Izrael chso'one' txen len chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən', pero bito chse'enene' ənabia' Diozən' lega'aque'. Chso'echgüe' dižə' de'en bitobi žjəzaquə' na' chesə'əxoayague' beñə'. ¹¹ Cheyalə' gono' par nich beñə' ca' chso'on ca' Cretan' ənite'e žizə cuich yoso'osed yoso'olo'ine' dižə' güenlažə'ənə' chedə' chso'one' par nich zan family bito nite'e binlo len ljuežjga'aque'. Na' parzə nich so'one' gan mechən' choso'osed choso'olo'ine' de'e ca' cui cheyalə' yoso'osed yoso'olo'ine'.

¹² To profet chega'aque' leczə beñə' Creta bzoje' chega'aque' gwne': "Beñə' Creta ca' syempr žjənaque' beñə' güenlažə' na' gwxaquə'əlebəga'quene' ca bia znia yelə' güen de'e mal chega'aque'enə', na' leczə žjənaque' beñə' lia na' beñə' xagüed." ¹³ De'en bzoje' chega'aque' naquən de'e li. De'e na'anə' cheyalə' tilo' lega'aque' che de'e malən' chso'one' par nich yesə'ədalene' dižə' güen che Jesocristən'. ¹⁴ Na' tiləga'aco'one' par nich cui yoso'ozenague' che dižə' güenlažə' de'en chsa'aljlažə' beñə' Izrael ca', na' cui

yoso'ozengue' che benə' ca' bagosə'abejyichje' de'en naquə de'e li bitə'atezə de'e əse'e lega'aque' so'one'.

¹⁵ Benə' ca' zjənaque' benə' la'ažda' xi'ilazə' guaquə sa'ogüe' bitə'atezə yelə' guao sin cui so'onən manch yichjla'ažda'oga'aque'enə'. Pero na' benə' ca' cui chso'onlilažə' Jesocristən' bitə'atezə de'e so'one', yichjla'aždaoga'aque'enə' zjənaquəchguan manch lao Diozən'. Choso'ozengteze' che la'ažda'omalga'aque'enə' na' bitobi chsa'aquene' catə'ən chso'one' de'e malən'. ¹⁶ Chəsə'əne' de que zjənombi'e Diozən' pero laogüe de'en chso'onteza chso'one' de'e malən' nacbia' de que bito zjənombi'ene'. Chso'one' de'en chgue'i Diozən'. Na' zjənaque' benə' godenag, na' bito chac so'one' bitə'atezə de'en naquə güen.

2

De'e güen de'en chsed chlo'icho che Jesocristən'

¹ Pero na' le' Tito, bsd blo'i porzə de'en chonən txen len de'en chsed chlo'ida' che Jesocristən', la' naquən de'e güen. ² Ben mendad de que benə' byo gol ca' cui so'e latjə nəbia' la'ažda'omalga'aque'enə' lega'aque'. Cheyalə' so'one' par nich benə' yoblə əsa'apəga'aquene' respet, na' cheyalə' yesə'ənabia' cuinga'aque' par so'one' can' chazlažə' Diozən'. Cheyalə' yesə'ədalene' dižə' güen che Jesocristən', cheyalə' n̄itə'atezə n̄ite'e əsa'aquene' che ljuežjga'aque', na' cheyalə' n̄itə'atezə n̄ite'e so'onlilažə' Diozən' catə' chesə'əyi' chesə'əzaque'e. ³ Na' leczə ca' ben mendad de que no'olə gol ca' n̄itə'atezə n̄ite'e so'elaogüe'e Diozən' bitə'atezə de'e so'one'. Na' ben mendad cui yoso'ožia yoso'onite'e benə' na' bito əsa'aque' benə' güe'e zo. Cheyalə' yoso'osed yoso'olo'ine' benə' bin' naquə de'e güen so'one'. ⁴ Cheyalə' yoso'osed yoso'olo'ine' no'olə xcuidə' ca' can' cheyalə' yesə'əži'ilazə' be'en chega'aque' na' xi'in chega'aque' ca'. ⁵ Na' leczə no'olə gol ca' cheyalə' yoso'osed yoso'olo'ine' no'olə xcuidə' ca' can' yesə'ənabia' cuinga'aque' par so'one' can' chazlažə' Diozən', na' can' cheyalə' so'one' par nich gactezə gaquə yichjla'ažda'oga'aque'enə' xi'ilazə', na' can' cheyalə' yoso'ogüia yoso'oye'ližga'aque'enə' na' so'on xšinga'aque'. Yoso'osed yoso'olo'ine' lega'aque' can' cheyalə' so'one' güen len yoguə'əlol benə' na' can' cheyalə' yoso'ozengue' che be'en chega'aque'. No'olə gol ca' cheyalə' yoso'osed yoso'olo'ine' no'olə xcuidə' ca' can' so'one' par nich bito yesə'əne benə' contr xtižə' Diozən'.

⁶ Na' leczə ca' cheyalə' əneyoido' benə' xcuidə' ca' par nich yesə'ənabia' cuinga'aque' par so'one' can' chazlažə' Diozən'. ⁷ Na' bitə'atezə de'e gono' le', gono'on güen par nich sa'acbe'i benə' de que leczə cheyalə' so'one' ca'. Na' catə' əgwsed əgwlo'ido' benə', cheyalə' əgwsed əgwlo'iga'acdo'one' porzə de'e güen na' əgwsed əgwlo'iga'acdo'one' binlo par nich əsa'ape' le' respet. ⁸ Na' bsd blo'iga'aquene' dižə' li par nich notono gaquə əne' de que xtižo'onə' naquən mal. Gono' ca' par nich benə' contr checho ca' yesə'əto'ine' na' bito gaquə yesə'əneche' contr chio'o.

⁹ Ben mendad de que mos ca' yosə'əzexjw yichjiga'aque' par yoso'ozengue' che xanga'aque'enə' na' so'one' bitə'atezə de'e gon xanga'aquen' mendad sin cui yoso'oži' yoso'olebe' xtiže'enə'. ¹⁰ Ben mendad cui yesə'əque'e bi de'e de che xanga'aque'enə', sino n̄itə'atezə n̄ite'e so'one' can' cheyalə' so'one'. Bitə'atezə de'e so'one' cheyalə' so'one'en güen par nich əsa'acbe'i benə' yoblə de que de'en chsed chlo'icho che Diozən' naquən de'e güen, Dioz ben' babebej chio'o xni'a de'e malən'.

¹¹ Diozən' bablo'e de que nži'ilazə' chio'o benəç na' nape' yelə' guac par yebeje' chio'o xni'a de'e malən'. ¹² De'e na'anə' nezecho de que cheyalə' cuejyichjcho yoguə' de'en chso'on benə' mal ca' de'en chzelažə' la'ažda'omalchon' goncho na' bitə'atezəchłə de'en cui chazlažə' Diozən'. Na' nezecho naquən' cheyalə' so cuezcho yežlyo nga, cheyalə' nəbia' cuincho par goncho can' chazlažə' Diozən', cheyalə' goncho de'e güen, na' cheyalə' əgwzenagcho che Diozən'. ¹³ Na' zocho mbalaz de'en nezecho əžin že yidə Jesocristən' de'e yoblə nse'e yelə' bala'aŋ xen che'enə'. Jesocristən' naque' Dioz checho, naque' le'ezelaogüe benə' zaque'e, na' babebej chio'o xni'a de'e malən'. ¹⁴ Bnežjw

cuine' gwso'ot benə' le' par gwdixjue' xtolə'ächon' nich bebeje' chio'o xni'a yoguə' de'e mal, na' bene' par nich la'ažda'ochon' naquən xi'ilazə'. Bene' de'e ca' par nich naccho xi'in̄ Diozən', na' par nich chebeicho choncho de'e güennə'.

¹⁵ Le' Tito, be' dižə' che de'en babzejni'ida' le', gwneyoi benə' par yoso'ozenague' chei, na' be'ega'aque' consejw par nich yesə'abejyichjə' de'e malən', chedə' la' Diozən' bagwleje' le' par gono' de'e ca'. Bito go'o latjə yesə'əzo benə' le' ca'alə' cui yoso'ozenague' chio'.

3

De'en cheyalə' gon chio'o chonlilažə'echo Jesocristən'

¹ Ben par nich žjəsə'əza'alaže'e de que cheyalə' yoso'ozexjw yichjga'aque' yoso'ozenague' che jostis ca' na' che benə' gwnabia' chega'aque' ca', na' cheyalə' nite'e probnid par so'one' bitə'atezə de'e güen de'e so'one' mendad. ² Gožga'aque' de que bito yesə'əne' mal che notə'atezə benə', na' bito yesə'ədilə yesə'əšaše' len benə' yoblə. Cheyalə' əsa'aque' gaxjwlažə' na' cheyalə' əsa'ape' yelə' chxenlažə' len yoguə'ələlə benə'.

³ Antslən' gwçhol yichjla'ažda'ochon', na' goccho benə' godenag. Gwxoayagcho len de'e malən' na' gwzocco xni'a la'ažda'omalchon' ca naquən' bencho bitə'atezən' gwzelažə'n na' bitə'atezən' gwnan parzə nich gwdacho legr. Con gwdacho bencho mal len benə' na' gocxi'i ljuežjcho. Besə'əgue'i benə' chio'o na' bgue'iga'aquechone'. ⁴ Pero na' bzin že catə' Diozən' ben' babebej chio'o xni'a de'e malən' blo'ine' chio'o ca benə' güennə' naque' na' catequən' chaquene' che chio'o benach. ⁵ Na' baltezcho chonlilažə'echo Jesocristən', Diozən' bebeje' chio'o xni'a de'e malən' chedə' cheyašə' cheži'ilaze'e chio'o. Bito bebeje' chio'o por ni che bilə de'e güen de'e bencho. Beya'a beyibe' yichjla'ažda'ochon' na' bene' par nich Spirit che'enə' bocobən len. ⁶ Diozən' bsele'e Spiritən' zon lo'o yichjla'ažda'ochon' par chaclenchguan chio'o chedə' Jesocristən' babebeje' chio'o xni'a de'e malən'. ⁷ De'en cheyašə' cheži'ilazə' Diozən' chio'o bsele'e Spirit che'enə' zon lo'o la'ažda'ochon' par nich gaquə əne' checho de que naccho benə' güen laogüe'ənə'. Na' leczə bsele'en par nich nezecho žjəyezocho len le' zejlicane.

⁸ De'e ca' bagwnia' nga zjənaquən de'e li. Na' che'enda' sotezə so' chixjui' o de que de'e ca' babzejni'ida' le' zjənaquən de'e žialao xen gwzenagcho chei. Gono' ca' par nich yoguə' benə' ca' chso'onlilažə' Diozən' nitə'atezə nite'e so'one' de'e güen. De'e ca' bagwnia' zjənaquən de'e güen na' sa'aclenən notə'atezə benə' yoso'ozenag chei. ⁹ Pero na' bito gwzenago' che benə' ca' zjənčhol yichjla'ažda'oga'aque'ənə' na' chesə'ədilə chesə'əšaše' por ni che bizə dižə'. Na' bito cue' yichjō' che dia che de'e xaxta'oto' ca'. Bito gwzenago' che benə' ca' chsa'acyožə na' chesə'ədilə chesə'əšaše' por ni che can' chse'ejni'ine' to to pont dao' che lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Dižə' ca' zjənac ca' bito chaclenən benə' na' bitobi zaquə'ən.

¹⁰ Be' consejw che notə'atezə benə' chsed chlo'ine' xtižə' Diozən' clelə benə' chene'e yesə'ənao benə' de'en chzejni'ine'. Šə babi'one' consejw to chop las na' cui chzenague', bebeje' ca'alə. ¹¹ De'en bito bzenague' chio' nachən' nezdo' naljene'. Na' de'e malən' chone' chlo'en de que nape' dolə'.

De'en chon Pabən' mendad gon Titon'

¹² Catə' əselə'a Artemasən' o Tiquicon' gan' zo', yob yidəšgo' par yežagcho syoda Nicopolisən', chedə' bagwchoglaža' yega'ana' Nicopolisən' lao tyemp zaguən'. ¹³ Ben xte ga zelao saquə'ədo' par gaquəleno' Zenas ben' babsed lein' gaxjw gwche' na' Apolosən' catə' yesa'aque' gan' zo' par nich bitobi yesə'əyažjene' tnezən'. ¹⁴ Na' bzejni'išguei benə' ljuežjcho ca' chso'onlilažə' Diozən' par nich yesə'əbe' yichjga'aque' porzə par so'one' de'e güen. Cheyalə' sa'aclen ljuežjga'aque' šə de bi de'en chesə'əyažje to toga'aque', na' cheyalə' so'one' con can' chazlažə' Diozən'.

Benə' ca' nitə'əlen Pabən' chesə'əguape' Titon' diox

¹⁵ Yوغə' бенə' са' чсо'он хшин Diozən' тхен len nada'nga chesə'əguape' le' diox.
Na' бенə' са' золено' тхен бенə' са' чса'aque чecho чедə' chonlilažə'əcho Diozən'
əgguaپšgaga'aco'one' diox.

Gaquəlenšga Diozən' yoguə'əle. De'e na'azən' chzoja' ңa'a. *Pab*

Cart De'en Bzoj San Pabən' Par Filemón

Pabən' chguape' Filemonnə' diox

¹ Nada' Pab dia' lizya nga chedə' chyixjui'a xtižə' Cristo Jeso'osən'. Na' txen len beñə' bišə'echo Temtion' chzojto' le' Filemon. Chaqueto' chio' na' naco' txen len neto' choncho xšin Diozən'. ² Na' chzojto' le' zanda'oto' Apia, nach le' Arquipo len' chono' xšin Xanchon' txen len neto'. Nach leczə ca' chzojto' le' chdopə chžagle liž Filemonnə' par cho'ela'ole Jesocristən'. ³ Chonto' orasyon lao Xacho Diozən' na' lao Xancho Jesocristən' chňabto' əsa'aclenšgue' le'e, na' so'one' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

Can' chonlilažə' Filemonnə' Jesocristən' na' chaque che ljuežje'

⁴ Na' le' Filemon, yogua' laste catə' chona' orasyon cho'a yelə' choxcwlen che Diozən' can' chono'. ⁵ Babenda' dižə' ca naquən' chonlilažo'o Xancho Jesocristən', na' can' chacdo' che notə'atezəchlə beñə' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'. ⁶ Na' chona' orasyon chňaba' de que sotezə so' gono' güen len lega'aque' laogüe de'en chonlilažo'o Xancho Jesocristən', par nich yogue'e sa'acbe'ine' de que Cristo Jeso'osən' babenchgüe' güen len chio'o chonlilažə'echone'. ⁷ Benə' bišə' cata' benda' can' chacdo' che yeziqə'echlə beñə' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə' na' can' chacleno' lega'aque' par nich nite'e mbalaz, lechguale bebeida' na' zoa' mbalaz.

Pabən' gwnabe' yezi'ixen Filemonnə' che Onesimon'

⁸ Laogüe de'en naca' benə' güen žin che Cristən' napa' yelə' chnabia' par gona' mendad can' cheyalə' gono', ⁹ pero laogüe de'en chaquecho che Cristən' na' che ljuežjcho chneyoida' le' gono' to de'en che'enda' gono'. Nada' Pab banaca' beñə' golə, na' leczə na'a dia' ližyan' chedə' chyixjui'a xtižə' Jesocristən'. ¹⁰ Chnaba' goclen laogo'on par Onesimon' ben' banona' ca xi'inə'. Lao dia' lizya nga bsed blo'ida'ane' par nich chonlilažə' Jesocristən'.

¹¹ Antslə bito goque' mos güen par le', pero na'a banaque' mos güen par le' na' leczə par nada'. ¹² Chossela'ane' laogo'onə', na' chňabda' le' yogüialaogo'one' na' so' binlo len le' chedə' lechguale chacda' che'. ¹³ Yebeida' žalə' gaquə yega'anlene' nada' par nich gaquəlene' nada' can' gaquəleno' nda' lao dia' ližyan' žalə' zo' nga. ¹⁴ Pero bito gwnabda'ane' yega'anlene' nada' chedə' che'enda' ənəao' le' bin' gone'. Bito che'enda' gona' byen gaquəleno' nada' pero yebeida' ſə can' chazlažo'o gono'. ¹⁵ De repent Diozən' be'e latjə beze'e ližo'on par to tyemp par nich gacle tozə zejlicane. ¹⁶ Na'a bitoch gaque' con to mos na'azə, la' naque' bišə'əda'ocho. Lechguale chacda' che na' mazəchlə gaquədo' che de'en banaque' txen len chio'o chonlilažə'echo Xancho Jesocristən' na' leczə naque' xmoso'.

¹⁷ Na' ca naquə chono' nada' cuent de que naca' txen len le', yogüialaošgo'one' caczən' chgūialaogo' nada' catə' chedelana'a le'. ¹⁸ Na' ſə bi de'e malən' bene' contr le', o ſə bi de'en chalə'e chio', nada' chixjua'an. ¹⁹ Cuincza' nada' Pab chzoja' le', nada' chixjwcza'an. Na' bitobi achnia' che de'en chalo'o che yelə' mban zejlicane chio' laogüe de'en bsd blo'ida' le' par nich chonlilažo'o Jesocristən'. ²⁰ Benə' bišə' dao', laogüe de'en chaquecho che Xancho Jesocristən' che'enda' gono' de'e nga par nich soa' mbalaz. De'en chaquecho che Xanchon', benšga par nich yebeida'.

²¹ Chzoja' le' chedə' zoa' lez gwzenago' chia', na' nezda' de que gono' mazəchlə ca de'en nia' le'. ²² Na' leczə chňabda' le' gonšgo' probnid to cuart par nada'. Zoa' lez yesə'əsane' nada' ſə gonchle orasyon par nada' par nich gaquə deyelana'a le'e.

Benə' ca' nitə' len Pabən' chəsə'əguape' Filemonnə' diox

²³ Epafrasən' die' ližya nga txen len nada' de'en chyixjui'e xtižə' Cristo Jeso'osən' na' chguape' le'e diox. ²⁴ Na' Marcosən', len Aristarcon', len Demasən', na' len Locasən', benə' ca' chso'on xšin Diozən' txen len nada', leczə chəsə'əguape' le'e diox.

²⁵ Xancho Jesocristən' sošgue' gaquəlenšgacze' le'e len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. De'e na'azən' chzoja' le'. Pab

Cart De'en Nyoj Par Beñə' Ebreo Ca'

Diozən' babe'elene' chio'o dižə' ca de'en bsele'e Xi'iné'ena'

¹ Tyemp de'en bagwde, Diozən' bsele'e zan profet beñə' gwsoe' xtiže'ena' len de'e xaxta'ocho ca'. Zan las profet ca' gwso'e xtiže'ena' len de'e xaxta'ocho ca', nža' nža' can' gwso'en. ² Pero tyemp nga zocho na'a nža'alə babene'. Na'a babe'elene' chio'o dižə' ca de'en bsele'e Xi'iné'ena' ben' ben yoban', yežlyon' na' de'e ca' chle'icho le'e yoban', na' benga'aque'en con can' ben Diozən' mendad. Na' gwžin ža catə' gaquə lao na Xi'in Diozən' yoguə' beñəch, yoguə' bia ca' chsa'aš, na' biquə'əchlə de'e ca' bene'. ³ Xi'in Diozən' nse'e doxen yelə' chey che'eni' che Xe'enə' na' cayaŋə'ən naquə yichjla'ažda' Xe' Dioz nan' naquə yichjla'aždaogüe'ena'. Na' Xi'in Diozən' chone' par nich yoban', yežlyon' na' de'e ca' chle'icho le'e yoban' chso'onən žin, chedə' nape' yelə' guac par nich chac con can' ne'ena'. Bsanlažə' cuine' gwso'ot beñə' le' par nich chnitlaogüe' xtolə' yoguə' chio'o chonlilažə'əchone'. Na' gwde na' beyepe' yoban' zjəyechi'e cuit Xe' Diozən' ben' naquə le'ezelaogüe beñə' zaque'e par chnabi'e txen len le'.

Xi'in Diozən' naquəche' beñə' zaquə'əche cle ca angl ca'

⁴ Na' nla'alao de que Xi'in Diozən' naquəche' beñə' zaquə'əche cle ca angl ca', chedə' Diozən' babnežjue'ene' yelə' bala'añ mazəchlə ca de'en babnežjue' angl ca'. Na' babene' par nich naquəche' beñə' blaoch. ⁵ Diozən' bitonə' ye'e ni tozə angl can' gože' Xi'iné'ena', gože'ene':

Len' naco' xi'inə'.

Neža babena' par nich solao nabi'o len nada'.

Na' nic ne'e gü'e dižə' che notə'ətezə angl can' gwne' che Xi'iné'ena', gwne':

Nada' gona' par nich gacbia' naca' Xe',

na' gona' par nich gacbia' de que naque' Xi'inə'.

⁶ Xi'in Diozən' naque' le'ezelaogüe beñə' zaque'e. De'e na'anə' catə'ən Diozən' bsele'ene' yežlyon' gwne':

Yoguə'əloł angl chia' ca' cheyalə' əso'elaogüe'ene'.

⁷ Nach gozne' che angl ca':

Chona' par nich angl chia' ca' beñə' ca' chso'on mendad chia' chsa'aque' ca be' de'en chechj na' ca yi' bel.

⁸ Na' nža'alə can' be'e dižə' len Xi'iné'ena' gože'ene':

Len' naco' Dioz na' chnabi'o zejlicane.

Na' lechguale güen chnabi'o.

⁹ Chebeido' de'en zda licha na' chgue'ido' de'e malən'.

De'e na'anə' nada' Diozən' ben' cho'elaogo'o

babena' par nich zocho' mbalazəch cle ca beñə' ljuežjo' ca'.

¹⁰ Na' de'e yoblə gož Diozən' Xi'iné'ena':

Le' naco' Xan yežlyon'.

Len' beno'on ža gwlasda'ote.

Na' yoguə' de'en chle'icho le'e yoban', leczə len' beno'on.

¹¹⁻¹² Na' gwžin ža catə' te che yoguə' de'en chle'icho le'e yoban' na' yežlyo nga.

Pero le' bito te chio'; syempr soczo' zejlicane.

Na' gwša' le'e yoban' na' yežlyon' ca to beñə' chša' xe' catə' babeyoin na' chaze' yeton.

Gono' len le'e yoban' na' yežlyon' can' chon to beñə' catə' chetobə xe'.

Pero le', tozəczə can' gaco' zejlicane, na' bito əžin iz nacho te chio'.

¹³ Diozən' bitonə' ye'e ni to angl ca de'en gože' Xi'iné'ena', gože'ene':

Gwche'edo' cuita' nga nabi'acho txen,

na' gona' par nich nítə' de'e ca' chso'on contr le' na' beñə' contr chio' ca' xni'onə'.

¹⁴ Ca naquə angl ca', yogue'e zjənaque' benə' chso'on mendad Ɂhe Diozən', chsele'e lega'aque' par chsa'aclene' chio'o bagwlej Diozən' par nich Žjəyezocho len le'.

2

Cheyalə' əgwzenagcho Ɂhe xtižə' Diozən' par nich Žjəyezocho len le'

¹ Na' laogüe de'en naquə Xi'in Diozən' benə' blaoch na'benə' zaquə' Ɂche ca angl ca', do yichj do lažə' Ɂecho cheyalə' əgwzenagcho xtižə' enə' de'en babenecho, Ɂchedə' la' šə bito əgwzenagcho Ɂhei do yichj do lažə' Ɂecho, guanlažə' Ɂechon na' cuejyichjchon. ² Lei Ɂhe Diozən' de'en gosa'ayixjue' e angl ca' naquəczən de'e žialao xen. Na' de'e na'anə' Diozən' bnežjue' castigw Ɂhe de'e xaxta' ocho ca' batə' ateza cui boso'ozenague' Ɂhei segon de'e mal de'en gwso'on to toga'aque'. ³ Na' naquən segor de que Diozən' gone' chio'o castigw šə bito goncho can' na Xancho Jesocristən'. Zgua'atec Xancho Jesocristən' be'e dižə' güen juisy can' cheyalə' goncho par nich Žjəyezocho len le'. Nach gwdenə' benə' ca' gosa'ədalən le' leczə boso'ozejni'ine' chio'o can' gwne' enə', Ɂchedə' gosə'ənezeze' de que naquən güen. ⁴ Na' Diozən' bene' par nich gwso'one' milagr na' bichlə de'e zaquə' yebanecho, na' Diozən' bnežjue' lega'aque' zan Ɂclas yelə' guac, na' Spirit Ɂhe' enə' benən par nich gwso'one' de'e zan de'e güen len yelə' guac Ɂchein' segon can' gwyazlažə' Diozən', par nich ənezecho de que xtižə' Ɂega'aque' enə' naquən de'e li.

Goc Jeso'osən' doxen can' naquə chio'o benəch

⁵ Catə' te Ɂhe yežlyo nga na' gatə' yežlyo cobə de'en cho'a dižə' Ɂhei, Diozən' bito gone' ca yesə'ənabia' angl ca'. ⁶ Na' nyoj can' gwna de'e Rei Dabin' gože' Diozən':
¿Bixčhen' chacdo' Ɂhe benəchən'? ca naquə bitotec bi zjəzaque'e.
Na' ¿bixčhen' chaclenga'aco'one'?

⁷ Beno' par nich benəchən' bito zjənaque' benə' blao can' zjənaquə angl ca' pero caguə syempr gaquən ca'.

Bia'aczə beno' par nich zjəzaque' benəchən' na' bnežjwga'aco'one' yelə' bala'an.

⁸ Beno' par nich yoguə'əlolte de'e zjəde əsa'aquən lao na' benəchən',
na' len yoguə'əlol bia ca' chsa'aš, leczə əsa'aquəb lao na'aga'aque'.
Na' ca naquə ben Diozən' par nich yoguə'əlolte de'e zjəde əsa'aquən lao na' benəchən'
na' yoguə' bia ca' chsa'aš leczə əsa'aquəb lao na'aga'aque', de'e na'anə' benəchən'
yesə'ənabi'e lao yoguə'ete de'en zjəde, la'anə'əczə na'a nezecho bitona' yesə'ənabi'e.
⁹ Na' ca naquə Jeso'osən', žlac goque' benəch bito goque' benə' blao can' zjənaquə angl
ca'. Na' de'e tant nzi'ilalažə' Diozən' chio'o benəch bene' par nich Jeso'osən' bsanlažə'
cuine' por ni Ɂchecho catə'ən gwso'ot benə' le', na' de'e na'anə' Jeso'osən' banzi'e yelə'
bala'an xen na' banaquəchgue' benə' zaque'e.

¹⁰ Diozən' bene' bia chsa'aš, bene' benəch na' yeziqua'əchlə de'e zjəde par nich chzi'e yelə' bala'an. Na' bene' güen ca de'en bsi'e xneze par nich gwxaquə'əzi' Jesocristən'
ben' babebej chio'o xni'a de'e malən'. Na' de'en gwxaquə'əzi' enə' Ɂchac chone' par nich
benə' zan əsa'aque' xi'in Diozən' na' Žjəsyə'ənite'e len le' yoban'. ¹¹ Jeso'osən' bagwleje'
chio'o par naccho lažə' na' Diozən'. De'e na'anə' txen len le' naccho xi'in Diozən' na' bito
cheto'ine' par əne' Ɂche chio'o de que naccho benə' biše'e na' benə' zane'. ¹² Quinga gwna
Jeso'osən' gože' Diozən':

Gua'a dižə' par nich benə' biša'a ca' na' benə' zana' ca' yesə'ənezeze' non' naco'.

Na' lao zjəndopə zjənžague' chso'elaogüe'e le',
nada' gua'a dižə' ca benə' güennə' naco'.

¹³ Nach gwne':

Soteza soa' gonlilažə'a Diozən'.

Na' de'e yoblə gozne':

Nga zoa' txen len benə' ca' ben Diozən' nada' par nich zjənaque' xi'ina'.

¹⁴ Na' chio'o naccho benə' belə' chen, chio'onə' naccho xi'ine'. De'e na'anə' leczə le'
golje' goque' benə' belə' chen na' bsanlažə' cuine' gwso'ot benə' le' par nich bnitlaogüe'

yelə' gwnabia' che gwxiye'en de'en chon par nich catcho. ¹⁵ Bene' par nich chio'o chonlilažə'əchone' bitoch žebcho gatcho. Benə' ca' cui chso'onlilažə'ene' syempr chəsə'əžebe' sa'ate'. ¹⁶ Jeso'osən' bide' yežlyo nga caguə par goclene' angl ca', sino par goclene' benə' ca' chso'onlilažə' Diozən' can' benlilažə' de'e Abraannə' Diozən'. ¹⁷ Benən byen goc Jeso'osən' doxen can' naquə chio'o benəč par nich ca' chaclene' chio'o lao Diozən' can' gwsō'on de'e bxoz əblao ca' len de'e xaxta'o chio'o benə' Izrael gwsa'aclene' lega'aque'. Cheyašə' cheži'ilalažə' Jeso'osən' chio'o na' chone' complir can' ne'ena'. Can' chon Jeso'osən' be'enə' checa'a xtolə' chio'o chonlilažə'əchone'. ¹⁸ Jeso'osən' cuat bene' de'e mal pero bžaglaogüe' cata'ən gwlo'oyelə' gwxiye'en le' par gone' de'e malən' na' cata' goc bitə'ətezəchlə de'e mal len le'. De'e na'anə' nezene' naclən' chone' chaclene' chio'o cata' chgo'oyelə' gwxiye'en chio'o par goncho de'e malən' na' cata' chac bitə'ətezə de'e mal len chio'o.

3

Jeso'osən' zaquə'əche' cle ca de'e Moisezən'

¹ Benə' bišə', laogüe de'en bagwlej Diozən' yoguə' chio'o par naccho lažə' ne'ena', cheyalə' goncho xbab che Cristo Jeso'osən' ben' bselə' Diozən' par naque' bxoz əblao checho. Diozən' bsele'ene' bedətixjui'e xtižə'enə' de'en chejle'echo chei. ² Diozən' gwleje' le' par chaclene' chio'o ca to bxoz əblao. Na' Jeso'osən' lao bide' yežlyon' na' na'a chone' con can' na Diozən', ca'aczən' ben de'e Moisezən' ben' leczə goclene' yoguə' benə' gwsa'ac family che Diozən'. ³ Pero na' Jeso'osən' zaquə'əche' cle ca Moisezən'. Jeso'os na'anə' bxie' family che Diozən' ca de'en bene' par nich chio'o chonlilažə'əcho Diozən' na'a na' len benə' ca' gwsō'onlilažə' le' cana' naccho family che Diozən'. Na' ca naquə de'e Moisezən' ža, goque' con to benə' lao family che Diozən'. ⁴ Na' gwnitə' benə' bxe to to family nitə' lao yežlyon', pero Jeso'osən' caguə bxie' family che Dioz na'azən', sino leczə bxie' yoguə'əte de'e zjəde, chedə' len' naque' Dioz. ⁵ Na' ca naquə de'e Moisezən', bene' can' gwna Diozən' par goclene' yoguə' benə' gwsa'ac family che Diozən' la'anə'əczə goque' con to xmos Diozən'. Na' de'e Moisezən' be'e dižə' che de'e ca' ze'e əsa'ac ca tyempən' de'e ca' bagwsa'aquən na'a. ⁶ Cristən' leczə bene' complir can' gwna Diozən' par goclene' benə' zjənaquə family che Diozən'. Na' bene' ca' chedə' naquəcze' Xi'in̄ Diozən', caguə ca to mos. Na' family che Dioz na'anə' naquə chio'o šə zotezə zocho chonlilažə'əcho Diozən' do yichj do lažə'əcho cata'ən yidə Cristən' de'e yoblə, na' šə chebeicho de'en yidə Cristən'.

Guaquə socho mbalaz len Diozən'

⁷⁻⁸ Cheyalə' goncho xbab can' gwna Spirit che Diozən' de'en nyojən nga:
Catə' Diozən' əne' to de'e gonle na'a,
bito gacle benə' godenag can' gwsa'ac benə' Izrael ca' cana'
catə' gwsō'one' contr Diozən' latjə dašən'.
Gwsō'one' prueb šə leine' de que gwnežjue' castigw chega'aque'enə'.

⁹ Nach Diozən' gwne':

De'e xaxta'ole ca' bito gwse'ejle'e chia' la'anə'əczə choa iz besə'əle'ine' de'e ca' bena' par goquəlenga'aca'ane'.

Con gwsō'one' prueb šə leida'anə'.

¹⁰ De'e na'anə' bito bebeiga'acda'ane',
na' gwnia': "Do tyemp naquəga'aque' benə' yichjla'aždao' žod,
bitonə' se'enene' se'ejni'ine' can' chona'."

¹¹ Na' de'en bža'a lega'aque' de'e nan' gwnia' chega'aque' de que cuat ńite'e mbalaz len nada'.

¹² Legapə cuidad benə' bišə', par nich ni tole cui gacle benə' yichjla'aždao' mal.
Lesotezə lesō legonlilažə' Diozən' par nich cui cuejyichjlene' chedə' le'enə' zoe' zejlicane.

¹³ Žlac na'a ne'e de tyemp par əgwzenagle che Diozən', legwtiplažə' ljuežje tža tža par nich cui gonle de'e malən', la' cata' choncho de'e malən' chxoayaguən chio'o par

nich cuich bi bi chaquecho catə'ən chonchchon. ¹⁴ Ngoda'əcho txen len Cristən' šə ne'e zotezə zocho chonlilažə'əchone' catə'ən yide' de'e yoblə con can' gwzolaoczcho chonlilažə'əchone'.

¹⁵ Na' nyoj Xtižə' Diozən' par chio'o gan' nan:

Catə' Diozən' əne' to de'e gonle na'a
bito gacle benə' godenag can' gwsa'ac benə' Izrael ca' cana'.

¹⁶ Na' de'en nyojən nan ca' cho'en dižə' che benə' ca' jəsyə'ənao de'e Moisezən' catə'ən jəyeleje' lega'aque' Egipton'. Boso'ozenague' can' ben Diozən' mendad par besyə'əchoje' Egipton', pero beyožzə besyə'əchoje'ena' bitoch boso'ozenague' che'. ¹⁷ De'e na'anə' bže'e lega'aque' choa iz de'en gwso'one' de'e malən' cuich boso'ozenague' che', na' gwsa'ate' latjə dašən'. ¹⁸ Na' Diozən' gwne' de que cuat nite'e mbalaz len le' chedə' cui boso'ozenague' che'. ¹⁹ Na' nezecho de que yelə' godenag chega'aque'enə' cui goquə nite'e mbalaz len le'.

4

¹ Na'a ža, nezecho can' goc che benə' godenag ca' benə' ca' gwsa'at latjə dašən'. De'e na'anə' cheyalə' žebcho par nich cui goncho can' gwso'one'enə', chedə' šə goncho can' gwso'one'enə' bito gaquə socho mbalaz len Diozən' can' bene' lyebe. ² Babenecho to dižə' güen dižə' cobə de que guaquə socho mbalaz len Diozən' ca dižə' de'en gwse'ene lega'aque'. Pero ca naquə lega'aque' de'en cui gwse'ejle'e chei, de'e nan' bito goquəlenən lega'aque'. ³ Na' chio'o chejle'echo che de'en na Diozən' bazocco mbalaz len le'. De'e na'anə' bito na Diozən' checho can' gwne' che benə' ca' gwne':

De'en bža'a lega'aque' na' gwnia' de que cuat nite'e mbalaz len nada'.

Na' ca naquə Diozən' nezecho babeyož bxie' yoban' na' yežlyon' na' de'e na'anə' zoe' mbalaz. ⁴ Can' nyoj to part Xtižə'enə' nan:

Xop ža ben Diozən' yoban', yežlyon', benachən', bia yixə'ən na' biquə'əchlə de'e zjəde. Na' catə' bžin ža gažən', bitoch bi bi bene', con zoe' mbalaz.

⁵ Na' de'e yoblə goncho xbab che de'en gwne':

Cuat nite'e mbalaz len nada'.

⁶ De'e li balə benə' nite'e mbalaz len Diozən'. Pero ca naquə benə' ca' gwse'enene' dižə' güen dižə' coba che'enə' cana'ate, bito goquə nite'e mbalaz len le' chedə' bito boso'ozenague' che'. ⁷ Na' catə' bagwde zan iz Diozən' gwne' de'e yoblə de que guaquə nite'e benə' mbalaz len le'. Bene' par nich bzoj de'e Rei Dabin' dižə de'en na:

Catə' Diozən' əne' to de'e gonle na'a bito gacle benə' godenag.

⁸ De'e Josuen' gwche'e de'e xaxta'o chio'o benə' Izrael gan' gosə'əzi'e yežlyon' de'en bnežjw Diozən' lega'aque'. Pero lega'aque' bito gwnite'e mbalaz len Diozən'. De'e na'anə' gwdechlə Diozən' bene' par nich de'e Dabin' bzoje' gwne' de que gwžin ža nite'e benə' mbalaz len le'. ⁹ Nachən' nezecho de que chio'o chonlilažə'əcho Diozən' chac socho mbalaz len le'. ¹⁰ Na' benə' ca' banitə' mbalaz len Diozən' bitoch chso'one' can' na xbab chega'aque'enə', sino que chso'one' can' na Diozən'. De'e na'anə' nacho de que nite'e mbalaz can' zo Diozən' de'en beyož bxie' yoguə' de'e ca' zjəde. ¹¹ Na' cheyalə' yeyiljlažə'əcho nac goncho par nich socho mbalaz len Diozən'. Cheyalə' gwzenagcho che' par nich ca' ni tocho cui gac checho can' goc che de'e xaxta'ocho ca' de'en cui boso'ozenague' che Diozən'.

¹² Xtižə' Diozən' chazən lo'o yichjla'aždao' benə', na' chaclenən notə'ətezə choso'ozenag chei. Na' gwxaquə'əleben ca to spad de'en nlachgua chopə la'ate. Pero mazəchlə can' chon to spad chon Xtižə' Diozən', chedə' chlo'in chio'o no chein' chzenagcho, ačhe Spirit che Diozən' o šə che la'ažda'omalchon'. Leczə ca' chzejni'in chio'o che xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon' na' che yoguə'əlol de'en chzeləžə'əcho šə naquən güen o šə naquən mal. De'e na'anə' gwxaquə'əleben ca to spad de'e chchog entr bechj bnia ca' na' entr bin ca'. ¹³ Diozən' neze nle'ine' to to benach,

na' to to angl, na' to to de'e xio', na' cuantzə bi de'en zjəde. Diozən' neze nle'ine' yichjila'ažda'othon'. Na' laogüe' na'anə' əgwdecho cuent šə biquə' de'e babencho.

Jeso'osən' naque' bxoz əblao Ɂhechon'

¹⁴ Jeso'os Xi'in̄ Diozən' babeyepe' yoban' gan' zo Diozən' par gaquəlene' chio'o. De'e na'anə' Jeso'osən' naque' b̄xoz əblao ɬechecho, ben' naqua le'ezelaogüe benə' zaque'e. Na' de'e na'anə' cheyalə' sotezə socho gonlilažə'əchone' can' chonczcho. ¹⁵ Na' Jeso'osən', ben' naqua b̄xoz əblao ɬechehon', chacbe'ine' cata' chaquecho zdebə goncho to de'e güen. Gwxiye'en gwlo'oyelə'ən le' gone' de'e mal pero bito bene'en na' b̄zaglaogüe' cayanə'ən chžaglao chio'o benəch. ¹⁶ Na' cheyalə' güe'elencho Diozən' dižə' sin cui žebcho, ənəabechone' yezi'ixene' ɬechecho na' gaquəlene' chio'o batə'atezə chyažjecho yelə' chaclen che'enə', chedə' le'enə' nži'ilaze'e chio'o.

5

¹ Benə' ca' besə'echoj gwsa'aque' bخoz əblao che nasyon Izrael chechon' tyemp de'en bagwde jso'e bi de'en jso'e lao Diozən' na' gwso'ote' bia yixə' besə'əlaljə' xchenga'aquəbən' par nich Diozən' bezi'ixene' xtolə' de'e əxaxta'ocho ca'. Na' yoguə' bخoz ca' gwsa'aque' con to benə'. ² Na' bخoz əblao ca' gwsa'ape' yelə' chxenlažə' len benə' ca' cuinə' se'ejni'i can' cheyalə' so'one' na' len benə' ca' bazjənxoayag len de'e malən', chedə' leczə benəchən' zjənaque' na' naquən zdebə par so'one' de'e güennə'. ³ Na' de'en zjənaque' benəchən' benən byen gwso'ote' bia yixə' na' besə'əlaljə xchenga'aquəbən' par gosə'ənabe' yezi'ixen Diozən' xtolə'əga'aque'enə' can' gosə'ənabe' yezi'ixene' xtolə' benə' ca' yela'.

⁴ Na' notono gwlej cuine' par gaque' bxoz əblao, sino Diozən' gwlejga'aquene' can' gwleje' de'e Ronnə'. ⁵ Le'egatezə ca' Cristən' bito ben cuine' xen cuejlize cuine' par gaque' bxoz əblao. Diozən' gwleje'ene' na' Dioz na'anə' gože'ene':
Len' naco' Xi'ina'.

Neža babena' par nich solao nabi'o len nada'.

⁶ Na' ga yoblə nyoj yeto de'en gože'ene':

Naco' bxoz benə' zo zejlicane,

na' naco' ca bxoz Melquisedequən'.

⁷ Na' Jeso'osən' cata' gwzoe' yežlyo nga bene' orasyon lao Xe' Diozən' ben' gac yosle'ene' par nich cui gate'. Jeso'osən' gwne' zižo na' gwcheže' gwnabé' yelə' chaclen che', na' Diozən' bzenaqwe' na' bene' par nich yelə' gotten' cui gwnabi' an le' chedə' benlilaželene'

⁸ Na' la'anə'əczə Jeso'osən' naque' Xi'in Dioz, Diozən' bzejni'ine' le' de que cheyalə'əzaglaogüe' par yeyož gone' yogua'əłol de'e ca' naquən gone'. De'e na'anə' Jeso'osən' bżaglaogüe' len yogua'əłol de'en goc che' yežlyo nga. ⁹ Na' beyož goc che Jeso'osən' yogua'əłol can' gone'e Diozən', nach gwzolao chone' par nich yogua'əłol beñə' ca' choso'ozenag che', nite'e len le'zejlicane. ¹⁰ Diozən' gwleje' le' par naque' bżoz əblao checho na' gwxaquə'əlebene' ca bxoz Melquisedequən'.

Gapcho cuidad par nich cui cuejyichjcho xtižə' Diozən' de'en bachejle'echo chei

¹¹ Na' ne'e dech de'e zan de'en che'enda' ənia' le'e che de'en naquə Jeso'osən' bxoz chechon', pero naquən zdebə əni'an par šejni'ilen, ɬchedə' bitoch chebeile gwzenagle che Diozən'. ¹² Bagolə' əgwsed əgwlo'ile benə' yeziqə'achlə xtiže'ena', pero latje de'e gonle ca', chyažlele to benə' par əgwsed əgwlo'ine' le'e de'e yobla ca de'en babsedle de'e nechən'. Na' laogüe de'en chyažlele əgwsedəchle de'e ca', gwxaqua'əlebele ca bidao' ca' ne'e chsa'ažə', bi'i cuinə' gac sa'o. ¹³ Na' ben' naquə ca bidao' ne'e chažə', bitona' šejni'ine' xtižə Diozən' de'en naquəch zdebə. ¹⁴ Na' xtižə' Diozən' de'en naquəch zdebə gwxaqua'əleben ca yelə' guao de'en chao benə' cha'o. Na' benə' ca' chse'ejni'i len chsa'acbe'ine' che bitə'atezə dižə šə naquən de'e li o šə naquən dižə' güenlažə'. Chsa'acbe'ine' chedə' la' bazjəyo'olaogüe' choso'ozenague' che Diozən'.

6

¹ Na' ca bidao' ca' chəsə'əzolao chsa'obo' yelə' guao cata' bazjəncha'obo' ca'aczən' chio'o cheyalə' solaocho cue' yichjcho che xtižə' Diozən' de'en naquəch zdebə par nich gaquəch yichjla'ažda'ochon' can' naquə yichjla'ažda' Cristən'. Cata'ən gwzolao benlilažə'echo Cristən' gwyejni'icho can' yedinjecho xtolə'echon' na' bedinjechon. Na' na'a bitoch chyažjən yedinjecho che de'e ca' de'e yoblə, na' nic chyažjən yezolaocho gonlilažə'echone' de'e yoblə. ² Bañezczecho bi zejen cata'ən chcho'acho nisən', na' leczə can' bañezecho bi zejen cata'ən chxoa na'achon' yichj beñə' yoblə chnabcho yelə' chaclen che Diozən' par lega'aque' na' bitoch chyažjən no gwzejni'iche chio'o bi zeje de'e ca'. Le'egatezə ca' bitoch chyažjecho no gwzejni'iche chio'o can' yolis yosban Diozən' beñə' guat ca' o can' gone' yelə' jostis che beñə' ca' chso'on de'e malən'. Bañezczega'auechonnə'. ³ Pero na'a ža, šə Diozən' gü'e latjə yeyiljalažə'echo nac goncho par nich gaquə yichjla'ažda'ochon' can' naquə yichjla'ažda' Cristən'.

⁴ Nitə' beñə' bachse'ejni'i xtižə' Diozən' na' bazjənape' yelə' mban zejlicane de'en choñ Diozən' chio'o chonlilažə'echone', na' leczə ca' bazo Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə'. ⁵ Bazjənezenə' ca güennə' naquə xtižə' Diozən' na' bazjənombi'e milagr na' bichlə yelə' guac che Diozən' la'anə'əczə ze'e yesə'əle'ichene' yelə' guac de'en gwlo'echē' cata' ežin ža gata' yežlyo cobə. ⁶ Na' šə gwzin-clə ža yesə'əgue'i beñə' ca' Diozən' šə yesə'əbejyichjcle' xtižə'enə', bitoch gaquə yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə' de'e yoblə, chedə' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' so'one' txen len beñə' ca' boso'oda' Xi'in Diozən' le'e yag corozən', na' so'one' par nich beñə' yeziqə'əchlə leczə yesə'əgue'ine' le'. ⁷ Ca naquə yežlyo güen gan' chsa'az beñə', šə chacchguia yejon', nach chac de'en chsa'aze'enə' na' chata' de'en chəsə'əyažjene', na' Diozən' chebeine' de'e chac cwseš chega'aque'enə'. Can' gwxaqua'əlebecho šə zotezə zocho chzenagcho che Diozən'. ⁸ Pero šə bagwlejyichjcho cuich chzenagcho che Diozən' gwxaqua'əlebecho ca yežlyon' gan' chla'ac por yag yešə' na' no yižə' cuan de'e cui choc gaocho. Yežlyon' de'en nac ca' bito bi bi zaquə'ən par xan yežlyon', nach chbejyichj'e'en na' chžin ža cata' chzeye' de'e ca' chla'ac laogüennə'.

Zotezə zocho chonlilažə'echo Diozən' chedə' nezecho žjəyezocho len le'

⁹ Na' ca naquə le'e, la'anə'əczə babi'a dižə'ən ca', chacda' chele, na' zoa' segor bito gonle can' bagwnia' chso'on beñə' ca'. Nezda' gonšgaczle can' cheyalə' goncho laogüe de'en babebej Diozən' chio'o xni'a de'e malən'. ¹⁰ Diozən' naque' beñə' güen. Na' bito ganlažə'e can' babenle xšine'enə', na' can' ne'e chonczlen na'a chaclenle yeziqə'əchlə beñə bagwleje' par žjənaque' lažə' ne'enə', chonlen laogüe de'en chaquele che'enə'. ¹¹ Nezele žjəyezole len Cristən'. Na' de'e na'anə' yedote žlac cuinə' yide' de'e yoblə cheyalə' cue' yichjle de'en žjəyezole len le', can' bachi' yichjle na'a par chaclen ljuežjle. ¹² Bito gacle benə' godenag len xtižə' Diozən'. Legonlilažə' Diozən' can' bagwso'on beñə' ca' bagwnitə', beñə' ca' gosə'əzi' de'en ben Diozən' lyebe əgwnežjue' lega'aque'. La'anə'əczə cui gosə'əzi'en cate, con gwso'onlilažə'əteze'ene'.

¹³ Diozən' bene' lyebe de que xi'in dia che de'e Abraannə' əsa'aque' beñə' zan. Na' de'en naque' Dioz na' notoch no no nla' beñə' yoblə beñə' napəch yelə' gwnabia' cle ca le', de'e na'anə' bzo cuine' testigw gwne': "Guaquəczə can' nia'anə' chedə' zoa' naca' Dioz." ¹⁴ Gwne': "De'e li goncza' par nich gaquə güen chio'. Na' de'e li goncza' par nich xi'in dia chio'onə' əsa'aque' beñə' zan." ¹⁵ Na' sša gwzo de'e Abraannə' benlilažə'əteze' Diozən' xte que bžin ža goc can' ben Diozən' lyebe len le'. ¹⁶ Benachən' chəsə'əzoe' joramēt chəsə'əne' de que be'enə' chnabia'ach ca lega'aque' gwnežjue' castigw chega'aque' šə cui so'one' complir can' choso'ozoe' joramēt. Chso'one' ca' par nich beñə' ca' chsa'acyožə lega'aque' se'eje'e chega'aque' na' yesyə'əyacxenlažə'e. ¹⁷ Benə' ca' chon Diozən' cuent žjənaque' xi'in dia che de'e Abraannə' laogüe de'en chso'onlilažə'e Diozən', Diozən' bene' par nich nitə'əchgię' segor de que guaquəczə can' bene' lyebe, na' bito chše'e can' bansi'e xneze gone'. De'e na'anə' bzo cuine' testigw gwne': "Guaquəczən chedə'

zoa' naca' Dioz." ¹⁸ Ca naquə Diozən' bene' lyebe na' leczə bzo cuine' testigw gwne': "Guaquəczə can' nia'anə' chedə' zoa' naca' Dioz", bene' ca' par nich nezecho de que caguə de'e te can' gwne'ena'. Na' bito chac güe'e dižə' güenlažə'. Diozən' bene' lyebe na' bzo cuine' testigw par nich bito žebcho sino yebeicho de'en nezecho žjäyezocho len le', chio'o bagwñabechone' bezi'ixene' xtolə'ächon'. ¹⁹ Na' de'en nezecho žjäyezocho len Diozən' bito chac chop lažə'echo sino zotezə zocho chonlilažə'ächone' cheda' la' nezecho de que Jeso'osən' chñe' fabor chio'o lao Diozən' ca bxoz äblao checho. ²⁰ Jeso'osən' bazjäyezoe' gan' zo Diozən' na' chone' par nich leczə chio'o žjäyezocho len le'. Na' Jeso'osən' naque' bxoz äblao checho, ben' gwxaquə'elebe ca bxoz Melquisedequən'.

7

Jeso'osən' naque' ca bxoz Melquisedequən'

¹ Na' Melquisedequən' goque' rei gan' nzi' Salem na' Diozən' ben' naquə le'ezelaogüe benə' blao gwleje' le' par goque' bxoz. Na' catə' beza' de'e Abraannə' beyož bene' gan lao rei ca' benə' ca' gosə'ädiləlen benə' Sodoma ca', bxoz Melquisedequən' jëšague' le' na' len yelə' guac che Diozən' bene' par nich goc de'e šao' de'e güen che de'e Abraannə'. ² Na' de'e Abraannə' botobe' de'e ca' gosə'äban rei ca' che benə' Sodoma ca' na' bnite'en ši cuen de'e naquə lebe nach gwleje' tcuenən par bnežjue'en bxoz Melquisedequən'. Melquisedequən' zeje dižə' "rei benə' chnabia' güen". Na' gwnabi'e gan' nzi' Salem, na' Salemən' zeje dižə' "gwnitə' benə' binlo". ³ Bito nyojən šə no goquə de'e xaxna' Melquisedequən' na' nique nyojən šə no goquə de'e xaxta'ogüe'e, na' nic nyojən batə'äqua' golje' na' batə'äqua' gote'. De'e na'anə' nezecho cuinə' te yelə' naquə bxoz che'ena' na' leczə de'e na'anə' gwxaquə'elebene' ca Xi'in̄ Diozən'.

⁴ Le'e gon xbab de que bxoz Melquisedequən' goque' benə' blao. De'e na'anə' de'e xaxta'occo Abraannə' lao ši cuen güejə de'e ca' gwleje', bnežjue' tcuenən bxoz Melquisedequən'. ⁵ Na' benə' ca' gwsa'aljə lao dia che de'e Lebin', benə' ca' besyə'äyalə' par gwsa'aque' bxoz, nyojən le'e lei de'en bzoj de'e Moisezən' de que yesə'äzi'e tcuen lao ši cuen yoguə' cuantzə de'e gotə' che benə' Izrael ca' yelə' la'anə'äczə yoguə'älolga'aque' zjänaque' xi'in̄ dia che de'e Abraannə'. ⁶ Melquisedequən' bito äñacho golje' lao dia che de'e Lebin', pero gwxi'e tcuen lao ši cuen de'en botobə de'e Abraannə' na' len yelə' guac che Diozən' bene' par nich goc güen che de'e Abraannə' ben' ben Diozən' lyebe əsa'ac xi'in̄ dia che'ena' benə' zan. ⁷ Na' nacbia' de que Melquisedequən' zaquə'äche' cle ca de'e Abraannə' chedə' Melquisedec na'anə' gwdape' yelə' guac che Diozən' na' bene' par nich goc de'e güen che de'e Abraannə'. ⁸ Na' benə' ca' gwsa'ac bxoz segon can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən' gosə'äzi'e tcuen lao ši cuen cuantzə bi de'en gotə' che benə' Izrael ca' yelə'. Bxoz ca' gwsa'aque' benəçən na' gwsa'ate'. Pero Melquisedequən' ben' gwxi' tcuen lao ši cuen de'en botobə de'e Abraannə', cho'en dižə' che' ca benə' ne'e zoczə. ⁹⁻¹⁰ Na' ca naquə de'e Abraannə' bnežjue' Melquisedequən' tcuen lao ši cuen de'e ca' botobe' de'en gosə'äban rei ca', de'en na'anə' guaquə äñacho de que de'e Lebin' leczə bnežjue' Melquisedequən' tcuen güejə lao ši cuen de'e ca' botobə de'e Abraannə'. Guac äñacho ca' chedə' de'e Lebin' golje' lao dia che de'e Abraannə' la'anə'äczə bitonə' galje' catə'ən Melquisedequən' jëšague' de'e Abraannə'. De'e Lebin' goque' xa benə' nech ca' ägwsa'ac bxoz che benə' Izrael gwlaž checho ca' cana', na' lei de'en bzoj de'e Moisezən' nan de que yesə'äzi'e tcuen lao ši cuen cuantzə bi de'en de che benə' Izrael ca' yelə'.

¹¹ Žalə' bxoz ca' benə' ca' gwsa'aljə lao dia che de'e Lebin' goc so'one' par nich yichjla'äzdao' benə' gwlaž checho ca' əsa'aquən can' chene'e Diozən', bito byažjecho yeto bxoz žalə' ca'. Pero de'en cui goquə so'one' par nich əsa'ac yichjla'äzdao' benə' can' chene'e Diozən', de'e na'anə' bidə Jeso'osən' par naque' bxoz chechon' na' gwxaquə'elebene' ca Melquisedequən'. ¹² Jeso'osən' naquəcze' bxoz chechon' la'anə'äczə cui naque' dia che de'e Lebin'. De'e na'anə' nezecho banža' lei de'en choe' dižə' che bxoz che nasyon Izrael chechon'. ¹³ Bxoz checho ben' cho'echo dižə' chei, golje' lao dia che de'e Jodan', na' bitoch bchoj no gaque bxoz entr benə' ca' ägwsa'aljəch lao dia che de'e

Jodan'. ¹⁴ Nezczecho de que Xanchon' golje' lao dia che de'e Jodan', pero de'en bzoj de'e Moisezən' le'e lein' nan de que benə' ca' gwsa'aljə lao dia che de'e Lebin' əsa'aque' bxoz.

¹⁵⁻¹⁶ Bxoz checho Jeso'osən' naque' ca bxoz Melquisedequən'. Bito golje' lao dia che de'e Lebin' na' bito naque' bxoz can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Naque' bxoz chedə' bito gwzoi yelə' gotən' le', na' zocze' zejlīcane. ¹⁷ Na' de'e nga nyojən can' gož Diozən' Jeso'osən' nan:

Naco' bxoz benə' zo zejlīcane
na' naco' ca bxoz Melquisedequən'.

¹⁸ Ca naquə bxoz ca' benə' ca' ben Diozən' mendad gwnita' cana', bitoch none' mendad nite'e na'a chedə' de'en gwso'one'enə' bito zaquə'ən par əsa'ac yichjla'aždao' benachən' can' chene'e Diozən', na' bito nsa'an yelə' guac che Diozən'. ¹⁹ Leinə' bito zaquə'ən gonən par nich yichjla'aždao' benə' əsa'aquən can' chene'e Diozən'. Pero na'a bazo Jeso'osən' chone' par nich chac yichjla'ažda'ochon' can' chene'e Diozən'. Na' nezecho chaquəch güen checho cle ca che benə' ca' zjənombia' lein'. Jeso'osən' chone' par nich zocco binlo len Diozən'.

²⁰ Na' par nich nezecho de que Jeso'osən' naque' bxoz chechon', Diozən' bzo cuine' testigw gwne':

Naquəcze' bxozən' chedə' zoa' naca' Dioz.

²¹ Benə' ca' gwsa'aque' bxoz segon can' bzoj de'e Moisezən', Diozən' bito gože' lega'aque' can' gože' Jeso'osən'. Nyojən' can' gože'ene', nan:

Diozən' bzo cuine' testigw gwne':

"Naquəczo' bxozən' chedə' zoa' naca' Dioz.

Na' bito gwša'a can' ni'anə'.

Le' naco' bxoz ben' zo zejlīcane.

Naco' ca Melquisedequən'."

²² Nezecho de que Jeso'osən' bedəlo'ine' chio'o de que Diozən' choncze' con can' none' lyebe par gaquəlene' chio'o. Na' de'en none' lyebe gone' na'a naquəchən güen cle ca de'en bene' lyebe gone' antslə. ²³ Benə' ca' gwsa'aque' bxoz segon can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən', gwso'aque'benach na' gwso'ate', pero benitə'atczə lgua'aga'aque'. De'e na'anə' gwso'aque' benə' zan. ²⁴ Pero Jeso'osən' zoe' zejlīcane na' de'e na'anə' zejlīcane naquəcze' bxoz chechon'. ²⁵ Na' notə'atczə benə' chse'ene'ene' nite'e binlo len Diozən', Jeso'osən' nape' yelə' guac par chocobe' yichjla'ažda'oga'aque'en con še chso'onlilaže'ene'. Nape' yelə' guac par gone' ca' chedə' zocze' zejlīcane chnabe' goclen lao Diozən' par yoguə' chio'o chonlilaže'əchone'.

²⁶ Na' Jeso'os nan' naque' bxoz əblao chechon' na' zaque'e par gaquəlene' chio'o chedə' chone' cayaŋə'ən chazlažə' Diozən'. Bito bi dolə' nape', na' bito bi de'e mal chone', na' nic chone' xbab mal. Zoe' gan' zo Diozən', chnabi'e txen len le'. ²⁷ Bito bi xtole'e de na' de'e na'anə' bito cheyalə' gote' bia yixə' par yezi'ixen Diozən' xtole'enə' can' gwso'on benə' ca' gwso'ac bxoz segon can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Yuguə' že zgua'atc gwso'ote' bia yixə' par nich gosə'əŋabe' bezi'ixen Diozən' xtolə'aga'aque'enə' na' techlə leczə gwso'ote' bia yixə' par gosə'əŋabe' bezi'ixen Diozən' xtolə' benə' Izrael ca' yela'. Šlinzə bnežjw cuin Jeso'osən' por ni checho catə'ən gwso'ot benə' le' le'e yag corozən' na' bitoch gate' yeto. ²⁸ Benə' ca' gwso'ac bxoz əblao segon can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən' gwso'aque' benə' güen de'e mal can' zjənaquə yeziqə'əchlə benə'. Zan iz bagoc bzoj de'e Moisezən' lei che Diozən' catə' Diozən' bzo cuine' testigw de que sele'e Xi'inə'ene' par gaque' bxoz əblao chechon' na' gwne': "Gaquəcze' bxoz əblaon' chedə' zoa' naca' Dioz." Na' Xi'inə' na'anə' zocze' zejlīcane, na' naquə yichjla'aždaogüe'enə' cayaŋə'ən chene'e Diozən'.

¹ Na'a ža zo bxoz əblao Ɂhechon', na' chi'e yoban' chnabi'e txen len Diozən' ben' naquə le'ezelaogüe benə' blao. Lennə' naquən de'e žialaoch lao yoguə' de'en babe'echo dižə' chei. ²⁻³ Bxoz əblao ca' benə' ca' gwso'ot bia yixə' lo'o yo'odao' de'en gwso'on de'e xaxta'o chio'o benə' Izrael jso'e xchenga'aquəbən' gan' nzi' "Latjə gan' zo Diozən'" par nich Diozən' bezi'ixene' xtolə'əga'aque'enə' len Ɂhe benə' ca' yela'. Na' de'en gwso'one'enə' naquən ca de'en chac yoban' gan' zo Diozən'. De'e na'anə' benən byen bnežjw cuin Jeso'osən' gwso'ot benə' le' par nich naque' bxoz əblao Ɂhechon' gan' zo Diozən', na' chone' par nich Diozən' chezi'ixene' xtolə' chio'o chonlilažə'əchone'. ⁴ Na' bito naque' bxoz žalə' ne'e zoe' lao yežlyon', Ɂhedə' banitə' bxoz ca' benə' ca' chjsoa' bi de'en chjsoa' lao Diozən' segon can' na lein'. ⁵ Na' yoguə'əlol de'en chso'on bxoz ca' benə' ca' chso'on can' na lein', naquən latə' laszə ca naquə de'en chac yoban'. Diozən' bene' mendad len de'e Moisezən' antslə ze'e so'on de'e xaxta'o chio'o benə' Izrael yo'o de'e lachə'ənə' gan' gwso'o bxoz ca' par gwso'elaogüe'e Diozən', gože'ene': "Yoguə' de'en bagwnia' gonle, legonən cayaŋə'ən blo'ida' le' catə'ən gwzochō lao ya'anə'." ⁶ Pero na' de'en chon Cristən' zaquə'əchən cle ca de'en gwso'on bxoz ca' benə' ca' gwso'on can' na lein'. Na' leczə de'e cobə de'en chon Diozən' len chio'o naquəchən güen cle ca de'en bene' antslə, Ɂhedə' de'e xench de'en non Diozən' lyebe gone' par gaquəlene' chio'o na'a.

⁷ Žalə' de'en ben Diozən' par goclene' benə' Izrael gwlaž Ɂhecho ca' de'e nech benən par nich gwsa'ac yichjla'ažda'oga'aque'enə' can' chene'ene', bito bsele'e Cristən' žalə' ca'. ⁸ Pero nacbia' Diozən' bito bebeine' lega'aque', nachən' gwne': Chona' lyebe gona' to de'e cobə par gaquəlene' le'e benə' Izrael cata' əžin ža, nada' Xanle Dioz ənia' ca'.

⁹ Nža'an benə' len de'e xaxta'ole ca' ca tyemp cata'ən goquəlenga'aca'ane' par nich besya'əchoje' Egipton'.

Lega'aque' bito gwso'one' can' gwso'one' lyebe len nada'. De'e na'anə' nada' Xanle Dioz bitoch benga'aca'ane' cas.

¹⁰ Quinga gona' par gaquəlene' le'e benə' Izrael cata'ən əžin žan': Nada' Dioz gona' par nich šo'o yichjle de'e ca' nona' mendad gonle, na' gona' par nich yebeilen lo'o la'ažda'olen'.

Na' toza' nada' güe'ela'ole na' le'e gacle xi'inə'.

¹¹ Na' ni tole cui chyažjən əgwsed əgwlo'i ljuežjle par nich gombi'ale nada' Ɂhedə' cana' yoguə'əle gombi'ale nada', le'e cuitec bi zaquə'əle na' len le'e nacle benə' blao.

¹² Cana'ach bitoch gona' xbab Ɂhe de'e mal ca' de'en babenlenə' Ɂhedə' ca orən' babezi'ixena' xtolə'əlenə'.

¹³ Na' ca naquən' be' Diozən' dižə' Ɂhe de'e cobən' de'en gwne' gone' par gaquəlene' nasyon Ɂhechon', nezecho chde Ɂhe de'en bene' mendad so'one' antslə Ɂhedə' banaquən de'e golə na' bitoch cheyalə' gonchon.

9

Yo'odao' de lachə' de'en gwso'on benə' Izrael ca gwxaquə'əleben ca gan' zo Diozən'

¹ Cana'ate ben Diozən' mendad naclə so'on benə' Izrael gwlaž Ɂhecho ca' par so'ela'ogüe'ene'. Na' leczə bene' mendad so'one' to yo'odao' par le'. ² Yo'oda'ona' goquən de lachə'. Na' lo'o cuart nechən' boso'ozoe' to candeler na' to mes gan' boso'ocue'e yetxtil de'en naquə par Diozən'. Na' cuart nechən' nzi'in "Latjə Ɂhe Dioz".

³ Na' cuart əgwchopen' nzi'in "Latjə gan' zocə Diozən)". Na' entr cuart ca' Ɂhopə gwze to lachə'. ⁴ Na' lo'o cuart əgwchopen' boso'ozoe' yeto mes de or gan' boso'ozeye' yal. Na' gosə'ayixjue' to caj na' boso'oguazje' doxenən or. Na' lo'o caj na' boso'ozoe' to yesə' de or gan' boso'ože'e yelə' guao de'en gwza' yoba de'en nzi' mana, na' leczə lo'o caj na' gosə'əgüe'e garrot Ɂhe de'e Ronnə' de'en bexejə. Na' leczə na' boso'ože'e yej ta'a ca' gan' byoj de'en ben Diozən' mendad so'one' par nich gaquəlene' lega'aque'. ⁵ Na' lao tap Ɂhe cajən' boso'onite'e Ɂhopə lgua'a lsaquə' angl benə' gosə'əzi' querobines. Na'

gan' zjæzecha querobines ca' chey che'en'iin, par nich nacbia' de que Diozən' zoe' na'. Toe' gwzecha šyichjən na' yetoe' yešyichjən. Na' lao tap che cajən' entr lega'aque' nzi'in "Latjə che yelə' cheyašə' cheži'ilazə' che Diozən''. Pero bitoch che'enda' güe'echa' dižə' che to to de'e ca'.

⁶ Na' beyož banitə' cuart ca' na' beyož boso'onite'e yoguə' de'e ca' lo'ina', yoguə' že ja'ac bxoz ca' lo'o cuart nechən' gan' gwsə'one' can' ben Diozən' mendar so'one' par əso'ela'ogüe'ene'. ⁷ Na' cuart əgwchopen' tozə bxoz əblaon' goc gwyō'e ze tgüiz güejə. Na' cata'ən gwyō'enə' benən byen bexe'e chen che bia yixə' bže'en lao cajən par nich Diozən' bezilixene' xtolə'enə' na' bezilixente' xtolə' benə' ca' yela'. ⁸ Na' de'en cui gotə' lsens šo'o nochlə benə' lo'o cuartən', Spirit che Diozən' chzejni'in chio'o de que bito gaquə šo'ocho gan' zo Diozən' žalə' ne'e chone' mendar gaquə yoguə'ələl de'en gwsə'one' lo'o yo'odao' de'en nsa' əchopə cuart. ⁹ Na' yo'oda'onə' len yoguə' de'e ca' gwsə'on bxoz ca' lo'ina' chlo'in chio'o zocho na'a can' naquə yoban' gan' zo Diozən'. De'e zan de'en gwsə'on de'e xaxta'occo ca' gwsə'ela'ogüe' Diozən' lo'o yo'oda'onə' pero bito beyac yichjla'ažda'oga'aque'en can' chene'e Diozən' la'anə'əczə boso'onežjue' Diozən' bi de'en boso'onežjue'ene' na' la'anə'əczə gwsə'ote' bia yixə' par gwsə'elaogüe'ene'. ¹⁰ De'e ca' boso'onežjue' Diozən' gwsa'aquən no nis yelə' guao na' no bia yixə'. Na' de'e zan costombr əchega'aque' gotə' par gwsa'a gosə'əyib cuinga'aque'. Na' yoguə' de'e ca' gwsə'one' nich cuerp əchega'aque'enə' goquən xi'ilazə' can' na lein'. Yuguə' de'e ca' gwsə'one'enə' gwsə'onən žin xte cata'ən bselə' Diozən' Cristən' par bene' de'e zaquə'əche.

¹¹⁻¹² Pero bazo Cristən' na'a naque' bxoz əblao əcheton' na' chone' par nich chac güen can' gwnitə' de'e xaxta'occo ca' lez gaquə. Babeyepe' yoban' na' zoe' gan' zo Diozən'. Na' gan' zoe'enə' gwxaquə'əleben ca cuart əgwchope che yo'odao' che benə' Izrael ca', pero naquəchən de'e zaquə'əche na' de'e güench clezə ca de'en gwzo che bxoz ca' cana', la' bito naquən de'e ben benəčh. Na' Cristən' zaque'e par gwyō'e gan' zo Diozən' əchedə' bnežjw cuine' gwsə'ot benə' le' na' blalj xchen'e'nə' le'e yag corozən'. Bito nacho bete' no šib o no go'on dao' na' blalje' xchembən' par nich be'en Diozən'. Šlinzən' gwdixjue' xtolə'əchon' len xchen'e'nə' par zejlicane. ¹³ Ca naquə de'e xaxta'occo ca' bito gwsa'aque' xi'ilazə' can' na lein' še bagosə'əgane' no benə' guat. Na' par nich besyə'əyac cuerp əchega'aque'enə' xi'ilazə' de'e yoblə can' na lein', bxoz ca' boso'ože'e lega'aque' no xchen šib o no xchen go'on na' len de de'en gwche' cata'ən cheyož choso'ozeye' baquə' dao'. ¹⁴ Pero xchen Jesocristən' de'en bedəlalje' par beque'e xtolə'əchon' zaquə'əchən ca xchen bia yixə' ca'. Xtolə'əcho na'anə' benən par nich goccho ca benə' guat len yichjla'ažda'ochon', pero na'a baben Jesocristən' par nich naquə yichjla'ažda'ochon' xi'ilazə' nich cho'ela'occo Diozən' ben' zo zejlicane. Spirit che Dioz nan' goclenən Jeso'osən' par ben cuine' lažə' na' Diozən' par gwdixjue' xtolə'əchon'. Na' ca naquə Jeso'osən' bitocza bi bi xtole'enə' gotə'.

¹⁵ Na' de'en bedəlalj xchen Cristən' gwzolao chac de'e cobən' de'en chon Diozən' lyebe gone' par chaclene' chio'o. Na' bachac de'e cobən' par nich ca' baltezə benə' bagwlej Diozən' žjəsyə'ənite'e len le' zejlicane. De'en bedəlalj xchen Cristən' gwdixjue' lente de'e mal ca' bencho žlac ne'e chac de'e neche de'en ben Diozən' lyebe gone' par goclene' de'e xaxta'occo ca', bene' mendar boso'olalje' xchen bia yixə'. ¹⁶ Catə' to benə' babene' testament, bito gaquə can' na testamentən' xte cata'əch nezecho de que bagote'. ¹⁷ Na' ca naquə testamentən' bito gaquə can' nannə' žlac ne'e mban be'enə' ben len. Cata' bagote' cana'anə' gaquə can' nannə'. ¹⁸ Na' par nich gwzolao goc de'e neche de'en ben Diozən' lyebe gone' par goclene' de'e xaxta'occo ca', bene' mendar boso'olalje' xchen bia yixə'. ¹⁹ De'e na'anə' cata' de'e Moisezən' beyož be'elene' benə' ca' dižə' che yoguə'ələl de'en ben Diozən' mendar so'one' can' na lei che'enə', nach de'e Moisezən' bže'e lega'aque' xchen go'on dao' na' xchen šib nach nis. Bže'e lega'aque' de'e ca' len latə' yišə' xa xilə' de'en mben color əxna na' len to xis yixə' dao' de'en naquə ca gwreg. Na' leczə bže'en librən' gan' nyoj leinə'. ²⁰ Na' de'e Moisezən' gože' lega'aque': "Chen ni ben Diozən' mendar əgwža'a le'e par

nich gone' can' none' lybe gone' par gaquəlene' chio'o." ²¹ Nach bža'ate'en yo'odao' de lachə'ən na' len yesə' ca' na' ša' ca' de'en boso'ochine' gan' gwso'ela'ogüe'e Diozən'. ²² Lei de'en bzoj de'e Moisezən' benən mendad boso'ož'e' chennə' par nich zan de'en boso'ochine' gwsa'aquən xi'ilazə' can' na lein'. Diozən' bito bezi'ixene' xtolə' benə' žalə' cui boso'olalje' chen che bia yixə'.

De'en bnežjw cuin Cristən' gwso'ote'ene' chac cheque'e xtolə' chio'o chonli-lažə'əchone'

²³ De'e na'anə' benən byen boso'ož'e' xchen bia yixə'ən de'e ca' besə'əchine' lo'o yo'oda'onə' par nich gwsa'aquən xi'ilazə' can' na lein'. Pero xchen bia yixə' ca' bito gaquə gonən ca gaquə yichjla'ažda'ochon' can' chene'e Diozən' par nich šo'ocho gan' zoe'enə'. Tozə xchen Jesocrist nan' zaquə'ən par chonən ca chac yichjla'ažda'ochon' can' chene'e Diozən'. ²⁴ Catə' Cristən' gwdixjue' xtolə'əchon' bito gwyō'e lo'o cuart əgwchope che yo'oda'onə' can' gwso'on bxoz ca' cana' sino beyepe' yoban' gan' zo Diozən', na' na' zocze' na'a chne' fabor chio'o lao Diozən'. Na' cuart əgwchope che yo'odao' che benə' Izrael na'anə' gwzon par bzejni'in chio'o can' naquə gan' zo Diozən'. ²⁵ Bxoz əblao ca' ze tgüiz güejə gwso'e lo'o yo'oda'onə' gan' nzi' latjə gan' zoczə Diozən' boso'ož'e' chen che bia yixə'. Pero Cristən' bito byažjən əgwnežjo cuine' so'ote'ene' zan las. Šlinzən' blalj xchene'enə' par gwdixjue' xtolə'əchon'. ²⁶ Žalə' byažjən laljə xchene'en zan las, babnežjw cuine' zan las dezd catə'ən gwxe yežlyon' žalə' ca'. Pero caguə ca'anə'. Bnežjw cuine' Šlinzə catə'ən bžin or che'enə', na' de'en gwso'ote'ene' Šlinzə cana', gwdixjue' xtolə'əchon' jezlicane. ²⁷ Na' Diozən' bansi'e xneze de que əzin že sa'at to to benəchən' na' Šlinzən' sa'ate'. Na' techlə əna Diozən' che to toga'aque' še' yesə'əzi'e castigw o še' ənite'e mbalaz len le'. ²⁸ Na' ca de'en sa'at benəchən' Šlinzə leczə Šlinzən' bnežjw cuin Cristən' gwso'ote'ene' gwdixjue' xtolə' benəchən'. Nach əzin že yide' de'e yoblə, caguə par chixjoche' xtolə'əchon' sino par nich deyexi'e benə' ca' chəsə'əbezə batə'əquən' yide'enə'.

10

¹ Lei de'en bzoj de'e Moisezən' chzejni'in chio'o latə'əlaszə che de'e güen de'en gaquə checho catə' yežincho yoban' gan' zo Diozən'. Pero leinə' bito goquə gonən par nich yichjla'ažda' benə' ca' gwso'on can' nannə' əsa'aquən can' chene'e Diozən', la'anə'əczə gwso'ote' bia yixə' yoguə' iz par bezi'ixen Diozən' xtolə'əga'aque'enə'. ² Žalə' de'en gwso'ote' bia ca' benən par nich cuich so'one' de'e malən' bitoch besə'əyažjene' so'otəche'eb žalə' ca'. Pero de'en gwsa'acbe'ine' ne'e chso'one' de'e malən' nachən' yoguə' iz gwso'ote'eb. ³ Na' de'en gwso'one' ca' bito gwsa'anlaže'e de que zjənape' dola'. ⁴ Na' gwso'one' ca' yoguə' iz əchedə' chen che no go'oñ dao' o no šib bito zaquə'ən par yeca'an xtolə' benə'.

⁵ De'e na'anə' catə' Cristən' bide' yežlyo nga gože' Xe' Diozən': Nezda' to de'en chazlažə'əcho' mazəchlə ca bia yixə' bian' chso'ot benə' par chso'ela'ogüe'e le',

na' mazəchlə ca bichlə de'en chso'one' le'.

De'en chazlažo'one' əgwnežjo cuina' par chixjua' xtolə' benəchən'.

⁶ Lennə' de'en chebeido' mazəchlə ca bian' chso'ote' par choso'ozeye', na' mazəchlə ca xchen bia yixə' de'en chəsə'əlalje' catə' chəsə'ənabe' yezi'ixeno' xtolə'əga'aque'enə'.

⁷ De'e na'anə' goža' le' can' nyojən le'e librən' gan' nan:

"Dioz əchia', za'a nga zedəyena' con can' chazlažo'one'."

⁸ Zgwa'atec Cristən' gože' Xe' Diozən': "Nezda' de'en chazlažə'əcho' na' de'en chebeichdo' ca de'en chso'ote' bia yixə' na' ca bichlə de'en chso'one' le', na' ca de'en choso'ozeye' bia ca' chso'ote' na' leczə ca de'en chəsə'əlalje' xchenga'acobən' par chəsə'ənabe' chezi'ixeno' xtolə'əga'aque'enə'." Gwne' ca' la'anə'əczə lei de'en bzoj de'e Moisezən' benən mendad gwso'ote' bia yixə' na' gwso'one' bichlə de'e ca' gwso'one'enə'.

⁹ Nach Cristən' gože' Diozən': "Nada' za'a zedəyena' con can' chazlažo'onə'." De'e na'anə' nezecho de que Diozən' bitoch chene'ene' gotcho bia yixə' can' na lein' cheda' Cristən' bagwdixjue' xtolə'əchon'. ¹⁰ Cristən' bene' con can' gwyazlažə' Diozən'. Šlinzən' bnežjw cuine' gwso'ot benə' le' par beyone' yichjla'aždao' yoguə' chio'o chonlilažə'əchone' xi'ilalažə'.

¹¹ Benə' ca' zjənaqua bxoz, yoguə' ža nitə'ətezə nite'e chso'ote' bia yixə' par xtolə' benə' Izrael ca' yela', len la' xchen bia yixə'ən bito gaquə yeca'an xtolə' benə'. ¹² Pero na' Cristən' bnežjw cuine' Šlinzə par gwdxijue' xtolə'əchon'. Na' beyožən' zjəyechi'e gan' chnabi'e len Diozən'. ¹³ Na' zoe' na' chbeze' əzin ža nitə' yoguə' de'e ca' chso'on contr le' na' benə' contr che' ca' xni'enə'. ¹⁴ Na' de'en gwdxijw Cristən' xtolə'əchon' Šlinzə cana', na' beyone' yichjla'aždao' yoguə' chio'o chonlilažə'əchone' xi'ilalažə', leczə babene' par nich' chac yichjla'ažda'ochon' can' chene'e Diozən' gaquən zejlicane. ¹⁵ Na' caguə nadə'əza' cho'a dižə' che de'e ca'. Leczə Spirit che Diozən' benən ca byojən ca' par nich' nezecho naquən de'e li, nan:

¹⁶ Quinga nona' lyebe gona' len lega'aque' catə' əzin žan':
Nada' Dioz gona' par nich' šo'o yichjga'aque' de'e ca' nona' mendad so'one',
na' gona' par nich' yesyə'əbeine'en lo'o la'ažda'oga'aque'enə'.

¹⁷ Nach nyoj yeto de'en nan:

Cuatəch žjsa'alaža'a che de'e mal ca' bagwso'one' na' che xtolə'əga'aque'enə'.

¹⁸ Na' catə' babezi'ixen Diozən' xtolə'əchon', bitoch chyažjecho gotcho bia yixə' par əŋabcho yezi'ixene'en.

Cheyalə' socho güe'ela'occo Diozən' na' goncho orasyon laogüe'enə'

¹⁹ Na'a ža benə' bišə', laogüe de'e blalj Jesocristən' xchen'e'nə' par gwdxijue' xtolə'əchon' guaquəczə šo'occo gan' zo Diozən' sin cui žebcho. ²⁰ De'en ben Jesocristən' par nich' šo'occo gan' zo Diozən' naquən to de'e cobə la' antslə "Latjə gan' zo Diozən'" lo'o yo'oda'onə' bgašə'ən len to lachə'. Pero na'a de'en bnežjw cuin Jesocristən' por ni chechon' bito bi de de'en chcuašə'ən latjə gan' zo Diozən' yoban' len chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən'. ²¹⁻²² Na' de'en naquə Jesocristən' bxoz əblao checho, na' de'en chaclene' chio'o naccho ca family che Diozən', de'e na'anə' cheyalə' socho güe'ela'occo Diozən' na' goncho orasyon laogüe'enə' do yichj do lažə'əcho, gonlilažə'əchone' sin cui gaquəžjalažə'əcho. Goncho ca' laogüe de'en blalj xchen Jesocristən' par beque'e xtolə'əchon'. Na' leczə bagwchoacho nisan'. ²³ Na' can' gwzolaocho chonlilažə'əcho Jesocristən', ca'aczən' cheyalə' sotezə socho gonlilažə'əchone' na' yebeicho de'en žjəyezcho len le', cheda' la' Diozən' ben' ben lyebe žjəyezcho len le', chone' complir can' ne'enə'. ²⁴ Na' leczə cheyalə' güe'e ljuežjcho balor par nich' gaquəchecho che ljuežjcho na' gonchcho de'e güen to yetocho. ²⁵ Na' bito cuejyichjcho de'en chdopcho txen par cho'ela'occo Diozən', can' chso'on balə benə' chəsə'əbejyichje'en. Cheyalə' gwtiplažə' ljuežjcho par nich' sochcho chech gonlilažə'əcho Cristən'. Gonchcho ca' cheda' bazon baozə yidə Cristən' yeto.

²⁶ Na' šə chio'o cuejyichjcho dižə' li che Diozən' de'en banombi'acho par gontezcho de'e malən', bitoch gaquelenən chio'o de'en blalj xchen Jesocristən' par beque'e xtolə'əchon'. ²⁷ Na' šə goncho ca', cheyalə' žebcho castigw de'en gon Diozən' chio'o, cheda' nota'ətezcho choncho contr le' əsele'e chio'o lo'o yi' gan' cuiayi'icho.

²⁸ Ca naquə benə' ca' chsa'aquene' bitobi zaquə' lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' bito choso'ozenague' chei, benə' gwlaž checho ca' chso'ote' lega'aque' sin cui chesya'əyaše'ene' lega'aque', con šə nitə' chopə o šonə testigw benə' chso'e dižə' de que de'e malən' bagwso'one'. ²⁹ Pero chio'o ža šə gue'icho Xi'in Diozən' na' Spirit che'enə' de'en nži'ilalažə' chio'o, zaquə'əczən par si'icho castigw gualach, na' le'egatezə ca' šə gaquecho cui bi zaquə' xchene'enə'. Lennə' bedəlalje' par nich' gwzolao chac de'e cobə de'en ben Diozən' lyebe gone' par chaclene' chio'o na' bedəlalje'en par nich' yichjla'aždao' chio'o chonlilažə'əchone' beyaquən xi'ilalažə'. ³⁰ Nezecho de que Diozən'

gwne': "Nadan' co'olaž'a beŋə' ca' chso'on contr nada' na' nadan' gonga'aca'ane' castigw." Na' leczə nyojən nan: "Diozən' gwnežjue' castigw che beŋə' ca' bagwcue'e ca' xi'inę' šə so'one' de'e malən'." ³¹ Na' šə cuejyichjcho Diozən' ben' zo zejlicane, lechguale de'e žebcho ca naquə castigon' de'en gone' chio'o.

³² Le'e žjsa'alažə' can' bchejele la'anə'əczə de'e zan de'e gwdi' gwxaquə'ele ca tyempən' cata'ən ze'e gwzolao gwyejini'ile che Cristən'. ³³ Besya'əbei beŋə' contr chele ca' boso'ogüie' can' bžaglaole catə'ən boso'ožia boso'onite'e le'e na' cata'ən gosə'əque'e de'en gotə' chelen'. Na' leczə bchejele par benle txen len beŋə' ljuežjcho ca' catə'ən goc chega'aque' ca'. ³⁴ Beyašə' beži'ilalažə'ele ljuežjcho ca' beŋə' ca' gwsa'ata' ližya na' gwzole mbalaz la'anə'əczə gosə'əca' beŋə' de'en gotə' chele, chedə' la' gwnezele de que laogüe de'en chonlilažə'ele Cristən' de de'e zaquə'əche chele yoban' de'e cui te chei. ³⁵ Na'a ža, bito cuejyichjle ca de'en chonlilažə'əlene', chedə' gwžin ža cata' sole mbalaz. ³⁶ Bito žjxaquə'əlažə'ele par yeyož gonle yoguə'ələl can' chene'e Diozən' la' šə gonle can' chene'ene'ənə' žjəyezole len le' zejlicane can' bene' lyebe. ³⁷ Nyojən can' gwna Diozən' nan:

Lechguale lgüegwzə əžin ža cata' yidə ben' əselə'a, na' bito šeichene'.

³⁸ Na' beŋə' ca' žjənaque' beŋə' güen laogua'anə' cheyalə' nite'e so'onlilažə'e nada'.

Na' beŋə' ca' chəsyə'əbižə' cuich chso'onlilažə'e nada', bitoczə yebeiga'acda'ane'.

³⁹ Pero na' chio'o ža, bito ńacho naccho ca beŋə' ca' chesya'əbižə' cuich chso'onlilažə'e Diozən', beŋə' ca' yesə'əbiayi'. Chio'o zotezə zocho chonlilažə'əchone' na' de'e na'anə' nezecho žjəyezocho len le' zejlicane.

11

Diozən' chebeine' beŋə' laogüe de'en chso'onlilažə'ene'

¹ De'en chonlilažə'əcho Diozən' ńezecho guaquə de'en chbezcho gaquə, na' ńezecho de'e liczə can' na Diozən' che de'e ca' cui chle'icho. ² Na' beŋə' ca' gwnitə' gwgalte, bebei Diozən' lega'aque' laogüe de'en gwso'onlilažə'ene'.

³ Na' de'en chonlilažə'əchone' chejni'icho de que con bene' mendad goc yoban' na' yežlyon'. Bito bi bchne' par bene'en.

⁴ Na' ca naquə de'e Abelən', de'en benlilažə'e Diozən', goque' beŋə' güen lao Diozən' na' bebei Diozən' de'en bnežjw de'e Abelən' le' cle ca de'en bnežjw de'e Cainnə'. Na' la'anə'əczə cuich zo de'e Abelən', de'en benlilažə'e Diozən' chzejni'in chio'o de que can' cheyalə' goncho.

⁵ Na' Enoquən' leczə benlilažə'e Diozən', na' de'e na'anə' Diozən' bezi' beque'ene' sin cui gote'. Notoch no ble'i le'. Na' nyojən che' de que chebei Diozən' le' antslə ze'e yezi' yeque'ene'. ⁶ Diozən' bito chebeine' notə'etezə beŋə' cui chonlilažə' le'. Na' šə no güe'elao' le', cheyalə' ſejle'e de que zocza Diozən' na' de que gwzenagcza Diozən' che' šə bi de'en ənabene' le' do yičj do laže'e.

⁷ Na' ca naquə de'e Noen' ža, leczə benlilažə'e Diozən'. Na' Diozən' bosnisene' le' can' ze'e gaquə na' de'e Noen' gwyejle' e che'. De'e na'anə' Noen' bene' to barcw gan' gwyo'e len family che' ca' par nich bito gwsa'ate' len nisən'. Na' yelə' chonlilažə' che' enə' len Diozən' blo'in beŋə' ca' yeziqə'əchlə gwža' yežlyon' de que gwsa'ape' dolə'. Na' leczə de'en benlilažə'e Diozən', de'e na'anə' Diozən' gwne' che' de que naque' beŋə' güen laogüe' enə'.

⁸ Na' de'en benlilažə' de'e Abraannə' Diozən', bzenague' catə' Diozən' bene' mendad ſeje' zitə'. Na' gan' gwyeje' Diozən' blo'ine' le' yežlyon' de'en gaquə che'. Na' gwyeje' la'anə'əczə bito nombi'e latjən' ca orən'. ⁹ Na' de'en benlilažə' de'e Abraannə' Diozən', gwzoe' laž beŋə' zitə' gan' ben Diozən' lyebe gwnežjue' xi'in dia che' ca'. Na' de'e Abraannə' gwzoe' lo'o yo'o de lachə'əzə, na' leczə lo'o yo'o de lachə'əzə gosə'ənita' de'e xi'inę' Isaaquən' na' de'e xi'in xesoe' Jacobən', beŋə' ca' leczə gosə'əbeze' gwnežjo Diozən' xi'in dia chega'aque' ca' yežlyon'. ¹⁰ Bito bi goque de'e Abraannə' de'en gwnite'e

lo'o yo'o de lachə'əzə, chedə' gwzoe' lez əžin ža soe' gan' zo Diozən', gan' naquə to syoda güen de'e cui te chei, syoda de'en ben Diozən'.

¹¹ Na' ca naquə de'e Sar no'ol che de'e Abraannə', benlilaže'e Diozən' na' de'e na'anə' Diozən' bene' par nich bi'e bdao' na' gwxane'ebō' la'anə'əczə cuich zoe' xlaogüe'e sane'. Diozən' bene' ca' len de'e Sarən' chedə' Sarən' gwyejle'e de que Diozən' gone' can' bene' lyebe. ¹² De'e na'anə' la'anə'əczə de'e Abraannə' naque' benə' golə par so xi'inə', xi'in dia che' ca' gwsa'aque' benə' zan can' zjənaquə beljw ca' de'en zjəzia le'e yoban' na' can' naquə yox de'en chi' cho'a nisda'onə', notono no gaquə gwlabē' xi'in dia che'enə'.

¹³ De'e Abraannə', de'e Isaakuən' na' de'e Jacobən', na' nochlə beŋə' ca', ne'e chso'onlilaže'əczə Diozən' cata' bžin ža gwsa'ate' la'anə'əczə cuiŋə' gac can' ben Diozən' lyeben'. Bito gwsa'aczejlaže'e, sino que gwse'ejle'ecze' de que gwžin ža gone' can' gwne'enə'. Na' lega'aque' gwsa'acbe'ine' de que zjənaque' ca benə' zita' len beŋə' ža' lao yežlyon' na' de que bito bi lažga'aque' de lao yežlyo nga. ¹⁴ Na' de'en gwsa'aquene' cui bi lažga'aque' de lao yežlyon', nacbia' de que gwse'enene' yesə'əžine' ga yoblə gan' gaquə lažga'aque'enə'. ¹⁵ Žalə' gwso'one' xbab che yežən' gan' gwsa'alje' de que naquən lažga'aque'enə', zjəsyə'ənitə'əlje' na' žalə' ca'. ¹⁶ Pero gwso'one' xbab de que yoban' naquən lažga'aque'enə' na' gwse'enchgüeine' yesyə'əžine' na', chedə' la' güench naquən cle ca yežlyon'. De'e na'anə' Diozən' bito cheto'ine' chega'aque' par ənə' de que naque' Dioz chega'aque' ben' chso'elaogüe'e, na' le' babenšaogüe'e to syoda par lega'aque'.

¹⁷⁻¹⁸ Na' ca naquə de'e Abraannə' benlilaže'e Diozən', de'e na'anə' bzenague' cata' Diozən' benene' prueb gože'ene': "Bet xi'inə' Isaakuən' can' choto' bia yixə' ca' na' chlaljo' xchenga'aquəbən' par cho'elaogo'o nada'." Na' gwneze de'e Abraannə' de que Diozən' bene' lyebe len le' de'e zan de'e güen de'e gaquə por xi'in dia che'enə'. Na' che bi'i nan' gož Diozən' de'e Abraannə': "Xi'in dia che Isaac na'azə gona' cuent lao dia chio'onə'." Pero bia'aczə bzenag de'e Abraannə' ca de'en gož Diozən' le' got xi'inə' tlišə'ənə'. Na' bžin orən', Diozən' bito be'e latjə gote'ebō'. ¹⁹ De'e Abraannə' bzenague' par gote'ebō' chedə' gwnezene' de que Diozən' chac yosbane' benə' guat ca'. Na' ca naquə Diozən' bito be'e latjə gote' xi'inə' enə' guac ənacho de que Diozən' bosbane'ebō' ladjo beŋə' guat ca'.

²⁰ Nach leczə de'e Isaakuən' benlilaže'e Diozən', na' de'e na'anə' gwñabene' Diozən' gone' güen len xi'inə' ca' de'e Jacobən' na' de'e Esa'on'. ²¹ Leczə de'e Jacobən' benlilaže'e Diozən', na' de'e na'anə' cata' bazon gate' gwñabene' Diozən' gone' güen len xi'in xesoe' ca', xi'in de'e Jwsen'. Na' bchequə' yichje'enə' be'ela'ogüe'e Diozən' žiaša'atezə garrot che'enə'. ²² Na' de'e Jwsen' leczə benlilaže'e Diozən' na' gwyejle'e de que əžin ža yesyə'əchoj benə' Izrael ca' Egipton' can' ben Diozən' lyebe. De'e na'anə' cata' bazon gate' bene' mendad yesyə'əyo'e žit che cuerpa' enə' cata' žjəya'aque' Canaanə'.

²³ Na' cata' goljə de'e Moisezən', de'e tant gwso'onlilaže' de'e xaxne'e ca' Diozən', bito besə'əžebe' so'one' contr can' ben de'e rein' mendad so'one' ca de'en gože' benə' Izrael ca' so'ot bi'i chega'aque' ca'. Šonə bio' boso'ocuaše'e de'e Moisezən' ližga'aque'enə', chedə' gwsa'aquene' nacbo' xochechgua. Na' cata' bitoch goquə yoso'ocuaše'ebō', xi'in rein' beque'ebō' bosčha'ogüe'ebō'. ²⁴ Na' cata' bagwcha'o de'e Moisezən', benlilaže'e Diozən' na' de'e na'anə' bito gone'ene' gaque' cuent ca bi'i che de'e xi'in Rei Faraonə'.

²⁵ Gwyazlaže'əche' bžaglaogüe' txen len beŋə' Izrael ca' de'en gosə'əzaquə'əzi' gosə'əzaquə'əyaše'e, cle ca gone' bi de'en chəsyə'əbei beŋə' mal ca' chso'one', la' de'e te chei de'e ca'. ²⁶ De'en bžaglao de'e Moisezən' gwxaquə'əleben ca de'en gwxaquə'əzi' Cristən'. Na' gocbe'ine' de que de'e zaquə'əche əžaglaogüe' yoguə' de'e ca' cle ca si'e doxen yelə' gwni'a che Egipton'. Gwnezene' gwžin ža cata' gon Diozən' par nich soe' mbalaz. ²⁷ Na' de'en benlilaže'e Diozən' bito bžebe' rein' cata' bžin ža besyə'əchoje' Egipton' la'anə'əczə rein' bža'achgüe' lega'aque'. Na' de'e Moisezən' gwlo'o gwchejlaže'e len de'e ca' bžaglaogüe' lao bene' par besyə'əchoje' Egipton' chedə' gwnezene' zoczə Diozən' len le' ca ənacho chle'iczene' le'. La'anə'əczə Diozən' cui no chac le'i le'.

²⁸ Na' de'e Moisezən' de'en benlilaže'e Diozən' bene' mendad len to to family benə' Izrael ca' gwso'ote' xilə' dao' ca' can' gož Diozən' le' na' boso'ože'e xchenga'aquəbən' ližga'aque'enə' par nich anglən' ben' bsələ' Diozən' bito bete' bi'i nech ca' lao yoguə' family chega'aque'enə'. ²⁹ Na' benə' Izrael ca' de'en gwso'onlilaže'e Diozən', Diozən' bene' par nich Nisdao' Exñan' goquən չoplə xte bla' yo biž par nich goc gosə'ədie' yešla'alə. Pero na' benə' Egipto ca' cata' gwsa'aclaže'e yesə'ədie', beyeyjw nisən' gan' chəsa'ədi'enə' na' gwsa'ate' gwse'eje' nisən'.

³⁰ Na' leczə de'en gwso'onlilaže' benə' Izrael ca' Diozən', de'e na'anə' Diozən' bene' par nich bebiçə ze'e de'en gwyeçhj doxen syoda Jericon' cata' benə' Izrael ca' jəsə'əžechjē'en yoguə' ža lao gažə ža. ³¹ Na' de'e Raabən' no'olən' goquə sargat antslə, leczə benlilaže'e Diozən'. Na' de'en benlilaže'ene' bito gwziaye'e len benə' Jerico ca' benə' ca' cui boso'ozenag che Diozən', chedə' le' ža bgüialaogüe' benə' Izrael ca' liže'enə' benə' ca' jəsə'əgüia jəsə'əye' laže'enə'.

³² ¿Bichxan' ənia' ža? Bito nlatja' par gua'a dižə' che de'e Gedeonnə', che de'e Baraquən', che de'e Sansonnə', che de'e Jeften', che de'e Dabin', che de'e Samuelən' na' che yeziqə'əchlə benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana'. ³³ Na' laogüe de'en gwso'onlilaže'e Diozən' bale' besə'əchoje' gwso'one' gan cata' gosə'ədiləlene' no rei, na' yebale' gwso'one' byen par nich benə' yoblə gwso'one' de'en naquə de'e güen. Na' yebale' ben Diozən' lyebe gone' to de'e gone' len lega'aque' na' goc can' bene' lyeben', nach leczə yebale' Diozən' bene' par nich bež əznia ca' cui bi gwso'one'eb lega'aque'. ³⁴ Na' leczə de'en gwso'onlilaže'e Diozən', bale' bito gwse'eye' lo'o yi'ina', na' yebale' besya'əla cata' gwse'ene' benə' so'ote' lega'aque' len spadən', na' yebale' bnežjw Diozən' lega'aque' fuers balor cata' cui bi fuers chega'aque' gotə', na' yebale' gwsa'aque' soldad gual, na' yebale' gwso'one' gan soldad zitə' benə' besə'əzin gosə'ədiləlene' lega'aque'. ³⁵ Gwnitə' no'olə gwso'onlilaže' Diozən' na' laogüe de'en gwso'onlilaže'ene'enə' bosbane' no family chega'aque' ladjo benə' guat ca'.

Na' gwnitə' benə' gwso'onlilaže' Diozən' na' bito gwse'enene' yesə'əbejyichjē'ene' par yesyə'əchoje' lao de'en chəsa'əčhi' chəsa'əsaqua' benə' lega'aque', chedə' gwnite'e lez yolis yosban Diozən' lega'aque' ladjo benə' guat ca' par žjəsyə'ənite'e len le'. ³⁶ Na' gwnitə' benə' lechguale gosə'əzi'ichižə' benə' lega'aque' na' gwso'ot gosə'əyine' lega'aque' na' boso'očheje' lega'aque' gden, na' gosə'əyixjue' lega'aque' ližya. ³⁷ Na' benə' mal ca' boso'ošiže'e balə benə' ca' chso'onlilaže' Diozən' yej, na' boso'ozoxje' cuerp che yebale' len syer, na' gosə'əgo'oyele'e yebale' par yesə'əbejyichjē' Diozən', pero bito gosə'əbejyichjē'ene', na' gwso'ote' yebale' len spad. Na' balə benə' ca' gwso'onlilaže' Diozən' gwsa'aše' yixə' žjənyaze' no xa xilə' na' no xa šib. Bitobi bi gotə' chega'aque'. Lechguale nyašə' goc chega'aque'. Na' lechguale boso'očhi' boso'osaqua' benə' lega'aque'. ³⁸ Gosə'əlaže'e do latjə dašən' na' do ya'adao' na' do ga ze bloj na' ga zo no liž bia yixə'. Yuguə' de'e ca' goc che benə' ca' gwso'onlilaže' Diozən', len la' žjəzaqua'əche' lao Diozən' cle ca yuguə' benə' ca' cui gwso'onlilaže'ene'enə'. ³⁹ Na' la'anə'əcza bebei Diozən' yuguə' benə' ca' gwso'onlilaže' le', bito bene' ca gaquə yuguə'əloj de'e ca' bene' lyebe žlac gwnitə' lega'aque'. ⁴⁰ Diozən' bito gone'ene' gaquə che lega'acze' de'en bene' lyebe, sino bene' par nich txen len lega'aque' bagoc checho can' bene' lyebe gaquə par nich chac yichjla'ažda'ochon' can' chene'ene'enə', na' lechguale mbalaz can' bene'enə'.

12

Cheyalə' sotezə socho goncho xbab che Jeso'osən'

¹ De'en gwso'on yuguə' benə' ca' gwso'onlilaže' Diozən' žlac gosə'əbane' yežlyo nga chzejni'in chio'o can' cheyalə' gonlilaže'əchone'. De'e nan' cheyalə' gwcui'ižəcho ca'alə šə bi de'en chžon par gonlilaže'əchcho Diozən', na' cuejyichjcho šə bi de'e mal de'en choncho. Na' cheyalə' co'o gwchejlaže'əcho len bitə'ətezə de'e chac checho par nich sotezə socho gonlilaže'əcho Diozən' na' goncho can' ne'ena'. ² Cheyalə' sotezə socho

goncho xbab che Jeso'osən' chedə' tozə le' chonlilaže'e Diozən' cayañə'ən cheyalə' gonlilaže'əchone' chio'o. Gwñeze Jeso'osən' ze'e gon Diozən' par nich soe' mbalaz len le', na' de'e na'anə' gwlo'o gwchejlaže'e de'en gwxaquə'əzi'e catə'ən gwso'ot benə' le' le'e yag corozən' na' be'e latjə beya' gwso'one benə' ca' le'. Pero na'a chi'ilene' Diozən' yoban' na' chəsə'ənabi'e txen.

³ Cheyalə' goncho xbab che Jeso'osən' can' gwlo'o gwchejlaže'e len yoguə' de'en gwso'on benə' mal ca' contr le' par nich co'o gwchejlaže'əcho na' cui gaquecho zdebə goncho can' chene'e Diozən'. ⁴ Na' chio'o ža, de'e zan babzaglaocho chedə' choncho xte ga zelao chzaque'echo par cui choncho de'e malən', pero notononə' got chio'o.

⁵ Cheyalə' žjsa'alažə'əcho de que Diozən' chonə' chio'o consejw can' chso'on benə' len xi'inga'aque'. Na' consejon' chonə' chio'o nyojən nan:

Xi'inđaogua'a, bito gaquele de que cui bi zejen ca de'en chonə' castigw chelen' catə' chonle bi de'e malən',

na' bito gaquele tolə catə' chdila' le'e, nada' naca' Xanle.

⁶ De'e na'anə' nada' chnežjua' castigw che benə' ca' chacda' chei catə' chso'one' de'e malən', na' chona' par nich chəsə'əžaglao benə' ca' bagwcua'a ca xi'inə' catə' cui choso'ozenague' chia'.

⁷ De'e nan' ža, Diozən' chonə' chio'o castigw chedə' chosgole' chio'o can' chso'on benachən' chosyo'osgole' xi'inga'aque'ena' bi'i chsa'quene' chei, chso'one' castigw chega'acbo' catə' chso'ombo' de'e malən'. ⁸ Na' šə cui bi castigw chechon' chon Diozən' catə' choncho de'e malən', zeje dižə' de que bito naccho xi'inə', la' yoguə' chio'o bagwcue'e ca xi'inə' catə' choncho de'e malən' chonə' castigw checho. ⁹ Xaxna'acho ca' bosyo'osgole' chio'o yežlyo nga na' gwso'one' castigw checho che bi de'e mal de'en benco na' bzenagcho chega'aque'. Naquəchxe cheyalə' əgwzexjw yichjchon' gwzenagcho con bin' əna Xacho Diozən' ben' chon yelə' mban zejlicané che chio'o chonlilaže'əchone'.

¹⁰ Na' xaxna'acho ca' lao to əhop izən' gwso'one' castigw checho con can' gwnan chega'aque'ena'. Pero na' Diozən' chone' chio'o castigw parzə nich gaquəlene' chio'o, par nich ca' gaccho benə' la'ažda' xi'iləžə' can' naque'ena'. ¹¹ Na' lao orən' bito chazlažə'əcho bitə'ətezə castigw de'en chaccho. Pero galj chdelə cheyacbe'icho naquən' goncho chedə' castigw de'en chaccho chaclenən chio'o par nich sotezə socho goncho de'e güennə'.

Diozən' gone' castigw checho šə cui gwzenagcho che'

¹² De'e na'anə' əsotezə əleso əlegonlilažə' Diozən' na' le'e co'o gwchejlaže' bitə'ətezə de'en chyi' de'en chzaqua'əle. ¹³ Leso legon con can' chene'e Diozən'. Legonən par nich benə' ljuežjle ca' yoso'ozenaguəche' che Diozən' caguə ca yesə'əxope' so'onche' de'e malən', chedə' bale' cuinə' yoso'ozenague' che yoguə'ələl de'en chene'e Diozən' so'one'.

¹⁴ Legon ga zelao saque'ele par nich sole binlo len yoguə' benə' chso'onlilažə' Jesocristən'. Na' leczə legüe' latjə par nich Diozən' gone' la'ažda'olen' xi'iləžə', chedə' notono no yežin gan' zo Diozən' šə cui naquə la'ažda'ogüe'en xi'iləžə'. ¹⁵ Bito gü'e'ele latjə par nich tole cuejyichjle cuich talenle Diozən', la' Diozən' nži'iləžə'əchgüe' yoguə'əcho. Na' šə tole cuejyichjle Diozən', nxož yoguə'əle gonle ca'. ¹⁶ Bito co'o xtole o cuejyichjle be'en chele o no'ol chele par solenle benə' yoblə. Na' bito gue'ile de'en naquə de'e zaque' e lao Diozən'. Nezecho de'e Esa'on' por to yelə' guao na'azə bete'e de'en banaquən gwnežjo Diozən' le' de'en golje' naque' benə' nech. ¹⁷ Nezele de que gwdechlə gone'ene' yeyac lao ne'e de'en bdie' lao na' benə' biše'ena', pero bito goquə bi gone' par nich yeyakuən lao ne'enə' la'anə'əczə gwchežə' tant gone'ene' yeyakuən lao ne'enə'.

¹⁸ Nža'alə chac che chio'o na'a cle ca can' goc che de'e xaxta'ochi ca' catə'ən Diozən' bnežjue' lega'aque' lei che'ena'. Betje' lao ya'a Sinain' na' gwyechj yi' bel lao ya'anə', na' gwxoan žen, na' beyakuən žchol, na' gwyechjchgu be'. ¹⁹ Na' gwse'enene' gwchež to trumpet, na' leczə gwse'enene' be' Diozən' dižə' len lega'aque'. Pero de'e tant besə'əžebe' xte gwsa'atə'əyoine' de'e Moisezən' par nich ye'e Diozən' cuich gü'e'elene' lega'aque'

dižə'. ²⁰ Lechguale besə'əžebe' por ni che de'en gož Diozən' lega'aque' antslə de que šə no benə' žjəbigue'e ya'anə' par yesə'əgütie' laogüen' yoso'ošiže'ene' yej, na' leczə ca' so'onene' šə bia yixə'. ²¹ Na' nezecho lechguale de'e zaquə' žebchon' goquəczə lao ya'a Sinain', chedə' len de'e Moisezən' gwne': "Lechguale chaž chžeba' can' chac."

²² Pero na'a že chio'o banaccho txen len Diozən' ben' zo zejlicane na' len yoguə' angl zan che' ca' benə' ca' že' yoban. Na' yoban' gwxaquə'əleben ca syoda Jerosalennə' na' ca ya'a Sionnə'. ²³ Na' naccho txen len yoguə'ələlte benə' yeziqə'əchlə benə' ca' leczə chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən', na' yoguə'əcho len lega'aque' gwxaquə'əlebecho ca to benə' goljə nech lao to family laogüe de'en naccho benə' blao lao Diozən', na' yoguə'əcho nyoj lachon' le'e libr che Diozən' de'en de yoban'. Naccho txen len Diozən' ben' əchoglaogüe'en che yoguə'ələlət benachən' šə zjənaque' benə' güen o šə zjənaque' benə' mal. Leczə naccho txen len benə' ca' bagwsa'at, benə' ca' gwso'onlilažə' Cristən' lao gwnite'e yežlyon'. Diozən' babene' par nich yichjla'əžda' lega'aque'ena' banaquən' cayanə'ən chene'ene' əsa'aquən. ²⁴ Na'a že zocho txen len Jeso'osən' chedə' le'enə' bedəlalj xchene'ena' par nich gwzolao chon Diozən' de'e cobə de'en none' lyube gone' par gaquəlene' chio'o. Na' xchen Jeso'osən' de'en bedəlalje' cata'ən gwso'ote'ene' chlo'in de que Diozən' chezi'ixene' xtolə' con benə' chso'onlilažə' Jeso'osən'. Caguə can' naquən len xchen de'e Abelən' de'en gwälajən', chedə' lennə' con blo'en de que de'e malən' ben benə' biše'ena' bete'ene'.

²⁵ Naquən de'e žialao xen gwzenagcho che xtižə' Diozən'. Nezecho de que bnežjue' castigw che de'e xaxta'occo ca' cata'ən gwsa'aque' godenag len xtižə'ena' de'en be' de'e Moisezən' len lega'aque'. Pero gonche' castigw che chio'o šə cui gwzenagcho che xtižə'ena' de'en bedəzejni'i Xi'inə' ben' zo yoban'. ²⁶ Lechguale gwxo' cata'Diozən' betje' yoban' par bžine' lao ya'a Sinain' gan' be'elene' benə' Izrael ca' dižə'ənə'. Na' gwdechlə gwne': "Gwžin že cata' yossi'inşa' yežlyon' de'e yoblə, pero caguə yežlyo na'azən' sino que lenczə de'e ca' chle'icho le'e yoban'." ²⁷ Na' de'en gwne' de que yossi'inse'en de'e yoblə, zejen de que cana'achən' te che yoguə' de'e ca' ben Diozən' de'en chle'icho, ca naquə yežlyon' na' de'e ca' chle'icho le'e yoban'. Na' cata' babesya'ənit yoguə' de'e ca' chle'ichon' Diozən' ne'e zocze' chone' par nich chac de'e güen de'e cui te chei. ²⁸ De'e na'anə' cheyalə' güe'echo yelə' choxwlən che Diozən' ca de'en cui te che de'e mbalaz de'en chac lo'o yichjla'əžda' chio'o chonlilažə'əchone'. Na' leczə güe'etecho yelə' choxwlən che' ca de'en cui te che de'en žjəyezocho len le' zejlicane. Cheyalə' gapcho Diozən' respet na' güe'ela'ochone' can' chazlažə'ena'. ²⁹ Nezecho ca naquə yi'inə' chzeyən bitə'ətezə, na' ca'aczən' chon Diozən', chonə' castigw che bitə'ətezə de'e mal de'en chon chio'o benach, chedə' lechguale chgue'ine' bitə'ətezə de'e malən'.

13

De'en chazlažə' Diozən' goncho

¹ Cheyalə' sotezə socho gaquecho che yeziqə'əchlə benə' chso'onlilažə' Jesocristən', chedə' yogue'e zjənaqua biše'əcho na' zancho. ² Cheyalə' əggüialaocho benə' zitə' ližchon' na' gonga'acchone' goclen. Bałə xaxta'occo ca' cata' bosə'əgüialaogüe' benə' zitə' na' bosə'əgüialaogüe' angl che Diozən' sin cui gwsa'acbe'ine'.

³ Cheyalə' gaquəlencho benə' ljuežjcho ca' chsa'atə' ližya chedə' txennə' chžagləlenga'acchone' šə bi de'e chac chega'aque'. Na' leczə ca' gaquəlencho benə' ljuežjcho ca' šə no choso'očhi' choso'osaquə' lega'aque'. Leczə gwžinljə že chi' saquə' chio'o zocho yežlyo nga.

⁴ Na' le'e nšagna'ale yoguə'əle leso do lažə'ele len no'ol chele o be'en chele, can' chene'e Diozən', na' bito talenle notə'ətezəchlə benə'. Diozən' əgwnežjue' castigw che benə' ca' chəsə'əgo'o xtoi, na' benə' ca' chəsə'əbejyichj no'ol chega'aque' o be'en chega'aque' par chəsə'ənitə'əlene' benə' yoblə.

⁵ Bito cheyalə' selažə'echo gaccho beñə' gwni'a. Cheyalə' socho mbalaz len de'en de checho, chedə' cuin Diozən' bagwne' chio'o: "Bito ganlaža'a le'e na' bito cuejəyichja' le'e." ⁶ De'e na'anə' bito de de'e žebcho. Quinga guac əña to tocho: Xana' Diozən' zoe' chaclene' nada'.

Na' bito žeba' še bi de'en gone beñachən' nada'.

⁷ Legon xbab che beñə' ca' boso'osed boso'olo'i le'e xtižə' Diozən', beñə' ca' cuich nita' na'a. Lega'aque' gosə'əzo gosə'əbeze' binlo yežlyo nga, na' cheyalə' sole gonlilažə'ele Diozən' can' gwnita' lega'aque' gwso'onlilažə'atezene'.

⁸ Can' naquə yichjla'ažda' Jesocristən' nej nase, ca'aczən' naquən na'a, na' ca'aczən' gaquən zejlicane. ⁹ Benə' zan choso'osed choso'olo'ine' che Cristən' pero na' nža' xen can' choso'osed choso'olo'i bale'. Bito güe'ele latjə yesə'əxoayague' le'e len xtižə'əga'aque'enə'. Zaquə'əchən si'icho yelə' chaclen che Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon' par nich sotezə socho gonlilažə'achone' cle ca cue' yichjcho che bi de'en chəsə'əna beñə' cheyalə' ye'ej gaocho. De'en che'ej chaochon' bito chaclenən' yichjla'ažda'ochon'.

¹⁰ Nezecho de que Jesocristən' bagwdixjue' xtolə'əchon' le'e yag corozən'. Pero na' beñə' ca' ne'e chso'ot bia yixə' na' choso'ozeye'eb chsa'aquene' par yezi'ixen Diozən' chega'aque'enə', bito chaclenən lega'aque' ca de'en gwdixjw Jesocristən' xtolə' chio'o beñach. ¹¹ Bxoz ca' chso'ote' bia yixə' ze tgüiz güejə chəsə'əñabe' yezi'ixen Diozən' xtolə' yogua' beñə' lao nasyon chechon', na' chjgu'a bxoz əblaon' chenñə' lo'o cuart gan' nac che Diozən', pero cuerp chega'aquəbən' choso'ozeye'en fuerlə syoda. ¹² Na' can' goc che Jeso'osən', gwso'ote'ene' fuer syodan', na' yogua' beñə' so'onlilažə' Jeso'osən' yeyac la'ažda'oga'aque'en xi'iləžə' por ni che de'en blalj xchene'ena'. ¹³ De'e na'anə' cheyalə' gonlilažə'echo Jesocristən' na' bitoch naocho de'e ca' la'anə'əczə še beñə' zan yesə'əgue'ine' chio'o de'en cuich naochon. ¹⁴ Gata'ətezə zocho yežlyo nga, de'e te chein', pero chbezcho yežincho yoban' na' žjəyezoch syodan' de'e cui te chei. ¹⁵ Laogüe de'en babocobə Jesocristən' yichjla'ažda'ochon' cheyalə' güe'echo yelə' choxcwlen che Diozən' dote tyemp na' güe'ela'ochone' len xtižə'əcho. ¹⁶ Cheyalə' sotezə socho goncho yogua' claste de'en naquə güen na' cheyalə' əgwnežjwcho con ja'aquə' guac əgwnežjwcho par gaquəlencho beñə' ca' cui de chega'aque', chedə' can' chene'e Diozən' goncho.

¹⁷ Le'e əgwzexjw yichjle na' le'e gwzenag che beñə' ca' bagwlej Diozən' par choso'osed choso'olo'ine' le'e na' par chəsə'əgūia chəsə'əye' le'e. Lega'aque' chsa'aclene' le'e par nich ca' gonlilažə'əchle Diozən', na' cheyalə' yoso'odie' cuent laogüe'ena' can' chonle. Legwzenag chega'aque' par nich yesə'əbeine' catə' yoso'odie' cuentən' na' cui yesə'ənite'e trist. Na' še cui gwzenagle chega'aque' bitobi de'e güen gaqua chele.

¹⁸ Legon orasyon par neto'. Zoa' segor de que chonto' can' chazlažə' Diozən', na' chene'eto' gonto' porzə de'e güen. ¹⁹ Che'enchgüeida' gonle orasyon əchia' par nich yob gaqua yidacha' gan' zolen'.

Chnabe' gaquəlen Diozən' lega'aque'

²⁰ Laogüe de'en bnežjw cuin Xancho Jesocristən' blalj xchene'ena', chac chon Diozən' de'en none' lyebe gone' par gaquəlene' chio'o. Na' cuat əžin že cuich gone' can' bene' lyebe gone'. Xancho Jesocristən' gwxaquə'əlebene' ca to beñə' goye xilə' tant nži'iləžə' chio'o. Diozən' bolis bosbane'ene' ladjo beñə' guat ca', na' Dioz na'aczən' chone' par nich chzo chbezcho binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon'. ²¹ Laogüe' nan' chona' orasyon chnaba' əgwletje' xbab güen lo'o yichjla'ažda'olen' na' gaquəlene' le'e par nich gonle yogua'əlo'l can' chene'ene' gonle. Na' chnaba' gone' ca gombi'achle Jesocristən' par nich ca' gaqua yichjla'ažda'olen' con can' chazlažə' Diozən'. Ledoye'ela'och Jesocristən' na'a na' zejlicane. Na' can' gonšgaczcho.

²² Legon xbab che yogua' consejw quinga de'en babəna' le'e, chedə' bitotec bzoja' dižə' zan che to ton. ²³ Na' chyixjue'ida' le'e de que Temtion' babechoje' ližyan' na' chbeza'ane' nga. Na' še yob yele'e nach chi'ane' catə' delana'a le'e.

²⁴ Por part nada' le'e gguap diox benə' ca' bagwlej Diozən' par choso'osed choso'olo'ine' le'e na' par choso'ogüia choso'oye' le'e. Na' leczə ca' le'e gguap diox yoguə' noquə'əchlə benə' nitə' na' benə' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'. Na' benə' ljuežjcho ca' za'ac Italian' choso'oguape' le'e diox.

²⁵ Diozən' gaquəlenšgue' le'e. De'e na'azə de'e əchnia'.

Cart De'en Bzoj Santiagon'

Santiagon' chguape' diox benə' ca' zjənasəlas zan yež

¹ Nada' Santiago naca' benə' güen žin che Diozən' na' che Xancho Jesocristən'. Echguapa' le'e diox, le'e nacle xi'in dia che family ca' šižin che de'e Izraelən', le'e chonlilažə'ale Jesocristən' na' nasəlasle zan part yežlyon'.

Naquən' nezecho can' chene'e Diozən' goncho

² Benə' bišə' dao', le'e yebeichgüe bita'atezə de'e chac chele la'anə'əczə šə chyi' chzaquə'ale. ³ Nezecho bita'atezə de'en chac checho chonən chio'o prueb šə chonchech-lažə'echo chonlilažə'echo Jesocristən'. Na' catə' chonchechlažə'echo chonlilažə'echo Jesocristən' zeje dižə' chgo'o chchejlažə'echo len de'en chac checho. ⁴ De'e na'anə' cheyalə' co'o gwchejlažə'echo len bichlə de'en chac checho par nich sotezə socho gonlilažə'echo Jesocristən', əgwzenagcho che' can' cheyalə' əgwzenagcho che' na' yevož gaccho can' chene'ene'ena'.

⁵ Notə'atezcho catə'ən cui nezecho bin' chene'e Diozən' goncho o šə naquən' chene'ene' goncho, cheyalə' ənabechone' əgwzejni'ine'en chio'o. La' chebeine' chac-lene' chio'o, na' bito chdile' chio'o catə' chnabechone' gaquəlene' chio'o. ⁶ Pero na' catə' chnabechone' əgwzejni'ine' chio'o, cheyalə' gonlilažə'echo de que chzenagcze' chechon' na' bito gaquəjlažə'echo. Be'enə' chacžejlažə' šə chzenag Diozən' che' gwxaquə'alebene' ca nisda'onə' de'en chas chatə' catə' chechj be' laogüen' na' chjta'an nil na'alə. ⁷ Ben' chacžejlažə' šə chzenag Diozən' che', bito gaquə əgwnežjo Xancho Diozən' le' bita'atezə de'en chnabebenə'. ⁸ Na' ben' chon ca' bito nezene' bi xbabən' chone', con šayehə šayen chaque' len bita'atezə de'en chone'.

⁹ Le'e benə' bišə' le'e nacle benə' yašə' le'e so mbalaz, chedə' la' Diozən' chone' par nich nacle benə' zaque'e. ¹⁰ Na' le'e benə' bišə' le'e nacle benə' gwni'a, le'e yebei de que lao Diozən' bito zaqua'əchle mazəchlə can' zaqua' benə' yašə' ca' chedə' bita'atezə de'en deicho yežlyo nga yob te chega'aquei can' chac len yej ca' de'en chla'ac do yixə'. ¹¹ Catə' chzo bgüižən' zniachgua, chesə'əcuad yixə' ca', nach chəsə'əyinj lojei ca' na' bitoch choso'olo'en xoche. Can' chac len yej ca' leczə can' gaquə len le'e, nit yelə' gwni'a chelen' lao chelal chežejele.

Cheyalə' sotezə socho gonlilažə'echo Jesocristən' bita'atezə de'en chac checho

¹² Šə chgo'o chchejlažə'echo len de'en chac checho na' chonchechlažə'echo chonlilažə'echo Jesocristən' nachən' lechguale mbalaz zocco. Na' catə' te de'en chyi' chzaquə'əchon' Diozən' gone' par nich əbancho len le' zejlicanə can' bene' lyebe əban yoguə'echo chaquecho che'. ¹³ Na' notə'atezcho catə' nan goncho de'e malən'bito gaquə ənacho de que Dioz na'anə' chgo'oyele'e chio'o goncho de'e malən', la' Diozən' bito chgo'oyele'e benə' so'one' de'e malən'. Le'egatezə ca' le' bito bi bi de de'e co'oyelə' le' par gone' de'e malən'. ¹⁴ La'ažda'omalchon' chonən par nich chene'echo goncho de'e malən'. ¹⁵ Na' bachoncho de'e malən' šə chzenagcho che la'ažda'omalchonə'. Na' šə con zocco choncho de'e malən' gwžin ža catə' cuejyichj Diozən' chio'o na' bito žjayezechoo len le'.

¹⁶ Benə' bišə' dao', bito əxoayag cuinle xbabən' de que Dioz na'anə' chgo'oyele'e le'e par gonle de'e malən'. ¹⁷ Yuguə' de'en chon Diozən' len chio'o na' yuguə' de'en choŋe' chio'o zjənaquən güen, bitobi de'e mal zjənsa'an, la' dezdz yoba na'ate za'aquən. Xacho Dioz ben' ben de'e ca' chle'ichol e' yoban' chone' par nich gaquə güen checho, na' bito chše'e can' chone' len chio'o, syempr zocze' chone' güen. ¹⁸ Gwyazlažə' Diozən' bocobe' yichjla'ažda'ochon' catə'ən gwyejle'echo che dižə' li che'ənə'. Bocobe' yichjla'ažda'ochon' par nich gonəche' chio'o yelə' bala'ən mazəchlə can' gwnežjue'en yeziqə'əchlə benəchən'.

Can' goncho par yebei Diozən' chio'o

¹⁹ Benə' bišə' dao', le'e gwzenag che Diozən' do yichj do lažə'ele. Na' bito güe'elizle dižə' sin cui gonle xbab, na' nic le'e əža'atele. ²⁰ Catə' chža'acho, bito chac goncho güen can' chene'e Diozən' goncho. ²¹ De'e na'anə' cheyalə' cuejyichjcho yogua'əloł de'en naquə mal na' bitə'atezə de'en na la'ažda'omalchon' goncho. Cheyalə' əgwzexjw yichjcho na' gwzenagcho dižə' li che Diozən' de'en bayo'o lo'o yichjla'ažda'othon', par nič̄ ca' yebejən chio'o xni'a de'e malən'.

²² Na' cheyalə' goncho de'en na dižə' li che Diozən' goncho, caguə con chenecho can' nannə'. La' šə con chenecho can' nannə' sin cui gonchon cas, chxoayagzə cuinchon' šə ca'. ²³ Ben' chene dižə' li che Diozən' šə bito chone'en cas gwxaquə'elebene' ca to benə' chgūia cho'alaogüe'en lo'o spejw, ²⁴ la' con chgūie' can' naquə cho'alaogüe'en na' cata' babeyož bgüie'en le'e cheyanlažə'ete' can' naquənna'. ²⁵ Xtižə' Diozən' de'en nyojən' chsed chlo'in chio'o can' babebej Diozən' chio'o xni'a de'e malən'. Na' de'en chsed chlo'in chio'o goncho naquən de'e güenchgua. Na' šə əgwsedchon na' sotezə socho goncho can' nannə' sin cui ganlažə'echon nachən' socho mbalaz.

²⁶ Notə'atezcho šə choncho xbabən' de que choncho can' chebei Diozən' pero šə con cho'echo dižə' de'en na la'ažda'omalchon', chxoayagzə cuinchon'. La' xtižə'echon' bito naquən güen lao Diozən', na' bito chebeine' bitə'atezə de'en choncho šə ca'. ²⁷ Šə choncho can' chebei Xacho Diozən', chaclencho no'olə gozeb ca' na' bi'i gozeb ca' šə bichlə de'en chesə'əyažjene' na' chbejyichjcho cuich choncho de'e mal de'en chso'on beňə' ca' cui zjənombia' Diozən'.

2

Tozəczə can' cheyalə' goncho len yogua' beňə'

¹ Benə' bišə' dao', Xancho Jesocristən' naque' le'ezelaogüe beňə' zaque'e, na' šə de'e liczə chonlilažə'echo Xancho Jesocristən', bito nəchən balə beňə' gonchguaga'acchone' xen, na' yebale' gonga'auechone' naccze. ² Šə la'ac chopə beňə' gan' chdopə chžagcho cho'ela'occo Jesocristən', na' toe' naque' beňə' gwni'a na' nyaze'lachə'šao'lachə' xochə, na' nde xbenə' enə' to niy de or, na' ben' yeto naque' beňə' yašə' na' nyaze' lachə' golə lachə' bedo beda', tozə can' cheyalə' goncho len choptega'aue'. ³ Bito naquən güen šə goncho beňə' gwni'anə' xen na' ye'echone': "Gwche'edo' lao yag siy nga." Na' niqe naquən güen šə ye'echo beňə' yašə'ənə': "Gwzechatezə do de'e na'alə", o šə ye'echone': "Gwche'edo' lao yon'." ⁴ Bito naquən güen lao Diozən' šə gon cuincho ca juez par ənacho noen' zaque'e na' noen' cui zaque'e. Xbab chechon' naquən de'e mal šə goncho ca'.

⁵ Benə' bišə' dao', Diozən' bagwleje' zan beňə' yašə' par zjənaque' xi'ine' na' par chso'onlilažə'əchgüe' le'. Na' catə' yesyə'əžine' gan' zo'enə' gone' par nič̄ yesə'ənabi'e txen len le' la' can' bene' lyebə gon notə'atezə chio'o chaquecho che'. ⁶ Pero na' le'e chonle beňə' yašə' ca' ca beňə' cui bi bi zjəzaque'e. Na' beňə' gwni'a ca' chonga'aclene' ca beňə' zjəzaque'əchgua, len la' lega'aue'enə' chesə'əchi'i chesə'əsaque'e le'e, na' chesə'əche'e le'e do lao jostis ca'. ⁷ Na' le'egatezəczə lega'aue'enə' choso'ožia choso'onite'e Jesocristən' ben' chonlilažə'əchon' lgua'a so'eñe' yelə' bala'an.

⁸ Lein' de'en naquə de'e žialao lao yogua' de'e ca' yelə' de'en nyojən le'e Xtižə' Diozən' nan: "Legaque che sa'aljuežj beňachle catg chaquele che cuinle." Šə de'e liczə chonle can' nannə' chonczle güennə'. ⁹ Pero de'e malən' chonle šə balə beňə' chonga'aquelene' xen na' yebale' chonga'aclene' ca beňə' cui bi zaque'e. Lei che Diozən' chchoglaon chele de que naple dolə' de'en chonle ca'. ¹⁰ Can' naquən, nota'atezə beňə' zoe' chone' cuaselol can' na lein', pero na' la'anə' tozə pontən' chchoe', doxen lei na'anə' chape' dolə'. ¹¹ Diozən' ben' gwna: "Bito co'o xtole, na' cui cuejyichj be'en chele o no'ol chele par solenle beňə' yobla", lecze'en gwne': "Cui gotle beňə'", na' bene' mendad bichlə de'e cui goncho. Šə bitonə' goncho to de'e mal de'e na lein' cui goncho pero babencho yeto de'e nan cui goncho, bia'acza napcho dolə' len lein'. ¹² Cheyalə' güe'echo

dižə' con can' chene'e le'enə' na' goncho con can' chazlaže'enə' ɬedə' la' le' əne' che to tocho šə choncho can' na Xtižə'enə' de'en nyojən o šə bito choncho can nannə'. Xtižə' Dioz na'anə' chzejni'in chio'o can' babebeje' chio'o xni'a de'e malən' par goncho can' chene'ene'enə'. ¹³ Diozən' əgwnežjue' castigw che benə' ca' cui chesyə'əyašə' chesyə'əži'ilāžə' ljuežjue'benachgaaque'. Pero benə' ca' chesyə'əyašə' chesyə'əži'ilāžə' ljuežjue'benachgaaque', Diozən' yejašə' yeži'ilāžə'lega'aque'.

Bitobi zejen šə con chonlilažə'əcho Jesocristən' de'e dižə'əzə

¹⁴ Benə' bišə' dao', šə to benə' bito chaquene' che ljuežje' na' bito chone' yeziqə'əchlə de'e naquə de'e güen, bitobi zaquə' de'en ne': "Chonlilažə'a Jesocristən'." Yeyeje' lao yi' gabilən' šə de'e dižə'əzən' ne' ca'. ¹⁵ Balə benə' ljuežjcho benə' chso'onlilažə' Jesocristən' cui de de'en əse'ej əsa'ogüe' na' cui de xala'anga'aque'. ¹⁶ Na' šə bito gaquəlenga'acchone' len de'en chesə'əyažjene'enə', šə con ye'ega'acchone': "Ležjəya'ac to šao' to güen na' Diozən' gaquəlene' par nich əzelele de'en chyažjelen", bitobi zejen de'en ənacho chonlilažə'əcho Jesocristən' šə goncho ca'. ¹⁷ De'e na'anə', šə con ənacho de que chonlilažə'əcho Jesocristən', pero bito chaquecho che ljuežjcho na' bito choncho yeziqə'əchlə de'en naquə de'e güen, bitoczə bi zejen de'en ənacho de que chonlilažə'əchone'.

¹⁸ Nitə' benə' chesə'əne' de que guaquə so'onlilažə'e Jesocristən' sin cui so'one' de'en naquə de'e güen. Na' leczə nitə' benə' chesə'əne' con chso'one' de'e güennə' pero na' bito chso'onlilažə'e Jesocristən'. Na' nada' əchnia' le'e šə ənacho de que chonlilažə'əcho Jesocristən' pero bito choncho de'e güen, bito debia' šə chonlilažə'əchone'enə'. Pero šə de'e li chonlilažə'əchone' choncho de'e güennə' na' nacbia' de que chonlilažə'əchone'enə'. ¹⁹ Chejle'echo de que tozə Diozən' zaque'e par güe'ela'ochone', na' ca'aczən' cheyalə' šejle'echo. Pero caguə de'e ca'azən' cheyalə' goncho. De'e xio' ca' chse'ejle'en de que tozə Diozən' naque'benə'zaque'e na' chesə'əxizəntant chesə'əžebən. ²⁰ Choncho de'e cui zeje šə con ənacho chonlilažə'əcho Jesocristən' na' bito choncho de'e güennə'. Bito gata' yelə' mban zejlicane' checho šə con ənacho chonlilažə'əchone'. ²¹ De'e xaxta'occo Abraannə' blo'e de que benlilažə'e Diozən' de'en bzenague' con bi gožza Diozən' le'. De'e na'anə' bxoa xi'inə' Isaaquən' lao mes de yejən' par gote'ebə' güe'ela'ogüe'e Diozən', pero na' Diozən' bito be'e latjə gote'ebə'. Na' de'en bzenague' che Diozən', de'e na'anə' Diozən' gwne' che' de que naque'benə' güen laogüe'enə'. ²² Naquən clar de que de'e Abraannə' caguə con benlilažə'əze' Dioz na'anə', sino leczə bzenague' che'. Na' de'en bene' ca' blo'e de que benlilažə'e Diozən'. ²³ De'e na'anə' nyoj Xtižə' Diozən' che' nan: "De'e Abraannə' benlilažə'e Diozən' na' de'e nan' Diozən' gwne' che' de que naque'benə' güen laogüe'enə'." Na' leczə nyojən de que Abraannə' naque'benə' migw che'.

²⁴ Clar naquən de que caguə ni che de'en nacho chonlilažə'əcho Dioz na'anə' ne' naccho benə' güen laogüe'enə', sino que de'en chzenagcho che' na'anə' ne' checho de que naccho benə' güen laogüe'enə'. ²⁵ De'e Raabən' ben' goquə no'olə sargatən', bzenague' che Diozən' catə'ən bgüialaogüe' benə' ɬop ca' bselə' ənasyon Izraelən' par jəsə'əgüia jəsə'əye' lažə'enə'. Na' blo'ine' lega'aque' yetola nez par jəya'aque' par nich bito jəsə'əxen soldad che rein' lega'aque'. Na' de'en goquəlene' benə' ca' blo'e de que benlilažə'e Diozən'. Na' gwna Diozən' che' de que naque'benə' güen laogüe'enə'. ²⁶ Šə to benə'bitoch nye'e biš xne nezecho naque'benə'guat. Ca'aczən' gwxaqua'əlebe chio'o, šə bito choncho de'e güen, nezecho bito de yelə' mban zejlicane' chechon' la'anə'əczə šə nacho de que chonlilažə'əcho Jesocristən'.

Choncho de'e xinj len xtižə'əchon'

¹ Benə' bišə' dao', nezecho de que neto' chsed chlo'ito' benə' yoblə xtižə' Diozən' si'ichto' castigw šə bito gonto' can' nannə'. De'e na'anə' əchnia' le'e, bito selažə'ətecle

əgwsed əgwlo'ile beñə' yoblə xtižə' Diozən'. ² Zan las yoguə'echo choncho de'e xinj. Pero šə to beñə' bito chone' de'e xinj len xtižə'enə' naquəchgue' beñə' güen na' gwzoicenze' ənabia' dōxen cuerp che'enə' šə ca'. ³ Chgo'echo frennə' cho'a cabey ca' par nich yosə'əzenaguəb checho na' žja'aquəb con gata'etezə chene'echo šejlenga'acchob. ⁴ Na' leczə beñə' ca' choso'osa' barcw xen ca' choso'oçhine' yag da'ozə de'en chsa' lega'aquən licha par nich chja'aquən gata'etezə chse'enene' la'anə'əczə šə chžigu' be' gualən' lega'aquən. ⁵ Ca'aczən' naquən len ložə'əchon'. Tozə de'e dao' rizə'ən naquən par len cuerp chechon' pero chac chnəlenchon dižə' par gon cuincho xen. Na' ca naquə to yi' bzi' dao' guaquə əgwzeyən to ya'adao' xen, ca'aczən' naquən len ložə'əchon' catə' chnəlenchon dižə' mal. ⁶ Gwxaquə'əleben ca to yi!. Šə bito chzenagcho che Diozən' cho'echo yoguə' claste dižə' mal, cheda' ložə'əchon' chonchən de'e mal cle ca bitə'etezəchlə part che cuerp chechon'. Na' šə cho'echo dižə' malən' chyalə'əch yoguə'əlołte de'e mal de'en chonchon', na' bitoczə bi güen socho yedote lao əbancho. La' che gwxiye' nan' chzenagcho catə'ən cho'echo dižə' mal ca'. ⁷ Chsa'ac max yoguə' claste bia yixa', bia žia tap ni'a ne'i, bia žia xile'e, bia chda nxobə le'i, na' bia ca' ža' lo'o nis. Bagwnitə' beñə' gwso'onmaxga'aque'eb. ⁸ Pero ni to chio'o bito soicho ložə'əchon' par nich bito güe'elenchon dižə' mal. Do tyempte cho'echo dižə' na' dižə' de'en chchoj lo'o la'ažda'omalchon' naquən de'e mal juisy. Gwxaquə'əleben ca benen che to bel əznia. ⁹ Len xtižə'əchon' cho'ela'echo Xacho Diozən' ben' leczə naquə Xancho. Na' leczə len xtižə'əchon' chžia chnitə'əcho ljuežj beñəchcho, beñə' ca' ben Diozən' can' naquə cuine'. ¹⁰ Na' cho'acho na'anə' chchoj dižə' šao' catə'ən cho'ela'echo Diozən' na' leczə na'anə' chchoj dižə' mal catə'ən chžia chnitə'əcho ljuežj beñəchcho. Benə' bišə' bito choncho can' cheyalə' goncho. ¹¹ Nezecho de que bito žia nis šao' na' nis əzbapj tozə bej. ¹² Na' leczə ca' beñə' bišə', nezecho de que to yag yixguion' bito chbian güi na' nic zapjən' chbian' yixgūio. Na' leczə ca' bito šejcho bej gan' žia nis əzbapjən' par žjəxi'icho nis šao'. Ca'aczən' naquən len chio'o ža, bito cheyalə' güe'echo dižə' mal txen len dižə' güen, sino cheyalə' güe'echo por dižə' güen.

Can' goncho šə Diozən' babene' chio'o yelə' sin' che'enə'

¹³ Notə'etezcho šə chaquecho naccho beñə' sin' na' chejni'icho xtižə' Diozən' par əgwsed əgwlo'ichon beñə' yoblə cheyalə' goncho yoguə'əloł can' chene'echo Diozən' goncho par nich gacbia' naccho beñə' sin', na' bito gon cuincho xen de'en naccho beñə' sin'. ¹⁴ Pero na' šə chgue'i ljuežjcho na' chene'echo gaccho beñə' blaoch cle ca lega'aque' bito cheyalə' ənacho de que naccho beñə' sin' par əgwsedecho beñə' yoblə. Nacbia' bito naccho beñə' sin' šə choncho ca'. ¹⁵ Na' šə chgue'i ljuežjcho na' chene'echo gaccho beñə' blaoch ca lega'aque' bito naccho beñə' sin' par əgwsedecho beñə' yoblə, con choncho can' na la'ažda'omalchon' na' can' chso'on beñə' ca' cui zjənombia' Diozən', la' xbab chechon' za'an che de'e gwxiye'enə'. ¹⁶ Šə chgue'i ljuežjcho na' chene'echo gaccho beñə' blaoch ca lega'aque', bito zocho binlo len lega'aque' šə ca', na' choncho porzə de'e mal. ¹⁷ Catə' Diozən' chonə' chio'o yelə' sin' che'enə', choncho porzə de'e güen, na' bito chxecho gwdiłə entr ljuežjcho. Na' catə' chonə' chio'o yelə' sin' che'enə' naccho gaxjwlažə' na' chzexjw yichjcho par nich chzenagcho che ljuežjcho. Na' leczə cheyašə' cheži'ilazə' ljuežjcho na' tozə can' chaclencho yogue'e na' cho'echo por dižə' li. ¹⁸ Pero catə'əch zo chbezcho binlo na' chaclencho beñə' yeziqa'əchlə par yesə'əzo yesə'əbezəga'aque' binlo, nachən' beñə' ca' chsed chlo'icho so'onljə' de'e güennə'.

Bito gaquə goncho txen len beñə' ca' cui zjənombia' Diozən'

¹ De'en chdilə chšašle entr ljuežjle chonle ca' cheda' yo'o yaz de'e malən' lo'o yichjla'ažda'olen' na' chnabi'an le'e par chonle con can' nan chele. ² Yo'o yaz de'e malən' lo'o yichjla'ažda'olen'. De'e na'anə' chene'ele de'en de che beñə' ljuežjle na' catə' cui choc ca'alen, xte chotga'aclene' par nich gaquən lao na'ale. Na' leczə catə'

chzelažə'ele gata' de'e cui de chele chdiləlenle benə' na' chšašlenga'aclene'. Bito de de'en chyažjele chedə' bito chnabebe Diozən' par gone' ca gata'ən. ³ Na' tgüejə cata' chnabebecho Diozən' gone' par gata' bi de'en gata' checho bito chone'en chedə' con chene'echo gata' šə bin' na la'ažda'omalchonə', na' choncho con nactezə nan. ⁴ Šə cho'echo latjə chnabia' la'ažda'omalchon' chio'o par choncho con can' chene'ennə', choncho can' chso'on benə' ca' cui zjənombia' Diozən' na' choncho contr Diozən'. De'e na'anə' notə'atezcho šə chene'echo goncho txen len benə' mal ca', naccho benə' contr che Diozən' na' de'en cuich chaquecho che Diozən' gwxaquə'elebecho ca to no'olə go'o xtoi, no'olən' cuich chaque che be'en che'enə'. ⁵ Chonljale xbab de que Xtižə' Diozən' bitobi zaqua'ən gan' nyojən nan: "Diozən' beñe' Spirit che'enə' zon lo'o la'ažda'ochon'. Na' Spiritən' lechguale nži'ilazə'ən chio'o, na' chzelažə'əchguan gaquecho che tozə Diozən'." ⁶ Diozən' chaclenchgüe' chio'o par nich cuich chzenagcho che la'ažda'omalchon'. De'e na'anə' nyojən le'e Xtižə' Diozən' nan: "Diozən' chone' contr benə' ca' chso'on cuinga'aque' xen, pero chaclene' benə' ca' chso'on xbab de que bitotec bi zjəzaque'e." ⁷ De'e na'anə' cheyalə' gon cuincho lažə' na' Diozən' na' co'o gwčhejlažə'echo cui šejle'echo che gwxiye'enə'. Šə goncho ca' yebižə'ən šlož. ⁸ Cheyalə' goncho xbab can' chaque Diozən' checho na' güe'elenchone' dižə' can' cho'elencho benə' migw checho ca' dižə'. Šə goncho ca', Diozən' gaque' benə' migw checho. Na' Šə choncho de'e malən' cheyalə' cuejyichjchon. Na' Šə choncho xbabən' de que guaquə güe'ela'occo Diozən' na' gontezcho can' chene'e la'ažda'omalchon', clelən' choncho xbabən' Šə ca' na' cheyalə' güe'echo latjə yocobə Diozən' yichjla'ažda'ochon'. ⁹ Cata' babencho de'e malən' cheyalə' yegüine'echo na' cuežyašə'echo na' gaquəchgüeicho lo'o la'ažda'ochon' por ni che de'e mal de'en babenchon'. Bito cheyalə' goncho legr na' nic cheyalə' yebeicho, chedə' la' babencho de'e malən'. Cheyalə' yegüine'echo por ni che de'e malən' babenchon' na' yedinjechon. ¹⁰ Cheyalə' əgwzexjw yichjcho lao Xancho Diozən' gacbe'icho de que bito naccho benə' zaqua'əchgüeui par nich gone' chio'o yalə' bala'an.

Bito cheyalə' ənacho che ljuežjcho de que nape' dolə'

¹¹ Benə' bišə' dao', bito cheyalə' ənecho che ljuežjcho. Ben' chne' che ljuežje' na' chnelaote', lei na'anə' chzoe' ca'alə, la' lennə' nan gaque che ljuežjcho. Na' nezecho de que ben' chon ca' bito chzenague' che lein'. Na' de'en chon cuine' ca benə' zaque'e par əne' che ljuežje' de que nape' dolə', chone' lei che Diozən' ca to de'e cui bi zaque'e. ¹² Tozə Dioz nan' bnežjue' lein' na' tozə le'enə' zaque'e par əne' che to tocho šə napcho dolə'. Na' leczə' enə' chac gone' par nich cui žjəya'ac benə' lao yi' gabilən' na' chacte sele'e benə' lao yi' gabilən'. Pero chio'o bito zaqua'əcho ənacho che ljuežjcho de que zjənape' dolə'.

Bito nezecho bin' gaquə gwxe güižj

¹³ Na' leczə tgüejə chchogbi'achon šejcho to ga šejcho par goncho negosy nich goncho gan. Na' chbejcho to žan' par šejcho na' chchogbi'achon de que yega'ançhona' tgüiz. ¹⁴ Bito güen əchhogbi'achon ca' la' bito nezecho bin' gaquə checho o nac goncho gwxe güižj. Yelə' mban chechon' gwxaquə'eleben ca to bejw, la' bejon' šložə chle'ichon' na' cheyasən. ¹⁵ Cheyalə' ənacho: "Šə Xancho Diozən' güe'echo latjə əbancho na' goncho to de'e goncho." ¹⁶ Pero na' de'e malən' choncho šə chon cuincho xen par chžiacho bia' naquən' goncho sin cui ənabebecho Diozən'. ¹⁷ Na' Šə nezecho de'en naquə güen goncho na' bito chonchon, napcho dolə' lao Diozən' de'en cui chonchon.

Lechguale de'e mal gaquə che benə' gwni'a ca' benə' cui chso'onlilažə' Jesocristən'

¹ Na' le'e benə' gwni'a le'e cui chonlilažə'ele Jesocristən', le'e so trist, na' le'e cuežyašə', la' lechguale de'e mal gaquə chele. ² Bachbiayi' de'en deilen', na' leczə bachsa'o bel zilə' lachə' šao' chelen'. ³ Mech chele de'en naquə de or na' de plat bachesə'əzen xche'i na'

de'en zjənzen xche'inə' nacbia' de que bito bchinlen par gaquəlenle benə'. De'e na'anə' əžin že əžaglaochguale lao yi' gabilən'. Bagwche' yichjile tlaozə babtable de'e s̄cha'o xmechlen', la'anə'əczə bazon gon Diozən' le'e castigw. ⁴ Le'e gon xbab can' benle len benə' güen žin chelen' benə' yašə' ca' besyə'əlap cwseš chelen'. Bxoayagle lega'aque' de'en bito gwixjwga'aclene' can' cheyalə'. Na' de'en cui bnežjwle laxjwga'aque'en can' cheyalə', chlo'en de que nacle benə' güen de'e mal. Diozən' chzenague' che benə' güen žin ca' de'en chesyə'əgüine'ene', Dioz ben' napə le'ezelaogüe yelə' guac xen. ⁵ Zotezle che'ej chaoša'ole na' chonditjeile de'en deile chonle con can' nan chele. Na' laogüe de'en chonle con can' nan chelen' na' bito chacbe'ile bazon gon Diozən' castigw chelen', gwxaquə'elebele ca to bia yixa' bian' chgue'ej chguoša'occo par nich chanə'əb antslə ze'e gotchob. ⁶ Babenle par nich benə' yoblə gwso'ote' benə' ca' gwso'on de'e güen, na' bitobi goquə so'one' par nich cui bi gonga'aquelene'.

Cuezcho batə'əquən' yidə Xancho Jesocristən' de'e yoblə, na' goncho orasyon

⁷ Ca naquə le'e benə' bišə' dao', le'e co'o le'e gwçhejlažə' len de'en chyi' chzaqua'əle chedə' bazon yidə Xancho Jesocristən' de'e yoblə. Benə' ca' chsa'az chrīte'e chesa'əbeze' cwsešən', chedə' cwsešən' naquən de'e zaque'e. Na' chesa'əbeze' chedote lao chac yejon' na' catə' chbeza yejon' cana'ach chesyə'ətobe' cwsešən'. ⁸ De'e na'anə' bitə'ətezə de'e chyi' chzaqua'əle cheyalə' gonçechlažə'əle gonlilažə'əle Xancho Jesocristən' chedə' nezecho bazon yide' de'e yoblə. ⁹ Benə' bišə' dao', bito yosbague'ele ljuežjle šə bin' chac chele. Šə bin' yosbague'ele ljuežjle Xanchon' choglaogüe'en chele de que naple dolə'. Na' bazon baozə yide' de'e yoblə. ¹⁰ Le'e gon xbab che de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Xancho Diozən' cana'. Lechguale besə'əžaglaogüe' pero bia'aczə gwnite'e cheç gwso'nlilažə'e Diozən'. ¹¹ Mbalaz nitə' benə' ca' gwnitə'ətezə gwnitə' gwso'nlilažə' Diozən' la'anə'əczə besə'əžaglaogüe'. Babenele xtižə' de'e Jobən' can' bençechlažə' benlilažə'e Diozən' la'anə'əczə de'e zan de'en gwdi' gwxaque'e. Pero na' catə' gwde de'en gwdi' gwxaque'enə', Diozən' bene' par nich gwzoche' mbalaz clezə can' gwzoe' antslə. Can' ben Diozən' blo'e de que lechguale chene'ene' gaquəlene' chio'o na' lechguale cheyašə' cheži'ilalažə' e chio'o.

¹² Benə' bišə' dao', bito əgwsocho jorament por yoba, nic por yežlyo nga, na' nic por bitə'ətezəchlə. Cheyalə' güe'echo por dižə' li de'e se'ejle' benə' sin cui əgwzocho testigw de que leiczechon', par nich Jesocristən' cui choglaogüe'en checho de que cheyalə' si'icho castigw.

¹³ Notə'ətezcho catə' chyi' chzaqua'əcho, cheyalə' goncho orasyon. Na' notə'ətezcho catə' zocho mbalaz, cheyalə' golcho güe'ela'occo Jesocristən'. ¹⁴ Notə'ətezcho catə' chacſenecho cheyalə' gaxcho benə' gol ca' gwlejcho par nich zjənaque' benə' blao che chio'o chdopə chžagcho cho'ela'occo Jesocristən'. Na' yesə'əyebe' chio'o setən', na' so'one' orasyon lao Diozən' yesə'ənabe' yeyaquecho chedə' lega'aque' na' chio'o chonli-lažə'əcho Xancho Jesocristən'. ¹⁵ Na' chio'o choncho orasyonnə' cheyalə' šežjle'echo de que chzenagczə Xancho Diozən' checho par nich ca' yeyaque šə no chio'o chacſene, la' Xancho nan' yeyone' chio'o. Na' šə babencho de'e mal, gozi'ixenczə Xanchon' checho. ¹⁶ De'e na'anə' cheyalə' güe'echo dižə' len benə' ljuežjcho che bitə'ətezə de'e mal babencho contr lega'aque' na' goncho orasyon tocho yetocho par nich ca' yezocho güen šə bin' chac checho. Na' šə naccho benə' güen lao Diozən', Diozən' chzenagcze' checho catə' choncho orasyonnə' do yichj do lažə'əcho na' chone' de'e zan de'e güen de'en chnabechone' gone'. ¹⁷ Le'e gon xbab che Liazən'. Goque'benəč cayanə'ən naquə chio'o. Na' catə' bene' orasyon do yichj do laže'e gwñabene' Diozən' cui gaquə yejw, Diozən' bzenague' che' na' bito bsele'e yejon' lao šon iz yo'o gašja. ¹⁸ Na' catə' bene' orasyonnə' gwñabene' Diozən' əsele'e yejon' de'e yoblə, nach Diozən' bsele'en. Na' goc cwseš che benə' ca' de'e yoblə.

¹⁹ Benə' bišə' dao', catə' to benə' ljuežjcho bagwlejyichje' de'en naquə de'e li de'en bzejni'i Diozən' chio'o, cheyalə' gaquəlenchone' par nich yedinjene' xtole'enə' na'

yeyaque' tozə len chio'o. ²⁰ Che'enda' ənezele de que catə' choncho par nich nota'etezə benə' chedinjene' xtole'enə', chaclenchone' par nich chezi'ixen Diozən' xtole'enə' la'anə'əczə še naquən de'e zan, na' cui yeyej be'enə' lao yi' gabilən'.

De'e na'azən' chzoja' na'a. *Santiago*

Cart Nech De'en Bzoj San Bedən'

Bedən' chzoje' cart par benə' ca' chso'onlilažə' Cristən' benə' ca' zjənasəlas

¹ Nada' Bed naca' apostol che Jesocristən'. Na' chzoja' cart nga par le'e nasə'əlasle distrit che Ponto, Galasia, Capadosia, Asia na' Bitinia. Chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən' naccho ca benə' zitə' len yeziqə'əchlə benə' ža' lao yežlyon'. ² Xacho Diozən' gwleje' chio'o pa nich naccho xi'inə' can' bsi'e xneze dezdz gwlalte. Spirit che Diozən' chonən par nich naquə la'ažda'ochon' xi'ilalažə' par nich chzenagcho che Jesocristən' na' par nich chnitlao xtolə'əchon' chedə' le' blalj xchene'na'. Chnaba' sotezə so Diozən' gaquəlenche' le'e na' gone' par nich so cuezachle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

Zocho lez žjəyezozho len Diozən'

³ Ledoye'ela'och Diozən'. Le' naque' Xa Xancho Jesocristən' na' leczə cho'elao' Xancho Jesocristən' le'. Lechguale cheyašə' cheži'ilalažə' Diozən' chio'o ca de'en bocobe' yichjla'ažda'ochon' na' bene' par nich zocho lez žjəyezozho len le'. Na' nezecho gaquə can' zocho lez chedə' Jesocristən' bebane' ladjo benə' guat ca'. ⁴ Diozən' gone' de'e šao' de'e güen par chio'o de'e cui te chei, na' benə' güen de'e mal ca' bito gaquə yesə'əžone' gaquə güen par chio'o. Diozən' babsi'e xneze gone' de'e ca' par chio'o catə'ən yežincho yoban'. ⁵ Na' na'a Diozən' len yelə' guac xen che'na' chcuasə' chcue'eje' chio'o len de'e malən' chedə' chonlilažə'əchone'. Na' chbezcho batə'əquən' yidə Cristən' de'e yoblə nich gone' de'e güen ca' par chio'o.

⁶ De'e na'anə' zocho mbalazchgu la'anə'əczə de de'e zan de'en chyi' chzaquə'əcho šlož güejə lao zocho yežlyo nga. ⁷ Benəchən' choso'ozeye' orən' par nich chesə'ənežene' şə naquən doalje na' par nich chesyə'əbeje' bitə'ətezə de'en nchixən. Na' orən' gwžin ža te chei. Na' ca'aczən' chon Diozən' len chio'o, cho'e latjə chyi' chzaquə'əcho par nich nacbia' şə de'e li chonlilažə'əchone'. Na' şə de'e li chonlilažə'əchone' zaquə'əchən cle ca can' zaquə' orən'. Na' şə ca' catə' yidə Jesocristən' de'e yoblə, Diozən' əne' checho de que bencho de'e güen, na' gone' par nich gaccho benə' blao na' gone' chio'o yelə' bala'an xen.

⁸ Na' le'e chaquele che Jesocristən' la'anə'əczə bitonə' le'ilene'. Na' la'anə'əczə bito chle'ichone' na'a chonlilažə'əchone'. Na' de'e na'anə' zocho mbalaz na' clegazə chebeicho. ⁹ Na' de'en chonlilažə'əcho Jesocristən', gone' par nich žjəyezozho len Diozən'.

¹⁰⁻¹¹ Na' ca naquə benə' ca' boso'ozoj Xtižə' Diozən' cana', Spirit che Diozən' de'en leczə naquən Spirit che Cristən' gwzon lo'o yichjla'ažda'oga'aque'na', bzejni'in lega'aque' can' saquə'əzi' ben' əselə' Diozən' par yosle' benə' lao de'e malən' na' can' yezi'e yelə' bala'an xen che'na' catə'ən te de'en saquə'əzi'na'. Gosa'ənežene' na' boso'ozoj'e' can' chaclen Diozən' chio'o na'a. Na' boso'osedyaňe' na' besyə'ayiljyož'e' non' əselə' Diozən' par gone' ca žjəyezozho len le' na' batən' əsele'ene'. ¹² Spiritən' bzejni'in lega'aque' de que de'en boso'ozoj'e'na' bito gaquən complir tyemp chega'aque'na' sino tyemp che chio'ona'. Na' ca naquə neto' babzeneto' le'e dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən', gwdixjue'ito' le'e de quebach goc complir can' boso'ozoj benə' ca' cana'. Spirit che Diozən' de'en bsele'e goclenən neto' gwdixjue'ito' on le'e. Na' angl ca' lechguale chse'enene' se'ejni'ine' de'e ca' bagwdixjue'ito' le'e.

Cheyalə' gaqua la'ažda'ochon' xi'ilalažə' len yogua' de'en choncho

¹³ De'e na'anə' cheyalə' socho len tozə xbab na' nəbia' cuincho par goncho can' chazlažə' Diozən'. Cheyalə' socho yebeicho ca de'e güen de'en gon Diozən' par chio'o catə'ən yidə Jesocristən' de'e yoblə. ¹⁴ Laogüe de'en naccho xi'inə' cheyalə' sotezə socho əgwzenagcho che'. Bitoch cheyalə' əgwzenagcho che de'e malən' de'en chene'e

la'ažda'omalchon' goncho can' bencho catə'ən cuiŋə' šo'o be'eni' che Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon'. ¹⁵ Diozən' gwleje' chio'o par naccho xi'ine'. Le' naque' benə' la'ažda'xi'ilalažə'. De'e na'anə' chio'o leczə cheyalə' gaquə la'ažda'ochon' xi'ilalažə' len yoguə' de'en choncho. ¹⁶ Xtižə' Diozən' nyojən nan: "Cheyalə' gaquə la'ažda'olen' xi'ilalažə' Ɂchedə' nada' Dioz naquə la'ažda'ogua'anə' xi'ilalažə'."

¹⁷ Chio'o choncho orasyon lao Diozən' che'echone' "Xato' Dioz". Na' Dioz nan' chħoglaogüe'en che chio'o beñach šə nocho napcho dolə' segon naquən' chon to tocho. Na' tozəczə can' chon Diozən' len yoguə' beñachən'. De'e na'anə' cheyalə' gapchone' respet na' sotezə socho gapcho cuidad par niç cui goncho de'e mal lao socho yežlyo nga. ¹⁸⁻¹⁹ Nezecho de que costombr ca' de'en boso'ozejni'i de'e xaxta'occo ca' chio'o bitobi zjəzaquə'ən. Na' Cristən' gwdixjue' xtolə'əchon' catə' blalj xħene'ənə' par niç cuich naoco costombr ca'. Bito gwdixjue'en len mech de or o de plat o len bichlə de'en zjade lao yežlyon' de'en yesə'əde chei. Na' xħene'ənə' de'en blalje' zaquə'əchguan lao Diozən'. Cristən' gwxaquə'əlebene' ca xilə' dao' bian' cui bi bi yižgħie' da' na' cui bi bi naquei, ca bia ca' gwso'ot beñə' Izrael gwlaž checho ca' par bezi'ixen Diozən' xtolə'əga'aque'ənə'. ²⁰ Na' ze'e xe yežlyon' catə' Diozən' gwleje' Cristən' par chixjue' xtolə'əchon'. Na' Diozən' bsele'ene' laochon' tyemp nga zochu na'a par chaclene' chio'o. ²¹ Na' de'en bosban Diozən' Cristən' ladjo beñə' guat ca' na' bnežjue'ene' yelə' bala'an xen, de'e na'anə' chonlilažə'echo Diozən' na' chebeicho nezecho gon Diozən' güen len chio'o.

²² Na' de'en bachzenagcho che dižə' li che'ənə', Diozən' bene' ca naquə la'ažda'ochona' xi'ilalažə', par niç chaquecho che yeziqə'əchlə beñə' chso'onlilažə' Cristən'. De'e na'anə' cheyalə' gaquəchħüeicho chega'aque' do yichj do lažə'əcho, caguə de'e dižə'əzə.

²³ Diozən' babene' par niç goljcho de'e yoblə Ɂchedə' gwyejle'echo che xtižə' Diozən'. De'e na'anə' bade yelə' mban zejliċane checho. Bito den por ni che de'en goljcho por xaxna'acho beñə' ca' chsa'at, sino por Diozən' ben' zo zejliċane. ²⁴ Xtižə' Diozən' nyojən, nan:

Chio'o beñach gwxaquə'əlebecho ca yixə' de'en chla'ac do yoba, Ɂchedə' šložgan' zochu. Na' yoguə' de'en de yežlyo nga de'en chebeicho gwxaquə'əleben ca lojei ca', Ɂchedə' te chega'aquən'.

Can' chac len yixə' ca', chesə'əbižən nach chesə'əyinj lojei ca', ca'atezəczən' chac len chio'o na' len de'e ca' zjade yežlyo nga.

²⁵ Pero na' caguə de'e te che Xtižə' Xancho Diozən'.

Dižə' güen dižə' cobən' de'en gwdixjue'ito' le'e naquən xtižə' Xancho Diozən' de'en cui te chei.

2

¹ Na' laogħie de'en banaccho xi'in Dioz, cheyalə' cuejyichjcho yoguə' claste de'e mal de'en choncho. Bito axoayagħo beñə', bito goncho ca əsa'aque beñə' naquəchħo beñə' güenħħi can' nacħħo, bito gaquəxi'ichō beñə' na' nic ənecho dižə' mal che beñə'. ² Na' ca bi'i che'en dao' ca' chəsə'ədombo' xižə'əga'acbo' ca'aczən' cheyalə' selažə'əcho šejni'ichecho Xtižə' Diozən' de'en nyojən par niç gaquəlenən chio'o gacħħo can' chene'e Diozən' gaquə chio'o chonlilažə'əchone'. Na' Xtižə' Diozən' bito chxoayaguən notə'əteżə beñə'. ³ Cheyalə' selažə'əcho šejni'ichecho Xtižə' Diozən' Ɂchedə' bachacbe'ichō de que Xancho Jesocristən' chonchħüe' güen len chio'o.

Cristən' gwxaquə'əlebene' ca to yej squin che to yo'o

⁴ Chio'o chonlilažə'əchone' Ɂchedə' zoe' zejliċane na' chone' chio'o yelə' mban zejliċane, Diozən' gwleje' le' par chone' chio'o yelə' mban zejliċane na' lechguale zaque'e len Diozən'. De'e na'anə' Jesocristən' gwxaquə'əlebene' ca to yej de'en gwlej beñə' par gaquən yej squin liže'enə' na' zaquə'əchguan len be'enə' gwlej lennə', la'anə'əczə beñə' ca' yeziqə'əchlə gwsa'aquene' cui bi zaquə' yejən' na' boso'ozo'en ca'alə'. ⁵ Na' de'en ngodə'əcho txen len Jesocristən' gwxaquə'əlebecho ca yej ca' de'en zjəncua'

zjəngodə'ən gan' chac yo'o de yejən'. Pero zaquə'əchcho ca yejən' la' de yelə' mban zejlīcañe chechon', na' yoguə'əcho txenŋə' naccho liž Diozən' chedə' zoe' len chio'o. Na' gwxaquə'əlebecho ca bxož che benə' Izrael gwlaž checho ca' can' gwnita'ətezə gwnite'e gwse'ejni'alaže'e Diozən', chedə' Jesocristən' chone' par nich zotezə zocho cho'ela'occo Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon' can' chazlažə' Diozən'. ⁶ Na' Xtižə' Diozən' nyojən' che Jesocristən' nan:

Gan' nzi' Sion na' əselə'a to benə' gwxaquə'əlebene' ca to yej de'en gwlej benə' par gaquən yej squin, na' zaquə'əchguan par le'.

Na' benə' so'onlilažə' ben' gwxaquə'əlebe ca yejən' bito bi zto' əsa'aquene' che de'en so'onlilažə'ene'.

⁷ Na' par chio'o chonlilažə'əchone', naque' le'ebeyože benə' zaque'e. Pero na' benə' ca' cui chso'onlilažə' le', choso'ozoe' le' ca'alə, na' par lega'aque' nyojczə Xtižə' Diozən', nan: Yej de'en boso'ozo mues ca' ca'alə, len banaquən yej squin na'a.

⁸ Na' le'egatezə ca' nan:

Ben' əselə'a gwxaquə'əlebene' ca to yej de'e əchego' benə', na' ca to yej de'en žjəsə'əžo'e na' yesə'əbixe'.

Yesə'əchegüe'e chedə' chso'onczə yichjlaoga'aque' cui choso'ozenague' Xtižə' Diozən'. De'e na'anə' yesə'əbiayi'e can' babsi' Diozən' xneze.

Chio'o chonlilažə'əcho Diozən' naccho xi'inə'

⁹ Pero na' chio'o chonlilažə'əcho Diozən' bagwleje' chio'o par naccho family che'. Na' lao Diozən' naccho rei na' bxož, na' naccho nasyon che' na' nactecho xi'inə'. Diozən' gwleje' chio'o par nich chixjue'echo catec de'e güennə' chone'. Na' le'ena' bebeje' chio'o lo'o de'e žcholən' gan' gwdacho antslə. Na' gwlo'o be'eni' che'ena' lo'o yichjla'ažda'ochon'. Na' be'eni' che'ena' naquən de'e güen juisy par chio'o. ¹⁰ Antslə bito goccho xi'in Diozən', pero na'a banaccho xi'inə'. Na' antslə bito gwnezecho de que cheyašə' cheži'iläžə' Diozən' chio'o, pero na'a banzezecho de que cheyašə' cheži'iläžə' chio'o.

Zoczcho par goncho can' chazlažə' Diozən'

¹¹ Benə' bišə' dao' chio'o naccho ca benə' zitə' len benə' ža' lao yežlyo nga na' par chio'o lažchon' naquən gan' zo Diozən'. Na' chatə'əyoida' le'e bito əgwzenagle che de'en chzelažə' la'ažda'omallena' cuent cui nabi'an le'e par gonle de'e malən'. ¹² Le'e sotezə lesō ɻegon de'e güen par nich benə' ca' cui zjənombia' Diozən' yesə'əle'ine' de'e güennə' chonle na' gwžin ža' bale' so'onlilažə' Diozən' əso'ene' yelə' bala'an, la'anə'əczə na'a chesə'əne' nacle benə' mal.

¹³ To tocho cheyalə' əgwzenagcho che jostis ca' benə' ca' chesə'ənabia' chedə' Xancho Jesocristən' bene' mendad goncho ca'. Cheyalə' əgwzenagcho che rein' ben' chnabia'ach.

¹⁴ Na' leczə cheyalə' əgwzenagcho che gobernədor ca' benə' ca' chselə' rein'. Chsele' e lega'aque' par choso'onežjue' castigw che benə' chso'on de'e mal, na' par chso'e yelə' bala'an che benə' chso'on de'e güen. ¹⁵ Diozən' chene'ene' goncho de'e güen par nich bito gaqua yesə'əna benə' ca' cuinə' so'ombia' le' de que choncho de'e mal, benə' ca' nezjənčhol yichjla'ažda'oga'aque' enə'.

¹⁶ Bitoch chonən byen naocho costombr che benə' Izrael ca' can' na lein'. Pero bito cheyalə' goncho xbab de que de lsens checho par goncho bitə'ətezə de'e mal, chedə' la' naccho benə' güen xšin Diozən' na' zoczcho par goncho can' chazlažə' enə'.

¹⁷ Cheyalə' gapcho respet yoguə' benə'. Na' cheyalə' gaquecho che yeziqua'əchlə benə' chso'onlilažə' Diozən'. Cheyalə' güe'ela'occo Diozən', na' žebcho goncho de'en cui chazlažə' enə', na' cheyalə' gapcho rein' respet.

Cristən' bguo'o bchejlažə' len de'en gwxaquə'əzi' enə'

¹⁸ Le'e nacle mos che benə', legwzenag che xanlen' laogüe de'en chaple Diozən' respet. Gwzenagle caguə tlaozə che benə' zjənaquə benə' güen benə' gaxjwlažə',

sino que lencza che benə' znia ca'. ¹⁹ Cata' benə' choso'očhi' choso'osaque'e chio'o sin cui bibi de'e mal noncho, Diozən' chebeine' šə chgo'o chčhejlažə'echo len de'en choso'očhi' choso'osaque'e chio'o, chedə' can' chene'ene' goncho. ²⁰ Bitobi zaquə' lao Diozən' ca de'en chgo'o chčhejlažə'echo cata' chesə'əbažə' benə' chio'o šə de'en chonchon' naquən mal. Pero na' šə choso'očhi' choso'osaquə' benə' chio'o laogüe de'en choncho de'e güen, Diozən' chebeine' de'en chgo'o chčhejlažə'echo len de'en choso'očhi' choso'osaque'e chio'o. ²¹ Diozən' bagwleje' chio'o par nich goncho de'e güennə' na' par nich co'o gwčhejlažə'echo len bitə'atezə de'e yoso'očhi' yoso'osaquə' benə' chio'o. Bguo'o bčhejlažə' Cristən' len de'en goc che'ena' cata'ən gwxaquə'əzi'e por ni checho, na' bguo'o bčhejlažə'par nich ənezecho naquən' chene'ene' goncho na' par nich goncho can' bene'enə'. ²² Na' Cristən' bitobi de'e mal bene', na' ni que əbxoayague' benə' len dižə' de'en be'e. ²³ Na' cata' gwsa'adə' benə' le' dižə' bito ənacho boži'e dižə' mal len lega'aque'. Na' le'egatezə ca' cata'ən boso'očhi' boso'osaque'ene' bito gwne' gone' mal len lega'aque'. Ben cuine' lao na' Diozən', chedə' benlilažə' Diozən' ben' zdaczə licha par əne' non' napə dolə' na' non' chon de'e güen. ²⁴ Bito bi de'e mal ben Cristən' pero gwđixjue' che de'e mal de'en ben chio'o. Bnežw cuine' gwso'ot benə' le' le'e yag corozən', par nich notə'atezcho chonlilažə'əchone' cui si'icho castigw che de'en benchon'. Bnežw cuine' par nich cuich šo'o əħazħo de'e malən' sino sotezə socho goncho de'e güen. Na' be'e latjə gwso'onene' le' ca' par nich bebeje' chio'o xni'a de'e malən'. ²⁵ Gwxaquə'əlebecho ca xilə' ca' zjənasəlas laogüe de'en bencho con can' gwna la'ažda'omalchon'. Pero na'a bitoch chzenagħo che la'ažda'omalchon', sino que bachzenagħo che Cristən'. Na' Cristən' gwxaquə'əlebene' ca to benə' goye xilə' de'en chcuasə' chcue'eje' chio'o len de'e malən'.

3

Can' cheyalə' so'on benə' ca' zjənšagna'

¹⁻² Na' le'e no'olə le'e nšagna'ale, to tole cheyalə' əgwzenagle che be'en chele. Na' šə be'en əħelen' bito chzenague' che xtižə' Diozən' guaqulənjlaga'aclene' nich yoso'ozenague' chei. Cata' yesə'əle'ine' can' zdaczle chonle de'e güennə' na' can' chaple Diozən' respet do yichj do lažə'ele gwžinljā ža se'enene' yoso'ozenague' che', la'anə'əczə šə cui bi ye'ele lega'aque'. ³ Na' le'e no'olə, bito gonle xbab de que zaquə'əchħua de'en gonle par sole xoche. Bito cuec yichjle gaquə yišə' yichjlen' xoche, na' bito cue' yichjle porzə par əgwpa'a xale o par əgħualə'ele bga o ret o par əgwdele niy. ⁴ De'en naquə de'e zaquə'əchħua lao Diozən' gaquə yichjla'ažda'olen' can' naquə yichjla'aždao' Cristən' na' għall-benə' gaxjwlažə' na' so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen', chedə' lega'aquən zjənaquən par zejliċane. ⁵ Cana' gwnitə' no'olə gwso'onlilažə' Diozən' na' gwso'on cuinga'aque' lažə' ne'enə'. Lega'aque' gwsa'aque' benə' gaxjwlažə' na' boso'ozenague' che be'en chega'aque'. Na' zaquə'əchħuan lao Diozən' can' gwso'one'enə'. ⁶ De'e Sarən' no'ol che de'e Abraannə' syempr bzenague' che be'en che'ena' na' gože'ene' ya'o con bin' gože'ene'. Na' šə sotezə sole gonle de'e güennə' na' bito žeble par gonlen bitə'atezə gaquə, yesə'əna benə' de que nacle xi'in de'e Sarən' chedə' chonle can' bene'enə'.

⁷ Na' chio'o benə' byo chio'o nšagna'acho, leczə can' cheyalə' goncho güen len no'ol checho, can' ənezecho əħazħažə' Diozən'. Cheyalə' güe'ega'achone' yelə' bala'an na' cheyalə' goncho xbab de que bito zjənaque' benə' għal can' naquə chio'o. Na' əżjsa'alažə'echo de que Diozən' bagħolene' lega'aque' par nich de yelə' mban zejliċane chega'aque' can' bagħolene' chio'o. De'e na'anə' cheyalə' goncho yoguə'ate de'e ca' par nich bitobi bi əgwżon cui əgwzenag Diozən' checho cata' goncho orasyonnə'.

Chħoj cata' chyi' chsaquə'əcho laogüe de'en choncho de'e güen

⁸ Yogoə'əcho cheyalə' goncho tozə xbab na' cheyalə' gaquecho lo'o la'ažda'ochon' šə bi de'en chac che ljuežjħo. Cheyalə' gaque che ljuežjħi chio'o chonlilažə'echo Diozən' na'

cheyalə' yeyašə'alaže'e ljuežjcho. Bito cheyalə' gon cuincho xen. ⁹ Šə bi de'e mal chso'on beŋə' len chio'o, bito nəcho leczə de'e mal yoži'ichon len lega'aque'. Na' šə chsa'adə' beŋə' chio'o dižə' leczə bito cheyalə' yoži'icho dižə' mal len lega'aque'. Lgu'a yoži'icho de'e mal len lega'aque', cheyalə' ənabcho gaquə de'e güen chega'aque'. Diozən' gwleje' chio'o par nich chone' ca zocho mbalaz. ¹⁰ Can' nyoj Xtižə' Diozən' nan:

Šə chene'echo əbancho sša na' socho mbalaz
bito cheyalə' ənecho bitə'atezə dižə' de'e naquə mal.

Na' bito gü'e'echo bitə'atezə dižə' goxoayag.

¹¹ Cheyalə' cuejyichjcho yogua' de'e mal, na' goncho de'e güen.

Cheyalə' əchiljlažə'echo nac goncho par socho binlo len ljuežjcho, na' sotezə socho gonchon.

¹² Xancho Diozən' chgüia chye' beŋə' ca' chso'on de'e güen,
na' chzenague' cata' chso'one' orasyon laogüe'ena'.

Pero na' beŋə' ca' chso'on de'e malən' chže'e lega'aque'.

¹³ Notono no gaquə so'on par nich cuiayi'icho šə zotezə zocho chonchguacho de'e güen. ¹⁴ Pero na' šə beŋə' ca' cui zjənombia' Diozən' yoso'ochi' yoso'osaque'e chio'o laogüe de'en chontezcho de'en naquə güen lao Diozən', gone' ca socho mbalaz. Na' bito cheyalə' gaquəžjlažə'echo o žebcho lega'aque'. ¹⁵ Cheyalə' güe'ela'occo Cristən' do yichj do lažə'echo na' gü'e'echo latjə nabi'e chio'o. Cheyalə' sotezə socho probnid par yoži'icho xtižə' notə'atezə beŋə' ənabene' chio'o bixchen' chejle'echo che Cristən'. Cheyalə' yoži'icho xtižə'aga'aque'ena' dižə' šao' na' con respet. ¹⁶ Do tyempte legon ca ənezele lo'o la'ažda'olen' de que chonle can' chazlažə' Diozən'. Nach cata'beŋə' yesə'ane' de que chonle de'e mal laogüe de'en chonle can' cheyalə' gon chio'o chonlilažə'echo Cristən', əsa'aquene' zto' de'en chəsə'ane' ca'. ¹⁷ Chchoj cata' Diozən' chazlaže'e chyi' chzaquə'echo na' güenchlə chi' saquə'echo laogüe de'en choncho de'e güen cle ca chi' saquə'echo laogüe de'en choncho de'e mal.

¹⁸ Cristən' ben'ben porzə de'e güen gwdi' gwxaque'e por ni che chio'o beŋə' güen de'e mal cata'ən gwso'ote'ene' šlinzə cana', na' cuat gate' de'e yoblə. Gwdi' gwxaque'ena' par nich babozoe' chio'o binlo len Diozən'. Na' de'en bidə Cristən' goque' beŋə' belə' chen, de'e na'anə' beŋə' mal ca' gosə'əzoine' gwso'ote'ene'. Pero de'en naque' Xi'in Diozən' beyas bebane' ladjo beŋə' guat ca'. ¹⁹ Na' de'en naque' Xi'in Diozən' gwyeje' gan' ža' angl bzelao ca' gan' bseyjw Diozən' lega'aquən na' gwdixjui'e xtižə'ena' len lega'aquən. ²⁰ Angl bzelao ca' dezd cana' bito choso'ozenuən che Diozən'. Gwso'onən can' gwso'on beŋə' ca' gwnitə' ca tyempən' gwzo de'e Noen'. Diozən' gwzoine' gwdape' yelə' chxenlažə' len lega'aque' de'en bito bnežjue' castigw chega'aque'ena' cate, gwleze' xte cata'əch beyož ben de'e Noen' barcon'. Na' xo'onzə beŋə' gwso'e lo'o barcon' na' lega'acze' bito gosə'əbiayi'e lo'o nisən'. ²¹ Ca'aczən' naquən len chio'o bagwcho'acho nisən' na' Diozən' gone' par nich cui yejejcho lao yi' gabilən'. Na' chcho'acho nisən' caguə par nich nisən' gonən cuerp chechon' xi'iləžə', sino chcho'achon de'en bezi'ixen Diozən' xtolə'əchon' cata'ən gwñabechone' gone' ca gaquə yichjla'ažda'ochon' xi'iləžə'. Na' Diozən' babezi'ixene' checho laogüe de'en beban Jesocristən' ladjo beŋə' guat ca'. ²² Jesocristən' babeyepe' yoban' gan' zoe' chnabi'e txen len Diozən'. Na' chnabi'e angl əblao ca' na' notə'atezəchlə angl, na' notə'atezəchlə napə yelə' gwnabia'.

Diozən' no'e checho de'e gon to tocho par gaquəlen ljuežjcho

¹ Cristən' goque' beŋə' belə' chen na' bsanlažə' cuine' gwxaquə'əzi'e cata'ən gwdixjue' xtolə'əchon'. De'e na'anə' cheyalə' əgwsanlažə' cuincho saquə'əzi'icho. Šə goncho ca' zejen de que bitoch chnabia' la'ažda'omålchon' chio'o. ² Na' chio'o lao yedote əbancho bito cheyalə' əgwzenagcho che de'en chzelažə' la'ažda'omålchon', cheyalə' goncho can' chazlažə' Diozən'. ³ Antslə bencho can' chso'on beŋə' ca' cuinə' so'ombia' Diozən'. Lega'aque' chso'elaže'e chso'one' de'e naquə de'e yelə' zto' na' chso'onteze'

bin' chzelažə' la'ažda'omalga'aque'enə', na' zjənaque' benə' gü'e' zo, na' chso'one' lñi gan' chac scandl, na' chso'elaže'e chsa'aše' gü'e'enə', na' chse'ejni'alaže'e lgua'a lsaquə' de'en na lei che Diozən' cui šejni'alažə'echo. Pero bitoch cheyalə' goncho ca'. ⁴ Benə' ca' cuinə' so'ombia' Diozən' chesyə'əbanene' de'en cuich choncho txen len lega'aque'. Bitoch choncho de'e mal ca' de'en chso'onchgua lega'aque'. De'e na'anə' choso'ožia choso'onite'e chio'o. ⁵ Pero yosə'ədie' cuent lao Cristən' che yoguə' de'en chso'one'enə', ɬeda' la' Cristən' chbeze' par əchoglaogüe'en naquən' gaquə che to to benəchən', la'anə'əczə šə bagwsa'ate'. ⁶ De'e na'anə' Diozən' bsele'e benə' bedəsə'ədixjui'e xtiže'enə' len chio'o par nich chonlilažə'echo Cristən', na' len yeziqə'əchlə benə' gwso'onlilaže'ene' antslə ze'e sa'ate'. Na' nchoglaon che yoguə' chio'o benəch de que gatcho, pero benə' ca' gwso'onlilažə' Diozən' la'anə'əczə gwsa'ate', bia'aczə zjəmbane' len Diozən'.

⁷ Bazon baozə šo'o fin che yežlyon', na' de'e na'anə' to tocho cheyalə' socho len tozə xbab na' nəbia' cuincho par goncho can' chazlažə' Diozən'. Cheyalə' goncho ca' par nich gü'e'elažə'echo goncho orasyonnə'. ⁸ Na' de'en naquə de'e žialao xench ca bitə'ətezəchlə de'en choncho, cheyalə' gaquecho che ljuežjcho do yichj do lažə'echo. La' cata' chaquecho che ljuežjcho, bito choncho xbab šə de xtolə'əga'aque' la'anə'əczə šə zjənaquən de'e zan. ⁹ Cheyalə' yebeicho əggüialaocho ljuežjcho ca' catə' da'aque' ližchon'. ¹⁰ Diozən' lao yelə' chaclen che'enə' no'e checho gwde gwdelə de'e gaquə gon to tocho. Na' de'en no'e gon to tocho cheyalə' gonchon par gaquəlen ljuežjcho. Na' šə goncho ca' saquə'əlebecho ca to mos əblao ben' chon can' chene'e xane'enə'. ¹¹ Šə Diozən' bano'e checho chixjue'echo xtiže'enə', cheyalə' žjəsa'alažə'echo de que xtiže'e na'anə' chyixjue'echo. Na' šə bano'e checho gaquəlencho benə', cheyalə' gaquəlenga'acchone' do yichj do lažə'echo ɬedə' nezecho Diozən' chone' chio'o fuers balor na' bichlə de'e chchincho par chaclenga'acchone'. Diozən' bsele'e Jesocristən' chaclene' chio'o, na' bitə'ətezə de'en goncho cheyalə' gonchon par nich Diozən' si'e yelə' bala'an. Ledoye'ela'och Jesocristən' na'a na' zejlicanə ben' chnabia' zejlicanə. Na' can' gonšgaczcho.

De'en chyi' chzaquə'echo chonən chio'o prueb šə chonlilažə'echo Diozən'

¹² Benə' bišə' dao' bito cheyalə' yebanecho cata' choso'ochi' choso'osaquə'əchgua benə' chio'o. De'e ca' chyi' chzaquə'echo chso'onən chio'o prueb šə de'e li chonlilažə'echo Diozən'. De'e na'anə' bito cheyalə' goncho xbab de que de'en chyi' chzaquə'echo naquən to de'e zaquə' yebanecho. ¹³ Cheyalə' yebeicho cata'ən choso'ochi' choso'osaque'e chio'o ɬeda' chac checho can' goc che Cristən' cata'ən gwdi' gwxaque'enə'. Na' catə' əžin ža əgwlo'i Diozən' de que Cristən' nape' yelə' bala'an xen, lechguale yebeicho na' mbalaz socho. ¹⁴ Na' na'a zocho mbalaz la'anə'əczə šə choso'ožia choso'onitə'benə' chio'o de'en chonlilažə'echo Cristən', la' Spirit che Diozən' de'en napə yelə' bala'an xen zon lo'o yichjla'ažda'ochon' par nich nezecho zoe' len chio'o. Benə' mal ca' choso'ožia choso'onite'e Cristən', na' chio'o nombi'achone' cho'ela'ochone'. ¹⁵ Bito cheyalə' gaccho benə' güet benə', benə' bguan, benə' güen bitə'ətezə de'e mal, na' bito cheyalə' əgwžiacho bia' bin' so'on benə' yoblə, par nich ca' šə chi' saquə'echo bito chi' saquə'echo laogüe de'en choncho de'e malən'. ¹⁶ Šə chi' saquə'echo laogüe de'en chonlilažə'echo Cristən' bito cheyalə' gaquecho zto' de'en chi' saquə'echo sino nachle cheyalə' güe'ela'occo Diozən' na' soczho gonlilažə'echo Cristən'.

¹⁷ Chio'o chonlilažə'echo Diozən' naccho ca family che'enə'. Na' babzin ža lechguale chyi' chzaquə'echo ɬeda' Diozən' bachzolao chone' chio'o prueb šə de'e li chonlilažə'əchone'. Na' ca naquən chyi' chzaquə' chio'o chonlilažə'əchone', nezecho gwžin ža catə' gaquə de'e mal juisy che benə' ca' cui choso'ozenag dižə' güen dižə' cobə che Diozən'. ¹⁸ Can' nyoj Xtižə' Diozən' nan: "Chio'o banaccho benə' güen lao Diozən' na' bia'aczə nacchguaze gaquə cui yeyejcho lao yi' gabilən', na' benə' mal ca' benə' ca' cui chso'elao' Diozən', naquən segor de que lega'aque' žjəya'aque' lao yi' gabilən'." ¹⁹ Chio'o

chyi' chzaquə'əcho segon can' chzi' Diozən' xñeze gac checho, na' cheyalə' gon cuincho lao na' Diozən' na' gonczcho de'e güen. Le'enə' bene' chio'o benəch, na' de'e na'anə' chaclene' chio'o can' ne'enə' la'anə'əczə chyi' chzaquə'əcho.

5

De'en cheyalə' gon chio'o chonlilažə'əcho Cristən'

¹ Na'a de to de'e ənia' le'e nchojle nacle benə' golə benə' blao par len benə' ca' chesə'ədopə chesə'əžag chso'elaogüe'e Diozən'. Txenczə len le'e na' nada' bagwlej Diozən' par naccho benə' gola benə' blao. Ble'ida' na' cho'a dižə' can' gwxaquə'əzi' Cristən', na' ənezda' gon Cristən' chio'o yelə' bala'añ xen catə' yide' de'e yoblə. ² Na' chatə'əyoida' le'e լeyebi əggüia əgwyele benə' ca' bagwlo'o Diozən' lao na'ale, caguə gonlen parzə nich gonle complir de'en gwso'on benə' mendad gonle. Leggüia legwyega'aque' do yichj do lažə'ele, caguə por ni che šə bi gan gonlen'. ³ Na' ca naquə benə' ca' zjənaquə lao na'ale, bito gonle byen yoso'ozenague' chele šə cui chse'enene', sino len bitə'ətezə de'e gonle, legwlo'iga'aquene' can' chene'e Diozən' goncho. ⁴ Šə gonle ca' catə'ən yidə Xanchon' de'e yoblə, ben' chapə chye' yoguə'əcho, gone' chio'o yelə' bala'añ xen de'e cui te chei.

⁵ Leczə ca' le'e nacle benə' xcuidə', chatə'əyoida' le'e legwzenag che benə' golə benə' blao չhelen'. Yuguə'əcho cheyalə' gwzexjw yichjcho tocho yetocho na' goncho xbab de que bitotec bi zaquə'əcho. La' Xtižə' Diozən' nyojən nan:

Diozən' chone' contr benə' ca' chso'on cuinga'aque' xen,
na' chaclene' benə' ca' chso'on xbab de que bitotec bi zjəzaque'e.

⁶ De'e na'anə' cheyalə' gwzexjw yichjchon' lao Diozən' ben' napə yelə' guac xen, par nich ca' gone' chio'o yelə' bala'añ catə' cheyalə' si'ichon. ⁷ Cheyalə' goncho lao na' Diozən' yoguə'əlol de'en chžebcho gaquə na' bitoch cue' yichjcho chei, la' le' nži'ilazə' e chio'o.

⁸ Cheyalə' նabia' cuincho par goncho can' chazlažə' Diozən' na' gapcho cuidad cui co'o gwxiye'en chio'o nez mal. De'e gwxiye'en chonən contr chio'o na' gwxaquə'əleben ca to bež əznia la' bežən' syempr chosya'ab chdab chyiljob non' gaob, na' de'e gwxiye'en syempr cheyljlažə'ən naclən' gonən par nich əgwžiayi'in chio'o. ⁹ Cheyalə' gončechlažə'əcho cui šejle'echo che gwxiye'enə'. Cheyalə' sotezə socho gonlilažə'əcho Cristən', na' əžjsa'alažə'əcho de que caguə chio'ozənə' chyi' chzaquə'əcho sino lenczə yoguə' benə' bišə'əcho ca' ža' doxenlə yežlyo ngan', benə' ca' chso'onlilažə' Cristən'.

¹⁰ Na' catə' bagwde de'en chyi' chzaquə'əcho to tyemp dao' նa'a, Diozən' gone' par nich gaquəch yichjla'ažda'ochon' can' naquə yichjla'aždaogüe'enə', na' gone' par nich gonlilažə'əchchone'. Gone' fuers balor checho par goncho can' chene'ene' goncho, na' gaquəlene' par nich to tocho socho len tozə xbab. Dioz na'anə' chaclencze' chio'o len yoguə' de'en chyažjecho na' bagwleje' chio'o par nich gapcho yelə' bala'añ xen len le' zejlicane laogüe de'en chonlilažə'əcho Cristən'. ¹¹ Ledoye'ela'och Diozən' նa'a na' zejlicane, ben' chnabia' zejlicane. Na' can' gonšgaczcho.

Bedən' chguape' diox benə' ca' yoso'olabe' cartən'

¹² Cart dao' nga ngoxa'an Silbanon' par le'e. Naque' bišə'əcho na' ənezda' de que zotezə zoe' chone' complir can' cheyalə' gone'. Babzoja' cart nga chneyoida' le'e sotezə sole šejle'ele de que de'e li Diozən' nži'ilazə' e chio'o can' babzenda' le'e. De'e na'anə' le'e sotezə lesō legonlilažə' e.

¹³ Syoda Roma ngan' gwxaquə'əleben ca syoda Babilonian' chedə' benə' ca' ža' nga chso'onchgüe' de'e malən'. Na' neto' cho'ela'oto' Diozən' nga chguapto' le'e diox. Diozən' gwleje' neto' par naquəto' xi'ine' can' gwleje' le'e. Leczə Marcos ben' nona' ca xi'inə' chguape' le'e diox. ¹⁴ Catə' chežagle լeyolgüiž ljuežje dižə' šao' par nich gacbia' de que chaque che ljuežje.

Yuguə' le'e chonlilažə'əle Jesocristən' chnaba' lao Xancho Diozən' gone' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

1 PEDRO 5:14

375

1 PEDRO 5:14

De'e na'azə de'e chnia'. *Bed*

Cart Egwchope De'en Bzoj San Bedən'

Bedən' chzoje' cart par beñə' ca' chso'onlilažə' Cristən'

¹ Nada' Simon Bed naca' apostol na' beñə' güen žin che Jesocristən'. Na' chzoja' le'e bagoclen Diozən' par chonlilažə'ele Jesocristən'. Jesocristən' naque' Dioz chechon' ben' babebej chio'o xni'a de'e malən'. Tozə can' chone' güen len yoguə' chio'o chonlilažə'echone' chedə' la' zdacze' licha, tozə can' chone' len neto' naquəto' apostol na' len le'e cui nacle apostol. ² Chnaba' lao Diozən' gaquəlenche' le'e na' gone' ca so cuezəchile binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' laogüe de'en nombi'alene' na' de'en nombi'ale Xancho Jeso'osən'.

Can' cheyalə' gon chio'o chonlilažə'echo Cristən'

³ Banombi'acho Xancho Jeso'osən' na' de'e na'anə' lao yelə' guac xen che'ena' babene' chio'o yoguə' de'en chyažjecho par sotezə socho goncho can' chene'e Diozən' na' güe'ela'ochone'. Xancho Jeso'osən' bagwleje' chio'o par naccho xi'inə' laogüe de'en naque' le'ezelaogüe beñə' zaque'e na' nape' yelə' guac xen. ⁴ Na' laogüe de'en naque' le'ezelaogüe beñə' zaque'e na' nape' yelə' guac xen, babene' lyebé gone' de'e zan de'e güen juisy na' de'e zaque'e len chio'o. Bene' lyebé gone' güen len chio'o par nich ca' gaquə yichjla'ažda'ochona' cayañə'ən naquə yichjla'ažda'ogüe'ena', na' par nich cuich goncho de'e mal can' chso'on beñə' ca' cui zjənombia' Diozən' con choso'ozengateze' che de'en chesə'ezelažə' la'ažda'omalg'a'que'ena'. ⁵ Bachonlilažə'echo Xancho Jeso'osən', na' de'en bachzolao chac yichjla'ažda'ochon' can' naquə yichjla'aždaogüe'ena' cheyalə' goncho xte ga zelao saquə'echo par nich sotezə socho goncho de'e güen na' par nich šejni'ichecho de'en chazlažə'ena'. ⁶ Na' bito cheyalə' güe'echo latjə nabia' la'ažda'omalchon' chio'o. Cheyalə' sotezə socho gonlilažə'echo Diozən' cata' chyi' chzaquə'echo, na' cheyalə' güe'ela'ochone' na' goncho can' chene'ene'ena'. ⁷ Na' leczə cheyalə' gaquecho che beñə' ljuežjcho beñə' chso'onlilažə' Cristən' can' chonlilažə'echone' na' cheyalə' gaquecho che yeziqə'əchlə beñə'.

⁸ Šə zdacho chonchguacho yoguə' de'e ca', chaclenən chio'o par nich nezecho can' chene'e Xancho Jesocristən' goncho na' par nich sotezə socho goncho can' chene'ene'.

⁹ Pero na' notə'ətezcho šə bito choncho de'e ca' bagwnia' cheyalə' goncho, nçhol yichjla'ažda'ochon' na' bito chejnil'išaogüe'echo che Diozən' na' bagonlažə'echo de que Diozən' babnitlaogüe' de'e mal de'en babencho antslə. ¹⁰ De'e na'anə' beñə' bišə', cheyalə' goncho yoguə'ələləl can' bagwnia' chene'ene' par nich ənezecho de'e li bagwlej Diozən' chio'o par naccho xi'inə', na' bsi'e xnezenə' antslə par nich gwcue'e chio'o ca xi'inə'. Šə can' goncho cuat cuiayi'icho. ¹¹ Nachən' bitobi bi de de'e gaquə əgwžonən žjəyezocho len Xancho Jesocristən' gan' chnabi'e zejlicane, Jesocrist ben' babebej chio'o xni'a de'e malən'.

¹² Na' la'anə'əczə bañezele de'e ca' bagwnia' le'e na' bazole chech chejle'ele dižə' li che Diozən', bia'aczə che'enda' gontezə gona' par nich žjəyeza'alažə'əlen. ¹³ Chacda' naquən güen na'a ñembana' gona' par nich žjəyeza'alažə'ele de'e ca' na' gonle xbab chega'aquən.

¹⁴ Nezda' de que yob əzin že gata' segon can' bablo'i Xancho Jesocristən' nada'. ¹⁵ De'e na'anə' chona' xte ga zelao saquə'əda' par nich cata' bagota' guaquə yosa'alažə'ele de'e ca' bagwnia' cheyalə' goncho.

Apostol ca' besə'əle'ine' yelə' chey che'eni' che Jesocristən'

¹⁶ De'en babzejni'ito' le'e can' əgwlo'i Jesocristən' yelə' guac xen che'ena' cata'ən yide' de'e yoblə, bito naquən de'e chaljlažə'əto' par əxoayagto' le'e. Neto' apostol che'ena' ble'ito' yelə' chey che'eni' che'ena' na' de'e na'anə' nezeto' de que naque' le'ezelaogüe beñə' zaque'e. ¹⁷ Xacho Diozən' bnežjue' Xi'inə'en yelə' bala'an xen na' bene' par nich cho'alaogüe'ena' goquən ca de'en chey che'eni'. Na' Xacho Diozən' ben' naquə

le'ezelaogüe benə' blao na' ben' chnabia' doxenlə, gwne' che': "Bengan' Xi'inə' ben' chacchgüeida' chei, na' cheba chezaqua'elaža'a len le'." ¹⁸ Na' neto' beneto' can' gwna Diozən' che', Dioz ben' zo yoban', la' gwzoto' len Jesocristən' lao ya'anə' de'en gwlej Diozən' par goc ca' laogüeinə'.

¹⁹ Na' de'en bable'ito' yelə' chey che'eni' che Jesocristən' blo'ichən neto' de que Xtižə'ena' de'en boso'ozoj de'e profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana' naquən de'e li. Na' de'e güennə' gonle šə əgwzenagle chei. Xtižə' Diozən' de'en nyojən chse'eni'in lo'o yichjla'ažda'ochon' can' chon to lampara chse'eni'in to lo'o cuart gan' naquə žchol. Na' de'en nyojən əgwse'eni'in lo'o yichjla'ažda'ochon' yedote xte catə'ən əzin' žan' yida Cristən' de'e yoblə. ²⁰ Pero na' de'en naquə de'e žialao šejni'icho, de'e profet ca' benə' ca' boso'ozoj Xtižə' Diozən' cana' bito boso'ozoje' con xbab chega'acze' che bi de'e ca' bachac o che de'e ze'e gaquə. ²¹ De'en boso'ozoje' bito nəacho naquən to de'e gwnan yoso'ozoje', sino de'en gwlej Diozən' lega'aque' par gwsa'aque' lažə' ne'enə, Spirit che'ena' benən par nich boso'ozoje' de'en gone'ene'.

2

Benə' ca' choso'osed choso'olo'i xtižə' Diozən' clelə

¹ Na' tyemp cata'ən gwnita' profet ca' leczə cana' gwnita' profet güenlažə' entr benə' Izrael ca'. Na' ca'aczən' nitə' benə' yoso'osed yoso'olo'i xtižə' Diozən' clelə entr le'e. Lega'aque' se'enene' yesə'əxoayague' le'e par nich cui gacbe'ile de que de'en choso'osed choso'olo'ine' bito naquən de'e li. Na' lega'aque' yesə'əzoe' Xancho Jesocristən' ca'alə ben' gwdixjw xtolə' chio'o benəch. Na' šə no yoso'ozənag che de'en choso'osed choso'olo'i benə' goxoayag ca', žjəya'aque' lao yi' gabilən'. Na' ca de'en so'on benə' goxoayag ca' gonən par nich leczə əzin' ža catə' lega'aque' yesə'əbiayi'e to de'repentzə. ² Benə' zan yoso'ozənag chega'aque' na' so'one' yoguə' claste yelə' zto' ca de'en chso'on benə' ca'. Na' por ni che de'en so'one', benə' ca' cuiňə' so'ombia' Diozən' yesə'əne' contr dižə' li che Diozən' de'en naocho. ³ Na' benə' goxoayag ca' laogüe de'en se'enchgüeine' yesə'əzi'e mech əso'e de'e zan dižə' güenlažə' de'en sa'aljlaže'e parzə nich əgwnežjoga'aclene' xmechlən'. Dezd cana' Diozən' babzi'e bia' yesə'əzi'e castigw, na' naquən segor yesə'əbiayi'e.

⁴ Nezecho can' goquə cana'. Diozən' bnežjue' castigw che angl ca' gwso'on de'e malən' bsele'e lega'aque' lo'o yech gabil gan' lechguale naquə žchol, na' na' zjənate'e xte ca əzin' ža yesə'əzi'e castigw zejlicane. ⁵ Na' leczə ca' Diozən' bžiayi'e yoguə'ate benə' ca' cui gwso'elao' le' cana' cata'ən bsele'e yejw sio' juisyən'. De'e na'anə' gwsa'ate' gwse'eje' nisən'. Pero na' Diozən' bosle' Noe ben' gwdixjue'i benə' ca' nac so'one' par nich Diozən' əne' zjənaque' benə' güen laogüe'enə', na' leczə bosla Diozən' yegažə benə' yoblə. ⁶ Na' leczə bžiayi'e benə' ca' gwža' syoda Sodoman' na' syoda Gomorran', bene' par nich syoda ca' gwse'eyən besya'ənitteczən. Na' bene' ca' len syoda ca' par chosnisene' yoguə' benə' ze'e za'ac benə' cui so'elao' le' de que gwnežjue' castigw chega'aque'. ⁷ Na' catə' Diozən' bnežjue' castigw che benə' Sodoma na'benə' Gomorra ca', bosle' ben' le Lot əchedə' Lotən' goque' benə' güen laogüe'enə', na' Lotən' goquene' pesad ca yelə' zton' gwso'on benə' mal ca'. ⁸ La' benə' güen na'anə' gwzoe' entr benə' mal ca', na' yoguə'ate ža ble'ine' na' benene' de'e malən' gwso'one' na' goquene'en pesad lo'o yichjla'ažda'ogüe'enə'. ⁹ Na' yoguə' de'e ca' de'en ben Diozən' cana' chzejni'in chio'o cho'ela'ochone' de que Diozən' nezczene' nac gone' par yebeje' chio'o lao bitə'ətezə de'e gonən ca əxopcho goncho de'e malən'. Na' leczə chzejni'in chio'o de que chone' par nich benə' mal ca' chesə'əzi'e castigw na'a na' əzin' žan' gwnežjue' castigw chega'aque'ena' zejlicane.

¹⁰ Na' gonchgiue' castigw che yoguə' benə' ca' chso'onzeche' yelə' zto' chega'aque' con can' na la'ažda'omalga'aque'ena', na' bitobi respet chsa'ape' Xancho Diozən'. Bito chesa'əžebe' par so'one' de'e malən'. Chso'one' con can' chse'enene', na' choso'ozia choso'onite'e angl ca'. ¹¹ Na' la'anə'əczə angl ca' zjənapəche' yelə' guac na' zjənaquəche'

benə' gual cle ca benə' ca' choso'osed choso'olo'i dižə' güenlažə', bito chəsyə'ayaxje angl ca' yoso'ožia yoso'onite'e benə' güenlažə' ca' lao Xanchon'.

¹² Pero benə' ca' choso'osed choso'olo'i dižə' güenlažə'ənə' choso'ožia choso'onite'e de'e ca' cui chse'ejni'ine'. Yesə'əbiayi'e chedə' zjənaque' ca bia yixə' de'en chso'one' con can' nan chega'aque' na' bito choso'ozenague' che Diozən'. ¹³ Na' yesə'əzi'e castigw por ni che de'en choso'ochi' choso'osaque'e benə'. Bito chso'one' žin, con chse'ej chsa'oteze' bi chse'enene' do že do yel. Na' catə' che'ej chaole txen chso'elažə'əzeche' chse'ej chsa'oxate' lgua'a žjəsyə'əzalaže'e bi zejen de'en bnežjw cuin Cristən' por ni checho catə' benə' gwso'ote'ene'. De'e na'anə' gwxaquə'əlebəga'quene' ca to manch lao lachə' xi'ililažə' na' ca to yiž xen lao cuerpan'.

¹⁴ Na' con chesə'əzelažə'əzeche' notə'atezə no'olə chesə'əle'ine', nitə'atezə nite'e chso'one' de'e malən', na' chəsə'əgo'oyeļe' beŋə' ca' chsa'ac sayečhə šayen len xtižə' Diozən' par chso'one' de'e malən' txen len lega'aque'. Benə' mal ca' bazjəyo'olaogüe' chesə'əzelaže'e bi de che benə'. Diozən' babžie' bia' yesə'əbiayi'e. ¹⁵ Benə' goxooayag ca' bagosə'əbejyichje' nez de'en naquə de'e güen, na' bazjəyo'e nez malən'. Chso'one' can' ben de'e profet Balaam xi'in de'e Beor. Lechguale bebei Balaannə' gan de'en gwxi'e por de'e malən' bene'. ¹⁶ Pero na' ben Diozən' par ničh to bia yixə' bian' cui chac ńeb gwidləb le' che de'e malən' chone'. Borr che'ena' bšillemb le' len xne che benə', na' bžomb gon Balaannə' de'e malən' chene'ene' por ni che xbab clelən' de'en yo'o yichjla'aždaogüe'ena'.

¹⁷ Benə' ca' choso'osed choso'olo'i dižə' güenlažə'ən gwxaquə'əlebəga'quene' ca bej de'en cui bi nis žia na' gwxaquə'əlebəga'quene' ca bejw biž de'en nžiguə' to be' gual chedə' cui zjəzaque'e. Babžia Diozən' bia' yesə'əbiayi'e zjəlicane lo'o yech gabil gan' lechguale naquə žchol. ¹⁸ Zižjo chso'e dižə' güenlažə' chso'elao' cuinga'aque'. Na' de'en chso'one' yelə' zto' che cuerpa chega'aque'ena', chəsə'əgo'oyeļe' beŋə' ca' ze'e gwzolao chso'onlilažə' Cristən' par leczə chso'one' yelə' zto' che cuinga'aque', la'anə'əczə benə' ca' ze'e besyə'əchoje' ladjo benə' ca' chso'on de'e malən'. ¹⁹ Chse'benə' ca' ze'e gwzolao chso'onlilažə' Cristən': "De'e malən' bito nabia'an chio'o", pero benə' ca' chəsə'əna ca' nite'e xni'a de'e malən'. Na' nezecho ſə chzenagcho che bitə'atezə, xni'ei nan' zocho. ²⁰ Na' benə' ca' bagwso'ombi'e Xancho Jesocristən' na' bebeje' lega'aque' xni'a de'e mal ca' de'en chso'onən manch yichjla'ažda' nota'atezə benə' cui zjənombia' Diozən'. Pero de'en babesya'əzolaogüe' chosyo'ozenague' che de'e malən' babesya'ənite'e xni'eina' de'e yoblə, na' maləch chac chega'aque' na'a ca antslə. ²¹ Na' de'en babesya'əzolaogüe' chosyo'ozenague' che de'e malən', nca'alə xneze žalə' cui gwso'ombi'e nez de'e naquə de'e güen, cle ca gosə'əbejyichje' de'en ben Xancho Diozən' mendad goncho de'en naquən de'e güen. ²² Šə cuejyichjcho de'en bene' mendad goncho, goncho can' na dicho nga: "Beco'on cheyaob de'en cheyebəb, na' cošən' catə'ən babguazjchob cheyo'ob lo'o benjon' de'e yoblə." Na' de'e li can' na dicho nga.

3

Yidə Jesocristən' de'e yoblə

¹ Benə' bišə' dao', de'e ngan' naquən cart əgwchope de'en chzoja' le'e. Na' babzoja' cart quinga chedə' chebeile chzenagle che dižə' lin', na' che'enda' gona' par ničh əžjsa'alažə'əle na' gonle xbab che de'en baboso'ozoj profet ca' benə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana', na' de'en babsed blo'i neto' naquəto' apostol. ² Diozən' gwleje' profet ca' par gwsa'aque' lažə' ne'enə' na' boso'ozoj che de'e ca' ze'e za'ac. Na' neto' naquəto' apostol babzejni'ito' le'e bin' non Xancho Jesocristən' mendad goncho, Jesocrist ben' babebej chio'o xni'a de'e malən'.

³ Naquən de'e žialao ənezele na'a cuiŋə' yidə Xancho Jesocristən' de'e yoblə, nitə' benə' so'ondeche' con can' chesə'əzelažə' la'ažda'omalga'aque'ena' na' so'one' borl che de'en na Diozən' gaquə. ⁴ Yesə'əne': "Ca naquə lyebi de'en ben Jesocristən' de que yide' de'e yoblə, con gwne'ena'. Bagwsa'at de'e xaxta'ocho ca' benə' gwso'onlilažə' Diozən'

antslə. Na' tozəczə can' chac dezd gwxete yežlyon' xte ža neža." ⁵ Benə' ca' chesə'əna ca', bito chse'enene' so'one' xbab de que catə' gwxe yoban' na' yežlyon', con ben Diozən' mendad əsa'aquən, na' goc can' bene' mendadən'. Bchoj yežlyon' lao nisən' de'en nyečhj mbi'i len na' bčhin Diozən' nisən' catə'ən bene'en. ⁶ Na' catə' goc yejw sio' juisyən' cana'an gwžiayi' yoguə' bia yixə' na' beňach nitə' lao yežlyon'. ⁷ Na' de'e ca' chle'icho le'e yoban' len yežlyon' zjənitə'ən na' ca'aczən' yesyə'əga'ənən xte cata'əch əžin ža gaquə juisyən'. Cana'ach əse'eyən ɬchedə' can' ben Diozən' mendad. Na' ɬeczə cana'achən' ɬchoglao Diozən' che beňə' ca' cui chso'elao' le' de que əsa'aque' castigw zejlicane.

⁸ Pero na' le'e beňə' bišə' dao', che'enda' ənezele de'e nga, len beňachən' žalnez chde tža na' ɬechguale sša chsa'aquene' tmil iz, pero caguə can' len Xancho Diozən'. ⁹ De'en cuinə' yidə Jesocristən' de'e yoblə balə beňə' chso'one' xbab cui gon Xancho Diozən' can' bene' lyebe, pero yidə Jesocristən' catə'ən əžin or ɬche'ənə'. De'en nape' yelə' chxenlažə' len yoguə' chio'o beňach cui le'e chontie' chio'o castigw. Chene'ene' yedinjecho xtolə'əchon' na' bito chene'ene' cuiayi' nota'ətezcho.

¹⁰ Na' can' cho'o beňə' bguannə' liž beňə' še'elə chzenyale'ene', ɬeczə can' gaquə che beňə' ca' cui chso'onlilažə' Xancho Jesocristən' cata' əžin ža yide' de'e yoblə. Nach gaquə to ssag xen la' te ɬche yoguə' de'e ca' chle'icho le'e yoban', na' te ɬche yežlyon' len yoguə' de'e zjəde laogüen' ɬchedə' yoguə'ən əse'eyən, xte yesyə'ənit de'e ca' chle'icho le'e yoban'.

¹¹ Laogüe de'en ɬezecho yesyə'ənit yoguə' de'e ca', cheyalə' gon cuincho lažə' na' Diozən' na' sotezə socho güe'ela'ochone'. ¹² Na' cheyalə' cuezcho batə'əquən' əžin ža babžia Diozən' bia' yidə Jesocristən' de'e yoblə, na' goncho par yob gaquən. Nach yoguə' de'en chle'icho le'e yoban' əse'eyən na' tant yi' gual gaquən xte yesyə'əyonə'ən na' yesyə'ənitən. ¹³ Pero na' zocho lez gaquə le'e yoban' de'e cobə na' gaquə yežlyon' de'e cobə gan' nitə' porzə beňə' zjənaquə beňə' güen lao Diozən', can' none' lyebe gaquə.

¹⁴ De'e na'anə' beňə' bišə' dao', laogüe de'en zocho lez gaquə yoguə' de'e ca', cheyalə' goncho xte ga zelao saquə'əcho par nich catə'ən yidə Jesocristən' de'e yoblə bitobi manch da' chen la'ažda'ochon' na' par nich ca' bitobi xtolə'əcho de na' chzo chbezcho binlo len Diozən'. ¹⁵ Na' de'en napə Xancho Diozən' yelə' chxenlažə' len chio'o beňach cui le'e chontie' chio'o castigw. Chone' ca' par nich baltezcho yedinjecho xtolə'əchon' cui yeyejcho lao yi' gabilən'. ɬeczə can' babzoj beňə' bišə'əda'occo Pabən' le'e, ɬchedə' Diozən' bnežjue'ene' yelə' sin'. ¹⁶ ɬeczə ca' yoguə' cart ɬche' ca' chso'en dižə' ɬche de'e ca' babzoja' le'e. Na' le'e cart ca' de'en bzoj Pabən' zjəlen de'en naquə zdebə šejni'icho. Na' balə beňə' cuinə' se'ejni'ine' bi zeje de'e ca' na' šayechə šayen chsa'aque' len xtižə' Diozən'. Chse'ejni'ine' clelə de'en bzoje'ena' can' chso'one' len bitə'ətezəchlə Xtižə' Diozən' de'en nyojən. Na' de'en chso'one' ca' yesə'əbiayi'e.

¹⁷ De'e na'anə' beňə' bišə' dao', laogüe de'en banzezele can' chso'on beňə' ca', cheyalə' gapple cuidad par nich cui šejle'ele dižə' güenlažə' de'en choso'osed choso'olo'i beňə' mal ca'. Šə šejle'ele dižə' güenlažə'ənə' bitoch sole ɬečh talenle de'en naquə de'e li. ¹⁸ Legüe' latjə gaquəlen Xancho Jesocristən' le'e par nich gaquəch yichjla'azda'olen' can' naquə yichjla'ažda'ogüe'ena' na' le'e šejəch gombia'achle Xancho Jesocristən' ben' babebej chio'o xni'a de'e malən'. Ledoye'ela'ochē' na'a na' zejlicane. Na' ca'ašgaczən' gaquə.

De'e na'azən' de'e chzoja'. Bed

Cart Nech De'en Bzoj San Juan_{enə'}

Jesocristən' chone' yelə' mban zejlicane

¹ Chyixjue'ida' le'e che Jesocristən' ben' naquə Dižə'ənə', ben' chon yelə' mban zejlicanən'. Bazocze' catə'ən gwxe yežlyon'. Neto' apostol bzenagto' xtiže'ənə', ble'ito'one', bgüiato'one' na' gwdanto'one'. ² Le'ənə' golje' benəch na' ble'ito'one' na' cho'eto' dižə' de que mbancze' zejlicane. Na' chyixjue'ida' le'e de que le' zoe' len Xacho Diozən' na' bedəsoe' len chio'o benəch. ³ Ben' ble'ito' na' bzenagto' xtiže'ənə', che le'ənə' chyixjue'ida' le'e par nich tozə can' goncho xbab. Na' catə' tozə can' gon chio'o xbabən' cana'ach gonle xbab ca xbabən' chon Xacho Diozən' na' len Xi'inə' Jesocristən' ɬchedə' xbab ɬheto' zjənaquən tozə len xbab ɬchega'aque'ənə'. ⁴ Na' chzoja' le'e cart nga par nich ca' sole mbalaz juisy.

Diozən' len yelə' chon de'e güen che'ənə' naque' ca be'eni'

⁵ Bzenagto' be' Jesocristən' dižə' na' chyixjue'ito' le'e can' gwne' de que Diozən' len yelə' chon de'e güen che'ənə' naque' ca be'eni'. Ni latə'əzə de'e mal cui chone'. ⁶ Na' šə nacho de que xbab ɬchechon' naquən tozə len xbab che Diozən' pero ne'e chdaczcho choncho de'e malən', con chonlažə'əchon', na' cabi zdalencho de'e lin'. ⁷ Diozən' naque' ca be'eni' ɬchedə' chdalene' de'e güen. Na' šə chio'o leczə chdalenco de'e güennə', nachən' tozə naquə xbab ɬchechon' tocho yetocho. Na' šə chdalenco de'e güennə' yichjla'azda'ochon' nactezə naquən xi'iləžə' ɬchedə' Jesocrist Xi'inə' Diozən' blalj xchene'ənə' par beque'e yoguə'əte xtolə'əchon' catə'ən gwso'ote'ene'.

⁸ Šə nacho cabi bi xtolə'əcho de, chxoayagzə cuinchon' na' cabi cho'echo dižə' li. ⁹ Pero catə' chxoadolə'əcho lao Diozən' ca naquə de'e mal ca' de'en chonchon', chezi'ixene' che xtolə'əchon' na' chnitlaogüe' yoguə'əlolte de'e mal de'en chonchon' ɬchedə' la' chone' complir can' ne'ənə' na' lichan' zde'. ¹⁰ Šə nacho bito bi de'e mal ne'e goncho, choncho Diozən' ca to benə' güenlažə' na' cabi zdalencho xtiže'ənə'.

2

Cristən' chne' fabor chio'o chonlilažə'əchone' lao Diozən'

¹ Xi'inədaogua'a, chzoja' le'e cart nga par nich cui gonle de'e malən'. Pero na' šə no chio'o goncho de'e malən', zo benə' chne' fabor chio'o lao Xacho Diozən', le'ənə' Jesocristən' ben' zdaczə licha. ² Gwdxixjue' xtolə'əchon' par nich chio'o chonlilažə'əchone' zocho binlo len Diozən'. Na' caguə xtolə' chio'o na'azənə' gwdxixjue' sino xtolə' yoguə'əlol benəchən'.

³ Na' šə choncho can' non Diozən' mendadən' nezecho de que banombi'achone'ənə'. ⁴ Šə nacho de que nombi'achone' na' cabi choncho can' none' mendadən', naccho benə' güenlažə' na' bito zdalencho dižə' lin'. ⁵ Pero nezecho ngodə'əcho txen len Diozən' šə choncho con can' ne'ənə'. Na' catə' choncho con can' ne'ənə' de'e leczə chauecho che' can' cheyalə'. ⁶ Šə nacho de que zotezə zocho len Diozən', cheyalə' sotezə socho goncho de'e güen can' ben Jesocristən'.

De'en non Cristən' mendad goncho

⁷ Benə' bišə', chzoja' le'e par ənia' de'en non Cristən' mendad goncho. De'en none' mendad goncho caguə naquən de'e cobənə' sino de'e nezczele dezdz catə'ən gwzolao chonlilažə'əlene' na'anə'. Guaquə ənacho de que naquən de'e golə ɬchedə' leczənnə' babenele bedote. ⁸ Pero leczə guaquə ənacho de que de'en none' mendad goncho de'en chzoja' chei nga naquən de'e coba ɬchedə' babla' be'eni' che Cristən' len benəchən' na' de'e malən' de'en gwxaqua'əlebe ca de'e žcholən' bachzolao chde chei. Cristən' blo'ine'

chio'o de que chaquene' checho. De'e na'anə' nezecho naquən de'e žialao xen gaque che ljuežjcho can' none' mendadən'.

⁹ Šə nacho de que yo'o be'eni' che Cristən' lo'o yichjla'ažda'ochon' pero šə chgue'i ljuežjcho, ne'e nchol yichjla'ažda'ochon'. ¹⁰ Na' šə chaquecho che ljuežjcho yo'oczə be'eni' che Cristən' lo'o yichjla'ažda'ochon' na' bitolja əxopcho goncho de'e malən'. ¹¹ Pero šə zocho chgue'i ljuežjcho, nchol yichjla'ažda'ochon' na' zdalenczcho de'e malən'. Na' šə can' choncho, bito choncho xbab gan' yežincho chedə' nchol yichjla'ažda'ochon' por ni che de'e mal de'en chonchon'.

¹² Chzoja' le'e xi'indaogua'a chedə' Diozən' babezi'ixene' checho laogüe de'en bag-wdixjw Jesocristən' xtolə'əchon'. ¹³ Chzoja' le'e xaxna' bi'i xcuidə' chedə' nombi'ale Jesocristən' ben' bazoczə catə'ən gwxe yežlyon'. Chzoja' le'e benə' güego' benə' cheban chedə' bach gwzoile cui chejle'ele che gwxiye'ena'.

Chzoja' le'e bidoa' bi'i xcuidə', chedə' banombi'ale Xacho Diozən'. ¹⁴ Chzoja' le'e xaxna' bi'i xcuidə' chedə' banombi'ale Jesocrist ben' bazoczə catə'ən gwxe yežlyon'. Leczə chzoja' le'e benə' güego' benə' cheban chedə' bachchinle fuers balor de'en chon Cristən' par yichjla'ažda'ochon'. Ngo'o yichjtezle Xtižə' Diozən' na' bagwzoile cui chejle'ele che gwxiye'ena'.

¹⁵ Bito selažə'əle gacle tozə len benə' ca' cui zjənombia' Diozən', na' leczə bito selažə'əle gonle can' chso'one'ena'. Notə'ətezcho šə chzelažə'əcho goncho can' chso'on benə' ca' cui zjənombia' Diozən', bitonə' gaquecho che Xacho Diozən'. ¹⁶ Benə' ca' cui zjənombia' Diozən' chso'one' de'e mal de'en chzelažə' la'ažda'omalga'aque'ena', na' chso'one' de'e mal de'en chəsə'əzelaže'e so'one' por ni che šə bi de'en chəsə'əle'ine', na' leczə chsa'alaže'e. Yuguə' de'e ca' chso'one' bito za'aquən che Xacho Diozən', sino za'aquən che gwxiye'ena'. ¹⁷ De'e te chei yežlyo nga na' leczə de'e te chei de'e ca' chəsə'əzelažə' benə' ca' cui zjənombia' Diozən'. Pero šə choncho can' chene'e Diozən' nachən' socho zejlicanə.

Nezecho de'en naquə de'e li

¹⁸ Xi'indaogua'a, bazon əžin že əžin or yidə ben' gonchgua contr Cristən'. Babzeneto' le'e de que ze'e, na' na'a benə' zan bachso'one' contr Cristən'. De'e nan' nezecho bazon əžin že əžin or yidə be'enə' gonchgua contr Cristən'. ¹⁹ Entr chio'ona' besə'əchoj benə' ca' chso'one' on contr Cristən', caguə do lažə'əga'aque'ena' gwso'one' txen len chio'o. Žalə' do lažə'əga'aque' gwso'one' txen len chio'o, ne'e nite'e len chio'o žalə' ca'. Pero besə'əchoje' par nich bla'alaon de que caguə de'e li zjənaque' chio'o txennə'.

²⁰ Pero na' Cristən' babene' le'e Spirit che Diozən' can' babene' len neto'. De'e na'anə' yoguə'əcho nezecho can' na Xtižə' Diozən'. ²¹ De'e nga babzoja' le'e chedə' nombi'ale dižə' li che Diozən'. Bito ənacho cui nezecho de'en naquə de'e lin'. Na' nezczecho bitobi de'e güenlažə' nsa' Xtižə' Diozən'.

²² Benə' güenlažə'ənə' ben' na che Jeso'osən' de que caguə le'enə' Cristən' Xi'in Diozən', chedə' chzoe' Xacho Diozən' ca'alə na' len Xi'inə'ena'. Be'enan' chon contr Cristən'. ²³ Notə'ətezə benə' chzo Xi'in Diozən' ca'alə, bito zo Xacho Diozən' len le'. Ben' nezene' na' cho'e dižə' de que Jeso'osən' naque' Xi'in Dioz, zo Xacho Diozən' len le'.

²⁴ Le'e gontezə legon xbab che de'e ca' babzeneto' le'e dezد catə'ən gwzolao chonli-lažə'əle Cristən'. Šə ca' gonle, sotezə sole len Xacho Diozən' na' len Xi'inə'ena'. ²⁵ Na' de'e nga ben Jesocristən' lyebe len chio'o, de que gone' chio'o yelə' mban zejlicanən'.

²⁶ De'e ngan' babzoja' le'e bi'a dižə' che benə' ca' chse'ene'e yesə'əxoayag le'e. ²⁷ Jesocristən' babene' le'e Spirit che Diozən' na' zotezə zon chzejni'in le'e yoguə'ələl de'en cheyalə' nezele che cuine'. Dižə' lin' choe' Spiritən', bito chonlažə'ən. Na' de'en zon chzejni'in le'e, bito chyažjele nochlə gwsede le'e par ənezele bin' naquə de'e li. De'e na'anə' lesotezə leso len Jesocristən' can' babsed bablo'i Spiritən' le'e.

²⁸ Na' na'a xi'indaogua'a, cheyalə' sotezə socho len Jesocristən' par nich catə'ən yide' de'e yoblə cui žebcho na' cui gwcuašə'əchone' yeto'icho catə'ən le'ichone'. ²⁹ Ca

naquə nezele de que Jesocristən' zdacze' licha, le'egatezə ca' cheyalə' añezele de que yoguə'echo šə zotezə zocho choncho de'e güen naccho xi'in Dioz.

3

Naquən' goncho šə naccho xi'in Dioz

¹ Le'e gonś xbab catequən' chaque Xacho Diozən' checho. Lechguale chaquene' checho ca de'en bene' par nich guaquə ane' xi'ine' chio'o. Benə' ca' cui zjənombia' Diozən' bito chse'ejni'ine' de que naccho xi'in Dioz, chedə' cabi chse'ejni'ine' non' naquə Diozən'. ² Le'e benə' chacda' chei, chio'o chonlilažə'echo Jesocristən'bach naccho xi'in Dioz. Na' bito ne'e la'alao naquən' gaccho, pero na' nezecho catə'ən Jesocristən' yide' de'e yoblə, le'icho can' naque'enə' na' gone' par nich gaquə yichjla'ažda'ochon' can' naquə yichjla'aždaogüe'enə'. ³ Na' to tocho šə zocho lez de que Diozən' gone' par nich gaquə yichjla'ažda'ochon' can' naquə yichjla'aždaogüe'enə'. Jesocristən', goncho par nich la'ažda'ochon' gactezə gaquən xi'ilazə' ca xi'ilazə'ən naquə la'aždaogüe'enə'.

⁴ To tocho šə choncho de'e mal bito chzi'icho can' na Diozən', chedə' de'e mal de'en chonchona' chonən contr can' na Diozən'. ⁵ Na' nezecho de que Jesocristən' bide' par beque'e xtolə'echo ca', na' caguə bi xtolə' le' denə'. ⁶ To tocho šə zotezə zocho len le', bito choncho de'e mal. Na' to tocho šə choncho de'e malən', bito ne'e šejni'icho non' naquə Jesocristən', nic ne'e gombi'achone'. ⁷ Xi'indaogua'a, bito güe'echo latjə no əxoayag chio'o. Šə choncho can' cheyalə' goncho, zdacho licha can' zda Jesocristən'. ⁸ Šə yo'olaocho choncho de'e malən' naccho xi'in gwxiye', chedə' gwxiye'enə' naquən güen de'e mal dezdz nechte. Na' bidə Xi'in Diozən' par chnitlaogüe' de'en chon gwxiye'enə'.

⁹ To tocho šə naccho xi'in Dioz bito yo'ola'occo goncho de'e mal, chedə' la' Diozən' babocobe' yichjla'ažda'ochonə' par nich bagwzolao chaquən ca yichjla'aždaogüe'enə'. Na' bitoch gaqua sotezcho goncho de'e malən' chedə' xi'in Dioz chio'o. ¹⁰ De'e nga chlo'en non' xi'in Diozən' na' non' xi'in gwxiye'enə'. Notə'atezcho šə cui zocho choncho de'e güen, bito naccho xi'in Dioz. Na' notə'atezcho šə cui chaque che ljuežjcho, bito naccho xi'in Dioz.

Cheyalə' gaque che ljuežjcho

¹¹ Na' dižə' nin' babenele dezdz gwzolao chonlilažə'ele Cristən', de que cheyalə' gaque che ljuežjcho tocho yetocho. ¹² Cui goncho can' ben Cainnə', goque' xi'in gwxiye'enə' na' bete' benə' biše'enə'. ¿Enzezele bixchen' bete'ene' ū? Bete'ene' chedə' biše'enə' bene' de'e güen na' le' gwejlene' de'e malən'.

¹³ Benə' bišə', bito yebanele šə benə' ca' cui zjənombia' Diozən' chəsə'əgue'ine' le'e.

¹⁴ Na' ca naquə chio'o ū, de'en chaquecho che ljuežjcho nachən' nezecho bitoch naccho len yichjla'ažda'ochon' ca benə' guat. De yelə' mban zejlicanə checho na'a. Pero šə cui chaque che ljuežjcho nachən' ne'e naccho ca benə' guat len yichjla'ažda'ochonə'.

¹⁵ Notə'atezcho šə chgue'i' ljuežjcho, lao Diozən' naccho benə' güet benə'. Na' nezecho de que ni to benə' güet benə' bito de yelə' mban zejlicanə che'. ¹⁶ De'en chaque Jesocristən' checho na' bsanlažə' cuine' por ni checho catə'ən gwso'ote'ene', de'e na'anə' nezecho can' cheyalə' gaque che ljuežjcho. Šə chonən byen cheyalə' gwsanlažə' cuincho gatcho par gaquəlen benə' ljuežjcho. ¹⁷ Šə bade de'e de checho na' nezecho de que ljuežjchon' chyažjene'en gwchinen, na' ū bito cheyašə'əchone', bito gaquə ənacho de que chaquecho che Diozən'. ¹⁸ Xi'indaogua'a, bito cheyalə' gaque che ljuežjcho de dižə'əzə, sino cheyalə' gaque che ljuežjcho do yichj do lažə'echo na' gaquəlen ljuežjcho.

Bito chžebcho Diozən'

¹⁹⁻²⁰ Nezecho de que naccho xi'in Dioz ben' choe' dižə' li šə chaque che ljuežjcho do yichj do lažə'echo. Na' ū chchoj catə' choncho xbab lo'o yichjla'ažda'ochon' de que bito zaquə'echo par əna Diozən' xi'ine' chio'o, cheyalə' əgwzenaguəchcho che Diozən' cle ca che xbab chechon'. Diozən' nombi'e yichjla'ažda'ochon', na' yelə' benə' xenlažə' che'enə' bagwcue'e chio'o ca xi'ine'. ²¹ Le'e benə' chacda' chei, ū lo'o

yichjla'ažda'ochon' nezecho de que bito napcho dolə', bito chžebcho Diozən'. ²² Na' bitə'atezə de'e ənabechone' goncze'en chedə' la' choncho can' none' mendadən' na' can' chazlažə'enə'. ²³ Na' de'e nin' de'en none' mendad goncho, gonlilažə'echo Xilinę' Jesocristən', na' gaque che ljuežjcho tocho yetocho can' none' mendadən'. ²⁴ Šə choncho can' none' mendadən' zotezə zocco len Diozən' na' Diozən' zotezə zoe' len chio'o. Na' nezecho de que le' zotezə zoe' len chio'o chedə' babene' chio'o Spirit che'ena' zon lo'o la'ažda'ochon'.

4

Caguə yoguə' benə' yo'o Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ena'

¹ Le'e benə' chacda' chei, bito šejle'ele xtižə' notə'atezə benə' ne' de que zo Spirit che Diozən' lo'o yichjla'aždaogüe'ena', sino legonga'aque' prueb šə zo Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ena'. Zan benə' bachaš yežlyo nga chso'onlažə'e chəsə'əne' de que chəsə'ayixjui'e de'en bagož Diozən' lega'aque'. ² Quinga guaquə goncho prueb par ənezecho šə zo Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'benə': Yuguə' benə' chso'e dižə' chəsə'əne' de que Jesocristən' naque' Dioz na' golje' benach yežlyo nga, nezecho yo'o Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ena'. ³ Benə' ca' cui chso'e dižə' de que Jesocristən' naque' Dioz na' golje' benach yežlyo nga, bito yo'o Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ena' na' chso'one' contr Cristən' len xbab chega'aque'ena'. Babzeneto' le'e de que yidə benə' gonchgua contr Cristən', na' na'a banitə' benə' yežlyo nga chso'one' ca'.

⁴ Xi'indaogua'a chzoile cui chejle'ele xtižə' benə' ca' chso'onlažə' chəsə'əne' chəsə'ayixjui'e de'en bagož Diozən' lega'aque'. Chio'o naccho xi'in̄ Dioz bagwzoi-cho cui chejle'echo chega'aque' chedə' Diozən' ben' zo len chio'o chnabi'ache' ca gwxiye'ena' de'en zo len benə' ca' cui chse'ejle'e che Diozən'. ⁵ Benə' ca' cui choso'ozenag che Diozən' choso'ozenague' che ljuežjga'aque' chedə' yogue'e chso'e dižə' de'en chazlažə' la'ažda'omalga'aque'ena'. ⁶ Chio'o naccho xi'in̄ Dioz na' yeziqə'əchlə benə' ca' zjənombia' Diozən' choso'ozenague' checho, na' benə' ca' cui zjənaquə xi'in̄ Dioz bito choso'ozenague' checho. Can' chac nezecho noqua' benə' ca' yo'o lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ena' Spirit che Diozən' de'en choe' dižə' li na' noqua'əga'aque'ena' yo'o lo'o yichjla'ažda'oga'aque'ena' gwxiye'ena' de'en choe' dižə' güenlažə'.

Diozən' chaquene' che benəchən'

⁷ Le'e benə' chacda' chei, cheyalə' gaque che ljuežjcho tocho yetocho chedə' Diozən' chone' par nich chio'o naccho xi'in̄e' chaque che ljuežjcho. Na' šə chaque che ljuežjcho naccho xi'in̄ Dioz na' nombi'achone'. ⁸ Šə cui chaque che ljuežjcho, bitonə' gombi'acho Diozən' chedə' bito choncho can' chone'ena'. Diozən' chaquene' che benəchən'. ⁹ Na' blo'e can' chaquene' checho ca de'en bsele'e Xi'in̄e' tlišə'əna' yežlyo nga par nich gata' yelə' mban zejlicane che notə'atezcho gonlilažə'əchone'. ¹⁰ Bito goquecho che Diozən', lelen' goquene' checho na' bselə' Xi'in̄e'ena' gwdixjue' xtolə'əchon' par nich gaquə socho binlo len Diozən'. Can' chaque Diozən' checho.

¹¹ Le'e benə' chacda' chei, can' chaque Diozən' checho, leczə can' cheyalə' gaque che ljuežjcho tocho yetocho. ¹² Notono zo benə' bable'ine' Diozən'. Pero šə chio'o chaque che ljuežjcho tocho yetocho, Diozən' zotezə zoe' len chio'o na' chaquecho che' can' cheyalə'. ¹³ Nezecho de que zotezə zocco len le' na' le' zotezə zoe' len chio'o chedə' Spirit che' nan' bsele'e par nich zon lo'o yichjla'ažda'ochon'. ¹⁴ Na' neto' apostol nezeto' na' cho'eto' dižə' de que Xacho Dioz na'anə' bselə' Xi'in̄e'ena' par nich yoguə' no so'onlilažə' le' cui zjəya'aque' lao yi' gabilən'. ¹⁵ Na' šə cho'echo dižə' de que Jeso'osən' naque' Xi'in̄ Dioz, Diozən' zotezə zoe' len chio'o na' chio'o zotezə zocco len le'.

¹⁶ Na' chio'o bañezecho na' chejle'echo ca naquən' chaque Diozən' checho. Diozən' chaquene' che benəchən' na' šə zotezə zocco chaquecho che Diozən', nachən' zotezə zocco len Diozən' na' le' zotezə zoe' len chio'o. ¹⁷ Bachaquecho che Diozən' can' cheyalə' gaquecho che' šə zotezə zocco chaquecho che' do tyemp. Šə choncho ca' bito žebcho

catə' əžin že չoglaogüe'en չe yoguə' chio'o benačh šə nocho napcho dolə', չedə' can' naquə yichjla'ažda' Jeso'os na'anə' can' banaquə yichjla'ažda'ochon' նa'a zocho yežlyo nga. ¹⁸ Šə chaquecho չe Diozən' can' cheyalə'ənə' bito bi de de'e žebcho, la' ca to castigon' naquən չecho chžebcho. Na' šə de bi de'e chžebcho, bito chaquecho չe Diozən' can' cheyalə'ənə'.

¹⁹ Chio'o chaquecho չe Diozən' չedə' zgua'atec լe'ənə' gwzolaogüe' chaqueene' չecho. ²⁰ Šə nacho de que chaquecho չe Diozən' na' chgue'itei ljuežjcho, chonlažə'əchonə'. Հacxa gonchonə' par gauecho չe Diozən' ben' cui chle'icho? len chle'itei ljuežjcho na' cui chaquecho chega'aque'. ²¹ De'e ngan' non Diozən' mendad gonchio'o chaquecho չe', leczə cheyalə' gauecho չe ljuežjcho.

5

Chcuižə'əcho de'e malən' ca'ala'

¹ Notə'ətezcho naccho xi'in̄ Dioz šə chejle'echo de que Jeso'os nan' Cristən' ben' naquə Dioz. Na' yoguə'əcho šə chaquecho չe Xacho Diozən' լe'egatezəczə can' gauecho չe ljuežjcho, la' leczə xi'in̄ Dioz ljuežjcho ca'. ² Chio'o naccho xi'in̄ Diozən' ղezecho de que chaque չe ljuežjcho չedə' chaquecho չe Diozən' na' choncho can' none' mendad. ³ Šə chaquecho չe Diozən', choncho can' none' mendadən'. Na' de'en none' mendad goncho bito naquən zdebə gonchon. ⁴ Šə naccho xi'in̄ Dioz chzoicho chcuižə'əcho de'e malən' de'en de yežlyo nga par cui chonən chio'o gan. Na' de'en chonlilažə'əcho Jeso'osən' de'e na'anə' chzoicho chcuižə'əcho de'e malən' de'en de yežlyo nga par cui chonən chio'o gan. ⁵ Caguə nochlə chzoi chcuižə' de'e malən' de'en de yežlyo nga par cui chonən լe' gan sino chio'o chejle'echo de que Jeso'os nan' naque' Xi'in̄ Diozən'.

Diozən' cho'e dižə' de que Jesocristən' naque' Xi'in̄e'

⁶ Jesocristən' bide' yežlyo nga gwchoe' nis na' blalj xchene'enə' cata'ən gwso'ote'ene'. Caguə bide' na' con gwchoaze' nisən', sino leczə blalj xchene'enə' cata'ən gwso'ote'ene'. Na' Spirit che Diozən' cho'en xtižə'enə' na' dižə' de'en cho'en naquən de'e li. ⁷ Շonə testigw nitə' yoban' chso'e dižə' չe Jesocristən', Xacho Diozən' na' ben' naquə Dižə'ənə', na' Spirit չe Diozən'. Na' tozə can' na Xacho Diozən' len can' na ben' naquə Dižə'ənə', na' len can' na Spirit չe Diozən'. ⁸ Leczə շonə testigw nitə' yežlyo nga, Spiritən' cho'en dižə' չe Jesocristən'. Na' de'en gwchoa Jesocristən' nisən' leczə cho'en dižə' չe'. Na' de'en blalj xchene'en cata'ən gwso'ote'ene' լe'egatezə chezo'en dižə' չe'. Na' dižə' de'en chso'e de'e quinga chotilən len dižə' de'en choe' Spiritən'. ⁹ Chejle'echo xtižə' benačhan', len la' zaquə'əche xtižə' Diozən' de'en cho'e ne' de que Jesocristən' naque' Xi'in̄e'enə'. ¹⁰ Šə chonlilažə'əcho Xi'in̄ Diozən', Diozən' cho'e dižə' չe Xi'in̄e'enə' լo'o yichjla'ažda'ochonə'. Šə cui chonlilažə'əcho Diozən' chonchone' ca benə' güenlažə' չedə' cui chejle'echo dižə' de'en cho'e չe Xi'in̄e'enə'. ¹¹ Dižə' nga choe' Diozən', de que babene' par nič de yelə' mban zejlicanə չe notə'ətezcho ngodə'əcho txen len Xi'in̄e'enə'. ¹² De'e na'anə' šə chonlilažə'əcho Xi'in̄ Diozən' de yelə' mban չecho zejlicanə. Na' sə cui chonlilažə'əchone' že, bito de yelə' mban zejlicanə չecho.

Can' beyož cart nga de'en bzoj Apostol Juanə'

¹³ Cart nga babzoja' le'e bachonlilažə'ele Xi'in̄ Diozən' par nič ənezele de que de yelə' mban zejlicanə չele.

¹⁴ Na' bito chžebcho goncho orasyon lao Diozən', չedə' la' Diozən' chzenagcze' չecho con šə de'en chnabechone' naquən de'e zaquə' ղabechone'. ¹⁵ Na' ca naquən' ղezecho de que le' chzenague' չecho bitə'ətezə de'en chnabechone', leczə ca' ղezecho de que gone' de'en bagwnabechone'enə'.

¹⁶ Šə ղezecho to benə' ljuežjcho benə' chonlilažə' Cristən' chone' de'e mal, cheyalə' ղabechone Diozən' gaquəlene' լe', na' Diozən' gone' par nič yezoe' binlo len լe' de'e yobla. Can' goncho par benə' chso'on de'e malən' de'en cui naquən par žjəya'aclene'en lao yi'

gabilən'. De de'e mal de'en chso'on benə' de'en žjəya'aclene' lao yi' gabilən', na' bito nia' ənabecho Diozən' gaquəlene' benə' chso'on len. ¹⁷ Chio'o benəch napcho dolə' šə choncho bitə'atezə de'e mal. Pero de de'e mal de'e choncho de'e cui chonən par yeyejcho lao yi' gabilən'.

¹⁸ Nezecho de que notə'atezcho šə naccho xi'in Dioz bito choncho de'e mal, ɬchedə' Jesocrist Xi'in Diozən' chcuasə' chcue'eje' chio'o nich gwxiye'enə' cui chzoin chio'o par šejle'echo chei.

¹⁹ Na' nezecho de que chio'o naccho xi'in Dioz, pero na' ca naquə yoguə'əłol benə' ca' cui choso'zenag che Diozən', lega'aque' nite'e xni'a gwxiye'enə'.

²⁰ Na' nezecho de que Xi'in Diozən' babide' na' bagwlo'o be'eni' ɬe'enə' lo'o yichjla'azda'ochon' nich nombi'acho Diozən' ben' zaqua' par güe'ela'ocio. Na' ngodə'əcho txen len Diozən' laogüe de'en ngodə'əcho txen len Xi'inə' Jesocristən'. Dioz na'anə' zaqua'əcze' par güe'ela'ochone'. Le' chone' yelə' mban zejlicanən'.

²¹ Xi'inđaogua'a bito nochlə šejni'alažə'ele mas que tozə Diozən' len Xi'inə' Jesocristən'.

De'e na'azən' chzoja' na'a. Juan

Cart Egwchope De'en Bzoj San Juan_{na'}

Nombi'acho de'en naquə de'e li na' cheyalə' gaque Ɂhe ljuežjcho

¹ Diozən' gwleje' nada' par cho'a xtiž'e'nə' len le'e. Na' lao yelə' benə' golə chia' chzoja' le' no'olə len xi'ino' ca'. Diozən' gwleje' le'e par žjəyezole len le'. De'e li chacda' chele, na' caguə toza' nada'anə', lenczə yoguə'əloł benə' ca' yela' benə' ca' bazjənombi'e de'en naquə de'e li. ² Chaqueto' chele chedə' chio'o nezecho de'en naquə de'e li na' talenchon zejlicane. ³ Chnaba' lao Xacho Diozən' na' Xi'inę' Xancho Jesocristən' sa'aclenšgue' le'e na' yesyə'əyašə' yesyə'əži'ilažə'əšgue' le'e na' so'onšgue' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' chedə' la' nombi'ale de'en naquə de'e li na' chaquele Ɂhe ljuežjle tole yetole.

⁴ Lechguale bebeida' catə' gwnezda' de que balə xi'ino' ca' chso'one' can' ben Xacho Diozən' mendad goncho, əzja'aque' choso'ozenague' Ɂhe de'en naquə de'e li. ⁵ Na' de'e cheyalə' goncho no'olə, gaque Ɂhe ljuežjcho tocho yetocco, la' can' non Diozən' mendad goncho. Ca de'e nga nia' cheyalə' goncho, caguə naquən ca to mendad cobənə', de'e nezczecho dezdz gwzolaocho chonlilažə'əcho Cristən'. ⁶ De'e ngan' goncho šə chaquecho Ɂhe Diozən', goncho can' none' mendadən'. Catə'ən gwzolao chonlilažə'əle Cristən' canan' gwnezele de que none' mendad gaque Ɂhe ljuežjcho.

Zan benə' goxoayag chsa'aš yežlyo nga

⁷ Zan benə' goxoayag babesə'əchoj entr chio'o na' chaše' yežlyo nga. Lega'aque' chso'e dižə' chesə'əne' de que Jesocristən' ben' bidə na' golje' yežlyo nga bito naque' Dioz. Benə' can' zjənaque' benə' goxoayag na' chso'one' contr Cristən'. ⁸ Bito šejle'ele chega'aque', la' šə šejle'ele chega'aque' bito si'ile yelə' bala'an de'en chene'e Diozən' goňe' le'e laogüe de'en benle xšine'enə'. Legon par nich si'ile doxen yelə' bala'an de'en chene'e Diozən' goňe' le'e.

⁹ Nota'atezcho šə chbejyichjcho de'en bses ablo'i Cristən' na' chca'acho nez yoblə, bito zo Diozən' len chio'o. Pero šə zotezə zocho chzenagcho Ɂhe de'en bses ablo'i Cristən', Xacho Diozən' len Xi'inę' enə' nite'e len chio'o. ¹⁰ Šə no benə' yide' gan' zole par əgwised əgwlo'ine' le'e, pero bito əgwised əgwlo'ine' ca de'en bses ablo'i Cristən', bito əggüialaolene' ližlenə', na' bito ye'elene': "Gwyo'o ngalə benə' bišə'." ¹¹ Šə ye'echo le': "Gwyo'o ngalə benə' bišə'", zejen de que txennə' choncho de'e malən'.

Gone'ene' žjəlane'e lega'aque'

¹² De'e zan de'en de ənja' le'e, pero bito che'enda' gwzojəcha'an le'e yiš Ɂhedə' yida' gan' zolenə' na' socho txen güe'elena' le'e dižə' cho'a par nich socho mbalazjuisy.

¹³ Xi'in no'olə bilo'onə' chəsə'əguape' le'e diox benə' ca' leczə bagwlej Diozən' par žjəsyə'ənite'e len le'. De'e na'azən' chzoja' na'a. Juan

Cart EgwyOne De'en Bzoj San Juanna'

Apostol Juanna' ne' de que Gayon' chone' güen

¹ Diozən' gwleje' nada' par cho'a xtiže'ena' len le'. Na' lao yelə' benə' golə chia' chzoja' le' Gayo dao'. De'e li chacda' chio'.

² Gayo dao', chnaba' lao Diozən' de que syempr gaquə de'e güen len le', na' so' güen ca güennə' zo' lo'o yichjla'aždaogo'onə'. ³ Lechguale bebeida' cata' besyə'ela'ac balə benə' bišə'echo ca' na' gwso'e dižə' can' chono' le' banone chio' de'e lin' na' bazdaleno'on.

⁴ Bito bi bichlə de'e de de'e chebeida' ca de'e nga nezda' zdalenle de'e lin', le' na' len benə' ca' yela' nacle ca xi'inə'.

⁵ Le' Gayo dao', cata' chacleno' benə' bišə'echo ca' benə' zjənaquə benə' zitə', chono' can' cheyalə' gon chio'o chonlilažə'echo Jesocristən'. ⁶ Lega'aque' bagwso'e dižə' lao neto' chdopə chžagto' cho'ela'oto' Jesocristən' nga can' chacdo' chega'aque'. Na' batə'etezə chəsə'ela'aque' gan' zo'onə' cheyalə' güe'ega'aco'one' šə bi de'en chəsə'ayažjene' par yesya'ögüe'e nezən' de'e yobla. Can' cheyalə' goncho len yoguə' benə' ca' chso'e xtižə' Diozən'. ⁷ Bito bi chəsə'əzi'e che benə' cui chse'ejle'e che Jesocristən' lao chaše' chəsə'ayixjui'e xtižə' Jesocristən'. ⁸ Chio'o ža, cheyalə' gaquəlencho yoguə' benə' bišə'echo ca' chaš ca' na' ca' goncho txen len lega'aque' ca de'en chəsə'ayixjui'e de'en naquə de'e li.

Juanna' gwne' de que Diotrefesən' bito chone' güen

⁹ Bach bzoja' le'e chdopə chžagle cho'ela'ole Jesocristən'. Pero Diotrefesən' chene'ene' gaque' le'ezelaogüe benə' blao entr le'e na' bito chzenague' chia'. ¹⁰ De'e na'anə' šə yida' dezlana'a le'e, lao ndopə nžagle gona' par yosa'alaž'e can' chone' contr neto' lao yelə' güilj gwyan dižə' che'ena'. Na' caguə de'e na'azən' chone'. Leczə ca' bito chgūialaogüe' benə' bišə'echo ca' liž'e'ena' na' cata' balle chene'ele ggūialaoga'aclene' ližlenə' chžone' ggūialaoga'aclene'. Na' le'e chene'ele ggūialaole lega'aque'ena', chebeje' le'e ladjo benə' ljuežjle ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən'.

¹¹ Le' Gayo dao', bito gono' de'e mal can' chso'on benə' mal ca', con gonczo' de'e güennə'. Šə choncho de'e güen nacbia' naccho xi'in Dioz, pero šə choncho de'e mal bito ne'e gombi'acho Diozən'.

Juanna' be'e dižə' ca güennə' chon Demetritron'

¹² Yuguə'əłol benə' chso'e dižə' güen che Demetritron'. Nla'alaon de que zdalene' de'e lin'. Le'egatezə ca' neto' cho'eto' dižə' can' chone' de'e güen. Na' nezele dižə' lin' cho'eto'.

Bene' xbab yesyə'əžague' de'e yobla

¹³ Bena' xbab gwzoja' le' de'e zan, pero bito che'enda' gwzojəcha'an le'e yiš. ¹⁴ Chbeza' yežagcho lgüegwzə na' socho txen güe'elen ljuežjcho dižə' cho'a.

¹⁵ Sošgo'binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ogo'onə'. Benə' migw chio'on nita' nga chəsə'əguape' le' diox. Bguapšga benə' migw chetō' ca' diox to toe'. De'e na'azən' chzoja' na'a. Juan

Cart De'en Bzoj San Jodasən'

Chzoje' benə' ca' zjənaque' lažə' na' Diozən'

¹ Nada' Jodas naca' benə' güen žin che Jesocristən', na' naca' benə' bišə' Jacobən'. Chzoja' le'e bagwlej Xacho Diozən' par nacle lažə' ne'enə' can' bagwleje' nada', le'e chcuasə' chcue'ej Jesocristən' len de'e malən' can' chone' len nada'. ² Chona' orasyon lao Xacho Diozən' chñaba' gone' ca gacbe'ichele can' cheyašə' cheži'ilāže'e le'e na' can' chone' par chzo chbezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' na' can' chaquene' chele.

Benə' ca' choso'osed choso'olo'ine' dižə' güenlažə'

³ Xi'indaogua'a, bachelchguia' xbab naquən' gwzoja' le'e to cart gwzejni'ichda' le'e can' babebej Jesocristən' yoguə' chio'o chonlilažə'əchone' xni'a de'e malən'. Pero na' babenda' yeto rson chele na' na'a chonən byen chzoja' le'e chneyoida' le'e sole chech šejle'ele che dižə' li che Diozən'. Diozən' bene' par nich nyojen par chio'o bagwleje' nich naccho lažə' ne'enə', na' bito gwše'en. ⁴ Banitə' balə benə' entr le'e, benə' ca' chso'on txen len le'e pero caguə do lažə'əga'aque'enə'. Bito choso'ozenague' che Diozən' na' chəsə'əne' de que deczə lsens goncho bitə'ətezə yelə' zto' len cuerp chechon', chedə' nzi'ilāže' Diozən' chio'o na' chezi'ixene' checho. Na' leczə chesə'əzoe' Xancho Jesocristən' ca'alə, len tozə le' zaque'e par nabi'e yoguə'benachən'. Cana'ate byojoj Xtižə' Diozən' nan de que benə' ca' chso'on ca' yesə'əzi'e castigw che xtolə'əga'aque'enə'.

⁵ Na' la'anə'əczə banəzele binlo can' goquən', che'enda' zjəsa'alažə'ele de que Diozən' bosle' benə' Izrael ca' lao na' benə' Egipto ca' cana' pero gwdechlə bnežjue' castigw che benə' ca' cui gwso'onlilažə'ene'. ⁶ Na' balə angl ca' bito gwsa'azlažə'e de'en gwlo'o Diozən' lao na'aga'aque' so'one', na' de'e na'anə' gosə'əbejyichje' gan' gwnite'enə'. Na' Diozən' gwlo'e lega'aque' lo'o yech gabil gan' naquə lechguale žchol, na' zjənga'ane' xte catə'əch əzin že xen catə' gwnejjue' castigw chega'aque'enə' zejlicane, la' zjənaque' pres che Diozən' zejlicane. ⁷ Nach benə' ca' gwnitə' syoda Sodoman' na' syoda Gomorran' na' syoda' ca' zjənyečj zjəmbi'i lega'aque' gwso'one' yelə' zto' len cuerp chega'aque'enə' na' besyə'ayiljteze' ljužj benə' byoga'aque' par nich gwso'one' yelə' zto' chega'aque'. Na' ca de'en ben Diozən' bsele'e yi'inə' bzeyən syoda ca' na' cuich no gwnitə' na', chosnisən benachən' de que yoguə'benə' cui choso'ozenag che Diozən' əsa'aque' castigw lao yi' gabilən' zejlicane.

⁸ Na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i le'e dižə' güenlažə'əna' chso'one' can' gwso'on benə' Sodoma na' benə' Gomorra ca'. Chso'one' yelə' zto' che cuerp chega'aque'enə'. Bito chse'enene' nabi' Diozən' lega'aque'. Choso'ožia choso'onite'e angl ca'. Chəsə'əne' de que besə'əle'idaogüe'ene' de'e nan de lsens par so'one' de'e ca'. ⁹ Ca naquə angl əblaonə' ben' le Miguel catə'ən gocyozə' de'e gwxiye'en por cuerp che de'e Moisezən', bito beyaxjene' tile' de'e gwxiye'en de'en gwnen contr de'e Moisezən', con gože'en: "Xancho Diozən' tile' le'." ¹⁰ Pero na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i le'e dižə' güenlažə'əna' choso'ožia choso'onite'e bitə'ətezə de'en cui chse'ejni'ine'. Gwxaqua'əlebəga'aque' ca bia yixə' chedə' chso'one' porzə de'en na cuerp chega'aque'enə'. Na' de'en chso'onteza chso'one' can' nannə' yesə'əbiayi'e zejlicane.

¹¹ Probchguazə benə' ca'. Chso'onteza chso'one' de'e mal can' ben de'e Cainnə', na' chesə'əzelažə'e yesə'əželene' mech əscha'o can' ben de'e profet Balaannə'. Chso'one' contr Diozən' na' yesə'əbiayi'e can' gwžiayi' de'e Coren' ben' ben contr de'e Moisezən' cana'. ¹² Gwxaqua'əlebəga'aque' ca to manch lao lachə' xi'ilāže'əna', la' žlac che'ej chaole txen len lega'aque' par cho'ela'ole Xanchon', chso'elažə'əzeche' chse'ej chsa'oxate'. Con chse'ej chsa'oteze' bi chse'enene'. Gwxaqua'əlebəga'aque' ca bejw

biž de'en nžiguə' be', na' ca yag frot de'en cui bi frot chbia catə' chžin tyemp chei, Ɂhedə' babgüižən na' banlažə' do loi. Gwxaquə'elebəga'aquene' ca bejw biž na' ca yag frot de'e cui bi frot chbian Ɂhedə' bito zjəzaque'e. ¹³ Na' gwxaquə'elebəga'aquene' ca nisdaon' de'en chas chata' na' checho'onən bžin' lao yon' cho'a nisda'onə'. Can' gwxaquə'elebəga'aquene' Ɂhedə' de'en chso'one' na' dižə' de'en chso'echgüe' choso'olo'en yelə' zto' chega'aque'enə'. Na' leczə gwxaquə'elebəga'aquene' ca to beljw de'en chde šaltezə, Ɂhedə' Diozən' babžie' bia' yesyə'əžine' lo'o yech gabil gan' lechguale naquə žčhol na' gan' yesə'ənite'e zejlicare.

¹⁴ Gzwolaon tyemp che de'e Adanŋə' xte tyemp che Enoquən' goc gažə dia che Adanŋə'. Na' Enoquən' be'e dižə' che benə' ca' chso'on can' chso'on benə' ca' choso'osed choso'olo'i dižə' güenlažə', gwne': "De'e li Xancho Diozən' yide' len angl zan juisy che' ca'. ¹⁵ Na' əchhoglaogüe'en Ɂche to to benəach šə zjənape' dolə' o šə cui zjənape' dolə'. Na' gone' ca sa'acbe'i yoguə' benə' ca' cui boso'ozenaq che' de que lechguale de'e mal juisy bagwso'one'. Na' gone' par nich žjəsyə'əza'alaže'e yoguə' de'e malən' bagwso'one' de'en cui boso'ozenaq che'. Na' leczə gone' par nich žjəsyə'əza'alaže'e yoguə' de'e mal de'en bagosə'əne' contr le'. Na' əgwnežjue' castigw Ɂche to toga'aque'." ¹⁶ Benə' ca' cui choso'ozenaq che Diozən' chəsə'əže'eše' che', bitobi chesyə'əbeine', con chso'onteze' can' na la'ažda'omalga'aque'en, chso'on cuinga'aque' xen, na' choso'opeine' benə' la' chse'enene' yoso'onežjo benə' ca' lega'aque' mech.

Consejw de'en chnežjue' benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən'

¹⁷ Pero na' le'e xi'inđaogua'a, cheyalə' žjəsa'alažə'le de'en gwse' apostol che Xancho Jesocristən' le'e antslə. ¹⁸ Gosə'əne': "Na'a cuinə' yidə Xanchon' de'e yoblə nita' benə' so'onzeche' yelə' zto' chega'aque' con can' na la'ažda'omalga'aque'enə', na' so'one' borl che de'en na Diozən'." ¹⁹ Benə' ca' chso'one' par nich gwde gwdelə can' chejni'ile xtižə' Diozən'. Con chso'one' can' chene'e la'ažda'omalga'aque'enə' Ɂchedə' bito yo'o Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə'.

²⁰ Pero na' le'e xi'inđaogua'a, chejle'ele Ɂche dižə' li Ɂche Diozən' de'en naquə de'e güenchgua. Na' cheyalə' sotezə sole gonle can' nannə' par nich gaquə gonle can' chazlažə' Diozən'. Na' legon orasyon can' əgwzejni'i Spirit che Diozən' le'e. ²¹ Na' le'e so le'e gon par nich gacbe'ile de que chaque Diozən' Ɂchelen'. Xancho Jesocristən' gone' par nich əbanle len le' zejlicare laogüe de'en cheyašə' cheži'ilazole'e le'e. Leso Ɂleyebi de'en gone' ca'.

²² Balə benə' chso'onlilažə' Jesocristən' chsa'acžejlaže'e šə cheyalə' yesə'ənaogüe' dižə' li Ɂche Diozən'. Legon par nich sa'acbe'ine' de que cheyalə' yesə'ənaogüe'en. ²³ Na' bale' ze'e gwzolao chesə'ənaogüe' de'en choso'osed choso'olo'i benə' güenlažə' ca'. Le'e yeyasə'e lega'aque' na' le'e co'oga'aque' nez güennə' lgüegwzə. Na' le'e gapə cuidad par nich cui gonle de'e mal de'en chso'on lega'aque'.

Jodasən' cho'elaogüe'e Diozən'

²⁴ Cheyalə' güe'ela'occo Diozən' la' le'enə' chac chone' ca cui əxopcho goncho de'e malən', na' chac chone' par nich bitobi de'e mal da' əchen yichjla'ažda'ochone' cata' əžin žan' le'icho yelə' chey che'eni' che'eni'. Na' cana' lechguale yebeicho. ²⁵ Tozə Diozən' zaque'e par güe'ela'ochone', na' naque' le'ezelaogüe benə' sin'. Babebje' chio'o xni'a de'e malən' ca de'en bsele'e Xancho Jesocristən' gwixjue' xtolə'əchon'. Ledoye'ela'occo' Ɂchedə' naque' le'ezelaogüe benə' zaque'e na' benə' blao na' chnabi'e doxenlə. Zocze' dezdz catə'ən cuinə' xe yežlyon' na' par zejlicare. Na' naque' Xan yoguə' benəach, yoguə' bia chsa'aš na' yoguə' biquə'əchlə de'e zjəde. Ca'ašgaczə gaquə.

De'e na'azən' chzoja' na'a. Jodas

De'en Bzejni'i Jesocristən' San Juanñə' Nich Bzoje'en Par Chio'o

Diozən' bene' par nich Jesocristən' bzejni'ine' San Juanñə' de'e quinga

¹ Nada' Juan naca' benə' güen xšin Jesocristən'. Diozən' blo'ine' Jesocristən' de'e quinga de'en bzejni'ine' nada' par gwlo'ida'an yeziqua'əchlə benə' chso'elaogüe'ene'. Bsele'e angl che'enə' par bzejni'ine' nada' de'e quinga par nich ənezecho de'e ca' gaquə lgüegwza. ² Na' bacho'a dižə' che yogua'ələl de'e quinga de'en blo'ine' nada', na' yogua'ələl de'en bzene Diozən' nada' na' de'en bzejni'i Jesocristən' nada'.

³ Mbalaz ɲitə' benə' ca' yoso'olabe' de'e nga chzoja' nga de'en bzene Diozən' nada'. Na' mbalaz ɲitə' benə' ca' əse'ene len catə' benə' yobla yoso'olabe'en. Mbalaz ɲite'e šə yoso'ozengue'en, ɬchedə' bazon gaquə de'e ca' blo'ine' nada'.

Juanñə' chzoje' benə' ca' chso'elao' Jesocristən' yež ca' gažə

⁴ Nada' Juan chzoja' le'e chdopə chžagle cho'ela'ole Jesocristən' Asian', le'e nita'ale yež ca' gažə. Diozən' sošgue' gaquəlene' le'e na' gone' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen', Diozən' bazoczə catə'ən bxi'e yežlyon', na' ca'aczən' soe' catə'ən yeyož yedon. Na' Spirit che Diozən' de'en naquə ca gažə Spirit zon lao Diozən' gan' chi'e chnabi'e na' sošgan gaquəlenən le'e na' gonən ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. ⁵ Na' ɬeczə Jesocristən' sošgue' gaquəlene' le'e na' gone' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'. Jesocristən' be'e dižə' che Diozən' na' xtiž'e'nə' naquən de'e li. Len' naque' benə' nech bebane' ladjo benə' guat ca' par chnabi'e. Jesocristən' chnabi'e notə'ətezə benə' chəsə'ənabia' yežlyo nga. Chaque Jesocristən' ɬecho na' babnitlaogüe' xtolə' chio'o chonlilažə'əchone' ca de'en blalj xchene'ənə' catə'ən bnežjw cuine' gwso'ote'ene'. ⁶ Gwleje' chio'o par nich ɲabi'acho txen len le' ca no rei na' par nich sotezə socho güe'ela'occo Xe' Diozən' can' gwnitə'ətezə gwnitə' bxoz che benə' Izrael ca' gwse'ejni'alaže'e Diozən'. Jesocristən' chnabi'e zejlīcane. Ledoye'ela'oche' na'a na' zejlīcane. Can' gonšgaczcho.

⁷ Le'e gon xbab, la' Jesocristən' yetje' to lo'o bejw. Na' yogua'ələl benə' yesə'əle'ine' le', lente benə' ca' gwso'ot le', na' benə' ca' ū' doxen yežlyon' yesə'əbežyaše'e de'en cui gwso'onlilaže'ene'. Can' na Diozən', na' ca'aczən' gaquə.

⁸ "Nadan' naca' ben' ben yežlyon' na' ben' gon par nich te chei." Can' na Xancho Diozən' ben' napə ɬe'ezelaogüe yelə' guac xennə', ben' bazoczə catə'ən bxi'e yežlyon', na' ca'aczən' soe' catə'ən yeyož yedon.

Juanñə' ble'idaogüe'ene' Cristən' len yelə' chey che'eni' che'enə'

⁹ Nada' Juan naca' benə' bišə'əle ɬchedə' naccho txen cho'ela'occo Cristən' na' txennə' choso'ochi' choso'osaquə benə' chio'o. Txennə' chnabia' Diozən' chio'o na' txen chgo'o chčhejlažə'əcho len yogua' de'en chac ɬecho ɬchedə' ngodə'əcho txen len Jesocristən'. Zoa' isla nga de'en ne' Patmos la' naca' pres por ni che de'en bagwdxijui' a xtižə' Diozən' na' babi'a dižə' che Jesocristən'. De'e na'anə' baboso'osele'e nada' nga. ¹⁰ Na' to ū' dmigw Spirit che Diozən' benən par nich ble'idaogüe'eda' to de'en ble'idaogüe'eda'. Na' benda' gwne to benə' coža'anə' zižjochgua ca zižjon' chbež trumpet. ¹¹ Na' gože' nada': — Nadan' naca' ben' ben yežlyon' na' ben' gon par nich te chei. Bzoj dižə' che de'e quinga le'idaogüe'edo'onə' to le'e libr na' selo'o librən' lao benə' ca' chesə'ədopə chesə'əžag chso'elaogüe'e nada' Asia, benə' ū' Efeson' na' Esmirna, na' Pergamo, na' Tiatira, na' Sardis na' Filadelfia na' Laodisea.

¹² Na' gwyechja' bgüia' non' cho'elen nada' dižə' na' ble'ida' gažə candeler de or. ¹³ Na' gwchol candeler ca' gažə ble'ida' Xi'in̄ Diozən' ca to benəčh. Na' nyaze' to lachə' tonə de'e bžinte yen ni'e. Na' nchej cho'alcho'enə' to sinš de or. ¹⁴ Na' yišə' yichjə'enə' naquən ca xa xilə' ū' na' ca be'eyə'. Na' jelaogüe' ca' chsa'actitən ca to yi' de'e chalə'ən̄.

¹⁵ Na' ble'ida' ni'enə' chactitən ca to brons de'e nlachgua catə' xoan lao yi'. Na' xne

che'ena' nenən ca chziž yaon' catə' dechguan. ¹⁶ Na' noxe'e gažə beljw len ne'e lichan', na' cho'enə' zo to spad de'e nla chopə la'ate. Na' ble'ida' cho'alaogüe'enə' can' chle'icho bgüižən' catə'ən chnachguan.

¹⁷ Na' beyož ble'ida'ane' bgüixa' xni'enə'gota' šlat. Nach bli ne'e lichanə' bixe'e na'anə' na' gože' nada': —Bito žebo'. Nadan' naca' ben' ben yežlyon' na' ben' gon par nich te chei. ¹⁸ Nada' naca' Dioz ber' zo zejlīcane. Ca de'en bida' goca' benach gwso'ote' nada', pero na' bebana' ladjo benə' guat ca' na' soa' zejlīcane. Nada' napa' yelə' gwnabia' par ənia' batən' sa'at to to benə' na' napa' yelə' gwnabia' par ənia' non' žjəya'ac gabilən'.

¹⁹ Na' ža bzoj dižə' che de'e ca' bable'ido', na' che de'e ca' chac na'a na' che de'e ca' ze'e za'ac. ²⁰ Bito gwyejni'ido' che beljw ca' gažə de'en noxa'a na' che candeler de or ca' gažə. Beljw ca' gažə zejen gažə benə' ca' zjəyo'o lao ne'i benə' ca' chesə'adopə chesə'əžag chso'ela'ogüe'e nada' yež ca' gan' mbane Asia. Na' candeler ca' gažə zejen gaž cuen benə' ca' chso'onlilažə' nada'.

2

Dižə' de'en be'e par benə' ca' chso'elao' Jesocristən' yež ca' gažə: De'en gože' benə' Efeso ca'

¹ Bzoj de'e nga par ben' naquə lao ne'i benə' ca' chesə'adopə chesə'əžag chso'elaogüe'e nada' Efeson' na' yo'one' de que nada' ben' ble'ido' noxə' gažə beljw ca' na' chgūia chya' candeler de or ca' gažə, əchnia' dižə' quinga: ² "Neze nle'ida' ca güennə' chonle, can' zotezə zole chonle xšina'anə' sin cui chjəxaquə'alažə'ele, na' can' cui chzenagle che benə' mal ca' chəsə'əna zjənaque' apostol. Babgūiale can' chso'one' na' chacbe'ile de que bito bselə'əga'aca'ane'. ³ Chgo'o chchejlažə'ele len de'en chyi' chzaqua'ele na' zotezle chonle xšina'anə' sin cui chjəxaquə'alažə'ele. ⁴ Pero de to de'en cui chazlaža'a can' chonle, cuich chaquele chia' can' bagoquele chia' antslə. ⁵ Le'e gon xbab can' gocchgüeile chia' antslə na' cuich chactequelle chia' na'a. Le'e gon xbabən' par nich yedinjele de'en cuich chactequelle chia' na' legonch can' benle antslə. Na' ſə cui yedinjele de'e malən', yedəyena' le'e castigw nach yebiža' len le'e. Bitoch gacle candeler chia' ſə cui yedinjele xtolə'əlen'. ⁶ Pero la'anə'əczə bito chonle doxen can' chazlaža'anə', chebeida' de que chgue'ile de'e malən' chso'on benə' ca' zjənzi' nicolaitos, la' leczə nada' chgue'ida' can' chso'one'enə'. ⁷ Le'e žia nagle de'e chene, le'e gwzenag che de'en bagwna Spirit che Diozən' par le'e chdopə chžagle cho'ela'ole nada'. Notə'ətezle chzoile cui chzenagle che de'e malən', gua'a latjə gaole frotən' de'en chbia lao yag yelə' mbannə' de'en zo gan' zo Diozən'."

De'en gože' benə' Esmirna ca'

⁸ Na' leczə bzoj ben' naquə lao ne'i benə' ca' chesə'adopə chesə'əžag chso'elaogüe'e nada' Esmirnan'. Bzoj' gože' de que nada' naca' ben' ben yežlyon' na' ben' gon par nich te chei. Na' gwso'ote' nada' lao bida' goca' benach pero bebana' ladjo benə' guat ca'. Na' leczə yo'one' de que nada' əchnia' dižə' quinga: ⁹ "Neze nle'ida' ca güennə' chonlen', na' neze nle'ida' can' choso'ochi' choso'osaquə' benə' le'e na' can' nyašə'əchguāa chachele. Pero la'anə'əczə bang'aanyašə'ele lechguale mbalaz zole. Nezda' can' choso'ozia choso'onita' benə' gwlaž chele ca' le'e, benə' ca' gwsa'alje' lao dia che de'e Izraelən'. Lao Diozən' bito zjənaque' benə' Izrael sino zjəncoda' ljuežje par chso'one' txen len gwxiye'enə' de'en le Satanás. ¹⁰ Bito žeble de'e ca' ze'e za'ac de'en saquə'əzi'ile. Gwxiye'enə' gonən ca yesə'ayixjue' balle ližya par nich ca' co'oyelə'ən le'e cuejyichjile xtiža'anə'. Lao ſi žia saquə'əzi' saquə'ayašə'ele. Pero na' lesotezə leso legwzenag chia' la'anə'əczə ſə so'ote' le'e por ni che de'en chzenagle chia'. Na' ſə sotezə sole gwzenagle chia' nachən' gona' ca əbanle len nada' zejlīcane. ¹¹ Le'e žia nagle de'e chene, le'e gwzenag che de'en bagwna Spirit che Diozən' par le'e chdopə chžagle cho'ela'olene'. Notə'ətezle chzoile cui chzenagle che de'e malən', bito gac chele can' gac che benə' ca' yesə'əzaquə'əzi'le zejlīcane, de'en nacho yelə' got əgwchope."

De'en gože' benə' Pergamo ca'

¹² Na' leczə bzoj ben' naquə lao ne'i benə' ca' chesə'ədopə chesə'əžag chso'ela'ogüe'e nada' Pergamon'. Bzoje' gože' de que nada' ben' ble'ido' zo spadən' cho'anə' de'e nla chopə la'ate əchnia' dižə' quinga: ¹³ "Nezda' de que zole lao syodan' gan' chnabia' Satanasən' na' gan' lechguale choso'ozenag benə' chei. Neze nle'ida' ca güennə' chonle, can' zotezə zole chonlilažə'ele nada' na' can' cui chbejyichjle xtiž'a'anə' de'en chejle'ele chei, na' nic catə'an gwso'ote' Antipasən' gan' zolen', ben' gwzotezə gwzo be'e dižə' li chia'anə' lao syoda chele gan' zo Satanasən'. ¹⁴ Pero de to chopə de'en chonle de'en cui chazlaža'a. Nita' balle chonle de'e malən' ca de'en bzejni'i de'e profet Balaanna' de'e Rei Balaquən'. Na' Balac na'anə' bene' ca besə'əxopə benə' Izrael ca' gwso'one' de'e malən', zane' gwsa'ogüe' yelə' guao de'en naquə che lgua'a lsaquə'an gwse'ejni'alaž'e na' boso'oža' xtoga'aque' lao gwse'ejni'alaž'e lgua'a lsaquə' che benə' Moab ca'. ¹⁵ Leczə can' chac len le'e, balle naole de'en nac ca' de'en chsed chlo'i benə' ca' zjənzi' nicolaitos de'enə' chgue'ida'. ¹⁶ De'e na'anə' le'e yedinje de'e malən' chonle. Šə cui yedinjele de'e malən' chonle, yida' lgüegwzə na' gona' par gacle castigw, la' xtiž'a'anə' gwxaquə'eleben ca to spad. ¹⁷ Le'e žia nagle de'e chene, le'e gwzenag che de'en bagwna Spirit che Diozən' par le'e chdopə chžagle cho'ela'ole nada'. Notə'ətezle chzoile cui chzenagle che de'e malən', gona' le'e yoguə'əlol de'en chyažjele par sole mbalaz yoban' zejlicane, na' gona' yej fin par to tole nich ənezele de que chebeida' le'e. Na' le'e yejən' nyoj to la de'e cobə na' ben' goxə' yej na'azə ənezene' bin' nyojən."

De'en gože' benə' Tiatira ca'

¹⁸ Bzoj de'e nga par ben' yo'o lao ne'i benə' ca' chesə'ədopə chesə'əžag chso'ela'ogüe'e nada' Tiatiran'. Bzoje' gože' de que nada' naca' Xi'inj Diozən' ben' ble'ido' chsa'actit jəlaogua'anə' ca to yi' de'en chalə'ənən na' ni'anə' ca to brons de'en lachgua. Na' yo'one' de que nada' əchnia' dižə' quinga: ¹⁹ "Neze nle'ida' de'e güennə' chonle, na' can' chaquele chia' na' che ljuežj benəchle, can' chonlilažə'ele nada' na' can' chaclen ljuežjle. Nezda' can' chgo'o chchejlažə'ele len bitə'ətezə de'e chac chele, na' nezda' chonchle güen na'a cle ca can' babenle catə'an gwzolaole chonlilažə'ele nada'. ²⁰ Pero na' chonle de'e cui chazlaža'a can' cho'ele latjə par nich no'olən' gwxaquə'elebene' ca de'e Reina Jesabelən' chsed chlo'ine' le'e ne' de que cho'e xtižə' Diozən'. Chxoayague' balə le'e chonlilažə'ele nada', che'e le'e de que naquən güen əgwša' xtole na' gaole yelə' guao de'en chəsə'əne' naquən che lgua'a lsaquə'an chse'ejni'alaž'e benə'. ²¹ Babnežjua'ane' tyemp par yedinjene' de'e mal ca' chone', pero bito chene'ene' yedinjene'en. ²² De'e na'anə' gona' par nich gaquəšenene', na' le'e chonle txen len le', gona' par nich əžaglaochguale šə cui cuejyichjle cuich gonle de'e mal de'en chsedene' le'e chonle. ²³ Na' ca naquə benə' ca' bagosa'əbejyichje' xtiž'a'anə' par choso'osed choso'olo'ine' de'e malən' gožga'aque' de que gotga'aca'ane'. Na' catə' gona' ca' yoguə'əlol le'e chdopə chžagle cho'ela'ole nada' gata'ətezə, gacbe'ile de que neze nle'iczəda' xbab de'en yo'o lo'o la'ažda'olen' na' bin' chebeile. Na' gona' par nich to tole sole mbalaz o si'ile castigw segon naquən' babenle. ²⁴ Pero na' le'e yelə'ale zole Tiatiran', le'e cui naole de'en chsed chlo'i no'olən' na' cui nsedle de'en chəsə'əne' chse'ejni'ine' che Satanasən' de'en ngašə'an len benə' yeziqua'əchlə, bito nia' bichlə de'e cheyalə' gonle. ²⁵ Con sotezə sole gonle de'e güennə' par nich bachonle ca' catə'an yida' de'e yoblə. ²⁶ Notə'ətezle chzoile cui chzenagle che de'e malən' na' zotezə zole chonle can' chazlaža'anə' xte catə'an yida' de'e yoblə, gona' par nich nabi'ale nasyon ca' txen len nada'. ²⁷ Ca Xa'anə' babene' par nich chnabia'aga'aca'an, leczə can' le'e nabi'alen txen len nada' na' goncho ca yesə'əzexjwyichj benə' nasyon ca', na' əgwžiayi'iga'acchone'. ²⁸ Na' gona' par nich gombi'ayanə'ele nada' len yelə' chey che'eni' chia'anə', nadan' gwxaquə'elebəda' ca beljw xsilən'. ²⁹ Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag che de'en bagwna Spirit che Diozən' par le'e chdopə chžagle cho'ela'ole nada'."

De'en gože' benə' Sardis ca'

¹ Bzoj de'e nga par ben' naquə lao ne'i benə' ca' chesə'đopə chesə'ěžag chso'elaogüe'e nada' Sardisən'. Bzoje' gože' de que Spirit che Diozən' de'en naquə ca gažə spirit zon len nada' na' gože' de que naca' ben' ble'ido' noxa'a gažə beljw ca', na' nada' ēchnia' dižə' quinga: "Neze nle'ida' can' chonlen". Nezda' can' chəsə'ěna benə' de que naple yelə' mban zejlīcañen', pero zanle nacle ca benə' guat par len nada' de'en cui chzenagle chia'. ² Leyeban bin' chonle, legonlilažə'ěch nada' na' legaquačhe chia' na'a žlac cuinə' yevož cuejyichjile nada'. Nezda' de que Diozən' bito chebeine' can' chonle, Dioz ben' leczə cho'elaogua'a. ³ Le'e žjsa'alažə'xtiža'anə' de'en boso'ozejni'i benə' le'e na' de'en bzenagle chei antslə. Le'e gwzenag chei de'e yoblə na' yedinjiele de'e malən' chonle. La' ša cui gonle xbab yedinjiele de'e malən' yedəyena' le'e castigw na' senyalə' le'e can' chon to benə' bguan ben' chidə ca orən' cui chonle xbab yide'. ⁴ Na' la'anə'ěczə zanle zole Sardisən' cui chonle can' chazlažə'anə', bia'aczə ne'e nitə' balle cui da āchen de'e malən' yichjla'ažda'olen'. Na' le'e cui bi de'e mal da chen yichjla'ažda'olen', gwžin ža cata' le'e talenle nada' gan' zoa'anə' na' chazle lachə' šyiš, chedə' le'e zaquə'ěle par talenle nada'. ⁵ Notə'ětezle chzoile cui chzenagle che de'e malən', guacua' le'e lachə' šyiš na' bito yoxia' lalen' le'e libr chia' gan' nyoj la benə' ca' zjənape' yelə' mban zejlīcañen. Na' gua'a dižə' len Xa' Diozən' na' len angl che' ca' de que bagwcua'a le'e ca xi'inə'. ⁶ Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag che de'en bagwna Spirit che Diozən' par le'e chdopə chžagle cho'ela'ole nada'."

De'en gože' benə' Filadelfia ca'

⁷ Bzoj de'e nga par ben' naquə lao ne'i benə' ca' chesə'đopə chesə'ěžag chso'elaogüe'e nada' Filadelfian'. Bzoje' gože' de que nada' naca' benə' la'ažda' xi'ilazə' juisy na' syempr chona' can' ēnia'anə'. Nada' chnabia' doxenlə can' bagwnabia' de'e Rei Dabin' Izraelən'. Napa' yelə' chnabia' par ēnia' non' yedəso len nada' na' non' cui yedəso len nada'. Na' notono gaquə gon par nich gwša'a can' ēnia'anə'. ⁸ Bzoje' gože' de que nada' ēchnia' dižə' quinga: "Neze nle'ida' ca güennə' chonle. Na' la'anə'ěczə cui naquə zanle, zotezə zole chonle can' ēnia'anə' na' bito chbejyichjile de'en chonlilažə'ěle nada'. De'e na'anə' babena' par nich nitə' benə' zan benə' chse'enene' yoso'ozenague' che xtižə' Diozən' de'e güe'elenle lega'aque' na' notono no gaquə gwžon par cui chixjue'ilen lega'aque'. ⁹ Na' ca naquə benə' ca' gwsa'alja lao dia che de'e Izraelən' benə'ca' zjəncoda'ljuežje chso'one' txen len Satanasən', lao Diozən' bito zjənaque' benə' Izrael. Chso'onlažə'e chəsə'ěne' chebei Diozən' lega'aque'. Na' gona' par nich yesə'ězo xibga'aque' laolen' yesə'ěne' de que nacle benə' zaque'e len nada' na' sa'acbe'ine' de que chacda' chelen'. ¹⁰ Na' ca naquə zotezə zole chzenagle che xtiža'anə' de'en cho'en dižə' can' bguo'o bchejlaža' a len de'e mal de'en goquə chia', nada' gona' par nich yechojle güen cata' ēzin or saquə'ězi'ichgua yogua' benəchən'. Cana' la'alao nac chon to to benəchən', ša chzenague' chia' o ša chzenague' che de'e malən'. ¹¹ Bazon ēzin ža yida' de'e yoblə. Lesotezə lesō legon de'e güennə' par nich ca' bito bi gwžon gona' ca ābanle len nada' zejlīcañen. ¹² Notə'ětezle chzoile cui chzenagle che de'e malən', gona' par nich sole txen len Diozən' zejlīcañen, Dioz ben' cho'elaogua'a. Na' zejlīcañen yega'anlenlene'. Na' gona' par nich gacle xi'in Diozən' zejlīcañen, na' sole syoda Jerosalen de'e naquə de'e cobə, syoda che Diozən' de'en chi' yoban' de'en gwletje' lao yežlyon'. Na' gwzoja' lao xga to tole la'anə' de'en naquə de'e cobə. ¹³ Le'e žia nagle de'e chene legwzenag che de'en bagwna Spirit che Diozən' par le'e chdopə chžagle cho'ela'ole nada'."

De'en gože' benə' Laodisea ca'

¹⁴ Bzoj de'e nga par ben' naquə lao ne'i benə' ca' chesə'đopə chesə'ěžag chso'elaogüe'e nada' Laodisean'. Bzoje' gože' de que nada' naca' ben' chon par nich chac can' che'enda'anə'. Cho'a dižə' de'en bagwna Diozən' nada' na' naquən de'e li. Nada' bena' yoban' na' yežlyon', benəch, angl, bia chsa'aš na' yeziqə'ěchlə de'e zjəde. ¹⁵ Bzoje'

gože' de que nada' achnia' dižə' quinga: "Neze nle'ida' can' chonlen', bito chgue'ile nada' pero ni que chaquele chia' do yichj do lažə'ele. Yebeichləda' žalə' chgue'ile nada' o žalə' chaquele chia' do yichj do lažə'ele. ¹⁶ Na' laogüe de'en cuitec chonle cas chia' na' cui chaquele chia' do yichj do lažə'ele, la'anə'əczə bito chgue'ile nada', bia'aczə žin ža cuejeyichja' le'e cuich gonəda' le'e ca xi'ina'. ¹⁷ Le'e nale zole mbalaz, na' de que chonle de'e güen juisy, na' de que bito bi bi chac falt chele par nich yebei Diozən' le'e. Bito chacbe'ile de que de'e malchguan' chonle na' de'e malchguan' gaquə chele. Bito chebei Diozən' le'e. Nchol yichjla'ažda'olen' na' nacbia'axejə chonle de'e malən'. ¹⁸ De'e na'anə' chona' le'e consejw legonjlilažə' nada' par nich gona' ca gacle benə' güen can' naca'anə'. Le'e yedinje xtolə'elen' par nich gaquə la'ažda'olen' xi'ilalažə' na' cuich gonle de'e malən' lao Diozən'. Na' le'e güe' latjə yocoba Diozən' xbab chelen' par nich šo'o be'eni' che'ena' lo'o yichjla'ažda'olen'. ¹⁹ Notə'ətezə benə' chacda' chei cho'ane' consejw na' chona'ane' castigw catə' chone' de'e mal. De'e na'anə' le'e cuec yichjle par yedinjèle xtolə'ele ca'. ²⁰ Gwxaquə'əlebəda' ca to benə' zecha cho'a puert chelen' chne' na' chsiže' le'e puertən'. Notə'ətezle šə gwzenagle chia' na' šə əsaljwle par šo'a, yedəsoa' len le'e na' gona' par nich sole mbałaz txen len nada'. ²¹ Na' notə'ətezle šə chzoile cui chzenagle che de'e malən', gona' par nich cue'elenle nada' gan' chi'a chnabi'a, ca nada' chi'ilena' Xa'anə' chnabi'ato' dezdz catə'ən beyož bzoa' gwxiye'ena' xni'anə'. ²² Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag de'en bagwna Spirit che Diozən' par le'e chdopə chžagle cho'ela'ole nada'."

4

Ble'idaogüe'ene' Diozən' chi'e chnabi'e yoban'

¹ Beyož bzoja' de'e ca' gwne' nada', bgüia' na' ble'ida' nyaljo to puert yoban' na' benda' cho'elen ben' nada' dižə', ben' benda' de'e nechən' ben' naquə xne che'ena' zižjochgua ca zižjon' chbež trumpet. Lecze'en gwnechcze' nada' de'e yoblə, gwne': —Gwyep gan' zoa' nga par nich gwzejni'ida' le' de'e ca' ze'e gaquə.

² Nach ca orən' ben Spirit che Diozən' par nich ble'idaogüe'eda' Diozən' gan' chi'e yoban' chnabi'e. ³ Na' ble'ida' ben' chi' chnabia' naque' ca to de'e chactit, ca yej fin de'en nzi' jaspe na' cornalina. Na' to de'en naquə ca to yita' gwyechjən gan' chi'ena' de color ga' ca yej fin de'en ne' esmeralda. ⁴ Na' cuit cue'ej Diozən' gan' chi'e zjəchi' tapechoa benə' golə benə' blao benə' chəsa'ənabia' txen len le'. Zjənyaze' lachə' šyiš na' zjəzo coron de or yichj to toga'aque'. ⁵ Na' gan' chi' Diozən' chep yes na' chac sšag, na' chašjw chtin. Na' laogüe'ena' nitə' gažə yi' de'e chalə'ənən. Na' yi' ca' gažə zjənaquən Spirit che Diozən'. ⁶ Na' laogüe' gan' chi'ena' nžiljw to de'e chle'icho ca to nisdao' de bidr o de be'eya'.

Na' nitə' tap bia gan' chi' Diozən', tgüjəb nitə' cuiten' chopa la'ate, yetob cože'ena' na' yetob laogüe'ena', na' žia de'e zan jəlaoga'aquəb delant na' traslə. ⁷ Bia nechən' naquəb ca to leon, na' bia əgwchopen' ca to go'on, na' cho'alao bia əgwyonen' naquən ca cho'alao benəch, na' bia əgwdapen' naquəb ca to bsia bian' chzo. ⁸ Na' to to bia ca' tap žia xop güejə xilə'əga'aquəb, na' doxen cuerpa chega'aquəbən' žia de'e zan jəlaoga'aquəb lo'olə na' fuerlə. Na' do ža do yel bito chəsa'əbezəb, yapəyoe chəsa'ənab:

Lechguale benə' la'ažda' xi'ilalažə' juisy naquə Xancho Diozən' ben' napə le'ezelaogüe yelə' guac xen.

Bazocze' catə'ən bxi'e yežlyon', na' ca'aczən' soe' catə'ən yeyož yedon.

⁹ Na' yoguə' las catə' bia ca' chso'eb dižə' chso'ela'ob Diozən' ben' chi' chnabia' ben' zoczə zejlicane, yoguə' laste catə'ən chso'eb yelə' bala'an na' yelə' choxcwlen che', ¹⁰ benə' golə benə' blao ca' tapechoa chəsa'əzo xibga'aque'en lao Diozən' ben' zo zejlicane chso'elaogüe'ene' na' choso'onite'e coron chega'aque'en xni'ena', chəsa'əne':

¹¹ Xanto' Dioz, len' beno' benəch, angl, bia ca' ža', na' biquə'əchlə de'en zjəde, chedə' can' gwyazlažo'o na' chedə' go'ondo' nitə' benəch, angl, bia ca' ža' na' biquə'əchlə de'en zjəde.

De'e na'anə' zaquə'əczo' par chnabi'o, par si'o yelə' bala'an, na' par əyejlaogo'o.

5

Ben' gwxaquə'əlebe ca xilə' dao' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə'

¹ Na' ble'ida' Dioz ben' chi' chnabia' noxə'e to rollo de'en nyoj chopə la'ate na' nyeyjon len gažə sey. ² Na' ble'ida' to angl gual na' gwne' zižjo: —¿Non' zaquə' par əgwzoxje' sey ca' par nich̄ šaš rollon?

³ Pero ni que no nitə'əzə yoban', ni lao yežlyon' ni gan' ža' benə' guat ca' no gaquə gwzaše' rollon' na' ni par əggüiaze'en. ⁴ Na' lechguale gwcheža' de'en cui no de benə' zaquə' par əgwzaše' rollon' na' par gwlabe'en na' ni par əggüiaze'en. ⁵ Nach to benə' golə benə' blao entr benə' ca' zjəchi' cuit cue'ej Diozən' gože' nada': —Bito cuežo'. Jesocristən' ben' gwxaquə'əlebe ca to leon laogüe de'en babzoe' gwxiye'enə' xni'enə', le'enə' zaque'e par əgwzaše' rollon' na' par əgwzoxje' sey ca' gažə. Len' golje' lao dia che de'e Jodan' can' goljə de'e xaxta'ogüe'e Rei Dabin'.

⁶ Nach ble'ida'ane' zeché' entr Diozən' gan' chi'e chnabi'e na' bia ca' tap. Na' benə' golə benə' blao ca' zjənyechj zjəmbi'e lega'aque'. Ble'ida'ane' ca to xilə' dao' bian' bagwso'ote', to xilə' bia žia gažə loze na' gažə jelaob. Na' jelaob ca' gažə zjənaquən Spirit čhe Diozən' de'en chon xšine'enə' doxenlə lao yežlyon'. ⁷ Na' Jesocristən' ben' ble'ida' ca to xilə' bian' bagwso'ote', jəxi'e rollon' de'en noxə' Diozən' len na' liche' gan' chi'e chnabi'e. ⁸ Na' catə' jəxi'e rollon' bia ca' tap besə'əzo xibga'aquəb laogüe'enə' na' benə' golə benə' blao ca' tapechoa leczə besə'əzo xibga'aquə'enə' laogüe'enə'. Na' benə' golə benə' blao ca' zjənoxe'e tgüejə arpa na' tgüejə tas de or gan' chey yalən', na' yalən' zejen orasyon ca' de'en chso'on benə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'. ⁹ Na' gwso'ole' to imno cobə de'en nan:

Zaco'o par jəxi'o rollon' na' par bzoxje' sey chei ca',
chedə' bnežjw cuino' par gwso'ote' le'

na' blalj xčheno'onə' gwdičjo' xtolə'ətə'ona' par nich̄ naquəto' xi'in̄ Dioz.

Neto' naquəto' to to nəsyon, to to yež, na' to to dia na' cho'eto' gwde gwdelə dižə'.

¹⁰ Na' gwlejo' neto' par chnabi'ato' txen len le' ca no rei
na' zotezə zocho cho'ela'occo Xacho Diozən' can' gwnitə'ətezə gwnitə' bxoz che benə'
Izrael ca' gwse'ejñi'alaže'e Diozən'.

Na' gwžin ža nabi'acho yežlyon'.

¹¹ Nach bgüia' na' ble'ida' angl zan juisy zjənyechje' gan' chi' Diozən' chnabi'e na' gan' ža' bia ca' tap na' benə' golə benə' blao ca'. Na' benda' ¹² chso'e dižə'ən zižjo chəsə'əne': Jesocristən' gwxaquə'əlebene' ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə'.

Na' zaquə'əcze' par chnabi'e doxenlə,
na' par naquə che' yoguə'əte de'en zjəde,
na' par nape' yoguə' claste yelə' sin',
na' par nape' yelə' guac xen, na' par nzi'e yelə' bala'an,
na' par nse'e yelə' chey che'eni' che Diozən' na' par cho'ela'ochone'.

¹³ Nach benda' yoguə' benəčh ca' ža' yoban' na' yežlyon' na' len benə' ža' latjə che benə' guat ca' chso'e dižə' chəsə'əne':

Zejlīcane güe'ela'occo Diozən' ben' chi' chnabia'

na' güe'ela'otecho Xi'in̄e Jesocristən'

ben' gwxaquə'əlebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə'.

Zejlīcane güe'ega'acchone' yelə' bala'an

na' zejlīcane güe'echo dižə' can' zjənse'e yelə' chey che'eni'

na' can' zjənape' le'ezelaogüe yelə' guac xen.

Na' leczə can' gosə'əna bia ca' chaš yežlyon', na' bia ca' chaš le'e yoban' na' lo'o nis, na'
len bitə'ətezəchlə de'e zjəde.

¹⁴ Nach bia ca' tap gosə'ənab: —Ca'ašgaczə gaquə.
Na' benə' goləbenə' blao ca' tapechoa besə'əzo xibga'aque' na' gwso'elaogüe'e Diozən'
ben' zoczə zejlicane.

6

Sey ca' gažə

¹ Na' ca naquə sey ca' gažə ble'ida' catə' Jesocristən' ben' ble'ida' ca to xilə' dao' bian'
bagwso'ote' bzoxje' ton. Na' benda' entr bia ca' tap tob gwneb zižjo ca zižjon' chašjw
chtin, gwnab: —Da bgüia de'e nga.

² Na' catə'ən bgüia', ble'ida' to cabey bia šyiš na' ben' žia cožə' cabeyən' noxe'e to xis
goxitə'. Na' zo to coron yičhje'enə' na' bchoje' chzoe' zan benə' xni'enə'. Na' zde' par
yevož əgwzoe' benə' xni'enə'.

³ Na' catə' Jesocristən' bzoxje' sey əgwchopen', benda' gwne bia əgwchopen' gwnab:
—Da bgüia de'e nga.

⁴ Nach bchoj to cabey cua yin', na' ben' žia cožə'əbən' nape' yelə' chnabia' par nich
gone' ca cuich nítə' benə' ca' ža' yežlyon' binlo len ljuežjga'aque', na' so'ot ljuežjga'aque'.
Na' ben' žia cabeyən' noxe'e to spad xen.

⁵ Na' catə' Jesocristən' bzoxje' sey əgwyonen' benda' gwne bia əgwyonen' gwnab: —Da
bgüia de'e nga.

Na' catə' bgüia' ble'ida' to cabey gasj na' ben' žia cožə'əbən' noxe'e to xigonz. ⁶ Na'
benda' to de'en gocda' gwna to benə' gan' ža' bia ca' tap gwne': —Ben par nich tkilzə
trigon' o tyagzə sebadən' guac yesa'əzi'e len laxjwga'aque' de'en chso'one' gan tža tža;
pero bito gono' par nich cui əžel set na' binon'.

⁷ Na' catə' Jesocristən' bzoxje' sey əgwadape, benda' gwne bia əgwadapen', gwnab: —Da
na' bgüia de'e nga.

⁸ Na' catə' bgüia' ble'ida' to cabey bia naquə ca color gašə' na' ben' žia cožə' cabeyən'
le' Yelə' Got, na' yeto benə' naogüe'ene' le' Gabil. Na' goquən lao na'aga'aque' gwso'one'
par nich goc gwdilə, gocchgua yižgüe', goc falt de'e əse'ej əsa'o benəčhən', na' gwso'ot
bia znia ca' benə' zan. Na' lao goc ca', benə' zan ža' yežlyon' gwsa'ate'.

⁹ Na' catə' bzoxje' sey güeye'e ble'ida' mes gan' chso'elao' benə' ca' ža' yoban' Diozən'.
Na' xni'a mesən' ble'ida' benə' guat ca' benə' ca' gwso'ot benə' mal ca' lega'aque'
por ni čhe de'en boso'ozeneague' xtižə' Diozən' na' gwso'e dižə' de que chso'onlilaže'e
Jesocristən'. ¹⁰ Na' benə' guat ca' gosə'əne' zižjo gosə'əne': —Xanto', le' naco' benə'
la'aždao' xi'iləžə' juisy, na' syempr chono' can' na'onə'. ¿Batə'əquən' gwnežjo' castigw
che benə' mal ca' ža' yežlyon' ca de'en gwso'ote' neto'.

¹¹ Nach Diozən' bnežjue' to to benə' guat ca' xala'anga'aque' de'e šyiš de'e gwsa'aze',
na' gože' lega'aque' so'one' dezcanz yeto tyemp dao' xte catə'əch babeyož gwso'ot benə'
mal ca' benə' ljuežjga'aque' ca' chso'elao' Cristən' con ca'ate'enə' nžia Diozən' bia' sa'at.

¹² Na' catə' Jesocristən' bzoxje' sey de'e gwxope, gocbe'ida' lechguale gwxo' na'
bgüižən' beyaquən ca to lachə' gasj, na' bio'one' beyaquən ca chen. ¹³ Nach beljw
ca' besə'əyinjən besə'əžinten lao yežlyon' can' chac len frot de'e žia lao yag catə'
chechjchgua be'. ¹⁴ Na' le'e yoban' benitczən ca to rollo de'en chedobə na' yoguə' ya'a
ca' na' islas ca' boso'oša' xišne'i. ¹⁵ Nach rei ca' benə' ca' chəsə'ənabia' lao yežlyon',
len benə' blao ca' na' benə' gwni'a ca', len capitán ca', len notə'ətezəchlə benə' napə
yelə' chnabia', na' len benə' zjənaquə esclabos txen len benə' ca' cui zjənaquə, yogue'e
boso'ocuašə' cuinga'aque' do lo'o bloj na' entr yej xen ca' de'en žia lao ya'a ca'. ¹⁶ Na'
gosə'əne': —Žalə'əšga əca'a bdinj na' yej quinga na' ya'a quinga yesə'əyenən chio'o nich
cui le'i Diozən' chio'o, Dioz ben' chi' chnabia', na' nich cui gon Jesocristən' castigw
čecho, Jesocrist ben' gwxaquə'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par
gwnitlao xtolə'əga'aque'enə'.

¹⁷ Gosə'əne' ca' čhedə' gwsa'acbe'ine' babžin ža gaquə juisyən' na' lechguale
yesə'əžaglaogüe' len castigon' de'en əgwnežjo Diozən' lega'aque'.

Beñə' Izrael ca' beñə' ca' zjənyišə' sey che Diozən'

¹ Gwde na' ble'ida' tap angl gosa'əzeche' tap part lao yežlyon' boso'ozague'e be'ena' par nich cui gwyečhjən lao yežlyon', lao nisda'onə' o gan' ze yag ca'. ² Nach ble'ida' yeto angl ze'e galən' chla' bgüižən' noxə'e to de'e gwchine' par gwchiše'e sey che Diozən' ben' zozejlicane lao xga beñə' ca' chso'elao' le'. Nach anglən' gwne' zižjo belgüiže' angl ca' tap, beñə' ca' naquən lao na'aga'aque' so'one' par nich gaquə de'e mal lao yežlyon' na' lao nisda'onə'. ³ Gože' lega'aque': —Bito gonle par nich gaquə de'e mal lao yežlyon', lao nisda'onə' o gan' ze yag ca' xte cata' babeyož bchišə'əto' sey che Diozən' lao xga beñə' ca' chso'elao' le'.

⁴ Nach gwdechla benda' gwna anglən' de que to gueyoa tapeyon mil beñə' bchiše'e seyan', yogue'e za'aque' lao dia ca' šižin che xi'in de'e Izraelən'. ⁵ Na' šižina mile' lao dia che de'e Jodan', šižina mile' lao dia che de'e Robennə', šižina mile' lao dia che de'e Gadən', ⁶ na' šižina mile' lao dia che de'e Aserən', šižina mile' lao dia che de'e Neftalin', šižina mile' lao dia che de'e Manasesən', ⁷ na' šižina mile' lao dia che de'e Simeonnə', šižina mile' lao dia che de'e Lebin', šižina mile' lao dia che de'e Isacarən', ⁸ na' šižina mile' lao dia che de'e Sabolonnə', šižina mile' lao dia che de'e Jwsen' na' šižina mile' lao dia che de'e Benjaminnə'.

Beñə' zan zjənyaze' lachə' šyiš

⁹ Nach gwde na' bgüia' na' ble'ida' beñə' zan juisy zjəzeche' lao Diozən' gan' chi'e chnabi'enə' na' lao Jesocristən' ben' gwxaqua'əlebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot beñə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə'. Tant beñə' zan zjəzecha xte notono no goquə gwlab lega'aque', beñə' naquə to to ənasyon, to to yež, to to dia na' chso'e gwde gwdelə dižə'. Na' yogue'e zjənyaze' lachə' šyiš na' zjənoxə'e zin. ¹⁰ Na' tant besyə'əbeine' yogue'e gosə'əne' zižjo, gosə'əne':

Diozən' ben' chi' chnabia', na' Jesocristən'

ben' gwxaqua'əlebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot beñə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə',

bagwso'one' par nich cui yejejcho lao yi' gabilən'.

¹¹ Na' yoguə'əlol angl ca' zjənyechj zjəmbi'e beñə' golə beñə' blao ca' na' bia ca' tap bian' nita' gan' chi' Diozən' chnabi'e, nach angl ca' besə'əzo xibga'aque' lao Diozən' na' bchequə' yichjga'aque'enə' lao yon' gwso'ela'ogüe'ene', ¹² gosə'əne':

Gaquəšgan quinga. Zejlicane güe'ela'occo Dioz chechon'.

Zejlicane güe'echo dižə' can' nse'e yelə' chey che'eni', can' chnabi'e, can' nape' yelə' guac xen,

na' can' nse'e yoguə' claste yelə' sin'.

Zejlicane güe'echo yelə' choxcwlen che' na' güe'echone' yelə' bala'an.

Ca'asgaczən' gaquə.

¹³ Nach to beñə' golə beñə' blao ben' naque' txen len beñə' tapechoa ca' gože' nada': —¿Enezdo' no beñə' quinga zjənyaz lachə' šyišən'? ¿Enezdo' gan' za'aque'?

¹⁴ Na' goža'ane': —Le' nezdo' beñə' gol dao'.

Nach gwne' nada': —Jesocristən' gwxaqua'əlebene' ca xilə' dao' ca' gwso'ot beñə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə', chedə' blalj xchene'enə' par gwdiňjue' xtolə' beñachən'. Na' beñə' quingan' gosə'ənəabene' le' bnitlaogüe' xtolə'əga'aque'enə'. Na' bitoch bi de'e mal da' əchen yichjla'ažda'oga'aque'enə'. Lega'aque' besə'əžaglaochgüe' lao yežlyon' de'en chso'onlilaže'e Jesocristən'. ¹⁵ Na' de'e na'anə' nite'e lao Diozən' gan' chi'e chnabi'e chso'e yelə' choxcwlen che' do ža do yel gan' chso'elaogüe'ene' yoban'. Na' Dioz ben' chi' chnabia' zoe' len lega'aque' par chcuasə' chcuc'eje' lega'aque' len de'e malən'. ¹⁶ Bitoch yesə'əbil yesə'ədonga'aque'. Bgižən' bitoch gonən mal len lega'aque' na' bitoch yesə'əžaglaogüe' len de'e zeyə'ənə', ¹⁷ chedə' Jesocristən' ben' gwxaqua'əlebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot beñə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə' chapə chye'

lega'aque'. Zoe' gan' chi' Diozən' chnabi'e na' chone' par nitə'əcze' mbalaz len Diozən' zejlicane. Na' Diozən' gone' par nich cuich yesə'əbeže' na' cuich nite'e trist.

8

Sey gažən'

¹ Nach Jesocristən' ben' ble'ida' ca to xilə' dao' bian' bagwso'ote' bzoxje' sey gažən', na' catə' beyož bzoxje'ennə' lechguale žizə goquə yoban' do gaš or. ² Nach ble'ida' gažə angl ca' beŋə' ca' zjəzecha gan' zo Diozən'. Diozən' bnežjue' lega'aque' tgüejə trompet. ³ Nach yeto anglən' bedəseche' cho'a mesən' gan' chso'elaogüe' e Diozən', mes de or de'en zo lao Diozən' gan' chi'e chnabi'enə'. Englən' noxə'e to barser de or gan' yo'o de'e zan yal na' bcuase'en lao yi' ya'alj de'en žia lao mesən'. Bene' ca' par nich Diozən' gwle'ine' žen che yalən' catə' beŋə' chso'one' orasyonnə' beŋə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'. ⁴ Na' lao gwyas žen che yalən' de'en noxə' anglən' gwle'i Diozən' len catə' gwso'on beŋə' ca' orasyonnə'. ⁵ Nach anglən' gwxi'e ya'alj de'en žia lao mesən' gwlo'en lo'o barserən' na' bzale'en lao yežlyon' na' goš gwitin, na' goc bichlə sšag xen, gwyep yes, na' gwxo'.

Trompet ca'

⁶ Nach angl ca' gažə, beŋə' ca' zjənoxə' trumpet ca', boso'ozo'en cho'aga'aque'ena' par boso'ocuež'en.

⁷ Engl nechən' bcuežə' trumpet che'ena'. Na' beyož bcuežə'ennə' gwche'echgua yej de'en nchixə yi' na' chen lao yežlyon'. Na' yo de'en de lao yežlyon' casi gašjən gwžiayi'in tant gwyeyən, na' yag ca' zjəze lao yežlyon' casi gašjə de'e ca' gosə'əbiayi'in, na' yoguə'ələl yixə' ga' chi' lao yežlyon' gosə'əbiayi'in.

⁸ Na' angl əgwchopen' catə' bcuežə' trumpet che'ena' to de'en naquə ca to ya'a xen bxopən lo'o nisda'onə' chalə'əniñən, na' casi gašjə nisda'onə' beyaquən chen. ⁹ Na' casi gašjə bia ca' ža' lo'o nisən' gwsa'atəb, leczə gosə'əbiayi' casi gašjə barcw ca' de'e chaš lao nisən'.

¹⁰ Nach angl əgwyonən' bcuežə' trumpet che'ena' na' to beljw xen de'en žia le'e yoban' bxopən chalə'əniñən ca to yi' yech. Na' bxopən lo'o nis che zan yao ca' na' bej ca'. ¹¹ Na' beljon' nzi'in De'e Zla'. Na' lo'o nis ca' gan' jəčhazənnə' besyə'əyaquən zla', na' beŋə' zan gwsa'at por ni che de'en gwse'eje' nisən'.

¹² Nach angl əgwdapen' bcuežə' trumpet che'ena' na' casi gašjə bgüižən' beyaquən žchol, na' leczə casi gašjə bio'onə' beyaquən žchol, na' leczə ca' gwsa'ac casi gašjə beljw ca'. Na' de'e na'anə' part ca' de'en besyə'əyac žchol bito boso'əse'eni'in teža na' ni še'elə.

¹³ Nach ble'ida' chda to angl lao be'enə' gwchol yoban' na' benda' gwne' zižjo gwne': —Probchguazə beŋə' ca' ža' lao yežlyon', ca naquən' gac chega'aque' catə' yoso'ocuež trumpet che angl ca' yešonə.

9

¹ Nach angl güeye'ena' bcuežə' trumpet che'ena' na' to angl beŋə' zo yoban' ble'ida' betje' lao yežlyon' ca to beljw. Na' le' yo'o lao ne'e saljue' yech gabilən'. ² Na' bsaljue' yech gabilən' na' gwyaschgua žen lo'o yechən' can' chas žennə' catə' chəsə'əbeque' yi' xen lo'o orn. Na' žennə' de'en gwyas lo'o yech gabilən' bcuašə'ən bgüižən' can' chac catə'ən chi'ichhua žen dao'. ³ Na' gan' gwyas žennə' besə'əchoj bišə' zan gwyašəb lao yežlyon'. Na' bišə' ca' gwso'omb znia can' chso'on bexgoni bian' chsa'aš lao yežlyon'. ⁴ Na' Diozən' bene' mendad cui sa'ob yixə' ga' o bi de'en zjənaze' na' ni yag ca', sino yesə'əyižəbən' beŋə' ca' cui nyišə' sey che Diozən' lao xgaga'aque'ena'. ⁵ Bito be'e latjə so'otəb lega'aque' sino gwyašəb gueyə' bio' gwso'omb par besə'əžaglaochgue'. Na' beŋə' ca' gosə'əyižəbən' besə'əžaglaochgue' can' chžaglaocho catə' chyiž bexjoni'in chio'o. ⁶ Na' catə' əzin ža gaquə can' ble'idaogüe'eda'anə' beŋə' ca' ža' yežlyon' yesə'əŋablaže'e sa'ate', pero bito sa'ate', na' se'enene' cuich nite'e, pero bito yesyə'əželene' nac so'one'.

⁷ Na' quinga zjənaquə bišə' ca' ble'ida', zjənaquəb ca cabey bia žja'ac lao gwdilə. Nach yichjga'aquəbən' zo de'e naquə ca coron de or. Na' cho'alaoga'aquəbən' ble'ida'an ca cho'alao beñach. ⁸ Na' zjəziab yišə' de'en naquə ca yišə' yichj no'olə, na' leyga'aquəbən' zjənaquən ca ley leon. ⁹ Na' cuerp chega'aquəbən' zjənazjən de'en naquə ca de'e ya de'en chcuasə' chcue'ej lega'aquəb. Na' sšag de'en chso'omb len xilə'ega'aquəbən' nenən ca sšag de'en chso'on zan cabey cata' chsa'acdob chja'aquəb lao gwdilən' zjənxobəb caretən'. ¹⁰ Na' xbanga'aquəbən' zjənaquən ca xban bexgoni nich boso'ochimb len gosə'ayižəb beñə' lao gueyə' bio'onə'. ¹¹ Na' angl bzelao de'en chnabia' gabilən' leczə chnabia'an bišə' ca', lennə' nzi' Abadon dižə' ebreo na' leczə nzi'in Apolion dižə' griego, zeje dižə' "chžiayi'in".

¹² Bagwde de'e mal nechən' na' ze'e za'ac yečhopən.

¹³ Nach angl əgwxope bcueže' trompetən' na' benda' gwne angl ben' zecha cho'a mes de orən' de'en zo lao Diozən' mes de'en žia lozei dap squinte gan' chso'elaogüe'e Diozən'. ¹⁴ Na' anglən' bolgüiže' angl əgwxopen' ben' noxə' trompetən', gože'ene': —Bosež angl bzelao ca' tap de'e ca' zjənchej cho'a yao xen de'en nzi' Eofrates.

¹⁵ Nach anglən' boseže' angl bzelao ca' tap par nich gwso'otən casi gašjə beñachən'. Diozən' bito be'e latjə sa'aš angl bzelao ca' antslə. Bzague'e lega'aquən par bi izən', na' bi bio'onə' na' bi žan' na' bi orən' gone' mendad sa'ašən. ¹⁶ Na' gwnezdə' nitə' ćhopə gueyoa millon soldad chega'aquən de'en zjəžia cabey.

¹⁷ Na' quinga ble'idaogüe'eda' cabey ca' na' de'e xio' ca' zjəžia cožə'ega'aquəbən'. De'e xio' ca' zjənazjən to ya de'e chcuasə' chcue'ej cho'alcho'oga'aquən na' yan' naquən de šonə color, de'e xna, de'e asol na' de'e gaš'. Na' yichj cabey ca' zjənaquən ca yichj leon, na' cho'aga'aquəbən' chchoj yi' na' len žen na' len sofr de'en chalə'ənij. ¹⁸ Na' casi gašjə beñachən' gwsa'ate' por ni che yi' na' žen na' sofr de'en besə'əchoj cho'a cabey ca'. ¹⁹ Boso'ochimb cho'aga'aquəbən' par gwso'otəb beñə' na' leczə ca' xbanga'aquəbən', la' xbanga'aquəbən' zjənaquən ca bel, zjənsa'an yichjei par nich gwsa'on beñə'.

²⁰ Na' beñə' ca' besyə'ega'an cui gwsa'at cata'ən gwyaš cabey ca' lao yežlyon', bitoczə besyə'ədinjene' de'e malən' chso'one' ca naquən' chso'elaogüe'e de'e xio' ca' na' chse'ejni'alaže'e lgua'a lsaquə' de or, de plat, de brons, de yež na' de yag. Na' lgua'a lsaquən' chse'ejni'alaže'enə' bito chəsə'əle'in, nic chse'enen, na' nic chac yoso'ota cuinga'aquei. ²¹ Na' bitoczə besyə'ədinje beñə' ca' besyə'ega'anən' che de'e malən' chso'one'enə' ca naquən' chso'ote' beñə', na' ca naquən' chəsə'ənaogüe' de'en chso'on beñə' goža' ca', na' choso'oža' xtoga'aque' na' chso'one' bitə'ətezəchlə de'e yelə' zto' de'en zjənac ca', na' chəsə'əbane' bi de che beñə'.

10

Angl ben' noxə' librən'

¹ Nach ble'ida' yeto angl gual, gwze'e yoban' betje' lao yežlyon' to lo'o bejw. Na' gwyechj to yitə' yichje'ena'. Na' cho'alaogüe'ena' gwnatitən can' chna bgüižən' na' ni'e ca' ble'ida'an ca yag bye de'en chalə'ənij. ² Anglən' noxə'e to libr dao' de'en nyaljo na' ni'e lichan' bsoe'en lao nisda'onə' na' de'e yeglən' lao yežlyon'. ³ Na' bisye'e zižjochgua can' chosya'a leon ca', na' catə' bisye'ena' gošj gwtin gaž las. ⁴ Na' ca naquə dižə' de'en benda' lao gošj gwtinnə' bazon gwzoja'an catə'əczla to beñə' zo yoban' gwne' nada': —Bito gwzojo' dižə' de'en bendo' lao gošj gwtinnə', con gwdapən lo'o yichjla'aždaogo'ona'.

⁵ Nach anglən' ben' zo šla'a ni'enə' lao nisda'onə' na' yešla'an lao yežlyon', gwlis ne'e lichan' yobalə ⁶ na' bzoe' Dioz ben' zo zejlīcane testigw de que cho'e dižə' li, Dioz ben' ben beñach, bene' bia ca' ža', na' len bitə'ətezəchlə de'e zjəde yoban', lao yežlyon' na' lo'o nisən'. Gwne': —Bitoch cuezə Diozən' par gone' can' bžie' bia' gone'. ⁷ Cata' angl gažən' solao əgwcueže' trompet che'ena' cana'achən' gaquə complir de'en nžia Diozən' bia' gaquə ca naquən' babzejni'ine' profet che' ca' beñə' ca' gwso'elao' le', bzejni'ine' lega'aque' de'enə' cuiñə' se'ejni'i beñə' yeziqə'əchlə.

⁸ Na' ben' zo yoban' be'elenche' nada' dižə' de'e yoblə gwne': —Jəxi' libr da'onə' de'en nyaljo de'en noxə' anglən' ben' zecha zo šla'a ni'enə' lao nisda'onə' na' de'en yešla'a lao yežlyon'.

⁹ Nach gwya'a gan' zecha anglən' na' gwñaba' libr da'onə'. Na' anglən' gože' nada': —Bexə'an na' gwdaon. Na' lo'o cho'onə' gaquədo'on zix ca ši'in bia ser, pero lo'o li'onə' yeyaquən zla'.

¹⁰ Na' gwxi'a libr da'onə' noxə' anglən' na' gwdaogua'an. Na' lo'o cho'anə' goquən zix ca ši'in bia ser, pero beyož gwdaogua'annə' beyaquən zla' lo'o li'anə'. ¹¹ Nach anglən' gože' nada': —De'e yoblə cheyalə' go'o dižə' nac gaquə che zan yež, na' che zan nasyon, na' che benə' chsa'ac gwde gwdelə dižə', na' che zan rei.

11

Chopə testigw

¹ Nach Jeso'osən' benə' nada' to ya de'e gwchixəda' yo'onə' na' gože' nada': —Žjəxi'o medid che yo'odao' əblao che Diozən' na' che mesən' gan' cho'ela'ochone', na' gwlabo' balə benə' chso'elaogüe'ene'. ² Pero bito si'o medid chyo'onə', chedə' naquən par benə' ca' cui chso'onlilažə' Diozən', na' benə' ca' cui chso'onlilažə' le' so'onchene' syoda che'ena' con nac chse'enene' lao yechopəyon bio'. ³ Esela'a chopə testigw chia' so'e xtiža'anə' tmil chopə gueyoa gyon ža. Na' sa'aze' lachə' gasj.

⁴ Testigw ca' chopə gwxaquə'əlebəga'aque'enə' ca yag olibo ca' chopə de'en zo lao Xancho Diozən' na' ca candeler ca' chopə de'en zjəzo laogüe'enə'. ⁵ Na' notə'atezə benə' yene'e gon mal len lega'aque' əchoj yi' cho'a testigw ca' na' əgwzeyən benə' ca' so'on ca'. Ca' gaquə əsa'at benə' ca' šə bi so'onene' testigw ca'. ⁶ Na' testigw ca' naquən lao na'aga'aque' so'one' ca cui gaquə yejw yedote lao so'e xtižə' Diozən', na' naquən lao na'aga'aque' so'one' ca yeyac nis ca' chen, na' leczə naquən lao na'aga'aque' so'one' ca gaquə bitə'atezəchlə de'e mal de'en se'enene' gaquə. ⁷ Na' catə' yevož əso'e xtiža'anə' cana'ach əchoj lo'o yech gabilən' to de'e xio' de'en naquə ca to bia znia na' əxitə'ən nizən lega'aque' na' gotten lega'aque'. ⁸ Na' cuerp chega'aque'enə' yega'anən šonə ža šgobiž lao lquey syoda əblaonə' gan' gwso'ote' nada' naca' Xanle. Na' syodan' gan' gwso'ote' nada' gwxaquə'əleben ca syoda Sodoman' na' ca nasyon Egipton'. ⁹ Na' lao šonə ža šgobiž yesə'əžag benə' zjənaquə zan nasyon, benə' za'ac zan yež, benə' zjənaquə zan dia na' chsa'aque' gwde gwdelə dižə', desə'əgüie' de'e benə' guat ca' zjəde' lao lqueyən' na' bito so'e latjə no əgwcuəšə' lega'aque'. ¹⁰ Na' benə' ca' ža' lao yežlyon' yesyə'əbeine' catə' bagwsa'at testigw chia' ca', tant zed əgwsa'aquene' xtiža'anə' de'en gwso'elene' lega'aque'. Nach so'one' legr, na' yoso'onežjo ljuežjga'aque' no regal. ¹¹ Nach ble'idaogüe'eda' goc doxen can' gwne'enə'. Na' catə' goc šonə ža šgobiž gwsa'at testigw ca', cana'ach Diozən' bosbane' lega'aque' na' gosə'əzeche' de'e yoblə. Na' yogua' benə' ca' besə'əle'i can' besyə'əban testigw ca' besə'əžebchgüe'. ¹² Nach testigw ca' chopə gwse'enene' gož Diozən' lega'aque' zižjo: —Le'e yeda, le'e yeyep nga.

Nach besyə'əyepe' yoban' to lo'o bejw, na' besə'əle'i benə' contr chega'aque' ca'. ¹³ Na' ca orən' lechguale gwxo' na' gwžiayi' to part syodan' na' gaža mil benə' gwsa'ate' catə'ən gwxo'. Na' benə' ca' besyə'əga'an cui gwsa'ate' lechguale besə'əzebe' na' gwso'ela'ogüe'e Diozən' ben' zo yoban'.

¹⁴ Bagwde de'e mal əgwchopen' na' ze'e gaquə de'e əgwyonən'.

Can' goquə catə' angl benə' gažən' bcuežə' trumpet che'enə'

¹⁵ Nach angl benə' gažən' bcuežə' trumpet che'enə' na' benə' ca' ža' yoban' gosə'əne' zižjo gosə'əne':

Xancho Diozən' na' Xi'ine' Cristən' bagwso'one' ca zo gwxiye'enə' xni'aga'aque'enə', na' lega'acze'enə' yesə'ənabi'e benə' ža' yežlyon' zejliscane.

Crist na'anə' gwlej Diozən' par chaclene' benəchən'.

¹⁶ Nach benə' golə benə' blao ca' tapechoa, benə' ca' zjəchi' chəsə'ənabia'alene' Diozən', besə'əzo xibga'aque' laogüe'enə' na' besə'əchequə' yichjga'aque'en lao yon' gwso'elaogüe'e Diozən', ¹⁷ gosə'əne':

Chonto' yelə' choxwlén chio', Xanto'.

Len' naco' Dioz ben' napə le'ezelaogüe yelə' guac xen.

Bazoczo' cata'ən bxi'o yežlyon', na' ca'aczən' so' cata'ən yevož yedon.

Na' len yelə' guac chio'onə' chnabi'o.

¹⁸ Beñə' nasyon ca' ža' yežlyon' besə'əže'e le', pero na'a babžin ža əgwnežjo' castigw chega'aque'.

Babžin ža əchoglaogo' che yoguə' beñə' bagwsa'at šə non' napə dolə'.

Na' gwnežjo' yelə' bala'an che beñə' ca' gwso'on xšino'onə' ca de'en gwso'e xtižo'onə', na' len yeziqə'əchlə benə' ca' bagwlejo' par zjənaque' lažə' na'onə' na' gwsa'ape' le' respèt.

Egwnežjo' lega'aque' yelə' bala'an la'anə'əczə šə gwsa'aque' beñə' blao o la'anə'əczə šə cui gwsa'aque' beñə' blao žlac gosə'ənite'e yežlyon'.

Leczə gono' par nich beñə' ca' choso'ožiayi' ljuežjga'aque' o chso'one' bichlə de'e mal lao yežlyon' əsa'aque' castigw lao yi' gabilən'.

¹⁹ Nach ble'ida' nla'axežə gan' chso'elaogüe'e Diozən' yoban' na' ble'ida' caj gan' ža' de'en nyoj can' ben Diozən' mendad so'on beñə' Izrael ca' par nich gaquəlene' lega'aque'. Na' lao ble'ida' de'e ca' gwyep yes, gocchgua sšag na' gošj gwtin, na' leczə gwxo' na' gwche'echgua yejən'.

12

No'olən' na' gwxiye'ena'

¹ Na' ben Diozən' par nich ble'ida'ogüe'eda' le'e yoban' to de'e zaquə' yebanecho, ble'ida' to no'olə nyaze' bgüižən' ca xe'. Na' zechə' lao bio'onə' na' yichje'enə' zon to coron de šižin beljw. ² No'e bdao' na' bachaque' bes che yelə' sanñə' na' bisye'e tant chžaglaogüe' lao chzane'enə'. ³ Na' ble'idaogüe'eda' yeto de'e zaquə' yebanecho le'e yoban', ble'ida' gwxiye'enə' beyaquən to bel gaž yichj bia xen na' bia xña, na' žia ši lozəb na' tgüiežə coron nita' yichjəb ca'. ⁴ Na' cata' gwda xbambən' bčhinjən casi gašjə beljw ca' zjəžia le'e yoban' na' besə'əyinjən lao yežlyon'. Nach belən' bian' beyaque gwxiye'enə' gotə'əb xni'a no'olən', gwlezəb par šebəb bda'onə' catə' sane'ebō'onə'. ⁵ No'olən' gwxane' to bi'i byo, bi'i ənabia' yoguə' nasyon. Na' gombo' ca' yoso'ozexjw yichj beñə' nasyon ca' yoso'ozenague' chebo'. Diozən' bezi' beque'ebō' bečhe'ebō' gan' chi'e chnabi'enə'. ⁶ Nach no'olən' boxonjene' gwxiye'ena' par šeje' to latjə gan' cui no ža' gan' banonšao' Diozən' par so no'olən', na' lao soe' na' Diozən' gone' le' mantener tmil chropə gueyoa gyon ža.

⁷⁻⁸ Gwde na' goc gwidlən' yoban', na' angl əblao ben' le Miguel na' soldad che' ca' gosə'ədiləlene' belən' bian' beyaque gwxiye'enə'. Na' gwxiye'enə' na' angl bzelao chei ca' bito gosə'əzoin anglən' len soldad che' ca'. Besya'əbeje' lega'aquən yoban' na' bitoch chso'e latjə žjəya'aquəchən yoban' de'e yoblə. ⁹ Na' bosyo'ozale'e gwxiye'enə' len angl bzelao chei ca' lao yežlyon'. Ca' goc che de'en beyaque bel xennə', de'en le Satanas. Zon dezdz cata'ən gwxe yežlyon' chxoayaguən yoguə' beñach.

¹⁰ Nach benda' to beñə' zo yoban' gwne' zižo gwne': —Bach bžin ža bosla Diozən' beñachən' lao na' gwxiye'enə' len yelə' guac de'en nape'enə' na' chnabi'e lega'aque'. Na' babžin ža chi' Cristən' chnabia'alene' Diozən', Crist nan' bsele'e par goclene' beñachən'. Babesya'əbeje' gwxiye'enə' de'en bcuiš beñə' bišə'əcho ca' lao Diozən' do ža do yel nan de que de xtolə'əga'aque', na' na'a baboso'ozale'en lao yežlyon'. ¹¹ Benə' bišə'əcho ca' beñə' ca' bagwsa'at, gosə'əzoine' cui boso'ozenague' che gwxiye'enə' lao gosə'ənite'e chedə' gwso'onlilaže'e Jesocristən' ben' blalj xchene'enə' por ni checho. Na' leczə gosə'əzoine'en chedə' gwso'e dižə' de que chso'onlilaže'e Jesocristən'. Gwsa'acbe'ine' yejni'a sa'ate' cle ca yesə'əbejyichje' Jesocristən' ben' gwxaqua'əlebe ca xilə' dao' ca'

gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'aga'aque'enə'. ¹² De'e na'anə' ledoyebei chio'o zocco yoban'. Probchguazə benə' nita' doxen lao yežlyon'. Probchguazəga'aque' cheda' babžin gwxiye'enə' gan' nite'enə'. Lechguale chža'an de'en chega'an yetozə tyemp dao' par gonən can' chene'ennə' na' de'e na'anə' gonchguan contr benəchən'.

¹³ Na' belən' bian' beyaque gwxiye'enə' catə' gocbe'ib de que babesya'abeje'eb yoban' na' babžimb lao yežlyon', nach belagdob no'olən' ben' gwyan bi'i byo da'ona'. ¹⁴ Pero Diozən' goclene' no'olən', bene' ca gwzo chopə xile'e de'e xen caczə che to bsia dao' par nich cui gwxyen belən' le'. Na' gwzoe' bžinte' latja' dašən' gan' banonšao' Diozən' soe' na' gan' gone' le' mantener šon iz yo'o gašjə. ¹⁵ Nach bchoj nis zil cho'a belən' caczə to yao la' gone'eb əžinten gan' zo no'olən' par gua'an le'. ¹⁶ Pero na' Diozən' goclene' no'olən', bene' par nich yežlyon' güe'ejən nisən' de'en bchoj cho'a belən'. ¹⁷ Na' belən' bža'achguab no'olən' nach jayemb contr xi'ine' ca' yela', benə' ca' chso'on can' non Diozən' mendad goncho, benə' ca' leczə chso'e dižə' de que chso'onlilaže'e Jeso'osən'.

13

Chopə bež bia əznia

¹ Na' gwzecha' cho'a nisda'onə' na' ble'ida' bchoj to bež əznia lo'o nisda'onə'. Na' nita' gažə yichjəb na' žia ſi lozəb na' lao to to lozəb ca' nita' tgüejə coron. Na' lao to to yichjəb ca' nyoj to la de'en chloe' de que chon cuimb ca Dioz. ² Ble'ida' bežən' ca to tigr na' ble'ida' ni'ana'ab ca' zjənaquən ca ni'ana' os, na' cho'abən' naquən ca cho'a leon. Na' belən' bian' beyaque gwxiye'enə' bemb par nich gwnabia' bežən', na' bnežjw belən' leb yelə' guac par nich bemb ca gosə'ənita' yogua'əlol benach xni'abən'. ³ Na' ble'ida' to yichjəb naquəchguan güe', na' naquən ca to de'e gatlemb pero bito gotəb. Na' yogua'əlol benə' besya'əbanene' de'en beyaquebən' na' gwnitə'əcze' xni'abən'. ⁴ Na' gwso'elaogüe'belən'bian'beyaque gwxiye'enə', gwsa'acbe'ine' de que belən' bemb par nich chnabia' bežən'. Na' leczə gwso'elaogüe'bežən', gosə'əne': —Bež nga chnabi'achəb ca notə'atezəchlə benə', na' notono no soi tiləlen leb.

⁵ Na' bežən' be'eb dižə' de que naquəb ca Diozən' na' be'eb bichlə dižə' bžia bnitə'eb Diozən' lao chopeyon bio' gwnabi'ab. ⁶ Gwnechguab contr Diozən', bžia bnitə'eb le' na' leczə bžia bnitə'eb yoban' na' len benə' ca' ža' na'. ⁷ Na' gwyo'o lao na' bežən' gwdiləlemb benə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə' na' bzob lega'aque' xni'abən' par bčhi' bsaquə'eb lega'aque'. Nach gwnabi'ab benəchən' yogua'ənasyon yogua' yež, yogua' dia na' yogua' benə' chso'e gwde gwdelə dižə'. ⁸ Na' yogua' benə' ca' cui zjənyoj laga'aque'enə' le'e libr che Jesocristən' gwso'elaogüe'eb. Catə'ən ze'e xe yežlyon' banyoj la benə' ca' zjənapə yelə' mban zejlicane le'e libr che Jesocristən' ben' gwxaquə'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'aga'aque'enə'.

⁹ Le'e žia nagle de'e chene legwzenag de'e nga. ¹⁰ Benə' ca' choso'ozo benə' yoblə xni'aga'aque'enə' ca pres o ca esclabos, can' chso'one' ca' gac chega'aque'. Na' benə' ca' chso'ot benə' len yes ya, leczə can' sa'ate'. De'e na'anə' chonən byen sotezə so chio'o bagwlej Diozən' par naccho lažə' ne'enə' gonlilažə'əchone' bitə'atezə chac checho.

¹¹ Na' ble'ida' yeto bež bchojəb lo'o yon'. Na' bežən' žia chopə lozəb ca loz xilə' dao' pero be'eb dižə' goxoayag can' chon belən' bian' beyaque gwxiye'enə'. ¹² Na' bežən' bian' ble'ida' de'e neche bemb par nich bež əgwchopen' gwnabia'ab lao leb na' bnežjob leb doxen yelə' gwnabia' de'en gwdaþəbən'. Nach bia əgwchopen' bemb par nich benə' ca' ža' yežlyon' gwso'elaogüe'bia nechən' bian' naquə güe' yichjəinə', güe' de'en goquə ca to de'e gatlemb. ¹³ Na' bia əgwchopen' bemb de'e zan de'e zaquə' yesyə'əbanchgüei benə', xte bemb par nich benəchən' besə'əle'ine' yi' le'e yoban' na' betjən lao yežlyon'.

¹⁴ Na' laogüe de'en bemb de'e besya'əbanene'enə' lao bež nechən', bxoayaguəb benə' ža' yežlyon' par nich ca' gwso'elaogüe'bia nechən' bian' goquə güe' yichjəbən' len yes yanə', güe' de'en bašə gatlemb. Na' bež əgwchopen' bemb mendad par gwso'one' to lgua'a lsaquə' bež nechən'. ¹⁵ Na' goquən lao na' bež əgwchopen' bemb par nich gwyo'o lgua'a lsaquə' bež nechən' biš xne. Na' lgua'a lsaquə'ənə' be'eczən dižə' na' benən ca

gwso'ote' benə' ca' cui gwso'elao' len. ¹⁶ Na' leczə benən byen par nich goso'ozo yoguə' benə' señy che bežən' na'aga'aque' licha o lao xgaga'aque', benə' blao na' la'anə' benə' cui zjənaquə blao, na' la'anə' benə' gwni'a o benə' yaš', na' la'anə' benə' zjənaquə esclabos o benə' cui zjənaquə esclabos. ¹⁷ Bitobi bi goquə so'ote'e na' nic goquə bi yesə'əzi'e šə cui zjəzoe' señy che bežən' o šə cui zjəzoe' nomero de'en zejən labən'. ¹⁸ Na' nga de to yelə' sin' de'e əgwzejni'in chio'o che bežən', na' šə no chejni'in cheyalə' gwlabə' nomero əhebən'. Na' nomero əhebən' naquən can' chlab chio'o benəč, xop gueyoa gyon xop.

14

De'en gwso'ol benə' ca' to gueyoa tapeyon mil gwso'elaogüe'e Diozən'

¹ Nach bgüia' na' ble'ida' Jesocristən' ben' gwxaquə'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'ena', zechē' lao ya'a Sionnə' len togueyoa tapeyon mil benə' yoblə. Na' nyoj le'enə' na' len la Xe' Diozən' lao xga benə' ca'. ² Na' benda' chso'ol benə' zan benə' za' yoban'. Na' benda'an ca chsiž catə' dechgua yaon' na' ca nen catə' lechguale chnин, na' benda' nenən can' chol arpan' catə' chəsə'əgole' de'e zan tši'izə. ³ Na' benda' chso'ole' to imno cobə lao Diozən' gan' chi'e chnabi'ena' gan' nitə' bia ca' tap na' benə' golə blao tapechoa ca'. Pero benə' ca' to gueyoa tapeyon mil na'azə goc boso'osede' imnon' par gwso'ole'en. Benə' ca'ana' zjənchoje' entr benəčhan' chse'ejle'e de que Jesocristən' gwdixjue' xtolə'əchon'. ⁴ Benə' ca' chsa'aquene' che tozə Jesocristən', na' de'e na'ana' gwxaquə'əlebəga'aquene' ca benə' cui chgo'o xtoi. Benə' ca' chso'one' con can' na' Jesocristən' ben' gwxaquə'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'ena'. Lega'aque'en zjənchoje' entr benəčhan' chse'ejle'e de que Jesocristən' gwdixjue' xtolə'əchon'. ⁵ Chso'e por dižə' li, na' bitobi bi de'e mal da əchen yichjla'ažda'oga'aque'ena'.

De'en gosa'əna šonə angl

⁶ Nach ble'ida' yeto' angl gwchol yoban' chde' lao be'. Gwdixjue'ine' benə' za' yežlyon' to dižə' güen dižə' cobə che Diozən' de'e zaquə' zejlicane. Na' gwdixjui'en len benə' zjənaquə to to nasyon, to to yež, to to dia, na' benə' chso'e gwde gwdelə dižə'. ⁷ Gwne' zižjo gože' lega'aque': —Le'e gapə Diozən' respet, le'e güe' Diozən' yelə' bala'an, əchedə' babzin or gone' castigw benə' ca' cui chso'elao' le'. Le'e güe'elao' Diozən' ben' ben yoban', yežlyon', nisda'ona' na' bej ca'.

⁸ Na' gwde na' bchoj yeto angl, na' gwne': —Bach bzin za cuiayi' syoda Babilonian' la' benə' gwnabia' ca' za' syodan' bagwso'one' par nich benə' ca' za' yoguə' nasyon ca' choso'ozoe' Diozən' ca'alə cuich chso'elaogüe'ene'.

⁹ Nach gwde na' bchoj angl əgwyoňe, na' leczə gwne' zižjo gwne': —Notə'ətezə benə' chso'elao' bežən' na' lgua'a lsaquə' de'en naquə ca ɬeb na' notə'ətezə bagwso'e latjə boso'ozoe' señy che bežən' lao xgaga'aque' o na'aga'aque', ¹⁰ lega'aque'ena' gon Diozən' castigw gual zejlicane tant chže'e che de'e malən' chso'one'. Yesə'əzaquə'əzi'e gan' chałə' yi' na' sofr. Na' angl che Diozən' na' Jesocristən' ben' gwxaquə'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'ena' yesə'əle'ine' can' gac che benə' ca'. ¹¹ Na' chas žen che yi'inə' gan' yesə'əžaglaogüe' zejlicane, na' do za do yel bito bi dezcanz gata' chega'aque'. Can' gaquə che benə' ca' chso'elao' bežən' na' lgua'a lsaquə' de'e naquə ca ɬeb benə' ca' zjəzo señy che labən' lao xgaga'aque' o na'aga'aque'.

¹² De'e na'ana' chonən byen sotezə so chio'o bagwlej Diozən' par naccho lažə' ne'ena' goncho can' none' mendadən' na' sotezə socho gonlilažə'əcho Jeso'osən'.

¹³ Na' benda' to benə' zo yoban' gože' nada': —Bzoy de que dezdz na'a benə' ca' chso'onlilažə' Xancho Jesocristən' nite'e mbalaz cata'ən sa'ate'. Bzoy de que Spirit che Diozən' nan de que de'e li nite'e mbalaz əchedə' Diozən' gwcueze' de'en gwlo'e lao na'aga'aque' so'one' na' Diozən' əžjsa'alaže'e yoguə' de'e güen de'en bagwso'one'.

Catə' Diozən' yotobe' cwseš che'ena'

¹⁴ Nach bgüia' na' ble'ida' to bejw šyiš le'e yoban' na' chi' Xi'iñ Diozən' cožə' bejon', naque' ca to beňach. Na' zo to coron de or yichje'enə' na' noxə'e to oz de'en nlachgua.

¹⁵ Na' bchoj yeto angl lo'i gan' chso'elaogüe'e Diozən' yoban' na' gwne' zižjo gože' ben' chi' cožə' bejon': —Babžin or yetobo' trigw de'en goquə lao yežlyon', la' bagolən. Na' bečhoguən.

¹⁶ Nach ben' chi' cožə' bejon' bechogue' trigon' len ozən' par bezi'e cwsešən'.

¹⁷ Na' bezchoj yeto anglən' gan' chso'elaogüe'e Diozən' yoban' na' leczə noxə'e to oz de'en nlachgua. ¹⁸ Nach bezchoj yeto anglən' beňə' zo gan' zo mes gan' chso'elaogüe'e Diozən', ben' chapə yi' de'en chalə' lao mesən'. Na' anglən' gwne' zižjo bolgüiž'e angl əgwchopen' ben' leczə noxə' ozən', gože'ene': —Bagüe obas ca' de'en žia lao yežlyon'. Bečhogga'aquən len oz čhio'onə' nich yetobəga'aco'on.

¹⁹ Nach anglən' bechogue' obas ca' de'en žia lao yežlyon' na' bzale'en lo'o ša' xen de yej gan' choso'osi'en par chechoj xisein'. Na' zejen dižə' de que Diozən' botobe' beňə' ca' cui boso'ozenag che' par benchgüe' lega'aque' castigw. ²⁰ Benə' zan juisyən' botobe' na' bnežjue' castigw chega'aque'enə', na' tant besə'əžaglaoga'aque' xte ble'ida' xchenga'aque'enə' ca nis oban' de'en boso'osie' lo'o šan' de'en chi' fuerlə syodan'. Na' gwžian de'e zil lao yežlyon', bžinten ca tmetr yo'o gašjə yelə' zitjw na' bšiljón šonə gueyoa kilometros.

15

Angl ca' gwso'on par nich gotə' gažə castigw de'en bselə' Diozən' le'ezelaogüe

¹ Na' ble'ida' yeto de'e lechguale zaquə' yebanecho le'e yoban', to de'e žialao xen. Ble'ida' gažə angl beňə' naquə lao na'aga'aque' so'one' par nich gaquə yegažə de'e mal par yeyož əgwlo'e Diozən' can' chnežjue' castigw che beňə' chso'on de'e malən'.

² Na' ble'ida' to de'en naquə ca to nisdao' de bidr nchixən len yi' na' lao nisdə'ona' zjəzecha beňə' ca' gwso'on gan cui gwso'elaogüe'e bežən' na' lgua'a lsaquə' de'e naquə ca leb na' leczə cui gwso'e latjə yesə'ənite'e seňy cheb o numero de'en zejen labən'. Na' beňə' ca' zjənoxe'e tgüejə arpa de'en bnežjw Diozən' lega'aque'. ³ Na' chso'ole' to imno de'en naquə ca de'en bzejni'i de'e Moisezən' beňə' Izrael ca', Moisez ben' goquə beňə' güen xšin Diozən'. Jesocristən' ben' gwxaquə'əlebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot beňə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə' bzejni'ine' beňə' ca' ble'ida' nich chso'ole'en, na' nan:

Xanto' Dioz, le' chono' milagr xen na' bichlə de'e zaquə' yebaneto'.

Len' napo' le'ezelaogüe yelə' guac xen.

Na' zdaczō' licha na' chono' can' na'ona'.

Len' chnabi'o nasyon ca'.

⁴ Gwžin že catə' yoguə' beňachən' əsa'ape' le' respet na' əso'elaogüe'e le'.

Len' naco' beňə' la'aždəo' xi'iləžə' juisy.

Na' beňə' že' yoguə'əloł nasyon əso'elaogüe'e le' catə' la'aque' laogo'ona', chedə' babesə'əle'ine' de que yoguə'əloł de'en babeno'ona' beno'on can' cheyalə' gaquən.

⁵ Na' gwde de'e ca' ble'ida' nla'axejə gan' chso'elaogüe'e Diozən' yoban' na' naquən ca yo'o de lachə' de'en gwso'on beňə' Izrael ca' latjə dašən' gan' gwzo Diozən' len lega'aque'.

⁶ Na' angl ca' gažə, beňə' ca' ble'ida' antslə, besyə'əchoje' gan' chso'elaogüe'e Diozən' yoban', beňə' ca' naquən lao na'aga'aque' so'one' par nich gaquə gažə de'e mal ca' lao yežlyon'. Na' zjənyaze' lachə' fin de'en naquə de'e šyiš xilə' juisy, na' cho'alčho' to toga'aque' zjənyechjən sinš de or. ⁷ Nach to bia ca' tap bia ca' nitə' lao Diozən' bnežjob angl ca' gažə tgüejə tas de or gan' yo'ožə to de'en gwxaquə'əleben ca castigw gual de'en əgwnežjo Diozən' beňə' ca' chso'on de'e malən', Dioz ben' zoczə zejlicane. ⁸ Na' de'e tant chey che'eni' gan' zo Diozən' na' tant yelə' guac xen nape' xte goc ca to ga chas žen gan' chso'elaogüe'ene' yoban'. De'e na'anə' notono no goc šo'o gan' chso'elaogüe'ene' xte que catə'əch beyož goc de'e mal ca' gažə de'en naquə lao na' angl ca' gažə.

16

Tas ca' gan' yo'ožə de'en gwxaquə'elebe ca castigw de'en gwnežjo Diozən' benə' mal ca'

¹ Nach benda' gwne Diozən' zižjo gan' chso'elaogüe'ene' yoban' gože' angl ca' gažə': — Le'e žja'ac le'e žjəcuasə de'en yo'ožə lo'o tas chele ca' lao yežlyon', la' de'en zjəyo'ožənnə' gwxaquə'eleben ca castigw gual de'en əgwnežju' benə' ca' chso'on de'e malən'.

² Nach gwyej angl nechən' jəcuase' de'en yo'ožə lo'o tas che'ena' lao yežlyon' na' yoguə' benə' ca' zjəzo seňy che bezən' na' chso'elaogüe' e lgu'a lsaqua' de'en naquə ca leb gosə'əbie' to clas yežə' əzban na' gwachuan.

³ Nach angl əgwchopen' bcuase' de'en yo'ožə lo'o tas che'ena' lao nisda'onə' na' nisda'onə' beyaquən ca chen che benə' guat. Na' gwsa'at yoguə' bia ca' ža' lo'o nisən'.

⁴ Nach angl əgwyonen' bcuase' de'en yo'ožə lo'o tas che'ena' lao yao ca' na' bej ca' na' leczə besyə'əyaquən chen. ⁵ Na' benda' de'en gož angłən' ben' chapə nisən' de'en de lao yežlyon', gože' Diozən': — Xanto' Dioz, len' naco' benə' la'aždao' xi'ilazə' juisy. Len' bazoczo' cata'ən bxi'o yežlyon' na' zoczo' na'a. Na' zdaczo' licha ca de'en chnežjo' benə' mal ca' castigw quinga de'en chsa'aque'. ⁶ Lega'aque' bagwso'ote' profet ca' benə' ca' gwso'e xtižo'onə' na' bagwso'ote' nochlə benə' gwlejo' par gwsa'aque' lažə' na'onə'. De'e na'anə' babeno' par nich əse'eje' nis de'en babeyac chen. Ca'aczən' cheyalə' gac chega'aque'.

⁷ Na' benda' yeto angl ben' zecha cho'a mes gan' chso'elaogüe' e Diozən' gwne': — Xanto' Dioz, lən' napo' le'ezelaogüe yelə' guac xen. De'e li zdaczo' licha can' chnežjo' castigw che benə' mal ca' na' chono' can' na'onə'.

⁸ Na' angl əgwadapen' bcuase' de'en yo'ožə lo'o tas che'ena' lao bgüižən' na' benən par nich bgüižən' bzeyən benəchən' len yi' cheinə'. ⁹ Lechguale bzeyən benəchən', pero bito besyə'ədinjene' xtolə'əga'aque' enə' par əso'elaogüe' e Diozən'. Nachle boso'ozia boso'onite'e Diozən' ben' chon par nich chəsə'əžaglaogüe'.

¹⁰ Na' angl güeye'ena' bcuase' de'en yo'ožə lo'o tas che'ena' gan' chi' bežən' chnabi'ab na' beyac žchol doxen gan' chnabi'abən'. Na' benə' ca' ža' gan' chnabi'abən' gwsa'oya'a ložə'əga'aque' enə' tant besə'əyiya'a cuerp chega'aque' enə'. ¹¹ Na' bitoczə besyə'ədinjene' de'e malən' gwso'one' enə' la'anə'əczə besə'əžaglaochgiue', nachle boso'ozia boso'onite'e Dioz ben' zo yoban' por ni che de'en chse'ey chəsə'əla' cuerp chega'aque' enə' na' por ni che de'en zjəzie' yežə'ənə'.

¹² Na' angl əgwxopen' bcuase' de'en yo'ožə lo'o tas che'ena' lao yao xen de'en nzi' Eofrates na' bebiž nis yaon' na' beyaljo to nez par nich rei ca' za'ac gan' chla' bgüižən' yesə'əžine' gan' gaquə gwidlən'.

¹³ Nach šonə de'e xio' ca' besyə'əyaquən blož. Na' to bložən' ble'ida' bchojəb cho'a belən' bian' beyaque gwxiye'ena', na' yetob bchojəb cho'a bežən', na' yetob bchojəb cho'a bež əgwchope bian' choe' dižə' goxoayaguən' par nich benəchən' chso'elaogüe' e bež nechən'. ¹⁴ De'e xio' quinga gwso'one' enə' milagr na' jəsə'ətobən yoguə' benə' ca' chəsə'ənabia' doxenlə lao yežlyon'. Jəsə'ətobən lega'aque' tozə latjə par nich nite'e probnid yesə'ədiləlene' Diozən' ben' napə le'ezelaogüe yelə' guac xen catə'ən əžin žan' nzie' bia' yesə'ədiləlene' ene'. ¹⁵ Nach benda' gwna Xi'in̄ Diozən': — Le'e gon xbab de que nada' yida' əgwnežju' castigw che benə' ca' chso'on de'e malən', na' senyala' lega'aque' can' chon to benə' bguan. Mbalaz sole şə bazole probnid chbezle nada' catə'ən yida'anə'. Pero şə cuiŋə' yedinjjele de'e malən' chonlə catə'ən yida'anə', gona' ca sa'acbe'i yoguə'əlož benəchən' ca naquə yoguə' de'e mal ca' babenlən'.

¹⁶ Nach bezle'ida' to latjə gan' nzi' Armagedon dižə' ebreo. Latjən' nzi' ca'anə' əbtob de'e xio' ca' benə' ca' chəsə'ənabia' lao yežlyon'.

¹⁷ Na' angl gažən' bcuase' de'en yo'ožə lo'o tas che'ena' lao be', na' benda' gwne Diozən' zižjo gan' chso'elaogüe' ene' yoban' gan' leczə chi'e chnabi'e, gwne': — Bach bselə'a yoguə' castigw ca' de'en nžia bia' əselə'a.

¹⁸ Nach gwyep yes, goc sšag, na' gošj gwtin, na' lechguale gwxo' mazachlə can' bagwxo' batə'atezəchlə lao ža' beñachən' yežlyon'. ¹⁹ Na' le'ezelaogüe syoda blaoch de'en chi' lao yežlyon' gwžiyai'lin goquən šonlə, na' leczə gwžiyai' syoda ca' yeziqə'əchlə de'en zjəchi' lao yežlyon'. Diozən' bitoch gwleze' par bnežjue' castigw che de'e malən' bagwso'ontec beñə' ca' chəsə'ənabia' Babilonian' na' de'e na'anə' bnežjue' lega'aque' castigw gual zejlīcane tant chže'e che de'e malən' gwso'one'ena'. ²⁰ Na' de'e tant gwxo'ochgua xte benitteczə yoguə'əloł islas ca' na' ya'a ca'. ²¹ Na' leczə gwche'echgua yej ži'a lao yežlyon' na' cha'aga'aquən tapa rob güejə to ton. Besə'əžaglaochgua beñə' ca' ža' yežlyon' na' boso'ožia boso'onite'e Diozən' de'en bene' par nich gwche' yejən'.

17

Castigw de'en bnežjw Diozən' no'olə sargatən'

¹ Na' lao angl ca' gažə beñə' ca' gwso'ožə' tas de orən', toe' gože' nada': —Da gwlo'ida' le' castigw de'en əgwnežjo Diozən' no'olə blao no'olə sargatən' chi' lao nisdao' ca'. ² Yuguə' beñə' chəsə'ənabia' lao yežlyon' bagosə'əzolene'ene'. Na' yoguə' beñə' ža' yežlyon' bagwse'eje' bino de'en bnežjue' lega'aque' par nich gosə'əzeləže'e gosə'ənitə'əlene'le'.

³ Nach lao ben Spirit che Diozən' par ble'idaogüe'eda' de'e quinga, anglən' gwčhi'e nada' latjə dašən'. Na' ble'ida' to no'olə zie' cožə' to bež əxna bia gažə yichjən' na' žia ši lozəb. Na' nyoj zan dižə' lao cuerp chebən' de'en chloe' de que chon cuimb ca Dioz.

⁴ Na' no'olən' nyaze' lachə' morad na' de'e xna na' non cuine' xoche len or, len yej fin, na' len perlas. Na' noxe'e to tas de or gan' yo'ožə to bino. Na' binon' zejen dižə' de que chebeine' chone' yoguə'əloł de'en chgue'i Diozən' na' de'en naquə contr Diozən'. ⁵ Na' lao xgue' na' nyoj le'ena', na' ngašə' can' zejen, chedə' nan quinga: "Syoda Babilonia de'en naquə de'e blao. Nada' chona' par nich beñə' ža' yežlyon' bito chso'elaogüe'e Diozən' na' chso'one' bichlə de'en chgue'i Diozən'." ⁶ Na' ble'ida' de que chzože no'olə na'anə'. Chzožene' chedə' güe'eje' xčhen beñə' ca' gwso'ote'enə' beñə' ca' gwsa'aque' lažə' na' Diozən' na' gwso'e dižə' de que chso'onlilaže'e Jeso'osən'. Na' catə' ble'ida' no'olənə' lechguale bebanda' can' naque'ena'. ⁷ Nach gož anglən' nada': —Bito yebando'. Na' gwzejni'ida' le' bi zejen ca de'en ble'ido' žia no'olən' bežən' bia gažə yichjən' na' žia ši lozəb. ⁸ Bežən' bian' ble'ido' on gwzob to tyemp. Bitoch zob na'a, pero güidəb de'e yoblə la' achojəb lo'o yech gabilən' gan' yo'ob na'a, na' leczə na'an yejo'ob gaquəb castigw zejlīcane. Na' beñə' ca' ža' yežlyon' beñə' ca' cui zjənyoj laga'aque'enə' le'e libr gan' nyoj la beñə' ca' zjənapə yelə' mban zejlīcānen', yesə'ənaogüe' bežən' na' yesyə'əbanene' can' gwzob antslə, na' ca'aczən' sob nabi'ab de'e yoblə la'anə'əczə cui zob na'a. Catə'ən cuinə' xe yežlyon' banyoj la beñə' ca' zjənapə yelə' mban zejlīcane le'e librən'.

⁹ Na' nga de to yelə' sin' de'e əgwzejni'in chio'o che bežən'. Yichjəb ca' gažə zejen gažə ya'a gan' chi' no'olən'. ¹⁰ Na' leczə yichjəb ca' gažə zejen gažə rei. Gueye'e bagosə'ənabi'e na' bagwnit yelə' gwnabia' chega'aque'enə'. Toe' chnabia' na'a, na' ben' yeto ze'e yide' par nabi'e pero na' šložgan' nabi'e. ¹¹ Na' bežən' bian' gwzo antslə na' bitoch zob na'a zejen yeto rei beñə' gaquə ca beñə' ca' gažə. Gone' yoguə'əloł de'e mal ca de'en gwso'one'enə' na' nabi'e xte catə' gon Diozən' par nich cuiayi'e zejlīcane.

¹² Na' lozəb ca' ſi de'en ble'ido' zejen ſi rei beñə' ze'e za'ac par yesə'ənabi'e. Na' bežən' gomb par nich yesə'ənabi'e txen len leb tši'izə pero šložgan' yesə'ənabi'e len leb. ¹³ Rei ca' ſi tozə can' so'one' xbab na' tozə can' so'one' de'e malən'. Na' yelə' guac de'en gata' chega'aque'enə' na' len yelə' gwnabia'anə' yesə'əchine'en par so'one' con can' yene'e bežən'. ¹⁴ Yesə'ədiləlene' Jesocristən' ben' gwxaqua'əlebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot beñə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə', na' Jesocristən' gone' lega'aque' gan na' nite'e xni'enə', chedə' le'enə' chnabi'e notə'ətezəchlə beñə' blao na' notə'ətezəchlə rei. Na' beñə' ca' so'on txen len Jesocristən' zjənaque' beñə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' xi'ine', na' nitə'ətezə nite'e chso'onlilaže'ene' na' choso'ozenague' che'.

¹⁵ Na' anglən' gozne' nada': —Nisda'onə' gan' chi' no'olə sargatən' zejen dižə' de que beñə' zan juisy beñə' zjənaquə zan yež na' zan nasyon na' beñə' chsa'ac gwde gwdelə dižə' choso'ozenague' che no'olən'. ¹⁶ Na' bežən' bian' žie'enə' gue'ib le', na' leczə can' so'on rei ca' ši, beñə' ca' ble'ido' che ši loz bežən', leczə yesə'əgue'ine' no'olən' na' txen len bežən' yesyə'əque'e bitə'atezə de'en de che' na' yesə'əcua'anə' ga'alyide'. Na' so'ote'ene' nach əsa'ogüe' xpele'ena' txen len bežən' na' de'en yega'anən' yoso'ozeye'en. ¹⁷ So'one' ca' əchedə' Diozən' cue'e xbabən' lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' par yoso'ožiayi'e no'olən'. De'e na'anə' nacho de que tozə naquə xbab che' ši rei ca' par so'one' con can' yene'e bežən' xte so'one' yoguə' can' babžia Diozən' bia' gaquə. ¹⁸ Na' no'olə sargatən' ble'ido'on naque' syoda de'en naquə le'ezelaogüe de'e blao lao yežlyon' na' de'en chnabia' rei ca' beñə' ca' ža' yežlyon'.

18

Can' gaquə catə' cuiayi' syoda Babilonian'

¹ Na' gwde na' ble'ida' yeto angl ze'e yoban' betje' lao yežlyon'. Na' nape' yelə' chnabia' xen par chac can' ne'enə', na' yelə' chey che'eni' che'enə' bse'eni'in lao yežlyon'. ² Na' anglən' gwne' zižo gwne': —Babžin ža' cuiayi' syoda Babilonian'. Gaquən latjə che angl bzelao ca' na' de'e xio' ca' na' latj che yoguə' claste bia zo xile'e bia zjənaquə bia zban par len beñəchən'. ³ Cuiayi'in əchedə' beñə' gwnabia' che syodan' bagwso'one' par nich beñə' ca' ža' yoguə' nasyonnə' baboso'ozoe' Diozən' ca'alə na' cuich chso'elaogüe'ene', na' beñə' ca' chəsə'ənabia' doxen lao yežlyon' choso'ozenagzeche' che beñə' gwnabia' che syodan' cle ca' che Diozən'. Na' beñə' güen dilgens ca' ža' lao yežlyon' bagwso'onchgüe' gan chso'ote'e bi de'en chəsə'əzi' beñə' gwnabia' ca' par gwso'onche' de'e malən'.

⁴ Nach benda' gwne' yeto beñə' zo yoban' gwne': —Le'e nacle xi'ina' le'e yechoj syoda Babilonian' par nich cui gonle txen len de'e malən' chso'on beñə' Babilonia ca', na' par nich cui si'ile castigon' txen len lega'aque' na' len yeziqə'əchlə beñə' ca' choso'ozenag chega'aque'. ⁵ Lechguale de'e zan juisy xtolə' beñə' Babilonia ca'. De'e na'anə' bitoch cuezə Diozən' par əgwnežjue' castigw chega'aque' zejlicanę. ⁶ Na' beñə' gwnabia' che Babilonian' na' len beñə' ca' choso'ozenag chega'aque' yesə'əyi' yesə'əzaque'e can' boso'očhi' boso'osaque'e beñə' yoblə, yesə'əžaglaogüe' mazəchlə can' boso'očhi' baboso'osaque'e beñə' yoblə. Lechguale castigw gualəch gaquə de'en yesə'əzi'ena' clezə ca de'en gwso'onene' beñə' ca' boso'očhi' boso'osaque'e. ⁷ Na' ca naquə beñə' gwnabia' che Babilonian' lechguale bagwso'on cuinga'aque' xen na' lechguale bagwso'one' con bin' na la'ažda'omalga'aque'enə', ca'aczən' yesə'əyi' yesə'əzaque'e na' yesyə'əgüine'ene'. So'one' xbab lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' de que cuat te cuich yesə'ənabi'e na' syempr yoso'ozenebə' beñə' chega'aque'. ⁸ Pero lao tozə ža' gaquə yoguə' de'e ca' so'one' xbab cuat gaquə chega'aque'. Beñə' zan sa'ate' na' gata'əchgua de'e yesyə'əgüine'ene' na' gata' yelə' chbil chdon na' syodan' ſeyən na' cuiayi'in. Can' gac che syoda Babilonian', əchedə' la' Xancho Diozən' len yelə' guac che'enə' gone' par nich beñə' gwnabia' chei ca' na' len beñə' ca' choso'ozenag chega'aque' yesə'əzi' e castigon'.

⁹ Na' beñə' gwnabia' ca' ža' lao yežlyon' beñə' ca' boso'ozenebə' che beñə' Babilonia ca' par boso'ozoe' Diozən' ca'alə na' par gwso'one' con can' na la'ažda'omalga'aque'enə' yesə'əbeže' na' yesyə'əgüine'ene' catə' yesə'əle'ine' ſey syodan' na' əchən'. ¹⁰ Yesə'əžebe' par yesyə'əbigue'e galə'əzə. De'e na'anə' yesyə'əga'anə' zitə'ələ yesə'əgüie', na' yesə'əne': —De'e mal juisy bachac che syoda Babilonia nga de'en naquə de'e blauch ca syoda ca' yelə' lao yežlyon'. Bachbiayi' syodan' de'en bagwnabia'ach lao de'e ca' zjəchi' yežlyon'. Lao tozə or baben Diozən' par chbiayi'in.

¹¹ Nach beñə' güen dilgens ca' ža' lao yežlyon' leczə yesə'əbeže' na' yesyə'əgüine'ene' catə' cuiayi' syodan'. Yesyə'əgüine'ene' əchedə' cuich no əzel no yesə'əzi' de'en so'ote'ene'. ¹² Bito əzel no yesə'əzi' de'en se'enene' so'ote'e de'en naquə de or, de plat, de yež fin, de perlas, na' no lachə' fin de lino na' de sed, lachə' morad na' lachə' xna, na' no yag de'e chla' zix, na' yoguə' de'e ca' chso'one' de marfil, de yag fin, de brons, de ya na

de marmol, ¹³ na' no canel na' bichlə rcaud ca', no yal, no mirra, no perfome, no bino, no set, no yezj fin, no trigw, no go'on, no xilə', no cabey, no carret, na' len no benəch benə' ca' so'ote'e par əsa'aque' esclabos. ¹⁴ Na' yesə'əne' che syodan': —Yoguə' de'e ca' de'en gwsa'azlažə'əchgua benə' Babilonia ca' yesə'əzi'e lao yelə' gwni'a chega'aque' enə' cuich gaquə yesə'əzi'en əna'a. Caguə no benə' gwni'a ša'ach Babilonian' əna'a par zejlīcane, na' notoch no no so no yesə'əzi' de'e šao' de'e güen ca' de'en gosa'əzi' benə' Babilonia ca' antsłə.

¹⁵ Na' ca naquə benə' güen dilgens ca' benə' ca' chso'ote'e de'e šao' de'e güen ca' chəsə'əzi' benə' Babilonia ca', bazjənaque' benə' gwni'a por de'en chəsə'əzi' benə' Babilonia ca'. Lega'aque' yesə'əžebe' catə' yesə'əle'ine' can' gaquə che syodan' na' yesə'əzeche' zitə'ələ yesə'əbeže' na' yesya'əgüine'ene'. ¹⁶ Na' yesə'əne': —De'e mal juisyən' bagoc che syoda nga de'en goquə blaoch lao syoda ca' yelə' de'en ža' yežlyon'. Benə' ca' gwža' syodan' gwsa'aze' lachə' fin na' lachə' de'e color morad na' de'e xna. Gwso'on cuinga'aque' xoche len no or, no yej fin na' no perlas. ¹⁷ Na' lao tozə or bagwnit yoguə' de'e šao' de'e güen chega'aque' ca'.

Nach yoguə' xan barcw ca' na' nochlə benə' ca' choso'osa' barcw ca' na' benə' ca' chso'on žin lo'o barcw ca', na' benə' ca' chja'ac ga yoblə lo'o barcon', yogue'e yesə'əzeche' zitə'ələ yesə'əgüie'. ¹⁸ Na' catə' yesə'əle'ine' chas žennə' lao syodan' əsa'acbe'ine' de que cheyənnə', na' yesə'əne': —Bitoch bi syoda yoblə chi' lao yežlyon' de'e naquə can' goquə syoda nga.

¹⁹ Nach yoso'ozia yichjga'aque'en bište yon' tant nite'e trist, na' yesə'əbežyaše'e na' yesya'əgüine'ene', yesə'əne': —De'e mal juisy bagoc che syoda nga de'en goquə blaoch ca syoda ca' yelə' lao yežlyon'. Por yelə' gwni'a che benə' ca' gwža' na' yoguə' chio'o bencho gan xen ca naquə žinnə' babencho len barcw checho quinga. Na' əna'a lao tozə or bagwžiayi' syodan'.

²⁰ Na' to benə' zo yoban' gwne': —Ledoyebei chio'o zocho yoban', na' le'e yebei le'e apostol na' le'e profet na' len le'e yeziqə'əchlə bagwlej Diozən' par nacle lažə' ne'enə', chedə' Diozən' gone' castigw che benə' Babilonia ca' por ni che de'en baboso'ochi' baboso'osaque'e le'e.

²¹ Nach to angl gual bcose' to yej xen ca yej ca' chso'on žin gan' ža' molin, na' bzale'en lo'o nisda'onə'. Nach gwne': —Can' gaquə che syoda Babilonian', nitən can' gwnit yej xennə' de'en bzala'a lo'o nisda'onə', cuatəch le'ichon de'e yoblə. ²² Cuatəch yesə'əcuež benə' gocuež ca' Babilonian'. Na' cuatəch əso'ole' lao lquey che syodan'. Cuatəch yoso'ogole' arpa o yoso'ocuež' bžejo lao syodan'. Notoch no nitə' no so'on žin lao syodan', na' cuatəch yenecho sšag che yiša de'en chso'ote no'ol ca'. ²³ Ni quech le'icho be'eni' che lampara lao syodan', na' ni que yenchecho benə' so'on legr lao yelə' gošagna', chedə' notoch no ša'ach na'. Cuiayi' syoda che benə' güen dilgens ca', la'anə'əczə lega'aque' zjənaque' benə' blao lao yežlyon'. Benə' Babilonia ca' babesə'əxoayague' benə' ža' yoguə' ənasyon ca naquən' gwso'one'enə'.

²⁴ Bagwso'ote' profet ca' na' notə'ətezəchlə benə' gwlej Diozən' par gwsa'aque' lažə' ne'enə', na' benə' Babilonia ca' zjənape' dolə' che yoguə' nochlə benə' bagwso'ote' doxen lao yežlyon'. De'e na'anə' cuiayi' syoda chega'aque'enə'.

19

¹ Gwde na' benda' angl zan juisy benə' ža' yoban' chso'elaogüe'e Diozən' na' zižjo nen catə'ən gosə'əne':

Benə' güen juisy naquə Dioz chechon'.

Le'enə' babene' par nich benə' ca' chso'onlilažə' le' cui žjəya'aque' lao yi' gabilən'.

Chey che'eni'ichgua gan' zoe'enə' na' nape' yelə' guac xen.

² Zdacze' licha ca de'en chnežjue' castigw che benə' ca' chso'on de'e malən', na' chone' complir can' ne'enə'.

Baben Diozən' castigw che syoda əblao de'en gwxaquə'əlebe ca to no'olə sargat

laogüe de'en gwso'on beñə' gwnabia' chei ca' par nich beñə' ža' doxen lao yežlyon' boso'ozoe' Diozən' ca'alə cui gwso'elaogüe'ene'.

De'e na'anə' Diozən' babsle'e castigw de'en cheyalə' yesə'əzi'e ca naquən' gwso'ote' beñə' ca' chso'elao' le'.

³ Nach de'e yoblə gosə'əne': —Beñə' güen juisyən' naquə Diozən'. Zejlicanen' chas žennə' gan' chey syodan'.

⁴ Nach beñə' golə beñə' blao ca' tapechoa besə'əzo xibe' gwso'elaogüe'e Diozən' gan' chi'e chnabi'enə', gosə'əne': —Ca'ašgaczə gaquə. Beñə' güen juisyən' naquəczə Diozən'.

Na' leczə ca' gwso'on bia ca' tap, bia ca' nitə' lao Diozən' gan' chi'e chnabi'enə'.

⁵ Nach benda' gwne to angl do gan' chi' Diozən' chnabi'e, na' gwne':

Ledoye'ela'och Dioz chechon', chio'o naccho beñə' güen žin che' na' chapchone' respet, chio'o naccho beñə' blao na' len chio'o cui naccho beñə' blao.

Yelə' gošagna' che Jesocristən' ben' gwxaqua'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot beñə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə'

⁶ Nach leczə benda' xne che yezan beñə' chso'elaogüe'e Diozən'. Na' xnen' nenən can' chsiž yaon' catə' dechguan na' ca nen catə'ən lechguale chašjw chtin. Na' gosə'əne': Beñə' güen juisy naquə Xancho Diozən'.

Nape' le'ezelaogüe yelə' guac xen na' chnabi'e.

⁷ Ledoyebei, ledoso mbalaz, na' ledoye'ela'och le', chedə' babžin ža əgwšagna' Jesocristən' ben' gwxaqua'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot beñə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə'.

Bazo no'olən' si'e par gaque' xo'ole'.

⁸ Na' baben Jesocristən' par nich no'olən' nyaze' lachə' fin de'en naquə šyiš xilə' juisy na' de'en cui naquə manch.

Na' lachə' fin de'en nəcho nyaz no'olən' de'en naquə de'e šyiš zejen dižə' de que chio'o bagwlej Diozən' par naccho lažə' ne'enə' zotezə zocho choncho de'e güennə'.

⁹ Nach anglən' bolgūižə' nada' de'e yoblə gwne': —Bzoj de que mbalaz beñə' ca' bazjənaqua' combid par əžja'aque' gan' gaquə yelə' gošagna' che Jesocristən' ben' gwxaqua'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot beñə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'əga'aque'enə'.

Na' anglən' leczə gože' nda': —Diozən' babene' par nich gwnia' ca', na' naquən de'e li.

¹⁰ Nach bzo xiba' par gię'elaogua'a anglən', pero anglən' bito be'e latjə, gwne': —Bito gono' ca'. Be'elao' Diozən'. Nada' naca' to beñə' güen xšine' can' naco' le' na' ljuežjo' ca' beñə' ca' leczə chso'e dižə' de que chso'onlilažə'e Jeso'osən'.

Na' ca'aczən' naquən, notə'atezcho cho'echo dižə' de que chonlilažə'echo Jeso'osən', zo Spirit che Diozən' len chio'o chonən ca cho'echo xtiže'enə'.

Ben' žia cožə' cabey šyišən'

¹¹ Nach ble'idaogüe'eda' nla'axejə yoban' na' ble'ida' to cabey šyiš na' Jeso'osən' žie' cožə'əbən'. Len' chone' par nich chac can' ne'enə' na' le' syempr choe' dižə' li. Zdacze' licha ca de'en chchoglaogüe'en che yoguə'əloł beñə' šə non' napə dolə', na' zdacze' licha can' chdiləlene' de'e malən'. ¹² Jelaogüe' ca' chsa'actitən ca to yi' de'e chalə'ənij, na' zan coron nitə' yichje'enə', na' lao xgue'enə' nyoj yeto le' de'en cui nombia' nochla beñə'.

¹³ Na' nyaze' to lachə' de'e dopə chen, na' yoso'osi' beñə' le' Xtižə' Diozən'. ¹⁴ Na' angl ca' ža' yoban' beñə' zjənaqua' soldad che Diozən' gosə'ənaogüe'ene', zjənyaze' lachə' fin de'en naquə de'e šyiš na' de'e cui naquə manch, na' yogue'e zjəžie' cabey šyiš. ¹⁵ Na' cho'enə' zo to spad de'e nlachguan par nich gwzo'e beñə' ca' ža' yoguə' nasyon xni'enə'. Nabi'e lega'aque' na' gone' ca yesə'əzexjw yichjiga'aque' laogüe'enə'. Le'enə' əgwnežjue' castigw che beñə' ca' chso'on de'e malən', chedə' chža'achgua Diozən' lega'aque', Dioz ben' napə le'ezelaogüe yelə' guac xen. ¹⁶ Na' le'e xadon che Jeso'osən' na' len le'e ni'enə' nyoj dižə' quinga: "Nada' chnabi'a notə'atezəchlə rei na' notə'atezəchlə beñə' blao."

¹⁷ Nach ble'ida' to angl zeché' lao bgüižən' na' bolgūižə' yoguə' claste šod ca' bia ca' chaš le'e yoban' na' gože' lega'aquəb zižjo: —Le'e da leyedobə nga par gaole to xše' xen

de'e gon̄ Diozən' le'e. ¹⁸ Gata' xpelə' rei, na' xpelə' no comandant na' no benə' gual. Gata' xpelə' cabey na' xpelə' benə' ca' gosə'əbia lega'aquəb. Gata' xpelə' yoguə' claste benə', benə' gwsa'ac esclabos na' benə' cui gwsa'ac esclabos, benə' gwsa'ac benə' blao na' benə' cui gwsa'ac benə' blao.

¹⁹ Na' ble'ida' bež gaž yichjən' na' bežən' yeto len yoguə'əlol rei ca' na' yoguə' soldad zan che rei ca'. Bach nite'e probnid par yesə'ədiləlene' Jeso'osən' ben' žia cožə' cabey šyišən' na' len soldad che' ca'. ²⁰ Na' bež nechən' len bia əgwchopen' bian' choe' dižə' goxoayag par nič benachən' chso'elaogüe'e bež nechən', əopteb besə'ədołə' na' gwsa'aquəb lao na' Jeso'osən'. Bež əgwchope na'anə' bian' ben de'e zan de'e besya'əbane benə' lao bež nechən' par bxoayaguəb benə' ca' nitə' seňy che bež nechən' na' benə' ca' chse'ejni'alažə' lgua'a lsaquə' de'en naquə ca ɬeb. Na' ənejəmbanga'aquəb bzalə' Jeso'osən' lega'aquəb lo'o yi' gabilən' gan' chalə' sofrən', to yi' xen de'en naquə ca to nisdao'. ²¹ Na' Jeso'osən' ben' žia cožə' cabey šyišən' bete' rei ca' na' soldad zan chega'aque' ca' len spadən' de'en zo cho'enə' de'en nlachgua. Nach yoguə'əlol šod ca' gwsa'oxatəb xpelə'əga'aque'enə'.

20

Can' gaquə lao tmil iz

¹ Na' ble'ida' to angl benə' zo yoban' betje' par bsaljue' yech gabilən', na' noxe'e to gden xen. ² Na' anglən' bnize' belən' bian' beyaque gwxiye'enə' že gwlasda'ote, de'en le Satanas, na' bcheje'eb gdennə' par tmil iz. ³ Nach bzale'eb lo'o yech gabilən' na' le'e bseyjwte' cho'a yechən', na' bchiše'en to sey. Bene' ca' par nič cuich xoayaguəb benə' že' yežlyon' xte catə' te tmil iz. Cana'ach yoseže'eb yechojəb yeto tyemp dao'.

⁴ Nach ble'ida' zjəchi' benə' chəsə'ənabia' txen len Cristən' na' yogue'e len le' gosə'əchoglaogüe'en che benachən' še non' napə dolə'. Na' benə' ca' chəsə'ənabia' len le' zjənaque' benə' ca' cui əgwso'elao' bežən' nic lgua'a lsaquə' de'en naquə ca ɬeb, na' bito gwso'e latjə yoso'ozoe' seňy chebən' lao xgaga'aque'enə' o na'aga'aque'enə'. Gwso'e dižə' de que chso'onlilažə' Jeso'osən', na' boso'ozenague' che xtižə' Diozən'. De'e na'anə' benə' ca' chəsə'əgue'i Diozən' gwso'ote' lega'aque' gosə'əchogue' yenga'aque'enə'. Pero babesya'əbane' ladjo benə' guat ca' nič chəsə'ənabi'e txen len Cristən' tmil iz. ⁵ Cristən' bolis bosbane' lega'aque' ladjo benə' guat ca' antslə ca benə' yeziqə'əchlə. Na' catə' te yesə'ənabi'e tmil iz, cana'ach yeziqə'əchlə benə' ca' bagwsa'at yesyə'əbane' ladjo benə' guat ca'. ⁶ Mbalaz par benə' ca' babolis bosban Cristən' ladjo benə' guat ca' antslə ze'e solao tmil izən', benə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'. Bito gac chega'aque' can' gac che benə' ca' yesə'əžaglaochgwa zejlīcane. Na' de'en yesə'əžaglaochgūe' zejlīcane lennə' nəchən' yelə' got əgwchopen'. Na' benə' ca' zjənaque' lažə' na' Diozən' nitə'ətezə nitə'e əso'elaogüe'ene' na' əso'elaogüe'e Cristən' can' gwnitə'ətezə gwnitə' bxozi' che benə' Izrael ca' gwse'ejni'alažə' Diozən'. Na' benə' ca' zjənon cuinga'aque' lažə' na' Diozən' lega'aque' yesə'ənabi'e txen len Cristən' tmil iz.

⁷ Na' cata' bagoc tmil iz chəsə'ənabi'e, Diozən' güe'e latjə yechoj gwxiye'enə' de'en le' Satanas lo'o yech gabilən' gan' yo'on. ⁸ Na' yechojən par əxoayaguən benə' ca' že' doxenlə lao yežlyon' de'e yoblə, benə' ca' chəsə'əne' Gog na' Magog. Gwxiye'enə' əxoayaguən lega'aque' na' əgwto'bən lega'aque' par yesə'ədiləlene' Cristən'. Na' benə' zan juisy əgwto'bən contr Cristən' ca yox zannə' de'en chi' cho'a nisdao'. ⁹ Nach ble'idaogüe'eda' chac ca', za'ac benə' zan doxenlə lao yežlyon' na' gwse'əchje' syodan' chaque Diozən' chei gan' že' benə' ca' bagwlej' par zjənaque' lažə' ne'enə'. Nach Diozən' bene' par nič bchoj yi'inə' yoban' bžinten lao yežlyon' par bžiayi'in benə' ca' babtob gwxiye'enə'. ¹⁰ Na' ca naquə gwxiye'enə' de'en bxoayag benə' že' yežlyon', Cristən' bzale'en lao yi' gabilən' gan' chalə' sofrən', lo'o yi' xen de'en naquə ca to nisdao'. Bzale'en gan' bzale' e bež nechən' na' bež əgwchope bian' bxoayaguəb benachən' len dižə'

güenlažə' ȝebən'. Na' chəsə'əžaglao gwxiye'enə' len bež ca' lo'o yi' gabilən' do ža do yel par zejlicane.

Diozən' gwchoglaogüe'en ȝhe benə' ca' bagwsa'at šə non' napə dolə'

¹¹ Nach ble'ida' chi' Diozən' lao to siy xen de'en naquə de'e šyiš na' chnabi'e. Na' leczə ble'ida' benittecza yežlyon' na' de'e ca' chle'icho le'e yoban' ȝhedə' bitoch byažjga'aquen. ¹² Na' ble'ida' benə' ca' bagwsa'at sin cui gwso'onlilažə'e Jesocristən', benə' ca' gwsa'ac benə' blao na' len benə' ca' cui gwsa'ac benə' blao. Yogue'e zjəzeche' lao Diozən'. Nach Diozən' bzaše' libr ca' gan' zjənyoj yoguə' de'e ca' gwso'on to toga'aque'. Nach gwde na' bzaše' yeto libr gan' zjənyoj la benə' ca' zjənape' yelə' mban zejlicanen'. Na' yoguə' benə' ca' gwsa'at sin cui gwso'onlilažə'e Jesocristən' gwchoglaogüe'en chega'aque' de que yesə'əzi'e castigw segon bin' gwso'on to toga'aque', con can' nyoj le'e libr ca'. ¹³ Na' yoguə' benə' bagwsa'at lo'o nisda'onə' sin cui gwso'onlilažə'e Jesocristən' lenczəga'aque' besyə'əchoje' par gosə'əzeche' lao Diozən' na' le'egatezə ca' yoguə' benə' bagwsa'at gata'ətezəchlə leczə besyə'əchoje' latj ȝhe benə' guat ca'. Na' Diozən' gwchoglaogüe'en ȝhe to toga'aque' de que yesə'əzi'e castigw segon can' gwso'one'. ¹⁴ Nach Diozən' bcueze' yelə' gotən' de'en ȝacho de'e neche. Bene' par niçh cuich no yežin latj ȝhe benə' guat ca'. Na' de'en yesə'əzaquə'əzi' benə' güen de'e mal ca' lo'o yi' gabilən' zejlicane, lenna' de'en ȝacho yelə' got ȝawchopen'. ¹⁵ Yogue' non' cui nyoj leinə' le'e libr gan' nyoj la benə' ca' zjənape' yelə' mban zejlicane, boso'ozale'ene' lo'o yi' gabilən' de'en naquə de'e xen ca nisdao'.

21

Yežlyon' beyaquən de'e cobə len de'e ca' chle'icho le'e yoban'

¹ Gwde na' ble'ida' de'e ca' chle'icho le'e yoban' zjənaquən de'e cobə, na' leczə ble'ida' yežlyon' de'e cobə. Ca naquə de'e ca' zjənla' le'e yoban' antslə, na' ca naquə yežlyon' de'en banombi'acho, bagwde chega'aquən. Na' leczə nisda'onə' bagwde chei. ² Nada' Juan ble'ida' syoda ȝhe Diozən', syoda Jerosalennə' de'en naquə de'e cobə de'en chi' yoban' gan' zo Diozən', ble'ida' bletje'en lao yežlyon'. Banonshaogüe'en na' banone'en xoche ca to no'olə chpa'a cuine' cata' chšagne'e. ³ Nach do gan' chi' Diozən' chnabi'e benda' gwne to anglən' zižjo gwne': —Syoda ȝhe Diozən' babžinən gan' ža' benachən' na' Diozən' soe' len lega'aque'. Benachən' ca' əsa'aque' xi'inə' na' le' gaque' Dioz chega'aque' ben' əso'elaogüe'e. ⁴ Na' Diozən' gone' par niçh cuich ȝite'e trist, notoch no gat, na' notoch no no yegüine'e, ni que gaqua bi de'en yesə'əžaglaogüe' o bi de'en gon par yesə'əbež'e. Bagwde ȝhe yoguə' de'e ca' zjənac ca' de'en gata' lao yežlyo nechən'.

⁵ Nach Diozən' ben' chi' chnabia' gwne': —Nada' chocoba' yoguə'əlol de'en de.

Na' leczə gwne': —Bzoy de'e quinga ȝhedə' nada' chona' can' nia'anə' na' syempr cho'a dižə' li.

⁶ Nach gozne' nada': —Bačh goc can' gwni'anə'. Nadan' naca' ben' ben yežlyon' na' nasa' naca' ben' gon par nich te chei. Nadan' bazocza' cata'ən bxı'a yežlyon' na' ca'aczən' soa' cata'ən yeyož yedon. Notə'ətezə benə' chene'ene' si'e de'en gwnežjua'ane', gwnežjua'ane' yelə' mban zejlicane de'en gwxaquə'əlebe ca nis ya'a de'en che'ejcho cata'ən chbilecho, na' gwnežjua'ane' sin cui bi yesə'əyixjue' chei. ⁷ Na' notə'ətezə benə' šə chəsə'əzoine' cui choso'ozenague' ȝhe de'e malən', gac chega'aque' yoguə' de'e güen ca' de'en babi'a dižə' chei, na' caguə de'e te cuich gaca' Dioz ben' əso'elaogüe'e na' caguə de'e te cuich əsa'aque' xi'inə'. ⁸ Pero na' ca naquə benə' ca' chəsə'əžeb par yoso'ozenague' chia', na' benə' ca' cui chso'onlilažə' nada', na' benə' ca' chso'on bitə'ətezə de'en chgue'ida', na' benə' ca' chso'ot benə' yoblə, na' benə' ca' chəsə'əbejyichj no'ol chega'aque' o be'en chega'aque' par chesə'əzolene' benə' yoblə, na' benə' chəsə'əža' xtoga'aque', na' benə' ca' chəsə'ənao de'en chso'on benə' ca' chəsə'ənelen de'e xio', na' benə' ca' chse'ejni'alažə' lgua'a lsaquə', na' yoguə' benə' ca' chso'e dižə' güenlažə', yoguə'əga'aque'enə' yesə'əzaquə'əzi' zejlicane lo'o yi' gabilən'

gan' chalə' sofrən', na' yi' gabilən' naquən ca to nisdao'. Na' de'en gac Ɂhega'aque' lennə' yelə' got əgwchopen'.

Syoda Jerosalen de'en naquə de'e cobə

⁹ Na' ble'ida' angl ca' gažə benə' ca' gwso'oxtə' gažə tas gan' yo'ožə de'en gwxaquə'eleben ca gažə castigw de'en bnežjw Diozən' benə' mal ca'. Na' toe' bgüiguə' gan' zoa'anə' na' gože' nada': —Da gwlo'ida' le' no'olən' ze'e si' Jesocristən' par gaque' xo'ole', Jesocrist ben' gwxaquə'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'aga'aque'ena'.

¹⁰ Na' Spirit Ɂhe Diozən' benən par nich angłən' gwche'e nada' to lao ya'a xen de'en naquə de'e sibə par nich blo'ine' nada' syoda əblao Ɂhe Diozən', syoda Jerosalennə' de'en gwche' yoban' gan' zo Diozən' de'en babletje' lao yežlyon'. ¹¹ Na' ble'ida' chey che'eni' syodan' len yelə' chey che'eni' Ɂhe Diozən', na' ble'ida'an ca to yej fin de'e chactit, ca yej de'en ne' jaspe de'en chle'icho ca bidr. ¹² Na' ble'ida' to ze'e xen de'e sibə de'en nyechj syodan', na' nitə'ən šižin puert, na' to to cho'a puertən' zjæzecha tgüejə angl. Na' ca naquə puert ca' zjənyojən la šižin family Ɂhe benə' Izrael ca' benə' ca' za'ac lao dia Ɂhe to to xi'in de'e Israelən'. ¹³ Le'e ze'e galən' chla' bgüižən' nitə' Šonə puert, na' yešonən cuitən licha, na' yešonən cuitən yeglə, na' yešonən galən' chen bgüižən'. ¹⁴ Na' ble'ida' lan ze'ena' de'en nyechj syodan', naquən šižin yej xen na' zjənyoj le'e yej ca' la šižin apostol Ɂhe Jesocristən' ben' gwxaquə'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'aga'aque'ena'.

¹⁵ Na' angłən' ben' be'elen nada' dižə'ənə' noxe'e to ya de or par gwsie medid Ɂhe syodan' na' len ze'e cheinə' na' puert chei ca'. ¹⁶ Syodan' naquə de'e cuadrad, na' tozə can' naquə yelə' zlague'i len yelə' ltonei na' len yelə' sib chein'. Na' medid Ɂhe syodan' goquən Ɂchopa mil Ɂhopə gueyoa kilometros. ¹⁷ Nach gwde na' gwxi'e ze'e de'en nyechj syodan' medid, na' goquən gyon tap metr yelə' sib chein' segon metr de'en chesə'əchin benəchən' na' lennə' bçhin angłən'.

¹⁸ Ze'e de'en nyechj syodan' naquən de yej de'en nzi' jaspe, na' ble'ida' de que yo'o ca' ža' syodan' zjənaquən porzə de or na' nla'an ca bidr de'en naquə xi'ilalažə'. ¹⁹ Na' le'e to to yej xen ca' de'en zjənaquə lan ze'e de'en nyechj syodan' zjənone'en xoche len yoguə' claste yej fin. De'e nechan' da'an jaspe, de'e gwchopen' safiro, de'e gwyone agata, de'e gwdape esmeralda, ²⁰ de'e güeyə' onise, de'e gwxpope cornalina, de'e gažə crisolito, de'e əgwxone'e berilo, de'e güei topasio, de'e ſi crisoprasa, de'e ſnejei jasinto, na' de'e ſižinei amatista. ²¹ Nach puert ca' šižin de'e nitə' Ɂhe syodan' to toga'aquən zjənaquən de to perla. Na' lquey Ɂhe syodan' zjənaquən porzə de or na' nla' le'inə' can' nla' le'i to de'en naquə de bidr.

²² Bitobi yo'odao' ble'ida' lao' syodan' Ɂchedə' la' do tyempte benə' ca' ža' syodan' nite'e lao Xancho Diozən' ben' napə le'ezelaogüe yelə' guac xennə' na' lao Xi'inə' Jesocristən' ben' gwxaquə'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'aga'aque'ena', na' benə' ca' ža' syodan' chso'elaogüe'e lega'aque'. ²³ Bito chyažje bgüižən' ni bio'onə' par yoso'ose'eni'in lao syodan' Ɂchedə' nye'eni' syodan' len yelə' chey che'eni' Ɂhe Diozən' na' Ɂhe Xi'inə' Jesocristən'. ²⁴ Na' be'eni' Ɂhe syodan' gwse'eni'in yedote par benə' ca' chso'onlilažə' Jesocristən', benə' ca' zjənaquə to to nasyon. Na' rei ca' chə'ənabia' yežlyon', benə' ca' chso'onlilažə' Diozən', yoso'onežjue'ene' yelə' gwnabia' na' yelə' bala'an de'en de Ɂhega'aque'. ²⁵ Bito šeyjw puert ca' teža na' caguə batə'əquə gaqua žchol. ²⁶ Na' yelə' xoche na' bitə'ətezəchlə de'e zaque'e de'en gotə' Ɂhe nasyon ca' gata'ən lao' syodan'. ²⁷ Bitobi de'e mal gaqua lao' syodan', na' notono gaqua yesyə'əzin syodan' no chon de'e ca' chgue'i Diozən' o no choe' dižə' güenlažə'. Caguə no yesyə'əzin syodan' sino benə' ca' zjənyoj laga'aque'en le'e libr Ɂhe Jesocristən' ben' gwxaquə'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'aga'aque'ena'. Le'e libr na'anə' zjənyoj la benə' ca' zjənapə yelə' mban zejlicanen'.

22

¹ Nach blo'ine' nada' yao de'en yožə nis de'en chnežjon benachən' yelə' mban zejlicanen'. Na' nisan' naquən clar juisy ca be'eya', na' yaon' chchojən gan' chi' Diozən' na' Xi'ine' Jesocristən' chəsə'ənabi'e, Jesocristən' ben' gwxaquə'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'aga'aque'enə'. ² Na' yaon' chden gwchol lquey xen che syodan' na' ze yag chopə la'a cho'a yaon', yag de'en chnežjon benachən' yelə' mban zejlicanen'. Na' yogua' bio' chəsə'əbian frot, šižin las lao tgüiz. Na' benə' ca' ža' syodan' benə' zjənaquə to to nasyon chəsə'əchine' xlague'i ca' par nich nite'e güen. ³ Cuat gata' de'e gue'i Diozən' lao' syodan'. Diozən' len Xi'ine' Jesocristən' ben' gwxaquə'elebe ca xilə' dao' ca' gwso'ot benə' Izrael ca' par gwnitlao xtolə'aga'aque'enə' zjəchi'e syodan' chesə'ənabi'e, na' yogua' benə' ca' ža' syodan' chso'onlilaže'e Diozən' na' nitə'ətezə nite'e chso'elaogüe'ene'. ⁴ Nitə'ətezə nite'e gan' chesə'əle'ine' cho'ala Diozən', na' nyoj le'enə' lao xgaga'aque'enə'. ⁵ Cuat gaquə žchol lao' syodan'. De'e na'anə'bito yažje be'eni' che lampara, nique yažje be'eni' che bgüižən', chedə' yelə' chey che'eni' che Xancho Diozən' chse'eni'in gan' ža' benə' ca' chso'elao' le' na' chesə'ənabi'e len le' zejlicane.

Bazon əžin ža yidə Cristən' de'e yoblə

⁶ Nach anglən' gwne' nada': —Yogua' de'en bagwna Diozən' zjənaquən de'e li na' gaquə can' ne'enə'. Xancho Dioz nan' chbeje' benə' par chso'e xtiženə' na' le'enə' bsele'e nada' par chzejni'ida' benə' ca' chso'elao' le' de'e ca' baza' gaquə. ⁷ Jeso'osən' ne' de que bazon əžin ža yide' de'e yoblə, na' mbalaz nitə' benə' ca' yoso'ozenag che de'e ca' babzojo' le'e librən' noxō'onə', ca naquə de'e ca' ze'e gaquə.

⁸ Nada' Juan bzoja' de'en benda' na' ble'ida', na' catə' benda' na' ble'iga'acda'an bzo xiba' xni'a anglən' par güe'elaogua'ane', ben' ben par nich ble'ida'ogüe'eda' yogua' de'e ca'. ⁹ Pero anglən' bito be'e latjə, na' gwne': —Bito gono' ca'. Be'elao' Diozən'. Nada' naca' to benə' güen xšine' can' naco' le' na' ljuežjo' ca' benə' ca' leczə bagwlej Diozən' par chso'e xtiženə', na' ca'aczən' yogua' benə' ca' yoso'ozenag che de'e ca' babzojo' le'e librən' noxō'onə'.

¹⁰ Na' leczə gwne' nada': —Bito gwcuašo'o che de'e ca' ze'e za'ac can' na libr nga bzojo', chedə' bazon əžin ža gaquə yogua' de'e ca' bzojo' le'ina'. ¹¹ Bazon əžin ža cata' benə' ca' chso'on de'e malən' yesyə'əga'anlencə de'e mal chega'aque'enə' gabilən'. Na' benə' ca' chso'on de'en naquə yelə' zto' yesyə'əga'anlene' yelə' zto' chega'aque'enə' gabilən'. Na' benə' ca' zjənaque' benə' güen lao Diozən' so'onche' de'e güennə' zejlicane. Bagwlej Diozən' lega'aque' par zjənaque' lažə' ne'enə' na' zejlicane yesyə'əga'ane' lažə' ne'enə'.

¹² Nach Jeso'osən' gwne': —Bazon əžin ža yida' de'e yoblə, na' gona' castigw che to to benach o gona' par nich gaquə de'e güen che to toga'aque' segon nac gwso'one'. ¹³ Nada' naca' ben' ben yežlyon' na' ben' gon par nich te chei. Bazocza' cata'ən bxi'a yežlyon' na' ca'aczən' soa' cata'ən yevož yedon.

¹⁴ Mbalaz nitə' notə'ətezə benə' bagosə'ənabe nada' beca'a xtolə'aga'aque'enə'. Na' gua'a latjə so'e cho'a puert che syodan' gan' zoa'anə' na' gwnežjua' lega'aque' frot che yag yelə' mban zejlicanen'. ¹⁵ Pero na' bito gua'a latjə so'o benə' ca' cui chso'onlilaže' nada' cho'a puert che syodan'. Bito gaquə so'o benə' ca' chesə'ənelen de'e xio', na' benə' chəsə'əbejyichj no'ol chega'aque' o be'en chega'aque' par chnitə'əlene' benə' yoblə o benə' chəsə'əža' xtoga'aque'. Bito gaquə so'o benə' chso'ot benə', benə' chse'ejni'alažə' lgua'a lsaquə' na' notə'ətezə benə' chəsyə'əbeine' chso'e dižə' güenlažə'.

¹⁶ Nada' Jeso'os bsela'a angl chia'anə' par bzenene' le' yogua' de'en babzojo' par benə' ca' zjəncoda' ljuežje chso'elaogüe'e nada'. Nada' golja' lao dia che de'e Rei Dabin', na' naca' ben' ben Diozən' lyebə əsele'e lao dia che de'e Rei Dabin'. Na' gwxaquə'əlebəda' ca beljw xsilən'. Nezecho cata' chla' beljw xsilən' bazon še'eni', na' de'en babida' yežlyon' nezecho bazon gaquə yogua' de'e güen ca' zjənyoj le'e libr nga.— Can' gwna Jeso'osən' nada'.

¹⁷ Chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən' naccho ca to no'olən' si'e, na' chio'o txen len Spirit che Diozən' chnablažə'əcho yob yide' de'e yoblə. Na' yoguə' no yene cata' yoso'olabe' libr nga, leczə yesə'ənablažə'əšgue' yob yide' de'e yoblə.

Na' notə'ətezə benə' se'ene'ene' so'onlilaže'e Jeso'osən' gatə' yelə' mban zejlicanə chega'aque' sin cui bi yesə'ayixjue' chei.

¹⁸ Nach gozna Jeso'osən': —De'e ngan' achnia' par yoguə' le'e gwlatable o yenele cata' benə' yoso'olabe' de'e quinga ben Diozən' mendad zjənyoj le'e libr nga. Notə'ətezle šə gwzanchle ca de'en na libr nga cata' əgwzejni'ile benə' che de'e ca' ze'e za'ac, Diozən' gone' par nich gac chele yoguə' de'e mal ca' de'en zjənyoj le'e libr nga. ¹⁹ Na' notə'ətezle cata' əgwzejni'ile benə' che de'e ca' ze'e za'ac šə cui yene'ele əgwzejni'ile lega'aque' yoguə' de'e ca' ben Diozən' mendad zjənyoj le'e libr nga, Diozən' yoxi'e lalen' le'e libr che'ena' na' bito gü'e latjə yežinle syoda che'ena'. Na' le'e libr che Dioz nan' zjənyoj la yoguə' benə' ca' zjənape' yelə' mban zejlicanen'.

²⁰ Nach Jeso'osən' ben' bzejni'ine' nada' yoguə' de'e quinga ne': —De'e li yida' lgüegwza.

Na' nada' goža'ane': —Ca'ašgaczə gaquə. Yob yidəšgo' Xana' Jeso'os.

²¹ Xancho Jesocristən' sotezə soe' gaquəlenšgacze' yoguə'əle. De'e na'azən' de chzoja'. Juan